THE BOOK WAS DRENCHED

TEXT PROBLEM WITHIN THE BOOK ONLY

सुलभ

हिन्दी-मराठी कोश

[तीस हजारांवर शब्दसंख्या]

संपादक

यशवंत रामकृष्ण दाते, बी. ए., एल्‌एल्‌. बी.

कोशकार

केशव भिकाजी ढवळे, गिरगांव, मुंबई २

मूल्य सात रुपये

पहिली आवृत्ति : जानेवारी, १९५३

मुद्रक : मुकुंद सदाशिव देवकुळे, सन्मित्र मुद्रणालय, ३ बुधवार, पुणें
प्रकाशक : केशव भिकाजी ढवळे, कर्नाटक हाउस, चिराबाजार, मुंबई २

निवेदन

हिन्दी ही आतां राष्ट्रभाषा म्हणून सर्वमान्य झाली आहे. लवकरच तिचा सर्व भारतांत इंग्रजीच्या ऐवजीं उपयोग होऊं लागेल. ह्याकरितां भारताच्या प्रत्येक नागरिकास हिन्दी भाषेचें ज्ञान करून घेणें अपरिहार्य आहे. अर्थातच हिन्दी भाषेचें बिनचूक ज्ञान होण्यास हिन्दी भाषेच्या कोशाची आवश्यकता आहे हें वेगळें सांगावयास नको.

कांहीं वर्षांपूर्वीं महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा-प्रचार-समितीकरितां एक लहानसा हिंदुस्तानी-मराठी कोश रचण्यांत आला होता. त्याची योजना मींच केली होती व तो तयार होत असतांनाही वेळोवेळीं संपादकीय साहाय्य केलें होतें. त्याची आतां दुसरी आवृत्तीही निघाली आहे. तो कोश प्रथमच केला असल्यामुळें त्याचा आकार लहान धरण्यांत आला होता; परंतु दिवसेंदिवस हिन्दी भाषेचा अभ्यास व तिचें कार्यक्षेत्र अधिकाधिक वाढत जात असल्यामुळें आतां त्यापेक्षां थोडा मोठ्या आकाराचा व अधिक शब्द देणारा कोश अभ्यासकांस अधिक उपयुक्त होईल ह्यांत शंका नाहीं. किंबहुना हिन्दी शब्दसागराप्रमाणें मोठा व सर्वव्यापी हिन्दी-मराठी कोशही ह्यापुढें महाराष्ट्रीय विद्यार्थ्यांस अवश्य वाटेल अशी आमची आपेक्षा आहे. तथापि सध्या आम्ही हा मध्यम आकाराचा कोश तयार केला आहे. ह्यांत व्यवहारांत लागणारे सर्व हिन्दी शब्द देण्याचा प्रयत्न करण्यांत आलेला आहे. जे शुद्ध संस्कृत अथवा तत्सम शब्द हिन्दी व मराठी ह्या भाषांत सामान्यपणें प्रचारांत असून एकाच अर्थानें वापरण्यांत येतात तेवढेच शब्द ह्या कोशांत देण्यांत आलेले नाहींत. जेथें हिन्दीमध्यें संस्कृत शब्दांचे अर्थ मराठीपेक्षां निराळे होतात तेथें ते शब्द व अर्थ दिले आहेत.

प्रत्येक शब्दाचें व्याकरण देऊन व्युत्पत्ति दिग्दर्शित कली आहे व जेथें एकाच शब्दाचे निरनिराळे अर्थ होतात तेथें ते स्वतंत्र आंकडे घालून दिले आहेत.

सामान्य नागरिकास हिन्दी भाषेंतील ग्रंथ वाचून समजण्यापुरेसे व व्यवहारांत नेहमीं येणारे सर्व शब्द ह्या कोशांत दिले आहेत. महाराष्ट्रीय जनतेनें ह्या कोशाचा त्वरित स्वीकार केल्यास ह्यापुढें अधिक कार्य करण्यास आम्हांस सुलभ होईल व ह्यापेक्षां मोठ्या आकाराचा व अधिक शब्दांचा संग्रह करणारा कोश तयार करण्यास आम्हांस संधि मिळेल.

आमचा सुलभ मराठी-हिन्दी कोश प्रसिद्ध झाल्याबरोबरच हा कोश तयार करण्याचें काम आम्हीं हातीं घेतलें. परंतु मध्यंतरीं आमची भारताच्या संविधानाचें भाषांतर इंग्रजींतून हिन्दीमध्यें व नंतर मराठीमध्यें तयार करणाऱ्या संसदेच्या विशेषज्ञ-अनुवाद-समितीवर नेमणूक झाल्यामुळें हें काम पूर्ण होण्यास विलंब लागला. श्री. केशव भिकाजी ढवळे ह्या मंडळीनें हा कोश प्रकाशनास घेतल्यामुळें आमचे पुढील श्रम वांचले ह्याकरितां त्यांचे आभार मानणें अवश्य आहे.

यशवंत रामकृष्ण दाते

नागपूर
मकरसंक्रमण, १८७४
ता. १४ जानेवारी, १९५३

संक्षेप विवरण

अ.	अरबी
अव्य.	अव्यय
इं.	इंग्रजी
क्रि. अ.	क्रियापद अकर्मक
क्रि. वि.	क्रियाविशेषण
क्रि. स.	क्रियापद सकर्मक
दे.	देश्य
ध्व.	ध्वनि
न.	नपुंसकलिंगी नाम
पु.	पुल्लिंगी नाम
पोर्तु.	पोर्तुगीज
फा.	फारसी
वि.	विशेषण
सं.	संस्कृत
सर्व.	सर्वनाम
स्त्री.	स्त्रीलिंगी नाम

सुलभ

हिन्दी-मराठी-कोश

अ

अंक-पु. (सं.) १. अंक; आंकडा. २ चिन्ह; खूण. ३ लेख. ४ तीट; टिळा. ५ डाग. ६ मांडी. ७ वेळ (एकदां, दोनदां इ.) ८ शरीर. ९ भाग; अंक (नाटक).

अंकगणित-पु. (सं.) अंकगणित.

अँकटा-पु. (सं.) खडा.

अँकटी-स्त्री. (सं.) अगदीं लहान खडा.

अँकडी-स्त्री. (सं.) १ आंकडी. २ बाणाचें टोंक. ३ वेल. ४ हूक.

अंकन-पु. (सं.) १ चिन्ह करणें; खूण करणें. २ लिहिणें. ३ मोजणें, गणती करणें.

अंकपाली-स्त्री. (सं.) दाई.

अंकमाल-पु. (सं.) आलिंगन.

अँकरोरी-रौरी-१ कच (दगडाची). २ खापराचे बारीक तुकडे.

अँकवार-स्त्री. (सं.) १ कूस; छाती. २ भाडां.

अँकाई-स्त्री. (सं.) अजमास; अटकळ.

अँकाना-क्रि. स. (सं.) १ चिन्ह करणें; खूण करणें. २ अंदाज करविणें; पारख करविणें.

अँकुडा-पु (सं.) आंकडा; हूक.

अंकडी-स्त्री. (सं.) आंकडा; हूक.

अंकुर-पु. (सं.) १ अंकुर; कोंब २ रक्त; रुधिर ३ लोम: रोम. ४ पाणी; जल. ५ टोंक. ६ कळी.

अंकुरना-क्रि. अ (स) अंकुरणें.

अंकुरित-वि. (सं.) अंकुरित.

अंकुश-पु. (सं.) अंकुश.

अँकुसी-स्त्री. (सं.) हूक; आंकडी.

अँकोर-पु. (सं) १ मांडी. २ छाती; कूस. ३ लांच. ४ शिदोरी. ५ आलिंगन. ६ भेट; नजराणा.

अँखडी-स्त्री. (सं.) १ नेत्र; डोळा. २ नजर; दृष्टि.

अँखमिचनी–स्त्री (सं.) अँाख-मिचौली पहा.

अँखिया–स्त्री. (सं.) छाप; ठसा.

अँखुआ–पु. (सं.) १ अंकुर; मोड. २ कोवळी पालवी.

अँखुआना–क्रि. अ. (सं.) अंकुरणें.

अंग–पु. (सं.) अंग.

अंगड-खंगड–वि. (सं.) उरले सुरले, तुटकें फुटकें.

अँगडाई–स्त्री. (सं.) आळेपिळे; आळोखे पिळोखे.

अंगण–पु. (सं.) आंगण; चौक.

अंगन–पु. (सं.) अंगण पहा.

अँगरखा–पु. (सं.) अंगरखा.

अँगरा–पु. (सं.) निखारा; अंगार.

अँगराग–पु. (सं.) अंगराग; उटी; उटणें.

अँगरेज–पु. (पोर्तु.) इंग्रज.

अँगरेजी–वि. इंग्रजी.

अँगलेट–पु. (सं.) अंगलट; ठेवण; घडण.

अंगविकृति–स्त्री. (सं.) अपस्मार; फेंफरें.

अंगविक्षेप–पु. (सं.) १ अंगविक्षेप. २ नृत्य; नाच.

अंगविद्या–स्त्री. (सं.) सामुद्रिक विद्या.

अंगसंग–पु. (सं.) संभोग; मैथुन.

अंगसिहरी–स्त्री. (सं.) हुडहुडी; कांपरें.

अंगहार–पु. (सं.) १ अंगविक्षेप; हावभाव. २ नृत्य.

अंगार–पु. (सं.) अंगार; निखारा.

अंगारा–पु. (सं.) निखारा; अंगार.

अँगारी–स्त्री. (सं.) १ ठिणगी. २ शेगडी; आगटी. ३ रोटी; गाकर.

अँगारी–स्त्री. (सं.) १ गंडेरी. २ उसाचें वाढ.

अँगिका–स्त्री. (सं.) चोळी.

अँगिया–स्त्री. (सं.) चोळी.

अंगीकार–पु. (सं.) स्वीकार; अंगीकार.

अंगीकृत–वि. (सं.) अंगीकृत; स्वीकृत,

अंगीठी–स्त्री. (सं.) शेगडी.

अंगुठी–स्त्री. अंगूठी पहा.

अंगुल–पु. (सं.) अंगुळ.

अँगुली–स्त्री. (सं.) बोट; अंगुली.

अंगुश्तनुमाई–स्त्री. (फा.) दोषारोपण; बदनामी; कलंक.

अंगुश्तरी–स्त्री. (फा.) अंगठी.

अंगुश्ताना–पु. (फा.) अंगुस्तान.

अँगुसा–पु. (सं.) अंकुर.

अँगुसी-स्त्री. (सं.) १ नांगराचा फाळ. २ सोनाराची नळी.

अँगूठा-पु. (सं) अंगठा.

अंगूठी-स्त्री. (सं.) अंगठी.

अंगूर-पु. (फा.) १ द्राक्ष. २ अंकुर; कोंब; मोड.

अँगेठा-पु. (सं.) अँगीठा पहा.

अँगेठी-स्त्री. (सं.) अंगीठी पहा.

अँगोछा-पु. (सं.) १ आंगपुसणें; पंचा; टॉवेल. २ उपवस्त्र; उपरणें.

अँगोरा-पु. (दे.) मच्छर.

अँगौरिया-पु. (सं.) खंडकरी; कूळ.

अंघस-पु. (सं.) पाप; अपराध; पातक.

अंघिया-स्त्री. (दे.) चाळण (बारीक).

अंचल-पु. (सं.) १ अंचल; पदर. २ किनारा; कांठ.

अंचवना-क्रि.स. (सं.) अचवना पहा.

अंछर-पु. (सं.) १ जादूटोणा. २ अक्षर. ३ तोंड येण्याचा रोग.

अंजन-पु. (सं.) अंजन.

अंजनहारी-स्त्री. (सं.) १ रांजणवाडी. २ कुंभारीण (किडा).

अंजरपंजर-पु. (सं.) १ हाडांचा सांपळा. २ बरगडी.

अँजल-अँजला-पु. (सं.) ओंजळ.

अँजली-अँजुली-स्त्री. (सं.) ओंजळ.

अंजली पुट-पु. (सं.) ओंजळ.

अंजाम-पु. (फा.) १ समाप्ति; पूर्ति; शेवट. २ परिणाम; फळ.

अंजीर-पु. (सं.) अंजीर.

अंजुमन-स्त्री. (फा.) १ संस्था; समिति; मंडळी. २ सभा; परिषद.

अँजुरी, अँजुली-स्त्री. (सं.) अजली पहा.

अँजोर-पु. (सं.) १ उजेड; प्रकाश. २ चांदणें.

अंजोरना-क्रिस. (सं.) १ छिनावणें; हिसकावून घेणें. २ प्रकाशित करणें.

अंजोरा-वि. (सं.) प्रकाशमान.

अंझा-पु. (सं.) खाडा; सुटी.

अंटना-क्रि. स. (सं.) १ मावणें; समावणें. २ बरोबर बसणें. ३ भरून जाणें. ४ पुरे पडणें.

अंटा-पु. (सं.) १ गोटी (मोठी). २ सूत इ. चा (गुंडा). ३ कौडी (मोठी). ४ बिलियर्ड.

अंटागुडगुड-वि. (अनु.) १ कैफ किंवा नशा चढलेला. २ बेशुद्ध; अचेत.

अंटाचित-क्रिवि. (सं.) उताणा; चारी मुंड चित.

अँटिया–स्त्री. (सं.) मोळी; पेंढी; भारा.

अंटी–स्त्री. (सं.) १ बेचक; दोन बोटांमधील अंतर किंवा जागा. २ सुताची गुंडाळी. ३ विरोध; बिवाड. ४ कडोसरी.

अंटौतल–पु. (सं.) ढापणी; अंधारी (बैलाच्या डोळ्याची).

अंठी–स्त्री. (सं.) १ गांठ; ग्रंथी. २ कोय; बाठ. ३ अठीळ.

अंड–पु. (सं.) १ अंड; २ अंडें; ३ घुमट.

अंडकटाह–पु. (सं.) विश्व; ब्रह्मांड.

अंडबंड–वि. (अनु.) असंबद्ध; विसंगत.

अंडा–पु. (सं.) अंडें.

अंडुआना–क्रि.स. (सं.) खच्ची करणें.

अंडुआबैल–पु. (सं.) सांड; पोळ.

अंत–पु. (सं.) अंत.

अंतकाल–पु. (सं.) अंतकाल; मरण; मृत्यु.

अंतक्रिया–स्त्री. (सं.) क्रियाकर्म.

अंतग–पु. (सं.) निपुण; पारंगत.

अंतघाई–वि. (सं.) दगाबाज; विश्वासघातकी.

अंतडी–स्त्री. (सं.) आंतडी.

अंतपाल–पु. (सं.) द्वारपाल.

अंतर–पु. (सं.) अंतर.

अंतर–क्रि. वि. (सं.) १ अलग; पृथक; विलग. २ आंत; मध्यें.

अंतरंग–वि. (सं.) १ अत्यंत जवळचा; निकटस्थ; जिव्हाळयाचा. २ मानसिक.

अंतरंग–पु. (सं.) जिव्हाळयाचा मित्र.

अंतरग्नि–पु. (सं.) जठराग्नि.

अंतरजामी–पु. (सं.) अंतर्यामी पहा.

अंतरपट–पु. (सं.) अंतःपट; अंतर-पाट; पडदा.

अँतरा–पु. (सं.) १ खाडा; सुटी. २ एकअंतराड (ज्वर) ३ कोपरा.

अँतरा–वि. (सं.) एकांतराड.

अंतरा–क्रि. वि. (सं.) १ मध्य. २ निकट. ३ अतिरिक्त; शिवाय. ४ पृथक.

अंतरा–पु. (सं.) १ अंतरा. २ दिवस (पहाट व सायंकाळ यांचे मधील वेळ)

अंतरात्मा–पु. (सं.) अंतरात्मा.

अंतराल–पु. (सं.) १ अंतराल. २ घेरा; मंडल.

अंतरिक्ष–पु. (सं.) अंतरिक्ष.

अंतरिक्ष-वि. (सं.) अंतर्धान पावलेलें.

अंतरिख-अंतरिक्ष पहा.

अंतरिच्छ-अंतरिक्ष पहा,

अंतरित-वि. (सं.) १ लपविलेलें; आंत ठेवलेलें. २ झांकलेलें. ३ अंतर्धान पावलेलें; तिरोहित.

अंतरीप-पु. (सं.) १ बेट. २ भूशिर.

अंतरीय-पु. (सं.) धोतर.

अंतरीय-वि. (सं.) आंतील.

अंतरोटा-पु. (सं.) लुगड्याच्या आंतून नेसण्याचें वस्त्र.

अंतर्गडु-वि. (सं.) व्यर्थ; वृथा; विनाकारण.

अंतर्गत-वि. (सं.) अंतर्गत.

अंतर्गत-पु. (सं.) मन; हृदय; चित्त.

अंतर्गति-स्त्री. (सं.) चित्तवृत्ति; भावना.

अंतर्घट-पु. (सं.) अंतःकरण; मन.

अंतर्ज्ञान-पु. (सं.) अंतर्ज्ञान.

अंतर्दशाह-पु. (सं.) मृताबद्दल पहिले दहा दिवसांत होणारें क्रियाकर्म इ.

अंतर्दृष्टि-स्त्री. (सं.) अंतर्दृष्टि.

अंतर्द्धान-पु. (सं.) अंतर्धान.

अंतर्द्धान-वि. (सं.) गुप्त; अदृश्य.

अंतर्द्वार-पु. (सं.) १ चोर दरवाजा. २ खिडकी. ३ मागील दार.

अंतर्निविष्ट-वि. (सं.) अंतःकरणस्थ; हृदयांतील.

अंतर्बोध-पु. (सं.) आत्मज्ञान.

अंतर्भाव-पु. (सं.) १ समावेश; अंतर्भाव. २ मनोभाव; अभिप्राय; आशय. ३ नाश.

अंतर्भूत-पु. (सं.) प्राण; जीव; आत्मा.

अंतर्भूत-वि. (सं.) अंतर्भूत.

अंतर्भूमि-स्त्री. (सं.) भूगर्भ.

अंतर्मना-वि. (सं.) उदास; विकल; व्याकूळ.

अंतर्मुख-वि. (सं.) अंतर्मुख.

अंतर्यामी-पु. (सं.) परमेश्वर.

अंतर्लीन-वि. (सं.) गर्क; गढलेला.

अंतर्वती-वि. स्त्री. (सं.) गर्भिणी.

अंतर्वत्नि-वि. स्त्री. (सं.) गर्भिणी.

अंतर्वाणी-पु. (सं.) शास्त्रज्ञ; पंडित; विद्वान.

अंतर्विकार-पु. (सं.) भूक, तहान, पीडा इ. शरीर धर्म.

अंतर्वेद-पु. (सं.) अंतर्वेद; दोआब.

अंतर्वेदी-वि. (सं.) अंतर्वेदी मध्यें राहणारा.

अंतर्हास-पु. (सं.) गूढ हास्य; अप्रकट हास्य; मनांतल्या मनांत हंसणें.

अंतर्हित-वि. (सं.) अंतर्हित; लुप्त.

अंतवर्ण-पु. (सं.) शूद्र.

अंतशय्या-स्त्री. (सं.) १ मृत्युशय्या. २ मरण; मृत्यु. ३ स्मशान; मसणवटा.

अंतस्ताप-पु. (सं.) मनस्ताप; खेद.

अंतावरी-स्त्री. (सं.) आंतडी.

अंतेउर, अंतेवर-पु. (सं.) अंतःपुर; जनानखाना.

अंतेवासी-पु. (सं.) १ शिष्य; चेला. २ अंत्यज; चांडाळ.

अंतःशल्य-वि. (सं.) मर्मभेदी.

अंतःशुद्धि-पु. (सं.) अंतःकरणशुद्धि.

अंत्ययुग-पु. (सं.) कलियुग.

अंत्या-स्त्री. (सं.) चांडाळीण.

अंत्र-पु. (सं.) आंतडें.

अंदर-क्रि. वि. (फा.) आंत.

अंदरी-अंदरूनी-वि. (फा.) आंतील.

अंदाज-पु. (फ़ा.) अंदाज; अटकळ; २ ढब; ढंग. ३ हावभाव.

अंदाजन-क्रि. वि (फा.) अंदाजें; सुमारें.

अंदाजा-पु. (फा.) अंदाज पहा.

अंदु-अंदुक-पु. (सं.) १ पैंजण; २ दोरखंड.

अंदेशा-पु. (फा.) १ चिंता; फिकीर. २ संशय; शंका; संदेह. ३ भय. ४ हानि; नुकसान.

अंदोर-पु. (सं.) हुल्लड; आरडाओरड; कल्लोळ.

अंदोह-पु. (फा.) १ दुःख; शोक. २ संदह.

अंधखोपडी-स्त्री. (सं.) ठोंब्या; अज्ञानी; मूर्ख.

अंधड़-पु. (सं.) १ झंझावात; वावटळ. २ तुफान; वादळ.

अंधधुंध-पु. (सं.) अंधाधुंद पहा.

अँधरा-वि. (सं.) अंधळा.

अंधस-पु. (सं.) भात.

अंधा-वि. (सं.) १ अंधळा. २ प्रकाशशून्य.

अंधाधुंध-स्त्री. (सं.) १ अंदाधुंद. २ अंधार.

अंधाधुंध-वि. (सं.) १ बेधडक. विचार न करितां. २ जोरानें; धडाक्यानें.

अँधार-पु. (सं.) अँधेरा पहा.

अँधारी-स्त्री. (सं.) आँधी पहा.

अंधिका-स्त्री. (सं.) १ रात्र. २ जुवा. ३ एक नेत्र रोग.

अँधियारा-पु. (सं.) अंधेर.

अँधियारा-वि. (सं.) १ उदास. २ अंधकारमय. ३ धूसर.

अंधु-पु. (सं.) विहीर.

अंधेर-पु. (सं.) अँधेरा पहा.

अंधेरखाता-पु. (सं.+आ) अनागोंदी कारभार.

अँधेरा-पु. (सं.) अंधेर.

अँधेरिया-स्त्री. (सं.) १ अंधेर. २ ३ कृष्णपक्ष. ४ अंधेरी रात्र.

अँधेरी-स्त्री. (सं.) १अंधेर. २ अंधेरी रात्र; कृष्णपक्ष. ३ अंधेरी (बैल किंवा घोडयाच्या डोळयावर बांधण्याची).

अंधौटी-स्त्री. (सं.) झांपड; अंधेरी (घोडा, बैल इ. च्या डोळयावर बांधण्याची).

अंध्र-पु. (सं.) शिकारी.

अंबक-पु. (सं.) १ डोळा. २ तांबें. ३ बाप.

अंबर-पु. (सं.) अंबर.

अंबरबारी-पु. (सं.) दारूहळद.

अंबरबेली-स्त्री. (सं.) आकाशवेल.

अँबराई-स्त्री. (सं.) आंबराई.

अँबरांत-पु. (स.) १ वस्त्राचा कांठ. (२) क्षितिज.

अंबा-स्त्री. (सं.) १ माता; आई. २ पार्वती; गौरी.

अँबाड़ा-पु. आमडा पहा.

अंबापोली-स्त्री. (सं.) आंबेपोळी.

अंबार-पु. (फा.) ढीग; रास.

अंबारखाना-पु. (फा.) भांडार; खजीना.

अंबारी-स्त्री. (फा.) १ अंबारी. २ सज्जा.

अंबिका-अंबालिका-स्त्री.अंबा पहा.

अँबिया-स्त्री. (सं) कैरी.

अँबिरथा-वि. (सं.) वृथा; व्यर्थ.

अंबुताल-पु. (सं.) शेवाळें.

अंबोह-पु. (फा.) झुंड; समूह; थवा.

अँवदा-वि. (सं.) पालथा.

अंश-पु. (सं.) अंश.

अंशक-पु. (सं.) १ भाग; तुकडा. २ दिवस. ३ हिस्सेदार; भागीदार.

अंस-पु. (सं.) अंश पहा.

अंसकूट-पु. (सं.) वशिंड.

अँसुआ-अँसुवा-पु. (सं.) आँसु पहा.

अऊत-वि. (सं.) निपुत्रिक.

अऋण-वि (सं.) अऋणी; ऋणमुक्त.

अएरना-क्रि.स. (सं.) अंगीकारणें.

अकंटक-वि. (सं.) निष्कंटक.

अकंपन-वि. (सं.) स्थिर; निश्चल.

अक-पु. (सं.) १ पाप; पातक. २ दुःख.

अकच-वि. (सं.) टक्कल पडलेला.

अकच्छ-वि. (सं.) १ नागवा; नग्न; २ व्यभिचारी.

अकड़-स्त्री. (सं.) १ ताठा; घमेंड; २ तणाव; ताण; ३ पीळ.

अकड़ना-क्रि.अ. (सं.) १ आकसणें. २ घमेंड करणें. ३ हट्ट करणें.

अकड़बाज-वि. (सं.+फा.) घमेंडखोर; शेखीबाज.

अकड़बाजी-स्त्री. (सं.+फा.)शेखी; घमेंड.

अकड़ाव-पु. (सं.) १ पीळ. २ ताण.

अकड़्-वि. (सं.) घमेंडखोर.

अकड़ैत-वि. (सं.) अकड़ू पहा.

अकत-वि. (सं.)अख्खा; सर्व; सबंध.

अकथ - अकथनीय-वि. (सं.) अकथनीय; अवर्णनीय.

अकथ्य-वि. (सं.) अकथनीय.

अक़द-पु. (अ.) १ करार, २प्रतिज्ञा.

अकधक-पु. (सं) धामधुम.

अक़दस-वि. (अ.)पवित्र; श्रेष्ठ.

अकनना-क्रि.स. (सं.) कान देऊन ऐकणें; कानोसा घेणें.

अकबक-पु. (सं.) १ प्रलाप; असंबद्ध बडबड; बकवाद. २ भीती; धडकी; धागधुग. ३ छक्कापंजा.

अकबक-वि. (सं.) चकीत.

अकबकाना-क्रि.अ. (सं.) १चकीत होणें. २ गांगरणें.

अकबर-वि. (अ.) महान; श्रेष्ठ; थोर.

अकबरी-स्त्री. (अ.) १ एक पक्वान्न. २ एक प्रकारची लांकडावरील नक्षी. ३ एक जुनें सोन्याचें नाणें.

अक़बाल-पु. इक़बाल पहा.

अकर-वि. (सं.) १ कठिण; बिकट. २ हस्तरहित. ३ करमाफ.

अकरकरा-पु. (सं.) अक्कलकाढा.

अकरा-वि. (सं.) १ किंमती; महाग. २ श्रेष्ठ; उत्तम; अमूल्य.

अकराल-वि. (सं.) १ जो भयंकर नाहीं असा; सौम्य. २ भयंकर; भीतिप्रद.

अकरास-पु. (सं.) १ आळोखेपिळोखे. २ आळस; सुरती.

अकरुण-वि. (सं.) कठोर, निर्दय.

अकर्त्तव्य-वि. (सं.) करण्यास अयोग्य.

अकर्त्तव्य-पु. (सं.) अनुचितकर्म.

अकर्त्तक-पु. (सं.) स्वयंभू.

अकर्म-पु. (सं.) दुष्कर्म.

अकल-वि. (सं.) १ अवयवरहित. २ अखंड; सर्वांगपूर्ण. ३ अगम्य; निराकार (परमेश्वराचें विशेषण). ४ अस्वस्थ; बेचैन.

अकल्लखुरा-वि. (सं.+फा.) १ अप्पलपोट्या. २ एकलकोंड्या. ३ मत्सरी.

अकस-पु. (अ.) आकस; द्वेष; वैर.

अकसर-अक्सर-क्रि. वि. (अ.) प्रायः; बहुधा.

अकसर-वि. (सं.) एकटा.

अकसीर-अक्सीर-स्त्री. (अ.) १ किमया; रसायन. २ रामबाण, अचूक गुणकारी औषध.

अकस्मात-क्रि. वि. (सं.) अकस्मात

अकह-अकहुवा-वि. (सं.) अवर्ण-नीय.

अकांड-क्रि. वि. (सं.) अकस्मात; एकाकी.

अकांडजात-वि. (सं.) जन्मतःच मरणारा.

अकांडतांडव-पु. (सं.) अकांड-तांडव.

अकांडपात-वि. (सं.) अकांडजात पहा.

अकाज-पु. (सं.) १ कार्यनाश; हानि. २ कुकर्म; दुष्कर्म.

अकाज-क्रिवि. (सं.) व्यर्थ; निष्प्र-योजन.

अकाट्य-वि. (सं.) अखंडनीय; मजबूत.

अकाथ-क्रिवि. (सं.) व्यर्थ; निष्फळ; निरर्थक.

अकाथ-वि. (सं.) अकथनीय.

अकादर-वि. शूर; साहसी; हिम्मती.

अकाम-वि. (सं.) निरिच्छ; निस्पृह; कामनारहित.

अकाम-पु. (सं.) दुष्कर्म.

अकाम-क्रि. वि. (सं) व्यर्थ; निष्प्र-योजन.

अकामा-वि. स्त्री. (सं.) वयांत न आलेली.

अकाय-वि. (सं.) अशरीरी.

अकारज-पु. (सं.) नुकसान; हानि.

अकारण-अकारन-वि. (सं.) १ विनाकारण. २ स्वयंभू.

अकारथ-वि. क्रि. (सं.) व्यर्थ; विनाकारण.

अकारिब-वि.अने. (अ.) नातेवाईक; निकटचा; जवळचा.

अकार्य्य-पु. (सं.) १ कार्याचा अभाव. २ हानि. ३ कुकर्म; दुष्कर्म.

अकार्य्य-वि. (सं.) निष्प्रभावी.

अकाल-पु. (सं.) १ कुसमय; अवेळ. २ दुष्काळ. ३ महागाई. ४ न्यूनता; तोटा.

अकास-पु. (सं.) आकाश.

अकासकृत-पु. (सं.) वीज.

आकिंचन-वि. (सं.) अकिंचन; दरिद्री.

आकिल-स्त्री. अक्ल पहा.

अ़क़ीक़-पु. (अ.) एक तांबूस रत्न; लाल.

अकीर्ति-स्त्री. (सं.) अपकीर्ति; बदनामी.

अकुल-वि. (सं.) अकुलीन.

अकुल-पु. (सं.) वाईट कुल; नीच कुल.

अकुलाना-क्रि. अ. (सं.) १ उतावीळ होणें. आकुल होणें. २ व्याकुल होणें; घाबरणें.

अकुशल-पु. (सं.) अशुभ; अहित; अमंगल.

अकुशल-वि. (सं.) अकुशल; अ-प्रवीण.

अकूत-वि. (सं.) अपरिमित; अ-गणित; असंख्य.

अकूपार-पु. (सं.) १ समुद्र. २ मोठें कांसव. ३ कातळ.

अकूहल-वि. (दे.) असंख्य; खूप.

अकृच्छ्र-पु. (सं.) सुगमता.

अकृच्छ्र-वि. (सं.) सोपें; सुगम.

अकृत-वि. (सं.) १ प्राकृतिक. २ स्वयंभू. ३ विकृत.

अकृत-पु. (सं.) १ प्रकृति; स्वभाव २ मोक्ष.

अकृती-वि. (सं.) काम करण्यास अयोग्य; निकामी.

अकेला-वि. (सं.)एकटा; एकाकी.

अकेला-पु. (सं.) एकान्त स्थान; निर्जनस्थान.

अकेले-वि. क्रिवि. (सं.) १ एकाकी. २ केवळ; फक्त.

अकैतव-पु. (सं.) निष्कपटता; सरळपणा.

अकैया-पु (सं.) गोणी; पोतें.

अकोट-क्रि. (सं.) कोडो; असंख्य.

अकोतरसो-वि. (सं.) एकशें एक

अकोसना-क्रि. स. (सं.) शिवी-गाळ करणें; खरडपट्टी काढणें.

अकौटा-पु. (सं.) धुरा; आस.

अक्का-स्त्री. (सं.) आई; अक्का.

अक्केदुक्के-इक्केदुक्के पहा.

अक्खड-वि. (सं.) १ हट्टी. २ उच्छृंखल; उद्धट. ३ निर्भय; बेडर. ४ अशिष्ट; असभ्य. ५ फटकळ. ६ मूर्ख.

अक्खर-पु. (सं.) अक्षर.

अक्खा-पु. (सं.) घोडयाच्या पाठीवर लादण्याची गोणी.

अक्रम-वि. (सं.) क्रमरहित; क्रमहीन.

अक्रम-पु. (सं.) व्यतिक्रम; विपर्यय.

अक्ल-स्त्री. (अ.) अक्कल; बुद्धि; समज.

अक्लमंद-वि. (फा.) बुद्धिमान; हुशार.

अक्ली-वि. (फा.) १ अक्लेविषयीं; २ उचित.

अक्ष-पु. (सं.) अक्ष.

अक्षत-वि. (सं.) न तुटलेला; संपूर्ण; शाबूत.

अक्षत-पु. (सं.) मंगलाक्षता; अक्षत.

अक्षबंध-पु. (सं.) नजरबंदी.

अक्षय-अक्षया-वि. (सं.) अक्षय; अविनाशी.

अक्षर-वि. (सं.) १ अक्षर. २ अविनाशी.

अक्षर-पु. (सं.) अक्षर.

अक्षरन्यास-पु. (सं.) लेख.

अक्षरमुख-पु. (सं.) विद्यार्थी.

अक्षरौटी-स्त्री. (सं.) १ वर्णमाला. २ लेख.

अक्षवाद-पु. (सं.) १ जुगाराचा अड्डा. २ कुस्तीचा आखाडा.

अक्षसूत्र-पु. (सं.) रुद्राक्षमाला.

अक्षांति-स्त्री. (सं.) संताप; जळफळाट.

अक्षांश-पु (सं.) अक्षांश.

अक्षीव-वि. (सं.) शांत; धीर गंभीर.

अक्षीव-पु. (सं.) मीठ (समुद्रांतील)

अक्षोट-पु. (सं.) अक्रोड.

अक्स-पु. (अ.) १ प्रतिबिंब; पडछाया. २ तजवीर; चित्र.

अक्सर क्रि. वि. अकसर पहा.

अक्सी-तसवीर-पु. (फा.) फोटो; छायाचित्र.

अक्सीर-स्त्री. (अ.) १ कोणत्याही धातूचें सोनें बनविणारें रसायन. २ रामबाण औषध.

अक्सीर-वि. (अ.) अव्यर्थ; हटकून गुणकारी; अमोघ.

अखंग-वि. (सं.) अविनाशी.

अखंड-वि. (सं.) अखंड.

अखंडल-वि. (सं.) अखंड.

अख–पु. (दे.) बाग.

अखडैत–पु. (सं.) पहिलवान; मल्ल; तालीमबाज.

अखती-अखतीज–स्त्री. (सं.) अक्षतृतीया; अक्षयतृतीया.

अखनी–स्त्री. (अ.) मांसाचा रस्सा.

अखबार–पु. (अ.) वर्तमानपत्र.

अखबार-नवीस–पु. (अ.+फा.) संपादक; पत्रलेखक.

अखय-वि. (सं.) अक्षय.

अखर–पु. (सं.) अक्षर.

अखरना–क्रि. स. (सं.) डांचणें; मनाला लागणें.

अखरा–वि. (सं.) १ खोटा. २ बनावट; कृत्रिम.

अखरा–पु. (सं.) १ अक्षर. २ कोंडा मिसळलेलें जवाचें पीठ.

अखरोट–पु. (सं.) अक्रोड.

अखरोट-जंगली–पु. (सं.) जायफळ.

अखर्ब–वि. (सं.) मोठा; लांब.

अखलाक–पु. (अ.) १ शील. २ शिष्टाचार. ३ संवय.

अखसत–पु. (सं.) तांदूळ.

अखा=वि. (सं.) आखा पहा.

अखाडा–पु. (सं.) आखाडा.

अखात–पु. (सं.) आखात.

अखाद्य–वि. (सं.) अभक्ष्य.

अखारा–पु. (सं.) आखाडा.

अखीन–वि. (सं.) क्षीण न होणारा.

अखीर–पु. (सं.) अखेर.

अखूट–वि. (सं.) १ कमी न होणारा; अक्षय; अखंड. २ अधिक; पुष्कळ.

अखेट–पु. (सं.) आखेट पहा.

अखेटक–पु. (सं.) आखेटक पहा.

अखोर–वि. (फा.) १ सालस; सज्जन. २ सुंदर; सुस्वरूप. ३ निर्दोष. ४ निकामी; तुच्छ.

अखोर–पु. (फा.) १ केरकचरा; रद्दी वस्तू. २ खराब चारा.

अखोह–पु. (सं.) उंचसखल अथवा खडबडीत जमीन.

अखौट-अखौटा–पु. (सं.) जात्याच्या खालच्या तळीच्या मधील खुंटी.

अख्लाह–अव्य. (सं.) उद्वेग अथवा आश्चर्यसूचक उद्गार.

अख्ज–पु. (अ.) घेणें; ग्रहण करणें.

अख्तर–पु. (अ.) तारा.

अख्तियार–पु. इख़्तियार पहा.

अख्यात-वि. (सं.) अप्रसिद्ध.

अख्यान–पु. (सं.) आख्यान पहा.

अख्यायिका–स्त्री. (सं.) आख्यायिका.

अगंड–पु. (सं.) हातपाय तोडलेलें धड.

अगज-पु. (सं.) पर्वतापासून उत्पन्न होणारा.

अगज-पु. (सं.) १ हत्ती. २ शिलाजित.

अगट-पु. (दे.) मांस विक्रीचें दुकान.

अगटना-क्रि. अ. (सं.) एकत्र होणें; जमा होणें.

अगड-पु. (सं.) ऐट; अभिमान; घमेंड.

अगडधत्ता-वि. (सं.) १ उंचापुरा; लांबटांग्या. २ श्रेष्ठ; मोठा.

अगडधत्ता-पु. (सं.) अमरवेल.

अगड़बगड़-वि. (अनु.) क्रमविहीन; वेडेंवांकडें.

अगड़बगड़-पु. (अनु.) १ अगापिछा नसलेलें बोलणें. २ अनावश्यक खटाटोप.

अगणनीय-वि. (सं.) १ सामान्य; २ बेसुमार; अगणित; असंख्य.

अगणित-वि. (सं.) अगणित.

अगण्य-वि. (सं.) अगणनीय पहा.

अगति-स्त्री. (सं.) १ दुर्गति; दुर्दशा; २ नरक.

अगती-वि. (सं.) पापी; दुराचारी.

अगत्तर-वि. (सं.) येणारा.

अगत्ता-क्रि. वि. (सं.) १ पुढें; भविष्य काळांत. २ शेवटीं; अंतीं. ३ अकस्मात.

अगद-वि. (सं.) निरोगी; चांगला.

अगद-पु. (सं.) अगद; औषध.

अगन-अगनी-स्त्री. (सं.) अग्नि.

अगनित-क्रि. (सं.) अगणित.

अगनू-स्त्री. **अगनेउ**-पु. **अगनैत**-पु. (सं.) आग्नेय दिशा.

अगम-अगम्य-वि. (सं.) अगम्य.

अगर-पु. (सं.) अगर.

अगर-अव्य. (फा.) जर; जरी.

अगरचे-अव्य (फा.) यद्यपि; जरी.

अगरबत्ती-स्त्री. (सं.) उदबत्ती; अगरबत्ती.

अगरी-स्त्री. (सं.) १ अडसर. २ अनुचित बोलणें.

अगर्व-वि. (सं.) निगर्वी.

अगलब-क्रिवि. बहुतेक; अनेक हिश्यांनी.

अगलबगल-क्रिवि. (फा.) इकडे तिकडे; आसपास.

अगला-वि. (सं.) १ पुढील; पुढचा; अग्र भागाचा. २ प्राचीन. ३ आगामी.

अगला-पु. (सं.) १ पुढारी; अग्रेसर; प्रमुख. २ चतुर मनुष्य. ३ पूर्वज. ४ पतिसूचक शब्द; (मराठी 'हे').

अगवाई-अगवानी-स्त्री. (सं.) सामोरें येणें; स्वागत करणें.

अगवाडा-पु. (सं.) घराच्या पुढचा भाग; घराचें पुढील अंगण.

अगस्त-पु. (इं.) ऑगस्ट.

अगद्-वि. (सं.) १ हातीं लागण्यास कठीण; चंचल. २ अवर्णनीय. ३ अगम्य. ४ कठीण.

अगहन-पु. (सं.) मार्गशीर्ष.

अगहाट-पु. (सं.) इनाम जमीन.

अगहुँड-वि. (सं.) पुढारी.

अगहुँड-क्रि. वि. (सं.) पुढें.

अगाउ-वि. (सं.) अगाऊ.

अगाडी-क्रि. वि. (सं.) १ पुढें; समोर. २ भविष्यकालीं. ३ समक्ष.

अगाडी-पु. (स.) १ पुढील भाग. २ आघाडी.

अगाध-वि. (सं.) अगाध.

अगार-पु. (सं.) १ घर; निवास-स्थान. २ रास; ढेर; समूह.

अगार-क्रि. वि. (सं.) पुढें; प्रथम.

अगारी-क्रि. वि. अगाडी पहा.

अगाव-पु. (सं.) उसाचा शेंड्या-कडील निरस भाग; वाढें.

अगास-पु. (सं.) १ दाराच्या पुढील ओटा. २ आकाश.

अगाह-वि. (सं.) अथांग; अतिशय खोल. २ अतिशय. ३ सचिंत; उदास; विमनस्क.

अगाह्-वि. (फा.) विदित; ज्ञात.

अगाही-स्त्री. (सं.) पूर्व सूचना; जाणीव; कल्पना.

अगियाना-क्रि. अ. (सं.) दाह होणें; अंग इ. गरम होणें.

अगिन-स्त्री. (सं.) १ विस्तव. अग्नि; २ अगाव पहा.

अगिन-वि. (सं.) अगणित; असंख्य.

अगियाबैताल-पु. (सं.) आग्या-वेताळ.

अगिरी-स्त्री. (सं.) १ घराच्या पुढील भाग. २ दार.

अगिला-वि. (सं.) अगला पहा.

अगीठा-पु. (सं.) पुढील भाग.

अगीतपछीत-क्रिवि. (सं.) पुढें मागें.

अगु-पु. (सं.) राहू ग्रह.

अगुआ-पु. (सं.) १ पुढारी; नेता; अग्रणी. २ मार्गदर्शक; वाटाड्या. ३ लग्न जमविणारा मध्यस्थ. ४ सरदार.

अगुआई-स्त्री. (सं.) १ पुढाकार; अग्रेसरत्व. २ मार्गदर्शन.

अगुआना-क्रि. स. (सं.) पुढारी बनविणें.

अगुआनी-अगुवानी-स्त्री. अगुआई पहा.

अगुण-वि. (सं.) १ निर्गुण; गुणरहित. २ अडाणी; मूर्ख.

अगुण-पु. (सं.) अवगुण; दोष.

अगुवा-पु. (सं.) अगुआ पहा.

अगूढ़गंधा-स्त्री. (सं.) हिंग.

अगोचर-वि. (सं.) अगोचर.

अगोट-पु. (सं.) १ अडथळा. २ पडदा. ३ आश्रय; आधार.

अगोटना-१ अडविणें. २ कैदेंत, पहाऱ्यांत ठेवणें. ३ लपविणें. ४ स्वीकारणें. ५ पसंत करणें; निवडणें.

अगोटना-क्रि.अ. (सं.) अडणें; गुरफटणें.

अगोता-क्रिवि. (सं.) पुढें; समोर.

अगोता-स्त्री. (सं.) अगवानी पहा.

अगोरदार-पु. रखवालदार; पहारेकरी.

अगोरना-क्रि.स. १ वाट पाहणें; मार्ग-प्रतीक्षा करणें. २ रखवाली करणें; पहारा करणें. ३ अडविणें.

अगौंढ़ी-स्त्री. (सं.) अगाव पहा.

अगौद़-पु. (सं.) आगाऊ.

अगौरा-पु. (सं.) अगाव पहा.

अग्निकर्म-पु. (सं.) १. अग्निहोत्र; हवन. २ अग्निसंस्कार; प्रेतदहन.

अग्निक्रिया-स्त्री. (सं.) प्रेतदहन.

अग्निसात्-वि. (सं.) भस्मसात्.

अग्रगण्य-वि. (सं.) अग्रगण्य.

अग्रज-पु. (सं.) १ मोठा भाऊ; २ नायक; नेता; ३ ब्राह्मण.

अग्रज-वि. (सं.) श्रेष्ठ; उत्तम.

अग्रणी-वि. पु. (सं.) अग्रणी; पुढारी.

अग्रभूमि-स्त्री. (सं.) घराचें छत.

अग्रशोची-पु. (सं.) दूरदर्शी.

अग्रसर-वि. (सं.) अग्रेसर.

अग्रह-पु. (सं.) वानप्रस्थाश्रमी.

अग्रहायण-पु. (सं.) मार्गशीर्ष.

अघट-वि. (सं.) १ कठिण; दुर्घट. २ अयोग्य; अनुपयुक्त. ३ अक्षय; कमी न होणारा.

अघटित-वि. (सं.) १ न झालेला; २ असंभाव्य; कठिण. ३ अवश्य होणारा; अनिवार्य. ४ अयोग्य; अनुचित. ५ अधिक; पुष्कळ.

अघवाना-क्रि.स. (सं.) १ पोटभर जेऊं घालणें; तृप्त करणें.

अघाना-क्रि.अ. (सं.) १ पोटभर खाणें. २ तृप्त होणें. ३ दमणें; थकणें.

अघारि-वि. (सं.) पापनाशक.

अघी-वि. (सं.) पापी.

अघेरन-पु. (दे.) जवाचें भरड पीठ.

अघोर-वि. (सं.) १ सौम्य; घोर नाही असा. २ घोर; भयंकर.

अघोरी-पु. (सं.) अघोरी पंथाचा अनुयायी; घृणित व्यक्ति.

अघोरी-वि. (सं.) घृणित.

अघोप-वि. (सं.) निःशब्द; नीरव.

अघ्रान-पु. (सं.) वास घेणें; वास घेण्याची क्रिया.

अघ्रानना-क्रिवि. (सं.) हुंगणें; वास घेणें.

अचंभा-पु. (सं.) अचंबा; आश्चर्य.

अचक-वि. (सं.) भरपूर; खूप.

अचक-पु. (सं.) १ घाबरगुंडी. २ विस्मय

अचक्का-पु. (सं.) अनभिज्ञ; अजाण.

अचक्कामें-क्रि वि. (सं.) अचानक; एकाएकी.

अचगरी-स्त्री. (सं.) खोडकरपणा.

अचना-क्रि. स. (सं.) आचमन करणें; पिणें.

अचपल-वि. (सं.) १ धीमा; शांत. २ चंचल; अचपल.

अचपली-स्त्री. (सं.) खेळ; क्रीडा.

अचभौन-पु. (सं.) अचंबा.

अचमन-पु. आचमन.

अचरज-पु. (सं.) आश्चर्य; विस्मय.

अचवन-पु. (सं.) १ आचमन; पिणें. २ आंचवणें.

अचवना-क्रि. स. (लं.) आंचवणें.

अचवाई-वि. (सं.) धुतलेला; स्वच्छ; साफ.

अचांचक-क्रिवि. (सं.) अचानक.

अचाक, अचाका, अचान-अचानक.

अचानक-क्रिवि. (सं.) अचानक.

अचार-पु. (फा.) लोणचें.

अचारी-पु. (सं.) कर्मठ; नित्यकर्म व्यवस्थित करणारा.

अचाह-स्त्री. (सं.) अनिच्छा; अप्रीति; नावड.

अचाह-वि. (सं.) निरिच्छ.

अचिंत-वि. (सं.) निश्चित; चिंता-रहित.

अचिंतनीय-वि. (सं.) दुर्बोध; अवघड; कठीण.

अचिंत्य-वि. (सं.) १ दुर्बोध. २ ज्याचा अंदाज करतां येत नाहीं असा; आकस्मिक.

अचिर-क्रिवि. (सं.) शीघ्र; जलद.

अचिरात-क्रि. वि. (सं.) शीघ्र; लवकर.

अचाँता-वि. (सं) १ आकस्मिक. २अत्यंत; अंदाजा बाहेर अधिक.

अचींता-वि. (सं.) निश्चिंत; बेफिकीर.

अचूक-वि. क्रिवि. (सं.) अचूक.

अचेत-वि. (सं.) १ मूर्च्छित; बेशुद्ध. २ व्याकूळ; विव्हळ. ३ बेसावध. ४ अनभिज्ञ, मूढ. ५ जड.

अचेत-पु. (सं.) माया; अज्ञान.

अचैन-पु. (सं.) बेचैनी; व्याकुलता.

अचैन-वि. (सं.) बेचैन.

अचोना-पु (सं.) भांडें; पंचपात्र.

अच्छ-पु. (सं.) स्फटिक. २ अस्वल ३ स्वच्छ पाणी. ४ डोळा. ५ रुद्राक्ष.

अच्छ-वि. (सं.) स्वच्छ; निर्मळ.

अच्छत-पु. (सं.) अक्षत.

अच्छर-पु. (सं.) अक्षर.

अच्छरा-स्त्री. (सं.) अप्सरा.

अच्छा-वि. (सं.) उत्तम; छान; ठीक; बरा.

अच्छाई-स्त्री. (सं.) चांगलेपणा.

अच्छिन्न-वि (सं.) १ छिद्ररहित. २ शाबुत; न फुटलेला.

अछक-वि. (सं.) भुकेला; क्षुधित.

अछत-क्रिवि. (सं.) १ विद्यमान असतांना; समोर; सम्मुख. २ शिवाय; अतिरिक्त.

अछतानापछताना-क्रि. अ. (सं.) हळहळत बसणें.

अछन-पु. (सं.) दीर्घकाळ; बरेच दिवस.

अछन-क्रिवि. (सं.) हळूहळू; धीरे धीरे; थांबून थांबून.

अछना-क्रि अ. (सं.) असणें; विद्यमान असणें.

अछप-वि (सं.) प्रकट; जाहीर.

अछय-वि. (सं.) अक्षय.

अछरा-अछरी-स्त्री. (सं.) अप्सरा.

अछरौटी-स्त्री. (सं.) वर्णमाला.

अछल-वि. (सं.) निष्कपट; भोळाभाबडा; साधा.

अछवाना-क्रि. स. (सं.) साफ करणें; स्वच्छ करणें.

अछाम-वि. (सं.) १ जाडा; लठ्ठ; बलवान; भारी; पुष्ट.

अछूत-पु. (सं.) अस्पृश्य; हरिजन.

अछूत-वि. (सं.) १ अस्पृष्ट; स्पर्श न केलेला. २ कोरा; नवीन. ३ पवित्र.

अछेद-अछेद्य-वि. (सं.) अभेद्य.

अछेव-वि. (सं.) निर्दोष; निष्कलंक.

अछेह-वि. (सं.) सतत; निरंतर; लागोपाठ. २ खूप; भरपूर.

अछोप-वि. (सं.) १ नग्न; आच्छादन रहित. २ नीच; तुच्छ.

अछोभ-वि. (सं.) शांत; क्षोभरहित; सौम्य. २ नीच. ३ निर्भय; निडर.

अछोह-पु. (सं.) १ शांति; स्थिरता. २ निर्दयता.

अछोह अछोही-वि. (सं.) निर्दय; निष्ठुर.

अजंट-पु. (इं.) एजंट; गुमास्ता; अडत्या.

अजगर-पु. (सं.) अजगर.

अजगरी-स्त्री. (सं.) आळशीपणा.

अजगुत-अजुगुत-पु. (सं.) १ आश्चर्यकारक गोष्ट; चमत्कार. २ अयुक्त गोष्ट.

अजगुत-अजुगुत-वि.(सं.)अद्‌भुत; आश्चर्यकारक.

अज़ग़ैब-पु. (फा.+अर.) अदृष्टस्थान.

अजगैबी-वि. (फा +अर.) १ गुप्त. २ रहस्यपूर्ण.

अज़दहा-पु. (फा) अजगर.

अजन-वि. (सं.) १ अनादि. २ स्वयंभू. ३ निर्जन; शून्य.

अजनबी-वि. (फा.) १ अज्ञात; अपरिचित; अनोळखी; नवा. २ नवशिका. ३ परदेशी.

अजन्म-अजन्मा-वि. (सं.) अजन १ पहा.

अजब-वि. (अ.) विलक्षण; अद्‌भुत; अजब.

अज़मत-स्त्री. (अ.) १ थोरवी; महत्त्व; प्रताप. २ चमत्कार.

अज़माइश-स्त्री. आज़माइश पहा.

अज़माना-क्रि. आज़माना पहा.

अजय-पु. (सं.) पराजय.

अजय-अजय्य-वि. (सं.) अजिंक्य.

अजया-स्त्री. (सं.) १ भांग; गांज्या. २ बकरी.

अजरायल-वि. (सं.) १ अजर. २ निर्भय; बेडर.

अजवायन-पु. (सं.) ओवा.

अजस-पु. (सं.) अयश; अपयश.

अजस्र-क्रिवि. (सं.) नेहमी; सदा; निरंतर.

अज़दह-क्रिवि. (फा.) अमर्याद; पुष्कळ.

अजहुँ-हूँ-क्रिवि. (सं.) आतां-पावेतों.

अजाचक-वि. (सं.) संपन्न.

अजाजी-स्त्री. (सं.) पांढरें व काळें जिरें.

अज़ाजील-पु. (अ.) सैतान; दुष्ट आत्मा.

अजाती-वि. (सं.) जातिबहिष्कृत.

अजान-वि. (सं.) १ अजाण; अज्ञ. २ अपरिचित; अज्ञात.

अजान-पु. (सं.) अनभिज्ञता.

अज़ाब-पु. (अ.) १ दुःख; यातना; कष्ट. २ पाप. ३ संकट; आपत्ति. ४ ... प्रायश्चित्त.

अजाय-वि. (सं.+फा.) अनुचित; अयोग्य.

अजायब-वि. (अ.) अजब.

अजायबखाना-पु. (अ.+फा.) वस्तु-संग्रहालय; अजबखाना.

अजार-पु. (फा.) आजार.

अजारा-(पु.) इजारा पहा.

अजिन-पु. (सं.) कातडें; त्वचा.

अजिर-पु. (सं.) १ अंगण. २ वायु; हवा. ३ शरीर.

अजी-अव्य. (सं.) अहो; अरे.

अजीज-वि. (अ.) १ प्रिय; आवडता २ प्रतिष्ठित.

अज़ीज़-पु. १ मित्र. २ नातेवाईक.

अजीब-वि. (अ.) विलक्षण; अजब.

अज़ीम-वि. (अ.) थोर व पूज्य.

अज़ीयत-स्त्री. (अ.) अत्याचार.

अजीरन-अजीर्ण-पु. (सं) १ अजीर्ण; अपचन. २ अधिकता; बाहुल्य (व्यंगयार्थी).

अजुगुत-पु. अजगुत पहा.

अजूबा-वि. (अ.) विलक्षण; अद्भुत

अजूह-पु. (सं.) युद्ध; लढाई.

अजे-अजेइ-अजेय-वि. (सं.) अजिंक्य.

अजोग-वि. (सं.) अयोग्य.

अजौं-क्रिवि. (सं.) अद्यापि; अजूनहि.

अझोरी-स्त्री.(सं.) झोळी.

अटंबर-पु. (सं.) रास; ढेर; ढीग.

अटक-स्त्री. (सं.) १ अडवणूक; प्रतिबंध. २ अडचण. ३ आवश्यकता; नड; जरूरी. ४ संकोच; भीड.

अटकन-पु. अटक पहा.

अटकना-क्रि. अ. (सं.) १ गुंतणें; अडकणें; गुरफटणें. २ थांबणें; अडणें; ३ प्रेमांत सांपडणें. ४ वादविवाद करणें; झगडणें.

अटकर-स्त्री. अटकल पहा.

अटकरना-क्रि. स. (सं.) अनुमान करणें.

अटकल-स्त्री. (सं.) १ अटकळ; अंदाज. २ कल्पना; अनुमान.

अटकलपच्चू-पु. अनुमान धपका.

अटकाना-क्रि. स. (सं.) १ खोळंबून ठेवणें. २ अडविणें; हरकत घेणें.

अटकाव-पु. (सं.) प्रतिबंध; अडथळा; विघ्न; अडचण.

अटखट-वि. (अनु.) मोडकातोडका

अटन-पु. (सं.) चालणें; फिरणें; भ्रमण.

अटपट-वि. (सं.) १ बिकट; कठीण. २ गूढ; गुंतागुंतीचा. ३ असंबद्ध.

अटपटाना-क्रि. अ. (सं.) १ घाबरणें; अडखळणें. २ संकोचणें; मागेंपुढें करणें.

अटपटी-स्त्री. (सं.) खोडकरपणा; द्वाडपणा; उचापत.

अटम्बर-पु. (सं.) अवडंबर; देखावा.

अटल-वि. (सं.) अटळ.

अटहर-पु. (सं.) १ रास; ढीग. २ फेटा. ३ अडचण.

अटा-अटारी-स्त्री. (सं.) १ गच्ची. २ माडी. ३ माळा.

अटाला-पु. (सं.) १ ढीग; रास. २ सामान; सामग्री. ३ कसायांचा मोहल्ला.

अटूट-वि. (सं.) १ अखंड. २ सतत; लागोपाठ. ३ पुष्कळ; अलोट.

अटेरन-पु. (सं.) सूत गुंडाळण्याचा फाळका.

अटेरना-क्रि.स (सं.) १ फाळक्यावर सूत गुंडाळणें. २ प्रमाणाबाहेर मद्य पिणें.

अट्टहास-अट्टाहास-पु. (सं.) खोखो हंसणें; खिदळणें.

अट्टा-पु. (सं.) मचाण.

अट्टालिका-स्त्री. (सं.) गच्ची.

अट्टी-स्त्री. (सं.) लड.

अट्ठा-पु. (सं.) अठ्ठया (पत्त्यांतील).

अट्ठाइस-अट्ठाईस-वि. (सं.) अठ्ठावीस.

अट्ठानबे-वि. (सं.) अठ्ठयाण्णव.

अट्ठावन-वि. (सं.) अठ्ठावन.

अट्ठासी-वि. अठ्ठासी पहा.

अठई-स्त्री. (सं.) अष्टमी.

अठकौसल-पु. (सं.) १ विचार-विनिमय; गोष्टी. २ सल्ला.

अठखेली-स्त्री. (सं.) विनोद; क्रीडा.

अठत्तर-वि. (सं.) अठहत्तर पहा.

अठन्नि-स्त्री. (सं.) अधेली.

अठपहला-वि. (सं.) अष्टपैलू; अष्टकोनी.

अठलाना-क्रि. अ. (हिं.) १ ऐट दाखविणें. २ नखरा करणें. ३ मस्त होणें.

अठवाँस-पु. (सं.) अष्टपैलू वस्तू.

अठवाँस-वि. (सं.) अष्टपैलू; अष्टकोणी.

अठवाँसा-वि. (सं.) आठोळा; आठव्या महिन्यांत झालेला.

अठवाँसा-पु. सीमंत विधि.

अठवारा-पु. (सं.) आठवडा; सप्ताह.
अठसिल्या-पु. (सं.) सिंहासन.
अठहत्तर-वि. (सं.) अठ्याहत्तर.
अठान-पु. (सं.) १ अयोग्य कर्म; २ वैर; शत्रुत्व.
अठाना-क्रि. (सं.) रातावणें.
अठारह-वि. (सं.) अठरा.
अठासी-वि. (सं.) अठ्यायशीं.
अठान-पु. (सं.) १ अनुचित; कर्म. २ वैर; शत्रुत्व,
अठारह-वि. (सं.) अठरा.
अठासी-वि. (सं.) अठ्यायशीं.
अठिलाना-क्रिअ. अठलाना पहा.
अठेल-वि. (सं.) बलवान.
अठोतरसो-वि. (सं.) अेकशेंआठ
अडंगा-पु. (सं.) १ पायांत पाय घालणें. २ अडथळा; अडवणूक.
अडंबर-पु. (सं.) आडंबर पहा.
अड़-पु. (सं.) हट्ट; जिद्द.
अड़काना-क्रि.स. अडाना पहा.
अडग-वि. (सं.) स्थिर; अचल.
अड़गोड़ा-पु. (सं.) लोढणें.
अड़चन-स्त्री (सं.) अडचण; अडथळा; आपत्ति.
अड़ड़पोपो-पु. (दे.) १ हस्तसामुद्रिक. २ पाखंडी. ३ थापाड्या.
अड़तालिस-वि. (स.) अठ्ठेचाळीस.
अड़तीस-वि. (सं.) अडतीस.
अड़दार-वि. (सं.+फा.) १ अडेलतट्टू. २ मस्तवाल.
अड़ना-वि.अ. (सं.) १ अडणें २ हट्ट करणें.
अडबंग-वि. १ (सं.) उंचसखल; वेडावांकडा. २ कठिण; दुर्गम. ३ विलक्षण; अद्‌भुत.
अडसठ-वि. (सं.) अडुसष्ट.
अड़ान-पु. (सं.) मुक्काम; वाटसरूंचें विश्रांतिस्थान.
अडाना-क्रि.स. (सं.) १ अडविणें. २ ठांसणें. ३ सांडणें; लोटणें.
अडाना-पु. (सं.) टेकण; आधार.
अडानी-पु. (दे.) मोठा पंखा.
अड़ार-पु. (सं.) १रास; समूह; ढीग. २ लाकडांचा ढीग. ३ जळाऊ लाकडांची वखार.
अडियल-वि. (सं.) १ अडेल तट्टू. २ सुस्त; आळशी.
अड़ी-स्त्री. (सं.) १ हट्ट; जिद्द. २ अडथळा; प्रतिबंध.
अडीठ वि. (सं.) १ दृष्टीस पडत नाहीं असा; लुप्त; अदृष्ट;. २ लपलेला.
अडूसा-पु. (सं.) अडुळसा.
अंडोर-पु. (सं) गोंगाट; गलबला.

अडोल-स्त्री. (सं.) १ स्थिर; अटल. २ स्तब्ध.

अडोस-पडोस-पु. (सं.) आसपास. २ जवळजवळ; अंदाजे.

अड़ोसी, पड़ोसी-शेजारीपाजारी.

अड्डा पु. (सं.) अड्डा.

अढ़तिया-पु. (सं.) १ अडत्या. २ २ दलाल.

अढ़न-पु. (दे.) धाक; भीड.

अढ़ना-क्रि.स. (सं.) आज्ञापिणें; कामाला लावणें.

अढ़िया-स्त्री. (दे.) लांकडाचें अथवा लोखंडाचें लहान भांडें.

अढुक-पु. (दे.) ठोकर; ठेंच.

अढुकना-क्रि.अ. (दे.) १ ठोकर खाणें. २ टेकणें; आधार घेणें.

अढ़ैया-पु. (सं.) १ अडीच शेराचें माप. २ अडीचकीचा पाढा.

अणि-अणी-स्त्री. (सं.) १ टोंक. २ धार. ३ किनारा; कांठ. ४ हद्द; सीमा.

अणीय-वि. (सं.) अतिसूक्ष्म; बारीक.

अणु-पु. (सं.) अणु; कण.

अणु-वि. (सं.) अतिसूक्ष्म.

अणुभा-स्त्री. (सं.) वीज.

अणुवीक्षण-पु. (सं.) १ सूक्ष्मदर्शक यंत्र. २ छिद्रान्वेषण.

अतंद्रिक-वि. (सं.) १ आलस्यरहित; चलाख; चपळ. २ व्याकुल; बेचैन.

अतंद्रित-वि. (सं.) अतंद्रिक १ पहा.

अतः-क्रि.वि. (सं.) ह्याकरितां; अतः.

अतएव-क्रि.वि. (सं.) अतएव; ह्यामुळें; ह्याकरितां.

अतट-पु. (सं.) पर्वत शिखर; शिखर.

अतथ्य-त्रि. (सं.) १ अन्यथा; खोटें; असत्य. २ असमान.

अतनु-पु. (सं.) कामदेव; अनंग.

अतवान-वि. (सं.) अत्यंत; पुष्कळ; अधिक.

अतर-पु. (अ.) अत्तर.

अतरदान-पु. (अ. + फा.) अत्तरदाणी.

अतरल-वि. (सं.) घट्ट; दाट.

अतरसों-क्रिवि. (सं.) तेरवां.

अतरिख-पु. (सं.) अंतरिक्ष.

अतर्कित-वि. (सं.) आकस्मिक.

अतर्क्य-वि. (सं.) अतर्क्य.

अत्तवार-पु. (सं.) आदितवार; रविवार.

अता-स्त्री. (अ.) दान; देणगी.

अताई-वि. (अ.) १ दक्ष; कुशल; निपुण. २ धूर्त; चलाख. ३ अर्ध शिक्षित

अतालिक-पु. (अ.) शिक्षक; गुरु; अध्यापक.

अति-वि. (सं.) अति, अतिशय; अधिक.

अति-स्त्री. (सं.) अधिकता.

अतिकाल-पु. (सं) १ विलंब; उशीर. २ कुसमय.

अतिक्रम-पु. (सं.) अतिक्रम.

अतिगंध-पु. (सं.) चाफा (फूल किंवा वृक्ष.)

अतिथि-पु. (सं.) पाहुणा: अतिथि.

अतिपात-पु. (सं.) १ अव्यवस्था; गडबड. २ हानि.

अतिमात्र-वि (सं.) अतिशय; पुष्कळ.

अतिमृत्यु-पु. (सं.) मोक्ष; मुक्ति.

अतिरिक्त-क्रिवि. शिवाय; अतिरिक्त.

अतिरिक्त-वि. (सं.) १ उरलेला; शेष. २ निराळा; वेगळा.

अतिरोग-पु. (सं.) क्षयरोग.

अतिरोहण-पु. (सं.) जीवन.

अतिवाद-पु. (सं.) १ सत्यवचन. २ कटु भाषण. ३ गर्वोक्ति.

अतिवृष्टि-स्त्री. (सं.) अतिवृष्टि; मोठा पाऊस.

अतिवल-वि. (सं.) बेहद्द; अतिशय.

अतिशय-वि. (सं.) अतिशय; अत्यंत.

अतिशयोक्ति-स्त्री. (सं.) अतिशयोक्ति.

अतिशीलन-पु. अभ्यास.

अतिसंध-पु. (सं.) १ प्रतिज्ञा किंवा आज्ञा भंग. २ नियमाविरुद्ध आचरण.

अतिसंधान-पु. (सं.) १ विश्वासघात. २ अतिक्रमण.

अतीत-वि. (सं.) १ गत; भूत. २ विरक्त. ३ पृथक; विलग. ४ मृत.

अतीत-क्रिवि. (सं.) बाहेर; पलीकडे.

अतीत-पु. (सं.) १ साधु; संन्याशी. पाहुणा; अतिथि.

अतुराई-स्त्री. (सं.) आतुरता; उत्कंठा.

अतुल-अतूल-वि. (सं.) १ अतुल; अपार. २ वजन न केलेला; न तोललेला.

अतुलनीय-वि. (सं.) १ अपरिमित; अपार. २ अनुपम; बेजोड.

अतुल्य-वि. (सं.) अतुल.

अत्ता-पु. ईश्वर.

अत्ता-स्त्री. (सं.) १ मोठी बहीण. २ आई. ३ मावशी.

अत्तार-पु. (अ.) १ अत्तर विकणारा; सुगंधी. २ औषधें विकणारा.

अत्यंत वि. (सं.) अत्यंत.

अत्यंतिक-वि. (सं.) १ निकटचा. २ भटक्या.

अत्यय-पु. (सं.) १ मृत्यु; नाश. २ मर्यादातिक्रमण. ३ दंड; सजा. ४ कष्ट. ५ दोष.

अत्यस्थ-वि. येथील; येथला.

अत्यागी-वि. (सं.) दुर्व्यसनी.

अत्याचार-पु. १ अत्याचार; जुलूम. २ पाप; दुराचार. ३ ढोंग; पाखंड.

अत्याचारी-वि. (सं.) अत्याचारी.

अथक-वि. (सं.) न थकणारा.

अथच-अव्य. (सं.) आणखी; आणिक.

अथना-अथयना-अथवना-क्रि.अ. (सं.) अस्त होणें.

अथमना-पु. (सं.) पश्चिम दिशा.

अथाई-स्त्री. (सं.) १ बैठकीची जागा. २ गांव पंचायतीची जागा. ३ घराच्या पुढील ओटा. ४ मंडळ; सभा. ५ जमाव.

अथान-अथाना-पु. (सं.) लोणचें.

अथाना-क्रि. अ. (सं.)अथना पहा.

अथाना-क्रि. स. (सं.)थांग पहाणें; खोली पहाणें. २ धुंडणें; शोधणें.

अथावत-वि. (सं.) अस्त पावलेला.

अथाह-वि. (लं.) १ अथांग. २ गूढ; कठिण.

अथाह-पु. (सं.) १ जलाशय. २ समुद्र.

अथोर-वि. (सं.) पुष्कळ; खूप.

अदंभ-वि. (सं.) १ सच्चा; निष्कपट. २ स्वाभाविक; अकृत्रिम,

अदग-वि. (सं.) १ डागरहित; निष्कलंक. २ निरपराध; निर्दोष.

अदद-पु. (अ.) संख्या.

अदना-वि. (अ.) १ तुच्छ; क्षुद्र; नीच. २ सामान्य.

अदब-पु. (अ.) अदब; शिष्टाचार.

अदबदकर - अदबदाकर-क्रिवि. (सं.) हट्टानें; निश्चयानें.

अदभ्र-वि. (सं.) पुष्कळ; खूप.

अदम-पु. (अ.)अभाव. २ परलोक.

अदमहाजिरी-स्त्री. (अ.) गैरहजेरी; अनुपस्थिति.

अदम्य-वि. (सं.) दुर्दम्य; प्रबळ,

अदय-वि. (सं.) निर्दय; अदय.

अदरक-पु. (सं.)आलें.

अदरकी-स्त्री. (सं.) आलेंपाकवडी.

अदरा-पु. (सं.) आर्द्रा.

अदराना-क्रि. अ. (सं.) गौरवामुळें चढून जाणें.

अदराना-क्रि. स. (सं.) गौरव करून चढविणें.

अदर्शनीय-वि. (सं.) कुरूप; बेढब.

अदल–पु. (अ.) न्याय.

अदलबदल–पु. (अ.) परिवर्तन; अदलाबदल.

अदली–वि. (अ.) न्यायी.

अदवान–पु. (सं.) पायगताची दोरी.

अदहन–पु. (सं.) उकळतें पाणी; आधण.

अदाँत–वि. (सं.) १ दंतरहित. २ विषयासक्त.

अदा–वि. (अ.) १ चुकता; बेबाक. २ हावभाव पहा; नखरा. ३ ढंग; रीति; पद्धति.

अदाता – अदान – अदानी – वि. (सं.) कंजूष; कृपण.

अदाबंदी–स्त्री. (फा.) वायदा.

अदालत–स्त्री. (अ.) न्यायालय.

अदावत–स्त्री. (अ.) अदावत; वैर; शत्रुत्व.

अदिन–पु. (सं.) वाईट दिवस; कुसमय; दुर्दिन.

अदिव्य–वि. (सं.) सामान्य; साधारण; लौकिक.

अदिष्ट–बि. (सं.) अदृष्ट.

अदिष्टी–वि. (सं.) १ अदूरदर्शी; अविचारी. २ अभागी; दुर्दैवी. ३ दुष्ट; मूर्ख.

अदीन–वि. (सं.) १ उद्धट; अविनम्र. २ उदार.

अदीब–पु. (अ.) साहित्यिक.

अदीह–वि. (सं.) सूक्ष्म.

अदृप्त–वि. (सं.) निरभिमानी; गर्वरहित; निगर्वी.

अदृश्य–वि. (सं.) अदृश्य.

अदृष्ट–पु. (सं.) अदृष्ट; भाग्य; प्रारब्ध.

अदृष्टपूर्व–वि. (सं.) अदृष्टपूर्व.

अद्धा–पु. (सं.) १ अर्धा. २ अर्ध्या-तासाचा टोला.

अद्धा–क्रिवि. (सं.) साक्षात्; प्रत्यक्ष; समक्ष.

अध–क्रिवि. (सं.) खालीं.

अधःकाय–पु. (सं.) कमरेच्या खालील अंग.

अधः–वि. (सं.) अर्धा.

अधकचरा–वि. (सं.) अर्धाकच्चा; अपरिपक्व.

अधकच्छा–पु. (सं.) नदीकांठची उताराची जमीन.

अधकपारी–स्त्री. (सं.) अर्धशिशी.

अधखिला–वि. (सं.) अर्धे उमललेलें; अर्धविकसित.

अधखुला–वि. अधखिला पहा.

अधगति–स्त्री. (सं.) अधोगती.

अधगो-पु. (सं.) शिश्न किंवा गुद.

अधगोहुआँ-पु. (सं.) जवमिश्रित गहूं.

अधडी-वि. (सं.) १ निराधार; आधाररहित. २ असंबद्ध.

अधन्ना-पु. (सं.) अर्धाआणा.

अधम-वि. (सं.) अधम.

अधमरा - अधमुआ - वि. (सं.) अर्धमेला; मृतप्राय.

अधमर्ण-पु. (सं.) ऋणी; कर्जदार.

अधमांग-पु. (सं.) पाय; चरण; शरीराचा अधोभाग.

अधमाई-स्त्री. (सं.) अधमता; अधमपणा.

अधर-वि. (सं.) १ चंचल; धरता येत नाहीं असा. २ नीच. ३ पराभूत.

अधरोत्तर-वि (सं.) १ उंचसखल; खडबडीत. २ चांगला वाईट; बरा-वाईट. ३ कमीअधिक.

अधरोत्तर-क्रिवि (सं.) वरखालीं.

अधर्षणी-वि. (सं.) निर्भय; प्रबल.

अधवा-स्त्री. (सं.) विधवा.

अधसेरा-पु (सं.) अर्धा शेर.

अधाधुंध-क्रि.वि. (सं.) अधाधुंध पहा.

अधारी-स्त्री. (सं) १ आधार; आश्रय. २ प्रवासी पिशवी. ३ कुबडी.

अधिकृत-वि. (सं.) उपलब्ध; हातांत आलेला.

अधिकृत-पु. (सं.) अधिकारी; अध्यक्ष.

अधिक्रम-पु. (सं.) चढाई; आरोहण.

अधिक्षिप्त वि. (सं.) १ टाकलेला. २ अपमानित; निंदित; तिरस्कृत. ३ आक्षेपित.

अधिनायक-पु. (सं.) १ अधिनायक; सर्वाधिकारी. २ मालक

अधिमास-पु. (सं.) अधिकमास.

अधिया-स्त्री. (सं.) १ अर्धा हिस्सा. २ अर्धेल-ली.

अधीन-वि. (सं.) अधीन.

अधान-पु. (स.) सेवक; नोकर.

अधीर-वि. (सं.) १ घाबरलेला; व्याकूळ; विव्हल; धैर्यरहित. २ अधीर; उतावळा. ३ असंतोषी.

अधीरा-वि अधीर; अधीरा.

अधुना-क्रिवि. (सं.) हल्लीं; सांप्रत.

अधुनातन-वि. सांप्रतचा; हल्लीचा; आधुनिक.

अधृत-वि. (सं.) निर्भय; निडर.

अधूरा-वि. (सं) अधवट; अपूर्ण.

अधेड़-वि (सं.) मध्यम वयाचा.

अध्यक्षर-क्रिवि (सं) अक्षरशः.

अध्यवसाय-पु. (सं.) १ सतत उद्योग. २ उत्साह. ३ निश्चय.

अध्यशन-पु. (सं.) अजीर्ण; अपचन.

अध्यारोप-पु. (सं.) मिथ्या आरोप.

अनंतर-क्रिवि. (सं.) १ नंतर; मागाहून; मागून. २ निरंतर; लागोपाठ.

अनंतर-वि. (सं.) निकटस्थ; मध्यें अंतर नसलेला.

अनआहिवात-पु. (सं.) वैधव्य.

अनकना-क्रि. (सं.) १ ऐकणें. २ चाोरून ऐकणें; आडून ऐकणें.

अनक़रीब-क्रिवि. (अ.) सुमारें; जवळ जवळ.

अनख-पु. (सं.) १ राग; रुसवा. २ दुःख; खिन्नता. ३ द्वेष; ईर्षा. ४ काजळाची टिकली.

अनख-वि. (सं.) नखविरहित.

अनखना-क्रि.अ. (सं.) रागावणें; क्रोध करणें; रुष्ट होणें.

अनखाहट-स्त्री. (सं.) राग; रुसवा.

अनखी-वि. (सं.) रागीट; चिडका.

अनखौहा-वि. (सं.) रागीट; चिडका.

अनगढ़-वि. (सं.) १ अनगढ़; स्वयंभू. २ बेडौल. ३ अडाणी; असंस्कृत.

अनगन-वि. (सं.) अगणित; असंख्य; खूप.

अनगना-क्रि.स. (सं.) कालें शाकारणें.

अनगना-वि. (सं.) अगणित; असंख्य.

अनगना-पु. (सं.) गर्भारपणांतील आठवा महिना.

अनगिन-अनगिनत-अनगिना-अनगना पहा.

अनगैरी-वि. (अ.) अनोळखी; अपरिचित; नवखा.

अनघ-वि. (सं.) १ निष्पाप; निर्दोष. २ पवित्र; शुद्ध.

अनघ-पु. (सं.) पुण्य.

अनघरी-स्त्री. (सं.) कुसमय.

अनघैरी-वि. (सं.) अनाहूत; अनिमंत्रित.

अनचहा-वि. (सं.) अनिच्छित; अप्रिय.

अनचाहत-वि. (सं.) प्रेम न करणारा.

अनजान-वि. (सं.) १ अज्ञानी; अडाणी. २ अनोळखी; अपरिचित.

अनट-पु. (सं.) १ अन्याय; अत्याचार. २ उपद्रव.

अनडुह-पु. (सं.) बैल.

अनडुही-स्त्री. (सं.) गाय.

अनत-वि. (सं.) न वांकलेला; सरळ.

अनत-क्रिवि. (सं.) अन्यत्र.

अनति-वि. (सं.) थोडा.

अनति-स्त्री. (सं.) अहंकार; अहंभाव.

अनधिकार-पु. (सं.) १ अनधिकार. २ विवशता; लाचारी. ३ अयोग्यता; अक्षमता.

अनधिकार-वि. (सं.) १ अधिकार-रहित. २ अयोग्य; कुचकामी.

अनध्यक्ष-वि. (सं.) जो दिसत नाहीं असा; अप्रत्यक्ष.

अनन्नास-पु. (पोर्तु.) अननस.

अनन्य-वि. (सं.) अनन्य.

अनन्यपूर्वा-वि. स्त्री. (सं.) कुमारिका.

अनन्वित-वि. (सं.) १ अयोग्य; अयुक्त. २ पृथक्; विलग.

अनपच-पु. (सं.) अपचन; अजीर्ण.

अनपढ़-वि (सं.) १ अशिक्षित; निरक्षर. २ मूर्ख.

अनपत्य-वि. (सं.) संतानरहित; अपत्यहीन .

अनपराध-अनपराधी-वि. (सं.) निरपराधी.

अनापायी-वि. (सं.) १ स्थिर; निश्चल. २ अनश्वर.

अनपेक्षा-वि. (सं.) निरपेक्ष; अपेक्षारहित.

अनपेक्षित-वि. (सं.) अनपेक्षित.

अनबन-पु. (सं.) बेबनाव; बिघाड; फूट.

अनबिधा-अनबेधा-वि. (सं.) न छेदलेला; न भेदलेला.

अनबोल-वि. (सं.) १ मुका. २ मुखस्तंभ; अबोल्या; घुम्या. ३ मौन धरणारा; चुप बसलेला.

अनब्याहा-वि. (सं.) अविवाहित.

अनभल-पु. (सं.) अहित.

अनभाया-वि. (सं.) अप्रिय; नावडता.

अनभावता-वि. (सं.) अनभाया पहा.

अनभिव्यक्त-कि. (सं.) गूढ; गुप्त; अस्पष्ट.

अनभी-पु. (सं.) अचंबा; आश्चर्य.

अनभो-वि. (सं.) अपूर्व; अलौकिक; अद्भुत.

अनमन-अनमना-वि. (सं.) १ उदासीन; सुस्त; खिन्न. २ आजारी; अस्वस्थ.

अनमिल-वि. (सं.) १ विजोड; विसंगत. २ पृथक; न मिसळलेला.

अनमिलता-वि. (सं.) अप्राप्य; अलभ्य

अनमेल-वि. (सं.) १ बेजोड; विसंगत. २ शुद्ध; भेसळ नसलेला.

अनमोलना-क्रि. स. (सं.) डोळे उघडणें.

अनमोल-वि. (सं.) १ बहुमोल; अनमोल. २ सुंदर; उत्तम.

अनय-पु. (सं.) १ आपत्ति; दुर्भाग्य. २ अनीति; अन्याय.

अनरना-क्रि. स. (सं.) अनादर करणें.

अनरस-पु. (सं.) १ रसहीनता. २ कोप. ३ दुःख; खेद.

अनरसा-वि. (सं.) १ उदास. २ अस्वस्थ; बेचैन.

अनरीति-स्त्री. (सं.) १ वाईट चाल; कुरीति. २ अन्यथाचार.

अनरुचि-स्त्री. (सं.) अरुचि.

अनरूप-वि. (सं.) १ कुरूप. २ असदृश.

अनर्गल-वि. (सं.) १ अनिर्बंध. २ २ व्यर्थ; विचारशून्य. ३ अखंड; पाठोपाठ; एकसारखें.

अनर्घ-वि. (सं.) १ बहुमूल्य; किमती. २ स्वस्त; अल्पमूल्य.

अनर्थ-पु. (सं.) अनर्थ.

अनर्थक-वि. (सं.) निरर्थक

अनर्ह-वि. (सं.) अयोग्य; अपात्र.

अनल-पु. (सं.) अनल, अग्नि.

अनलचूर्ण-पु. (सं.) दारुःअग्निचूर्ण.

अनलस-वि. (सं.) चपल; आळशी नसलेला.

अनलेख्य-वि. (सं.) अगोचर; अदृष्य.

अनवकांक्षा-स्त्री. (सं.) निरपेक्षता; निस्पृहता.

अनवगाह-वि. (सं.) १ गंभीर. २ खोल; अथांग.

अनवग्रह-वि. (सं.) अप्रतिबंध; स्वच्छंद.

अनवट-पु. (सं.) १ जोडवें. २ घाण्याच्या बैलाच्या डोळ्याची ढापणें.

अनवद्य-वि. (सं.) निर्दोष· निष्कलंक.

अनवद्यांग-वि (सं.) डौलदार; सुंदर.

अनवधान-पु. (सं.) गैरसावधपणा.

अनवधि-वि. (सं.) असीम; बेहद्द.

अनवधि-क्रिवि. (सं.) निरंतर; सतत; सदैव.

अनवय-पु. (सं.) कुल; वंश.

अनवर-वि. (अ.) १ चमकदार. २ शोभिवंत.

अनवसर-पु. (सं.) १ फुरसतीचा अभाव. २ कुवेळ; कुसमय.

अनवस्थ-वि. (सं.) १ उतावळा. २ अव्यवस्थित.

अनवस्था-स्त्री. (सं.) १ अव्यवस्था; अनियमितता. २ आतुरता; अधीरता.

अनवस्थित-वि. (सं.) १ अधीर; उतावळा. २ निराधार.

अनवहित-वि. (सं.) १ बेसावध. २ बेपर्वा.

अनवाँसा-पु. (सं.) गवताची पेंढी.

अनवाद-पु. (सं.) कटु वचन.

अनसमझा-वि. (सं.) १ अज्ञानी; अडाणी; ज्याला समजत नाहीं असा. २ अज्ञान.

अनसहत-वि. (सं.) असह्य.

अनहित-पु. (सं.) १ अहित. २ शत्रु.

अनहोता-वि. (सं.) १ दरिद्री; निर्धन. २ अलौकिक; आश्चर्यपूर्ण.

अनहोनी-वि. (सं.) १ अचंब्याची; नवलपूर्ण. २ न होणारी; अशक्य.

अनहोनी-स्त्री. (सं.) असंभाव्य गोष्ट.

अनाकनी-अनाकानी-स्त्री. (सं.) टंगळमंगळ; ऐकले न ऐकलेसें करणें; काणाडोळा; दुर्लक्ष.

अनाखर-वि. (सं.) बेडौल.

अनागत-वि. (सं.) १ अनुपस्थित. २ पुढें होणारा; भावी. ३ अपरिचित. ४ अपूर्व; अद्‌भुत. ५ अनादि.

अनागत-क्रिवि. (सं.) अचानक; अकस्मात.

अनाज-पु. (सं.) धान्य.

अनाड़ी-वि. (सं.) अडाणी.

अनाढ्य-वि. (सं.) दरिद्री; कंगाल.

अनापशनाप-पु. (सं.) वायफळ बडबड.

अनायत-स्त्री. (अ.) कृपा; दया; मेहेरबानी.

अनायत्त-वि. (सं.) स्वतंत्र.

अनायास-वि. (सं.) १ सहज; आयासाशिवाय. २ एकाएकी; अकस्मात.

अनार-पु. (फा) डाळिंब.

अनार-पु. (सं.) अन्याय; अनीति.

अनारी-वि. (फा.) १ डाळिंबी. २ आडाणी.

अनाविल-वि. (सं.) स्वच्छ; साफ.

अनासिर-पु. (अ.) मूलतत्व.

अनास्था-स्त्री. (सं.) १ अनादर. २ अश्रद्धा.

अनाहदवाणी-स्त्री. (सं.) आकाशवाणी.

अनित्य-वि. (सं.) १ अनित्य. २ असत्य.

अनिभ्य-वि. (सं.) दरिद्री; कंगाल.

अनियत-वि. (सं.) १ अपरिमित; असीम. २ अनिश्चित. ३ अस्थिर.

अनियारा-वि. (सं.) १ टोंकदार; तीक्ष्ण अणीदार. २ धारदार; धारेचा.

अनिरवा -पु. (सं.) भडकलेलें जनावर.

अनिर्दिष्ट-वि. (सं.) १ अनिर्दिष्ट. २ अनियत. ३ अपरिमित; असीम.

अनी-स्त्री. (सं.) १ अणी; टोंक. २ नावेचा पुढील भाग. ३ जोडयाचा पुढील भाग. ४ पाण्यांत गेलेलें जमीनीचें टोंक. ५ ग्लानी.

अनी-स्त्री. १ सेना; फौज. २ झुंड; समूह.

अनीक-वि. (सं.) १ सेना; फौज; झुंड. २ युद्ध.

अनीक-पु. वाईट; खराब.

अनीठ-वि. (सं.) १ अनिष्ट. २ वाईट.

अनीत-अनीति-स्त्री. (सं.) अनीति.

अनीश-वि. (सं.) १ ईशरहित. २ अनाथ. ३ सर्व श्रेष्ठ.

अनीस-पु. (सं.) अनाथ.

अनीस-पु. (अ.) दोस्त; मित्र.

अनुक-पु. (सं.) विषयी, कामुक मनुष्य.

अनुकर्त्ता-पु. (सं.) १ अनुकरण करणारा. २ हुकमाप्रमाणें चालणारा.

अनुकांक्षा - स्त्री. (सं.) इच्छा; आकांक्षा.

अनुकार-पु. (सं.) अनुकरण; नक्कल.

अनुकीर्त्तन-पु. (सं.) वर्णन; कथन.

अनुकृति-स्त्री. (सं.) अनुकरण; नक्कल.

अनुक्रिया-स्त्री. (सं.) अनुक्रम.

अनुक्रोश-पु. (सं.) दया; अनुकंपा.

अनुक्षण -क्रिवि. (सं.) १ प्रतिक्षण. २ निरंतर; एकसारखें.

अनुग-वि. (सं.) अनुगामी; अनुयायी.

अनुग-पु. (सं.) नोकर; सेवक.

अनुगत-वि. (सं.) १ सदृश. २ अनुकूल; अनुगामी; अनुयायी.

अनुगृहीत-वि. (सं.) १ उपकृत. २ कृतज्ञ.

अनुचिंतन-पु. (सं.) विचार; चिंतन.

अनुदर-वि. (सं.) कृश; सडपातळ.

अनुधावन-पु. (सं.) १ अनुसरण. २ नक्कल; अनुकरण. ३ शोध; तपास; पिच्छा. ४ विचार; चिंतन.

अनुनाद-पु. (सं.) १ प्रतिध्वनि. २ गुंजारव.

अनुपगत-क्रिवि. (सं.) दूरचा.

अनुपात-पु. (सं.) १ प्रमाण. २ त्रैराशिक.

अनुपान-पु. (सं.) औषधाबरोबर खाण्याची वस्तु.

अनुप्रेक्षा-स्त्री. (सं.) १ टक लाऊन निरखून पहाणें. २ मनन.

अनुयोग-पु. (सं.) प्रश्न; विचारणा; विचारपूस.

अनुराध-पु. (सं.) विनंती; प्रार्थना; आराधना.

अनुरूपक-पु. (सं.) प्रतिमा; मूर्ति.

अनुरोध-पु. (सं.) १ अडकाठी; बाधा. २ प्रेरणा; उत्तेजन. ३ आग्रहपूर्वक विनंति; आदर.

अनुशय-पु. (सं.) १ वैर; आकस. २ वादविवाद; बोलाचाली.

अनुशयी-वि. (सं.) १ वैरी; शत्रु. २ भांडखोर. ३ पश्चात्ताप झालेला. ४ अनुरक्त; लीन.

अनुशार-पु. (सं.) राक्षस.

अनुषंग-पु. (सं.) १ करुणा; दया. २ संबंध. संगत.

अनुष्ठान-पु. (सं.) १ अनुष्ठान. २ आरंभ; सुरुवात.

अनुसंधान-पु. (सं.) १ पाठलाग. २ शोध; तपास. ३ प्रयत्न.

अनुसृति-स्त्री. (सं.) १ अनुसरण. २ नक्कल; अनुकरण.

अनुस्यूत-वि. (सं.) १ शिवलेला. २ गुंफलेला. ३ क्रमवार; सलग.

अनुहरण-पु. (सं.) १ अनुकरण. २ नक्कल.

अनुहरत-वि. (सं.) अनुरूप.समान. २ उपयुक्त; योग्य.

अनुहार-वि. (सं.) सदृश; समान; तुल्य.

अनुहार-स्त्री. (सं.) १ भेद; प्रकार. २ आकृति. ३ समानता.

अनुहारी-वि. (सं.) अनुकरण करणारा.

अनूक-पु. (सं.) १ पूर्व जन्म. २ कुल; वंश. ३ स्वभाव; शील. ४ पाठीचा कणा. ५ कमानीच्या मध्यभागचा दगड.

अनूठा-वि. (सं. अपूर्व; विचित्र; अद्भुत. २ चांगला; सुंदर.

अनूढा-स्त्री. (सं.) प्रेमिका.

अनूदित-वि. (सं.) १ वर्णन केलेला; सांगितलेला. २ भाषांतरित; अनुवादित.

अनून-वि.१ अखंड; समग्र. २ अधिक.

अनूप-वि. (सं.) जलप्राय: जेथें पाणी अधिक आहे असा. २ अनुपम सुंदर.

अनूप-पु. (सं.) १ जलप्राय प्रदेश; जलमय प्रदेश. २ म्हैस.

अनूप-वि. (सं.) अनुपम; सुंदर.

अनेरा-वि. (सं.) व्यर्थ; निष्प्रयोजन. २ खोटा.

अनह-वि. (सं.) अप्रेम; अप्रीति; विरक्ति.

अनहा-पु. (सं.) वेळ; समय; काल.

अनैस-पु. (सं.) अहित.

अनैस-वि. (सं.) वाईट.

अनैसे-क्रि.वि. (सं.) वाईटहेतूनें; वाईट तऱ्हेनें.

अनैहा-पु. (सं.) उपद्रव; उत्पात.

अनोखा वि. (सं.) १ विलक्षण; विचित्र; अद्भुत. २ नवा; नूतन. ३ सुंदर.

अन्ना-स्त्री. (सं.) १ दाई. २ सोनाराची लहान शेगडी.

अन्यमन-वि. (सं.) उदासीन; विमनस्क.

अन्यारा-वि (सं.) १ अपृथक; निराळा नव्हे. २ अनोखा; नवीन. ३ बहुत; पुष्कळ

अन्यून-वि. (सं.) पुष्कळ; भरपूर.

अन्हवाना-क्रि.स. (सं.) स्नान घालणें.

अन्हाना-क्रि.अ. (सं.) स्नान करणें; न्हाणें.

अपकरण-वि. (सं.) दुर्वर्तन; दुराचार.

अपकरुण-वि. (सं.) निष्ठुर; निर्दय; कठोर.

अपकाजी-वि. (सं.) स्वार्थी; अप्पलपोट्या; स्वार्थसाधु; मतलबी.

अपकृति-स्त्री. (सं.) १ अपकार. २ अपमान; निंदा.

अपकृष्ट-वि. (सं.) १ पतित; भ्रष्ट. २ अधम; नीच. ३ घृणित; खराब.

अपगा-स्त्री. (सं) नदी.

अपघन-वि. (सं.) निरभ्र.

अपघन-पु. (सं.) शरीर; देह.

अपघात-पु. (सं.) १ हिंसा; हत्या. २ वंचना; विश्वासघात; धोका. ३ आत्मघात; आत्महत्या.

अपघातक-अपघाती-वि. (सं.) १ घातक; विनाशक. २ विश्वासघातकी.

अपच-पु. (सं.) अपचन; अजीर्ण.

अपचय-पु. १ (सं) हानि; क्षय. २ व्यय; नाश. ३ पूजा; सन्मान.

अपचरित-पु. (सं.) दुराचरण; वाईट कर्म.

अपचार-पु. (सं.) १ कुव्यवहार; वाईट आचरण. २ अहित. ३ अनादर; निंदा. ४ कुपथ्य. ५ भूल; भ्रम.

अपचित-वि. (सं.) पूजित; सन्मानित.

अपची-अपच्छी-पु. (सं.) विपक्षी; विरोधी.

अपच्छी-वि. (सं.) पंखरहित.

अपछरा-स्त्री. (सं.) अप्सरा.

अपजस-पु. (सं.) अपयश.

अपज्ञान-पु. (सं.) इन्कार.

अपटी-स्त्री. (सं.) १ पडदा. २ आवरण; आच्छादन.

अपठ-वि. (सं.) अशिक्षित; आडाणी.

अपडर-पु. (सं.) भय; भीति.

अपड़ना-क्रि स. (सं.) ओढाताण करणें.

अपड़ाव-पु. (सं.) झगडा; तकरार.

अपढ-वि; (सं.) अपठ पहा.

अपण्य-वि. (सं.) विकण्यास अयोग्य.

अपत-वि. (सं.) १ पर्णहीन; २ अनाच्छादित; नग्न. ३ निर्लज्ज. ४ अधम; नीच.

अपत-पु. (सं.) आपत्ति; विपत्ति.

अपतई-स्त्री. (सं.) १ बेशरमपणा; निर्लज्जता. २ चंचलता.

अपति-वि. स्त्री. (सं.) विधवा.

अपति-वि. (सं.) पापी; दुराचारी.

अपति-स्त्री. (सं.) दुर्गति; दुर्दशा.

अपदांतर-वि. (सं.) १ सरमिसळ. २ समीप; निकट. ३ समान.

अपदांतर-क्रिवि. (सं.) शीघ्र; जलद.

अपदखा-वि. (सं.) घमेंडखोर; आत्मश्लाघी.

अपद्वार-पु. (सं.) चोर दरवाजा.

अपध्वंस-पु. (सं) १ अधःपतन; २ अपमान. ३ नाश; क्षय.

अपनपौ-अपनापो-पु. (सं.) आपलेपणा; आत्मीयता; आपुलकी. २ अहंकार; गर्व. ३ स्वाभिमान; मान.

अपनयन-पु. (सं.) १ दूर करणें; हटविणें. २ स्थानांतरित करणें. ३ खंडन.

अपना-सर्व. (सं.) आपला.

अपना-पु. (सं.) स्वजन.

अपनाना-क्रि. स. (सं.) आपलासा करणें.

अपनापन-पु. (सं.) १ आपलेपणा; आत्मीयता. २ स्वाभिमान.

अपनाम-पु. (सं.) बदनामी; निंदा.

अपनीत-वि. (सं.) दूर केलेला; हटविलेला.

अपनोदन-पु. (सं) १ दूर करणें. २ खंडन.

अपभय-पु. १ (सं.) निर्भयता. २ अकारण भय; व्यर्थ भीति. ३ भय; भीति.

अपभय-वि. (सं.) निर्भय; धीट.

अपयान-पु. (सं.) पलायन.

अपरंच-अव्य. (सं.) १ आणखीहि. २ पुनः; पुनरपि. ३ आणि दुसरें.

अपरपक्ष-पु. (सं.) १ कृष्णपक्ष. २ प्रतिवादी; दुसरा पक्ष.

अपरवश-वि. (सं.) परवश; परतंत्र.

अपरस-वि. (सं.) अस्पृश्य.

अपरा-स्त्री. (सं.) १ पश्चिम दिशा; २ लौकिक विद्या.

अपरा वि. स्त्री. (सं.) दुसरी.

अपरामृष्ट वि. (सं.) कोरा; नवा.

अपरिकलित-वि. (सं.) अज्ञात; अश्रुत.

अपरिच्छद-वि. (सं.) १ अनाच्छादित; उघडा. २ दरिद्री.

अपरिच्छन्न-वि. (सं.) आवरणरहित; खुला. २ सर्वव्यापक.

अपरिच्छिन्न-वि. (सं.) १ अभय. २ एकत्रित; अलग न केलेला. ३ असीम; सीमारहित.

अपरिष्कार-पु. (सं.) १ संस्कार-अभाव: साफसफाई इ. चा अभाव. २ मलीनपणा; घामटपणा.

अपरिहार्य्य-वि. (सं.) १ अनिवार्य; अपरिहार्य. २ अत्याज्य; ३ आदरणीय.

अपर्याप्त-वि. (सं.) अपूर्ण; पुरेसा नाहीं असा; अपुरा.

अपर्याप्ति-स्त्री. (सं.) १ त्रुटि; कमतरता. २ असामर्थ्य; अक्षमता.

अपवन-पु. (सं.) उपवन; बाग.

अपवर्तन-पु. (सं.) परिवर्तन; उलटापालट.

अपवाचा-स्त्री. (सं.) निंदा.

अपवाद-पु. (सं.) १ अपवाद. २ विरोध. ३ निंदा. ४ दोष; पाप; कलंक. ५ अनुमति; संमति; विचार; ६ आज्ञा; आदेश.

अपवादक-पु. (सं.) १ निंदक. २ विरोधी; बाधक.

अपसना-क्रि. (सं.) सटकणें; निसटणें; पाय काढणें.

अपसार-पु. (सं.) १ पाण्याचे तुषार. २ वाफ.

अपसोस-पु. (फा.) १ दुःख; खेद; २ पश्चात्ताप.

अपसौन-पु. (सं.) अपशकुन.

अपहास-पु. (सं.) उपहास.

अपहेला-पु. (सं.) तिरस्कार.

अपांशुला-वि स्त्री. (सं.) पतिव्रता.

अपा-स्त्री. (सं.) अहंकार; गर्व.

अप.क-पु. (सं) १ अजीर्ण. २ कच्चेपणा; अपरिपक्वता.

अपाकरण-पु (सं.) १ पृथक्करण २ दूर करणें; ३ चुकतें करणें

अपाटव-पु. (सं.) १ अपटुता; अकुशलता. २ सुस्ती; मंदपणा. ३ कुरूपता. ४ रोग. ५ मद्य.

अपाटव-वि. (सं.) १ अपटु. २ रोगी; आजारी. ३ सुस्त. ४ कुरूप.

अपार्थ-वि. (सं.) १ अर्थहीन; निरर्थक; व्यर्थ; निष्प्रयोजन.

अपाय, अपाव-पु. (सं.) अन्याय; उपद्रव; अपाय.

अपाहिज-वि. १ (सं.) लंगडा; लुळा २ काम करण्यास निरुपयोगी. ३ आळशी.

अपिधान-पु. (सं.) आवरण; आच्छादन.

अपिनद्ध-वि. (सं.) बांधलेला; जखडलेला

अपिहित-वि. (सं.) झांकलेला; आच्छादित.

अपीच-वि. (सं.) चांगला; सुंदर.

अपीच्य-वि. (सं.) सुस्वरूप; चागला; सुंदर.

अपूठना-क्रि स. (सं.) १ विदारण करणें; विध्वंस करणें. २ उलटणें. पालटणें.

अपूठा-वि. (सं) १ अनभिज्ञ. २ अविकसित; अस्फुट.

अपूत वि. (सं.) १ अपवित्र; अशुद्ध. २ निपुत्रिक.

अपूत-पु. (सं.) कुपुत्र.

अपूर-वि. (सं.) भरपूर; पूर्ण.

अपूरना-क्रि.स. (सं.) १ भरणें. २ फुंकणें; वाजविणें.

अपूरब-वि. (सं.) अपूर्व.

अपूरा-पु. (सं.) भरलेला; व्याप्त; पसरलेला.

अपेक्षा-स्त्री. १ आकांक्षा; इच्छा. २ आवश्यकता; जरूरी. ३ आश्रय; भरंवसा ४ कार्यकारणसंबंध. ५ तुलना; मुकाबला.

अपेत-वि (सं.) दूर गेलेला; विगत.

अपेठ-वि. (सं.) अटल.

अपेठ-वि (सं.) दुर्गम.

अपोगंड-वि. (सं) प्रौढ; सोळा वर्षांवरील.

अप्यय-पु. (सं.) १ अपगमन. २ लय; नाश.

अप्रकृत-वि. (सं.) १ अस्वाभाविक; कृत्रिम. २ खोटा.

अप्रगल्भ-वि. (वि.) १ अप्रगल्भ: २ निरुत्साही; सुस्त ३ अपरिपक्व

अप्रतिभ-वि. (सं.) १ उदास २ सुस्त; मंद. ३ निर्बुद्ध; प्रतिभाहीन. ४ लाजाळू; लाजरा.

अप्रतायमान-वि. (सं.) अनिश्चित

अप्रयुक्त-वि (सं.) अव्यवहृत.

अप्रहत-वि. (सं.) १ न वापरलेलें; नवे (वस्त्र): कोरा कपडा. २ वहित न केलेला (जमीन.)

अप्रमाणिक-वि. (सं.) १ अप्रामाणिक. २ अप्रमाणसिद्ध.

अप्सरा-स्त्री. (सं.) १ पाण्याचे थेंब; बाष्पकण. २ अप्सरा.

अफ़ई-पु. (अ.) १ विषारी साप. २ कृष्णसर्प.

अफ़जाइश-स्त्री. (फा.) वाढ; भर; आधिक्य.

अफजूँ-पु. (फा.) वृद्धि; आधिक्य.

अफ़जूँ-वि. (फा.) उरलेलें; शिल्लक राहिलेलें.

अफ़ताब, अफ़ताबा, अफताबी-पु. पु. स्त्री. आफताब इत्यादि पहा.

अफ़यून-स्त्री. अफ़ीम पहा.

.अफ़रना-क्रिअ. (स.) १ पोटभर खाणें. २ पोट फुगणें. ३ विटणें: कंटाळणें.

अफरा-पु. (सं.) फुगणें: पोट फुगणें.

अफराना-क्रिअ. (सं.) पोट भरल्याने संतुष्ट होणें.

अफल-वि. (सं.) १ फलहीन. २ व्यर्थ: निष्फळ. ३ वांझ.

अफलातून-पु. (अ.) १ प्लेटो. २ अभिमानी; घमेंडी.

अफ़वा-अफवाह-स्त्री (अ.)अफवा; गप्प

अफशा-पु. (फा.) प्रकट; जाहीर.

अफ़साना-पु. (फा.) आख्यायिका; गोष्ट; कहाणा.

अफ़सुर्दा-वि.(फा.) १ कोमेजलेला. २ खिन्न; उदास.

अफसोस-स्त्री. (फा.) १ शोक; दुःख २ पश्चात्ताप.

अफ़ीफ़-वि. (अ.) सदाचारी.

अफ़ीम-स्त्री. (सं.) अफू.

अफ़ीमची-पु (सं.) अफूबाज.

अफ़ीमी-वि. (सं.) अफबाज.

अबंध्य वि. (सं.) सफल.

अब-क्रिवि. (सं.) आतां; यावेळीं.

अबखरा-पु (अ.) वाफ.

अबखोरा-पु. आबखोरा पहा.

अबटन-पु उबटन पहा.

अबतर-वि. (अ.) १ वाईट; बिघडलेला; खराब. २ दुर्दशाग्रस्त.

अबतरी-स्त्री. (अ.) १ अवनति; दुर्दशा. २ घट; क्षय. ३ खराबी.

अबधू-पु. (सं.) साधु; अवधूत; संन्यासी.

अबधू-वि अज्ञानी; मूर्ख.

अबध्य-पु. (सं.) अवध्य.

अबरक-पु. (पु.) अभ्रक.

अबरख-पु. (सं.) अभ्रक.

अबरन-वि. (सं.) अवर्णनीय.

अबरन-वि. (सं.) रंगरूपहीन.

अबरा-पु. (फा.) अभ्रा.

अबलख-वि. (अ.) कबरा.

अबस-वि. (अ.) व्यर्थ; फुकट.

अबाद-वि. (अ.) व्यर्थ; फुकट.

अबादान-वि. (अ.) १ वसलेलें. २ पूर्ण; भरलेलें.

अबादानी-स्त्री. (फा.) पूर्णता. २ वस्ती. ३ शुभचिंतन. ४ समृद्धता.

अबाध-वि. (सं.) १ निर्विघ्न. २ अपरिमित.

अबान-वि. निःशस्त्र; शस्त्ररहित.

अंबाबील-पु. (अ.) वटवाघूळ.

अबार-स्त्री. (सं.) विलंब; उशीर.

अबाल-वि. (सं.) १ मोठा; जवान. २ पूर्ण; पुरा.

अबिंधन-पु. (सं.) १ समुद्र. २ वडवानल.

अबिरल-वि. (सं.) अविरल पहा.

अबुझ-अबूझ-वि.(सं.) अज्ञ; अजाण.

अबू-पु (अ.) पिता; बाप.

अबे-अव्य. (सं.) अे; अरे.

अबेर-स्त्री. (सं.) विलंब; उशीर.

अबेश-वि. (फा.) अधिक; पुष्कळ.

अब्बा-पु. (फा.) बाबा (वडील).

अब्बास-पु. (अ.) सिंह.

अब्बास-पु. (अ.) गुलब्बाशीचें फूल व झाड.

अब्बासी-पु. (अ.) एक प्रकारचा लाल रंग; गुलब्बाशी रंग.

अब्र-पु. (अ.) अभ्र; मळभ; मेघ.

अभंग-वि. (सं.) अभंग; न मोडणारें.

अभरन-पु. (सं.) आभरण.

अभरन-वि. (सं.) १ अपमानित. २ दुर्दशाग्रस्त.

अभल-वि. (सं.) खराब.

अभव्य-वि. (सं.) १ न होण्याजोगें. २ विलक्षण; अद्‌भुत. ३ अशुभ. ४ अशिष्ट.

अभाऊ-वि. १ (सं.) नापसंत; नावडता. २ विशोभित.

आभिक-वि. (सं.) कामुक; विषयी.

अभिक्रमण-पु. (सं.) आक्रमण; चढाई.

अभिख्या-स्त्री. (सं.) १ नांव; कीर्ति. २ शोभा.

अभिगमन-पु. (सं.)१ जवळ जाणें. २ संभोग.

अभिग्रह-पु. (सं.) १ स्वीकार; ग्रहण. २ कलह; भांडण. ३ चोरी करणें; लुटणें. ४ चढाई.

अभिघात-पु. (सं.) प्रहार.

अभिघार-पु. (सं.) १ शिंपडणें. २ तूप ३ तुपाची आहुति.

अभिचर-पु. (सं.) गडी; नोकर.

अभिचार-पु. (सं.) जारणमारण, मंत्र, करणी; जादूटोणा.

अभिजन-पु. (सं.) १ कुल; वंश. २ परिवार. ३ जन्मभूमि. ४ घरांतील कर्ता पुरुष. ४ ख्याति; कीर्ति.

अभिजात-वि. (सं.) १ अभिजात. कुलीन. २ बुद्धिमान; हुशार. ३ योग्य; उपयुक्त. ४ पूज्य; माननीय. ५ सुंदर.

अभिजित-वि. (सं.) विजयी.

अभिध्या-स्त्री. (सं.) १ दुसऱ्याच्या वस्तूबद्दल अभिलाषा. २ अभिलाष; इच्छा.

अभिभव-पु. (सं.) १ पराजय. २ तिरस्कार; अनादर. ३ विलक्षण घटना; अद्भुत गोष्ट.

अभिमत-वि. (सं.) १ अभिमत; पसंत; सम्मत. २ इष्ट; वांच्छित.

अभिमत-पु. १ (सं.) मत; विचार. २ अभिलषित वस्तू.

अभिमाति-स्त्री. (सं.) १ अभिमान; अहंकार; गर्व. २ इच्छा.

अभिमान-पु. (सं.) घमेंड; गर्व; अहंकार.

अभियुक्त-वि. (सं.) १ प्रतिवादी; २ आरोपी.

अभियोक्ता-वि. (सं.) वादी; फिर्यादी.

अभियोग-पु. (सं.) १ फिर्याद; आरोप. २ आक्रमण; चढाई. ३ उद्योग.

अभिरत-वि. (सं,) १ लीन. २ युक्त; रहित.

अभिरति-स्त्री. (सं.) १ हर्ष; आनंद; संतोष. २ लीनता; अनुरक्ति.

अभिराम-वि. (सं.) आनंददायक; मनोहर; सुंदर; रम्य.

अभिराम पु. (सं.) सुख; आनंद.

अभिलाख-अभिलाखा-पु. (सं.) अभिलाषा.

अभिसंधान-पु. (सं.) १ प्रतारणा; वंचना. २ उद्दिष्ट; लक्ष्य.

अभिसंधि-पु. (सं.) कट.

अभिसर-पु. (सं.) १ सहचर; मित्र. २ मदतगार; सहाय्यक.

अभिसरण-पु. १ पुढें जाणें. २ समीप गमन. ३ प्रियाकडे जाणें.

अभिस्रन-पु. (सं.) सहाय्य; आश्रय.

अभी-क्रिवि. (सं.) आतांच; यावेळीं; या क्षणीं.

अभीक-वि. (सं.) १ निर्भय. २ निष्ठुर. ३ उत्सुक. ४ कामुक.

अभीक-पु. (सं.) १ स्वामी; मालक. २ कवि.

अभीर-पु. (सं.) गवळी.

अभुआना-क्रि. अ. (सं.) अंगांत येणें.

अभेरा-पु. (सं.) १ भांडण; झोंबाझोंबी; लढाई. २ टक्कर.

अभोगी-वि. (सं.) विरक्त.

अभोज-वि. (सं.) अभक्ष्य; अभोज्य.

अभ्यंग-पु. (सं.) १ लेपन; चोपडणें; माखणें. २ तैल मर्दन; स्नेहन.

अभ्यतर-पु. (सं.) १ मध्य. २ हृदय.

अभ्यंतर-क्रिवि. (सं.) आंत; मध्यें.

अभ्यक्त-वि. (सं.) १ चोपडलेला. २ तेल, उटणें इ. लावलेला.

अभ्यागम-पु. (सं.) १ उपस्थिति. २ समीपता. ३ युद्ध; ठोसाठोसी. ४ विरोध. ५ अभ्युत्थान.

अभ्युक्षण-पु. (सं.) सिंचन.

अभ्युच्छय-पु. (सं.) चढाव; उठाव.

अभ्रंकष-वि. (सं.) गगनचुंबी.

अभ्र-पु. (सं.) १ मेघ; ढग; अभ्र. २ आकाश. ३ अभ्रक. ४ सोनें.

अमंद-वि. (सं.) १ चपळ; चलाख. २ उत्तम; श्रेष्ठ. ३ सुंदर, स्वच्छ. ४ उद्योगी; कार्यकुशल.

अमंद-पु. (सं.) झाड; वृक्ष.

अम-पु. (सं.) १ रोगाचें कारण. २ रोग; आजार.

अमचूर-पु. (सं.) कैऱ्यांचें चूर्ण.

अमजद-वि. (सं.) पूज्य; माननीय.

अमत-पु. १ (सं.) असम्मति. २ रोग; ३ मृत्यु.

अमदन-क्रिवि. (अ.) जाणून बुजून.

अमन-पु. (अ.) १ शांति; आराम; सुख. २ रक्षण; बचाव.

अमनस्क-वि. (सं.) विमनस्क.

अमनियत-स्त्री. (फा.) आराम; शांति.

अमनिया-वि. (सं.) शुद्ध; पवित्र.

अमनैक-पु. (सं.) १ हक्कदार. २ अधिकार गाजविणारा; साहसी.

अमरख-पु. (सं.) क्रोध; कोप; राग.

अमरस-पु. (सं.) आंब्याचा सुखविलेला रस.

अमरसी-वि. (सं.) अमरसासारखें पिवळें.

अमराई-स्त्री.(सं.)आंबराई;आंब्याच्या झाडांची बाग.

अमरालय-पु. (सं.) स्वर्ग.

अमराव-पु. (सं.) आंबराई.

अमरी-स्त्री.(सं.)देवकन्या; देवपत्नी.

अमरूत-पु. (सं.) पेरू.

अमरैया-स्त्री. (सं.)आंबराई.

अमर्ष-पु. (सं.) क्रोध; संताप.

अमल-वि. (सं.) १ निर्मल; स्वच्छ. २ निर्दोष; पापशून्य.

अमल-पु. (सं.) अभ्रक.

अमल-पु. (अ.) १ व्यवहार; कार्य; २ हुकमत; अधिकार. ३ नशा. अंमल. ४ संचय; खोड. ५ व्यसन. ६ प्रभाव; परिणाम. ७ वेळ; समय.

अमला-पु. (सं) आंवळा.

अमला-पु. (अ) अधिकारी; कारभारी.

अमली-वि. (अ.) १ व्यवहारसंबंधी; व्यावहारिक. २ कार्य करणारा. ३ नशेबाज.

अमली-स्त्री. (सं.) चिंच.

अमलुक-वि. (सं.) पूरेपूर; सर्व; जसाच्या तसा.

अमस-पु. (सं.) १ काळ; वेळ; समय.

अमस-वि. (सं.) अज्ञानी; निर्बुद्ध.

अमहूल-पु. (दे.) कोकंब (झाड).

अमहर-स्त्री (सं.) आंबोशी.

अमांस-वि. (सं.) कृष; मांसहीन.

अमा-स्त्री. (सं.) १ अमावास्या; अवस. २ घर. ३ इहलोक.

अमात्र-वि. (सं.) अपरिमित; बेहद्द.

अमान-वि. (सं.) १ अपरिमित; अंदाजाबाहेर; खूप; पुष्कळ. २ अप्रतिष्ठित; तुच्छ.

अमान-पु. (अ.) रक्षण; संरक्षण; आश्रय.

अमाना-क्रि. अ. (सं.) सामावणें; पुरेपूर भरणें. २ गर्व इ. नी फुगणें.

अमानी-वि. (सं.) निगर्वी.

अमामा-पु. (अ.) मुसलमानी पागोटें.

अमाय-वि (सं.) अपरिमित; अगणित; पुष्कळ; खूप.

अमारी-स्त्री. (सं.) अंबारी.
अमाल पु. (अ.) अंमलदार; शासक.
अमावट-स्त्री.(सं.)अंबेपोळी; अंब्याचें साठ.
अमावना-क्रि.अ. (सं.) अमाना पहा.
अमावस-स्त्री. (सं.) अमावास्या.
अमिट-वि. (सं.) अवश्य होणारें; अटळ.
अमिल-वि. (सं.) १ अप्राप्य. २ विजोड; विसंगत. ३ उंच सखल; खडबडीत.
अमिली-स्त्री. (सं.) इमली पहा.
अमिष-पु (सं.) कपट, बतावणी इ. चा अभाव.
अमिष-वि. (सं.) निष्कपट; सरळ.
अमीत-पु. (सं.) शत्रू.
अमीर-पु. (अ.) १ सरदार. २ धनाढ्य; श्रीमंत. ३ उदार.
अमीरज़ादा-पु.(फा.) १ राजपुत्र. २ श्रीमंताचा मुलगा.
अमीव-पु. (अ.) १ पाप. २ दुःख. ३ रोग.
अमुक-वि. (सं.) अमुक अमुक; फलाणा; असाअसा.
अमुग्ध-वि. (सं.) १ विरक्त; जितेंद्रिय. २ चतुर.
अमुत्र-पु. (सं.) परलोक.
अमुष्य-वि. (सं.) प्रख्यात; मशहूर.
अमूलक-वि. (सं.) १ खोटें; मिथ्या. २ मूळ नसलेलें.
अमृततरंगिणी-स्त्री. चांदणें.
अमृतदान-पु. (सं.) भोजन पदार्थ ठेवण्याचा डबा.
अमृतबान-पु. (सं.) १ लाखलोटी. २ चिनी मातीची बरणी.
अमृतसार-पु. (सं.) लोणी; तूप.
अमेजना-क्रि. सं. (फा.) मिश्रण होणें; मिळणें.
अमेठना-क्रि. स. उमेठना पहा.
अमेय-अमेव-वि. (सं.) मोजतां न यण्याजोगें; अमाप.
अमोरी-स्त्री. (सं.) कैरी.
अमोल-अमोलक-वि. (सं.) अमोल; बहुमोल.
अमोला-पु. (सं.) आंब्याचें रोपटें.
अमोआ-पु. (सं.) आंबरसा सारखा रंग.
अमोही-वि. (सं.) १ विरक्त. २ निष्ठुर; मोहित न होणारा.
अमौलिक-वि. (सं.) १ बिन मुळाचा. २ ना शेंडा ना बुडखा असा. ३ मिथ्या; अयथार्थ.

अम्मरस-पु. (सं.) एक जातीचें कबूतर.

अम्माँ-स्त्री. (सं.) आई.

अम्मामा-पु. (अ.) अमामा पहा.

अम्मारी-स्त्री. (अ.) अंबारी.

अम्र-पु. (अ.) १ काम; कार्य. २ विषय. ३ घटना. ४ समस्या. ५ नियम; आज्ञा; विधि.

अम्लान-वि. (सं.) १ प्रसन्न; प्रफुल्लित. २ निर्मल; स्वच्छ.

अम्लोद्गार-पु. (सं.)करपट ढेकर.

अम्हौरी-स्त्री. (सं.) घामोळें.

अयक्ष्म-वि (सं.) निरोगी.

अयस-पु. (सं.) लोखंड.

अयस्कांत-पु. (सं.) लोहचुंबक.

अयस्कार-पु. (सं.) लोहार.

अयाँ-वि. (अ.) १ प्रकट; जाहीर. २ स्पष्ट.

अयातयाम-वि. (सं.) १ ताजा. २ शुद्ध.

अयान-पु. (सं.) १ स्वभाव; निसर्ग. २ अचंचलता. ३ आडाणी; अज्ञानी.

अयान-वि. (सं.) पायीं (वहाना-शिवाय).

अयानत-स्त्री. (अ.) मदत; सहाय्य.

अयाना-वि. (सं.) अज्ञानी; अडाणी.

अयाल-पु. (तु.) १ आयाळ. २ मुलेंबाळें; बालबच्चे.

अयास्य-पु. (सं.) १ शत्रु; विरोधी. २ प्राणवायु.

अयास्य-वि. (सं.) निश्चल; अटळ.

अय्याम-पु. (अ.) १ दिवस, २ काल; समय.

अय्यार-पु. (अ.) धूर्त; कात्रेबाज.

अरंग-पु. (सं.) सुगंध; सुवास.

अरंड-पु. (दे.) एरंड.

अरंभना-क्रिस. (सं.) १ आवाज करणें. २ आरंभ करणें; सुरू करणें.

अरंभना-क्रिअ. (सं.) सुरू होणें; आरंभ होणें.

अरइल-वि. (सं.) अडेल.

अरई-स्त्री. (सं.) पऱ्हाणी; आरी.

अरक-पु. (सं.) शेवाळ.

अरक-पु. (अ.) १ अर्क. २ रस. ३ घाम.

अरकना-क्रिअ. (अनु.) अडखळून पडणें. २ फाटणें.

अरगनी-स्त्री. (सं.) धुणें वाळत घालण्याची दांडी किंवा दोरी.

अरग़बानी-वि. (फा.) १ लाल. २ बैंगणी.

अरग़बानी-पु. (फा.) लाल रंग; रक्त वर्ण. -वि. १ लाल रंगाचा. २ बैंगणी.

अरगल-पु. (सं.) अडसर; अर्गला.

अरगाना-क्रि.अ. (सं.) १ अलग होणें; पृथक् होणें. २ स्तब्ध होणें.

अरघ-पु. (सं.) अर्घ्य.

अरघट्ट-अरघट्टक-पु. (सं.) रहाट.

अरचन-पु. (सं.) पूजा; अर्चा.

अरचना-क्रि.स. (सं.) पूजा करणें.

अरचि-स्त्री. (सं.) दीप्ति; प्रकाश; आभा; तेज.

अरज-स्त्री. (अ.) अर्ज; विनंती.

अरजल-वि. (अ.) नीच.

अरज़ी-स्त्री. (अ.) अर्ज; निवेदन पत्र.

अरजी-वि. (अ.) अर्ज करणारा; प्रार्थना करणारा.

अरझना-क्रि. अ. अरुझना पहा.

अरत-वि. (सं.) १ विरत; विरक्त. २ अनासक्त.

अराति-स्त्री. (सं.) विरक्ति.

अरत्नि-पु. (सं.) १ हात; बाहु. २ कोपर. ३ मूठ.

अरथ-पु. (सं.) अर्थ.

अरथना-क्रि.स. (सं.) १ समजाविणें; विवरण करणें. २ व्याख्या करणें.

अरथी-स्त्री. (सं.) १ तिरडी २ २ विमान.

अरदना-क्रि. स. (सं.) १ मळणें; कुचलणें. २ ठार मारणें.

अरदली-पु. (इं.) ऑर्डरली; चपराशी.

अरपना-क्रि. स. (सं.) अर्पिणें.

अरबर-वि. (अनु.) असंबद्ध.

अरबराना-क्रि.अ. (सं.) १ घाबरणें; व्याकूळ होणें. २ लटपटणें.

अरबरी-स्त्री. (सं.) घाबरगुंडी.

अरमान-पु. (फा.) इच्छा; लालसा.

अरर-पु.(सं.) १ दार [Shutter] २ झाकण.

अररना दररना-क्रि. स. (अनु.) दळणें.

अररना-क्रि. स. (अनु.) १ करकरणें. २ करकर आवाज होऊन पडणें ३ एकदम कोलमडणें.

अरवा-पु. (सं.) सामान ठेवावयाची फळी.

अरवाती-स्त्री. छपराची पागोळी.

अरवी-पु. (सं.) अळकुडी; अळवाचा गड्डा.

अरस-वि. (सं.) १ नीरस; फिका. २ गांवंढळ; आडाणी.

अरस-पु. (अ.) १ छत. २ मनोरा. ३ महाल.

अरसथ-पु. (दे.) मासिक हिशोबाची वही.

अरसना-क्रि. अ. (सं.) आळसणें; शिथिल पडणें.

अरसना परसना-क्रि. स. (सं.) १ शिवणें; स्पर्शणें. २ आलिंगिणें; भेटणें.

अरसपरस-पु. (सं.) १ लपंडाव. २ पाहणें.

अरसा-पु. (अ.) १ समय; वेळ. २ विलंब; उशीर.

अरसाना-क्रि. अ.(सं) आळपावणें; झोपेस येणें.

अरसीला-वि. (सं.) आळशी.

अरसौहां-वि. (सं.) आळशी.

अरहट पु. (सं.) रहाट.

अरहना-स्त्री. (सं.) पूजा.

अरहर-स्त्री. (सं.) १ तुरीची डाळ. २ तूर.

अराज़ी-स्त्री. (अ.) १ जमीन. २ पृथ्वी भूमि ३ शेत.

अराबची-पु. (फा.) गाडीवान.

अराबा-पु. (अ.) गाडी; रथ.

अराल-वि. (सं.) १ तिरपा; वांकडा. २ कुटिल.

अरिंद-पु. (सं.) शत्रु.

अरित्र-पु. (सं.) १ वल्हें. २ पाण्याची खोली मोजण्याची दोरी. ३ लंगर; नांगर.

अरियाना-क्रि. स. (सं.) अरेतुरे करणें.

अरीठा-पु. (सं.) रिठें

अरु-अव्य. (सं.) आणि; व.

अरुज-वि. (सं) निरोगी.

अरुझना-क्रि. अ. (सं.) १ गुंतणें; अडकणें २ अडणें; थांबणें.

अरुण ई-स्त्री. (सं.) लाली.

अरुनारा-वि. (सं.) लाल; तांबडा.

अरुरना-क्रि अ (सं.) दु:खित होणें.

अरुवा-पु. घुबड.

अर्क-पु. (अ) अर्क.

अर्क पु. (सं.) १ सूर्य. २ आदितवार. ३ बारा. ४ रुइः मांदार.

अर्क-वि. (सं.) पूजनीय.

अर्चक-वि. (सं.) पूजक.

अर्चिमान-वि. (सं.) प्रकाशमान; चकाकित.

अर्ज-पु. (अ.) १ विनंति. २ रुंदी.

अर्ज़दाश्त-स्त्री. (फा.) प्रार्थनापत्र; विनतीपत्र.

अर्ज़ी-स्त्री. (अ.) अर्ज, विनंतीपत्र.

अर्थी-वि. (सं) १ गरजू. २ धनवान ३ इच्छा करणारा. अर्थी पहा.

अर्दन-पु. (सं.) १ पीडणें; त्रास देणें. २ याचणें. ३ जाणें.

अर्बदर्ब -पु. (सं.) धनदौलत; पैसा-अडका.

अर्बुद-पु. (सं.) दहाकोटी. २ मेघ. ३ अरवली पर्वत.

अर्भ-पु. (सं.) १ मूल; बालक. २ शिष्य. ३ शिशिरऋतु

अर्भ-वि. (सं.) मलिन; धुरकट.

अर्भक-वि. (सं.) १ थोडें; अल्प. २ मूर्ख. ३ कृश; सडपातळ.

अर्भक-पु (सं.) बालक.

अर्म-पु. (सं.) १ एक नेत्ररोग. २ जुनें गांव, शहर.

अर्श-पु. (सं.) मूळव्याध.

अर्श-पु. (अ.) १आकाश. २ स्वर्ग.

अर्शोहर-पु. (सं.) सुरण.

अर्शोघ्न-पु. (सं.) सुरण.

अर्ह्य-वि. (सं.) पूज्य; माननीय.

अलंग-पु. (सं.)दिशा; बाजू.

अलंब-पु. आलंब पहा.

अल-पु. (सं.) १ विंचवाची नांगी. २ विष.

अलक-पु. (सं.) कपाळावर भुरभुरणारे केंस.

अलकतरा-पु. (अ.) डांबर.

अलकलडैता-वि. (सं.) लाडका.

अलकसलोरा-वि. लाडका.

अलका-स्त्री. (सं.) आठदहा वर्षांची बालिका.

अलकावली-स्त्री. (सं.) केसांच्या बटा.

अलक्त-अलक्तक-पु. १ लाख. २ लाखेचा रंग; अळिता.

अलक्ष्य-वि (सं.) १ अदृश्य. २ इंद्रियातीत. ३ ईश्वर.

अलगनी-स्त्री. (सं.) धुणें वाळत घालण्याची दांडी अथवा दोरी.

अलगरज-क्रिवि. (अ.) तात्पर्य कीं; सारांश कीं.

अरगरज़-अलगरजी-वि. (अ.) बेपरवा.

अलगरजी-स्त्री. बेपरवाई.

अलगोजा-पु. (अ.) अलगुज.

अलज्ज-वि. (सं.) निर्लज्ज.

अलबत्ता-अव्य. (अ.) १ अलबत; निःसंदेह. २ खरोखर. ३ परंतु.

अलबेला-वि. १ छानछोकीचा. २ सुंदर; अनुपम. ३ अल्लड.

अलम्-अव्य. (सं.) यथेष्ट; भरपूर;

अलम-पु. (अ.) १ दुःख. २ झेंडा.

अलमस्त-वि. (फा) १ बेशुद्ध. २ निश्चित; बेफिकीर. ३ मस्तीचा कैफ चढलेला.

अलमारी-स्त्री. (पोर्तु.) कपाट.

अलमास-पु. (फा.) हिरा.

अलल टप्पू-वि. (दे.) १ अनुमान-धपक्या. २ अव्यवस्थित. ३ भलता-सलता.

अलवाँती-वि.स्त्री. (सं.) बाळंतीण.

अलवाई-वि. स्त्री. (सं.) एक दोन महिन्यांची व्यालेली गाय वा म्हैस.

अलस-वि. (सं.) आळशी.

अलसा-स्त्री. (सं.) लाजाळूची वेल.

अलसी-स्त्री. (सं.) अळशी: जवस.

अलसट-पु. (सं.) १ टाळाटाळ; दिरंगाई. २ अडचण.

अलसेटिया-वि. (सं.) १ दिरंगाई करणारा. २ भांडणखोर.

अलसौंहाँ-वि. (सं.) आळशी.

अल-हक़-क्रिवि. (अ.) वस्तुतः; वास्तविक.

अलहदा-वि. (अ.) अलग; पृथक; अलाहदा.

अलाई-वि. (सं.) आळशी.

अलात-पु. (सं.) १ निखारा. २ जळतें कोलीत.

अलान-पु. (सं.) १ हत्ती बांधण्याचा खांब. २ बंधन; बेडी. ३ वेल चढण्याकरितां पुरलेली काठी.

अलाबू-स्त्री. (सं.) १ भोपळा. २ तुंबा.

अलाम-वि. (अ.) व्यर्थ बडबडणारा; मिथ्यावादी.

अलामत-स्त्री. (अ.) खूण; चिन्ह.

अलार-पु. (सं.) १ दार; झडप. २ आगटी; भट्टी.

अलाल-वि. (सं.) १ आळशी; सुस्त. २ निरुद्योगी; रिकामटेकडा.

अलालत-स्त्री. (अ.) आजार; आजारीपण.

अलाव-पु. (सं.) शेकोटी.

अलावा-क्रिवि. (अ.) व्यतिरिक्त; शिवाय.

अलि-पु. (सं.) भ्रमर; भृंग.

अलिंजर-पु. (सं) मातीचा घडा.

अलिंद-पु. (सं.) १ ओटा; सज्जा. २ भ्रमर; भुंगा.

अलिक-पु. (सं.) १ कपाळ; ललाट. २ भुंगा; अलि.

अली-स्त्री. (सं.) १ सहचरी; मैत्रीण. २ पंक्ती; श्रेणी; ओळ.

अली-पु. (सं.) भुंगा.

अलीक-वि. (सं.) ना शेंडा ना बुडखा असा; मिथ्या; खोटा.

अलीक-पु. (सं) अप्रतिष्ठा: अमर्यादा.

अलीक-वि. (सं.) अप्रतिष्ठित.

अलीजा-वि. (अ.) अधिक; पुष्कळ.

अलीन-वि. (सं) १ अनुपयुक्त. २ अनुचित.

अलील-वि. (अ.) आजारी; रुग्ण.

अलीह-वि. (अ.) खोटें: मिथ्या.

अलेख-वि. (सं.) १ दुर्बोध: कठिण. २ अगणित; बेहिशोबी. ३ अदृश्य.

अलेखी-वि. (सं.) अन्यायी.

अलोक-वि. (सं.) १ जो दिसत नाहीं असा: अदृश्य. २ निर्जन; एकांत. ३ पुण्यहीन.

अलोकना क्रिस. (सं.) पाहणें.

अलोना-वि. (सं.) अळणी; ज्यांत मीठ नाहीं असा.

अलोल-वि (सं.) स्थिर.

अलोलिक-पु. (सं.) अचंचलता; स्थिरता.

अल्ताफ़-पु. (अ.) कृपा: मेहेरबानी.

अल्लम-गल्लम-पु. (अनु.) वायफळ बडबड; प्रलाप.

अल्लामा-विस्त्री. (अ.) कर्कशा; भांडकुदळ.

अल्हड-वि. (सं.) १ खुशालचेंडू २ अल्लड; अननुभवी. ३ उद्धट ४ अडाणी: गांवढळ.

अवकलन-पु. (सं.) १ एकत्रित करणें; संकलन. २ पाहणें. ३ ज्ञान. ४ ग्रहण.

अवकिरण-पु. (सं.) विखुरणें; पसरणें.

अवक्रय-पु. (सं.) १ बदला. २ मूल्य; किंमत. ३ भाडें. ४ कर.

अवक्रोश-पु. (सं.) १ कर्कश बोलणें. २ निंदा.

अवक्लिन्न-वि. (सं.) आर्द्र; ओला.

अवखात-पु. (सं.) खोल खड्डा.

अवघट-वि. (सं.) कठिण; अवघड.

अवघात-पु. (सं.) प्रहार.

अवचट-पु. (सं.) अज्ञानी.

अवचट-पु. (सं.) कठिणता.

अवचनीय-वि. (सं.) अश्लील.

अवचय-पु. (सं.) वेचून एकत्र करणें; फुलें, फळें वेंचणें.

अवचूरी-स्त्री. (सं.) टिप्पणी; टीका.

अवच्छेद-पु. (सं.) १ भेद; अंतर. २ सीमा; हद्द. ३ इयत्ता. ४ निश्चय. ५ परिच्छेद; विभाग.

अवट-पु. (सं.) १ खड्डा; कुंड. २ हत्ती पकडण्याकरितां केलेला खड्डा. ३ नरक.

अवटना-क्रि.स. (सं.) १ दूध इ. चुलीवर ठेऊन आटविणें. २ घुसळणें; ढवळणें.

अवडेर-पु. (दे.) भानगड; बखेडा.

अवतंस-पु. (सं.) १ भूषण; अलंकार. २ शिरोभूषण. ३ श्रेष्ठ.

४ माला; हार. ५ कर्णफूल. ६ पुतण्या. ७ नवरा मुलगा.

अवतरणिका-स्त्री. (सं.) १ प्रस्तावना; उपोद्‌घात. २ परिपाठी; रीत.

अवतरणी-स्त्री. अवतरणिका पहा.

अवदात-वि. (सं.) १ शुभ्र; श्वेत. २ शुद्ध; स्वच्छ; निर्मल. ३ पीत वर्ण.

अवदान-पु. (सं.) १ सत्कर्म. २ खंडन; तोडणें ३ बल; शक्ति; पराक्रम. ४ शुद्ध करणें; पवित्र करणें. ५ वाळा; खस.

अवदान्य-वि. (सं.) १ पराक्रमी. २ अतिक्रमण करणारा. ३ कृपण; कंजूष.

अवदारक-वि. (सं.) विदारक.

अवदारक-पु. (सं.) पहार.

अवदारण-पु. १ विदारण करणें. तोडणें. २ पहार.

अवदोह-पु. (सं.) १ दूध. २ धार काढणें; दोहन.

अवद्य-वि. (सं.) १ अधम; पापी. २ निंद्य.

अवधीरणा-स्त्री. (सं.) तिरस्कार.

अवध्वंस-पु. (सं.) १ त्याग. २ निंदा. ३ कलंक. ४ चूर चूर करणें.

अवन-पु. (सं.) १ प्रसन्न करणें. २ रक्षण. ३ प्रीति. ४ अवनि; जमीन. ५ रस्ता; सडक.

अवनत-वि. (सं.) १ अवनत. २ पतित; अधोगत. ३ कमी.

अवनति-स्त्री. (सं.) घटती; न्यूनता. २ अधोगति. ३ झुकाव. ४ नम्रता.

अवनेजन-पु. (सं) १ धुणें. २ आंचवणें.

अवबोध-पु; (सं.) १ जागणें. २ बोध; ज्ञान.

अवबोधक-पु. (सं.) १ भाट. २ गस्तवाला. ३ सूर्य.

अवबोधक-पु. (सं.) बोध करणारा.

अवबोधन-पु. (सं.) सूचना.

अवभासिनी-स्त्री. (सं.) बाह्य त्वचा.

अवम-वि. (सं.) १ अंतिम. २ नीच; अधम. ३ रक्षक; रखवालदार.

अवम-पु. (सं.) अधिक महिना.

अवमत-वि. (सं.) अवमानित; निंदित.

अवमति-स्त्री. (सं.) अवज्ञा; अपमान; निंदा.

अवमर्दन-पु (सं.) त्रास देणें; पीडा देणें.

अवयवी-वि. (सं.) १ पुष्कळ अवयव युक्त; २ संपूर्ण; समग्र.

अवयवी-पु. (सं.) शरीर; देह.

अवर-वि. (सं.) १ अन्य; दुसरा. २ अधम; नीच. ३ निर्बल.

अवरज-पु १ (सं.) धाकटा भाऊ. २ नीच कुलोत्पन्न.

अवरत-वि. (सं.) १ विरक्त. २ स्थिर. ३ पृथक; अलग.

अवरत-पु. (सं.) आवर्त.

अवराति-स्त्री. (सं.) १ विराम. २ २ सुटका; निवृत्ति.

अवराधन-पु. (सं.) पूजा; आराधना; उपासना.

अवराधी-वि. (सं.) उपासक; पूजक.

अवरूढ-वि. (सं.) उतरलेला; आरूढच्या उलट.

अवरेखना-क्रि.स. (सं.) १ रेखाटणें. चित्रित करणें; लिहिणें. २ पाहणें. ३ विचार करणे; अनुमान करणें. ४ समजणें; मानणें.

अवरेब-पु. (सं.) १ वक्रगति. २ पेंच. ३ बिघाड; खराबी. ४ झगडा; वादविवाद. ५ वक्रोक्ति.

अवरोपण-पु. (सं.) उखडणें; उपटणें.

अवर्त्त-वि. (सं.) अपारदर्शक.

अवलंघना-क्रिस. (सं.) ओलांडणें.

अवलग्न-पु. (सं.) संलग्न.

अवलग्न-पु. (सं.) धड.

अवलिप्त-वि. (सं.) १ लागलेला. २ आसक्त. ३ घमेंडखोर; गर्विष्ठ.

अवलीक-वि. (सं.) निष्पाप; निर्दोष; निष्कलंक; शुद्ध.

अवलेखना-क्रि.स. खोदणें; ओरखाडणें; कोरणें.

अवलेप-पु. (सं.) १ उटणें. २ घमेंड; गर्व.

अवलेपन-पु. १ (सं.) चोपडणें; लिंपणें २ लेप; उटणें. ३ घमेंड; अहंकार. ४ दूषण.

अवलेहन-पु. (सं.) १ चाटणें. २ चटणी.

अववाद-पु. (सं.) अपवाद पहा.

अवश-वि. (सं.) लाचार; परवश.

अवस-क्रिवि. (सं.) अवश्य.

अवसक्त-वि. (सं.) संलग्न.

अवसथ-पु. (सं.) १ वासस्थान; गांव. २ घर. ३ विद्यार्थीवसतिगृह.

अवसथ्य-अवसथ पहा.

अवसन्न-वि. १ विषण्ण. २ आपद्ग्रस्त; विनाशोन्मुख. ३ सुस्त; आळशी.

अवसर्पण-पु. (सं.) अधःपतन.

अवसाद-पु. (सं.) १ नाश; क्षय. २ विषाद. ३ दीनता. ४ थकवा. ५ अशक्तता.

अवसान-पु. १ विराम; तहकुबी. २ अंत; समाप्ति. ३ सीमा. ४ सायंकाळ. ५ मृत्यु.

अवसित-वि. १ समाप्त. २ ऋद्धि पावलेला; वाढलेला. ३ परिपक्व. ४ निश्चित. ५ संबद्ध

अवसृष्ट-वि. (सं.) १ त्यक्त; टाकलेला. २ दत्त; दिलेला. ३ काढलेला.

अवसेख-वि. (सं.) अवशेष.

अवसेर-पु. (सं.) १ विलंब; उशीर. २ अडथळा; अटकाव. ३ चिंता; व्यग्रता; बेचैनी.

अवसेरना-क्रि.स. (सं.) दुःख देणें.

अवस्कंद-पु. (सं.) शिबिर; देश.

अवस्कर पु. (सं.) मलमूत्र.

अवस्थित-वि. (सं.) उपस्थित; हजर; विद्यमान.

अवस्यंदन-पु. (सं.) टपकणें; ठिबकणें.

अवहस्त-पु. (सं.) तळ हाताची मागील बाजू.

अवहित-वि. (सं.) एकाग्र चित्त; सावध.

अवाँ-पु. (सं.) भट्टी.

अवांतर-वि (सं) मध्यवर्ती; मधला.

अवांतर-पु. (सं.) मध्य.

अवाई-स्त्री. (सं.) १ आगमन. २ खोल नांगरणी.

अवाक्-वि. (सं.) १ चुप; मौन; मूक. २ विस्मित; चकित.

अवाचीन-वि. (सं.) अधोमुख. २ लज्जित.

अवात-वि. (सं.) निर्वात.

अवार-पु. (सं.) ऐलतीर; पैल तीराच्या उलट.

अवारजा-पु, (फा.) १ जमाखर्चाची वही. २ गोशवारा.

अवारण-वि. (सं.) अनिवार्य.

अवारपार-पु. (सं.) समुद्र.

अवारिजा-पु. आवरजा पहा.

अवारी-स्त्री. (सं.) १ किनारा; कड २ लगाम. ३ तोंडाची फट.

अवास-पु. (सं.) निवास; घर.

अविकाशी-वि. (सं.) निष्क्रिय; निकामी.

अविक्रांत-वि. (सं.) १ अनुपम; बेजोड. २ दुर्बल; कमजोर.

अविक्रिय-वि. (सं.) ज्यांत बिघाड झाला नाहीं असा.

अविचार-पु. (सं.) १ विचाराभाव; अविवेक. २ अन्याय; अत्याचार.

अविजन-पु. (सं.) कुल; वंश.

अविज्ञता–स्त्री. (सं.) अज्ञानता; अनभिज्ञता.

अवितत-वि. (सं.) विरुद्ध; उलट.

अवितत्थ-वि. (सं.) असत्य; खोटें.

अवित्त–वि. (सं.) १ धनहीन. २ अविख्यात; अप्रसिद्ध.

अवित्यज–पु. (सं.) पारा.

अविद्-वि. (सं.) अज्ञानी.

अविदग्ध-वि. (सं.) कच्चा (अर्धवट शिजलेला)

अविद्य–वि. (सं.) नष्ट; नेस्तनाबूद.

अविद्यमान-वि. (सं.) १ अविद्यमान; अनुपस्थित. २ मिथ्या; असत्य.

अविद्या–स्त्री. (सं.) १ मिथ्याज्ञान. २ मोह; माया.

अविपन्न-वि. (सं.) निरोगी.

अविराम–वि. (सं.) अविश्रांत.

अवी–स्त्री. (सं.) ऋतुमती; विटाळशी.

अवीजा–स्त्री. (सं) किसमिस.

अवीरा–वि.स्त्री. (सं.) १ अपत्यहीन विधवा. २ स्वतंत्र स्त्री.

अवृध्दिक–पु. (सं.) मुद्दल.

अवेद्य-वि. (सं) १ अज्ञेय. २ अलभ्य.

अवेद्या-विस्त्री. (सं.) अविवाह्य स्त्री.

अवेश-पु. (सं.) आवेश.

अवैतनिक-वि. (सं.) विना वेतन.

अवैद्य-वि. (सं.) अज्ञानी.

अवैमत्य–पु. (सं.) एक मत; एकवाक्यता.

अवैमत्य-वि. (सं.) सर्व सम्मत.

अवोक्षण–पु. (सं.) औक्षण.

अव्वल-वि. (अ.) १ पहिला; प्रथम. २ श्रेष्ठ; उत्तम.

अव्वल–पु. (अ.) आरंभ.

अव्वलन्-क्रिवि. (अ.) प्रथमतः.

अशंभु–पु. (सं.) अकल्याण; अमंगल; अशुभ.

अशरण–वि. (सं.) अनाथ; निराधार.

अशरफ़ी–स्त्री. (फा.) मोहोर.

अशराफ़-वि. (अ.) सज्जन; भला.

अशर्म्म–पु. (सं.) दुःख; कष्ट.

अशर्म्म-वि. (सं.) १ दुःखी; कष्टी. २ घरदार नाही असा.

अशित्र–पु. (सं.) चोर.

अशिर–पु. (सं.) १ हिरा. २ अग्नि. ३ राक्षस. ४ सूर्य.

अश्मर–वि. (सं.) दगडाचा.

अश्रि–स्त्री. (सं.) १ घराचा कोपरा. २ शस्त्राचें टोंक.

असंभार–वि. (सं) १ सांभाळण्यास कठीण असा; अवजड. २ अपार; खूप मोठा.

असंभावना–स्त्री. (सं.) असंभाव्यता; अशक्यता.

असंभाष्य–वि. (सं.) १ अनुच्चारणीय; न बोलण्या योग्य. २ ज्याच्या जवळ बोलणें योग्य नाहीं असा; वाईट.

असंभाष्य–पु. (सं.) दुर्वचन.

असकताना–क्रिअ. (सं.) आळसावणें; कंटाळणें.

असगुन–पु. (सं.) अपशकुन.

असढिया–पु. (सं.) एक विषारी साप.

असत्कृत–वि. (सं.) अपमानित.

असन्नध्द–वि. (सं.) १ अतत्पर; तयार नसलेला; सिद्ध नसलेला. २ घमेंडखोर.

असबाब–पु. (अ.) सामान; चीजवस्तु.

असमंजस–पु. (सं.) १ दुबधा; मनाचा गोंधळ. २ अडचण.

असयाना–वि. (सं.) १ भोळाभाबडा. २ मूर्ख; अडाणी.

असर–पु. (अ.) परिणाम; प्रभाव.

असरार–क्रिवि. (सं.) निरंतर; एकसारखा.

असल–वि. (अ.) १ अस्सल; खरा. २ उच्च; श्रेष्ठ. ३ निर्भेळ.

असल–पु. (अ.) १ मूळ. २ भांडवल; मुद्दल.

असली–नि. (अ.) अस्सल.

असवार–पु. सवार पहा.

असह–वि. (सं.) असह्य.

असहन–वि. (सं.) असहिष्णु.

असहन–पु. (सं.) शत्रु; वैरी.

असही–वि. (सं.) द्वेष्टा; मत्सरी.

असाँच–वि. (सं.) खोटें; असत्य.

असा–पु. (अ) सोटा.

असाढ–पु- (सं.) आषाढ.

असाढ़–पु. (दे.) कातळ; खडक.

असामी–पु. (अ.) १ असामी; व्यक्ति. २ खंडकरी; शेतकरी. ३ कर्जदार. ४ अपराधी; आरोपी. ५ मित्र.

असामी–स्त्री. (अ.) १ वेश्या; रखेली. २ नौकरी.

असालत–स्त्री. (अ) १ अस्सलपणा. २ कुलीनपणा.

असालतन–क्रि.वि. (अ.) स्वतः; खुद्द.

असासा–पु. (अ.) १ माल; सामान. २ संपत्ति; धन; दौलत.

असित–वि. (सं.) १ शुभ नव्हे असा; काळा. २ कुटिल. ३ दुष्ट.

असिधावक-पु. (सं.) धार लावणारा.

असीर-पु. (फा.) कैदी.

असीरी-स्त्री. (फा.) कैद.

असीस-स्त्री (सं.) आशीष; आशीर्वाद.

असीसना-क्रि.स. (सं.) आशीर्वाद देणें.

असुविधा-स्त्री. (सं.) १ अडचण; २ गैरसोय; त्रास.

असूझ-वि. (सं.) १ अंधकारमय. २ अपार; विस्तृत. ३ कठिण; बिकट.

असूल-पु. १ उसूल पहा. २ वसूल पहा.

असेग-वि. (सं.) असह्य.

असोच-वि. (सं.) निश्चित; बेफिकिर.

असौध-पु. (सं.) दुर्गंधि.

अस्तकारी-स्त्री. (सं.) १ चुन्याची रंग सफेती. २ प्लॅस्टर.

अस्तन-पु. (सं.) स्तन.

अस्तबल पु. (अ.) तबेला.

अस्तमन-पु. (सं.) अस्त होणें.

अस्तमन वेला-स्त्री. (सं.) सायंकाळ.

अस्तर-पु. (फा.) १अस्तर. २ खेचर.

अस्तुरा-पु. (फा.) वस्तरा.

अस्त्री-पु. (सं.) शस्त्रधारी.

अस्थिति-स्त्री. (सं.) चंचलता; अनिश्चितता; डळमळितपणा.

अस्ल-वि. असल पहा.

अस्ली-वि. असली पहा.

अस्वप्न-पु. देवता.

अस्वस्थ-वि. (सं.) १ अस्वस्थ; बेचैन. २ रोगी.

अस्सी-वि. (सं.) ऐंशीं.

अहक-पु. (सं.) इच्छा; आकांक्षा.

अहकाम-पु. अने (अ.) १ नियम; कायदे. २ हुकूम; आज्ञा.

अहद-पु. १ प्रतिज्ञा; करार. २ संकल्प; इरादा. ३ राजवट; कारकीर्द; काल.

अहदनामा-पु. (फा.) प्रतिज्ञापत्र; करारनामा.

अहदी-वि. (अ.) एदी; आळशी.

अहमक-वि. (अ.) मूर्ख; बेअक्कल.

अहमव-पु. (सं.) अहंकार; अहंपणा.

अहम्मति-स्त्री. (सं.) अहंकार.

अहरन-स्त्री. (सं.) ऐरण.

अहरना-क्रि.स. (सं.) लांकूड तासून सपाट करणें.

अहरनि-स्त्री. अहरन पहा.

अहरा-पु. (सं.) १ जाळण्याकरितां रचलेला गोवऱ्यांचा ढीग. २ गोवऱ्यांना लागलेली आग.

अहरी-स्त्री. (सं.) १ पाणपोई. २ हौद

अहलकार-पु. (फा.) १ कारभारी; गुमास्ता.

अहलना-क्रिअ. (सं.) कांपणें; थरथरणें; झलणें.

अहलाद-पु. आल्हाद पहा.

अहल्या-वि. (सं.) नांगरली न जाणारी (जमीन).

अहवान-पु. (सं.) आवाहन.

अहसान-पु. (अ.) १ उपकार; भलाई. २ कृपा; अनुग्रह. ३ कृतज्ञता.

अहाता-पु. (अ.) १ आवार. २ घेरा.

अहान-पु. (सं.) गलका; पुकार.

अहार्य्य-वि (सं.) १ लांच वगैरे न घेणारा. २ हरण केला न जाणारा.

अहित-पु. (सं.) १ शत्रु; वैरी. २ हानिकारक; अहित.

अहित-पु. (सं.) अहित; अकल्याण.

आहिफेन-पु. (सं.) १ सापाची गरळ. २ अफू.

अहिला-पु. (सं.) १ गडबड. २ पूर.

अहिवल्ली-स्त्री. (सं.) नागवेल.

अहिवात-पु. (सं.) सौभाग्य.

अहिवातिन-वि.स्त्री. (सं.) सौभाग्यवती.

अहिवातीन-वि.स्त्री. अहिवातिन पहा.

अहीर-पु. (सं.) गवळी.

अहुटना-क्रि. अ. (सं.) हटणें; दूर होणें.

अहुट-वि. (सं.) औट; साडेतीन.

अहेर-पु. (सं.) शिकारी.

अहोराबहोरा-क्रिवि. (दे.) वारंवार; पुन्हा पुन्हा.

आ

आँक-पु. (सं.) १ चिन्ह; निशाणी. २ अंक; आंकडा; संख्या. ३ दृढनिश्चय. ४ अंश; हिस्सा. ५ कूस. ६ मांडी. ७ अक्षर.

आँकडा-पु. (सं.) १ आंकडा; अंक. २ पेंच; बिकट प्रश्न.

आँकना-क्रि.स. (सं.) १ खूण करणें; चिन्ह करणें. २ अंदाज करणें; अनुमान करणें.

आँकर-वि. (सं.) १ खोल. २ खूप; पुष्कळ. ३ महाग.

आँकुड़ा-पु. (सं.) अँकुडा पहा.

आँकू-पु. (सं.) अंदाज करणारा.

आँख-स्त्री. (सं.) १ डोळा. २ दृष्टि; नजर.

आँखड़ी-पु. (सं.) आँख पहा.

आँखफोड़टिड्डा-पु.(सं.) १ हिरव्या रंगाचा किडा अथवा फुलपांखरूं. २ कृतघ्न.

आँखमिचौली-स्त्री. (सं.) **आँखमीचली**-लपंडाव.

आँखमुचाई - आँखमुँदाई - स्त्री. आँखमिचौली पहा.

आँग-पु. (सं.) १ अंग. २ स्तन.

आँगन-पु. (सं.) अंगण; चौक.

आँगिक-वि. (सं.) अंगसंबंधी.

आँगिक-पु. (सं.) हावभाव.

आँगी-स्त्री. (सं.) १ चोळी. २ आँघी पहा.

आँगुर-पु. (सं.) अंगुल पहा.

आँगुरी-स्त्री. (सं.) बोट; अंगुली.

आँगुल-पु. (सं.) अंगुल पहा.

आँघी-स्त्री. (सं.) पातळ कापडाची चाळणी.

आँच-स्त्री. (सं.) १ आंच; उष्णता; झळ. २ आग; अग्नि. ३ प्रताप. ४ जखम. ५ हानि; अहित. ६ विपत्ति; संकट ७ प्रेम; ममता.

आँचना-क्रि स. (सं.) ऊन करणें.

आँचल-पु. (सं.) पदर.

आँजन-पु. (सं.) अंजन

आँजना-क्रि.स. (सं) अंजन लावणें.

आँजनेय-पु. (सं.) हनुमान.

आँट-स्त्री. (सं.) १ टीच. २ गांठ. ३ वैर. ४ गड्डी; गठ्ठा.

आँटना-क्रि.अ. (सं.) १ सामावणें; मावणें. २ पुरेसें होणें; पुरें पडणें. ३ पोंचणें. ४ येणें; मिळणें.

आँटी-स्त्री. (सं.) १ गवताची पेंढी. २ विटी. ३ सुताचा गुंडा. ४ धोतराची गांठ.

आँटसॉट-स्त्री. (सं.) १ गुप्तकट. २ सादृश्य.

आँठी-स्त्री. (सं.) १ दही, साय इ. चा गोळा. २ गांठ ३ अठीळ; बी.

आँड-पु. (सं.) अंडकोश.

आँडा-स्त्री. (सं.) १ कंद. २ वसवी.

आँत-स्त्री. (सं.) आंतडें.

आँध-स्त्री. (सं.) १ अंधकार. २ रातांधळेपणा. ३ कष्ट; त्रास.

आँधना-क्रि.अ. (सं.) जोरानें पुढें सरसावणें-धांवणें-तुटून पडणें.

आँधर-आँधरा-वि. (सं.) आंधळा.

आँधारंभ-पु. (सं.) सावळागोंधळ.

आँधी-स्त्री. (सं.) झंझावात; तुफान.

आँब-पु. (सं) आम पहा.

आँयबॉय-पु. १ व्यर्थ वटवट. २ अवाच्यासवा.

आँवठ पु. (सं.) कांठ; किनारा.

आँवड़ना-क्रि. अ. (सं.) उमडना पहा.

आँवड़ा-वि. (सं.) खोल; गहन.

आँवन-पु. (सं.) वसवी.

आँवरा-पु. (सं.) आवळा.

आँवल-पु. (सं.) गर्भ वेष्टण; वार.

आँवलगट्टा-पु. (सं.) आवळकटी.

आँवला-पु. (सं.) आवळा.

आँवा-पु. (सं.) कुंभाराची भट्टी.

आँस-स्त्री. (सं) १ वेदना; दुःख. २ दोरी; सुतळी. ३ रेषा.

आँसी-स्त्री. (सं.) आनंदाप्रीत्यर्थ वांटण्याची मिठाई.

आँसू-पु. (सं.) अश्रू.

आँहड़-पु. (सं.) भांडें.

आँहाँ-(अव्य.) अं हं; नाहीं.

आइंदा-वि. (फा.) भविष्य कालीन; येणारा; येता.

आइंदा-पु. (फा.) भविष्यकाल.

आइंदा-क्रिवि. (फा.). भविष्यकाळीं; पुढें.

आइ-स्त्री. (सं.) आयु; जीवन; आयुष्य.

आइस-आइसु-पु. (सं.) आज्ञा; आदेश.

आई-स्त्री. (सं.) मृत्यु; मरण.

आईन-पु. (फा.) १ कायदा; नियम. २ आरास; सजावट.

आईना-पु. (फा.) आरसा.

आईनादार-पु. (फा.) न्हावी.

आईनासाज-पु. (फा.) आरसे बनविणारा.

आईनी-वि. (फा.) कायदेशीर.

आउ-स्त्री. (सं.) आयुष्य.

आउज-पु. (सं.) ताशा.

आउबाउ-पु. (सं.) निरर्थक बडबड, वटवट.

आक़बत-स्त्री. (अ.) १ मृत्युनंतरची अवस्था. २ परलोक.

आकबतअंदेश-वि. (फा.) दूरदर्शी.

आकबाक-पु. (सं.) वटवट.

आकर-पु. (सं.) १ खाण; उत्पत्ति-स्थान २ खजिना; भांडार.

आकरकढा-पु. (अ.) आकर करहा पहा.

आकरकरहा-पु. (अ.) अक्कल काढा.

आकर्ष-पु. (सं.) १ आकर्षण. २ फाशांचा खेळ. ३ सोंगट्यांचा पट. ४ इंद्रिय. ५ कसोटी. ६ लोहचुंबक.

आकली-स्त्री. (सं.) आकुलता.

आकष-पु. (सं.) कसोटी.

आका-पु. (सं.) आगटी; भट्टी.

आक़ा-पु. (अ.) १ स्वामी; मालक. २ ईश्वर.

आकारण-पु. (सं.) बोलावणें.

आकारी-वि. (सं.) बोलाविणारा.

आकाशवृत्ति-स्त्री. (सं.) अनिश्चित उपजीविका.

आक़िल-वि. (फा.) हुषार; बुद्धिमान.

आकूत-पु. (सं.) अभिप्राय; आशय.

आकूति-स्त्री. (सं.) १ अभिप्राय; मतलब. २ उत्साह. ३ सदाचार.

आक्रोश-पु. (सं.) रागावणें; शिव्याशाप देणें.

आक्लिन्न-वि. (सं.) १ ओला; भिजलेला; २ नरम.

आखत-पु. (सं.) अक्षत.

आखन-क्रिवि. (सं.) हरघडी; प्रतिक्षण.

आखना-क्रि सं. (सं) १ बोलणें. २ इच्छिणें. ३ पाहणें; न्याहाळणें.

आखर-पु. (सं.) अक्षर.

आखा-पु. (सं.) १ कापडाची चाळणी. २ थैली.

आखा-वि. (सं.) अख्खा; संपूर्ण.

आख़िर-वि. (फा.) १ अंतिम; अखेरचा. २ समाप्त.

आख़िर पु. (फा.) १ अंत; शेवट; अखेर. २ परिणाम; फळ.

आख़िर-क्रिवि. (फा.) १ अखेरीस; २ अवश्य; जरूर.

आख़िरकार-क्रि.वि. (फा.) अखेरीस; शेवटीं.

आख़िरत-स्त्री. (अ.) १ प्रलयदिन. २ परलोक. ३ मृत्युदिन.

आख़िरी-वि. (फा.) अंतिम.

आखु-पु. (सं.) उंदीर.

आखेट-पु. (सं.) शिकार.

आखेटक-पु. (सं.) शिकारी.

आखोर-पु. (फा.) १ जनावरांच्या खाण्यानंतर उरलेला चारा. २ केरकचरा. ३ सडलेली, कुजलेली वस्तु.

आखोर-वि. (फा.) १ कुचकामाचा; रद्दी. २ निकामी.

आगण-पु. (सं.) मार्गशीर्ष.

आगत-वि. (सं) आलेला.

आगत-पु. (सं.) पाहुणा; अतिथि.

आगति-स्त्री. (सं.) आगमन.

आगमजानी-वि. (सं.) दूरदर्शी.

आगमशोची-वि. (सं.) धोरणी; दूरदर्शी.

आगमी-पु. (सं.) ज्योतिषी.

आगल-क्रिवि. (सं.) समोर; पुढें.

आगस-पु. (सं.) पाप; अपराध.

आगा-पु. (सं.) कोणत्याही वस्तूचा समोरचा भाग.

आगा-पु. (तु.) १ सरदार. २ अफगाण. ३ सद्गृहस्थ.

आग़ाज़ा-पु. (फा.) सुरवात; आरंभ.

आगान-पु. (सं.) वृत्तान्त; आख्यान.

आगार-पु. (सं.) १ घर. २ स्थान; जागा. ३ खजिना; खाण.

आगाह-वि. (फा.) माहितगार; वाकबगार.

आगाह-पु. (फा.) आगामी; होणारी गोष्ट.

आगाही-स्त्री. (फा.) १ माहिती. २ पूर्वसूचना.

आगू-क्रिवि. (सं.) आगे पहा.

आगे-क्रिवि. (सं.) १ पुढें. २ भविष्यकाळीं. ३ समोर; सम्मुख. ४ नंतर. ५ पूर्वीं.

आगौन-पु. (सं.) आगमन.

आघ-पु. (सं.) मूल्य; किंमत.

आघात-पु. (सं.) १ आघात. २ कसाईखाना.

आचरज-पु. (सं.) आश्चर्य.

आचार-पु. (सं.) १ आचार; व्यवहार. २ शुद्धि; सफाई.

आचारज-पु. (सं.) आचार्य.

आचारी-वि. (सं.) चारित्र्यवान; सदाचारी.

आच्छान्न-वि. (सं.) झांकलेला; आवृत्त.

आच्छोटन-पु. (सं.) चुटकी वाजविणें.

आछा-वि. अच्छा पहा.

आछो-वि. अच्छी पहा.

आछी-वि. (सं.) खाणारा.

आछेप-पु. (सं.) आक्षेप.

आज़माइश-स्त्री. (फा.) परीक्षा; पारख.

आज़मूदा-वि. (फा.) परीक्षा केलेला.

आज़ाद-वि. (फा.) १ मुक्त; स्वतंत्र. २ निडर; निर्भय. ३ उद्धट. ४ अकिंचन.

आज़ादगी-स्त्री. (फा.) स्वतंत्रता.

आज़ादाना-वि. (फा.) स्वतंत्र; स्वच्छंद.

आजि-पु. (सं.) युद्ध; लडाई.

आजिज़-वि. (अ.) १ हैराण; त्रासलेला. २ विनीत; नम्र; दीन.

आजिज़ी-स्त्री. (अ.) नम्रता.

आजीविका-स्त्री. (सं.) धंदा; वृत्ति.

आजु-क्रिवि. (सं.) आज.

आजुर्दगी-स्त्री. (फा.) खेद; दुःख.

आजुर्दा-वि. (फा.) दुःखी.

आटना-क्रिस. (सं.) दाबणें; दडपणें.

आटा-पु. (सं.) १ पीठ. २ कणीक.

आडंबर-पु. (सं.) १ ढोंग; देखावा; अवडंबर. २ आच्छादन. ३ तंबू. ४ मोठा ढोल.

आड़-स्त्री. (सं.) १ पडदा; अडोसा. आश्रय; संरक्षण. ३ आडकाठी; प्रतिबंध. ४ उडी. ५ टेकण. ६ नांगी.

आड़न-स्त्री. (सं.) ढाल.

आडना-क्रिस. (सं.) १ अडविणें. २ बांधणें. ३ गहाण ठेवणें.

आडबंद-पु. (सं.+फा.) पहिलवानांचा लंगोट.

आड़ा-वि. (सं.) आडवा.

आड़ालोट-पु (सं.) डळमळितपणा

आड़ी-स्त्री. (सं.) १ बाजू; दिशा. २ एका पक्षाचा; एका गटांतला.

आढ़-आढक-पु. (सं.) १ पायली; चार शेर. २ तूर (धान्य)

आढ़-स्त्री. (सं.) १ आश्रय; सहारा. २ पडदा. ३ आड (उदा. एक दिवसाआड इ.)

आढ़-वि. (सं.) कुशल; दक्ष.

आढ़की-स्त्री. (सं.) तुरी.

आढ़त-स्त्री. (सं) अडत.

आढ़ातया-पु. (सं.) अडत्या.

आतंक-पु. (सं.) १ आतंक; भय; धाक; दहशत. २ रोग.

आततायी-पु. (सं.) १ आगलाव्या. २ जिवावर उठलेला. ३ जमीन स्त्री इ. अपहरण करणारा.

आतप-पु. (सं.) १ ऊन. २ उष्णता; गरमी. ३ सूर्यप्रकाश. ४ ज्वर; ताप.

आतपत्र-पु. (सं.) छत्री.

आतपी पु. (सं.) सूर्य

आतम-वि. (सं) आपला.

आतमा-स्त्री. (सं.) आत्मा.

आतर-पु. (सं.) नदीपार करण्याचें भाडें.

आतश-स्त्री. (फा.) अग्नि.

आतशक-पु. (फा.) गरमी; उपदंश

आतशखाना-पु. (फा.) १ भिंतींतील शेगडी. २ पारशांचें अग्निकुंड.

आतशगाह-पु. आतशखाना पहा.

आतशजनी-स्त्री. (फा.) आग लावण्याचें काम.

आतशदान-पु. (फा.) शेगडी.

आतशपरस्त-पु. (फा.) अग्निपूजक; पारशी.

आतशी-वि. (फा) अग्निसंबंधी.

आतिश-स्त्री. (फा.) आतश पहा.

आतिशय्य-पु. (सं.) आधिक्य.

आतीपाती-स्त्री. (दे.) चोर शिपाई खेळ.

आत्मोत्सर्ग-पु. (सं.) स्वार्थत्याग.

आदत-स्त्री. (अ.) १ संवय. २ स्वभाव.

आदम-पु. (अ.) मानव जातीचा आदि पुरुष.

आदमियत-स्त्री. (अ.) माणुसकी.

आदमी-पु. (अ.) १ मानव; मनुष्य. २ नोकर.

आदहन-पु (सं.) १ ईर्षा; दाह. २ स्मशान; दहनभूमि.

आदा-पु. (सं.) आलें.

अदानप्रदान-पु. (सं.) देवाण घेवाण; देवघेव.

अदाब-पु. (अ.) १ नियम; कायदे. २ लज्जा; अदब. ३ नमस्कार; प्रणाम.

आदिम-वि. (सं) पहिला.

आदिल-वि. (फा.) न्यायी.

आदी-वि. (अ.) अभ्यस्त.

आदी-स्त्री. (सं.) आलें.

आदीनव-पु, (सं.) १ दोष. २ क्लेश.

आदृत-वि. (सं.) सम्मानित; आदर केला गेलेला.

आध-वि. (सं.) अर्धा.

आधा-वि. (सं) अर्धा.

आधासीसी-स्त्री. (सं.) अर्धशिशी.

आधूत-वि. (सं.) १ कंपित. २ वेडा. ३ व्याकुळ.

आधारण-पु. (सं.) माहुत.

आनंदबधाई-स्त्री. (सं-) १ मंगल उत्सव. २ मंगल वेळ.

आन-स्त्री. १ मर्यादा; लज्जा. २ शपथ. ३ ऐट; तोरा. ४ प्रकार; तऱ्हा. ५ क्षण.

आन-वि. (सं.) अन्य; दुसरा.

आनतान-स्त्री. (सं.) वायफळ बडबड.

आनतान-स्त्री. (सं.) १ गप्प; बात; शेंडा बुडखा नसलेली गोष्ट. २ मर्यादा. ३ टेकू.

आननफानन-क्रिवि. (अ.) अतिशीघ्र; झटपट.

आनना-क्रि.स. (सं.) आणणें.

आनबान-स्त्री. १ थाटमाट. २ ऐट; मिजास; तोरा.

आना-क्रि.अ. (सं.) येणें; आगमन करणें.

आना-पु. (सं.) आणेली; आणा.

आनाकानी-स्त्री. (सं.) १ दुर्लक्ष; टाळाटाळ. २ ऐकले न ऐकलेसे करणें; ३ कानगोष्ट.

आनि-स्त्री. (सं.) शपथ.

आनीजानी-वि. (सं.) क्षणभंगुर.

आनुपूर्वी-वि. (सं.) क्रमवार.

आप-सर्व. (सं.) १ आपण. २ स्वतः; खुद्द.

आपगा-स्त्री. (सं) नदी.

आपण-पु. (सं.) बाजार.

आपत्ति-स्त्री. (सं.) १ दुःख. २ संकट; विपत्ति. ३ आक्षेप; विरोध; हरकत. ४ दोषारोप.

आपन-सर्व. आपला.

आपरूप-वि' (सं.) साक्षात्; मूर्तिमान.

आपस-स्त्री. (सं.) नातें; संबंध.

आपा-पु. (सं.) १ गर्व; घमेंड. २ वडीलभाऊ ३ स्वत्व. ४ शुद्धि; भान.

आंपा-स्त्री. वडील बहीण (मुसलमानांत).

आपा-पु. मोठा भाऊ.

आपात-पु. (सं.) १ पतन; अधःपात २ अनपेक्षित घडलेली गोष्ट. ३ आरंभ. ४ अंत.

आपाततः-क्रिवि. (सं.) १ अचानक; अकस्मात्. २ शेवटीं; अंतीं.

आपाधापी-वि. (सं.) १ आप आपल्या कामाची विवंचना. २ ओढाताण; ओढ घस्त.

आपान-पु. (सं.) गुत्ता.

आपानक-पु. (सं.) मदिरापान.

आपपंथी-वि. (सं.) मनमानेल तसें वागणारा; स्वैराचारी.

आपीड-पु. (सं.) शिरोभूषण.

आपीत-पु. (सं.) सोनामुखी.

आपुन-नो-सर्व. (सं.) आपला.

आपुस-पु. (सं.) आपस पहा.

आपूष-पु. (सं.) १ शिसें. २ कथील.

आपेक्षिक-वि. (सं.) अपेक्षा ठेवणारा; अवलंबून राहणारा.

आप्त-वि. (सं.) १ प्राप्त; लब्ध. २ कुशल; दक्ष. ३ प्रारब्ध.

आप्त-पु. (सं.) ऋषि.

आप्ति-स्त्री. (सं.) लाभ; प्राप्ति.

आफ़त-स्त्री. (अ.) १ आपत्ति; संकट. २ कष्ट; दुःख.

आफताब-पु. (फा.) १ सूर्य. २ ऊन.

आफताबा-पु. (फा.) पाण्याची झारी.

आफतावी-वि. (फा.) १ अबदागीर. २ चंद्रज्योत.

आफताबी-वि. (फा.) १ सूर्यसंबंधी. २ गोल; वाटोळा.

आफरीन-अव्य. (फा.) वाहवा; शाबास.

आफात-स्त्री. (अ.) संकटें; विपत्ति. (आफत बहु०)

आफियत-स्त्री. (अ.) कुशल; क्षेम.

आफू-स्त्री. (सं.) अफू.

आब-स्त्री. (फा.) १ तेज; कांति. २ शोभा; सौंदर्य. ३ प्रतिष्ठा; महिमा.

आब-पु. (फा.) पाणी

आबकार-पु. (फा.) कलाल.

आबकारी-स्त्री. (फा.) दारू गाळण्याचें स्थान.

आबखोरा-पु. (फा.) पाणी पिण्याचें भांडें; पेला.

आबगीना-पु. (फा.) १ काचेचा पेला. २ आरसा. ३ हिरा.

आबताब-स्त्री. (फा.) १ चमक; कांति. २ वैभव; भपका.

आबदस्त-पु (फा.) १ ढुंगण धुणें. २ ढुंगण धुण्याचें पाणी.

आबदाना-पु. (फा.) १ अन्नपाणी; दाणापाणी; २ उपजीविका.

आबदार-वि. (फा.) पाणीदार; चमकदार.

आबदारी-स्त्री. (फा.) चमक; कांति; तजेला; पाणी.

आबनजूल-पु. (फा.) अंडवृद्धि.

आबनूस-पु. (फा.) जंगली काळें झाड.

आबनूसकुंदा-(मुहा.) काळाकुळकुळीत; काळाकुट्ट.

आबनूसी-वि. (फा.) काळाठिक्कर; काळाकुट्ट.

आबपाशी-स्त्री. (फा.) शिंपणें; झाडांना पाणी देणें.

आबरवाँ-स्त्री. (फा.) एक प्रकारची पातळ मलमल.

आबरू-स्त्री. (फा.) इज्जत; प्रतिष्ठा; अब्रू.

आबला-पु. (फा.) भाजल्यामुळें येणारा फोड.

आबहवा-स्त्री. (फा.) हवापाणी.

आबाद-वि. (फा.) १ वसलेलें. २ प्रसन्न; सुखी. ३ सुपीक (जमीन).

आबादी-स्त्री. (फा) वस्ती; वसाहत. २ लोकसंख्या. ३ लागवडीस उपयोगी जमीन.

आबी-वि. (फा.) १ पाण्यासारखा; पाण्यासंबंधी. २ पाण्यांत राहणारा. ३ फिकट रंगाचा. ४ अस्मानी रंगाचा.

आब्दिक-वि. (सं.) वार्षिक.

आभीर-पु. (सं) गवळी.

आभील-पु. दुःख; कष्ट.

आम्-अव्य. (सं.) हूं; हाँ (संमति सूचक शब्द).

आम-पु. (सं.) १ आंबा. २ आंव.

आम-वि. (अ.) १ साधारण; सर्व-सामान्य; मामूली. २ प्रसिद्ध; विख्यात.

आम-वि. (सं.) अपक्व; कच्चा.

आमद्-स्त्री. (फा.) १ आगमन; येणें. २ आय; उत्पन्न; मिळकत.

आमद्नी-स्त्री. (फा.) १ प्राप्ति; उत्पन्न. २ आयात माल.

आमनस्य-पु. (सं.) विमनस्कता.

आमनासामना-पु. (सं.) भेट; गांठ.

आमनेसामने-क्रिवि. (सं.) समोरा-समोर.

आमय-पु. (सं.) रोग; व्याधि.

आमलक-पु. (सं.) आवळा.

आमला-पु. (सं.) आवळा.

आमादगी-स्त्री. (फा.) तयारी; तत्परता.

आमादा-वि. (फा.) तयार; तत्पर; उद्यत.

आमाल-पु. (अ.) कर्म; वर्तणूक; करणी.

आमालक-पु. (दे.) पर्वताच्या आसपासची जमीन.

आमिक्षा-स्त्री. (सं.) नासलेलें दूध; फाटलेलें दूध.

आमिख-पु. (सं.) आमिष पहा.

आमिल-पु. (अ.) १ काम करणारा २ कर्तव्य परायण. ३ अंमलदार; अधिकारी. ४ जादू टोणा करणारा.

आमिष-पु. (सं.) १ मांस; २ लालूच; अमीष ३ भोग्य वस्तु.

आमिषी-स्त्री. (सं.) जटा.

आमी-अव्य. एवमस्तु.

आमी-स्त्री. (सं.) कैरी

आमेज़-वि. (फा.) मिश्रित.

आमेजना-क्रि.स. (फा.) मिसळणें; मिळवणें.

आमेजिस-स्त्री. (फा.) मिश्रण.

आम्नाय-पु. (सं.) १ अभ्यास. २ वेद. ३ वेदाभ्यास.

आयँती-पायँती-स्त्री. (सं+फा.) उसें पायथें.

आयत-वि. (सं.) आयन; विस्तृत.

आयत-स्त्री. (सं.) कुराणांतील वाक्य.

आयत्त-वि. (सं.) अधीन.

आयात्ति-स्त्री. (सं.) अधीनता.

आयद्-वि. (अ.) आरोपित.

आयस-पु. (सं.) १ लोखंडी. २ लोखंडी कवच.

आयसी-वि. (सं.) लोखंडी.

आयसु-स्त्री. (सं.) आज्ञा; हुकूम.

आया-अ०प. (फा.) काय ? किंवा नाहीं. [उदा० काय? तूं असें केलेंस कां नाहीं? इ.]

आया-स्त्री. (पोर्तु) आया; दाई.

आर-पु. (स.) १ अशुद्ध लोखंड. २ कांठ; किनारा. ३ घर; खाना. ४ पितळ. ५ चाकाचा आरा. ६ कोपरा.

आर-स्त्री. (सं.) १ अणकुचीदार खीळ. २ कोंबड्याचा पंजावरील कांटा ३ डंख; नांगी. ४ आरी.

आर-पु. (दे.) हट्ट; जिद्द.

आर-स्त्री. (अ.) १ तिरस्कार; घृणा. २ वैर; शत्रुत्व. ३ लाज; शरम.

आरजा-पु. (अ.) रोग.

आरजू-स्त्री. (फा.) १ इच्छा; अभिलाषा. २ विनंति; अनुनय.

आरति-स्त्री. (सं.) विरक्ति.

आरती-स्त्री. (सं.) १ आरती. २ आरतीचें तवक.

आरसा-पु. दोरखंड.

आरसी-स्त्री. (सं.) १ आरसा. २ खड्याची आंगठी.

आरा-पु. (सं.) करवत.

आराइश-स्त्री. (फा.) आरास; सजावट.

आराकश-पु. (फा.) अरकस.

आराज़ी-स्त्री. (अ.) १ जमीन. २ भूमि. ३ शेत.

आराति-पु. (सं.) शत्रु; वैरी.

आराम-पु. (सं.) बाग; उपवन.

आराम-पु. (फा.) १ आराम; चैन; सुख. २ स्वास्थ्य. ३ विसावा; विश्रांति.

आराम-वि. (फा.) तंदुरस्त.

आरामगाह-स्त्री. (फा.) शयनागार.

आरामतलब-वि. (फा.) १ सुखलोलुप; विलासी. २ आळशी; खुशालचेंडू.

आरास्ता-वि. (फा.) सजविलेला; सुशोभित.

आरि-स्त्री. (सं.) हेका; हट्ट.

आरी-स्त्री. (सं.) १ करवत. २ पऱ्हाणी. ३ आरी. ४ किनारा; बाजू.

आरी-वि. (अ.) हैराण.

आरेस-पु. (सं.) द्वेष; ईर्षा.

आरोधना-क्रि.स. (सं) अडविणें; रोखणें.

आर्जव-पु. (सं.) सरलता; साळसता.

आर्त्तव-वि. (सं.) १ मोसमी. २ ऋतुसंबंधी.

आर्त्तव-पु. (सं.) आर्त्तव,

आलंग-पु. (दे.) घोड्यांची मस्ती.

आलंब-पु. (सं.) १ अवलंब; आश्रय. २ गति; गत.

आलंभ-पु. (सं.) १ शिवणें; स्पर्श करणें. २ वध; हिंसा.

आल-पु. (सं.) हरताळ.

आल-स्त्री. (सं.) १ भोपळा (दुध्या). २ कांद्याच्या पात्या. ३ एक वृक्ष विशेष.

आल-स्त्री. (सं.) १ भांडण; तंटा-बखेडा. २ आर्द्रता. ३ अश्रु.

आल-स्त्री. (अ.) १ मुलींची संतति. २ वंश; कुल.

आलना-पु. (सं.) घरटें.

आलपीन-स्त्री. (पोर्तु.) टांचणी

आलम-पु. (अ.) १ जग; दुनिया. २ जनसमूह. ३ दशा; अवस्था.

आलमनक-पु. (तुर्क.) पंचांग.

आलमारी-स्त्री. (पोर्तु.) कपाट.

आलस-वि. (सं.) आळशी; सुस्त.

आलस-वि (सं.) आळस; सुस्ती.

आला-पु. (सं.) १ कोनाडा. २ कुंभाराची भट्टी.

आला-वि. (अ.) श्रेष्ठ; अव्वल दर्जाचा.

आला-वि. (सं.) १ ओला; भिज-लेला. २ ताजा.

आला-पु. (अ.) हत्यार.

आलाइश-स्त्री. (फा.) १ घाण; मळ २ प, अशुद्ध रक्त इ. ३ पोटां-तील आंतडीं इ.

आलात-पु. (सं.) १ कोलीत. २ जळती बोथाटी.

आलात-पु. (अ) हत्यार.

आलात-पु. (दे.) जहाजाचा मार्ग.

आलात-पु. (दे.) जहाजाचा दोर.

आलान-पु. (सं.) १ हत्ती बांध-ण्याचा खांब, खुंटा किंवा सांखळी.

आलाप-पु. (सं.) १ संभाषण. २ तान; आलाप.

आलापिनी-स्त्री. (सं.) बांसरी.

आलारासी-वि. (सं.) बेपर्वा; बेछूट.

आलावर्त्त-पु. (सं.) कापडाचा पंखा.

आलि-स्त्री. (सं.) १ सहचरी; मैत्रीण. २ विंचू. ३ भ्रमरी. ४ पंक्ति; ओळ. ५ रेषा; रेघ.

आलिम-वि. (अ.) पंडित; विद्वान.

आली-स्त्री. (सं.) सहचरी; सखी.

आली-वि. (अ.) उच्च; श्रेष्ठ; मान-नीय.

आली--वि. (स्त्री.) ओली.

आलीजाह-वि. (अ.) उच्च दर्जाचा.

आलीफहम-वि. (अ.) समजूतदार.

आलीशान-वि. (अ.) भव्य; विशाल; भडकदार.

आलू-पु. (सं.) बटाटा.

आलू-स्त्री. (सं.) १ झारी. २ गडू; लोटी.

आलेख-पु. (सं.) १ लिपि. २ लेख; लिखाण.

आलेख्य-पु. (सं.) चित्र; तसबीर.

आलेख्य-वि. (सं.) लिहिण्यायोग्य.

आलेप-पु. (सं.) लेप.

आलोक-पु. (सं.) १ प्रकाश; उजेड. २ चमक; दर्शन. ४ चांदणें.

आलोचन-पु. (सं.) गुणदोषाचा विचार; विवेचन.

आलोचना-स्त्री. (सं) गुणदोष विवेचन; टीका.

आलोडन-पु. (सं.) १ मंथन. २ विचार; चिंतन; मनन.

आल्हा-पु. (दे.) पाल्हाळिक वर्णन.

आवआदर-पु. (सं.) आदरसत्कार.

आवपन-पु. (सं.) १ पेरणी. २ वृक्षारोपण. ३ मुंडन. ४ तुळतुळीत हजामत.

आवभगत-स्त्री. (सं.) आदरसत्कार.

आवभाव-पु. (सं.) आदरसत्कार.

आवरणपत्र-पु. (सं.) मलपृष्ठ (कव्हर).

आवर्दा-वि. (फा.) १ आणिलेला. २ कृपापात्र.

आवसथ-पु. (सं.) १ राहण्याची जागा २ गांव; वस्ती.

आवसथ्य-वि (सं.) खाजगी; घरगुती.

आवागमन-पु. (सं.) १ येजा; येरझारा. २ जन्ममरण.

आवागौन-पु. (सं.) आवागमन पहा.

आवाज-स्त्री. (फा.) आवाज.

आवाज़ा-पु. (फा.) टोमणा; उपरोधिक भाषण.

आवाजाही-स्त्री. (सं.) येजा.

आवादानी-स्त्री. आबादानी पहा.

आवाय-पु. (सं.) १ रोपणी. २ हातांतील कडें. ३ आळें.

आवारगी-स्त्री. (फा.) उनाडकी; उनाडटप्पूपणा.

आवारजा-पु. (फा.) जमाखर्चाची वही.

आवारा-आवारागर्द-वि. (फा.) उनाड; भटक्या; उनाडटप्पू.

आवाल-पु. (सं.) आळें.

आविष्कार-पु. (सं.) १ शोध. २ प्रयोग. ३ प्रकटीकरण.

आवेज़ा-पु. (फा.) लटकणारी वस्तु (लोलक इ.)

आवेदन-पु. (सं.) निवेदन; विनंति; अर्ज.

आवेदनपत्र पु. (सं.) विनंतिपत्र; अर्ज.

आवेश-पु. (सं.) १ संचार. २ प्रवेश. ३ आवेश; जोर; आवेग. ४ भूत प्रेत इ. ची बाधा.

आशना-वि. (फा.) १ परिचित; ओळखीचा. २ प्रेमपात्र.

आशनाई-स्त्री. (फा.) १ ओळख; परिचय. २ प्रीति; दोस्ती. ३ अनुचित संबंध

आशिक़-पु. (अ.) प्रेमी; प्रेम करणारा.

आशिक़-वि. (अ.) आसक्त.

आशियाँ-आशियाना-पु. (फा.) घरटें.

आशु-क्रि. वि. (सं.) जलद; शीघ्र.

आशुकवि-पु. (सं.) शीघ्र कवि.

आशोब-पु. (फा.) नेत्रपीडा.

आश्वास-पु. (सं.) सांत्वन.

आश्वासन-पु. (सं.) सांत्वन.

आसंग-पु. (सं.) १ संग; मैत्री. २ संबंध. ३ आसक्ति; अनुरक्ति.

आसंग-क्रि.वि. (सं.) सतत; निरंतर.

आसंदी-स्त्री. (सं.) १ खाट. २ खुर्ची.

आस-स्त्री. (सं.) १ आशा; उमेद. २ इच्छा; कामना. ३ भरंवसा.

आस-पु. (सं.) १ दिशा. २ धनुष्य. ३ कुल्ला; नितंब.

आसकत-स्त्री. (सं.) आळस; सुस्ती.

आसकती-वि. (सं.) आळशी; सुस्त.

आसत्ति-स्त्री. (सं.) निकटता; सान्निध्य.

आसमान-पु. (फा.) अस्मान; आकाश. २ स्वर्गलोक; स्वर्ग.

आसमानी-वि. (फा.) अस्मानी; आकाशी.

आसमानी-स्त्री. ताडी.

आसरा-पु. (सं.) १ आधार; आश्रय. २ संरक्षण; आसरा. ३ प्रतीक्षा. ४ आशा.

आसरैत-पु. (सं.) आश्रित. २ आश्रयाची इच्छा धरणारा.

आसवी-वि. (सं.) मद्यपी; दारुड्या.

आसा-पु. (सं.) १ आशा. २ संतोष.

आसा-पु. (फा.) १ भालदार किंवा चोपदार यांच्या हातांतील दंड. २ दंडुका.

आसाइश-पु. (फा.) सुख; आराम; चैन.

आसान-वि. (फा.) सोपें; सरळ; साधें.

आसानी-स्त्री. (फा.) सरलता; सोपेपणा; सुबोधता.

आसार-पु. (अ.) १ चिन्ह; लक्षण. २ रुंदी.

आसार-स्त्री. (सं.) मुसळधार वृष्टि.

आसिन-पु. (सं.) आश्विन.

आसीस-पु. (सं.) १ उशी; तक्या. २ आशीर्वाद.

आसूदगी-स्त्री. (फा.) तृप्ति; संतोष.

आसूदा-वि. (फा.) १ तृप्त; संतुष्ट. २ संपन्न; परिपूर्ण.

आसेब-पु. (फा.) भूतबाधा.

आसोज-पु. (सं.) आश्विन.

आस्तर-पु. (सं.) १ अंथरूण. २ हत्तीची झूल.

आस्तीन-स्त्री. (फा.) अस्तनी.

आस्था-स्त्री. (सं.) १ आस्था; पूज्यबुद्धि. २ सभा; बैठक. ३ बैठक.

आस्थान-पु. (सं.) १ बसण्याची जागा. २ सभा; दरबार.

आस्पद-पु. (सं.) १ स्थान. २ कृत्य; कार्य. ३ वंश; कुल. ४ कुंडलींतील दहावें स्थान.

आस्फोट-पु. (सं.) स्फोट.

आरफोट-पु. (सं.) चमेली.

आस्य-पु. (सं.) चेहरा; मुख.

आस्यपत्र-पु. (सं.) कमळ.

आस्त्रव-पु. (सं.) १ भाताची पेज. २ कष्ट; क्लेश.

आह-स्त्री. (सं.) सुस्कारा; निश्वास.

आहट-स्त्री. (सं.) १ चाहूल; कानोसा. २ पत्ता; शोध.

आहत-वि. (सं.) १ जखमी; घायाळ. २ गुण्य. ३ जीर्ण; जुना. ४ चलित; कंपित. ५ परस्पर विरुद्ध वाक्य; दोषयुक्त वाक्य.

आहत-पु. (सं.) ढोल.

आहति-स्त्री. (सं.) १ जखम; मार. २ गुणन; गुणणें.

आहन-पु. (फा.) लोखंड.

आहनी-वि. (फा.) लोखंडी.

आहर-पु. (सं.) १ समय; वेळ; काळ. २ युद्ध; लढाई.

आहर-पु. (सं.) हौद.

आहरण-पु. (सं.) १ अपहरण; हिसकावून घेणें. २ स्थानांतरित करणें; इकडून तिकडे करणें. ३ घेणें.

आहरन-पु. (सं.) ऐरण.

आहरी-स्त्री. (सं.) १ छोटी विहीर किंवा खड्डा. २ अळें.

आहला-पु. (सं) पाण्याचा पूर.

आहव-पु. (सं.) १ लढाई; युद्ध. २ यज्ञ.

आहाँ-पु. (सं.) १ हांक; हंबरडा. २ पुकार; ओरडा; धांवा.

आहित-वि. (सं.) १ स्थापित. २ गहाण ठेवलेलें.

आहिस्ता-क्रिवि. (फा.) हळूहळू; धीरेधीरे; सावकाश.

आहुड-पु. (सं.) युद्ध; लढाई.

आहू-पु. (फा.) हरिण.

आहूत-वि. (सं.) निमंत्रित.

इ

इंग-पु. (सं.) १ हलणें; डोलणें. २ इशारा. ३ निशाणी; चिन्ह. ४ हस्तिदंत.

इंगन-१ कांपणें; डोलणें; हलणें. २ इशारा.

इंगलिस्तान-पु. (इं.+फा.) इंग्लंड.

इंगित-पु. (सं.) खूण; संकेत; इशारा.

इंगित-वि. (सं.) हलणारा; चलित.

इंगुर-पु. शेंदूर.

इंगुरोटी-स्त्री. (सं.) कुंकवाची डबी.

इँटकोहरा-पु. विटकरीचा तुकडा.

इँडुरी-स्त्री. (सं.) चुंबळ.

इँडुवा-पु. (सं.) चुंबळ.

इंतकाल-पु. (सं.) १ मृत्यु; मरण. २ स्थलांतर.

इंतखा़ब-पु. (अ.) १ निवडणूक. २ निवड. ३ पसंती.

इंतजाम-पु. (अ.) व्यवस्था; बंदोबस्त.

इंतजार-पु. (अ.) प्रतीक्षा; वाट पाहणें.

इंतहा-पु. (अ.) शेवट; अंत; हद्द.

इंदिया-पु. (अ.) सम्मति; विचार.

इंदुआ-पु. (दे.) चुंबळ.

इंदुर-पु. (सं.) उंदीर.

इंदूर-पु. (सं.) उंदीर.

इंद्रकोश-पु. (सं.) १ मचाण. २ खाट. ३ सज्जा.

इंद्रजाल-पु. (सं.) जादूटोणा.

इंधरौडा-पु. (सं.) जळणाचीं लांकडें ठेवण्याची जागा.

इंसाफ-पु. (अ.) १ न्याय. २ निर्णय; निकाल.

इक-आँक-क्रिवि. (सं.) निश्चितपणें; अवश्य.

इकइस-वि. (सं.) एकवीस.

इकट्ठा-वि. (सं.) एकत्र.

इकडाल-पु. वि. एक डाल पहा.

इकतर-वि. एकत्र पहा.

इकतरा-पु. (सं.) एकांतराड ज्वर.

इकधार-वि. (सं) बरोबर; समान; सारखा.

इकतार-क्रिवि. (सं.) सतत; लागोपाठ.

इकतीस-वि. (सं) एकतीस.

इकत्र-क्रिवि. (सं.) एकत्र.

इकदाम-पु. (अ.) संकल्प; इरादा.

इकबारगी-क्रिवि. एक बारगी पहा.

इकबाल-पु. (अ.) १ भाग्य; दैव. २ ऐश्वर्य. ३ स्वीकृती; मान्यता. ४ कीर्ति; प्रताप.

इकबाल-मंद-वि. (अ.+फा.) १ भाग्यवान. २ प्रतापी.

इकरस-वि. (सं.) सारखा; समान; सदृश.

इकराम-पु. (अ.) १ इनाम; पारितोषिक; बक्षिस. २ महात्म्य; प्रतिष्ठा.

इकरार-पु. (अ.) करार; वायदा.

इकरारनामा-पु. (अ.+फा.) करारपत्र; प्रतिज्ञापत्र.

इकलाई-स्त्री. (सं.) १ एकटेपणा. २ स्त्रियांचें पांघरण्याचें वस्त्र.

इकलौता-पु. (सं.) एकुलता एक पुत्र.

इकल्ला-वि. (सं.) १ एकेरी; एकपदरी. २ एकटा; एकाकी.

इकसठ-वि. (सं.) एकसष्ट.

इकसर-वि (सं.) एकटा; एकाकी.

इकसुत-वि. (सं.) एकत्र; बरोबर.

इकहरा-वि. एकहरा पहा.

इकहाई-क्रिवि. (सं.) लौकर; एकदम.

इकौंज-स्त्री. (सं.) एकच मूल झालेली स्त्री.

इकौना-पु. (सं.) न निवडलेलें धान्य वा अन्न.

इकौसा-वि. (सं.) एकांत.

इक्का-वि. (सं) १ एकटा; एकाकी; २ अतुलनीय; अनुपम. ३ पत्त्यांतील एक्का. ४ एक्का (वाहन).

इक्कादुक्का-वि. (सं.) एकटादुकटा.

इक्यासी-वि. (सं.) एक्याऐंशीं.

इखराज-पु. (अ.) खर्च; व्यय.

इखलास-पु. (अ.) १ मेळ; मैत्री. २ प्रेम; भक्ति; प्रीति. ३ संबंध.

इख्तियार-पु. (अ.) १ अधिकार; हक्क; अख्त्यार. ३ सामर्थ्य; आवांका; शक्ति.

इख्तिलाफ-पु. (अ.) १ विरोध; फरक; भेद. २ विघाड; बेबनाव.

इगारह-इग्यारह-वि.(सं.) अकरा.

इचकना-क्रि.अ. (दे.) दांतओठ खाणें; दांत चावणें.

इजमाल-पु. (अ.) १ संकलन; जमविणें; गोळा करणें. २ एकाच वस्तूवरील अनेकांचा अधिकार.

इजमाली-वि. (अ.) समाईक.

इजरा-स्त्री. (अ) शेतीस निरुपयोगी झालेली जमीन.

इजराय-पु. (अ.) जारी करणें; अंमलांत आणणें.

इजलास-पु. (अ.) १ बैठक; सभा. २ कोर्ट; कचेरी.

इजहार-पु. (अ.) १ प्रकटीकरण; प्रसिद्धीकरण. २ साक्ष.

इजाजत-स्त्री. (अ.) १ अनुज्ञा; परवानगी; आज्ञा; हुकूम.

इजाफा-पु. (अ.) १ वृद्धि; वढती. २ बचत; शिल्लक.

इजार-स्त्री. (अ.) विजार.

इजारदार-इजारेदार-वि. (फा.) ठेकेदार; मक्तेदार.

इजारा-पु. (अ.) १ मक्ता; ठेका. २ अधिकार; मालकी.

इज्जत-स्त्री. (अ.) इज्जत; मान; प्रतिष्ठा.

इठलाना-क्रि.अ. (सं.) १ ऐट दाखविणें; गर्व करणें. २ नखरा करणें. ३ रुसणें.

इटाई-स्त्री. (सं.) १ रुचि; आवड. २ मैत्री; प्रेम.

इत-क्रिवि. (सं.) येथें; इकडे; या बाजूस.

इतना-वि. (सं) इतका-की-कें.

इतमाम-पु. (अ.) व्यवस्था; बंदोबस्त.

इतमिनान-पु. (अ.) भरंवसा; विश्वास.

इतमीनानी-वि. (अ.) विश्वसनीय.

इतराना-क्रि.अ. (सं.) घमेंड करणें; तोऱ्यांत येणें; ऐट मिरविणें.

इतराहट-स्त्री. (सं.) घमेंड; गर्व; तोरा.

इतरेतरयोग-पु. (सं.) परस्पर संबंध.

इतरौहाँ-वि. (सं.) गर्विष्ठ; घमेंडखोर; ताठर.

इतलाक़-पु. (अ.) १ जारी करणें. २ कथन; बोलणें.

इतवार-पु. (सं.) आदितवार; रविवार.

इताअत-स्त्री. (अ.) आज्ञापालन.

इताब-पु. (अ.) १ राग; संताप. २ दटावणी.

इति-अव्य. (सं.) समाप्ति; शेवट.

इतो इतो-वि. (सं.) इतका-की कें.

इत्तफाक-पु. (अ.) ऐक्य; मैत्री. २ योगायोग. ३ मोका.

इत्तफ़ाकन्-क्रिवि. (फा.) योगायोगानें; दैववशात्; आकस्मिकपणें.

इत्तफाकिया-वि (अ.) आकस्मिक.

इत्तला-इत्तिला-स्त्री. (अ) सूचना; खबर.

इत्ता-वि. इतना पहा.

इत्तिहाम-पु. (अ.) दोष; तोहमत.

इत्र-पु (अ.) अत्तर.

इत्वर-पु. (सं.) १ नपुंसक. २ पथिक; वाटसरू.

इत्वर-वि. (सं.) नीच; क्रूर.

इत्वरी-वि.स्त्री. (सं.) छिनाल; कुलटा.

इधर-क्रि वि. (सं.) इकडे; या बाजूस; येथें.

इनकार-पु. (अ.) इन्कार; अस्वीकार.

इनसान-पु. (अ.) मनुष्य; मानव.

इनसानियत-स्त्री. (अ.) १ माणुसकी; सौजन्य. २ बुद्धिमत्ता.

इनायत-स्त्री. (अ.) १ कृपा दया; मेहेरबानी. २ उपकार.

इनोंगिने-वि. (अनु.) इनमीन साडेतीन; बोटांवर मोजण्याइतकें.

इन्किलाब-पु. (अ.) क्रांति; आमूलाग्र परिवर्तन.

इन्नर-पु. (सं.) चीक खरवसाचा.

इफ़रात-स्त्री. (अ.) आधिक्य; वैपुल्य.

इफलास-पु. (अ.) दारिद्र्य; गरीबी.

इफ्तखार-पु. (अ.) स्वाभिमान.

इबरानी-वि. (अ.) यहुदी.

इबलीस-पु. (अ.) सैतान.

इबादत-स्त्री. (अ.) पूजा; आराधना.

इबादतखाना-गाह-स्त्री. (अ.+फा.) देऊळ; मंदिर.

इबारत-स्त्री. (अ.) १ लेख; मजकूर. २ लेखन शैली.

इब्तिदा-स्त्री. (अ.) १ आरंभ; सुरुवात. २ उद्गम.

इभ्य-वि. (सं.) श्रीमंत; धनवान.

इभ्य-पु. (सं.) १ राजा. २ माहूत.

इमकान-पु. (अ.) शक्ति; ताकत; मगदूर.

इमदाद-स्त्री. (अ.) मदत; सहाय्य.

इमला-पु.(अ.)शुद्धलेखन; वर्णविचार.

इमली-स्त्री. (सं.) चिंच.

इमाद-पु. (अ.) स्तंभ; खांब.

इमाम-पु. (अ.) १ पुढारी. २ मुसलमानी प्रार्थना चालविणारा.

इमामदस्ता-पु. (फा.) लोखंडी वा पितळी खलबत्ता.

इमामवाड़ा-पु. (अ.+सं.) ताबूत ठेवण्याची जागा.

इम्तहान-पु. (अ.) परीक्षा.

इरम्मत-पु.(सं.) १ विजेची उष्णता; वज्राग्नि. २ वीज.

इरादा-पु. (अ.) इरादा; विचार; मनीषा.

इर्तकाब-पु. (अ.)१ एक करणें. २ अपराध करणें.

इर्दगिर्द-क्रिवि. (अनु. + फा.) १ सभोंवतीं; आसपास. २ चोहोंकडे.

इर्शाद-पु.(अ.) आज्ञा; हुकूम.

इलज़ाम-पु. (अ.) १ आरोप. २ दोष; अपराध.

इलहाम-पु. (अ.) देववाणी; आकाशवाणी.

इलाक़ा-पु. (अ.) १ संबंध. २ इलाखा; प्रांत.

इलाज-पु. (अ.) १ उपाय; युक्ति. २ चिकित्सा; औषध.

इलाही-पु. (अ.) ईश्वर.

इलाही-वि.(अ.)ईश्वरी;ईश्वरासंबंधी.

इलाहीखर्च-पु. (अ.) व्यर्थखर्च; फाजिलखर्ज.

इलाहीमुहर-वि. (अ.) शुद्ध; जसाच्यातसा.

इलाहीमुहर-स्त्री. (अ.) अमानत.

इलाहीरात-स्त्री. (अ.) जागरणाची रात्र.

इल्तिजा-स्त्री. (अ.)निवेदन;विनंति; प्रार्थना.

इल्तिमास-पु (अ.)निवेदन;विनंति.

इल्म-पु. (अ.) १ विद्या. २ ज्ञान. ३ युक्ति. ४ विज्ञान.

इल्लत-स्त्री. (अ.) १ रोग; आजार. २ बाधा; अपराध.

इशरत-स्त्री. (अ.)चैन; ऐषआराम.

इशारा-पु. (अ.) १ संकेत; इशारा. २ संक्षिप्त कथन. ३ काडीचा आधार.

इश्क़-पु. (अ.) प्रेम.

इश्तहार-पु. (अ.) जाहिरात; पत्रक.

इश्तियालग-स्त्री.(अ.)१ वात सरकविण्याची काडी. २उत्तेजन; शाबासकी.

इष-पु. (सं.) आश्विन.
इषण-स्त्री. (सं.) कामना; प्रबल इच्छा.
इष्ट-पु. (सं.) मित्र; दोस्त.
इष्टता-स्त्री. (सं.) मैत्री.
इसपंज-पु. (इं.) स्पंज.
इसपात-पु. (सं.) एक प्रकारचें कठीण पोलाद.
इसराफ़-पु. (अ.) फाजील खर्च.
इसरार-पु. (अ.) १ हट्ट; जिद्द. २ सारंगीसारखें एक वाद्य.
इसलाह-पु. (अ.) संशोधन.
इसाई-वि. ईसाई पहा. खिस्ती.
इस्क़ात-पु. (अ.) १ पतन. २ गर्भपात.
इस्तकबाल-पु. (अ.) १ स्वागत. २ भविष्यकाळ (व्याकरणांतील).
इस्तमरारी-वि. (अ.) अविच्छिन्न; कायमचें; नित्य.
इस्तिजा-वि. (अ.) लघ्वीनंतर मातीच्या ढेकळानें जननेंद्रियाची शुद्धि करणें.
इस्तिरी-स्त्री. (सं.) इस्तरी.
इस्तीफ़ा-पु. (अ.) राजीनामा; त्यागपत्र.
इस्तेदाद-स्त्री. (अ.) १ सामर्थ्य; शक्ति. २ ज्ञान; विद्वत्ता. ३ लायकी.
इस्तेमाल-पु. (अ.) उपयोग; व्यवहार.
इस्त्री-स्त्री. (सं.) बाई; स्त्री.
इस्म-पु. (अ.) नाम.
इहतियात-स्त्री. (अ.) १ सावधगिरी; काळजी. २ बचाव; संरक्षण.
इहाँ-क्रिवि. (सं.) येथें.

ई

ईंगुर-पु. (सं.) शेंदूर.
ईंचना-क्रि.स. (सं.) ओढणें; खेंचणें.
ईंठ-स्त्री. (सं.) वीट.
ईंटा-स्त्री. (सं.) वीट.
ईंदर-पु. (दे.) खसखस.
ईक्षण-पु. (सं.) १ पाहणें. २ डोळे. ३ विवेचन; विचार.
ईक्षणिक-पु. (सं.) ज्योतिषी.
ईख-स्त्री. (सं.) ऊस.
ईखना-क्रि.स (सं.) पाहणें.
ईछन-पु. (सं.) डोळा.
ईछना-क्रि.स. (सं.) इच्छिणें.
ईछा-स्त्री. (सं.) इच्छा.
ईजा-स्त्री. (अ.) इजा.
ईजाद-स्त्री. (अ.) शोध; आविष्कार.
ईठ-पु. (सं.) मित्र; प्यारा.
ईठना-क्रि.स. (सं.) इच्छा करणें.

ईठि–स्त्री. (अ.) मैत्री; प्रीति.
ईठी–स्त्री. (?) भाला.
ईडा–स्त्री. (सं.) स्तुति; प्रशंसा.
ईडित–वि. (सं.) प्रशंसित.
ईतर–वि. चढेल; उद्धट.
ईमान–पु. (अ.) १ इमान; सच्चेपणा. २ आस्तिक्य बुद्धि; श्रद्धा.
ईरिण–पु. (सं.) वालुकामय प्रदेश.
ईशा–स्त्री. (सं.) १ ऐश्वर्य. २ ऐश्वर्य संपन्न स्त्री. ३ दुर्गा.
ईशान–स्त्री. (सं.) ईशान्य. २ स्वामी; मालक. ३ महादेव. ४ अकरा ही सख्या.
ईषत्–वि. (सं.) किंचित; थोडें.
ईस–पु. (सं.) ईश.

उ

उँगनी–स्त्री. बैलगाडीच्या चाकांत वंगण घालणें.
उंगल–पु. (सं.) अंगुळ.
उँगलना–क्रि.अ. (सं.) हैराण करणें; सतावणें.
उँगली–स्त्री. (सं.) बोट (हातापायाचें).
उँघाई–स्त्री. (सं.) डुलकी.
उँचाई–स्त्री. (सं.) उंची.
उँचान-व-स–पु. (सं.) उंची.
उंचास–वि. उनचास पहा.
उंछ–स्त्री. (सं.) कापणीनंतर शेतांत पडलेले धान्याचे दाणे वेचण्याचें काम.
उँजरिया–स्त्री. (सं.) अँजारिया पहा.
उँजेरा-ला–पु. (सं.) उजाला; उजेला पहा.
उँज्यारी–स्त्री. (सं.) उजारी पहा.
उंटडा–पु. (सं.) उटडा पहा.
उंदरी–स्त्री. (सं.) टक्कल.
उंदुर–पु. (सं.) उंदीर.
उ–पु. (सं.) १ ब्रह्म. २ नर.
उ–अव्य. (सं.) सुद्धां; ही.
उअना–क्रि.अ. (सं.) १ उगवणें; उपजणें. २ उदय होणें.
उऋण–वि. (सं.) अनऋणी.
उकटना–क्रि.अ. (सं.) १ उकलणें; उचकणें; सुटणें. २ पलायन करणें; सटकणें.
उकटना–क्रि.अ. (सं.) फिरून फिरून सांगणें.
उकटा–वि. (सं.) केलेले उपकार पुन्हां पुन्हां सांगणारा.
उकटा–पु. (सं.) केलेले उपकार पुन्हां पुन्हां सांगण्याचें काम.
उकठना–क्रि.अ. (सं.) सुकणें; वाळून काष्ठ होणें.

उकठा वि. (सं.) शुष्क; वाळलेला.

उकत-स्त्री. (सं.) उक्ति.

उकताना-क्रि.अ. (सं.) १ कंटाळणें; उबणें; नासणें; विटणें. २ घाई करणें; जल्दी करणें.

उकलना-क्रि.अ. (सं.) उकलणें.

उकलाई-स्त्री. (सं.) ओकारी; उल्टी.

उकलाना-क्रि.अ. (सं.) ओकणें.

उकलैदिस-पु. (दे.) रेखागणित.

उकसना-क्रि.अ. (सं.) १ उलगणें, सुकण्यामुळें सुटून वर येणें. २ अंकुरित होणें. ३ शिवण उसवणें; उधडणें.

उकसाना-क्रि.अ. (सं.) १ उकसणें; वर ओढून काढणें; खसकणें. २ दिव्याची वात सरकवणें.

उकाब-पु. (अ.) गरुड पक्षी.

उकाब-स्त्री. (अ.) गप्प; अफवा.

उकासी-स्त्री. (सं.) फुरसत; सुटी.

उकीरना-क्रि.स. (सं.) १ उखडणें; उपटणें. २ खोदणें.

उकेलना-क्रि.स. (सं) १ उकलणें; २ विलग करणें; सोडविणें.

उखटना-क्रि.अ. (सं.) १ चालतांना अडखळणें. २ तासणें; सोलणें.

उखडना-क्रि.अ. (सं.) १ उखडणें; उखळणें. २ विचलित होणें. ३ हटणें; विलग होणें. ४ शिवण उसवणें.

उखम-पु. (सं.) ऊष्णता.

उखमज-पु. (सं.) उष्मज, उष्णतेमुळें उत्पन्न होणारे जीव (ढेंकूण; मच्छर इ.)

उखली-स्त्री. (सं.) उखळी.

उखा-स्त्री. (सं.) पातेलें.

उखाड-वि. (सं.) उच्चाटण; उन्मूलन.

उखाडू-वि. (सं.) १ उच्चाटण करणारा. २ चुगलखोर.

उखारी-स्त्री. (सं.) उसाचें शेत.

उखेलना-क्रि.स. (सं.) १ लिहिणें. २ चित्र काढणें.

उगटना-क्रि.अ. (सं.) १ फिरून फिरून बोलणें. २ टोमणा मारणें.

उगना-क्रि.अ. (सं.) १ उगवणें; उदय होणें. २ अंकुर फुटणें. ३ उपजणें; उत्पन्न होणें.

उगलना-क्रि.अ. (सं.) १ ओकणें. २ थुंकणें.

उगाना-क्रि.स. (सं.) १ उत्पन्न करणें. २ उगारणें.

उगाल-पु. (सं.) थुंकी; पीक.

उगालदान-पु. (सं.+फा.) पिकदाणी.

उगाला-पु. शेताची नासाडी करणारा एक किडा.

उगाला-स्त्री. पाणथळ जमीन.

उगाहना-क्रि.स. (सं.) वसूल करणें.

उगाही-स्त्री. (सं.) वसूली; वसूल केलेली रक्कम.

उगिलना-क्रि.अ. (सं.) उगलना पहा.

उघटना-क्रि.अ. (सं.) १ ताल देणें. २ जुनी गोष्ट उकरून काढणें. ३ केलेल्या उपकारांचा वारंवार उच्चार करणें. ४ आई बापांचा उद्धार करून भांडणें.

उघटा-वि. (सं.) केलेले उपकार बोलून दाखविणारा.

उघरना-क्रि.अ. (सं.) उघडणें.

उघाडना-क्रि.अ. (सं.) उघडणें.

उघलना-क्रि.स. (सं.) खोलणें; उघडणें.

उचका-क्रिवि. (सं.) अचानक.

उचकाना-क्रि.स. (सं.) उचकणें.

उचक्का-पु. (सं.) उचल्या; चोर; बदमाष.

उचटना-क्रि.अ. (सं.) उखळणें; उखडणें; सुटणें. २ भडकणें; बिचकणें ३ विरक्त होणें; विटणें.

उचडना-क्रि.अ. (सं.) १ सुटणें; निखळणें; अलग होणें. २ पलायन करणें; सटकणें.

उचना-क्रि.अ. (सं.) १ उंच होणें; २ उठणें.

उचना-क्रि.स. (सं.) १ उंच करणें. २ उठविणें.

उचनि-स्त्री. (सं.) उभाड; वर येणें.

उचरंग-पु. पतंग (पक्षी).

उचरना-क्रि.स. (सं.) उच्चारणें.

उचलना-क्रि.अ. उचडना पहा.

उचाट-पु. (सं.) वीट; विरक्ति; उदासीनता.

उचाटना-क्रि.स. (सं.) उच्चाटन करणें.

उचाटी-स्त्री. उचाट पहा.

उचाटू-वि. (सं.) उदासीन करणारा.

उचाड़ना-क्रि.स. (सं.) उखडणें; अलग करणें.

उचाना-क्रि.स. (सं.) १ उंच करणें. २ वर उठणें.

उचापत-पु. (दे.) १ वाण्याचे हिशेब वगैरे. २ वाण्याकडून उधार आणलेली वस्तु.

उचार-पु. (सं.) उच्चार.

उचारना-क्रि.स. (सं.) १ उच्चारणें. २ चोंचावणें.

उचावा-पु. (दे.) झोपेंतील बरळणें.

उचेड़ना-क्रि. (स.) उचाडना पहा.

उचेलना-क्रि. (स.) उकलना पहा.

उच्चाट-पु. (सं.) उच्चाटन.

उच्छन्न-वि. (सं.) लुप्त.

उच्छरना-उच्छरना-क्रि.अ. उछलना पहा.

उच्छव-पु. (सं.) उत्सव.

उच्छाव-उच्छाह-पु. (सं.) उत्साह.

उच्छू-स्त्री. (सं.) ठसका; ढांस.

उछंग-पु. (सं.) १ मांडी; उत्संग. २ छाती.

उछकना-क्रि.अ. (सं.) दचकणें.

उछरना-क्रि.अ. उछलना पहा.

उछलकूद-स्त्री. (सं.) हूंसणें; खिदळणें; नाचणें बागडणें.

उछलना-क्रि,अ. (सं.) उसळणें; वर येणें. २ उंच उडी घेणें; झेंप घेणें ३ आनंदित होणें; उल्हासित होणें.

उछाँटना-क्रि.स. (सं.) १ उदासीन करणें. २ निवडणें; पसंत करणें.

उछार-पु. (सं.) १ एकदम वर उठण्याची क्रिया (उसळी). २ शिंतोडा; तुषार. ३ ओकारी.

उछाल-स्त्री. (सं.) एकदम वर उठण्याची क्रिया (उसळी). २ उडी. ३ ओकारी.

उछालछक्का-वि. व्याभिचारिणी.

उछालना-क्रि.स. (सं.) १ वर फेंकणें; उडविणें; भिरकावणें; उधळणें. २ प्रकट करणें; प्रकाशित करणें.

उछाला-पु. (सं.) १ उर्मी; आवेग. २ वमन; ओकारी.

उछाह-पु. (सं.) १ उत्साह. २ उत्कंठा; इच्छा. ३ आनंद; हर्ष.

उछाही-वि. (सं.) उत्साही.

उछीनना-क्रि.स. (सं.) उखडणें; नष्ट करणें.

उछीर-पु. जागा; अवकाश; रंध्र; अंतर.

उजका-पु. बुजगावणें.

उजट-पु. (सं.) झोंपडी; पर्णकुटी.

उजड़ना-क्रि.अ.(सं.) १ उध्वस्त होणें; छिन्नविछिन्न होणें. २ ओसाड पडणें; उध्वस्त होणें.

उजड़ा-वि. (सं.) ध्वस्त.

उजड्ड-वि. (सं.) १ उद्धट; अशिष्ट. २ निरंकुश.

उजबक-वि. उजड्ड पहा.

उजरत-स्त्री. (अ.) १ मजूरी. २ भाडें. ३ मोबदला.

उजरना-क्रि. (अ) उजडना पहा.

उजरा-वि. (सं.) उजळ; पांढर; स्वच्छ.

उजराई-स्त्री. (सं.) उज्वलता.

उजराना-क्रि.स. (सं.) उजळणें; स्वच्छ करणें.

उजलत-स्त्री. (सं.) घाई; त्वरा; जल्दी.

उजला-वि. (सं.) उजळ.

उजली-स्त्री. (सं.) धोबीण.

उजवास-पु. (सं.) प्रयत्न; तयारी.

उजागर-वि. (सं.) १ प्रकाशित; दीप्तिमान. २ प्रसिद्ध; विख्यात.

उजाड़-पु. (सं.) १ उजाड जागा; निर्जन स्थान. २ जंगल.

उजाड़-वि. (सं.) १ ओसाड; उजाड; निर्जन. २ ध्वस्त.

उजाड़ना-क्रि.स. (सं.) १ ध्वस्त करणें. २ नष्ट करणें; बिघडविणें.

उजाड़ू-वि. (सं.) सत्यानाशी.

उजान-क्रिवि. (सं.) चढावर; प्रवाहाच्या विरुद्ध दिशेकडे.

उजार-पु. उजाड पहा.

उजारा-पु. (सं.) प्रकाश; उजेड.

उजारा-वि. (सं.) प्रकाशमान; कांतिमान.

उजालना-क्रि. (सं.) १ उजळणें; उजळा देणें. २ प्रकाशित करणें. ३ पेटविणें.

उजाला-पु. (सं.) प्रकाश.

उजाला-वि. (सं.) प्रकाशमान.

उजाली-स्त्री. (सं.) चांदणें; चंद्रप्रकाश.

उजास-पु. (सं.) चमक; प्रकाश; उजेड.

उजियर-वि. (सं.) सफेद; शुभ्र; पांढरा.

उजियरिया-स्त्री. (सं.) चांदणें; चंद्रप्रकाश.

उजियार-रा-पु. (सं.) उजेड; प्रकाश.

उजियार-रा-वि. (सं.) १ प्रकाशमय. २ कांतिमान; द्युतिमान.

उजियारी-स्त्री. (सं.) १ चांदणें. २ प्रकाश. ३ कुलाचा उद्धार कर्ती स्त्री; साध्वी.

उजियारी-वि. (सं.) प्रकाशयुक्त.

उजीता-वि. (सं.) प्रकाशमान.

उजीता-पु. (सं.) १ प्रकाश; उजेड. २ चांदणें.

उजेर-पु. (सं.) उजेड.

उजेरा-ला-पु. (सं.) उजेड.

उजेरा-ला-क्रि. (सं.) प्रकाशमान.

उज्जर-वि. (सं.) उज्वल.

उज्जल-क्रिवि. (सं.) प्रवाहाच्या विरुद्ध दिशेस.

उज्जल-वि. (सं.) उज्वल.

उज्जासन-पु. (सं.) वध; हत्या.

उज्झड़-वि. (सं.) १ स्वच्छंदी. २ उद्धट; मूर्ख.

उज्र-पु. (अ.) १ विरोध; हरकत; आक्षेप. २ अडचण; विघ्न.

उझकना-क्रि. (अ.) १ सावध होणें. २ मान उंच करून पाहणें; उंचावणें: वर येणें.

उझलना-क्रि.स. (सं.) ओतणें.

उटंग-वि. (सं.) आंखूड; लांडा.

उटकना-क्रि.स. (सं.) अंदाज करणें.

उटकनाटक-वि. ओबडधोबड; उंच-सखल; खडबडीत.

उटक्करलैस-वि. अनुमान धपक्यानें: अदमासपंचे.

उठँगन-पु. (सं.) टेकण; आधार.

उठंगना-क्रि.अ. (सं.) १ आधार देणें. २ धिरा देणें; टेकण देणें. ३ जमिनीवर निजणें; जमिनीवर लवंडणें.

उठंगल-वि. (दे.) अशिष्ट; निगरगट्ट; निलाजरा.

उठँगाना-क्रि.स. (सं.) १ भिंत इ. पाशीं टेकून ठेवणें. २ दार बंद करणें.

उठना-क्रि.अ. (सं.) उठणें.

उठल्लू-वि. (सं.) भटक्या.

उठाँगन-पु. (सं.) मोठें अंगण; विस्तृत मैदान.

उठाईगीरा-वि. (सं.+फा.) उचल्या; भामटा; लुच्चा; चोर.

उठान-स्त्री. (सं.) १ वाढ. २ उठणें. ३ आरंभ.

उठाना-क्रि अ. (सं.) उठविणें.

उठावा-उठौवा-वि. (सं.) उठवळ; भटक्या.

उठावा-उठौवा-स्त्री. बाळंतिणीचें काम करणारी मोलकरीण.

उडंकू-वि. (सं.) १ उडणारा. २ फिरता.

उडचक-पु. (सं.) चोर; उचल्या.

उड़द-पु. (सं.) उडीद.

उड़न-स्त्री. (सं.) उड्डाण.

उड़नखटोला-पु. (सं.) विमान.

उड़नछू-वि. (सं.) पळून गेलेला.

उडनझाई-स्त्री. (सं.) थाप; गप्प.

उड़नफाख्ता-वि. (सं.+फा.) साधारण भोळा; भोळासांब.

उड़ना-क्रि.स. (सं.) उडणें.

उड़ाक-वि. (सं.) उडणारा.

उड़ाऊ-वि. (सं.) १ उडणारा. २ खर्चिक; उधळ्या.

उड़ाँकू-वि. (सं.) उडणारा.

उड़ान-स्त्री. (सं.) १ उड्डाण. २ मनगट. ३ झेंप.

उड़ाना-क्रि स. (सं.) उडविणें.

उड़ासना-क्रि.स. (सं.) १ अंथरूण गुंडाळणें. २ एखाद्या गोष्टीचा नाश करणें;एखादी गोष्ट नष्ट करून टाकणें. ३ हांकून लावणें; हटविणें; उधळून लावणें.

उडु-स्त्री. (सं.) १ नक्षत्र; तारा. २ पक्षी. ३ नावाडी.

उडुप-पु. (सं.) १ चंद्रमा. २ नाव; नौका. ३ मोठा गरुड पक्षी.

उडुस-पु. (सं.) ढेकूण.

उड़ेलना-क्रि.स. (सं.) ओतणें.

उड़नी-स्त्री. (सं.) काजवा.

उडौहाँ-वि. (सं.) उडणारा.

उढ़-पु. (हिं.) बुजगावणें.

उढ़कन-पु. १ ठोकर. २ अडकण. ३ आधार; टेकण.

उढ़काना-क्रि.स. टेकून ठेवणें.

उढ़रना-क्रि.अ.(सं.) विवाहित स्त्रीनें परपुरुषाबरोबर निघून जाणें.

उढ़री-स्त्री. (सं.) १ वेश्या; रखेली. २ पळवून नेलेली स्त्री.

उढारना-क्रि.स. (सं.)परस्त्रीस पळवून नेणें.

उढावनी-स्त्री. (सं.)ओढणी; चादर.

उतंत-वि. (सं.) तरुण; जवान.

उत-तै-क्रिवि. (सं.) तेथें; तिकडे; त्या बाजूस.

उतन-क्रिवि. (सं.) तिकडे; त्या बाजूस.

उतना-वि. (सं.) तितका; तेवढा.

उतपानना-क्रि.स. (सं.) उत्पन्न करणें.

उतरंग-पु. (सं.) वापरलेले जुने कपडे.

उतरना-क्रि.अ. (सं.) उतरणें.

उतराई-स्त्री. (सं.) १ उतरणें. २ नदीपार करण्याचें भाडें.

उतराना-क्रि.अ. (सं.) १ तरंगणें. २ उफळणें; उतास येणें. ३ दिसणें; दृष्टीस पडणें. ४ पाठोपाठ फिरणें; पाठीमागें लागणें.

उतरायल-वि. (सं.) वापरलेला; जुना.

उतराव-पु. (सं.) उतार.

उतराहा-क्रिवि. (सं.) उत्तरेकडे.

उतलाना-क्रि.अ.(सं.)उतावळी करणें.

उतल्ला-वि. (सं.) उतायल पहा.

उतवंग-पु. (सं.)मस्तक; डोकें.

उतसहकंठा-स्त्री. (सं.) उत्कंठा.

उताइल-वि. (सं.) उतायल पहा.

उतान-वि. (सं.) उताणा; चीत.

उतायल-वि. (सं.) लवकर; शीघ्र.

उतायली–स्त्री. (सं.) उतावळी; घाई.

उतार–पु. (सं.) १ उतार. २ उतरण.

उतारन–पु. (सं.) १ वापरलेला जुना कपडा. २ उतारा; ओवाळून टाकलेला. ३ निकृष्ट वस्तु.

उतारना–क्रि.स. (सं.) १ उतरविणें. २ रेखाटणें. ३ वसूल करणें. ४ भूतबाधा काढणें. ५ नक्कल करणें (लेखाची). ६ फेड करणें (पैशाची). ७ ओवाळून टाकणें.

उतारना–क्रिवि. (सं.) (नदी) पार करणें.

उतारा–पु. (सं.) १ मुक्काम; तळ; छावणी. २ उतरण्याचें स्थान. ३ नदीपार करण्याची क्रिया. ४ उतारा (अंगावरून ओवाळून टाकलेली वस्तु).

उतारू–वि. (सं.) तयार; उद्यत.

उतारू–पु. (सं.) उतारू; प्रवासी.

उताल–क्रिवि. (सं.) शीघ्र; लौकर.

उताल–स्त्री. (सं.) शीघ्रता.

उताहल–क्रिवि. (सं.) लौकर; शीघ्रतेनें.

उत्कीर्त्तन–पु. (सं.) प्रशंसा.

उत्कुण–पु. (सं) १ ढेकूण. २ ऊ.

उत्कोच–पु. (सं.) लांच.

उत्कोचक–वि. (सं.) लांचखाऊ.

उत्तरपट–पु. (सं.) १ उपरणें. २ चादर.

उत्तान–वि. (सं.) उताणा.

उत्ताप–पु. (सं.) १ तपन; उष्णता. २ कष्ट; वेदना. ३ दुःख; शोक. ४ क्षोभ.

उत्तू–वि. (फा.) निशेंत चूर; झिंगलेला.

उत्तू–पु. (फा.) १ कपड्यावरील वेलबुट्टीचें काम. २ वेलबुट्टया काढण्याचें हत्यार.

उत्तूकश-उत्तूगर–पु. (फा.) कशिदा काढणारा.

उत्पथ–पु. (सं.) कुमार्ग; दुराचरण.

उत्संग–स्त्री. (सं.) १ मांडी; अंक. २ मध्यभाग. ३ वरचा भाग. ४ विरक्त.

उत्सूर–पु. (सं.) संध्याकाळ.

उथपना–क्रि.स. (सं.) उखडणें; उपटणें.

उथलना–क्रि.स. (सं.) १ डळमळणें. २ उथळ होणें. ३ उलटणें; उलटें होणें.

उथलपुथल–स्त्री. (सं.) उलथापालथ; विपर्यय.

उथला–वि. (सं.) उथळ.

उदंत-उदंतक–पु. (सं.) वार्ता; बातमी.

उदकक्रिया-स्त्री. (सं.) १ तिलांजली. २ तर्पण.

उदकना-क्रि.अ. (सं.) उड्या मारणें.

उदकेचर-पु. (सं.) जलचर.

उदक्य-वि. (सं.) १ अपवित्र. २ पाण्यांतील.

उदक्या-स्त्री. (सं.) रजस्वला.

उदग्ग-वि. (सं.) १ उन्नत; उंच. २ प्रचंड; उग्र.

उदग्र-वि. (सं.) १ उंच; उन्नत. २ मोठा. ३ प्रचंड.

उदग्रस-वि. (सं.) १ उजाड; निर्जन. २ भटक्या.

उदवासना-क्रि.स. (सं.) १ हकालपट्टी करणें. २ उजाड करणें; ध्वस्त करणें.

उदमदना-क्रि.अ. (सं.) १ उन्मत्त होणें; वेडें होणें; स्वतःला विसरणें.

उदमाद-पु. (सं.) उन्माद.

उदयगढ़-पु. (सं.) उदयाचल.

उदरंभरि-वि. (सं.) पोटार्थी; उदरंभर.

उदरंभरी-स्त्री. (सं.) पोटभरूपणा; उदरंभरण.

उदरज्वाला-स्त्री. (सं.) १ जठराग्नि २ भूक.

उदरना-क्रि. (अ.) १ फाटणें; विरणें. २ छिन्नविच्छिन्न होणें; नष्ट होणें.

उदरापिशाच्च-पु. (सं.) अधाशी; खादाड.

उदरावर्त-पु. (सं.) बेंबी.

उदवना-क्रि.अ. (सं.) उगवणें; बाहेर येणें.

उदात्त-वि. (सं.) १ उंच स्वरांत उच्चारलेला. २ दयाळु. ३ उदार; दाता. ४ श्रेष्ठ; वडा. ५ स्पष्ट; विशद. ६ समर्थ; योग्य.

उदायन-पु. (सं.) उद्यान; बाग.

उदारना-क्रि.स. (सं.) फाडणें; विदारण करणें.

उदासना-क्रि.स. (सं.) १ उजाड करणें; ध्वस्त करणें. २ (बिछाना) गुंडाळणें.

उदासी-पु. (सं.) संन्यासी.

उदासी-स्त्री. (सं.) उदासीनता.

उदाहट-पु. लालसर; निळेपणा; उदीरंग,

उदियाना-क्रि.अ. (सं.) उद्विग्न होणें.

उदित-वि. (सं.) १ उदित; उगवलेला. २ प्रकट; जाहीर. ३ उज्वल;

स्वच्छ. ४ प्रसन्न; प्रफुल्ल. ५ कथित.

उदूलहुक्मी–स्त्री. (फा.) आज्ञा न मानणें.

उदै-उदो–पु. (सं.) उदय.

उदोत–पु. (सं.) प्रकाश; दीप्ति.

उदोत–वि. (सं.) १ प्रकाशित. २ शुभ्र.

उद्‌गार–पु. (सं.) १ उकळी. २ ओकारी. ३ थुंकी; खाकरा. ४ आंबट ढेकर. ५ आधिक्य; वाढ. ६ घरघराट; घोरशब्द. ७ पुष्कळ दिवस मनांत ठेवलेल्या गोष्टी भडभड बोलणें.

उद्‌घाट–पु. (सं.) १ जकात नाकें. २ उद्‌घाटन.

उद्‌घात–पु. (सं.) १ धक्का; ठोकर; आघात. २ आरंभ.

उद्‌घातक–वि. (सं.) १ धक्का मारणारा; ठोकर मारणारा. २ आरंभ करणारा.

उद्‌घाती–वि. (सं.) १ ठोकर मारणारा. २ उंच सखल; खडबडीत.

उद्दंड–वि. (सं.) बेरड; उद्दाम.

उद्दान–पु. (सं.) १ बंधन. २ उद्योग; उद्यम. ३ वणवा. ४ चुला. ५ लग्न.

उद्दोत–पु. (सं.) प्रकाश.

उद्दीत–वि. (सं.) १ प्रकाशित; चमकदार. २ उदित; उत्पन्न.

उद्धत–वि. (सं.) १ प्रबल; उग्र; प्रचंड. २ प्रगल्भ.

उद्धरणी–स्त्री. (सं.) घोकंपट्टी; पाठांतर.

उद्भावन–पु. (सं.) १ कल्पना करणें. २ उत्पन्न होणें.

उद्भावना–स्त्री. (सं.) १ कल्पना. २ उत्पत्ति.

उद्भास–पु. (सं.) १ प्रकाश; दीप्ति. २ प्रतीति.

उद्‌भ्रांत–वि. (सं.) १ फिरणारा. २ चकित; कावराबावरा.

उद्योत–पु. (सं.) १ प्रकाश; उजेड. २ चमक; तेज.

उद्वर्तन–पु. (सं.) १ चोपडणें. २ उटणें.

उधर–क्रिवि. (सं.) तिकडे.

उधरना–क्रि.स. (सं.) १ उद्धरणें; मुक्ति मिळणें. २ उधडणें. ३ उद्धार करणें; उद्धरणें.

उधराना–क्रि.अ. (सं.) १ विखुरणें; वाऱ्याने इतस्ततः होणें. २ मदांध होणें.

उधार–पु. (सं.) १ उधार; उसनें. २ कर्ज. ३ उद्धार.

उधेडना–क्रि.स. (सं.) १ उधडणें; उसवणें. २ विस्कटणें; विखुरणें.

उधेड़बुन-पु. (सं.) विचार; उहापोह; मनन.

उधेरना-क्रि. (सं.) उधेडना पहा,

उनचास-वि. (सं.) एकुण पन्नास.

उनतीस-वि. (सं.) एकुणतीस.

उनदा-वि. (सं.) झोपेंत आलेला. पेंगुळलेला.

उनमद-वि. (सं.) उन्मत्त.

उनमना-वि. अनमना पहा.

उनमाथना-क्रि.स. (सं.) घुसळणें; मंथन करणें.

उनमान-पु. (सं.) १ अनुमान; अंदाज. २ परिमाण. ३ शक्ति; सामर्थ्य; योग्यता.

उनमान-वि. (सं.) तुल्य; समान.

उनमुना-वि. (सं.) मौन धारण केलेला; चूप.

उनमेख-पु. (सं.) विकास; उन्मेष.

उनरना-क्रि.अ. (सं.) १ भरून येणें; वर येणें. २ उडत उडत चालणें.

उनवाना-क्रि.अ. (सं.) १ ओणावणें; वांकणें. २ (आकाश) भरून येणें. ३ तुटणें; कोसळणें.

उनवर-वि. (सं.) न्यून; कमी.

उनवान-पु. (सं.) अंदाज; अनुमान.

उनसाठ-वि. (सं.) एकुण साठ.

उनहत्तर-वि. (सं.) एकुण सत्तर.

उनहार-वि. (सं.) समान; सदृश; सारखा.

उनहारी-स्त्री. (सं.) सदृशता; समानता.

उनाना-क्रि.स. (सं.) १ झुकविणें; २ प्रवृत्त करणें. ३ ऐकणें; कान देणें. ४ आज्ञा मानणें; ऐकणें.

उनींदा-वि. (सं.) जागरणामुळें डोळ्यावर झांपड आलेला; झोंपेंत आलेला.

उन्नइस-उन्नीस-वि.(सं.) एकोणीस.

उन्नाबी-वि. (अ.) काळसर; लाल.

उन्नाय-पु. (सं.) १ विचार; तर्क. २ वर उसळणें

उन्नायक-वि. (सं.) उन्नत करणारा.

उन्नासी-वि. (सं) एकुण ऐशीं.

उन्निद्र-वि. (सं.) १ निद्रारहित. २ विकसित; फुललेला.

उन्नीस-वि. (सं.) एकोणीस.

उन्मान-पु. (सं.) १ मोजण्याचें अथवा तोलण्याचें काम. २ माप; वजन.

उन्मार्ग-पु. (सं.) १ कुमार्ग. २ दुराचरण; वाईट आचरण.

उन्मिषित-वि. (सं.) विकसित.

उन्मेष-पु. (सं.) १ उघडणें (डोळे). २ विकास. ३ किंचित प्रकाश.

उन्हाँलागम-पु. (सं.) ग्रीष्म ऋतु; ज्येष्ठ व आषाढ महिने.

उन्हानि-स्त्री. (सं.) समानता; बरोबरी.

उपंत-वि. (सं.) उत्पन्न झालेला; उत्पादित.

उपकूल-पु. (सं.) १ किनारा; तट. २ किनाऱ्या लगतची जमीन.

उपघातक-वि. (सं.) १ नाशकारक २ पीडादायक; त्रासदायक.

उपचारना-क्रि.स. (सं.) १ उपयोगांत आणणें; व्यवहारांत आणणें. २ विधान करणें.

उपज-स्त्री. (सं.) १ उपज. २ नवी कल्पना. ३ कल्पना.

उपजीवन-पु. (सं.) १ उपजीविका २ उपजीविकेकरितां दुसऱ्यावर अवलंबणें-दुसऱ्याचा आधार घेणें.

उपजीवी-वि. (सं.) दुसऱ्याच्या आधारावर जगणारा.

उपटन-पु. (सं.)१ उबटन पहा. २ वळ; वण; चिन्ह.

उपटना-क्रि.अ. (सं.) उमटणें; उठणें.

उपटा-पु. (सं.) १ भरती; पूर. २ ठोकर.

उपटाना-क्रि अ. (सं.) उपटणें; उखडणें.

उपटारना-क्रि.स. (सं.) उठविणें; हटविणें.

उपड़ना-क्रि.अ. (सं.) १ उपटणें; उमटणें; उठणें.

उपत्यका-स्त्री. (सं.) पर्वताजवळची जमीन.

उपदा-स्त्री. (सं.) नजराणा; भेट.

उपधरना-क्रि.अ. (सं.) सहाय्य करणें; आसरा देणें.

उपधि-पु. (सं.) कपट.

उपनना-क्रि.अ. (सं.) उत्पन्न होणें; उपजणें.

उपनाह-पु. (सं.) १ मलम; लेप. २ अंजुरली; रांजणवाडी.

उपनिधि-पु. (सं.) अमानत.

उपन्यास-पु. (सं.) कादंबरी.

उपरंजक-वि. (सं.) प्रभावी.

उपरक्त-वि. (सं.) १ विषयासक्त. २ ग्रहण लागलेला.

उपरत-वि. (सं.) १ विरक्त; उदास. २ मेलेला.

उपरति-स्त्री. (सं.) १ विरक्ति. २ उदासीनता. ३ मृत्यु.

उपरना-पु. (सं.) उपरणें.

उपरना-क्रि.स. (सं.) उखडणें; उपटणें.

उपरफट-उपरफट्ट-वि. १ ठरा-विक गोष्टीपेक्षां जास्त. २ व्यर्थ; भलतेंसलतें; निष्प्रयोजन.

उपरम-पु. (सं.) विरक्ति; उदासीनता.

उपराहित-पु. (सं.) पुरोहित.

उपरांत-क्रिवि. (सं.) नंतर.

उपरा-पु. (सं.) गोवरी; शेणी.

उपराचढ़ी-स्त्री. (सं.) चढाओढ.

उपराजना-क्रि.स. (सं.) १ उत्पन्न करणें. २ रचणें; बनविणें. ३ कमविणें; उपार्जन करणें.

उपराना-क्रि.अ. (सं.) १ वर येणें; उठणें. २ प्रकट होणें.

उपराना-क्रि.स. (सं.) वर करणें; उचलणें.

उपराम-पु. (सं.) १ उदासीनता. २ आराम. ३ निवृत्ति; सुटका.

उपराला-पु. (सं.) सहाय्य; रक्षण.

उपरावटा-वि. (सं.) गर्वानें फुगलेला.

उपराही-वि. (सं.) १ वरचढ. २ श्रेष्ठ.

उपरि-क्रिवि. (सं.) वर.

उपरी-क्रिवि. (सं.) १ उपरि पहा. २ उपला पहा.

उपरी-उपरा-पु. (सं.) स्पर्धा; चढाओढ.

उपरना-पु. (सं.) उपरणें.

उपरैनी-स्त्री. (सं.) ओढणी.

उपरोध-पु. (सं) १ अडथला. २ आच्छादन, झांकण.

उपरोधक-पु. (सं.) १ अडथळा करणारा. २ आंतील बाजूची खोली.

उपरोहित-क्रिवि. (सं.) पुरोहित.

उपरौंछा-क्रिवि. (सं.) वरील बाजूचा.

उपरौठा-पु. (सं.) दर्शनी बाजू किंवा भाग; वरची बाजू.

उपरौटा-वि. (सं.) वरील; वरचा.

उपला-पु (सं.) शेणी; गोवरी.

उपली-स्त्री. (सं.) लहान गोवरी.

उपलेप-पु. (सं.) लेप.

उपल्ला-पु. (सं.) वरचा भाग; दर्शनी भाग.

उपवना-क्रि.अ. (सं.) उडून जाणें. लुप्त होणें.

उपवाद-पु. (सं.) अपवाद; निंदा.

उपवीत-पु. (सं.) १ यज्ञोपवीत; जानवें. २ व्रतबंध.

उपस-स्त्री. (सं.) दुर्गंध.

उपसना-क्रि.अ. (सं.) सडणें; दुर्गंधित होणें.

उपसर्ग-पु. (सं.) १ उपसर्ग. २ अपशकुन. ३ दैवी उत्पात.

उपसाना-क्रि.स. (सं.) सडविणें; शिळें करणें.

उपसेचन-पु. (सं.) १ पाणी शिंपडणें. २ रस्सा; सार. ३ आमटी; पातळ भाजी इ०

उपस्कर-पु. (सं.) १ जखम करणें; मारणें. २ भाजींत टाकण्याचा मसाला; ३ घरांतील सामान अथवा सजावटीची सामग्री. ४ वस्त्रभूषणादि.

उपहत-वि. (सं.) १ नाश केलेला. २ दूषित; बिघडलेला. ३ संकटग्रस्त. ४ अशुद्ध.

उपहार-पु. (सं.) भेट; नजराणा.

उपहित-वि. (सं.) १ वर ठेवलेला. २ धारण केलेला. ३ समोर आणलेला; हवालीं केलेला. ४ मिसळलेला. ५ उपाधियुक्त.

उपही-पु. (सं.) नवखा; अनोळखी.

उपांग-पु. (सं.) १ उपांग. २ तिलक; टिळा.

उपाइ-उपाऊ-पु. (सं.) उपाय.

उपाटना-क्रि.स. (सं.) उखडणें; उपटणें.

उपाडना-क्रि.स. (सं.) उखडणें; उपटणें.

उपाधी-वि. (सं.) उपद्रवी.

उपाना-क्रि.स. (सं.) १ उत्पन्न करणें. २ संपादन करणें.

उपालंभ-पु. (सं.) निंदा.

उपैना-वि. (सं.) नग्न; आच्छादनरहित.

उपोसथ-पु. (सं.) उपोषण; उपास.

उफ-अव्य. (अर.) ओह! अरे! (उद्गार).

उफनना-क्रि.अ. (सं.) १ उसळणें; उतास येणे; वर येणें. २ उकळणें; कढ येणें.

उफान-पु. (सं.) १ उकळी; कढ. २ ऊत.

उबकना-क्रि.अ. (सं.) ओकणें; ओकारी होणें.

उबका-पु. (सं.) फासकी; फांस.

उबकाई-स्त्री. (सं.) १ मळमळ. २ ओकारी.

उबछना-क्रि.स. (सं.) १ (कपडा) आपटून धुणें; आपटणें. २ शिंपण्याकरितां पाणी शेंदणें.

उबट-पु. (सं.) बिकट मार्ग; वेडा-वांकडा मार्ग.

उबटन-पु. (सं.) उटणें.

उबटना-क्रि.अ. (सं.) उटणें लावणें.

उबरना-उबारना-क्रि.अ. (सं.) १ मुक्त होणें; सुटणें; उद्धार पावणें. २ शिल्लक राहणें; उरणें.

उबरा-क्रि. (सं.) १ शिल्लक राहिलेला; वांचलेला. २ उद्धार पावलेला.

उबलना-क्रि.अ. (सं.) १ उकळणें; सळसळणें. २ उतू येणें.

उबसन-पु. (सं.) घासणी (भांडीं घासण्याची).

उबसना-क्रि.स. (सं.) १ भांडीं घासणें. २ उपसना पहा.

उबहन-स्त्री. (सं.) पाणी शेंदण्याचा दोर; रहाटाचा दोर.

उबहना-क्रि.स. (सं.) १ (म्यानां-तून) शस्त्र उपसणें. २ पाणी फेकणें. ३ नांगरणें.

उबहना-वि. (सं.) अनवाणी.

उबाँत-स्त्री. (सं.) उलटी; ओकारी.

उबाना-वि. (सं.) अनवाणी.

उबार-पु. (सं.) उद्धार; सुटका.

उबारना-क्रि.स. (सं.) उद्धार करणें; सोडविणें; मुक्त करणें.

उबारा-पु. (सं.) जनावरांना पाणी पाजण्याकरितां विहिरीजवळ असलेलें कुंड.

उबाल-पु. (सं.) १ उकळी. २ आवेश; जोर.

उबालना-क्रि.स. (सं.) उकळणें.

उबासी-स्त्री. (सं.) जांभई.

उबिठना-उबीठना-क्रि.अ. (सं.) मन विटणें; कंटाळणें.

उबिटना-उबीठना-क्रि. (सं.) घाबरणें.

उबीधना-क्रि.अ. (सं.) १ गुंतणें; गुरफटणें; अडकणें. २ घुसणें; बोचणें; रुतणें.

उबीधा-वि. (सं.) १ रुतलेला; घुसलेला. २ बोंचणारा; घुसणारा; कांटेरी.

उबेना-वि. (सं.) अनवाणी.

उबेरना-क्रि. (सं.) उबारना पहा.

उभड़ना-क्रि.अ. (सं.) १ उंच होणें; उंचावणें; फुगणें. २ उगवणें; वर येणें. ३ वर उचलणें. ४ प्रबल होणें; वाढणें. ५ हटणें; निघून जाणें. ६ तारुण्यांत येणें; जवानींत येणें. ७ माजणें. ८ बाहेर पडणें; प्रकाशांत येणें (बोलणें इ.).

उभयतः-क्रिवि. (सं.) दोन्ही बाजूंनीं; दोहोंकडून.

उभरना-क्रि. (अ.) उमडना पहा.

उभाड़-पु. (सं.) १ उंची. २ वाढ; वृद्धि.

उभाड़दार-वि. (सं.+फा.) १ भडक; उठावदार. २ सपाटीपासून वर आलेला (उठावाची नक्शी).

उभाड़ना-क्रि.अ. (सं.) १ उचलणें; उपटणें. २ प्रवृत्त करणें; बहकावणें, ३ जागेवरून हलविणें; उचलणें.

उमंग-स्त्री. (सं.) १ सुखद मनोवेग; आनंदाची लहर. २ अधिकता; पूर्णता.

उमंड-पु. (सं.) आवेग; आवेश,

उमगना-क्रि.अ. (सं.) उल्हासणें.

उमगा-वि. (सं.) उल्हासित; आनंदित.

उमड़-स्त्री. (सं.) १ वाढ; भर; पूर. २ वेढा; घेरा; आच्छादन.

उमड़ना-क्रि.अ. (सं.) (पाणी इ. स) भरती येणें. २ (मेघ इ) पसरणें; घेरणें; आच्छादणें. ३ आवेगांत येणें; क्षुब्ध होणें.

उमदगी-स्त्री. (अ.) चांगलेपणा; उत्तमता.

उमदना-क्रि.अ. (सं.) १ मस्त होणें; धुंद होणें. २ उल्हासित होणें.

उमर-पु. (सं.) १ वय. २ आयुष्य.

उमरा-पु (अ.) (अमीरचें बहुवचन) प्रतिष्ठित लोक; सरदार.

उमस-स्त्री (सं.) वारा बंद झाल्यामुळे होणारा उकाडा.

उमहना-क्रि. अ. उमड़ना पहा.

उमाकना-क्रि. अ. (सं.) उपटून टाकणें; उखडणें.

उमाचना-क्रि.स. (सं.) १ वर उचलणें. २ काढून टाकणें.

उमाह-पु. (सं.) उत्साह.

उमाहना-क्रि. (अ.) उमड़ना पहा.

उमाहल-वि. (सं.) उल्हसित; उत्साहित.

उमेठन-स्त्री. (सं.) पीळ; पिरगळा.

उमेठना-क्रि.स. (सं.) पिरगळणें; पीळ घालणें.

उमेठवाँ-वि. (सं.) पीळदार; वाटोळासा.

उमेलना-क्रि.स. (सं.) १ उघडणें; खोलणें; प्रकट करणें. २ वर्णन करणें.

उम्दगी-स्त्री. (अ.) चांगलेपणा; उत्तमता.

उम्दा-वि. (अ.) १ चांगला; उत्तम. २ भला; श्रेष्ठ.

उम्मत-स्त्री. (अ.) १ कोणत्याहि एका मताच्या अनुयायांची मंडळी. समिति; जमात. २ संतान.

उम्मीद-उम्मेद-स्त्री. (फा.) आशा; उमेद; भरवसा.

उम्मेदवार-पु. (फा.) उमेदवार.

उम्र-स्त्री. उमर पहा.

उरई-स्त्री. (सं.) वाळा; खस.

उरकना-क्रि.अ. थांबणें; झडणें.

उरझना-क्रि अ. उलझना पहा.

उरद-पु. (सं.) उडीद.

उरधाना-क्रि.स. (सं.) विखरणें; उधळणें.

उरमना-क्रि.अ. (सं.) लटकणें.

उरविज-पु. (सं.) मंगळ.

उरला-वि. (सं.) मागील; पाठीमागील. २ विरळा.

उरस-वि. (सं.) नीरस; फिका.

उरस-पु. (सं.) छाती.

उरसना-क्रि. (अ.) खालींवर करणें; हलविणें.

उरहना-उराहना-पु. (सं.) तक्रार

उराउ-पु. उराव पहा.

उरारा-वि. (सं.) विस्तृत; विशाल.

उराव-पु. (सं.) इच्छा; हौस.

उरिण-उरिन-वि. (सं.) ऋणमुक्त.

उरूज-पु. (अ.) वृद्धि; उन्नति.

उरेखना-क्रि. स. (सं.) अवेरखना पहा.

उरेह-पु. (सं.) चित्रकला; नक्षीकाम.

उरेहना-क्रि.स. (सं.) चित्र रेखाटण

उर्दूबाजार-पु. (तु.+फा.) १ लष्करातील बाजार. २ बाजार.

उर्ध-वि. (सं.) ऊर्ध्व.

उर्वरा-पु. (सं.) सुपिक जमीन.

उर्वरा-वि. (सं.) सुपीक.

उर्वारु-क-पु. (सं.) १ खरबूज. २ काकडी.

उलंग-वि. (सं.) नग्न.

उलगट-स्त्री. (सं.) उडी.

उलगना-क्रि. (अ.) उडी मारणें; ओलांडणें.

उलचना-क्रि.स. (सं.) उलीचना पहा.

उलछना-क्रि. (अ.) १ हातानें विखुरणें. २ उलीचना पहा.

उलझन-पु. (सं.) १ गुंतागुंत. २ पेंच; बिकट प्रश्न. ३ चिंता.

उलझना-क्रि.अ. (सं.) १ फसणें; अडकणें. २ गुंतणें; गुरफटणें. ३ लिपटणें. ४ प्रेम करणें; आसक्त होणें. ५ मग्न होणें; लीन होणें. ६ अडचणींत पडणें. ७ वांकणें; लवणें.

उलटना-क्रि.अ. (सं.) उलटणें.

उलटा-वि. (सं.) उलटें.

उलटा-क्रिवि. (सं.) उलट.

उलटाव-पु. (सं.) १ फेरबदल. २ चक्कर; फिरकी.

उलटे-क्रिवि. (सं.) उलट; विरुद्ध; उलट्या क्रमानें.

उलथा-उल्था-पु. (सं.) भाषांतर; अनुवाद.

उलदना-क्रि.स. (सं.) सांडणें; लवंडणें; ओतणें.

उलफत-स्त्री. (अ.) १ प्रेम; प्रीति; २ मित्रता; मैत्री.

उलमना-क्रि.अ. (सं.) लटकणें.

उललना-क्रि.अ. (सं.) १ ढळणें; सरकणें. २ उलटापालट होणें.

उलवी-वि. (अ.) स्वर्गीय.

उलसना-क्रि. स (सं.) शोभणें; शोभित होणें.

उलहना-क्रि.स. (सं.) १ उमलणें; फुलणें. २ अंकुरणें; निघणें.

उलाँक-पु. (हिं.) डाक (पोस्टाची पत्रें इ,)

उलाँकपत्र-पु. पोस्टकार्ड अथवा पत्र; चिठ्ठी इ.

उलार-वि. (सं.) उलाड.

उलाहना-पु. (सं.) तकार; गाऱ्हाणें.

उलाहना-क्रि. स. (सं.) १ दोष देणें. २ तकार करणें.

उलिचना-उलीचना-क्रि.स. (सं.) पाणी उडविणें; पाणी उपसून टाकणें.

उलुग-पु. (तु.) महापुरुष.

उलूखल-पु. (सं.) १ उखळी. २ खल.

उलेटना-क्रि.स. (सं.) उलटना पहा.

उलेटा-पु. उलटा पहा.

उलेड़ना-क्रि स.(सं.) सांडणें;लवंडणें.

उलेल-स्त्री. (हिं.) १ आवेश; जोर. २ वाढ.

उलेल-वि. (हिं.) बेपर्वा; अल्लड.

उल्का-स्त्री. (सं.) १ प्रकाश; तेज. २ ज्वाला. ३ मशाल. ४ दिवा. ५ उल्का.

उल्काचक्र-पु. (सं.) उत्पात; संकटें.

उल्कापात-पु, (सं.) १ उल्कापात. २ उत्पात; संकट; विघ्न.

उल्कापाती-वि. (सं.) दंगखोर; उत्पाती.

उल्था-पु.(सं.) भाषांतर; तरजुमा.

उल्मुक-पु. (सं.) १ निखारा. २ कोलित.

उल्लाप-पु (सं.) १ काकोक्ति. २ दुष्ट भाषण. ३ आर्तस्वर.

उल्लापक-वि. (सं.) खुषामति.

उल्लापन-पु. (सं.) खुशामत.

उल्लास-पु. (सं.) १ प्रकाश; चमक. २ उल्हास; हर्ष; आनंद. ३ ग्रंथाचा एक भाग; पर्व.

उल्लासना-क्रि. स. (सं.) प्रकट करणें; प्रकाशित करणें.

उल्लिखित-वि. (सं.) १ खोदलेला; कोरलेला. २ चित्रित; लिखित. ३ उल्लेख केलेला.

उल्लू-पु. (सं.) १ घुबड. २ मूर्ख; निर्बुद्ध.

उल्लोल-पु. (सं.) लाट; लहर.

उल्व-पु. (सं.) १ गर्भवेष्टण. २ गर्भाशय.

उल्वण-पु. (सं.) १ गर्भवेष्टण. २ अद्भुत; विलक्षण.

उशीर-पु. (सं.) खस; वाळा.

उष्णीष-पु. (सं.) १ पगडी; फेटा; पागोटें. २ मुकुट.

उसकना-पु. (सं.) घांसणी (भांडीं घांसण्याची).

उसकना-क्रि. अ. उकसना पहा.

उसकारना-क्रि. (अ.) उकसाना पहा.

उसनना-क्रि स. (सं.) १ उकळणें. २ शिजविणें.

उसरना-क्रि.अ. (सं.) १ दूर होणें हलणें. २ व्यतीत होणें; गुजरणें.

उसलना-क्रि.अ. (सं.) १ उसरना पहा. २ पाण्यावर येणें; तरंगणें.

उससना-क्रि.स. (सं.) १ सटकणें; निघून जाणें; हटणें. २ श्वास घेणें; दम घेणें.

उसाँस-पु. (सं.) उच्छवास; उसासा

उसारना-क्रि.स. (सं.) हटविणें; दूर करणें.

उसास-पु. (सं.) १ श्वास. २ सुसकारा.

उसासी-स्त्री. (सं.) फुरसत, सवड; उसंत.

उसीसा-पु.(सं.) १ उसें. २ तक्क्या.

उसूल-पु. (अ.) सिद्धांत.

उसूल-वि. (अ.) वसूल पहा.

उसेना-क्रि.स. (सं.) १ उकळणें. २ शिजविणें.

उस्तरा-उस्तुरा-पु. (फा.) वस्तरा.

उस्ताद-पु. (फा.) शिक्षक; अध्यापक.

उस्ताद-वि. (फा.) वस्ताद.

उस्तादी-स्त्री. (फा.) १ शिक्षकवृत्ति. २ चतुराई; निपुणता. ३ विज्ञता. ४ धूर्तता; चलाखी.

उस्तादी-स्त्री. (फा.) उस्तादचें स्त्री लिंगी रूप.

उहदा-ओहदा पहा.

उहाँ-क्रि. वि. (सं.) वहाँ पहा.

उहूल-स्त्री. (सं.) लहर; तरंग.

उहै-(सर्व.) वही पहा.

ऊ

ऊँख-पु. (सं.) ऊख पहा.

ऊँग-स्त्री. (सं.) ऊंझ पहा.

ऊँघ-ऊँघन-स्त्री. (सं.) डुलकी.

ऊँघना-क्रि.अ. (सं.) डुलकी घेणें.

ऊँच-वि. (सं.) १ उंच. २ श्रेष्ठ; उत्तम; बडा; ३ कुलीन.

ऊँचा-वि. (सं.) उंच.

ऊँचाई-वि. (सं.) उंची.

ऊँचे-क्रि.वि. (सं.) १ उंचावर. २ उंच (आवाजानें).

ऊँछना-क्रि.अ. (सं.) विंचरणें.

ऊँट-पु. (सं.) उंट.

ऊँदर-पु. (सं.) उंदीर.

ऊ-(अव्य.) (सं.) सुद्धां; देखील.

ऊ-सर्व. (सं.) तो; ती; तें.

ऊ-पु. (सं.) १ चंद्रमा. ३ ब्रह्मदेव.

ऊअना-क्रि.अ. (सं.) उगवणें.

ऊआबाई-वि. (सं.) व्यर्थ; निरर्थक; शेंडा ना बुडखा असा.

ऊक-पु. (सं.) १ उल्का. २ आंच; ऊष्णता. ३ कोलीत; मशाल.

ऊक-स्त्री. (मनु.) चूक; भूल.

ऊकना-क्रि.अ. (अनु.) चुकणें.

ऊख-पु. (सं.) ऊंस.

ऊखल-पु. (सं.) उखळ.

ऊगना-क्रि. (अ.) उगना पहा.

ऊजड़-वि. (सं.) उजाड; ओसाड.

ऊजर-वि. (सं.) उजाड; ओसाड.

ऊटना-क्रि.अ. (सं.) १ उत्साहित होणें. २ विचार करणें; तर्कवितर्क करणें.

ऊटकनाटक-पु. (सं.) व्यर्थ उलाढाल.

ऊटपटांग-वि. (सं.) १ असंबद्ध; विसंगत. २ बेडौल; वेडावांकडा. ३ निरर्थक; व्यर्थ.

ऊड़ा-पु. (सं.) १ तोटा; कमतरता; न्यूनता. २ महर्गता. ३ दुष्काळ; टंचाई. ४ नाश; लोप.

ऊड़ी-स्त्री. (सं.) डुब्बी; डुबकी.

ऊढ़-वि. (सं.) विवाहित.

ऊढ़ना-क्रि.अ. (सं.) विचार करणें; तर्क करणें.

ऊढा-स्त्री. (सं.) विवाहिता.

ऊत-वि. (सं.) १ निपुत्रिक. २ मूर्ख; बेअक्कल.

ऊतला-वि. (सं.) वेगवान; चंचल.

ऊतिम-वि. (सं.) उत्तम.

ऊदा-वि. (अ.) उदी रंगाचा.

ऊधम-पु. (सं.) गडबड; धुमाकूळ; उपद्रव; हुल्लड.

ऊधमी-वि. (सं.) उपद्रवी; उपद्व्यापी.

ऊधस्-पु. (सं.) स्तन.

ऊधस-पु. (सं.) दूध.

ऊन-पु. (सं.) लोंकर.

ऊन-वि. (सं.) १ थोडा; अल्प; कमी. २ तुच्छ; हीन.

ऊनता-स्त्री. (सं.) न्यूनता; कमतरता.

ऊना-वि. (सं.) १ कमी; थोडा. २ तुच्छ; हीन; हलका.

ऊना-पु. (सं.) एक प्रकारची छोटी तलवार.

ऊनी-वि. (सं.) १ न्यून. २ लोकरीचा.

ऊनी-स्त्री. (सं.) उदासीनता.

ऊपर-क्रिवि. (सं.) वर; वरती.

ऊपरी-वि.(सं.) १ वरचा; दिखाऊ. २ वरील.

ऊब-स्त्री. (सं.) १ वीट; कंटाळा. २ व्याकुळता; उद्वेग. ३ उत्साह.

ऊबट-पु. (सं.) १ बिकट रस्ता. २ उंचसखल.

ऊबट-वि. (सं.) उंचसखल; खडबडीत.

ऊबड-खाबड-वि. (सं.) उंचसखल. खडबडीत.

ऊबना-क्रि.अ. (सं.) उबणें; विटणें.

ऊभना-क्रि.अ. (सं.) १ उभें राहणें; उठणें. २ उबणें; कंटाळणें. ३ घाबरणें; व्याकूळ होणें.

ऊमक-स्त्री. (सं.) आवेग; झटका.

ऊमना-क्रि अ.(सं.) भरून येणें.

ऊमर-पु. (सं.) औदुंबर.

ऊमहना-क्रिअ. (सं.) भरून येणें.

ऊर्ज-वि. (सं.) बलवान.

ऊर्ज-पु. (सं.) बल; शक्ति.

ऊरध-ऊर्ध-वि. (सं.) १ उंच. २ उभा

ऊरध ऊर्ध-क्रिवि. (सं.) वरील.

ऊलजलूल-वि. (दे.) १ विसंगत. २ अडाणी. ३ असभ्य.

ऊषर-पु. (सं.) रेताड जमीन.

ऊषा-पु. (सं.) प्रातःकाल.

ऊष्म-पु. (सं.) १ उष्मा; गरमी. २ वाफ. ३ उन्हाळा.

ऊष्म-वि. (सं.) गरम; ऊष्ण.

ऊष्मा-पु. (सं.) १ उष्मा; उकाडा. २ उन्हाळा. ३ वाफ.

ऊसर-पु. (स.) उषर पहा.

ऊह-पु. (सं.) विचार; अनुमान; तर्क.

ऊह-अव्य. ओह! (उद्गार).

ऊहन-पु. (सं.) तर्क.

ऊहा-पु. (सं.) उह पहा.

ऊहापोह-पु. (सं.) उहापोह.

ऋ

ऋ-स्त्री. (सं.) १ निंदा. २ देवमाता.

ऋक्थ-पु. (सं.) १ हिस्सा; वांटा. २ वारसा. ३ धन. ४ सोनें.

ऋणमार्गण-पु.(सं.) जामीन;प्रतिभू.

ऋणिक-पु. (सं.) ऋणी.

ए

एँचपेंच-पु. (फा.) १ डावपेंच. २ २ गुंतागुंत; पीळ; ग़ुरड.

एँडाबेंडा-वि. (दे.) वेडावांकडा.

एँडी-स्त्री. (सं.) टांच.

एँडी-पु. (सं.) १ एक प्रकारचा रेशमाचा किडा. २ एक प्रकारच्या किडयाचें रेशीम.

एँडुआ-पु. (सं.) चुंबळ.

एकंग-वि. (सं.) एकटा; एकाकी.

एकंगा-वि. (सं.) एकतर्फी; एक बाजूचा.

एकचोबा-पु. (फा.) एक खांबी तंबू.

एकजद्दी-वि. (फा.) सपिंड; सगोत्र.

एकटंगा-वि. (सं.) लंगडा.

एकट- पु. (इं.) कायदा (Act).

एकटकी-स्त्री. (सं.) टक लावलेली दृष्टी; एकाग्र दृष्टी.

एकड़-पु. (इं.) एकर.

एकडाल-वि. (सं.) १ एकच प्रकारचा २ एकाच तुकडयाचा केलेला; एकसंध.

एकतः-क्रिवि. (सं.) एका बाजूनें.

एकत-क्रिवि. (सं.) एकत्र; एका जागीं.

एकतरफा-वि. (सं.) १ एक तरफेचा; एक पक्षाचा. २ पक्षपाती.

एकतरा-पु. (सं.) एकांतराड ज्वर.

एकता-स्त्री. (सं.) १ ऐक्य. २ समानता; बरोबरी.

एकता-वि. (फा.) अद्वितीय; अनुपम.

एकतालीस-वि. (सं.) एकेचाळीस.

एकत्रा-वि. (सं.) एकूण.

एकपत्नी-वि. (सं.) १ एकच पत्नी असणारा. २ पतिव्रता.

एकपदी-स्त्री. (सं.) पायवाट; पाऊल वाट.

एकपलिया (मकान)-पु. एकपाखी (घर).

एकबारगी-क्रिवि. (फा.) १ एकदम; एकाच वेळीं. २ एकाकी; अचानक.

एकबाल-पु. (अ.) १ कीर्ति; प्रताप. २ भाग्य. ३ स्वीकृति.

एकरार-पु. (अ.) १ स्वीकृति; मंजूरी. २ वायदा.

एकलौता-वि. (सं.) एकुलता एक.

एकवेणी-वि. (सं.) १ एकच वेणी घालणारी. २ वियोगिनी. ३ विधवा.

एकसठ-वि. (सं.) एकसष्ठ.

एकसर-वि. (सं.) १ एकाकी; एकटा. २ एक पदरी.

एकसर-वि. (फा.) एका टोकापासून दुसऱ्या टोंकापर्यंत; सबंध; सर्व; एकंदर.

एकसाँ-वि. (फा.) १समान; तुल्य. २ सपाट; समतल.

एकहत्तर-वि. (सं.) एकाहत्तर.

एकहरा-वि. (सं.) एक पदरी.

एकांत-वि. (सं.) १ अत्यंत; अति; नितांत. २ अलग; पृथक.

एकांत-पु. (सं.) निर्जनस्थान.

एका-पु. (सं.) एकोपा; ऐक्य.

एकाई-स्त्री. (सं.) १ संख्या मोजतांना पहिलें स्थान; एकं. २ एक.

एकाएक-क्रिवि. (सं.) एकाएकी; अकस्मात.

एकाएकी-वि. (सं.) एकाकी; एकटा.

एकाएकी-क्रिवि. (सं.) एकाएक पहा.

एकाकार-पु. (सं.) अद्वैतता.

एकाह-वि. (सं.) एक दिवसांत पूर्ण होणारा.

एकोतरसो-वि. (सं.) एकशें एक.

एकोतरा-पु. (सं.) एकोत्रा (व्याजाचा दर).

एकोतरा-वि. (सं.) एक अंतराड.

एकौझा-वि. (सं.) एकाकी; एकटा.

एक्का-वि (सं.) एकटा.

एक्का-पु. (सं.) एक्का.

एक्यानबे-वि. (सं.) एक्याण्णव.

एक्यावन-वि. (सं.) एक्कावन.

एक्यासी-वि.(सं.) एक्याऐशीं.

एखनी-स्त्री. (फा.) मांसाचा रस्सा.

एगानगी-स्त्री. (फा.) १ एकोपा. २ मित्रता; मैत्री.

एड़–स्त्री. (सं.) टांच.
एडी–स्त्री. (सं.) टांच
एण–पु. (सं.) कस्तुरी मृग.
एतक़ाद–पु. (अ.) विश्वास; भरंवसा.
एतदाल–पु. (अ.) समान; कमी नाहीं व अधिक नाहीं.
एतबार–पु. (अ.) १ विश्वास; भरवंसा. २ पत.
एतराज–पु. (सं.) १ संदेह; शंका. २ विरोध; हरकत.
एतवार–पु. (सं.) रविवार.
एता–वि. (सं.) इतका.
एनस–पु. (सं.) १ पाप. २ अपराध.
एरफेर–पु. हेरफेर पहा.
एलक–पु. (सं.) कणीक चाळण्याची चाळण.
एलची–पु. (फा.) १ परराष्ट्रीय वकील. २ दूत; राजदूत.
एला–स्त्री. (सं.) वेलची.
एवज़–पु. (अ.) १ मोबदला; प्रतिफल. २ प्रतिकार; बदला. ३ ऐवजी काम करणारा; बदली.
एवज़ी–पु. (फा.) ऐवजी काम करणारा; बदली.
एषण–स्त्री. (सं.) इच्छा; आकांक्षा.
एह–सर्व. (सं.) हा.
एहतमाम–पु. (अ.) १ व्यवस्था. २ निरीक्षण; देखरेख. ३ अधिकारक्षेत्र. ४ प्रयत्न.
एहतशाम–स्त्री. (अ.) १ प्रतिष्ठा. २ वैभव. ३ छानछोकी.
एहतियात–स्त्री. (अ.) १ पापाचरणापासून दूर राहणें (वांचणें). २ रक्षण; बचाव. ३ पापभीरुता.
एहसान–पु. (अ.) कृतज्ञता.
एहसानमंद–वि. (अ.) कृतज्ञ.
एहि–सर्व. (सं.) हा.

ऐ

ऐंचना–क्रि.स. (सं.) १ ओढणें; ताणणें २ कर्ज इ. फेडण्याची आपल्यावर जबाबदारी घेणें; हमी घेणें. ३ पाखडणें.
ऐंचाताना–वि. (सं.) तिरळा.
ऐंचातानी–स्त्री. (सं.) ओढाताण; हिसकाहिसकी; खचाखेंची.
ऐंछना–क्रि.स. (सं.) १ झाडणें; साफ करणें. २ (केंस) विंचरणें.
ऐंठ–स्त्री. (सं.) १ ऐट; ताठा. २ गर्व; दिमाख; घमेंड. ३ द्वेष; वैरभाव.
ऐंठना–स्त्री. (सं.) १ पिरगळणें. २ जबरीनें वसूल करणें. ३ कपटानें हिरावून घेणें.

ऐठँना-क्रि.स. (सं.) १ ताठ होणें; मरणें. २ घमेंड करणें. ३ दुरुत्तर करणें.

ऐठूँ-वि. (सं.) अक्कडबाज; गर्विष्ठ.

ऐड़-पु. (सं.) १ ऐट; तोरा; गर्व. २ पाण्याचा भोंवरा.

ऐडँ-वि. (सं.) निकामी.

ऐड़दार-वि. (सं. फा.) ऐटबाज; गर्विष्ठ.

ऐडँना-क्रि. अ.(सं.) १ पीळ पडणें. २ आळोखे पिळोखे देणें. ३ घमेंड करणें.

ऐड़बैंड़-वि. (सं.) तिरपा; वांकडा.

ऐडँा-वि. (सं.) तिरपा; वांकलेला.

ऐडँा-पु. (सं.) परिमाण; माप (शेर, पावशेर इ०).

ऐडँाना-क्रि.अ. १ आळेपिळे देणें. २ ऐट दाखविणें.

ऐंदव-वि. (सं.) चंद्रासंबंधी.

ऐकागारिक-वि.(सं.)एकाच घरांत राहणारा.

ऐकागारिक-पु. (सं.) चोर.

ऐगुन-पु. (सं.) अवगुण.

ऐन-पु. (अ) डोळा.

ऐन-वि. (अ.) १ बरोबर; योग्य. २ २ पुरेपुर; भरपूर.

ऐनक-पु. (अ.) चष्मा.

ऐना-पु. (फा.) आरसा.

ऐब-पु. (अ.) १ दोष; अवगुण; खोड. २ कलंक.

ऐबजो-वि. (फा.) छिद्रान्वेषी; दोष काढणारा.

ऐबजोई-स्त्री. (फा.) छिद्रान्वेषण.

ऐबारा-पु. १ शेळयामेंढया ठेवण्याचा गोठा. २ गुरांचा रानांतील गोठा.

ऐबी-वि. (अ.) १ खोटा; लबाड. २ दुष्ट; खट्याळ. ३ विकलांग; विशेषतः काणा.

ऐया-स्त्री. (सं.) १ आजीबाई. २सासू.

ऐयाम-पु. (अ.) मोसम; हंगाम.

ऐयार-पु. (अ.) वस्ताद; धूर्त; धोकेबाज; लबाड.

ऐयाश-वि. (अ.) १ ऐषआरामी. २ विषयी; लंपट.

ऐयाशी-स्त्री. (अ.) विषयलोलुपता; भोगविलास.

ऐरागैरा-वि. (अ.) १ अपरिचित; अनोळखी. २ तुच्छ; क्षुद्र.

ऐल-पु (सं.) १ पूर. २ आधिक्य. ३ कोलाहल.

ऐलान-पु. (अ.) घोषणा; गलका; खळबळ.

ऐश-पु. (अ.) चैन; ऐषाराम.

ऐशानी-वि. (सं.) ईशान्येसंबंधी.

ऐसा-वि. (सं.) असा.

ओ

ऑंइछना-क्रि. स. (सं.) ओवाळून टाकणें.

ऑंगना-क्रि.स.(सं.) वंगण घालणें.

ऑंठ पु.(सं.) ओठ.

ऑंड़ा-वि. (सं.) खोल.

ऑंड़ा-पु. (सं.) खड्डा.

ओक-पु. (सं.) १ घर; निवासस्थान. २ आसऱ्याची जागा. ३ नक्षत्र किंवा ग्रहांचा समूह. ४ अंजली.

ओक-स्त्री. (अनु.) ओकारी.

ओकना-क्रि.अ. (अनु.) १ ओकणें. २ ओओ करून ओरडणें.

ओकाई-स्त्री. (अनु.) ओकारी.

ओखरी-ओखली-स्त्री. (सं.) उखळी.

ओखा-पु. (सं.) बहाणा; ढोंग.

ओखा-वि. (सं.) १ कठिण; बिकट. २ खोटा; भेसळयुक्त. ३ विरळ.

ओग-पु. १ कर; महसूल. २ वर्गणी.

ओगरना-क्रिअ. (सं.) ठिबकणें; झिरपणें; ओघळणें.

ओगारना-क्रि.स. (सं.) विहीर उपसणें.

ओछा-वि. (सं.) १ उथळ. २ क्षुल्लक. ३ हलका. ४ लहान. ५ कमी.

ओछाई-स्त्री. (सं.) १ नीचता; क्षुद्रता. २ लघुता.

ओझ-पु. (सं.) १ पोट. २ आंतडें.

ओझर-पु. (सं.) १ पोट. २ पक्का-शय.

ओझल-पु. (सं.) आडोसा; आसरा; आडपडदा.

ओझा-पु. (सं.) १ भूतप्रेत बाधा काढणारा मांत्रिक. २ एक गुजराती ब्राह्मण जात.

ओझाई-स्त्री. (सं.) भूतप्रेत काढ-ण्याची क्रिया.

ओझैती-स्त्री. ओझाई पहा

ओट-पु. (सं.) १ पडदा; आडोसा; २ संरक्षण; आश्रय.

ओटना-क्रि. स. (सं.) १ सरकी काढणें. २ स्वतःच एक सारखें बोलत राहणें; दुसऱ्यास बोलूं न देणें. ३ एकाद्यावरची जबाबदारी इ. आपल्यावर ओढून घेणें.

ओटनी-स्त्री. (सं.) सरकी काढ-ण्याचें यंत्र.

ओटा-पु. (सं.) पडदेवजा भिंत (एक विटेची भिंत).

ओटी-स्त्री. (सं.) ओटनी पहा.

ओठँगना-क्रि. (अ.) १ एकाद्या वस्तूला टेंकून बसणें. २ जमीनीला पाठ लावणें (थोडी विश्रांति घेणें).

ओड़-पु. ओट पहा.

ओड़न-पु. (सं.) ढाल.

ओड़ना-क्रि.स. (सं.) १ निवारण करणें; अडविणें; वरच्यावर अडवून धरणें. २ (हात पदर इ.) पसरणें.

ओड़ा-पु. १ खड्डा. २ हारा. ३ कमतरता; तोटा; दुर्भिक्ष.

ओढ़ना-क्रि.स. (सं.) १ पांघरणें. २ आपल्या अंगावर घेणें; जबाबदारी घेणें.

ओढ़ना-पु. (सं.) पांघरूण.

ओढनी-स्त्री. (सं.) स्त्रियांचें पांघरण्याचें वस्त्र; ओढणी.

ओढ़र-पु. (सं.) बहाणा; ढोंग; मिष.

ओढ़वाना-क्रि.स. (सं.) कपड्यानें पांघरविणें.

ओढ़ाना-क्रि.स. (सं.) पांघरविणें; पांघरूण घालणें; आच्छादणें.

ओत-स्त्री. (सं.) १ आराम; सुख; चैन; सुबत्ता. २ आळस. ३ फायदा; नफा.

ओत-वि. (सं.) विणलेला.

ओतप्रोत-वि. (सं.) एकांत एक गुंतलेला.

ओतु-स्त्री. (सं.) मांजरी.

ओद-वि. (सं.) ओली; भिजलेला.

ओद-पु. (सं.) ओलावा; ओलेपणा.

ओदरना-क्रि.स. (सं.) १ विदीर्ण होणें; फाटणें. २ छिन्नविछिन्न होणें.

ओदा-वि. (सं.) [illegible]ला.

ओदारना-क्रि. स. (सं.) १ फाडणें; विदीर्ण करणें. २ नष्ट क[illegible]णें.

ओनचन-स्त्री. (सं.) बाजेच्या पायथ्याकडील वीण घट्ट करण्याची दोरी.

ओनवना-क्रि.अ. (सं.) १ ओणवणें; वाकणें; झुकणें. २ लोंबकळणें; भरून येणें (ढग).

ओना-पु. (सं.) तलावांतील पाणी बाहेर निघून जाण्याचा मार्ग.

ओनाड-वि. बलवान.

ओनाना-क्रि.स. उनाना पहा.

ओप-स्त्री. (सं.) १ चमक; कांति; झळक. २ शोभा; सुंदरता.

ओपची-पु. (सं.) कवचधारी योद्धा.

ओपना-क्रि.स. (सं.) घांसणें; उजळणें; स्वच्छ करणें.

ओपना-क्रि.अ. चमकणें; झळकणें.

ओपनी-स्त्री. (सं.) घांसण्याची वस्तु; धार लावण्याचा दगड, वीट इ.

ओफ़-अव्य. (अनु.) अरेरे; दुःख कष्ट किंवा आश्चर्यसूचक उद्गार.

ओबरी-स्त्री. (सं.) लहानसें घर; लहानशी खोली.

ओभा-स्त्री. (सं.) शोभा; तेज; कांति.

ओर-स्त्री. (सं.) १ बाजू; दिशा. २ पक्ष; बाजू.

ओर-स्त्री. (सं.) १ किनारा; कड. २ आरंभ; सुरुवात.

ओरभना-क्रि.अ. (सं.) लटकणें; ओळखंबणें.

ओरहना-क्रि.अ. (सं.) विण्याचे दिवस येणें. (गाय, म्हैस इ.चे).

ओरहा-पु. (सं.) हरभऱ्याचें रोपटें.

ओराना-क्रि.अ. (सं.) संपणें.

ओराहना-पु. उलाहना पहा.

ओरी-स्त्री. (हिं.) पागोळी.

ओरी-अव्य. (हिं.) स्त्रियांना हांक मारण्याकरितां योजलेला शब्द.

ओरौता-वि. (सं.) अंत; समाप्ति.

ओरौती-स्त्री. ओलती पहा.

ओलंदेज़-पु. हॉलंड देशाचा रहिवासी.

ओलंबा-ओलंभा-पु. (सं.) १ तक्रार. २ निंदा; टीका.

ओल-पु. (सं) सुरण.

ओल-वि. (सं.) ओला.

ओल-स्त्री. (सं.) १ उत्संग. २ आडोस. ३ संरक्षण; आसरा. ४ जामीन. ५ बहाणा; मिष.

ओलती-स्त्री. (सं.) छपराची पागोळी. २ पागोळी खालची जमीन.

ओलना-क्रि.स. (सं.) १ पडदा लावणें; आडोसा करणें. २ अडविणें. थांबविणें. ३ जिम्मेदारी आपल्यावर घेणें; सहन करणें, घुसडणें; खुपसणें.

ओलमना-क्रि. अ. (सं.) ओरमना पहा.

ओलहना-पु. उलहना पहा.

ओला-पु. (सं.) १ गार (बर्फाची). २ खडीसाखरेचा लाडू.

ओला-वि. (सं.) गारेसारखा थंड; अत्यंत थंड.

ओला-पु. (सं.) १ आडोसा; पडदा. २ गुप्त गोष्ट.

ओली-स्त्री. (सं.) १ कूस. २ मांडी. ३ पदर. ४ झोळी.

ओलौना-पु. (सं.) उदाहरण; दृष्टांत.

ओस-स्त्री. (सं.) दंव.

ओसर-ओसरिया-स्त्री. गाभण राहण्यास योग्य म्हैस; न व्यालेली म्हैस.

ओसरा-पु. (सं.) १ पाळी; डाव; खेप. २ दूध काढण्याची वेळ.

ओसरी-स्त्री. ओसरा १ पहा.

ओसाना-क्रि.स. (सं.) धान्य वारवणें.

ओलार-पु. (सं.) फैलाव; विस्तार; रुंदी.

ओसार-वि. (सं.) रुंद; चौडा.

ओसारा-पु. (सं.) १ पडवी. २ सायबान; पडवीवरील छप्पर.

ओसीसा-पु. उसीसा पहा.

ओह-अव्य. (अनु.) १ आश्चर्य-सूचक शब्द. २ दु:खदर्शक शब्द. ३ बेपर्वाई सूचक शब्द.

ओहदा-पु. (अ.) हुद्दा; अधिकार; पद.

ओहददार-पु. (फा.) पदाधिकारी.

ओहरना-क्रि.अ. (सं.) उतरती कळा लागणें; वाढ खुंटणें.

ओहरी-स्त्री. थकवा.

ओहा-पु. (सं.) गाईचा स्तन; ओटी.

ओहार-पु. (सं.) पालखी किंवा रथावर घालण्याचा कपडा.

औ

औंगा-वि. (सं.) मुका.

औंगी-स्त्री. (सं.) मौन.

औंगना-क्रि.अ.(सं.) वंगण घालणें.

औंघना-औंघाना-क्रि.अ (सं.) डुलकी घेणें; आळसणें.

औंघाई-स्त्री. (सं.) डुलकी; लहानशी झोंप.

औंजना-क्रि.अ.(सं.) व्याकूळ होणें.

औंठ-स्त्री. (सं.) घागर इ. चा वरचा कांठ; कांठ; किनारा.

औंड़-पु. (सं.) माती खोदणारा मजूर; बेलदार.

औंड़ा-वि. (सं.) १ गंभीर; गहन. २ वर आलेला; वाढलेला. ३ खोल.

औंदना-क्रि.अ. (सं.) १ व्याकूळ होणें; घाबरणें. २ उन्मत्त होणें; बेहोष होणें.

औंदाना-क्रि.अ. (सं.) दम कोंड-ल्यामुळें घाबरे होणें; घाबरणें.

औंधना-क्रि.स. (सं.) उलटणें; उलटे होणें.

औंधना-क्रि.अ. (सं.) उलटविणें; उलटा करणें.

औंधा-वि. (सं.) उलटा.

औंधाना-क्रि.स. (सं.)उलटें करणें; उलटणें.

औंरा-पु. (सं.) आंवळा.

औंहर-स्त्री. (सं.) अटकाव; अडथळा; विघ्न.

औकन-स्त्री. (दे.) ढेर; रास.

औकात-पु. बहु. (अ.) समय; वेळ.

औकात-स्त्री. ए. व. (अ.) १ वेळ; समय. २ सामर्थ्य; ताकद; आज्ञा.

औखद-पु. (सं) औषध.

औखा-पु. गाईचें कातडें.

औगत-स्त्री. (सं.) दुर्गति; दुर्दशा.

औगत-वि. (सं.) १ अवगत; ज्ञात. २ दुर्दशा; दुर्गति.

औगुन-पु. (सं.) दुर्गुण; अवगुण.

औघट-वि. (सं.) अवघड; कठिण; क्लिष्ट.

औघढ़-पु. (सं.) १ अघोरी पंथीय. २ अपशकुन. ३ मन मानेल तसें काम करणारा.

औघढ़-वि. (सं.) उलटासुलटा; वेडा-वांकडा.

औघर-वि. (सं.) १ अनगढ़; वेडा-वांकडा; विलक्षण.

औचक-क्रिवि. (सं.) अचानक; एकाएकीं.

औचट-स्त्री. (सं.) अडचण; संकट.

औचट-क्रिवि. (सं.) १ अकस्मात; एकाएकीं. २ चुकून; चुकीनें.

औचित-वि. (सं.) निश्चित.

औचिती-स्त्री. (सं.) औचित्य; उपयुक्तता.

औज-पु. (सं.) १ शीर्षबिंदु. २ श्रेष्ठपद. ३ उच्च. ४ उंची.

औज-स्त्री. ओज पहा.

औजड़-वि. (सं.) अडाणी.

औज़ार-पु. (सं.) हत्यार.

औझक-क्रिवि. औचक पहा.

औझड़-औझर-क्रिवि. (सं.) एकसारखें; निरंतर; लागोपाठ; सतत.

औटन-स्त्री. (सं.) १ ताव; ताप; उष्णता. २ उकळी; कढ.

औटना-क्रि.स. (सं.) १ आटविणें; उकळणें. २ व्यर्थ भटकणें.

औटना-क्रि.अ. (सं.) १ आटणें; २ उकळणें.

औटनी-स्त्री. (सं.) दूध आटविताना ढवळण्याचा झारा.

औटाना-क्रि.स. (सं.) आटविणें; कढविणें.

औढ़र-वि. (सं.) स्वच्छंदी.

औतार-पु. (सं.) अवतार.

औथरा-वि. (सं.) उथळ.

औदसा-स्त्री. (सं.) दुर्दशा; आपत्ति; अवदशा.

औदान-पु. (सं.) वरतावळा.

औद्धत्य-पु (सं.) १ उग्रता. २ धृष्टता; अशालीनता.

औद्वाहिक-वि. (सं.) विवाहासंबंधी.

औघ-पु. (सं.) अयोध्या.
औध-स्त्री. (सं.) अवधि.
औनापौना-वि. (सं.) थोडेंफार; अर्धेमुर्धे.
औनि-स्त्री. (सं.) अवनी; पृथ्वी.
औपधिक-वि. (सं.) भीती दाखवून धन लुटणारा.
औपन्यासिक-वि. (सं.) १ कादंबरी विषयक. २ कादंबरीस योग्य. ३ अद्‌भुत.
औपपत्तिक शरीर-पु. (सं.) लिंग शरीर.
औपम्य-पु. (सं.) समानता; बरोबरी; साम्य; तुलना.
औपशामिक-वि (सं.) शांतिदायक.
औम-स्त्री. (सं.) क्षयतिथि.
और-अव्य. (सं.) आणि.
और-वि. (सं.) १ अन्य; दुसरा. २ अधिक; आणखी.
औरत-स्त्री. (सं.) १ स्त्री; बाई. २ पत्नी.
औरस्य-पु. (सं.) औरस पुत्र.
औरसना-क्रि.अ. (सं.) खट्टू होणें; उदास होणें.
औरेब-पु. (सं.) १ वक्रगति. २ पेंच; बुचकळा. ३ डाव; कावा; पेंच.
औलंभा-पु. ओलंभा पहा.
औल-पु. (दे.) जंगली ज्वर.
औलाद-स्त्री. (अ.) १ संतति. २ वंश; वंशावळ.
औलिया-पु. (अ.) मुसलमानी फकीर.
औलूक-पु. (सं.) घुबडांचा समूह.
औलोना-क्रिवि. (सं.) उदाहरण देणें.
औवल-वि. (अ.) १ पहिला. २ मुख्य; प्रधान. ३ सर्वश्रेष्ठ; सर्वोत्तम.
औवल-पु. (अ.) आरंभ; सुरुवात.
औशि-क्रिवि. अवश्य.
औशीर-पु. (सं.) वाळयाची चटई.
औसत-पु. (अ.) १ सरासरी. २ सर्वसाधारण; मामूली.
औसना-क्रि.अ. १ आंबणें; सडणें. २ उकाडयामुळें व्याकूळ होणें. ३ आढींत घातलेलीं फळें पिकणें.
औसर-पु. (सं.) अवसर.
औसान-पु. (सं.) १ अवसान; अंत. २ परिणाम.
औसान-पु. (सं.) अवसान.
औसाना-क्रि.स. आढींत घालून फळें पिकविणें.
औसेर-स्त्री. अवसेर पहा.
औहत-स्त्री. (सं.) दुर्गति.
औहाती-वि.स्त्री. (सं.) सौभाग्यवती.

क

कँउधा-पु. (सं.) विजेची चमक; लखलखाट.

कंकड़-पु. (सं.) खडा.

कंकड़ी-स्त्री. (सं.) १ लहान खडा. २ कण; तुकडा.

कंकड़ीला-वि. (सं.) रेताड; खडे असलेला.

कंकर-पु. कंकड़ पहा.

कंकरिला-वि. कंकड़ीला पहा.

कंकाल-पु. हाडांचा सांपळा.

कंकालिनी-स्त्री. (सं.) कर्कशा; भांडकुदळ.

कंकेरू-पु. (सं.) कावळा.

कंकेलि-पु. (सं.) अशोकाचें झाड.

कँखवारी-स्त्री. (सं.) काखेंत होणारा फोड वा गांठ.

कँखौरी-स्त्री. (सं.) १ काख. २ कँखवारी पहा.

कंग-पु. (सं.) चिलखत; कवच.

कंगन-पु.(सं.) कंकण.

कँगना-स्त्री. (सं.) १ कंकण. २ कंकण बांधतांना गाण्याचें गीत. ३ एक प्रकारचें गवत (घांस).

कँगनी-स्त्री. (सं.) १ लहान कंकण. २ गळथा. ३ दांत्यांचें चाक (Toothed wheel). ४ चाकाचे दांते.

कँगला-वि. (सं.) कंगाल; दरिद्री.

कँगही-स्त्री. (सं.) फणी.

कँगुरिया-स्त्री. (सं.) करंगळी.

कँगूरा-पु. (फा.) १ शिखर. २ किल्ल्याची माऱ्याची जागा; बुरूज.

कंघा-पु. (सं.) मोठी फणी; कंगवा.

कंघी-स्त्री. (सं.) फणी.

कँघेरा-पु. (सं.) फण्या बनविणारा.

कंचन-पु. (सं.) १ सोनें; कांचन. २ धन; संपत्ति.

कंचन-वि. (सं.) १ निरोगी. २ स्वच्छ; सुंदर.

कंचनी-स्त्री. (सं.) वेश्या.

कंचुकी-स्त्री. (सं.) चोळी.

कंचुकी-पु. (सं.) १ अंतःपुररक्षक. २ द्वारपाल. ३ साप. ४ कडधान्य.

कँचुली-स्त्री. (सं.) केंचुल पहा.

कँचुवा-पु. (सं.) चोळी.

कँचेरा-पु. (सं.) कांच काम करणारा.

कंछा-स्त्री. (सं.) १ बारीक डहाळी. २ अंकुर.

कंजई-वि. (सं.) धुरकट रंगाचा; खाकी रंगाचा.

कंजई-पु. (सं.) खाकी रंग.

कंजा-पु. (सं.) करंज (वृक्ष).

कंजा-वि. (सं.) १ खाकी रंगाचा; २ घाऱ्या डोळयांचा.

कंजाक- पु. (तु.) लुटारू; डाकू.

कंजास-पु. कूड़ा पहा.

कंजियाना-क्रि. (अ.) कोळपणें; विझणें.

कंटकाल-पु. (सं.) १ फणस. २ २ काटयांचें घर.

कंटकित-पु. (सं.) १ रोमांचित. २ कांटेदार.

कंटकी-वि. (सं.) कांटेरी.

कंटर-पु. (इ.) कांचेची सुरई, हिच्यांत मद्य अथवा सुगंधी पदार्थ ठेवतात; हिच्यावर नक्षी काढलेली असते.

कंटाइन-स्त्री. (सं.) १ भांडकुदळ; त्राटिका; कर्कशा. २ डाकीण; चेटकी.

कँटिया-स्त्री. (सं.) १ लहान खिळा; खीळ. २ मासे मारण्याचा लहान गळ ३ विहिरींत पडलेल्या वस्तू काढण्याचा गळ.

कँटीला-वि. (सं.) कांटेरी; कांटेदार.

कंटोप-पु. (सं.) कानटोपी.

कंठमाला-स्त्री. (सं.) गंडमाळा.

कंठस्थ-वि. (सं.) १ कंठस्थ. २ तोंडपाठ.

कँठहरिया-स्त्री. (सं.) कंठी.

कंठाग्र-वि. (सं.) तोंडपाठ.

कंडा-पु. (सं.) १ गोवरी. २ सरकंडा.

कंडाल-पु. (सं.) १ करनाळ; तुतारी. २ पाणी सांठविण्याचें लोखंडी अथवा पितळी भांडें.

कंडी-स्त्री. (सं.) गोवरी.

कंडाल-स्त्री. (अ.) कंदील; दिवा.

कँडेरा-पु. (सं.) पिंजाऱ्यांची जात.

कंडौरा-पु. (सं.) १ गोवऱ्या लावण्याची जागा. २ गोवऱ्या साठविण्याची जागा. ३ गोवऱ्यांचा ढीग.

कंत-पु. (सं.) १ कांत; पति. २ ईश्वर.

कंथा-स्त्री. (सं.) गोधडी.

कंथी-पु. (सं.) गोधडी पांघरणारा साधु.

कंद-पु. (फा.) खडीसाखर.

कंदल-पु. (सं.) १ नवीन अंकुर; कोंब. २ कपाळ. ३ सोनें. ४ वादविवाद; कचकच; कंदाळ.

कंदला-पु. (सं.) १ सोनें वा चांदीची लगड अथवा चीप. २ सोनें वा चांदीची बारीक तार.

कंदलाकश-पु. (सं.) तार खेंचणारा; तार बनविणारा.

कंदसार-पु. (सं.) नंदनवन.

कंदा-पु. (स.) १ रताळें. २ अरवी.

कंदुक-पु. (सं.) १ चेंडू. २ गोल तक्क्या.

कँदेला-पु. घाणेरडा; मलीन.

कँदोरा-पु. करगोटा.

कंध-पु. (सं.) १ फांदी. २ कंधा पहा.

कंधर-पु. (सं.) १ मान; गर्दन. २ मेघ; ढग.

कंधा-पु. (सं.) खांदा.

कंधार-पु. (सं.) नावाडी.

कंधारी-पु. कंधार पहा.

कँधावर-स्त्री. (सं) १ जोखडाचा बैलाची मान राहते तो भाग. २ उपरणें.

कँधेला-पु. (सं.) लुगड्याचा पदर.

कँधैया-पु. कन्हैया.

कंप-स्त्री. (इं.) कँप.

कँपकँपी-स्त्री. (सं.) थरकांप; कापरें; हुडहुडी.

कंपति-पु. (सं.) समुद्र.

कँपना-क्रिअ. (सं.) १ कांपणें; थरथरणें. २ घाबरणें; भयभीत होणें.

कंपा-पु. (सं.) पक्षी पकडण्याकरितां केलेला बांबूच्या कामटयांचा फांस.

कंपाना-क्रि.अ. (सं.) १ थरारविणें. २ भिवविणें.

कंपू-पु. (इं.) फौजेची छावणी; कँप.

कंबखत-वि. कमबख़्त पहा.

कंबर-पु. कंबल पहा.

कंबल-पु. (सं.) १ कांबळें. २ सुरविंट.

कंबु-कंबुक-पु. (सं.) १ शंख. २ २ हत्ती.

कँवरी-स्त्री. (दे.) विड्याच्या पंचवीस पानांची एक गड्डी.

कँवल-पु. कमळ.

कँवासा-पु. (दे.) मुलीच्या मुलाचा मुलगा.

कंस-पु. (सं.) १ कासें. २ पेला; ग्लास. ३ सुरई. ४ झांज. ५ काशाचें भांडें.

कंसताल-पु. (सं.) झांज.

कइत-स्त्री. (सं.) बाजू; दिशा.

कई-वि. (सं.) कित्येक; अनेक; नाना.

ककई-स्त्री. कंघी पहा.

ककड़ी-स्त्री. (सं.) काकडी.

ककना-पु. कंगन पहा.

ककनी-स्त्री. (सं.) कँगनी पहा.

ककराली-स्त्री. (सं.) खांक मांजरी.

ककरी-स्त्री. काकडी.

ककवा-पु. (सं.) कंगवा.

ककसा-स्त्री.(सं.) कांख; कक्षा.

ककहरा-स्त्री. (सं.) क पासून ह पर्यंत वर्णमाला.

ककुद्-पु. (सं.) १ बैलाचें वशिंड. २ राजचिन्ह.

ककुद्-वि. (सं.) श्रेष्ठ; प्रधान; मुख्य.

ककोरना-क्रिसं. (सं.) खरवडणें; ओरखडणें.

कक्कड़-पु. (सं.) तंबाखूचा चिलमींतून ओढावयाचा चुरा.

कक्का-पु. (सं.) १ नगारा. २ काका.

कक्खट-वि. (सं.) कठिण; कठोर.

कक्ष-पु. (सं.) १ कांख; बगल. २ कासोटा. ३ जंगल. ४ वाळलेलें गवत. ५ खोली; कोठी. ६ पाप; दोष. ७ दर्जा; श्रेणी. ८ पदर. ९ तराजूचें पारडें. १० वेल; लता.

कक्षा-स्त्री. (सं.) १ परिधि. २ कक्षा. ३ तुलना; बरोबरी. ४ श्रेणी; दर्जा. ५ देवडी. ६ कांख. ७ कांखमांजरी. ८ कासोटा. ९ रत्ती.

कक्ष्या-स्त्री. (सं.) १ अंगण. २ चामड्याची वादी. ३ महाल. ४ देवडी. ५ हौदा; अंबारी. ६ गुंज. ७ समानता. ९ रत्ती. ९ उद्योग.

कखौरी-स्त्री. (सं.) १ कांख. २ कांख मांजरी.

कगर-पु. (सं.) १ वर उठलेला कांठ. २ कुंपण. ३ कारनीस; गलथा.

कगर-क्रिवि. (सं.) १ किनाऱ्यावर; किनाऱ्याजवळ. २ निकट; समीप; जवळ. ३ अलग; दूर.

कगार-पु. (सं.) १ उंच किनारा; कांठ. २ उंच टेकाड.

कच-पु. (सं.) १ केंस. २ सुखलेली जखम. ३ झुंड. ४ अंगरख्याचा झोळ. ५ मेघ.

कच-वि. (सं.) कच्चा.

कचक-स्त्री. (सं.) चिरडल्यामुळें अथवा भार पडल्यानें झालेली जखम.

कचकच-पु. (अ.) कचकच; वादविवाद; भांडण.

कचकड-पु. (ध्व.) कचकडें.

कचकड़ा-पु. कचकड पहा.

कचकाना-क्रि.स. १ दबणें; चिरडणें. २ ठेंच लागणें.

कचकाना-क्रि.स. (ध्व.) कचदिशीं खुपसणें; कचकन घुसडणें. २ पातळ ढिसूळ पसार्थ कचकन फोडणें.

कचकोल-पु. (फा.) फकिराचें भिक्षा पात्र; नरोटी.

कचडा-पु. कचरा.

कचादिला–वि. (सं.+फा.) भित्रा; कच्च्या दिलाचा.

कचपच–पु. (अनु) गर्दी; दाटी; खेंचाचेंच.

कचपची–स्त्री. (सं.) १ शोभेकरितां कपाळावर लावण्याच्या चमकदार टिकल्या. २ कृत्तिका नक्षत्र.

कचपेंदिया–वि. (सं.) १ कच्च्या बुडाचा. २ अस्थिर विचारांचा.

कचबची–स्त्री. कचपची पहा.

कचरकचर–पु. (अनु.) १ खातांना होणारा आवाज; कचकच. २ कचकच; वटवट.

कचरकूट–पु. (सं.) १ बेदम मार; लाथाबुक्या. २ यथेच्छ जेवण.

कचरघान–पु. (सं.) १ वेडयावाकडया पसरलेल्या वस्तूंचा ढीग. २ पोरवडा; मुलेंबाळें. ३ मारपीट.

कचरना–क्रि.स. (सं.) १ पायांनी तुडविणें-कुचलणे. २ खूप खपणें.

कचरपचर–पु. (अनु.) १ गिचपिच पहा. २ कचकच पहा.

कचरा–पु. १ केर; कचरा. २ कच्चें खरबूज. ३ काकडी. ४ भरडा (उडीद अथवा हरबऱ्याचा). ५ समुद्रांतील शेवाळ.

कचला–पु. (सं.) चिखल.

कचलोंदा–पु. कणकेची लाटी.

कचलोहू–पु. (सं.) जखमेचा स्राव.

कचवाठ–स्त्री. १ खिन्नता. २ चीड.

कचहरी–स्त्री. (फा.) १ कचेरी. २ न्यायालय. ३ दरबार. ४ गप्पागोष्टींचा अड्डा.

कचाई–स्त्री. (सं.) १ कच्चेपणा. २ अननुभवीपणा.

कचाकु–वि. (सं.) १ दुःशील. २ कुटिल.

कचाना–क्रि.अ. (सं.) कच खाणें; हिम्मत सोडणें. २ घाबरणें; कचरणें.

कचायन–स्त्री. (अनु.) कचकच; भांडण.

कचार–पु. नदीच्या पात्रांतील दलदलीचा प्रदेश. येथें नाव चालवितां येत नाहीं.

कचालू–पु. कोशिंबीर.

कचिया–स्त्री. (हिं.) कोयता.

कचियाना–क्रि.अ. (सं.) १ कच खाणें; हिम्मत सोडणें. २ लज्जित होणें; शरमणें.

कचोना–क्रि.स. (सं.) खुपसणें, घुसडणें.

कचोरा–पु. (सं.) कटोरा; पेला.

कचोरी–स्त्री. (सं.) लहान पेला; लहान कटोरा.

कचौड़ी-स्त्री. कचौरी पहा.

कचौरी-स्त्री. (सं.) कचोरी; तिखट-मिठाची पुरी.

कच्चर-वि. (सं.) मलिन; मळकट.

कच्चा-वि. (सं.) कच्चा.

कच्चा-पु. (सं.) १ ढांचा. २ मसूदा; खर्डा. ३ जबडा. ४ अधेला.

कच्चाअसामी-पु. देण्याघेण्यांत शब्द न पाळणारा.

कच्चाचिट्ठा-पु. समग्र वृत्तान्त.

कच्चाहाल-पु. समग्र वृत्तान्त.

कच्चीरसोई-स्त्री. पाण्यांत शिजविलेलें अन्न-भात, भाकरी इ.

कच्छ-पु. (सं.) १ जलप्राय देश. २ नदी कांठचा प्रदेश. ३ काचा.

कछनी-स्त्री. (सं.) १ ढोपरापर्यंत नेसलेलें धोतर. २ लहान धोतर.

कछरा-पु. (सं.) रुंद तोंडाचें मडकें.

कच्छा-पु. (सं.) एक प्रकारची दोन शिडांची गोठी नाव.

कछार-पु. (सं.) समुद्र वा नदी कांठची जमीन; मळईची जमीन.

कछु-वि. कुछ पहा.

कछुआ-पु. (सं.) कांसव.

कछुक-वि. (सं.) थोडेंसें.

कछुवा-पु. कछुआ पहा.

कच्छू-पु. (सं.) कांसव.

कछोटा-पु. (सं.) कछनी पहा.

कज-पु. (फा.) १ बांक; वांकडेपणा. २ कसर; दोष; दूषण.

कजक-पु. (फा.) हत्तीचा अंकुश.

कजरा-पु. (सं.) १ काजळ. २ काळ्या डोळ्यांचा बैल.

कजरा-वि. (सं.) काळ्या डोळ्यांचा.

कजराई-स्त्री. (स) काळेपणा.

कजरारा-वि. (सं.) १ काजळ-युक्त. २ काजळाप्रमाणें काळा; काळा.

कजरी-स्त्री. कजली पहा.

कजला-पु. (सं.) १ कजरा पहा. २ एक काळा पक्षी.

कजला-वि. कजरा पहा.

कजलाना-क्रि.अ. (सं.) १ काळें पडणें. २ विस्तव विझणें; कोळपणें.

कजलाना-क्रि.स. (सं.) काजळ लावणें.

कजली-स्त्री. (सं.) १ एक श्रावण महिन्यांतील सण. २ श्रावणांतील एका सणाच्या वेळीं गाइलें जाणारें गाणें. ३ उंसाची एक जात. ४ काजळी डोळ्यांची गाय.

कजलौटा-पु. (सं.) काजळाची डबी.

कजा-स्त्री. (सं.) कांजी.

क़ज़ा-स्त्री. (अ.) १ मृत्यु; मरण. २ भाग्य; दैव.

क़जाक-पु. (तु.) डाकू; लुटारू.

कजाकी-स्त्री. (तु.) १ लूटमार. २ लुटारूपणा. ३ कपट; फसवेगिरी.

कजावा-पु. (फा.) उंटाच्या पाठीवरील सामान ठेवण्याचा लांकडी सांगाडा.

क़ज़िया-पु. (फा.) भांडण; कज्ज्या; बखेडा.

कजी-स्त्री. (फा.) १ वांकडेपणा; वक्रता. २ दोष.

कज्जल-पु. (सं.) १ काजळ. २ काजळी. ३ मेघ.

कज़्ज़ाक़-वि. (फा.) १ डाकू; लुटारू. २ धूर्त; कावेबाज.

कट-पु. (सं.) १ शव; प्रेत. २ तिरडी. ३ स्मशान. ४ लांकडाचा तक्ता. ५ समय; वेळ. ६ हरड्यांपासून तयार केलेली काळी शाई अथवा रंग.

कट-वि. (सं.) १ अतिशय; पुष्कळ. २ उग्र.

कटक-पु. (सं.) १ सैन्य. २ शिबीर. ३ कंकण. ४ पर्वताचा मध्य भाग. ५ नितंब. ६ सामुद्रिक मीठ. ७ चटई. ८ सांखळीचा दुवा. ९ चक्र. १० समूह.

कटकई-स्त्री. (सं.) सैन्य.

कटकट-पु. (अनु.) १ दांतांचा आवाज. २ कटकट; भांडण.

कटकटाना-क्रि.अ. (सं.) दांत चावणें; दांत खाणें; दांत करकर वाजविणें.

कटकुटी-स्त्री. (सं.) पर्णकुटी; झोंपडी.

कटकाई-स्त्री. कटकई पहा.

कटकोल-पु. (सं.) पीकदाणी.

कटखना-वि. (सं.) चावरा (दातांनी चावणारा).

कटखना-पु. (सं.) खांचाखोचा; खांचखळगे.

कटखादक-वि. (सं.) सर्वभक्षी.

कटघरा-पु. (सं.) मोठा पिंजरा.

कटजीरा-पु. (सं.) काळें जिरें.

कटड़ा-पु. (सं.) म्हशीचें रेडकूं.

कटती-स्त्री. (सं.) विक्री.

कटना-क्रि.अ. (सं.) १ कापलें जाणें; चिरलें जाणें. २ खतम होणें. ३ शरमणें. ४ मनांत कुढणें; दुःखी होणें. ५ मोहित होणें. ६ व्यर्थ खर्च होणें. ७ खपणें; विक्री होणें. ८ प्राप्ति होणें. ९ रद्द होणें. १० पत्ते काटणें (पत्यांच्या खेळांत). ११ पूर्ण भाग लागणें. १२ चूर होणें; पीठ होणें. १३ कपात होणें.

कटनि–स्त्री. (सं.) १ प्रेम; आसक्ति. २ काट.

कटनी–स्त्री. (सं.) १ कापण्याचें हत्यार. २ कापणी. ३ इकडून तिकडे तिकडून इकडे पळणें.

कटर–पु. (इं.) एक प्रकारची नाव.

कटरा–पु. लहान बाजार.

कटरा–पु. (सं.) म्हशीचें रेडकूं; रेडा.

कटरी–स्त्री. (सं.) नदी कांठची सखल व गाळाची जमीन.

कटल्लू–पु. (सं.) कसाई; कसाब.

कटवाँ–वि. (सं.) १ कापलेला. २ कापून तयार केलेला.

कटहर–पु. कटहल पहा.

कटहरा–पु. (सं.) कटघरा पहा.

कटहरा–स्त्री. एक प्रकारची मासळी.

कटहल–पु. (सं.) फणस.

कटहा–वि. (सं.) १ दांतांनी चावून खाण्याचा धर्म असलेला. २ चावणारा.

कटा–पु. (सं.) हत्या; वधे.

कटाई–स्त्री. (सं.) कापणी.

कटाकट्–पु. (अनु.) १ कटकट शब्द. २ लढाई.

कटाकटी–स्त्री. (सं.) काटाकाटी; मारकाट.

कटाक्ष–पु. (सं.) १ तिरपीनजर. २ आक्षेप; दोषारोप.

कटाछनी–स्त्री. (सं.) कापाकापी.

कटार–स्त्री. (सं.) १ कट्यार. २ एक प्रकारचें वनमांजर.

कटारी–स्त्री. कटार पहा.

कटाव–पु. १ काटछाट. २ वेलबुट्टी.

कटावदार–वि. खोदीव नक्षी काम केलेलें.

कटावन–पु. (सं.) १ कात्रण. २ कापणी.

कटासी–स्त्री. (सं.) प्रेतें पुरण्याची जागा; कबरस्थान.

कटाह–पु. (सं.) १ मोठी कढई. २ कासवाची पाठ. ३ विहीर. ४ नरक. ५ झोंपडी. ६ म्हशीचें रेडकूं ७ टेकाड.

कटाहक–पु. (सं.) कटाह पहा.

कटियाना–क्रि.अ. (सं.) रोमांचित होणें. कांटा उभा राहणें.

कटीला–वि. (सं.) १ तीक्ष्ण. २ प्रभावी. ३ ऐटबाज; छानछोकी. ४ कांटेदार; टोंकदार.

कटुक–वि. (सं.) कडु.

कटुकीट–पु. (सं.) डांस.

कटैया–वि. (सं.) कापणारा.

कटोरदान–पु. (सं.+फा.) अन्न ठेवण्याचा पितळेचा डबा.

कटोरी-स्त्री. (सं.) १ वाटी. २ तलवारीच्या मुठीचा गोल भाग. ३ स्तन झांकणारा चोळीचा भाग.

कटौती-स्त्री. (सं.) धर्मार्थ किंवा इतर बाबींसाठीं रकमेंत केलेली कपात.

कट्टर-वि. (सं.) १ चावणारा. २ २ अंधविश्वासु. ३ कट्टर; हट्टी; दुराग्रही.

कट्टा-वि. (सं.) धट्टाकट्टा; मजबूत; बलवान.

कट्टा-पु. १ ऊ. २ जबडा.

कट्ठा-पु. (सं.) १ पांच हात व चार अंगुळांचें जमीन मोजण्याचें माप. २ पांच शेरांचें माप. ३ धातू गाळण्याची भट्टी. ४ एक वृक्ष.

कठंगर-वि. (सं.) जाडा आणि टणक.

कठकीली-स्त्री. (सं.) पाचर.

कठपुतली-स्त्री. (सं.) लांकडाची बाहुली. २ (ल.) एखाद्याच्या हातांतील बाहुलें (व्यक्ति).

कठड़ा-पु. (सं.) १ पिंजरा. २ कठडा. ३ काथोट.

कठफोड़वा-पु. (सं.) सुतारपक्षी.

कठफोड़ा-पु. (सं.) सुतारपक्षी.

कठबाप-पु. (सं.) सावत्र बाप. (पुनर्विवाहित पत्नीच्या पहिल्या मुलांचा).

कठमलिया-पु. (सं.) १ वैष्णव. २ ढोंगी साधू.

कठमस्त-वि. (सं.) १ धटिंगण; आडदांड. २ व्यभिचारी.

कठमस्ती-स्त्री. (सं.) आडदांडपणा.

कठवत-स्त्री. कठौत पहा.

कठरा-पु. कठडा पहा.

कठरी-स्त्री. कठैली पहा.

कठला-पु. (सं.) लहान मुलांच्या गळयांतील माळ, हिच्यांत वाघनख असतें.

कठारा-पु. (सं.) नदी अथवा सरोवराचा कांठ.

कठारी-स्त्री. (सं.) १ लांकडाचें भांडें. २ कमंडलु.

कठिन-वि. (सं.) १ कडक; कठोर. २ कठीण; दुष्कर.

कठिनता-स्त्री. (सं.) कठिणता.

कठिया-वि. (सं.) कठीण टरफल असलेला.

कठियाना-क्रि.अ. (सं.) वाळून लांकडासारखें होणें.

कठुला-पु. कठला पहा. माळ; हार.

कठुवाना-क्रि.अ.(सं.) सुकून लांकडासारखें कठीण होणें. २ थंडीनें हात काकडणें.

कठेठ-कठैठा-वि. (सं.) १ कठोर; कडक. २ तगडा; बलवान.

कठेठी-वि. स्त्री. कठोर.

कठैला-पु. (सं.) लांकडाचें भांडें; काथोट.

कठैली-स्त्री. (सं.) लांकडाचें लहान भांडें.

कठौता-पु. (सं.) लांकडाचें मोठें भांड.

कडँगा-वि. (सं.) तगडा.

कड़क-स्त्री. (सं.) १ कडकडाट. २ वज्र. ३ ठुसठुस (जखमेची). ४ आग होऊन थेंब थेंब लघ्वी होणें (रोग).

कड़कड़ता-वि. (अनु.) १ कडकड शब्द करीत. २ कडाक्याचा; प्रचंड.

कड़कड़ाना-क्रिअ. क्रिस. (अनु.) १ कडकडणें. २ तोडणें; चूरचूर करणें.

कड़कड़ाहट-स्त्री. (अनु.) कडकडाट.

कडकना-क्रि.अ. (अनु.) १ कडकडणें; गडगडणें. २ दरडावून बोलणें; तावातावानें बोलणें. ३ फाटणें; टरकणें. ४ कडाडून मोडणें.

कड़कबाँका-पु.ताकतवान व ज्याच्याकडे पाहिले असतां जरब बसेल असा मनुष्य.

कड़का-पु. (अनु.) कडकडाट.

कड़खा-पु. (अनु.) समरगीत.

कड़खैत-पु. (अनु.) १ समरगीत गाणारा. २ भाट.

कड़बड़ा-वि. (सं.) कबरा.

कडबी-कडवी पहा.

कड़वा-वि. कडुआ पहा.

कड़वी-वि. कडुई पहा.

कड़वी-स्त्री. (दे.) कडबा.

कड़ा-पु. (सं.) कडें.

कड़ा-वि. (सं.) १ कठिण; टणक. २ उग्र; कठोर. ३ घट्ट आवळलेला. ४ फार ओला नाहीं असा. ५ धीराचा; सहनशील. ६ दुष्कर; दुःसाध्य; कठीण. ७ कडक: गुणकारी; प्रभावी (औषध इ.) ८ कर्कश; कठोर.

कड़ाई-स्त्री. (सं.) कठोरता.

कड़ाका-पु. (अनु.) १ कडकड आवाज. २ उपास.

कड़ाबीन-स्त्री. (तु.) १ रुंद तोंडाची बंदूक. २ लहान बंदूक.

कड़ाहा-पु. (सं.) कढई.

कड़ाही-स्त्री. (सं.) कढई.

कडियल-वि. कड़ा पहा.

कड़ी-स्त्री. (सं.) १ कडी; सांखळीचा दुवा. २ कडवें. ३ लांकडी अथवा लोखंडी तुळई.

कड़ुआ-वि. (सं.) १ कडु. २ अप्रिय. ३ तापट स्वभावाचा. ४ कडक;

तीक्ष्ण (कडक तंबाखु इ.). बिकट; कठिण.

कडुआना-क्रि.अ. (सं.) १ कडु लागणें. २ डोळे खुपणें; डोळे तारवटल्यासारखे होणें.

कडुआहट-स्त्री. (सं.) कडुपणा.

कड़ेरा-पु. (सं.) खोदकाम करणारा; कोरीव नक्षीकाम करणारा.

कड़ोड़ा-पु. मोठा अंमलदार; मोठा अधिकारी.

कड्ढा-कड्ढू-वि. कर्ज काढणारा; ऋण घेणारा.

कढ़ना-क्रि.अ. (सं.) १ निघणें; बाहेर येणें. २ उदय होणें. ३ कढणें; आटणें. ४ वादांत प्रतिपक्षाला मागें सारणें.

कढ़नी-स्त्री. (सं.) ताक घुसळण्याच्या रवीची दोरी.

कढ़लाना-क्रि.स. (सं.) खेंचणें; फरपटत बाहेर काढणें.

कढाई-स्त्री. (सं.) १ कडाही पहा. २ (बाजूस बाहेर) काढण्याची क्रिया; (बाजूस, बाहेर) काढण्याची मजूरी. ४ कशीदा काढण्याची मजूरी.

कढ़ाव-पु. १ कडाह पहा. २ कशिघाचें काम. ३ वेलबुट्टी.

कढुआ-कढुवा-वि. १ काढलेला. २ रात्रीचें उरलेलें अन्न. ३ कर्ज; ऋण. ४ मडक्यांतील पाणी काढण्याचें भांडें

कढुरना-पु. (सं.) नक्षी कोरण्याचें सोनाराचें हत्यार.

कढ़ैया-स्त्री. (सं.) कडाही पहा.

कढ़ैया-वि. (सं.) १ काढणारा. २ उद्धारकर्ता.

कढ़ोरना-क्रि.स. (सं.) खेंचणें; ओढणें; फरपटत ओढणें.

कणजीरा-पु. (सं.) पांढरें जिरें.

कणिका-पु. (सं.) तुकडा; कण.

कत-पु. (सं.) रिठें.

कत-पु. (अ.) बोरूचें आडवें कापलेलें टोंक.

कत-वि. किती.

कत-अव्य. कां; कशासाठीं.

कतई-वि. (अ.) १ पूर्णपणें; बिलकुल; अगदीं. २ अंतिम; शेवटचा; नक्की.

कतना-क्रि.अ. (सं.) कातलें जाणें.

कतनी-स्त्री. (सं.) टकळी.

कतन्नी-स्त्री. (सं.) कतरनी पहा.

कतरछाँट-स्त्री. काटाकाट; काटछाट; फेरबदल.

कतरन-स्त्री. (सं.) कात्रण; कतरण.

कतरना-क्रि.स. (सं.) कातरणें; कापणें.

कतरना-पु. (सं.) १ मोठी कात्री- २ बडबड्या मनुष्य.

कतरनी-स्त्री. (सं.) कात्री.

कतरब्योंत-स्त्री. (सं.) १ काटछाट. २ फेरबदल; उलटापालट. ३ विवंचना. ४ दलाली; कमीशन; कसर. ५ युक्ति.

कतरवाँ-वि. (सं.) वक्र.

कतरा-पु. (सं.) १ कात्रण. २ तुकडे ताकडे. ३ दगडाची कपार; कपची.

क़तरा-पु. (अ.) थेंब; बिंदु.

कतराई-स्त्री. (सं.) १ कापण्याचें काम. २ कापण्याची मजुरी.

कतराना-स्त्री. (सं.) डोळा चुकवून निसटून जाणें; सटकणें.

कतराना-क्रि.स. (सं.) कापविणें; छाटविणें.

कतरी-स्त्री. (सं.) १ कात्री. २ मिठाईचा तुकडा; काप.

क़तल-पु. (अ) कत्तल; वध; हत्त्या.

क़तलाम-पु. (अ.) सरसहा कत्तल.

कतवार-पु. (सं.) केरकचरा.

कतवारखाना-पु. (सं.+फा.) उकिरडा; केरकचरा टाकण्याची जागा.

कतहुँ-कतहूँ-अव्य. (सं.) कोठेंहि; कोणत्याहि ठिकाणीं.

कता-स्त्री. (अ.) १ आकार; घडण. २ चाल; ढंग; पद्धत. ३ कपड्याचा कांठ

कताई-स्त्री. (सं.) १ कातण्याचें काम. २ कातण्याची मजूरी.

क़तार-स्त्री. (अ.) १ रांग; ओळ; पंक्ति. २ समूह; झुंड.

कतारा-पु. (अ.) १ तांबड्या रंगाचा ऊंस. २ चिंच.

कतारी-स्त्री. कतार पहा. तांबड्या रंगाचा ऊंस.

कति-वि. (सं.) १ किती. २ कोण. ३ कित्येक; अगणित.

कतिक-वि. (सं.) १ किती. २ कित्येक; असंख्य. ३ थोडा.

कतिधा-वि. (सं.) अनेक प्रकारचा.

कतिधा-क्रिवि. (सं.) अनेक प्रकारें.

कतिपय-वि. (सं.) १ कितीतरी; अनेक. कांहीं; थोडें.

कतेक-वि. (सं.) १ कित्येक. २ थोडा. ३ अनेक; पुष्कळ.

कत्तर-पु. आगवळ.

कत्तल-पु. (सं.) दगडाची कपार; कपची.

कत्ता-पु. (सं.) १ बुरुडाचा कोयता. २ कट्यार. ३ फांसा.

कत्ती-स्त्री. (सं.) १ चाकू; सुरी. २ लहान तलवार. ३ कट्यार. ४ सोनाराची कातरी. ५ एक प्रकारची पगडी.

कत्थई-वि. (सं.) खैरासारख्या रंगाचा.

कत्थक-पु. (सं.) एक गाणें, नाचणें इ. धंदा करणाराची जात.

कत्था-पु. (सं.) १ कात. २ खैराचें झाड.

कथंचित-क्रिवि. (सं.) कदाचित.

कथ-पु. कत्था पहा.

कथक-पु. (सं.) कथेकरी; पुराणीक.

कथना-क्रिस. (सं.) कथन करणें; सांगणें.

कथनी-स्त्री. (सं.) १ कथन; सांगणें; म्हणणें. २ हुज्जत; बकवाद.

कथनीय-वि. (सं.) १ कथनीय; वर्णनीय. २ निंदनीय; वाईट.

कथरी-स्त्री. (सं.) गोधडी.

कथाप्रसंग-पु. (सं.) १ अनेक प्रकारची चर्चा; बातचीत. २ गारुडी; विषवैद्य; वैदू.

कथिक-पु. कत्थक पहा.

कथीर-पु. कथील.

कथोपकथन-पु. (सं.) १ वादविवाद २ बातचीत; संभाषण; बोलणें.

कद-स्त्री. (अ.) १ द्वैष; शत्रुत्व. २ हट्ट.

कद-अव्य. केव्हां; कधीं.

क़द-पु. (अ.) उंची; बांधा.

कदन-पु. १ मरण; विनाश. २ युद्ध; लढाई. ३ हिंसा. ४ दुःख. ५ घातक; मारणारा.

कदम-पु. (सं.) कदंब वृक्ष.

क़दम-पु. (अ.) पाऊल.

कदर-स्त्री. (अ.) १ मान; प्रतिष्ठा; आदर. २ किंमत; मूल्य. ३ परिमाण; मात्रा.

कदर-पु. (सं.) १ करवत. २ अंकुश. ३ भोंवरी.

कदरदान वि. (फा.) गुणग्राही.

कदरमस-स्त्री. (सं.) मारामारी; लढाई.

कदराई-स्त्री. (फा.) भीरुता; भित्रेपणा.

कदराना-क्रि.अ. (फा.) भिणें.

कदर्थ-पु. (सं.) निकामी वस्तु; रद्दी; केरकचरा.

कदर्थ-वि. (सं.) वाईट.

कदर्थना-स्त्री. (सं.) दुर्दशा.

कदर्थ-वि. (सं.) चिक्कू; कृपण.

कदा-क्रिवि. (सं.) केव्हां.

कदाकार-वि. (सं.) बेढब.

कदाख्य-वि. (सं.) बदलौकिक असलेला.

कदाचन-क्रिवि. १ (सं.) केव्हां; कधीं. २ कदाचित.

कदाचार-पु. (सं.) बदचाल; दुर्वर्तन.

कदामत-स्त्री. (फा.) प्राचीनत्व.

कदी-वि. (अ.) हट्टी.

कदीम-वि. (अ.) प्राचीन; जुना; पुरातन.

कदुष्ण-वि. (सं.) उबट; कोमट.

कदुरत-स्त्री. (अ.) खेद; उद्विग्नता; अप्रसन्नता.

कद्दावर-वि. (फा.) लांबरुंद; लंबा-चौडा.

कद्दी-वि. कदी पहा.

कद्दु-पु. (फा.) भोपळा (दुध्या).

कद्दुकश-पु. (फा.) किसणी.

कद्दुदाना-पु. (फा.) जंत.

कधी-क्रिवि. केव्हां.

कन-पु. (सं.) कण.

कनई-स्त्री. (सं.) १ कोंब; नवी कोंवळी फांदी. २ चिखल.

कनउंगली-स्त्री. (सं.) करंगळी.

कनउड-वि. कनौडा पहा.

कनक-पु. (सं.) १ सोनें; सुवर्ण. २ धोतरा. ३ पळस. ४ खजूर. ५ कणीक.

कनकली-स्त्री. (सं.) कानांतील लवंग. (कर्ण भूषण).

कनकना-वि. (अनु.) ठिसूळ.

कनकना-वि. १ चुणचुण लावणारा. २ चिडका. ३ अरुचिकर.

कनकनाना-क्रि.अ. (अनु.) १ खाजणें; खवखवणें. २ अरुचिकर लागणें; न मानवणें. ३ कान देणें; ऐकणें; रोमांचित होणें.

कनकी-स्त्री. (सं.) १ तांदुळाची कणी. २ कण.

कनकैया-स्त्री. कनकौवा पहा.

कनकौवा-पु. पतंग; वावडी.

कनखजूरा-पु. (सं.) गोम.

कनखिया-स्त्री. कनखी पहा.

कनखी-स्त्री. (सं.) १ वांकडी नजर; तिरपी नजर. २ नेत्रसंकेत.

कनखैया-स्त्री. कनखी पहा.

कनगुरिया-स्त्री. (सं.) करंगळी.

कनटोप-पु. कानटोपी.

कनधार-पु. (सं.) नावाडी; नाखवा.

कनपट, कनपटी-स्त्री. (सं.) कानपट; कानशील.

कनफुसका-वि. (सं.) चुगलखोर.

कनफुसकी-स्त्री. कानाफूसी पहा.

कनरासिया-पु. (सं.) गाण्याचा शौकी.

कनवई-स्त्री. (सं.) छटाक.

कनवास-पु. (इं.) कॅनव्हास.

कनसलाई-स्त्री. (सं.) १ गोम २ कुस्तीचा एक पेंच.

कनसार-पु. (सं.) ताम्रपटावर लेख कोरणारा; कांसार.

कनसुइ-स्त्री. (सं.) कानोसा; चाहूल.

कनस्तर-पु. (इं.) पत्र्याचा चौकोनी डबा.

कनहा-पु. (सं.) पिकाचा अंदाज काढणारा.

कनहार-पु. (सं.) कर्णधार; सुकाणू-वाला.

कना-पु. (सं.) १ कण. २ सरकंडा पहा.

कनाई-स्त्री. (सं.) १ कोंवळी फांदी; लहान फांदी. २ कोंब.

कनउड़ा-वि. कनौडा पहा.

कनागत-पु. (सं.) १ पितृपक्ष. २ श्राद्ध.

कनारी-स्त्री. किनारी पहा.

कनिआरी-स्त्री. (सं.) सोनचांफा.

कनिक-स्त्री. (सं.) १ कणीक. २ गहूं.

कनिका-पु. (सं.) कण; अतिसूक्ष्म अंश.

कनिगर-पु. स्वतःचा मान, प्रतिष्ठा इ. राखणारा.

कनियाँ-स्त्री. (सं.) १ मांडी. २ ओटी.

कनियाना-क्रि.अ. (सं.) १ डोळे चुकवून निसटून जाणें. २ पतंग कोणत्या तरी बाजूस कलणें. ३ मांडीवर घेणें.

कनियार-पु. (सं.) सोनचांफा.

कनी-स्त्री. (सं.) १ बारीक तुकडा; कणी. २ तांदुळाची कणी. ३ हिरकणी. ४ थेंब.

कनीज़-स्त्री. (फा.) दासी; सेविका.

कनीनिका-स्त्री. (सं.) १ डोळ्यां-तील बाहुली. २ कन्या.

कने-क्रिवि. (सं.) १ जवळ; निकट. २ बाजूला; दिशेला.

कनेखी-स्त्री. कनखी पहा.

कनेठा-वि. (सं.) तिरळा.

कनेठी-स्त्री. (सं.) कानपिचकी; कान पिळणें.

कनेर-स्त्री. (सं.) कण्हेर.

कनेरिया-वि. (सं.) काळसर लाल; कण्हेरी रंगाचा.

कनेव-पु. (सं.) बाजेचा तिरकेपणा.

कनौठा-पु. (सं.) १ कोपरा; कोन. २ किनारा. ३ भाईबंद.

कनौडा-वि. (सं.) १ काणा. २ अपंग. ३ कलंकित; निंदित. ४ क्षुद्र; तुच्छ; नीच. ५ लज्जित; शरमिंदा. ६ उपकृत.

कन्ना-पु. (सं.) १ पतंगाची कन्नी. २ कांठ; किनारा; कड. ३ तांदुळांतील कणी. ४ जोडयाच्या पुढील भागाची कड. ५ झाडांचा एक रोग.

कन्नी-स्त्री. (सं.) १ पतंगाची कन्नी. २ कांठ; किनारा.

कन्नी-पु. (सं.) करणी (गवंडयाची). २ अंकुर; कोंब.

कन्यापुर-पु. (सं.) जनानखाना; अंत:पुर.

कन्यारासी-वि. (सं.) १ सत्यानाशी. २ निकामी; कमजोर.

कन्यावेदी-पु. (सं.) जामात; जावई.

कन्हाई-कन्हैया-पु. (सं.) श्रीकृष्ण.

कपटना-क्रि.स. कापणें; तोडणें.

कपडकोट-पु. तंबू; डेरा.

कपड़छन-कपड़छान-पु. (सं.) वस्त्रगाळ करण्याचें काम.

कपढ़छन-कपड़छान-वि. वस्त्रगाळ.

कपर्द-पु. (सं.) १ कवडी. २ जटाजूट.

कपाट-पु. (सं.) दार (दाराची फळी).

कपार-कपाल-पु. कपाळ.

कपिल-वि. (सं.) १ भुरकट. २ सफेद; शुभ्र.

कपिल-पु. १ अग्नि. २ कुत्रा. ३ उंदीर. ४ महादेव. ५ सूर्य. ६ कपिल मुनि. ७ विष्णु.

कपिला-वि. स्त्री. (सं) १ भुरकट रंगाची. २ पांढरी. ३ भोळीभाबडी; साधीभोळी.

कपिला-स्त्री. (सं.) १ पांढऱ्या रंगाची गाय. गरीब गाय.

कपिश-वि. (सं.) १ मळकट. २ भुरकट.

कपूत-पु. (सं.) कुपुत्र; कुलांगार.

कप्पर-पु. (सं.) कपडा; वस्त्र.

कफ़-पु. (फा.) फेंस.

कफ-पु. (सं.) कफ.

कफ़न-पु. (अ.) कफन.

कफ़नखसोट-वि. (फा.) १ कंजूष; लोभी. २ दुसऱ्याची वस्तु जबरदस्तीनें पळवून नेणारा.

कफ़नखसोटी-स्त्री. (फा.) १ प्रेतावरील कफन फाडून घेण्याचा डोंबाचा

कर. २ भल्याबुऱ्या मार्गानें द्रव्य संचय करण्याची वृत्ति. ३ चिक्कूपणा.

कफ़नी-स्त्री. (फा.) १ कफन. २ कफनी.

कफ़स-पु. (फा.) १ पिंजरा. २ बंदीशाळा; तुरुंग. ३ अगदीं चिंचोळी व कोंदट जागा.

कफ़ारा - कफ्फारा-पु. (अ.) पापाचें प्रायश्चित्त.

कफ़ालत-पु. (अ.) जिम्मेदारी.

कफ़ील-पु. (अ.) जामीन.

कब-क्रिवि. (सं.) केव्हां.

कबक-पु. (फा.) चकोर.

कबड्डी-स्त्री. (अनु.) हूतूतूचा खेळ.

कबरा-वि. (सं.) १ कबरा. २ चित्रविचित्र.

कबाड़-पु. (सं.) १ निरुपयोगी वस्तू. २ अव्यापारेषु व्यापार.

कबाड़ा-पु. (सं.) व्यर्थ बकवाद.

कबाड़िया-वि (सं.) १ रद्दी विकणारा. २ तुच्छ व्यवसाय करणारा.

कबाडिया-वि. (सं.) नीच; क्षुद्र.

कबाब-पु. (अ.) विस्तवावर भाजलेलें मांस.

कबाबी-वि. (अ.) १ मांस विकणारा. २ मांसाहारी.

कबार-पु. (सं.) १ व्यवसाय; उद्यम; रोजगार. २ कबाड पहा.

क़बाला-पु. (अ.) विक्रीखत.

क़बाहत स्त्री. (अ.) १ खराबी. २ अडचण; कठिणता.. ३ बखेडा; भानगड.

कबीठ-पु. (सं.) कवठ.

कबीर-वि. (अ.) श्रेष्ठ; मोठा.

कबीर-पु. (अ.) होळीच्या दिवसांत गाइलें जाणारें अश्लील गाणें.

क़बीला-स्त्री. (अ.) भार्या; पत्नी; बायको.

कबुलवाना-कबुलाना-क्रि. अ. (अ) कबूल करावयास लावणें.

कबूद, कबूदी-वि. (फा.) निळा; अस्मानी; आकाशी.

कबूल-पु. (अ.) मंजूरी; मान्यता; स्वीकृति.

कब्ज-पु. (अ.) १ पकड. २ मलावरोध. ३ अवरोध.

क़ब्जा-पु. (अ.) १ मूठ; दस्ता. २ बिजागरी. ३ दंड; भुजदंड. ४ पकड; अधिकार.

क़ब्ज़ियत-स्त्री. (सं.) मलावरोध.

क़ब्र-स्त्री. (अ.) कबर.

कभी-क्रिवि. (अ.) केव्हां.

कमंगर-पु. (फा.) १ धनुष्य बनविणारा. २ हाडवैद्य. ३ चित्रकार.

कमंगर-वि. (फा.) कुशल; कारागीर.

कमंडली-वि. (सं.) १ साधु. २ पाखंडी.

कमंद-पु. (सं.) मुंडक्या शिवाय असलेलें धड; कबंध.

कमंद-स्त्री. (फा.) पाश; फांस टाकण्याची दोरी.

कमंध-पु. १ कबंध पहा. २ कलह; युद्ध.

कम-वि. (फा.) १ कमी; थोडें; अल्प. २ वाईट.

कम-क्रिवि. (फा.) प्रायः नाहीं; बहुतेक नाहीं.

कमअसल-वि. (फा.+अ.) वर्णसंकर; संकरज.

कमकस-वि. (सं.) कामचुकार.

कमख़ाब-स्त्री. (फा.) किनखाब.

कमचा-कमची-स्त्री. (तु.) कामटी.

कमटी-स्त्री. १ कामटी. २ डहाळी.

कमठा-पु. (सं.) धनुष्य.

कमठी-स्त्री. कमटी पहा.

कमती-स्त्री. (फा.) कमतरता; न्यूनता.

कमती-वि. कमी.

कमनैत-पु. (फा.) तिरंदाज; धनुर्धर.

कमनैती-स्त्री. (फा.) तिरंदाजी.

कमबख्त-वि. (फा.) अभागी.

कमबख्ती-स्त्री. (फा.) दुर्भाग्य.

कमयाब-वि. (फा.) दुर्लभ; दुष्प्राप्य.

कमर-स्त्री. (फा.) कमर.

कमर-पु. (फा.) चंद्रमा.

कमरकोट-पु. (फा.) तटाची भिंत (कमरभर उंच).

कमरचंडी-स्त्री. (फा.) तलवार.

कमरटूटा-वि. (फा.+सं.) १ कुबडा. २ नामर्द; सुस्त.

कमरबंद-पु. (फा.) १ कमरपट्टा. २ नाडा.

कमरबंदी-स्त्री. (फा.) तयारी; सिद्धता।

कमरबस्ता-वि. (फा.) १ तयार; सन्नद्ध; सिद्ध. २ हत्यारबंद.

कमरा-पु. १ खोली. २ कॅमेरा. ३ कांबळें.

कमलगट्टा-पु. (सं.) कमळाचें बीं.

कमलबाई-स्त्री. काविळ.

कमलो-पु. (सं.) उंट.

कमवाना-क्रिस. कमाविणें.

कमसमझी-(फा.) अल्पमति; अल्पज्ञता.

कमासिन-वि. (फा.) अल्पवयस्क.

कमाई-स्त्री. कमाई.

कमाची-स्त्री. कमची पहा.

कमान-स्त्री. (फा.) १ धनुष्य. २ कमान. ३ तोफ; बंदूक.

कमान-स्त्री. (इं.) आज्ञा; हुकूम (Command).

कमानगर-पु. (फा.) कमंगर पहा.

कमाना-क्रि.स. १ कमविणें; उपार्जन करणें. २ हलकींसलकीं कामें करणें.

कमानिया-पु. (फा.) तिरंदाज.

कमानी-स्त्री. (फा.) स्प्रिंग (Spring). २ ताड़ी (छत्रीची). ३ धनुकली.

कमायज-स्त्री. (फा.) सारंगीचा गज; धनुकली.

कमाल-पु. (फा.) १ पूर्णता. २ नैपुण्य. ३ कारागिरी.

कमाल-वि. (फा.) १ संपूर्ण; पुरा. २ अत्यंत; अधिकतर. ३ सर्वोत्तम.

कमाला-पु. (अ.) सराव होण्याकरितां खेळलेली कुस्ती.

कमालियत-स्त्री. (अ.) १ परिपूर्णता. २ निपुणता; कुशलता.

कमासुत-वि. (सं.) १ कमाविणारा; मिळविणारा. २ उद्योगी.

कमिता-वि. (सं.) १ कामुक. २ इच्छा करणारा; इच्छुक.

कमी-स्त्री. (फा.) १ न्यूनता. २ हानि; नुकसान.

कमीज़-स्त्री. (अ.) खमीस.

कमीना-वि. (फा.) नीच; क्षुद्र.

कमीस-पु. (फा.) खमीस; सदरा.

कमुआ-पु. (सं.) वल्ह्याची मूठ.

कमून-पु. (अ.) जिरें.

कमेरा-पु. (सं.) नोकर; सेवक; गडी.

कमेला-पु. खाटीकखाना; कसाईखाना.

कमोदिक-पु. १ गवई. २ कामोद राग गाणारा.

कमोरा-पु. (सं.) १ दूध ठेवण्याचें मडकें. २ घडा.

कमोरी-स्त्री. लहान मडकें (दुधाचें).

कम्मल-पु. कंबल पहा.

कम्मा-पु. (दे.) ताडपत्रावरील लेख.

क़याम-पु. (अ.) १ मुक्कामाची जागा; उतरण्याची जागा. २ मुक्काम. ३ स्थैर्य; स्थिरता.

क़यामत-पु. (अ.) ईश्वरी निर्णयाचा दिवस (मुसलमानी धर्माप्रमाणें) २ प्रलय. ३ विपत्ति.

कयारी-पु. वाळलेला चारा.

क़यास-पु. (अ.) कयास; अनुमान.

करंक-पु. (सं.) १ मस्तक. २ कमंडलु. ३ नारळाची कवटी. ४ हाडांचा सांपळा.

करंजा-पु. कंजा पहा.

करंजा-वि. घाऱ्या डोळ्यांचा.

करंजुवा-वि. (सं.) खाकी रंगाचा.

करंजुवा-पु. (सं.) खाकी रंग.

करंड-पु. (सं.) करंडी; टोपली. २ मधाचें पोळें. ३ तलवार. ४ हजारा-चमेली. ५ धारेचा दगड; कुरुंद.

करंडी-स्त्री. कच्च्या रेशमाची चादर.

करंब-पु. (सं.) मिश्रण.

करंबित-वि. (सं.) १ मिश्रित; मिसळलेला. २ घडविलेला; जडविलेला; खचित.

करई-स्त्री. झारी.

करकंटक-पु. (सं.) नख.

करक-पु. (सं.) १ कमंडलु. २ डाळिंब. ३ पळस. ४ बकुळ. ५ नारळाची करवंटी. ६ ठुसठुस; ठणका. ७ वळ; वण.

करकच-पु. (दे.) समुद्रापासून केलेलें मीठ.

करकट-पु. (सं.) केरकचरा.

करकना-क्रि.अ. (सं.) १ तडकणें; फुटणें; पिचणें. २ सलणें; ठुसठुसणें; ठणकणें.

करकरा-वि. (सं.) खरखरीत.

करकस-वि. कर्कश.

करका-पु. (सं.) गार; बर्फाचा तुकडा.

करखा-पु. १ कडखा पहा. २ कालिख पहा.

करगता-पु. (सं.) करगोटा.

करगह-पु. (फा.) १ माग. २ मागाच्या खालची पाय ठेवण्याची जागा. ३ विणकरांचा कारखाना.

करग्रह-पु. (सं.) विवाह.

करघा-पु. करगह पहा.

करचंग-पु. डफ.

करछा-पु. करछी पहा.

करछाल-स्त्री. (सं.) उडी.

करछी, करछुल, करछुली; करछुला-कलछी पहा.

करज-पु. (सं.) १ नख. २ बोट; अंगुली. ३ एक सुगंधित द्रव्य.

करट-पु. (सं.) १ कावळा. २ हत्तीचें गंडस्थळ. ३ नास्तिक.

करटा-स्त्री. (सं.) प्रयासानें दूध देणारी गाय.

करड़करड़-पु. (अनु.) कडकड; करकर.

करणी-स्त्री. (सं.) पूर्ण वर्गमूळ न निघणारी संख्या; करणी.

करतब-पु. (सं.) १ कर्तव्य. २ करामत. ३ जादू.

करतबिया-वि. करतबी पहा.

करतबी-वि. (सं.) १ कर्तृत्ववान. २ जादूगार. ३ कलावंत; गुणी.

करतळी-स्त्री. (सं.) १ तळहात. २ टाळी.

करतली-स्त्री. (दे.) बैलगाडीमध्यें गाडीवानाची बसण्याची जागा.

करतार-पु. (सं.) १ ईश्वर. २ करताल पहा.

करताल-पु. (सं.) १ टाळी. २ चिपळया. ३ झांज.

करतारी-ली-स्त्री. १ टाळी. २ चिपळया.

करतूत-स्त्री. (सं.) कर्तृत्व; करतङगारी.

करद-वि. (सं.) १ कर देणारा. २ आधार-आश्रय देणारा.

करद-स्त्री. (फा.) चाकू; सुरा.

करदम-पु. कर्दम पहा.

करदा-पु. (दे.) १ विक्रीच्या धान्यांत मिसळलेले खडे; माती इ. पदार्थ. २ धान्यांतील खडे माती इ. बद्दल कमी केलेली किंमत अथवा त्याबद्दल वर घातलेलें धान्य. ३ जुनीं भांडीं इ. विकतांना झीज म्हणून मूळ किंमतीपेक्षां कमी केलेली किंमत.

करधनी-स्त्री. (सं.) करगोटा.

करधर-पु. (सं.) मेघ; ढग.

करनबेध-पु. (सं.) मुलाचे कान टोंचण्याचा संस्कार.

करना-क्रि.स. (सं.) करणें.

करनाई-स्त्री. (सं.) तुतारी; शिंग.

करनाटकी-पु. (सं.) १ जादूगार. २ डोंबारी.

करनाल-पु. (अ.) १ शिंग; तुतारी. २ मोठा ढोल. ३ तोफ.

करनी-स्त्री. (सं.) १ करणी; कार्य; कर्म. २ मृतकाची क्रिया. ३ करणी (गवंड्याचें हत्यार).

करपर-स्त्री. (सं.) खोपडी पहा.

करपर-वि. (सं.) कंजूष.

करपलई-स्त्री. (सं.) करपल्लवी.

करपा-पु. (दे.) कणसें लागलेलीं आहेत असा कडबा.

करपाल-पु. (सं.) तलवार.

करपीड़न-पु. (सं.) विवाह.

करबच-पु. (दे.) बैलाच्या पाठीवर लादण्याची गोणी.

करबराना-क्रि.अ. (अनु.) कुरबुरणें; पुटपुटणें.

करबला-स्त्री. (अ.) १ ताबूत बुडविण्याचें ठिकाण. २ पाण्याची टंचाई असलेलें स्थळ.

करबी-स्त्री. (सं.) कडबा.

करभ-पु. (सं.) १ करपृष्ठ. २ उंटाचें पिलूं; उंट. ३ हत्तीचें पिलूं. ४ सिंहाचा छावा. ५ कंबर.

करभीर-पु. (सं.) सिंह.

करम-पु. (सं.) कर्म.

करमकल्ला-पु. (फा.+सं.) कोबीचा कांदा.

करमट्ठा-वि. (सं.) कृपण; कंजूष.

करमठ-वि. (सं.) कर्मठ.

करमर्दक-पु. (सं.) आवळा.

करमात-पु. (सं.) भाग्य; नशीब; दैव.

करमाली-पु. (सं.) सूर्य.

करमी-वि. (सं.) १ कर्म करणारा. २ कर्मठ.

करमुखा-करमुँहा-वि. (सं.) १ काळतोंड्या. २ कलंकित; पापी.

करंरना-करराना-क्रि.अ. (अनु.) १ करकरणें; करकर आवाज होऊन मोडणें. २ कर्कश शब्द करणें.

कररी-स्त्री. (सं.) रानतुळस.

करुरुह-पु. (सं.) नख.

करल-पु. (सं.) कडाह पहा. कडाही पहा.

करला-ली-स्त्री. कल्ला पहा.

करवट-स्त्री. (सं.) कुशीवर निजण्याची पद्धति.

करवट-पु. (सं.) करवत.

करवर-स्त्री. (दे.) विपत्ति; संकट.

करवरना-क्रि.अ. (सं.) गोंगाट करणें; गलबला करणें.

करवा-पु. (सं.) तोटी असलेला गडवा.

करवाना-क्रि.स. (सं.) करविणें.

करवार-स्त्री. (सं.) तलवार.

करवाल-पु. (सं.) १ नख. २ २ तलवार.

करवाली-स्त्री. (सं.) लहान तलवार.

करवीर-पु. (सं.) १ तलवार. २ स्मशान. ३ कण्हेर.

करवैया-वि. (सं.) करणारा.

करश्मा-पु. (फा.) करामत; चमत्कार.

करष-पु. (सं.) १ ओढ; ताण. २ आकस; तेढ; द्वेष. ३ संताप; क्रोध; आवेश.

करषक-पु. (सं.) शेतकरी; किमान.

करषना-क्रि.स. (सं.) १ खेचणें; ताणणें. २ शोषून घेणें. ३ बोलाविणें; निमंत्रित करणें. ४ एकत्रित करणें.

करसान-पु. (सं.) शेतकरी.

करसायर-करसायल-पु. (सं.) काळवीट.

करसी-स्त्री. (सं.) १ गोवरीचा तुकडा. २ गोवरी.

करह-पु. (सं.) १ उंट. २ कळी.

करॉकुल-पु. (सं.) करकोचा.

करॉत-पु. (सं.) करवत.

करॉती-पु. (सं.) अंरकस.

कराइत-पु. (सं.) कृष्णसर्प.

कराई-स्त्री. १ डाळीचें टरफल. २ काळेपणा; श्यामता

कराना-क्रि.स. (सं.) करविणें.

क़राबत-स्त्री. (अ.) १ समीपता. २ नातें; संबंध.

क़राबा-पु.(अ.) अर्क वगैरे सांठवून ठेवण्याचें कांचेचें मोठें भांडें. (मोठी बरणी).

करामात-स्त्री. (अ.) करामत; चमत्कार.

करार-पु. (सं.) नदीचा उंच किनारा.

क़रार-पु. (अ.) १ स्थैर्य. २ धैर्य; धीर. ३ आराम; चैन. ४ करार; प्रतिज्ञा; वायदा.

करारा-पु. (सं.) १ नदीचा उंच किनारा. २ उंच किनारा. ३ टेकाड. ४ कावळा.

करारा-वि. (सं.) १ कठिण; कडक; खरबरीत. ३ कडकडीत. ४ उग्र; तीक्ष्ण. ५ खरा; चोख. ६ धट्टाकट्टा. ७ करडा; कडक.

कराल-वि. (सं.) १ भयानक; भयंकर; मोठ्या दातांचा.

कराह-पु. (सं.) कण्हण्याचा आवाज.

कराहना-क्रि. अ. (सं.) कण्हणें.

कराह-पु. (सं.) मोठी कढई.

कराही-स्त्री. (सं.) लहान कढई.

करिखई-स्त्री. काळेपणा.

करिखा-पु. काजळ.

करिगह-पु. करगह पहा.

करिया-पु. (सं.) १ सुकाणूं. २ कर्णधार; सुकाणूंवाला.

करिया-वि. (सं.) काळा.

करियाई-स्त्री. १ काळेपणा; श्यामता. २ काजळ.

करियारी-स्त्री. (सं.) १ एक प्रकारचें विष. २ लगाम.

करिहाँ-स्त्री. (सं.) कंबर.

करी-स्त्री. (सं.) १ कळी. २ तुळई; कडी.

करीना-पु. (दे.) १ छिनी. २ किराणा.

क़रीना-पु. (अ.) १ क्रम. २ रीति; व्यवहार. ३ तऱ्हा; ढंग; पद्धति.

क़रीब-क्रि.वि. (अ.) १ निकट; नजीक. २ सुमारें; अंदाजें; जवळ-जवळ.

करीम-वि (अ.) दयाळू.

करीम-पु. (अ.) ईश्वर.

करीर पु. (सं.) १ बांबूचा नवीन कोंब. २ बांबू. ३ घडा.

करीष-पु. (सं.) रानगोवरी.

करुआ-वि. (सं.) १ कडु. २ अप्रिय.

करुखी-स्त्री. तिरपी नजर.

करुना-स्त्री. (सं.) करुणा.

करुर-वि. (सं.) कडु.

करुवा-वि. (सं.) १ कडु. २ कडवा पहा.

करू-वि. (सं.) कडु.

करूला-पु. १ चूळ. २ हातांतील कडें. ३ भेसळ युक्त सोनें.

करेजा-पु. कलेजा पहा.

करेजी-स्त्री. काळजाचें मांस.

करेर-वि. (सं) कठोर.

करेला-पु. (स.) कारलें.

करैत-पु. काळा फणीदार साप.

करैल-स्त्री. (सं.) १ काळी माती. २ काळ्या मातीची जमीन.

करैल-पु. (स.) १ बांबूचा कोंवळा कोंब. २ डोंब कावळा.

करोट-पु. (सं.) डोक्याची कवटी.

करोड-वि. (सं.) कोटि.

करोड़खुख-वि. (सं.) गप्पाड्या; थापाड्या.

करोड़पति-पु. (सं.) कोट्याधीश.

करोनी-स्त्री. १ खरवड. २ पितळी खुरपें.

करोर-वि. करोड़ पहा.

करोला-पु. १ करवा पहा. २ भालू पहा.

करौंछा-वि. काळा.

करौंदा-पु. (सं.) करवंद.

करौंदिया-वि.(सं.) करवंदी रंगाचा.

करौत-पु. (सं.) करवत.

करौत-स्त्री. रखेली.

करौता-पु. (सं.) १ करवत. २ क़राबा पहा.

करौती-स्त्री. (सं.) १ करवत. २ कांचेची बरणी. ३ कांचेची भट्टी.

करौली-स्त्री. (सं.) लांब सुरी.

क़र्ज़-क़र्ज़ा-पु. (अ.) कर्ज.

कर्णधार-पु. (सं.) १ नावाडी; सुकाणूंवाला. २ सुकाणूं.

कर्णिका-स्त्री. (सं.) १ कर्णफूल. २ हाताचें मधलें बोट. ३ पांढरा गुलाब. ४ कलम; लेखणी. ५ देंठ. ६ हत्तीच्या सोंडेचें टोंक.

कर्णिकार-पु. (सं.) सोनचांफा.

कर्णीजप-पु. (सं.) चुगलखोर; चहाडखोर.

कर्त्तनी-स्त्री. (सं.) कात्री.

कर्त्तब-पु. (सं.) कर्तव्य.

कर्त्तरी-स्त्री. (सं.) १ कात्री. २ लहान तरवार. ३ सुरी; कट्यार.

कर्त्तार-पु. (सं.) १ करणारा. २ ईश्वर.

कर्तृ-पु. (सं.) १ करणारा. २ रचयिता.

कर्तृक-वि. (सं.) केलेला; बनविलेला; संपादित.

कर्द-पु. (सं.) कर्दम; चिखल.

कर्दन-पु. (सं.) पोटांतील गुरगुर.

कर्दम-पु. (सं.) १ चिखल. २ मांस ३ पाप. ४ छाया.

कर्पट-पु. (सं.) फाटकें वस्त्र; गोधडी; धडोतें.

कर्पटिक-पु. (सं.) भिकारी.

कर्फर-पु. (सं.) आरसा.

कर्बुर-पु. (सं.) १ सोनें. २ धोतरा. ३ पाणी. ४ पाप. ५ राक्षस.

कर्बुर-वि. (सं.) चित्रविचित्र रंगाचा; कबरा.

कर्बुरा-स्त्री. (सं.) रानतुळस; काळी तुळस.

कर्बुरी-स्त्री. (सं.) दुर्गा.

कर्मकार-पु. (सं.) १ लोखंड वा सोन्याचें काम करणारा. २ बैल. ३ ४ नोकर; सेवक; चाकर. ५ वेतनाशिवाय काम करणारा; बिगारी.

कर्मचारी-पु. (सं.) १ कार्यकर्ता. २ अधिकारी.

कर्मठ-वि. (सं.) १ कर्मठ. २ काम करण्यांत चतुर.

कर्मयुग-पु. (सं.) कलियुग.

कर्मार-पु. (सं.) लोहार, सोनार, सुतार आदि कारागीर.

कर्मीर-- पु. (सं.) नारंगी रंग.

कर्रा-वि. (सं.) कडक.

कर्री-वि.स्त्री. (सं.) कडक.

कर्षक-पु. (सं.) १ खेंचणारा. २ नांगर चालविणारा; शेतकरी.

कर्षण-पु. (सं.) १ ओढणें. २ ओरखडा काढणें. २ कृषिकर्म; शेती.

कर्षिणी-स्त्री. (सं.) लगाम.

कर्हि-क्रि.वि. (सं.) केव्हां? कधीं ?

कर्हिचित-क्रि.वि. (सं.) १ केव्हां? कधीं ? २ कदाचित.

कलंकुर-पु. (सं.) पाण्यांतील भोंवरा.

कलँगडा-पु. (सं.) कालिंगड.

कलंदर-पु. (अ.) १ अस्वल अथवा माकडाचा खेळ करणारा. २ मुसलमान फकिरांची जात.

कलंदरा-पु. (इं.) १ कॅलेंडर. २ एक प्रकारचें रेशमी कापड.

कलंब-पु. (सं.) १ बाण. २ कदंब.

कल-पु. (सं.) १ मधुर लकेर; गुंजारव. २ वीर्य.

कल-वि. (सं.) १ सुंदर; मनोहर. २ कोमल.

कल-स्त्री. (सं.) १ निरोगता; आरोग्य. २ आराम; चैन; सुख; मजा. ३ संतोष; तृप्ति. ४ कल; बाजू ५ अंग; अवयव. ६ युक्ति. ७ यंत्र. ८ बंदुकीचा चाप.

कलई-स्त्री. (अ.) १ कल्हई. २ कथील. ३ चुनकळी. ४ दिखाऊपणा.

कलईगर-पु. (फा.) कल्हई करणारा.

कलक-पु. (अ.) १ बेचैनी; अस्वस्थता. २ चिंता; काळजी.

कलकना-क्रि.अ. (सं.) कलकलाट करणें.

कलकल-पु. (सं.) १ कलकल. २ कंड.

कलकल-स्त्री. (सं.) १ वादविवाद; झगडा. २ राळ.

कलगट-पु. (दे.) कुऱ्हाड.

कलगी-स्त्री. (तु.) १ शहामृगादि पक्ष्यांच्या डोक्यावरील तुरे हे मुगुटाच्या मध्यभागीं लावतात. २ एक दागिना. ३ इमारतीचें उंच शिखर. ४ लावणीचा एक प्रकार.

कलछा-पु. (सं.) मोठी पळी.

कलछी-स्त्री. (सं.) पळी.

कलछुल-स्त्री. कलछी पहा.

कलछुला-पु. (सं.) भडभुंजांची मोठी लोखंडी पळी.

कलजिभा-वि. (सं.) १ काळ्या जिभेचा. २ अशुभ बोलणारा.

कलजीहा-वि. कलजिभा पहा.

कलझँवाँ-वि. (सं.) काळ्या तोंडाचा; सांवळा; काळा.

कलटोरा-पु. काळी चोंच असलेलें पांढरें कबुतर.

कलट्टर-पु. (इं.) कलेक्टर.

कलदार-वि. (सं.+फा) पेंचदार.

कलदार-पु. (सं.+फा.) सरकारी रुपया.

कलधूत-पु. (सं.) चांदी.

कलधौत-पु. (सं.) १ सोनें. २ चांदी. ३ सुंदर ध्वनि.

कलपना-क्रि.अ. (सं.) १ विलाप करणें. २ कल्पना करणें.

कलपना-स्त्री. (सं.) कल्पना.

कलपनी-स्त्री. (सं.) कात्री.

कलपाना-क्रि.स. (सं.) त्रासविणें; दुःखी करणें.

कलफ-पु. (सं.) १ खळ. २ चेहऱ्यावरील काळा डाग.

कलफा-स्त्री. (दे.) दालचिनीची साल.

कलफा-पु. (दे.) अंकुर; कोंब.

कलवल-पु. (सं.) युक्ति; उपाय; डावपेंच.

कलबल-पु. (अनु.) कलकल; गडबड.

कलबल-वि. (अनु.) अस्पष्ट शब्द.

कलबूत-पु. (फा.) १ सांगाडा; सांचा. २ चांभाराचा बूट बनविण्याचा ठोकळा.

कलम-पु.स्त्री. (अ.) १ लेखणी. २ ब्रश; कुंचली. ३ कलम (झाडाची खांदी). ४ कल्ला. ५ फुलबाजी. ६ खोदण्याचें अथवा कोरण्याचें हत्यार.

कलमक-कलमक्क-पु. (फा.) एक बलुचिस्थानांतील द्राक्षाची जात.

कलमकार-पु. (फा.) १ चित्रकार. २ लेखक. ३ एक प्रकारचें वेलबुट्टीदार कापड.

कलमकारी-स्त्री. (फा.) १ नक्षी; वेलबुट्टी. २ चित्रकला. ३ लेखन.

कलमख-पु. (सं.) १ पाप. २ कलंक; लांछन.

कलमतराश-पु. (फा.) कलम करण्याची सुरी अथवा चाकू.

कलमना-क्रि.स. (फा.) कलम करणें; कापणें.

कलमलाना-क्रि.अ. (अनु.) चुळबुळणें; वळवळणें.

कलमा-पु. (अ.) १ वाक्य. २ इस्लामी धर्माचा मूलमंत्र.

कलमी-वि. (अ.) १ लिखित; लिहिलेला. २ कलमी.

कलमुहाँ-वि. (सं.) १ काळ्या तोंडाचा. २ कलंकित.

कलवरिया-स्त्री. (सं.) दारूचें दुकान; गुत्ता.

कलवार-पु. (सं.) कलाल.

कलशी-स्त्री. (सं.) १ कळशी. २ लहान शिखर.

कलस-पु. (सं.) १ कळस. २ कळशी.

कलसा-पु. (सं.) १ कळशी; घडा. २ कळस.

कलसरी-स्त्री. (सं.) एक पक्षी.

कलसरी-वि. (सं.) भांडखोर.

कलसी-स्त्री. (सं.) १ कळशी. २ शिखर; कळस.

कलह-पु. (सं.) १ कलह; भांडण; युद्ध. २ म्यान. ३ रस्ता.

कलहकारी-वि. (सं.) भांडखोर.

कलहकारी-वि.स्त्री. (सं.) भांडखोर स्त्री.

कलही-वि. (सं.) भांडखोर.

कलाँ-वि. (फा.) मोठा; मोठ्या आकाराचा.

कलाई-स्त्री. (सं.) १ मनगट. २ गठ्ठा; मोळी. ३ सुताची लड. ४ ४ उडीद.

कलाकुल-स्त्री. (सं.) हलाहल विष.

कलाची-स्त्री. (सं.) मनगट;

कलाद-पु. (सं.) सोनार.

कलाप-पु. (सं.) १ समूह; झुंड. २ मोराचा पिसारा. ३ पेंढी; गुंडाळी. ४ बाणांचा भाता. ५ करगोटा. ६ चंद्र. ७ दागिना.

कलाबतून-पु. (तु.) कलाबतू.

कलाम-पु. (अ.) १ वाक्य; वचन; उक्ति. २ संभाषण; बोलणें. ३ प्रतिज्ञा; वायदा; करार. ४ आक्षेप; हरकत.

कलार-कलाल-पु. (सं.) कलाल.

कलावा-पु. (सं.) १ सुताची गुंडाळी २ विवाहप्रसंगीं हाताला बांधण्याचा पिवळा अथवा तांबडा दोरा.

कलासी-स्त्री. (दे.) कळाशी.

कलिया-पु. (अ.) शिजविलेलें मांस.

कलिल-वि. (सं.) १ मिश्रित. २ गहन.

कलिल-पु. (सं.) समूह; ढेर.

कलिंदा-पु. (सं.) कालिंगड.

कली-स्त्री. (सं.) कळी.

कलील-वि. (अ.) थोडा कमी.

कलीसा-पु. (फा.) चर्च.

कलुख-पु. (सं.) कलुष.

कलुखी-वि. (सं.) दोषी; बदनाम.

कलूटा-वि. (सं.) काळा.

कलेक-पु. (सं.) न्याहारी (सकाळची).

कलेजा-पु. कलिजा; कालीज.

कलेजी-स्त्री. काळजाचें मांस.

कलेवा-पु. (सं.) न्याहारी (सकाळची).

कलेस-पु. (सं.) क्लेश.

कलैया-स्त्री. (सं.) डोकें खालीं व पाय वर करून चालण्याची क्रिया.

कलोईबोरा-पु. (दे.) एक अजगराची जात.

कलोर-स्त्री. (सं.) कालवड.

कलोल-पु. (सं.) खेळ; क्रीडा; नांचणें बागडणें.

कलौंजी-स्त्री. (सं.) १ काळें जिरें. २ भेंडी, पडवळ, कारली इ. ची मसालेदार भाजी.

कलौंस-वि. (सं.) काळसर.

कलौंस-पु. (सं.) १ काळेपणा. २ कलंक.

कल्पक-पु. (सं.) न्हावी.

कल्पक-वि. (सं.) १ कल्पक. २ कापणारा.

कल्पनी-स्त्री. (सं.) कात्री.

कल्लाँच-वि. (तु.) १ लुच्चा; गुंड; लबाड. २ दरिद्री; कंगाल.

कल्ला-पु. (सं.) १ अंकुर; मोड. २ दिव्याचा बर्नर.

कल्ला-पु. (फा.) १ जबडा. २ गालफड.

कल्ला-पू. (सं.) कलह; झगडा; भांडण.

कल्लातोड-वि. (फा.+सं.) १ सडेतोड (जबाब); समर्पक. २ बरोबरीचा.

कल्लादराज-वि. (फा.) तोंडाळ; फटकळ.

कल्लाना-क्रि.अ. (सं.) १ चुणचुणणें; ठुसठुसणें; ठगकणें. २ असह्य होणें; दुःसह होणें.

कल्लू-वि. (सं.) काळाकुट्ट.

कल्लेदराज-वि कल्लादराज पहा.

कल्लोल-पु. (सं.) १ पाण्याची लाट; लहर; तरंग. २ मौज; आनंद; हंसणें खिदळणें.

कल्ह-क्रिवि. (सं.) काल.

कल्हरना-क्रि.अ. (सं.) कढईत तळलें जाणें.

कल्हरना-क्रि स. (सं.) १ तळणें; परतणें. २ विव्हळणें.

कवन-सर्व. (सं.) कोण.

कवर-पु. (सं.) १ घास; ग्रास; कवळ. २ केशपाश. ३ गुच्छ. ४ ४ मीठ.

कवर-वि. (सं.) गुंफलेला.

कवर-पु. (इं.) कव्हर (Cover).

कवरी-स्त्री. (सं.) १ वेणी. २ रानतुळस.

कवलित-वि. (सं) खाल्लेला; भक्षिलेला.

कवष-पु. (सं.) ढाल.

कवाट-पु. (सं.) दार; झडप.

क़वाम-पु. (अ.) पाक.

क़वायद-स्त्री. (अ.) १ नियम; व्यवस्था. २ व्याकरण. ३ सैन्याचे युद्धविषयक नियम. ४ कवायत.

कविक-पु. (सं.) लगाम.

कविका-स्त्री. (सं.) १ लगाम. २ केवडा. ३ एक प्रकारची मासळी.

कविताई-स्त्री. (सं.) काव्य.

कवित्त-पु. (सं.) काव्य.

कविलास-पु. (सं.) १ स्वर्ग. २ कैलास;

कविलासिका-स्त्री. (सं.) एक प्रकारची वीणा.

कवीठ-पु. (सं.) कवठ.

कवेरा-पु. १ खेडवळ. २ गावंढळ चालीचा

कशा-पु. (सं.) चाबूक.

कशा-पु. (फा.) १ ताण; तणाव. २ हुक्का किंवा चिलमीचा दम.

कशमकश-स्त्री. (फा.) १ ओढाताण; खेंचाखेंची. २ धक्काबुक्की. ३ दुबधा; बुचकळा.

कशा-स्त्री. (सं.) १ दोरी; रश्शी. २ २ चाबूक.

कशिपु-पुं. (सं.) १ तक्या. २ आसन; अंगरी. ३ कपडा; वस्त्र. ४ अन्न; भात.

कशिश-पु. (फा.) १ ताण; तणाव; आकर्षण. २ वैमनस्य.

कश्ती-स्त्री. (फा.) १ नाव; नौका; होडी. २ तबक.

कश्मल-पु. (सं.) १ मूर्च्छा. २ पाप.

कश्मल-वि. (सं.) पापी. २ मलिन.

कष-पु. (सं.) १ धारेचा दगड. २ कसोटीचा दगड. ३ परीक्षा, कसोटी.

कस-पु. (सं.) १ कसोटी; परीक्षा. २ तलवारीचा लवचिकपणा.

कस-स्त्री. दोरी; रश्शी.

कस-पु. (सं.) १ बल;जोर. २ ताबा; अधिकार. ३ अवरोध. ४ अर्क; सत्व. ५ सार; तत्व.

कस-क्रिवि. (सं.) १ कसें. २ कां.

कसक-स्त्री. (सं.) १ ठणका; वेदना; कळ. २ अढी; द्वेष. ३ अभिलाषा; आकांक्षा; इच्छा. ४ सहानुभूति.

कसकना-क्रि.अ. (सं.) ठणकणें; ठुसठुसणें; सलणें.

कसकुट-पु. (सं.) कासें.

कसगर-पु. (फा.) मुसलमानी कुंभारांची जात.

कसना-क्रि.स. (सं.) १ बांधणें. २ कसणें; आवळणें. ३ करकचून बांधणें. ४ पारख करणें; अजमावणें. ६ ठांसून भरणें. ६ तळणें. ७ त्रास देणें. दूध आटवून खवा तयार करणें.

कसना-क्रि.अ. (सं.) १ आवळलें जाणें. २ संकुचित होणें; घट्ट होणें. ३ ठांसून भरलें जाणें.

कसनी-स्त्री. (सं.) बांधण्याची दोरी २ वेष्टण. ३ चोळी. ४ कसोटी. ५ परीक्षा; पारख.

कसब-पु. (अ.) १ परिश्रम; मेह-नत. २ पेशा; व्यवसाय. ३ उपार्जन. ४ कला; हुन्नर. ५ व्यभिचार; वेश्या-वृत्ति.

क़सबा-पु. (अ.) मध्यम वस्तीचें शहर; मोठें गांव.

कसबिन-स्त्री. कसबी पहा.

कसबी-स्त्री. (अ.) वेश्या; कसबीण.

क़सम-स्त्री. (अ.) शपथ; कसम.

कसमसाना-क्रि.अ. (अनु.) १ खेंचाखेंच होणें; गर्दीत ढकलाढकली होणें. २ बेचैन होणें. ३ मागें पुढें करणें. ४ चुळबुळ करणें.

कसमसाहट-स्त्री. (अनु.) १ चुळ-बुळ; अस्थिरता. २ बेचैनी; व्याकु-लता.

कसमसी-स्त्री. कसमसाहट पहा.

कसर-स्त्री. (अ.) १ न्यूनता; कसर. २ वैर; द्वेष. ३ तोटा; नुकसान. ४ दोष; विकार.

कसरत-स्त्री. (अ.) १ कसरत; व्यायाम. २ विपुलता; आधिक्य.

कसरहट्टा-पु. तांब्या पितळेच्या भांड्यांचा बाजार.

कसहँड-पु. तांब्या पितळेचीं मोडकीं तोडकीं भांडीं वगैरेंचे तुकडे.

कसहँडा-पु. **कसहँडी**-स्त्री. तपेलें.

कसाना-क्रि.अ. (सं.) १ कळकणें. २ कळकल्याप्रमाणें लागणें; तुरट लागणें. ३ आंबुसणें.

कसाना-क्रि.स. (सं.) आंवळून बांधविणें.

कसार-पु. (सं.) तुपांत भाजलेली व साखर घातलेली कणीक अथवा रवा.

कसाला-पु. (सं.) १ त्रास; कष्ट; तकलीफ. २ मेहनत; परिश्रम.

कसाव-पु. (सं.) तुरटपणा.

कसियाना-क्रि.अ. (सं.) कळकणें.

कसीदा-पु. (अ.) कशीदा.

क़सीदा-पु. (अ.) एक उर्दू काव्य प्रकार.

क़सूर-पु. (अ.) अपराध कसूर.

क़सूरमंद-वि. (फा.) दोषी; अप-राधी.

कसूरवार-वि. (फा.) दोषी; अप-राधी.

कसेरा-पु. (सं.) तांब्या पितळेचीं भांडीं बनविणारा; कासार.

कसैया-पु. (सं.) १ करकचून बांध-णारा. २ कस लावणारा; पारख कर-णारा.

कसैला-वि. (सं.) तुरट.

कसैली-स्त्री. (सं.) सुपारी.

कसोरा-पु. (सं.) मातीचें परळ; मातीचा कटोरा.

कसौटी-स्त्री. (सं.) कसोटी.

कस्तरी-स्त्री. (फा.) दूध तापविण्याचें मडकें; दुधाणी.

कस्तूर-पु. (सं.) १ कस्तुरी मृग. २ कस्तुरी.

कस्तूरा-पु. (सं.) कस्तुरी मृग.

कस्तूरी-स्त्री. (सं.) कस्तुरी.

क़स्द-पु. (अ.) संकल्प; विचार; इरादा.

कस्सा-पु. (सं.) १ बाभळीची साल. २ बाभळीच्या सालीपासून तयार केलेलें मद्य.

कस्साब-पु. (अ.) कसाब; कसाई.

कहँ-प्रत्य. (सं.) ला, करितां (चतुर्थीचा प्रत्यय).

कहँ-क्रि. वि. कहाँ पहा.

क़ह क़हा-पु. (फा.) खदखदून हंसणें.

कहगिल-स्त्री. (फा.) गिलावा.

क़हत-पु. (अ.) दुर्भिक्ष; दुष्काळ.

कहन-स्त्री. (सं.) १ कथन. २ म्हण; उक्ति. ४ कविता.

कहना-क्रि.स. (सं.) म्हणणें; बोलणें; सांगणें.

कहना-पु. (सं.) म्हणणें; बोलणें; सांगणें.

कहनाउत-कहनावत-स्त्री. (सं.) १ कथन. २ म्हण.

कहनि-स्त्री. कहन पहा.

कहनी-स्त्री. (सं.) १ कथा; गोष्ट; कहाणी. २ कथन; बोलणें.

कहनूत-स्त्री. (सं.) म्हण.

कहर-पु. (अ.) संकट; आपत्ति.

कहर-वि. (अ.) १ अगम; अपार. २ घोर; भयंकर.

कहरना-क्रि.अ. (ध्व.) कण्हणें.

कहल-पु. (दे.) १ उकाडा; अंगाची तगमग करणारा उकाडा. २ त्रास.

कहलना-क्रि.अ. (दे.) कासावीस होणें.

कहलवाना-कहलाना-क्रि.स (सं.) १ सांगविणें; २ निरोप धाडणें. ३ म्हणविणें.

कहवाँ-क्रिवि. (सं.) कोठें.

क़हवा-पु. (अ.) कॉफी.

कहवाना-क्रि.स. कहलवाना पहा.

कहाँ-क्रिवि. (सं.) कोठें.

कहा-पु.(सं.) कथन; उपदेश.

कहा-क्रिवि. (सं.) कसें; कशा प्रकारें.

कहा-सर्व. (सं.) काय.

कहाना-क्रि.स. (सं.) कहलाना पहा.

कहार-पु. (सं.) १ भोई. २ पाणी भरण्याचें काम करणारा; पाणक्या.

कहारा-पु. (सं.) मोठी टोपली; हारा.

कहावत-स्त्री. (सं.) म्हण; उक्ति.

कहासुना-पु. (सं.) अयोग्य कथन; अयोग्य व्यवहार; चूकभूल.

कहासुनी-स्त्री. (सं.) बोलाचाली; भांडण.

कहिया-क्रिवि. (सं.) केव्हां.

कहीं-क्रिवि. (सं.) १ कोठेंतरी; कोठेंहि. २ कदाचित; जर. ३ थोडें-बहुत.

कहूँ-क्रिवि. (सं.) कोठें.

कॉंइयाँ-वि. (अनु.) धूर्त.

कॉंई-अव्य. (सं.) कां.

कॉंकड़ा-पु. सरकी.

कॉंकर-पु. (सं.) खडा.

कॉंकरी-स्त्री. (सं.) खडी.

कॉंकुनी-स्त्री. कँगनी पहा.

कॉंख-स्त्री. (सं.) काख; बगल.

कॉंखना-क्रि.अ. (अनु.) हाश्शहुश्श करणें.

कॉंखी-वि. (सं.) अभिलाषी.

कॉंगडी-स्त्री. (दे.) गळयांत अडकविण्याची काश्मीरी शेगडी.

कॉंच-स्त्री. (सं.) काचा.

कॉंच-पु. (सं.) कांच.

कॉंचरी-कॉंचली-स्त्री. (सं.) सापाची कांत.

कॉंचा-वि. (सं.) कच्चा; अपक्व.

कॉंछा-स्त्री. (सं.) इच्छा; आकांक्षा.

कॉंजिक-पु. (सं.) कांजी.

कॉंजी-स्त्री. (सं.) कांजी.

कॉंटा-पु. (सं.) १ कांटा. २ गणिताचा ताळा.

कॉंटी-स्त्री. (सं.) १ लहान कांटा. २ लहान तराजू. ३ बेडी.

कॉंठा-पु. (सं.) १ कंठ; गळा. २ किनारा; तट. ३ पोपटाच्या गळया भोंवतींचा पट्टा.

कांड-पु. (सं.) १ कांड; पेर. २ विभाग; प्रकरण. ३ फांदी; शाखा ४ खुशामत. ५ सोटा. ६ निर्जनस्थान.

कांड-वि. (सं.) वाईट; कुत्सित.

कॉंडना-क्रि.स. (सं.) कांडणें.

कॉंडी-स्त्री. (सं.) १ उखळ. २ लांकडाचा दांडा. ३ बांबूची काठी.

कॉंडीकफन-पु. (सं.+फा.) अंत्यविधीचें सामान.

कॉंथरि-स्त्री. (सं.) गोधडी.

कॉंदना-क्रि.अ. (सं.) शोक करणें; रडणें.

काँदा-पु. (सं.) कांदा.

काँदो-पु. (सं.) चिखल.

काँध-पु. (सं.) खांदा.

काँधना-क्रि.स. (सं.) १ उचलणें; डोक्यावर घेणें. २ स्वीकार करणें; अंगीकारणें. ३ साहणें.

काँधर-पु. (सं.) श्रीकृष्ण.

काँधा-पु. (सं.) कंधा पहा.

काँधी-स्त्री. (सं.) कंधा पहा.

काँप-स्त्री. (सं.) १ बांबूची लवचिक कामटी. २ हत्तीचा दांत. २ डुकराचें सुळे. ४ कानांतील दागिना (काप).

काँपना-क्रि.स. (सं.) १ कांपणें; थरारणें. २ हलणें. ३ भयभीत होणें.

काँयकाँय-पु. (अनु.) कावकाव.

काँवर-स्त्री. (सं.) कावड.

काँवरा-वि. (सं.) कावराबावरा.

काँवरी-स्त्री. (सं.) कावड.

काँवरिया-पुं. (सं.) कावडवाला.

काँस-पु. (सं.) एक प्रकारचें गवत.

काँसा-पु. (सं.) कासें (धातू)

काँसा-पु. (फा.) भिक्षापात्र.

काँसागर-पु. (सं.+फा.) काशाचें काम करणारा; कासार (भांडीं घडविणारा).

काँसी-स्त्री.(सं) १ धान्याचा एक रोग. २ कासें (धातू). ३ सर्वांत लहान स्त्री; कनिष्ठा.

का-प्रत्य. (सं.) षष्ठीचा पुल्लिंगी प्रत्यय; चा.

काई-स्त्री. (सं.) शेवाळ. २ तांबें पितळ इ. वर चढणारा हिरवा गंज. ३ मळ.

काऊ-क्रिवि. (सं.) केव्हां.

काऊ-सर्व. (सं.) १ कोणी एक. २ जरा; थोडें बहुत; काहींसें.

काक-पु. (सं.) कावळा.

काकदंत-पु.(सं.) असंभाव्य बोलणें.

काकपक्ष-पु. (सं.) कल्ले.

काकरी-स्त्री. (सं.) काकडी.

काकुल-पु. (फा.) कल्ले.

काग-पु. (सं.) कावळा.

काग-पु. (इ.) बूच (Cork).

काग़ज़-पु. (फा.) कागद.

काग़ज़ात-पु. (फा.) कागदपत्र.

कागरी-वि. (फा.) तुच्छ; हीन.

कागरोल-पु. (सं.) गलका; हुल्लड.

काछ-पु. (सं.) कासोटा; काचा.

काछनी-स्त्री. (सं.) गुढघ्याच्यावर नेसलेलें धोतर.

काछा-पु. (सं.) काछनी पहा.

काछी-पु. (सं.) काची; भाजीपाला विकणारा.

काछे-क्रिवि. (सं.) जवळ; निकट.

काज-पु. (सं.) १ काज; कार्य. २ हेतु; उद्देश. ३ व्यवसाय; पेशा.

काज़-पु. (अ.) काज (गुंडीचें).

काजर-पु. (सं.) काजळ.

काजूभोजू-पु. (सं.) विशेष उपयोगी न पडणारी गोष्ट; दिखाऊ वस्तु.

काट-स्त्री. (सं.) १ कापण्याची क्रिया. २ घाव; जखम. ३ कपट; विश्वासघात. ४ तेलाचा चिकटा.

काटन-पु. (सं.) कतरण.

काटना-क्रिस. (सं.) १ कापणें. २ चूर्ण करणें; छाटणें.

काटू-वि. (सं.) १ कापणारा. २ भीतिदायक; भयानक.

काठ-पु. (सं.) लाकूड; काष्ठ.

काठड़ा-पु. (सं.) काथवट; लाकडाचें भांडें.

काठी-स्त्री. (सं.) १ अंगकाठी; ठेवण. २ तलवारीचें लाकडी म्यान. ३ उंट वा घोड्याचे पाठीवर घालण्याचें माकण.

काढना-क्रि.स. (सं) काढणें.

काण-वि. (सं.) काणा.

कात-पु. (सं.) एक प्रकारची कातरी.

कातना-क्रि.स. (सं.) कातणें (सूत).

कातर-वि. (सं.) १ व्याकुळ; भयभीत. २ अधीर; चंचल. ३ भित्रा.

कातरता-स्त्री. (सं.) १ अधीरता; चंचलता. २ भित्रेपणा.

काता-पु. (सं.) १ कातलेलें सूत; दोरा; धागा. २ बांबू तासण्याची सुरी.

कातिक-पु. (सं.) कार्तिक.

क़ातिब-पु (अ.) लेखक.

काती-स्त्री. (सं.) १ कात्री. २ सुरी; चाकू. ३ लहान तलवार; कट्यार.

कादंबर-पु. (सं.) १ दह्यावरची मलई. २ गूळ. ३ मदिरा; दारू. ४ हत्तीचा मद.

कादर-वि. (सं.) १ भीरु; भित्रा २ व्याकुळ; अधीर.

क़ादिर-वि. (अ.) सर्व शक्तिमान.

कादिरी-स्त्री. (अ.) एक प्रकारची चोळी.

काना-वि. (सं.) १ काणा. २ ज्याचा कांहीं भाग किड्यांनी खाल्ला आहे असें फळ; किडकें फळ.

काना-पु. (सं.) काना.

काना-वि. (सं.) तिरपा; तिरका.

कानाकानी-स्त्री. (सं.) कुजबुज; चर्चा.

कानाफुसकी - कानाफूसी-स्त्री. (सं.) कानगोष्ट.

कानाबाती स्त्री. (सं.) कानफुसकी पहा.

कानी-स्त्री. संकोच; लोकलज्जा; भीड.

कानी-वि.स्त्री. (सं.) १ एकाक्ष (स्त्री.). २ सर्वांत लहान (बोट).

कानीन-वि. (सं.) १ कुमारिकेस झालेला मुलगा. २ एक शिवी.

क़ानून-पु. (अ.) कायदा.

क़ानूनदाँ-पु. (अ.) कायदेपंडीत.

क़ानूनिया-वि. (अ.) १ कायदा जाणणारा. २ हुज्जतखोर; भांडखोर.

क़ानूनी-बि. (अ.) १ कायदा जाणणारा. २ कायद्यासंबंधी. ३ कायदेशीर; नियमानुसार. ४ हुज्जतखोर.

कापर-पु. (सं.) कापड.

कापुरुष-पु. (सं.) भित्रा.

क़ाफ़िया-पु. (अ.) अंत्यानुप्रास.

काफ़िर-पु. (अ.) १ इस्लाम न मानणारा. २ इस्लाम विरोधी. ३ नास्तिक. ४ निर्दय; निष्ठुर. ५ वाईट; खराब.

काफी-वि (अ.) पुरेसें; भरपूर.

काफी-स्त्री. (इ.) कॉफी.

काफूर-पु. (सं.) कापूर.

क़ाब-स्त्री. (अ.) मोठें तबक.

काबर-वि. (सं.) कबरा.

काबर-पु. रेती असलेली जमीन.

काबिल-वि. (अ.) १ योग्य; लायक. २ विद्वान; पंडित.

क़ाबिलीयत-वि. (अ.) १ योग्यता; लायकी. २ पांडित्य; विद्वत्ता.

काबिस-पु. (सं.) काव.

काबुक-स्त्री. (फा.) कबुतरांचें खुराडें.

काबू-पु. (अ.) १ ताबा; अधिकार. २ वर्चस्व.

काम-पु. (सं.) १ कार्य. २ इच्छा; कामना.

कामचोर-वि. (सं.) अंगचोर; आळशी.

कामदानी-स्त्री. (सं.) १ वेलबुट्टीचें काम. २ वेलबुट्टी काढलेलें कापड.

कामदार-पु. (सं.+फा.) व्यवस्थापक.

कामदार-वि. (सं.+फा.) कलाबतूचें काम केलेलें आहे अशी वस्तु.

कामयाब-वि. (फा.) यशस्वी; सफल.

कामयाबी-स्त्री. (फा.) सफलता; यश.

कामरी-लीं-स्त्री. (सं.) कांबळें; घोंगडी.

कामल–पु. (सं.) १ काविळ. २ वसंतकाल.

कामल–वि. (सं.) कामी.

कामला–पु. कामल पहा.

कामिल–वि. (अ.) १ पुरा; पूर्ण; सर्व. २ योग्य.

कायर–वि. (सं.) भित्रा; भेकड.

कायरता–स्त्री. (सं.) भित्रेपणा; भ्याडपणा.

क़ायल–वि. (अ.) समजूत पटल्यावर कबूल किंवा मान्य करणारा.

कायली–स्त्री. (सं.) लज्जा.

कार–पु. (सं.) कार्य.

कारकरदा–वि. (फा.) अनुभविक.

कारगर–वि. (फा.) १ परिणामकारी; प्रभावी. २ उपयोगी; लाभदायक.

कारगुज़ार–वि. (फा.) कार्यक्षम; कर्तव्यदक्ष; तरबेज.

कारगुज़ारी–स्त्री. (फा.) १ कर्तव्यपालन. हुशारी; कार्यपटुता.

कारज–पु. (सं.) कार्य.

कारटा–पु. (सं.) कावळा.

कारन–पु. (सं.) कारण.

कारन–स्त्री. (सं.) रडण्याचा करुण स्वर.

कारनी–पु. (सं.) १ बुद्धिभेद करणारा. २ प्रेरक.

कारपरदाज़–वि. (फा.) प्रबंध कर्ता; काम करणारा.

कारपरदाज़ी–स्त्री. (फा.) दुसऱ्याचें काम करण्याची तत्परता; कार्यपद्धता.

कारबार–पु. (फा.) १ कामकाज. २ व्यापार; पेशा; व्यवसाय.

काररवाई–स्त्री. (फा.) १ काम; कृत्य. २ कार्यतत्परता; कर्मण्यता. ३ कारवाई; कपट.

कारवाँ–पु. (फा.) यात्रेकरूंचा जथा.

कारवाँसराय–स्त्री. (फा.) यात्रेकरूंची उतरण्याची जागा; धर्मशाळा.

कारसाज–वि. (फा.) काम करणारा; बिघडलेले काम सावरून घेणारा.

कारसाजी–स्त्री. (फा.) १ काम सफल करण्याची हातोटी. २ गुप्त कारवाई.

कारिंदा–पु. (फा.) गुमास्ता; कारकुन.

कारिख–स्त्री. (सं.) १ काजळ. २ कलंक; काळिमा.

कारीगर–पु. (फा.) कारागीर.

कारीगर–वि. (फा.) कुशल; निपुण

कारु–पु. (सं.) कारागीर.

क़ारूँ–पु. (अ.) कंजूष.

क़ारूरा–पु. (अ.) १ मूत्र. २ मूत्र-परिक्षा करण्याकरितां मूत्र ठेवण्याची कांचेची नळी. ३ दारूची कुपी, ही पेटवून शत्रूचें अंगावर टाकण्यांत येते.

कारोबार–पु. (फा.) कारबार पहा.

कार्मिक–वि. (सं.) कामगार.

कार्रवाई–स्त्री. काररवाई पहा.

कालकोठरी–स्त्री. (सं.) अंधार कोठडी.

काला–वि. (सं.) काळा.

कालाकलूटा–वि. (सं.) काळाकुट्ट.

कालाक्षरी–वि. (सं.) अत्यंत विद्वान.

कालानमक–पु. (सं.+फा.) पादे-लोण.

कालापहाड–पु. (सं.+फा.) भयंकर वस्तु.

कालि–क्रिवि. (सं.) १ काल. २ लवकरच; थोडयांच दिवसांत.

कालिख–स्त्री. (सं.) काजळी.

कालिब–पु. (अ.) १ शरीर; देह. २ टोपी करतांना टोपीमध्यें ठेवण्याचा ठोकळा.

कालीघटा–स्त्री. (सं.) काळें ढग; काळया ढगांची मालिका.

क़ालीन–पु. (अ.) गालिचा;

कालीमिर्च–(सं.) काळीं मिरीं.

कालीशीतला–स्त्री. (सं.) कांजण्या

कालौंछ–स्त्री. (सं.) १ काळेपणा. २ काजळी.

काल्ह–क्रि.वि. काल.

कावा–पु. (फा.) घोडयाला गोल फिरविण्याची क्रिया.

काश–पु. (सं.) १ एक प्रकारचें गवत. २ खोकला.

काशाना–पु. (फा.) १ झोपडी. २ घर.

काशू–स्त्री. (सं.) भाला.

काश्त–स्त्री. (फा.) १ शेती. २ खंडानें जमीन घेऊन केली जाणारी शेती.

काश्तकार–पु. (फा.) शेतकरी.

काष–पु. (सं.) सहाणचा दगड.

कासर–पु. (सं.) रेडा.

कासरी–स्त्री. (सं.) म्हैस.

कासा–पु. (फा.) १ पेला; कटोरा. २ आहार; भोजन.

क़ासिद–पु. (अ.) दूत; संदेशवाहक.

काहँ–क्रिवि. (सं.) कुठें.

काहँ–प्रत्य. (सं.) ला, चतुर्थीचा प्रत्यय.

काह–क्रिवि. (सं.) १ काय. २ कोणता.

काहिल–वि. (फा.) आळशी; सुस्त.

काहिली-स्त्री. (अ.) सुस्ती; आळस.

काही-वि. (फा.) काळसर हिरव्या रंगाची.

काहु-काहू-सं. (सर्व.) १ कोणीहि. २ कोणाचा.

काहे-क्रिवि. (सं.) कां? कोणत्या कारणानें; काय म्हणून.

किंगिरी-स्त्री. (सं.) लहान सारंगी.

किकियाना-क्रि.अ. (सं.) १ चीं चीं असा आवाज काढणें. २ रडणें.

किचकिचाना-क्रि. अ. दांत चावणें; दांत ओठ खाणें.

किचपिच-वि. गिचपिच पहा.

किचडाना-क्रि.अ. (सं.) डोळे चिपडांनीं भरणें.

किटकिना-पु. (सं.) १ पोट मक्त्याचा कागद. २ सोनाराचा ठसा. ३ धूर्तपणा; कावेबाजी.

किटिभ-पु. (सं.) ऊ.

किट्ट-पु. (सं.) कीट; किट्टण.

किडकना-क्रि.अ. (अनु.) गुपचुप पणें निसटून जाणें.

कित-क्रिवि. (सं.) कोठें; कोणीकडे.

कितक-कितिक-क्रिवि. कितना पहा.

कितना-वि. (सं.) किती.

कितव-पु. (सं.) १ जुगारी. २ दुष्ट; कपटी. ३ उन्मत्त. ४ धोतऱ्याचें फूल.

किताब-स्त्री. (अ.) १ पुस्तक. २ वही.

कितेक-वि. (सं.) १ कित्येक; पुष्कळ. २ किती.

किती-कित्ता-वि. (सं.) किती.

कित्ति-स्त्री. (सं.) कीर्ति.

किधर-क्रिवि. (सं.) कोठें; कोणीकडे.

किधों-अव्य. (सं.) नाहींतर; अथवा; किंवा.

किन-सर्व. (सं.) किसचें बहुवचन; कोण.

किन-पु. (सं.) वण; डाग; चिन्ह.

किनका-पु. (सं.) १ धान्याचा कण. २ तांदुळाची कणी.

किनहा-वि. (सं.) किडकें (फळ इ.).

किनार-पु. (फा.) किनार; कांठ; किनारा.

किनारा-पु. (फा.) किनारा; कांठ.

किनारी-स्त्री. (फा.) जरीचा कांठ; गोट.

किन्नर-पु. (दे.) वादविवाद; झगडा.

किन्नरी-स्त्री. (सं.) १ एक प्रकारचा तंबोरा. २ सारंगी.

किफायत-स्त्री. (अ.) १ बचत; काटकसर. २ स्वस्त भाव; कमी मूल्य.

किफ़ायती-क्रि. (अ.) कमी खर्च करणारा; काटकसरी.

क़िबलई-स्त्री. (अ.) पश्चिम दिशा.

क़िबला-पु. (अ.) १ पश्चिम दिशा. २ मक्का. ३ पूज्य व्यक्ति. ४ पिता; बाप.

क़िबलानुमा-पु. (अ.+फा.) पश्चिम दिशा दाखविणारें यंत्र.

क़िमार-पु. (अ.) जुगार; द्यूत.

क़िमाश-पु. (तु.) तऱ्हा; ढब.

किमि-क्रिवि. (सं.) कशा प्रकारें.

कियत-वि. (सं.) किती.

कियारी-स्त्री. (सं.) १ अळें; वाफा. २ शेताचा एक विभाग. ३ घडवंची. ४ मीठ तयार करण्याकरितां केलेली मोठी काहील.

किरका-पु. (सं.) लहान तुकडा; खडा.

किरकिटी-स्त्री. (सं.) धुळीचा कण.

किरकिरा-स्त्री. (सं.) खडबडीत; रवाळ; खरखरीत.

किरकिरी-स्त्री. (सं.) १ धुळीचा कण. २ अपमान.

किरच-स्त्री. (सं.) १ लहान तरवार; संगीन. २ टोंकदार तुकडा.

किरची-पु. (दे.) १ एक प्रकारचें बंगाली रेशीम. २ रेशमाची लडी.

किरन-पु. (सं.) किरण.

किरपा-स्त्री. (सं.) कृपा.

किरम-पु. (सं.) कृमि.

किरमिच-पु. (इं.) कॅनव्हास.

किरराना-क्रि.अ. (अनु.) १ दांत ओठ खाणें. २ किर्र किर्र शब्द करणें.

किरवार-पु. (सं.) तलवार.

किराँची-स्त्री. (इं.) १ माल वाहण्याची गाडी. २ मालगाडीचा डबा.

किराना-पु. (सं.) केराना पहा.

किराना-क्रि.स. (सं.) केराना पहा.

किराया-पु. (अ.) भाडें.

किरायेदार-पु. (फा.) भाडेकरी.

किरासन-पु. (इं.) रॉकेल; घासलेट.

किरिच-स्त्री. (स.) धातूचा टोंकदार तुकडा.

किरिम-पु. (सं.) कृमि.

किरिया-स्त्री. (सं.) १ शपथ. २ काम; कर्तव्य. ३ क्रिया कर्म; मृतक कर्म.

किरोर-पु. करोड पहा.

किरोलना-क्रि.स. (सं.) खरवडणें; खरडणें.

किरौना–पु. (सं.) किडा.

किर्मीर–पु. (सं.) नारंगीचें झाड.

किर्मीर–वि. (सं.) कबरा.

किलक–स्त्री. (सं.) हर्ष ध्वनि.

किलकना–क्रि.अ. (सं.) हर्षध्वनि करणें; खदखदून हंसणें.

किलकार-किलकारी–स्त्री. (सं.) हर्षध्वनि.

किलकिल–स्त्री. (सं.) कटकट; वादविवाद; झगडा.

किलकिला–पु. (सं.) समुद्राच्या लाटांचा जेथें मोठा आवाज होतो असा समुद्र किनाऱ्याचा भाग.

किलकिला–स्त्री. (सं.) किलकार पहा.

किलकिलाहट–स्त्री. (सं.) किलकिलाट; किलबिलाट.

किलटा–पु. (दे.) एक प्रकारची वेळाची टोपली.

किलना–क्रि.अ. (सं.) १ वशीभूत होणें. २ गति खुंटणें.

किलनी–स्त्री. (सं.) गोचीड.

किलवा–पु. (दे.) मोठें फावडें किंवा मोठी कुदळ.

किलवाना–क्रि.स. (सं.) १ खिळा ठोकविणें; मेख ठोकविणें. २ भूत उतरविणें.

किलवारी–स्त्री. (सं.) सुकाणूं.

किला–पु. (अ.) किल्ला.

किलाट–पु. (सं.) नासविलेलें दूध; फाडलेलें दूध.

किलाना–क्रि.स. किलवाना पहा.

किलोल–पु. (सं.) आमोद प्रमोद; हसणें खिदळणें; मौज.

किलौनी–स्त्री किलनी पहा.

किल्लत–स्त्री. (अ.) त्रुटि; कमतरता; न्यूनता.

किल्ला–पु. (सं.) १ मोठा खिळा; मेख. २ जात्याचा खुंटा.

किल्ली–स्त्री. (सं.) १ मेख; खुंटी. २ बोल्ट. ३ यंत्राची कळ; किल्ली.

किवाड़–पु. (सं.) दाराची फळी; दार.

किवार–पु. किवाड पहा.

किशमिश–स्त्री. (फा.) बेदाणा; किसमिस.

किश्त–स्त्री. (फा.) शह.

किश्ती–स्त्री. (फा) १ नाव. २ तबक. ३ बुद्धिबळांतील हत्ती.

किश्तीनुमा–वि. (फा.) होडीच्या आकाराचा.

किसनई–स्त्री. (सं.) शेती.

किसबत–स्त्री. (अ.) न्हाव्याची धोकटी.

किसमत-स्त्री. क़िस्मत पहा.
किसमी-पु. (अ.) श्रमजीवी; मजूर.
किसान-पु. (सं.) शेतकरी.
किसानी-स्त्री. (सं.) शेती.
किस्त-स्त्री. (अ.) हप्ता.
किस्तबंदी-स्त्री. (फा.) हप्तेबंदी.
क़िस्म-पु. (फा.) तऱ्हा; रीत. २ प्रकार; भेद.
क़िस्मत-स्त्री. (अ.) १ भाग्य; नशीब; प्रारब्ध; कर्म. २ अनेक जिल्हे मिळून झालेला प्रांत.
क़िस्मतवर-वि. (फा.) भाग्यवान्.
क़िस्सा-पु. (अ.) १ गोष्ट; कहाणी २ वृत्तान्त; समाचार. ३ झगडा; तकरार.
किहुनी-स्त्री. कुहनी पहा.
की-प्रत्य. (सं.) षष्ठीचा स्त्रीलिंगी प्रत्यय; ची.
कीक-पु. (अनु.) चीत्कार; किंकाळी.
कीकट-पु. (सं.) घोडा.
कीसट-वि. १ निर्धन; गरीब. २ लोभी; कंजूष.
कीकना-क्रि.अ. (अनु.) चीत्कारणें; किंकाळणें.
कीकर-पु. (सं.) बाभळीचें झाड.
कीच-कीचड-पु (सं.) १ चिखल; गाळ. २ चिपडें.
कीट-पु. (सं.) कीटक, किडा.
कीटमणि-स्त्री. (सं.) काजवा.
कीडा-पु. (सं.) किडा.
कीडी-स्त्री. (सं.) १ लहान किडा; कीड. २ मुंगी.
कीनना-क्रि.स. (सं.) खरीदणें; विकत घेणें.
कीना-पु. (फा.) शत्रुत्व; वैर; द्वेष.
कीनिया-पु. (फा.) वैर ठेवणारा; द्वेष बाळगणारा.
कीनास-पु. (सं.) १ यम २ एक वानराची जात. २ शेतकरी.
कीप-स्त्री. (अ.) नसराळें; फनेल.
क़ीमत-पु. (अ) किंमत; मूल्य.
कीमती-वि. (अ.) किंमती; बहु-मूल्य.
क़ीमा-पु. (अ.) खिमा.
कीमिया-स्त्री. (अ.) किमया.
कीर-पु. (सं.) १ पोपट. २ व्याध; पारधी. ३ काश्मीर प्रदेश.
कीरी-स्त्री. (सं.) १ कीड. २ मुंगी. ३ पारध्याची स्त्री.
कीर्त्तन-पु. (सं.) कीर्तन.
कील-स्त्री. (सं.) १ खिळा; मेख; खुंटी. २ चमकी. ३ अग्निज्वाला.
कीलक-पु. (सं.) बंधन; अडचण.

कीलना-क्रि.स. (सं.) १ खिळा ठोकणें. २ सापाला मंत्र मोहित करणें; वश करणें.

कीलन-पु. (सं.) बंधन; अडचण.

कीला-पु. (सं.) खिळा.

कीलित-वि. (सं.) १ मंत्रमुग्ध. २ खिळा ठोकलेला.

कीलिना-पु. (सं.) मोट हांकणारा.

कीली-स्त्री. (सं.) १ आंस. २ खिळा; मेख.

कीश-पु. (सं,) १ वानर. १ पक्षी. ३ सूर्य.

कीस-पु. (फा.) गर्भाची पिशवी.

कीसा-पु. (फा.) १ खिसा. २ थैली.

कुँअर-पु. (सं.) पुत्र; कुमार.

कुँअरेटा-पु. (सं.) पुत्र; मुलगा.

कुँआ-पु. (सं.) विहीर.

कुँआरा-वि. (सं.) अविवाहित; कुमार.

कुँइआँ-स्त्री. (सं.) लहान विहीर.

कुंकुम-पु, (सं.) १ केशर. २ कुंकू; पिंजर.

कुंचन-पु. (सं.) आकुंचन.

कुंचिका-स्त्री. (सं.) १ गुंज. २ बांबूची टहाळी. ३ किल्ली.

कुंचित-वि. (सं.) १ वांकलेला; वक्र. २ कुरळे (केंस).

कुंची-स्त्री. (सं.) किल्ली; चावी.

कुंजक-पु. (सं.) अंतःपुररक्षक.

कुंजड़ा-पु. (सं.) भाजीपाला पेरणारी व विकणारी एक जात; माळी; काची.

कुंजी-स्त्री. (सं.) १ चावी; किल्ली. २ टिप्पणी (Notes).

कुंठ-वि. (सं.) १ बोथट. २ मूर्ख.

कुंठित-वि. (सं.) १ बोथट. २ मंदबुद्धि.

कुंडरा-पु. (सं.) १ चुंबळ. २ वर्तुळाकार रेषा; मंडल. ३ मोठें मडकें; रांजण.

कुंडा-पु. (सं.) १ माठ; रांजण. २ कोयंडा.

कुंडी-स्त्री. (सं.) १ मातीचा अथवा दगडाचा वाडगा. २ सांखळीचा दुवा. ३ सांखळीची कडी.

कुंढवा-पु. (सं.) पुरवा पहा.

कुंद-वि. (फा.) १ कुंठित. २ स्तब्ध; सुन्न.

कुंदन-पु. (सं.) १ सोन्याचा अतिशय पातळ पत्रा. २ शुद्ध सोनें; उत्तम सोनें.

कुंदन-वि. (सं.) १ शुद्ध; स्वच्छ. २ नीरोग.

कुंदा-पु. (फा.) १ लांकडाचा ओंडका. २ खोडा. ३ बंदुकीचा दस्ता. ४ दस्ता; मूठ.

कुंदा-पु. (सं.) १ पंख. २ खवा; मावा.

कुंदी-स्त्री. १ कपडयाच्या सुरकुत्या मोडण्याकरितां कपडयाची सारखी घडी करून त्यावर लाकडाच्या दंडुक्यानें ठोकण्याची क्रिया. २ मारणें; ठोकणें; पिटणें.

कुँदरना-क्रि.स. (सं.) खरवडणें; छिलणें; तासणें.

कुँवाँ-पु. (सं.) विहीर.

कुँवारा-वि. (सं.) अविवाहित.

कुँहडा-पु. (सं.) कोहाळा.

कुआँ-पु. (सं.) विहीर.

कुआर-पु. (सं.) आश्विन महिना.

कुआरा-वि. (सं.) आश्विनांतला.

कुइयाँ-स्त्री. (सं.) लहान विहीर.

कुकड़ना-क्रि.अ. (सं.) आकसणें; संकुचित होणें.

कुकुर-पु. (सं.) कुत्रा.

कुकूरखाँसी-स्त्री. (सं.) कोरडा खोकला.

कुकुरढ़ाँसी-स्त्री. (सं.) कोरडा खोकला.

कुक्कुर-पु. (सं.) कुत्रा.

कुखेत-पु. (सं.) वाईट जागा.

कुख्यात-वि. (सं.) बदनाम.

कुगहनि-स्त्री. (सं.) दुराग्रह.

कुघात-पु. (सं.) १ वाईट वेळ; कुसमय. २ कपट.

कुच-पु. (सं.) स्तन; छाती.

कुच-वि. (सं.) १ संकुचित. २ कंजूष; कृपण.

कुचकुचवा-पु. (अनु.) घुबड.

कुचकुचाना-क्रि.स. (अनु.) १ चोंचावणें. २ अधवट कुटणें.

कुचना-क्रि.अ. (सं.) संकुचित होणें.

कुचक्र-पु. (सं.) गुप्त कट.

कुचर-पु. (सं.) १ घाणेरडया जागीं हिंडणारा. २ नीच कर्म करणारा. ३ दुसऱ्याची निंदा करीत फिरणारा.

कुचरा-पु. (सं.) कुंचा; झाडू.

कुचलना-क्रि.स. (अनु.) १ चेंचणें; ठेंचणें. ६ तिंबणें; पायांनी तुडविणें; ३ मळणें; रगडणें.

कुचली-स्त्री. (अनु.) सुळे दांत.

कुचाल-स्त्री. (सं.) १ वाईट चलणूक; वाईट आचरण. २ पाजीपणा; खोटेपणा.

कुचाली-पु. (सं.) १ दुराचरणी. २ दुष्ट; पापी.

कुचिया-स्त्री. (सं.) लहान लहान वड्या; लहान गोळ्या.

कुचियादाँत-पु. दाढ.

कुचिलना-क्रि. (स.) कुचलना पहा.

कुचील-कुचीला-वि. (सं.) घाणेरडा; मलिन.

कुचेल-पु. (सं.) मलिन वस्त्र.

कुचेल-वि. (सं.) १ मलिन वस्त्र नेसणारा. २ घाणेरडा.

कुचैला-वि. (सं.) कुचेल पहा.

कुच्छित-वि. (सं.) कुत्सित.

कुछ-वि. (सं.) थोडा; कांहीं; जरा.

कुजंत्र-पु. (सं.) जादूटोणा; मंत्रतंत्र.

कुजून-स्त्री. १ वाईट समय; अवेळ. २ उशीर.

कुजोग-पु. (सं.) कुयोग.

कुज्जा-पु. (फा.) मडकें; मातीचा पेला.

कुटका-पु. (सं.) लहान तुकडा.

कुटना-पु. (सं.) १ वेश्यांचा दलाल; बदफैली करावयास लावणारा मध्यस्थ. २ चहाडखोर.

कुटना-पु. (सं.) १ कुटलें जाण्याची क्रिया. २ कुटण्याचें हत्यार.

कुटना-क्रि.अ. (सं.) कुटलें जाणें.

कुटनाना-क्रि.स. (सं.) स्त्रीला बदफैली करावयास लावणें; वाईट मार्गाला लावणें; बहकावणें.

कुटनापन-पु. (सं.) कुंटिणपण.

कुटणी-स्त्री. (सं.) कुंटीण.

कुटाई-स्त्री. (सं.) १ कुटण्याचें काम. २ कुटण्याचा मोबदला. ३ मार; चोप.

कुटास-स्त्री. (सं.) मारहाण; मारपीट.

कुटिया-स्त्री. (सं.) लहान झोपडी.

कुटिहा-वि. (सं.) चेष्टेखोर; विनोदी.

कुटेक-स्त्री. (सं.) दुराग्रह; हट्ट.

कुटेव-स्त्री. (सं.) वाईट खोड; वाईट संवय.

कुटौनी-स्त्री. (सं.) १ कांडण. २ कांडण्याची मजुरी.

कुद्टनी-स्त्री. (सं.) कुंटीण.

कुट्टा-पु. (सं.) १ पिसें कापलेलें कबूतर.

कुट्टिम-पु. (सं.) १ फरसबंदी जमीन. २ डाळिंब.

कुट्टी-स्त्री. (सं.) १ गवत वा चारा कापून बारीक बारीक करण्याची क्रिया. २ बारीक कापलेला चारा.

३ कागदाचा लगदा. ४ गट्टी फू; मैत्री भंग. ५ पिसें कापलेलें कबूतर.

कुठला–पु. (सं.) १ धान्याची कणगी. २ चुन्याची भट्टी.

कुठाँउ-कुठाँय-कुठाँव–स्त्री. (सं.) वाईट स्थान; अयोग्य ठिकाण; मर्मस्थान.

कुठाकु–पु. (सं.) कठ फोड्वा पहा.

कुठाट–पु. (सं.) अयोग्य थाट; वाईट व्यवस्था.

कुठार–पु. (सं.) १ कुऱ्हाड. २ परशु. ३ धान्य ठेवण्याचें मोठें भांडें; कोठी.

कुठारी–स्त्री. (सं..) कुऱ्हाड.

कुठाहर-कुठौर–पु. (सं.) १ वाईट स्थान. २ अवेळ; अयोग्य वेळ.

कुठिया–स्त्री. (सं.) धान्य ठेवण्याचा रांजण.

कुडिला–पु; कुठला पहा.

कुठौर–पु. (सं.) १ वाईट जागा; अशुभ जागा. २ वाईट समय; अनुपयुक्त समय; अवेळ.

कुड़–पु. (सं.) कुडा (औषधी वनस्पति).

कुड़–पु. (दे.) अन्नाची रास.

कुड़कुड़ना-कुड़बुड़ना–क्रि.अ.(सं.) (मनातल्या मनांत) जळफळणें; चडफडणें; फुटफुटणें.

कुड़कुड़ी–स्त्री. (अनु.) पोटांत गुरगुरणें.

कुड़री–स्त्री. (सं.) १ त्रिभुज प्रदेश. २ चुंबळ.

कुड़ाली–स्त्री. (सं.) कुऱ्हाड (लहान).

कुडुक–पु. (दे.) एक चामड्यानें मढविलेलें वाद्य.

कुडुक–स्त्री. (फा.) १ अंडें न देणारी कोंबडी. २ (वि.) व्यर्थ.

कुढंग–पु. (सं.) वाईट चाल; वाईट लक्षण.

कुढंग-कुढंगा-कुढंगी–वि. (सं.) वाईट चालीचा; अव्यवस्थित.

कुढना–क्रि.अ. (सं.) कुढणें.

कुढब–वि. (सं.) १ बेढब. २ कठिण; दुस्तर.

कुढ़ाना–क्रि. (सं.) खिजविणें; चिडविणें.

कुणप–पु. (सं.) १ मृत शरीर; शव. २ शिसें. ३ भाला.

कुणपा–पु. (सं.) भाला.

कुणपाशी–पु. (सं.) प्रेत खाणारे प्राणी उदा० गिधाड; कावळा इ.

कुतक-कुतका–पु. (सं.) १ गदगा २ सोटा. २ भांग घोटण्याचा लांकडी दंडुका.

कुतरना–क्रि.स. (सं) कुरतडणें.

कुतर्क-पु. (सं.) वितंडवाद; बकवाद.
कुतला-पु. (सं.) कोयता; विळा.
कुतवार-पु. १ कोतवाल. २ पिकाची वांटणी ठरविणारा.
कुतवारी-स्त्री. कोतवाली.
कुतवाल-पु. कोतवाल.
कुतार-पु. अडचण; गैरसोय.
कुताही-स्त्री. कोताही पहा.
कुतिया-स्त्री. (दे.) कुत्री.
कुतुब-पु. (अ.) ध्रुव तारा.
कुतुबख़ाना-पु. (फा.) पुस्तकालय.
कुतुबनुमा-पु. (फा.) होकायंत्र.
कुतुबफ़रोश-पु. (फा.) पुस्तकविक्रेता.
कुतुबा-पु. (फा.) पुस्तकांतील किडा (मनुष्य); पुस्तकांचा शौकी.
कुतुली-स्त्री. (दे.) १ कोंवळी चिंच. २ खीळ.
कुत्ता-पु. (दे.) कुत्रा.
कुत्ती-स्त्री. (दे.) कुत्री.
कुदकना-क्रि. अ. (सं.) उडी मारणें.
कुदक्का-पु. (सं.) धुडगूस.
कुदरत-स्त्री. (अ.) १ प्रभुत्व; सामर्थ्य; शक्ति. २ महिमा. ३ कारागिरी; रचना.
कुदरती-वि. (अ.) १ स्वाभाविक. २ दैवी; ईश्वरी.
कुदाँव-पु. (सं.) १ विश्वासघात. २ डाव. ३ मर्मस्थान.
कुदाना-क्रि.स. (सं.) उडी मारावयास लावणें.(उदा. घोडा उडविणें.)
कुदार-कुदारी-स्त्री. कुदाल पहा.
कुदाल-कुदाली-स्त्री. (सं.) कुदळ.
कुदास-पु. सुकाणूचा दांडा.
कुदिष्टि-स्त्री. (सं.) १ कुदृष्टि; वाईट नजर. २ दुष्ट.
कुधर-पु. (सं.) पर्वत.
कुधी-वि. (सं.) मंदबुद्धि; मूर्ख.
कुनकुना-वि. (सं.) कोमट.
कुनना-क्रि.स. (सं.) १ भांडें खरवडणें. २ खरवडणें.
कुनबा-पु. (सं.) कुटुंब; परिवार.
कुनबी-पु. (सं.) कुणबी.
कुनवा-पु. (सं.) कातारी.
कुनह-स्त्री. (फा.) १ द्वेष. २ आकस; वैर.
कुनही-वि. (फा.) द्वेष्टा.
कुनाई-स्त्री. (सं.) १ कीस; चूर; भुसा; भुगा. ३ तासण्याचें काम. ३ तासण्याची मजुरी.

कुनित-वि. (सं.) मधुर ध्वनियुक्त; रुमझुम अशा निनादाचा.

कुनैन-पु. (इं.) कोयनेल. (Quinine).

कुपढ़-वि. (सं.) अज्ञानी; आडाणी; मूर्ख.

कुपाठ-पु. (सं.) बदसल्ला.

कुपाठी-वि. (सं.) बदमाष; लुच्चा.

कुपार-पु. (सं.) समुद्र.

कुप्पा-पु. (सं.) तेलाचा कातडी बुधला.

कुप्पी-स्त्री. (सं.) तेल ठेवण्याची कातड्याची लहान बुधली.

कुफ्र-पु. (अ.) मुसलमानी धर्माविरुद्ध मत अथवा वाक्य.

कुबंड- पु. (सं.) धनुष्य.

कुबंड-वि. (सं.) लुळापांगळा; विकृतांग.

कुबरी-स्त्री. (सं.) १ कुबडी. २ कुब्जा दासी.

कुबाक-पु. (सं.) १ कुवाक्य; दुर्वचन; शिवी. २ शाप.

कुबानि-स्त्री. (सं.) खोडी; वाईट संवय.

कुबेला-स्त्री. (सं.) कुवेळ; अवेळ; वाईट समय.

कुब्बा-पु. (सं.) कुबड.

कुमंठी-स्त्री. (सं.) लवचिक टहाळी.

कुमंत्रणा-स्त्री. (सं.) बदसल्ला.

कुमक-स्त्री. (तु.) कुमक; मदत.

कुमकुम-पु. (सं.) केशर.

कुमकुमा-पु. (तु.) १ लाखेचा एक पोकळ चेंडू. यांत अबीर गुलाल वगैरे भरलेला असतो हा होळीच्या दिवसांत एकमेकांच्या अंगावर टाकतात. २ आंवळ तोंडाचा चंबू. ३ काचेचा रंगीत पोकळ गोळा, हा झुंबरांना लावतात किंवा लहान गोळे स्त्रिया दागिन्यांप्रमाणें निरनिराळ्या तऱ्हेनें गुंफुन वापरतात.

कुमाच-पु. (अ.) एक प्रकारचें रेशमी कापड.

कुमाच-पु. (दे.) कांहीं ठिकाणीं जाड कांहीं ठिकाणीं पातळ अशी भाकरी.

कुमारग-पु. (सं.) कुमार्ग..

कुमुद-पु. १ कंजूष; कृपण. २ लोभी. ३ कुमुद; लालकमळ.

कुमुद-वि. १ निर्दय. २ कंजूष.

कुमैड़-पु. (दे.) कपट; दगा.

कुमैड़िया-पु. (दे.) कपटी दगाबाज.

कुमेरु-पु. (सं.) दक्षिणध्रुव.

कुम्मैत-कुमैद-वि. (तु.) काळसर लाल रंगाचा घोडा. २ काळसर लाल रंग.

कुम्हडा-कुम्हाड़ा-पु. (सं.) कोहळा.

कुम्हडौरी-स्त्री. (सं.) कोहळयाचा सांडगा.

कुम्हलाना-क्रिअ. (सं.) कोमेजणें.

कुम्हार-पु. (सं.) कुंभार.

कुम्ही-स्त्री. (सं.) १ लहान मडकें. २ एक प्रकारचें शेवाळ.

कुम्ही-पु. (सं.) १ हत्ती. २ मगर.

कुरंग-पु. (सं.) १ बदामी रंगाचें हरीण. २ हरिण; मृग.

कुरंग-पु. (सं.) १ निंद्य आचरण; २ बदामी लालरंग; लाखी रंग. ३ बदामी रंगाचा घोडा.

कुरंगलांछन-पु. (सं.) चंद्रमा.

कुरंगिन-स्त्री. (सं.) हरिणी.

कुरंगसागर-पु. (सं.) कस्तूरी.

कुरकी-कुर्की-स्त्री. (अ.) जप्तीनंतर स्थावर वा जंगम मालाचा लिलाव.

कुरकुट-पु. कुसकुर; चूर.

कुरकुटा-वि. (सं.) लहान तुकडा; रवा. २ भाकरीचा तुकडा.

कुरकुर-पु. (अनु.) कुरकुर आवाज.

कुरकुरा-वि. (अनु.) कुरकुरीत.

कुरकुरी-स्त्री. (दे.) लवचिक पातळ हाड (उदा. कानाचें).

कुरचिल्ल-पु. (सं.) खेकडा.

कुरता-पु (तु.) १ स्त्रियांचा एक प्रकारचा कुडता. २ स्त्री (सोनारांची बोली).

कुरता-पु. (तु.) कुडता; सदरा.

कुरबान-वि. (अ.) समर्पित केलेला; अर्पित.

कुरबानी-स्त्री. (अ.) आत्मबलिदान; आत्मार्पण.

कुरमा-पु. (फा.) कुटुंब; परिवार.

कुररा-पु. **कुररी**-स्त्री. (सं.) १ क्रौंच पक्षी. २ टिटवी.

कुरला-पु. (सं.) १ एक वृक्ष विशेष. २ कोल्हा. ३ कर्कश आवाजाचा; कर्कश स्वरवाला.

कुरव-वि. (सं.) अशुभ बोलणारा.

कुरवना-क्रि.स. (सं.) ढीग लावणें; रास रचणें.

कुरवा-पु. एक शेराचें लांकडी माप.

कुरवारना-क्रि.स. (सं.) खोदणें; खुरपणें.

कुरसी-स्त्री. (अ.) १ खुर्ची. २ जोतें. ३ पिढी.

कुरसीनामा-पु. (अ.+फा.) वंश-वृक्ष.

कुरा-पु. (अ.) जखमेंत पू होऊन झालेली गांठ.

कुराई-स्त्री. (सं.+फा.) खांचखळगे असलेला व अरुंद रस्ता.

कुराय-स्त्री. (सं.+फा.) १ रस्त्यांतील खांच खळग्यांचा भाग. २ खड्डा.

कुराह-पु. (सं.+फा.) कुमार्गी.

कुराहर-पु. (सं.) कोलाहल.

कुराही-वि. (सं.+फा.) कुमार्गी.

कुराही-स्त्री. (सं.+फा.) बदचलन; बदफैली; व्यभिचार.

कुरिंद-पु. (सं.) दारिद्र्य.

कुरिया-स्त्री. (सं.) १ गवताची झोंपडी. २ अगदीं लहान गांव.

कुरिया-स्त्री. (हिं.) ढेर; गंज.

कुरियाल-स्त्री.(सं.) पक्ष्यांचें आनंदानें पंख फडफडविणें.

कुरिल-पु. (सं.) चांभार.

कुरी-पु (सं.) १ धान्य विशेष. २ तुरीच्या शेंगा.

कुरी-स्त्री. (सं.) वंश; कुल.

कुरी-स्त्री. (दे.) कोल्हू.

कुरी-स्त्री. (हिं.)विभाग; खंड;तुकडा.

कुरुआ-पु. (सं.) धान्य मोजण्याचें एक माप.

कुरुई-स्त्री. (सं.) लहान टोपली.

कुरुख-वि. (सं.+फा.) दुर्मुखलेला.

कुरुप-वि. (सं.) कुरुप.

कुरेदना-क्रि.स. (सं.) खरवडणें; कोरणें; उकरणें.

कुरर-पु. (सं.) हास्यकल्लोळ.

कुरेलना-क्रि.स. उकरणे; खरवडणें.

कुरैत-पु. (सं.) हिस्सेदार; भागीदार.

कुरैना-पु. (सं.) रास; ढीग.

कुरौना-क्रि.स. (सं.) रास लावणें; ढीग रचणें.

कुरौनी-स्त्री. (सं.) कुरैना पहा.

कुर्क-वि. (तु.) जप्त.

कुर्की-स्त्री. (तु) जप्ति.

कुर्ता-पु. कुरता पहा.

कुर्पासक-पु. (सं.) चोळी.

कुर्बानी-स्त्री. कुरबानी पहा.

कुर्मी-पु. (सं.) कुणबी

कुर्मुक-पु. (सं.) सुपारी.

कुर्स-पु. (अ.) गोलटिकली.

कुर्सी-स्त्री. कुरसी पहा.

कुलंग-पु. (फा.) १ कोंबडा. २ लांबटांग्या मनुष्य.

कुल-पु. (सं.) कुल.

कुल-वि. (अ.) एकूण; सर्व; समस्त; संपूर्ण.

कुलकना-क्रि.अ. (सं.) खुलणें; आनंदित होणें; आनंदानें नाचणें.

कुलकानि–स्त्री. (सं.) कुलाची मर्यादा; कुलाची प्रतिष्ठा.

कुलकुलाना–क्रि.अ. (अनु.) कुल-कुल शब्द करणें.

कुलच्छन–पु. (सं.) कुलक्षण.

कुलज–पु. (सं.) कुलीन घराण्यांतला.

कुलट–वि.पु. (सं.) व्यभिचारी; बद-फैली.

कुलथ-कुलथी–स्त्री. (सं.) कुळीथ,

कुलन–स्त्री. (हिं.) ठुसठुस; ठणका.

कुलपति–पु. (सं.) १ घरचा कर्ता पुरुष. २ विश्वविद्यालयाचा (उप) कुलगुरु.

कुलफ–पु. (अ.) कुलूप.

कुलफ़त–स्त्री. १ (अ.) कष्ट; विपत्ति. २ चिंता; फिकीर.

कुलफ़ा–पु. (फा.) घोळ (भाजी).

कुलफ़ी–स्त्री. १ पेंच. २ पत्र्याचें आइ-सक्रीम करण्याचें नळकांडें. ३ कुलपी मलाई.

कुलबुल–पु. (अनु.) चुळबुळ करणें.

कुलबुलाना–क्रि अ. (अनु.) वळ-वळणें; चळवळ करणें; चुळबुळ करणें.

कुलबोरन–वि. १ कुल कलंक; कुळ-बुडव्या. २ नालायक.

कुलह–स्त्री. (फा.) १ टोपी. २ शिकारी. ३ झांपड; अंधारी (पक्ष्यांच्या डोळ्यास बांधण्याची).

कुलहवगा–पु. (फा.) कुंची.

कुलही–स्त्री. (फा.) टोपडें.

कुलाँच-कुलाँट–स्त्री. (तु.) १ झेंप; उडी; उड्डाण. २ कोलांटी उडी.

कुलाघ–स्त्री. (सं.) पाप; दोष.

कुलाबा–पु. (फा.) १ बिजागरी. २ गळ. ३ मोरी; गटार.

कुलाय–पु. (सं.) १ शरीर. २ घरटें. ३ स्थान; जागा.

कुलाल–पु. (सं.) १ कुंभार. २ जंगली कोंबडा. ३ घुबड.

कुलिक–पु. (सं.) शिल्पकार; कारा-गीर. २ कुलवान. ३ तालीमखाना. ४ खेंकडा. ५ गुंजेचें झाड.

कुलिश–पु. १ हिरा. २ कुऱ्हाड. ३ वज्र.

कुली–पु. (तु.) कुली; हमाल.

कुलुफ–पु. (अ.) कुलूप.

कुलेल–स्त्री. (सं) क्रीडा; खेळ.

कुल्फ–पु. कुलुप.

कुल्या–स्त्री. (सं.) १ नाला. २ लहान नदी. ३ कुलीन स्त्री. ४ पन्हाळ.

कुल्ला–पु. (सं.) चूळ; चुळका.

कुल्ली–स्त्री. (सं.) १ तोंड धुवून चूळ भरण्याची क्रिया. २ चुळका.

कुल्ली–स्त्री. (फा.) बट; जटा.

कुल्हड़–पु. (सं.) गाडगें; मडकें.

कुल्हाड़ा-पु. (सं.) मोठी कुऱ्हाड.
कुल्हाड़ी- स्त्री. (सं.) लहान कुऱ्हाड.
कुल्हिया-स्त्री. (सं.) लहान मडकें.
कुवंग-पु. (सं.) शिसें.
कुव-पु. (सं.) १ कमल. २ फूल.
कुवाँ-पु. कुआँ पहा.
कुवार-पु. (सं.) अश्विन महिना.
कुशलाई-स्त्री. (सं.) क्षेम कुशल.
कुशलात-स्त्री. (सं.) कुशल समाचार; क्षेम कुशल.
कुशादगी-स्त्री.(फा.) फैलाव; विस्तार.
कुशादा-वि. (फा.) १ खुला; मोकळा; आवरण रहित. २ विस्तृत; लांबरुंद.
कुशीलव-पु. (सं.) १ भाट; कवि. २ नट. ३ गवई.
कुश्ता-पु. (फा.) भस्म (धातूवर रासायनिक क्रिया करून केलेलें).
कुश्ती-स्त्री. (फा.) कुस्ती.
कुसगुन-पु. (सं.) अपशकुन.
कुसल-वि. (सं.) कुशल.
कुसलई-स्त्री. (सं.) कुशलता.
कुसली-स्त्री. (सं.) आंब्याची कोय. २ एक पक्वान्न.
कुसली-वि. (सं.) सकुशल.
कुसवारी-पु. (सं.) १ रेशमाचा किडा. २ रेशमी किडयाचा कोश.
कुसाइत-स्त्री. (सं.+अ.) कुसमय; अशुभ वेळ.
कुसारी-स्त्री. कुसवारी पहा.
कुसिया-साँ-स्त्री. (सं.) नांगराचा फाल.
कुसीद-पु. (सं.) १ सावकारी; व्याजबट्टा. २ कर्जाऊ रक्कम. ३ रक्तचंदन.
कुसूर-पु कसूर पहा.
कुस्सा-पु. (दे.) कुदळ.
कुहक-पु. (सं.) १ मायाजाल; फसवणूक. २ कोंबडयाचें आरवणें. ३ लबाड; फसव्या. ४ जादूगार. ५ पक्षांचें कूजन.
कहकुह-पु. (सं.) केशर.
कुहन-वि. (सं.) १ मत्सरी. २ दगाबाज.
कुहन-पु. (सं.) १ उंदीर. २ मातीचें भांडें. ३ शिशाचें भांडें. ४ साप.
कुहना-क्रि.स. वाईट रीतीनें मारणें; निर्दयपणें मारणें.
कुहनी-स्त्री. (सं.) १ कोपर. २ हुक्याच्या नळीला जोडलेली तांब्याची वा पितळेची वांकडी नळी.
कुहप-पु. (सं.) राक्षस.
कुहर-पु. (सं.) खड्डा; बीळ.
कुहरा-पु. (सं.) धुकें.

कुहराम-पु. (अ.) १ शोक; विलाप. २ खळबळ; हालचाल.

कुहाँर-पु. (सं.) कुंभार.

कुहाना-क्रि.स. (सं.) रागावणें. रुसणें.

कुहारा-पु. (सं.) कुऱ्हाड.

कुहासा-पु. धुकें.

कुही-स्त्री. (सं.) एक शिकारी पक्षी.

कुहुक-पु. (अनु.) पक्षाचा मधुर ध्वनि.

कुहू-स्त्री. (सं.) १ अमावास्या. २ मोर अथवा कोकिळेचें ओरडणें.

कूँखना-क्रि.अ. (अनु.) कण्हणें.

कूँच-स्त्री. (दे.) १ विणकराचा मोठा ब्रश. २ लोहाराची सांडशी.

कूँच-स्त्री. (सं.) घोडनस.

कूँचना-क्रि.स. (अनु.) कुटणें.

कूँचा-पु. (सं.) कुंचा; झाडू.

कूँची-स्त्री. (सं.) १ लहान कुंचा; लहान झाडू. २ रंगाची कुंचली; ब्रश.

कूँज-पु. (सं.) क्रौंच पक्षी.

कूँजड़ी-कूँजरी-स्त्री.(सं.)१माळीण. २ भाजी विकणारी स्त्री; भाजीवाली.

कूँजना-क्रि अ. कूजना पहा.

कूँड-पु. (सं.) जिरटोप. २ पोहरा; कुंड. ३ नांगराचें तास; घळ.

कूँडा-पु. (सं.) १ कुंड; रांजण. २ कुंडी (झाडें लावण्याची पसरट आकाराची). ३ काथोट.

कूँडी-स्त्री. (सं.) १दगडी. २ डोणी.

कूथना-पु. पु. (सं.) कुंथणें.

कूई-स्त्री. (सं.) चंद्रविकासी कमळ.

कूक-स्त्री. (सं.) कूजन.

कूक-स्त्री. घड्याळ फोनो इ.ना किल्ली देण्याची क्रिया.

कूकना-क्रि अ. (सं.) कोकिळेचें कूजन करणें.

कूकना-क्रि.स. घड्याळ अथवा फोनोला किल्ली देणें.

कूकर-पु. (सं.) कुत्रा.

कूकरकौर-पु. (सं.)कुत्र्याला घालावयाचें उष्टें अन्न; तुच्छ वस्तु.

कूकरनिंदिया-स्त्री. (सं.) सावध झोंप.

कूकरबसेरा-पु. थोडी विश्रांती.

कूख-स्त्री. कोख पहा.

कूच-पु. (तु.) प्रस्थान.

कूचा-पु. (फा.) १ आळी; गल्ली; बोळ. २ कूँचा पहा.

कूची-स्त्री. कूँची पहा.

कूज-कूजन-स्त्री. (सं.) कूजन.

कूजा-पु.(फा.) १ खुजा; मडकें. २ २ मडक्यांत तयार केलेली खडीसाखर. ३ मोतियाचें फूल.

कूट-पु. १ पर्वताचें उंच शिखर. २ शिंग. ३ धान्याची उंच रास. ४

हातोडा. ५ हरिण पकडण्याचें जाळें. ६ तलवार; गुप्ती इ. ७ कपटजाल. ८ मिथ्या; असत्य. ९ घागर. १० गुप्त-रहस्य; कूट. ११ छद्मी हास्य. १२ मुंडा बैल. १३ आवरण.

कूट-वि. (सं.) १ मिथ्यावादी. २ दगाबाज. ३ कृत्रिम; नकली. ४ श्रेष्ठ प्रधान. ५ निश्चल. ६ धर्मभ्रष्ट.

कूट-स्त्री. (सं.) १ मारकूट. २ कांडण्याची क्रिया. ३ झोंपडी.

कूटता-स्त्री. (सं.) १ कठिणपणा. २ कपट; खोटेपणा.

कूटतुला-पु. (सं.) दीडदांडीचा तराजू.

कूटना-क्रि.स. (सं.) १ कुटणें. २ मारणें; पिटणें. ३ टांकी लावणें. ४ खच्ची करणें.

कूटमान-पु. (सं.) खोटें माप.

कूटस्थ-वि (सं.) १ अविनाशी. २ अटळ; अचल. ३ गुप्त.

कूटा-पु. (सं.) कुटना पहा.

कूटी-पु. (सं.) मस्कऱ्या; विनोदी. २ जादुगार.

कूटी-स्त्री. (सं.) कुंटीण.

कूडा-पु. (सं.) १ केरकचरा. २ रद्दी.

कूडाखाना-पु.(सं.+फा.) उकिरडा.

कूढ़-पु. (सं.) पाभरीची पेरणी.

कूढ़-वि. (सं.) अजाण; अज्ञानी.

कूढ़मगज-वि. (सं.+फा.) मंदबुद्धि; ठोंब्या.

कूत-पु. (सं.) अंदाज.

कूतना-क्रि.स. (सं.) अजमावणें; अंदाज करणें.

कूद-स्त्री. (सं.) उडी.

कूदना-क्रि.अ. (सं.) उडी मारणें; उल्लंघन करणें.

कूप-पु. (सं.) १ कूप; विहीर. २ भोंक; छिद्र. ३ खड्डा; कूप.

कूबड़-पु. (सं.) कुबड.

कूर-वि. (सं.) क्रूर.

कूर-पु. सारण.

कूरा-पु. (सं.) १ रास ढीग. २ अंश; भाग; हिस्सा.

कूरी-स्त्री. (सं.) लहान रास.

कूर्च-पु. (सं.) १ पुढा (दोन बाहू-मधील अंतर). २ अंगठा व तर्जनी यांचे मधील अंतर. ३ खोटें; असत्य. ४ दंभ. ५ मस्तक. ६ भांडार. ७ कुंचली.

कूल-पु. (सं.) १ किनारा; तट. २ २ पाण्याचा पाट. ३ तलाव. ४ समीप; जवळ. ५ सैन्याची पिछाडी.

कूला-पु. (सं.) पाण्याचा पाट. २ कटिरास्थि.

कूवत-स्त्री. (अ.) कुवत; ताकद.

कूवर-वि. (सं.) सुंदर; मनोहर.

कृती-वि. (सं.) १ निपुण; दक्ष २ साधु. ३ पुण्यात्मा.

कृत्यका-स्त्री. (सं.) कृत्या.

कृपनाई-स्त्री. (सं.) कृपणता; कंजूषपणा.

कैंचली-कैंचुल-स्त्री. (सं.) सापाची कात.

कैंचुआ-कैंचुवा-पु. (सं.) गांडूळ.

कैंदुवाल-पु. (सं.) वल्हें.

केऊ-सर्व. (सं.) कोणी.

केकड़ा-पु. (सं.) खेकडा.

केकर-पु. (सं.) तिरळा.

केका-स्त्री. (सं.) मोराचें ओरडणें.

केकी-पु. (सं.) मोर.

केडवारी-स्त्री. भाजीपाला व फळांची बाग.

केड़ा-पु. (सं.) १ नवांकुर. २ नवयुवक. ३ शेतांतून कापलेलें गवत किंवा पिकाची रास.

केतक-पु. (सं.) केवडा.

केतक-वि (सं.) १ किती व कशा प्रकारचा. २ विपुल; कित्येक.

केतन-पु. (सं.) १ निमंत्रण. २ ध्वज. ३ चिन्ह. ४ घर. ५ स्थान.

केता-वि. (सं.) किती.

केतिक-वि. (सं.) किती. २ कशाप्रकारचा.

केती-वि. (सं.) किती.

केतुमान-वि. (सं.) १ बुद्धिमान. २ तेजस्वी. ३ ज्याच्या जवळ निशाण (ध्वज) आहे असा.

केदली-पु. (सं.) केळीचें झाड.

केना-पु. (सं.) १ भाजीपाल्याच्या मोबदल्यांत येणारें थोडें धान्य. २ पाले भाजी.

केनिपात-केनिपातव-पु. (सं.) वल्हें.

केर-प्रत्य. (सं) संबंध सूचक प्रत्यय चा; ची; चें.

केरा-पु. (सं.) केळें.

केराना-क्रिवि. (सं.) पाखडणें.

केराना-पु. (सं.) किराणा माल.

केरानी-पु. (इं.) १ युरेशियन. २ कारकून.

केराया-पु. किराया पहा.

केरि-केरी-स्त्री. (दे.) कैरी.

केला-पु. (सं.) केळें.

केलि-स्त्री. (सं.) १ खेळ; क्रीडा. २ मैथुन; समागम. ३ हास्यविनोद; थट्टा मस्करी. ४ पृथ्वी.

केवट-पु (सं.) कोळी; नाविक.

केवटीदाल-स्त्री. दोन किंवा अधिक प्रकारच्या डाळींचें वरण.

केवडई-वि. (सं.) केतकी रंगाचा.

केवरा-पु. (सं.) केवडा.

केवल-वि. (सं.) १ एकटा; एकमात्र. २ शुद्ध; पवित्र. ३ उत्कृष्ट; उत्तम; श्रेष्ठ.

केवल-क्रिवि. (सं.) केवळ; मात्र.

केवा-पु. (सं.) १ कमळ. २ कमळकळी. ३ काणाडोळा; दुर्लक्ष.

केवाड़-केवाड़ा-पु. किवाड़ पहा.

केसर-पु. (सं.) केशर.

केसरिया-वि. (सं.) केशरी.

केहरी-पु. (सं.) १ केसरी; सिंह. २ २ घोडा.

केहरी-स्त्री. (फा.) सामान वगैरे ठेवण्याची एक प्रकारची थैली.

केहा-पु. (सं.) मोर.

केहुनी-स्त्री. (सं.) कोपर.

केहूँ-क्रिवि. (सं.) कोणत्या प्रकारें.

कैंचा-वि. (सं.) तिरळा.

कैंचा-पु. (तु.) मोठी कात्री.

कैंची-स्त्री. (तु.) १ कात्री. २ कैची.

कैंप-पु. (इं.) कँप.

कै-वि. (सं.) किती.

कै-अव्य. (सं.) अथवा; किंवा.

कै-स्त्री. (अ.) ओकारी.

कैकस-पु. (सं.) राक्षस.

कैतव-पु. (सं.) १ कपट; धोका. २ जुगार; द्यूत. ३ धोतरा.

कैतव-वि. (सं.) १ धोकेबाज; कपटी. २ लुच्चा. ३ जुगारी.

कैथ-कैथा-पु. (सं.) कवठ.

क़ैद-स्त्री. (अ.) १ बंधन; अटक. २ कारावास. ३ अट; शर्त.

क़ैदखाना-पु. (अ.+फा.) तुरुंग; बंदीगृह.

क़ैदतनहाई-स्त्री. (अ.+फा.) अंधारकोठडीची कैद.

क़ैदमहज़-स्त्री. (अ.) साधी कैद.

कैदसख्त-स्त्री. (अ.) सक्तमजूरी; सश्रमकैद.

कैधौं-अव्य. (सं.) किंवा; अथवा.

कैन-स्त्री. (सं.) १ कामटी. २ टहाळी.

कैफ-पु. (अ.) नशा; कैफ.

कैफियत-स्त्री. (अ.) १ खबर; बातमी. २ विवरण; तपशील. ३ आश्चर्यकारक किंवा आनंददायक घटना.

कैफी-वि. (अ.) १ मस्त; मदोन्मत. २ नशाबाज.

कैरा-पु. (सं.) १ धुरकट रंग. २ लालसर पांढरा रंग.

कैरा-वि. (सं.) १ भुऱ्या रंगाचा २ भुऱ्या डोळयांचा.

कैसा-वि. (सं.) कसा; कोणत्या प्रकारचा.

कैसा-क्रिवि. (सं.) कोणत्या तऱ्हेनें; कसें.

कैसे-क्रिवि. (सं.) १ कसें; कोणत्या प्रकारें. २ कां? कां बरें?

कैसो-वि. (सं.) कैसा (वि.) पहा.

कोंई-स्त्री. (सं.) चंद्रविकासी कमळ.

कोंचना-क्रि.स. (सं.) टोचणें; खुपसणें; खोंचणें.

कोंछ-पु. (सं.) लुगडयाच्या पदराचें एक टोंक.

कोंछियाना-क्रि.स. (सं.) १ निऱ्या करणें. २ कनवठीस लावणें.

कोंछी-स्त्री. (सं.) निरी.

कोंढा-पु. (सं.) कोयंडा.

कोंढी-स्त्री. (सं.) १ कोयंडा. २ मिटलेली कळी.

कोंथना-क्रि. अ. कूँथना पहा.

कोंपना-क्रि.अ. अंकुरणें.

कोंपर-पु. (सं.) पाडाचा आंबा.

कोंपल-पु. (सं.) अंकुर; नवपल्लव.

कोंवर-वि. (सं.) कोमल; नाजुक; मऊ.

को-सर्व. (सं.) कोण.

को-प्रत्य. (सं.) द्वितीया किंवा चतुर्थीचा प्रत्यय स; ला, तें.

कोआ-पु. (सं.) १ कोशा; रेशमाच्या किडयाचें घर. २ रेशमाचा किडा. ३ फणसाचा गरा. ४ मोहाचें फळ.

कोइरी-पु. (सं.) माळी; काची.

कोइला-पु. कोयला पहा.

कोइलिया-स्त्री. (सं.) कोकिळा.

कोइली-स्त्री. (सं.) १ कोय. २ कैरी (डागळलेली). ३ कोकिळा.

कोई-सर्व. (सं.) १ कोणी (अज्ञात व्यक्ति वा वस्तु). २ एक देखील; एक सुद्धां.

कोई-क्रिवि. (सं.) जवळ जवळ; अजमासें; कांहीं तरी.

कोई-वि. (सं.) कांहीं ही. (उदा. कोई चिंता नहीं).

कोक-पु. (सं.) १ चक्रवाक. २ बेडूक.

कोकना-क्रि.स. (फा.) धांवदोरा घालणें; कच्ची शिलाई करणें.

कोकनी-वि (दे.) १ लहान. २ निकृष्ट.

कोका-पु. (इं.) कोको.

कोका-पु. (तु.) दासीपुत्र वा कन्या.

कोको–पु. (अनु.) १ कावळा. २ मुलांना भेवडावण्याचा शब्द.

कोख–पु. (सं.) १ उदर; पोट. २ कूस. ३ गर्भाशय.

कोखबंद–वि. (सं.+फा.) वांझ.

कोचना–क्रि.स. (सं.) कोंचणा पहा.

कोचनी–स्त्री. (सं.) पऱ्हाणी.

कोचा–पु. (दे.) १ तलवारीची साधारण जखम. २ टोमणा.

कोटपाल–पु. (सं.) किल्लेदार.

कोठा–पु. (सं.) १ मोठा दिवाणखाना; मोठी खोली. २ कोठा; कोठार. ३ कोठा; पोट. ४ घर; खण.

कोठारी–स्त्री. (सं.) कोठडी.

कोठी–स्त्री. (सं.) १ मोठें घर; मोठा वाडा. २ वखार. ३ गुदाम; कोठी.

कोड़ना–क्रि.स. (सं.) १ वखरणें. २ खणणें; उकरणें.

कोड़ा–पु. (सं.) कोरडा; चाबूक.

कोडी–स्त्री. विसांचा समूह.

कोढ़–पु. (सं.) कोड; कुष्ट.

कोण–पु. (सं.) १ कोन; कोण. २ सारंगीचा गज. ३ तरवारीची धार. ४ सोटा.

कोतल–पु. (फा.) १ मिरवणुकीचा घोडा. २ खाशास्वारीचा घोडा.

कोतल–वि. (फा.) रिकामा; ज्याला कांहीं काम नाहीं असा.

कोता-कोताह–वि. (फा.) १ लहान. २ कमी; अल्प.

कोताही–स्त्री. (फा.) १ कमतरता; उणीव. २ कंजूषी.

कोथला–पु. (सं.) १ मोठी थैली. २ कोथळा; पोट.

कोथली–स्त्री. (सं.) कसा; पैसे ठेवण्याची कमरेला बांधण्याची पिशवी.

कोद–स्त्री. (सं.) १ दिशा; बाजू. २ कोन; कोपरा.

कोदव-कोदों दो–पु. (सं.) हरीक.

कोना–पु. (सं.) १ कोपरा; कोन. २ तीक्ष्ण कडा.

कोनिया–स्त्री. (सं.) १ कोनडा. २ भिंतीच्या कोपऱ्यांत बसविलेली फळी.

कोपर–पु. (सं.) परात.

कोपर–पु. (हिं.) पाडाचा आंबा.

कोपल–पु. (सं.) अंकुर; नवपल्लव.

कोपली–वि. (सं.) बैंगणी रंगाचा.

कोपी–वि. (सं.) तापट; रागीट.

कोफ्ता–पु. (फा.) खिमा.

कोय–सर्व. (सं.) कोण; कोणी.

कोयल–स्त्री. (सं.) कोकिळा.

कोयला–पु. (सं.) कोळसा.

कोया-पु. (सं.) १ डोळयाचा पांढरा भाग. २ डोळयाचा कोंपरा. ३ फणसाचा गरा. ४ रेशमी किडयाचा कोश.

कोर-स्त्री. (सं.) १ कड; किनार. २ अंतराळ. ३ द्वेष; वैर; वैमनस्य. ४ दोष; खोड. ५ हत्याराची धार. ६ पंक्ति; श्रेणी; ओळ. ७ कोपरा.

कोरक-पु. (सं.) कळी.

कोरहा-वि. अणकुचीदार.

कोरा-वि. (सं.) १ कोरा; न वापरलेला. २ मूर्ख; अशिक्षित. ३ केवळ; फक्त.

कोरा-पु. बिन काठांचें पांढरें रेशमी धोतर.

कोरा-पु. (सं.) मांडी; उत्संग.

कोरी-कोली-पु. (सं.) कोष्टी; विणकर.

कोरी-वि.स्त्री. (सं.) कोराचें स्त्रीलिंगी रूप.

कोरी-पु. (सं.) कोष्टी.

कोल-पु. (सं.) १ डुक्कर. २ मांडी; उत्संग. ३ कोली स्त्री. पहा. ४ बोर. ५ चणे फुटाणे इत्यादी.

कोलिया-स्त्री. (सं.) अरुंद बोळ; गल्ली.

कोली-स्त्री. (सं.) १ आलिंगन देतांना दोन हातांमधील अंतर. २ उत्संग; मांडी.

कोली-पु. (सं.) कोष्टी; विणकर.

कोल्हू-पु. (सं.) १ उंसाचा चरक. २ घाणा.

कोशपाल-पु. (सं.) खजिनदार.

कोशलिक-पु. (सं.) लांच.

कोशिश-पु. (फा.) प्रयत्न; कोशिश.

कोष्ठी-स्त्री. (सं.) जन्मकुंडली.

कोष्ण-वि. (सं.) कोमट.

कोसना-क्रि स. (सं.) निर्भर्त्सना करणें.

कोसा-पु. (सं.) १ कोश; रेशीम. २ एक प्रकारचा दिवा.

कोहँडौरी-स्त्री. (सं.) कोहाळयाचा सांडगा.

कोह-पु. (फा.) पर्वत.

कोह-पु. (सं.) क्रोध.

कोहनी-स्त्री. (सं.) कोपर.

कोहवर-पु. (सं.) विवाहप्रसंगी कुलदेवतेची स्थापना करितात ती जागा.

कोहरी-स्त्री. (दे.) तळलेले वा उकडलेले चणे; उसळ.

कोहाँर-पु. (सं.) कुंभार.

कोहा-पु. (सं.) रांजण.

कोहान-पु. (फा.) उंटाची मदार.

कोहाना-क्रि.अ. (सं.) रागावणें; रुसणें.

कोहिस्थान-पु. (फा.) पहाडी. प्रदेश.

कोही-वि. (सं.) क्रोधी; रागीट.

कोही-वि. (फा.) डोंगराळ.

कौंकिर-स्त्री. (सं.) १ हिरकणी; हिऱ्याचा कण. २ कांचेचा कण.

कौंची-स्त्री. (सं.) कामटी.

कौंतिक-पु. (सं.) भालाईत.

कौंध-स्त्री. विजेची चमक.

कौंधनी-स्त्री. (सं.) करगोटा.

कौंधा-स्त्री. कौंध पहा.

कौंरी-स्त्री. (सं.) विडयाच्या पन्नास पानांची जुडी.

कौआ-पु. (सं.) कावळा.

कौआना-क्रि.अ. चमकणें; दचकणें; विस्मित होणें.

कौआर-पु. (सं.) कावकाव.

कौआल-पु. (अ.) कवाली गाणारा.

कौआली-स्त्री. (अ.) कवाली.

कौड़ा पु. (सं.) मोठी कौडी.

कौड़ा-पु. (सं.) आगटी; शेकोटी.

कौड़िया-वि. (सं.) कवडीच्या रंगासारखा.

कौड़ियाला-वि. (सं.) कौडिया पहा.

कौडियाला-पु. (सं.) १ कौडीचुंबक; कंजूष. २ कवड्या साप.

कौढ़ी-स्त्री. (सं.) कवडी.

कौन-सर्व. (सं.) कोण.

क़ौम-स्त्री. (अ.) जाति; जात; वर्ण.

कौमुदीचार-पु. (सं.) कोजागिरी पौर्णिमा.

कौर-पु. (सं.) घास.

कौरना-क्रि. (सं.) शेकणें; परतणें.

कौरा-पु. (सं.) १ दाराजवळचा कोपरा. २ कोडा पहा. ३ भिकारी, कुत्रें इ. ना देण्याचें अन्न.

कौल-पु. (सं.) १ कुलीन; खानदानी. २ वाममार्गी. ३ कमळ. ४ घास.

क़ौल-पु. (अ.) १ कथन; उक्ति. २ करार; प्रतिज्ञा.

कौवा-पु. (सं.) कावळा.

कौवाली-स्त्री. (अ.) १ कवाली. २ गवई पेशा.

कौशल-पु. (सं.) १ कौशल्य. २ कुशल; क्षेम.

क्या-सर्व. (सं.) काय (प्रश्नार्थक).

क्या-क्रिवि. (सं.) कां ?; काय म्हणून.

क्यारी-स्त्री. (सं.) १ अळें; वाफा. २ खाचर.

क्रिस्तान-पु. (इं.) ख्रिस्ती.

क्रोड-स्त्री. (सं.) १ वक्षस्थल. २ मांडी; उत्संग.

क्रोडपत्र-पु. (सं.) परिशिष्ट.

क्वार-पु. (सं.) कुआर पहा.

क्वारा-वि. (सं.) अविवाहित; कुमार.

क्वारपन-क्वारापन-पु. कौमार्य; अविवाहित अवस्था.

क्षमी-वि. (सं.) १ क्षमाशील. २ योग्य; समर्थ.

क्षांत-वि. (सं.) सहनशील; क्षमाशील.

क्षांति-स्त्री. (सं.) १ क्षमा. २ सहिष्णुता.

क्षाम-वि. (सं.). १ कृष; क्षीण; दुबळा. २ अल्प; थोडा.

क्षौम-पु. (सं.) तागाचें कापड.

ख

खंक-वि. (सं.) बलहीन; दुर्बल.

खंख-वि. (सं.) १ खाली; रिकामा. २ उजाड; ओसाड.

खंखड-वि. (सं.) १ शुष्क. २ जख्खड म्हातारा.

खँखार-पु. (अनु.) बेडका; खांकरा.

खंग-पु. (सं.) १ खड्ग; तलवार. २ गेंडा.

खँगना-क्रि.अ. (सं.) खंगणें.

खंगर-पु. (दे.) खंगर.

खंगर-वि. (दे.) शुष्क.

खँगहा-वि. (सं.) दांत पुढें आलेला.

खँगहा-पु. (सं.) गेंडा.

खँगारना-खँगालना-क्रि.स. (सं.) १ खळबळणें; विसळणें. २ सर्वस्व ढिरावून नेणें; सर्वस्व धुवून नेणें.

खँगी-स्त्री. (सं.) कमतरता; न्यूनता; त्रुटि.

खँघारना-क्रि.अ (सं.) खँगारना पहा.

खँचना-क्रि.अ. (सं.) चिन्हांकित होणें.

खँचाना-क्रि.स. (सं.) १ चिन्हांकित करणें. २ भराभर लिहिणें; खरडणें.

खँचिया-स्त्री. (सं.) टोपली.

खंजक-वि. (सं.) लंगडा.

खँजडी-स्त्री. (सं.) डफडी.

खंजर-पु. (फा.) खंजीर.

खंजरी-स्त्री. (सं.) खँजडी पहा.

खंजरी-स्त्री. (फा.) खंजीर.

खंडना-क्रि.स. (सं.) १ तुकडे तुकडे करणें. २ खंडन करणें; निराकरण करणें.

खंडपाल-पु. (सं.) हलवाई.

खंडपूरी-स्त्री. (सं.) १ साटोरी. २ गोडपुरी.

खंडर-पु. (सं.) पडक्या घराचे अवशिष्ट भाग.

खंडरा-पु. (सं.) डाळीच्या पिठाचा वडा.

खँडला-पु (सं.) तुकडा.

खँडवानी-स्त्री. (सं.) सरबत; साखरपाणी.

खंडशीला-स्त्री. (सं.) वेश्या; दुराचारी स्त्री.

खंड़सार-खंड़साल-स्त्री. (सं.) साखरेचा कारखाना.

खँडहर-पु. खंडर पहा.

खंडाली-स्त्री. (सं.) १ तेल मोजण्याचें एक माप. २ कामेच्छु स्त्री.

खंडिक-पु. (सं.) कांख.

खंडिया-पु. (सं.) गंडेरी करणारा; गंडेरीवाला.

खंडिया-स्त्री. (सं.) तुकडा; खंड.

खंडी-स्त्री. (सं.) १ गांवाच्या आवती भोंवतीची झाडी. २ भाड्याचा अथवा कर्जाचा हप्ता.

खँडुआ-पु. (सं.) खांडक्यांनी बांधलेली विहीर.

खँडौरी-स्त्री. (सं.) तांदुळाच्या कण्या.

खंतरा-पु. (सं.) १ भेग; फट; तडा. २ कोपरा.

खंता-पु. (सं.) १ कुदळ. २ कुंभाराचें माती आणण्याचें खाचर.

खंदा-पु. (सं.) खणणारा.

खँधियाना-क्रि.स (सं.) (भांड्यांतून) बाहेर काढणें; उकरणें.

खंभ-पु. (सं.) १ खांब. २ आधार.

खँभा-पु. (सं.) खांब.

खँभार-पु. (सं.) १ चिंता. २ व्याकुलता. ३ भय. ४ शोक.

खँभिया-स्त्री. (सं.) लहान खांब.

खँवँ-स्त्री. (सं.) धान्याचें पेंव.

खँवँड़ा-पु. (सं.) मोठें पेंव.

खई-स्त्री. (सं.) १ क्षय; विनाश; लय. २ युद्ध; लढाई. ३ भांडण; तंटा.

खक्खा-पु. (अ.) खदखदून हंसणें; मोकळें हास्य.

खक्खा-पु. (दे.) १ पंजाबी शिपाई. २ अनुभवी मनुष्य. ३ मोठा व उंच हत्ती.

खखार-पु. (दे.) खांकरा.

खखारना-क्रि. अ. (दे.) खांकरणें.

खखेटना-क्रि.स. (सं.) १ दाबणें. २ पाठलाग करणें. ३ घायाळ करणें.

खखोंडर-पु. (सं.) झाडाच्या ढोलींत तयार केलेलें पक्षाचें घरटें.

खखोरना-क्रि.स. (दे.) कसून शोधणें; बारकाईनें शोधणें.

खगना-क्रि.अ. (सं.) १ रुतणें; बोंचणें. २ मनांत ठसणें. ३ लागणें; अनुलिप्त होणें. ४ चिन्हांकित होणें. ५ अडून राहणें; निश्चल होणें.

खचन-पु. (सं.) १ जडण्याची क्रिया. २ चित्रित; चिन्हित होण्याची क्रिया.

खचन-क्रि.अ. (सं.) १ जडविलें जाणें; चित्रित होणें; चिन्हांकित होणें २ (मन) जडणें; रमणें. ३ खचणें; रुतणें.

खचरा-वि. (सं.) १ वर्णसंकर. २ दुष्ट; पाजी.

खचाखच-वि. (सं.) खच्चून; ठांसून

खचित-वि. (सं.) खचित; चित्रित.

खचीना-पु. (सं.) १ रेघ; लकेर. २ चिन्ह.

खच्चर-पु. (दे.) खेचर.

खजहजा-पु. (सं.) खाण्यायोग्य फळ वा मेवा.

ख़ज़ानची-पु. (फा.) खजिनदार; कोशाध्यक्ष.

ख़ज़ाना-पु. (अ.) खजिना.

खजिल-वि. (फा.) खजिल; शरमिंदा.

खजुरा-पु. (सं.) गोंडेदार आगवळ.

खजुली-स्त्री. (दे.) १ खरूज; खाज. २ खाज उत्पन्न करणारें एक गवत.

खजुली-स्त्री. (दे.) एक मिठाई.

खजूरी-वि. (सं.) खजुरासारखा.

खट-पु. (सं) १ कफ. २ बुक्का; ठोसा. ३ कुऱ्हाड.

खटकना-क्रि.अ. (अनु.) १ खटखट आवाज होणें. २ कांटा इ बोंचल्यामुळें ठुसठुसणें. ३ मनाला लागणें; मनांत सलणें. ४ विटणें; मन उडून जाणें. ५ परस्परांत भांडण होणें; विनसणें. ६ काळजी लागणें; हुरहूर लागणें. ७ साशंकता उत्पन्न होणें.

खटका-पु. (अनु.) १ आशंका; भीती; चिंता. २ खटखट आवाज. ३ खटका; खिटी; बोलट. ४ पक्ष्यांना भिवविण्यासाठीं बांधलेला बांबूचा तुकडा हा वाऱ्यानें हालून खटखट आवाज होतो.

खटकीड़ा-खटकीरा–पु. खटमल पहा.

खटखट–स्त्री. (अनु.) १ ठकठक. २ कटकट. ३ तंटा; बखेडा.

खटखटा–क्रि.स. (अनु.) खटका ४ पहा.

खटखटाना–क्रि.स. (अनु.) १ खटखट शब्द करणें; ठोठावणें. २ स्मरण देणें.

खटपट–स्त्री. (अनु.) १ भांडण; झगडा. २ खटखट आवाज.

खटपटिया–वि. (अनु.) भांडखोर.

खटपाटी–स्त्री. (सं.) बाजेचें लाकूड.

खटबुना–पु. (सं.) बाज विणणारा.

खटमल–पु. (सं.) ढेंकूण.

खटमिट्ठा–वि. (सं.) आंबट गोड.

खटराग–पु. (सं.) १ भांडण. २ षट्राग; संगीताचे सहा राग. ३ अनावश्यक गोष्टी; रद्दी सामान; अडगळ.

खटला–पु. (दे.) स्त्रियांच्या कानाचें भोंक.

खटला–पु. (सं.) बायको मुलें वगैरे परिवार.

खटाई–स्त्री. (सं.) १ आंबटपणा. २ आम्ल वस्तु. ३ बेबनाव; वैमनस्य.

खटाखट–क्रिवि. (सं.) १ झटपट; भराभर. २ जलद; ताबडतोब.

खटाना–क्रि.अ. (सं.) आंबट होणें.

खटाना–क्रि.अ. (सं.) १ निर्वाह होणें; निभणें. ३ परीक्षेंत पूर्ण उतरणें.

खटापट-खटापटी–स्त्री. खटपट पहा.

खटाल–पु. समुद्राची उंच लाट.

खटाव–पु. (सं.) निर्वाह; गुजराण.

खटाव–पु. (दे.) नाव बांधण्याचा खुंटा.

खटास–स्त्री. (सं.) आंबटपणा.

खटिक–पु. (सं.) १ फळें भाजी इ. विकणारी जात. २ काची; भाजी, फळें इ. विकणारा.

खटिया–स्त्री. (सं.) लहान खाट.

खटीक–पु. खटिक पहा.

खटेटी–वि. (सं.) बिछान्या विरहित (खाट).

खटोलना-खटोला–पु. (सं.) खाट.

खट्टा–वि. (सं.) आंबट.

खट्टा–पु. (सं.) खाट.

खट्टाचूक–वि. आंबटढाण.

खट्टामीठा–वि. आंबटगोड.

खट्टू–पु. (सं.) कमाविणारा; पैसे मिळविणारा.

खट्वा–स्त्री. खाट.

खड़कना-क्रि.अ. (अनु.) १ खड-खड आवाज होणें. २ खटकना पहा.

खड़का-पु. खटका पहा.

खड़खड़िया-स्त्री. (अनु.) पालखी.

खड़बड़-स्त्री. (अनु.) १ खुडबुड; खडबड. २ फेरबदल; उलटापालट. खळबळ.

खड़बड़ाना-क्रि.अ. (अनु.) १ बावरणें; गोंधळून जाणें; घाबरणें. २ अस्ताव्यस्त होणें.

खड़बिडा खड़बीहड-वि. (अनु.) उंचसखल; खडबडीत,

खडमंडल-पु. (सं.) गड़बड; घोटाळा.

खड़ा-वि. (सं.) १ उभा. २ सिद्ध; तयार; तत्पर. ३ स्थिर; स्थित. ४ आरंभ; सुरुवात. ५ कच्चा.

खड़ाऊं-स्त्री. (सं.) खडावा. पादुका.

खडाका-पु. (अनु.) खडखडाट.

खडिया-स्त्री. (सं.) फक्की.

खडी-स्त्री. (सं.) १ खडु; चुन्याची फक्की. २ पहाड; डोंगर.

खडुआ-पु. कडें.

खड्गरीट-पु. (सं.) चामडयाची ढाल.

खड्ड-पु. (सं.) खड्डा.

खड़ढा-पु. (सं.) १ खड्डा. २ घट्टा.

ख़त-पु. (अ.) १ पत्र; चिठ्ठी. २ हस्ताक्षर. ३ रेघ. ४ दाढीचे केंस. ५ हजामत.

खतखोट स्त्री. (सं.) खपली.

ख़तना-पु. (अ.) सुंता.

ख़तम-वि. (अ.) समाप्त; पूर्ण.

ख़तर-ख़तरा-पु. (अ.) १ भय; धोका. २ आशंका; काळजी.

ख़ता-स्त्री. (अ.) १ चूक. २ अपराध; दोष. ३ धोका.

ख़तावार-वि. (अ.+फा.) दोषी; अपराधी.

खति-स्त्री. (सं.) नुकसान; हानि; क्षय.

खतियाना-क्रि.स. (अ.) खतावणी करणें; खात्यांत लिहिणें.

खतियौनी-स्त्री. (अ.) खतावणी.

खत्ता-पु. (सं.) १ खड्डा. २ धान्याचें कोठार.

ख़त्म-वि. खतम पहा.

खदखदाना·खदबदाना-क्रि.(अ.) खदखदणें.

खदरा-वि. (सं.) निकामी; रद्दी.

खदरा-पु. (सं.) खड्डा.

ख़दशा-पु. (अ.) भय; आशंका.

खदान-स्त्री. (सं.) खाण.

खदुका-पु. (सं.) ऋणको; कर्ज घेणारा.

खदुहा-पु. (सं.) लहान व्यापारी.

खदेरना-क्रि. (सं.) दूर करणें; हांकून लावणें.

खद्दड़-खद्दर-पु. खादी.

खन-पु. (सं.) १ क्षण. २ खण (भाग). ३ मजला. ४ खण (चोळीचा).

खनक-पु. (सं.) १ उंदीर. २ जमीन खणणारा. २ घरफोडी करणारा चोर. ४ सोन्याची खाण. ५ भूस्तर शास्त्रज्ञ.

खनकना-क्रि.अ. (अनु.) खणखणणें.

खनखना-पु. (अनु.) खणखणीत.

खनना-क्रि.स. (सं.) खणणें.

खनहन-वि. (सं.) १ क्षीण; कमजोर; दुबळा. २ सुंदर; मोहक.

खपची-स्त्री. (तु.) बांबूची कामटी.

खपड़ा-पु. (सं.) १ खापर. २ कौल. ३ कासवाची पाठ.

खपड़ी-स्त्री. (सं.) १ खापरी. २ मातीचा मोठा परळ.

खपड़ैल-खपरैल-स्त्री. (सं.) १ कौलार. २ कौल.

खपत-खपती-स्त्री. (सं.) १ खप; विक्री. २ समावेश.

खपणें-क्रि.अ. (सं.) १ खपणें; व्यय होणें. २ चालणें; निभणें. ३ नष्ट होणें; खरणें.

खपरा-पु. खपडा पहा.

खपरैल-स्त्री. (सं.) कौलार.

खपाना-क्रि.स. (सं.) खपविणें.

खपुआ-वि. (सं.) भित्रा; पळपुटा.

खप्पड-खप्पर-पु. (सं.) १ खापर. २ परळ. ३ भिक्षापात्र. ४ कौल. ५ डोक्याची कवटी.

ख़फ़गी-स्त्री. (फा.) रोष; नाराजी; अप्रसन्नता.

ख़फ़ा-वि. (फा.) १ खप्पा; नाराज. २ अप्रसन्न.

ख़फ़ीफ़-वि. (अ.) १ अल्प; कमी; थोडा. २ हलका; तुच्छ. ३ लज्जित; शरमिंदा.

ख़बर-स्त्री. (अ.) १ खबर; बातमी. २ माहिती. ३ निरोप. ४ शुद्ध; सावधपणा. ५ शोध; माग.

ख़बरदार-वि. (फा.) १ सावध; जागरूक.

ख़बरदारी-स्त्री. (फा.) सावधगिरी

ख़बरी-पु. (फा.) दूत.

ख़बीस-पु. (अ.) खवीस.

ख़ब्त-पु. (अ.) पागलपणा; वेडाची लहर.

ख़ब्ती-वि. (अ.) विक्षिप्त; वेडा.

खब्बा-वि. १ डावरा. २ डावा.

खब्बड़-वि. (अ.) जख्ख म्हातारा.

खमरना-क्रि.स. (सं.) १ मिसळणें. २ गोंधळ माजविणें.

खमरूआ-वि. वेश्येचा मुलगा.

ख़म-पु. (अ.) १ वांकडेपणा; झुकाव. २ दंड; बाहू.

ख़मदम-पु. (फा.) पुरुषार्थ; पराक्रम.

ख़मस्त-पु. (अ.) पांच श्लोकांचें कडवें.

ख़मीर-पु. (अ.) १ आंबवलेली कणीक. २ गरे,अननस इ. आंबवून काढलेलें पाणी. ३ प्रकृति; स्वभाव.

खमोश-वि. खामोश पहा.

खय-पु. (सं.) क्षय.

ख़यानत-स्त्री. (अ.) १ दुसऱ्याच्या ठेवीची अफरातफर. २ अप्रामाणिकपणा; बेईमानी.

ख़याल-पु. (अ.) ख्याल पहा.

खर-वि. (सं.) १ कडवा; कडक २ तीक्ष्ण. ३ अमंगल; अशुभ. ४ आडवा.

खरंजा-पु. (दे.) खंगर; वीट.

खरक-पु. (सं.) १ रानांतील गोठा. २ कुरण. ३ बांबूच्या कामट्यांचें दार; कुडाचें दार.

खरकना-क्रि.अ. (अनु.) १ ठुसठुसणें; दुखणें. २ निसटणें; सटकणें; पाय काढणें.

खरका-पु. १ काडी. २ खरक पहा.

खरखरा-वि. खुरखुरा पहा.

ख़रख़शा-पु. (फा.) १ भांडण; बखेडा. २ आशंका; भीति.

खरगोश-पु. (फा.) ससा.

खरचना-क्रिस. (फा.) खर्चणें.

खरचा-पु. (फा.) खर्च.

खरतल-वि. १ स्पष्टवक्ता. २ साफ; स्पष्ट. ३ निर्भीड; निःसंकोची. ४ उग्र; प्रचंड.

खरधार-पु. (सं.) तीक्ष्ण धारेचें शस्त्र.

खरब-पु. (सं.) खर्व.

ख़रबूजा-पु. (फा.) खरबूज.

ख़रभर-पु. (अनु.) १ खळबळ. २ गलबला.

खरमस्ती-स्त्री. (फा.) पाजीपणा; दुष्टपणा.

खरमिटाव-पु. जलपान पहा.

खरल-पु. (सं.) औषधें कुटण्याचा खल.

खरवाँस-पु. (सं) चैत्र व पौष मास.

खरसा-पु. (सं.) एक पक्कान्न.

खरसान-स्त्री. (सं.) हत्यारांना धार लावण्याचा दगड.

खरहरा-पु.(अनु.)१खराटा. २खरारा.
खरहा-पु. (सं.) ससा.
खरही-स्त्री. रास; ढीग.
खरा-वि. (सं.) १ तीक्ष्ण; तीक्ष्ण धारेचा. २ शुद्ध. ३ उत्तम; चांगला. ४ खरपूस. ५ सत्य; वास्तविक. ६ रोख; नगद.
खराई-स्त्री. (सं.) खरेपणा.
खराई-स्त्री. (दे.) सकाळ पासून कांहींही खावयास न मिळाल्यानें होणारी कासाविशी.
ख़राद-पु (अ.) लेथ; कातण्याचें यंत्र.
खरादी-पु. (अ.) कातारी.
खरापन-पु. १ (सं.) खरेपणा. २ उन्मत्तता.
ख़राब-वि. (अ.) १ खराब; वाईट. २ निकृष्ट. ३ हलकट; पतित.
खराबी-स्त्री. (अ.) १ खराबी; नासाडी. २ दुर्दशा. ३ दोष; अवगुण.
खरिया-स्त्री. (सं.) १ बारीक दोरीचें जाळें. २ पिशवी. ३ खड्डु.
खरिया-स्त्री. (दे.) गोवरीची राख.
खरिहान-पु. (सं.) खळें.
ख़रीता-पु. (अ.) १ थैली; पैशाची पिशवी. २ खिसा. ३ खलिता; लखोटा.

ख़रीद-स्त्री. (फा.) खरेदी.
ख़रीदना-क्रि स. (फा.) खरीदणें.
खरीददार-पु. (फा.) गिऱ्हाईक.
खरेरा-पु. खरहरा पहा.
खरोंच-स्त्री. (सं.) १ ओरखडा. २ अळुवडी.
खरोंचना-क्रि.स. (सं.) ओरखडणें.
खरोट-पु खरोंच पहा.
खरोंटना-क्रि.स.(सं.)खरोंचना पहा
खरौंट-स्त्री. (सं.) ओरखडा.
खरौंहा-वि. (सं.) किंचित खारट.
ख़र्च-खर्चा-पु. (फा.) खर्च.
खर्चीला-वि. (फा.) खर्चिक; उधळया.
खर्रा-पु. (अनु.) खर्डा.
खर्राटा-पु. (अनु.) घोरणें.
खलई-स्त्री. (सं.) दुष्टावा; खलता.
खलता-स्त्री. (सं.) खलई पहा.
खलता-पु. (हिं.) (शिपायाची सामान ठेवण्याची) पिशवी; थैली; झोळी.
खलना-क्रि.अ. (सं.) मनाला लागणें; वाईट वाटणें.
खलबल-स्त्री. (अनु.) खळबळ; हालचाल.
खलबलाना-क्रि.अ. (अनु.) खळबळणें; उकळणें.

खलबली-स्त्री. (अनु.) खळबळ.

ख़लल-पु. (अ.) अडथळा; अडकाठी; बाधा.

खलाई-स्त्री. खलई पहा.

खलाना-क्रि.स. (अ.) १ उपसणें; रिकामें करणें. २ खड्डा करणें ३ आंत दाबणें.

खलार-वि. खोल.

खलाल-पु. (अ.) दांत कोरणें.

ख़लास-वि. (अ.) १ खलास; समाप्त. २ सुटलेला; मुक्त.

खलासी-स्त्री. (अ.) सुटका; मुक्तता.

खलासी-पु. (उर्दू.) खलाशी.

खलित-वि. (सं.) १ स्खलित. २ पडलेला; पतित.

खलिन-पु. (सं.) घोड्याचा लगाम.

खलियान-पु. (सं.) १ खळें. २ राशि; ढेर.

खलियाना-क्रि. (सं.) १ कातडें सोलणें. २ रिकामें करणें; खाली करणें.

ख़लिश-स्त्री. (फा.) १ ठुसठुस; ठणका. २ टोंचणी. ३ दुःख; क्लेश. ४ चिंता; भीति.

खलिहान-पु. खलियान पहा.

खली-स्त्री. (सं.) पेंड.

ख़लीक़-वि. (अ.) १ सुस्वभावी; सुशील. २ मनमिळाऊ.

ख़लीज-स्त्री. (अ.) अखात.

ख़लीफ़ा-पु. (अ.) १ खलीफा; वारस. २ अधिकारी. ३ न्हावी. ४ वयोवृद्ध व्यक्ति. ५ आचारी.

खलड़-पु. (सं.) १ चामड्याची थैली. २ औषधी कुटण्याचा खल. ३ चामडें. ४ कातडी सुरकुतलेला वृद्ध मनुष्य.

खल्ला-पु. (सं.) १ जोडा; पायतण. २ खळें.

खल्ली-पु. (सं.) आंकडीचा रोग.

खल्वाट-पु. (सं.) टक्कल.

खल्वाट-वि. (सं.) टकल्या.

खवा-पु. (सं.) खांदा.

खवाना-क्रि स. (सं) खावविणें; जेवावयास घालणें.

ख़वास-पु. (अ.) शागिर्द; हुजऱ्या.

ख़वासी-स्त्री. (अ.) चाकरी.

खवैया-पु. (सं.) १ खाणारा. २ खादाड.

ख़स-पु. (फा.) खस; वाळा.

खसकना-क्रि.अ. (अनु.) निसटणें; सटकणें.

खसकाना-क्रि.स. (अनु) १ हटविणें; हलविणें; सरकविणें. २ हळूच पळविणें; लांबविणें.

खसखसा-वि. (अनु.) भुरभुरीत.

ख़सख़ाना-पु. (फा.) वाळयाचे पडदे लावलेली खोली.

खसखास-स्त्री. (सं.) खसखस.

ख़सम-पु. (अ.) १ पति. २ स्वामी मालक.

ख़सरा-पु. (अ.) १ शेताचें नोंदणी बुक. २ कच्च्या जमाखर्चाची वही.

खसलत-स्त्री. (अ.) १ स्वभाव; प्रकृति. २ संवय.

खसाना-क्रि.स. (अनु.) खाली ओढणें किंवा ढकलणें.

खसिया-वि. (अ.) १ खच्ची केलेला. २ नपुंसक; हिजड़ा.

खसियाना-क्रि. (अ.) खच्ची करणें.

खसीस वि. (अ.) कंजूष.

खसोट-खसोटी-स्त्री. (सं.) १ ओढाताण; झोंबाझोंबी. २ उपटून काढणें. ३ ओरबाडणें.

खसोटना-क्रि.सं. (सं.) १ हिसकावणें; बुचाडणें. २ उपटणें; उखडणें.

खस्ता-वि. (फा.) भुरभुरीत.

खस्सी-पु. (अ.) बकरा.

खस्सी-वि खसिया पहा.

खाँ-पु. खान पहा.

खाँई-स्त्री. खाई पहा.

खाँख-स्त्री. (सं.) भोंक.

खाँखर-वि. (सं.) १ भोकाभोकांचें २ जाळीदार. ३ पोकळ.

खाँग-पु. (सं.) १ कांटा. २ सुळा; दांत. ३ न्यूनता; कमतरता.

खाँगड़-खाँगड़ा-वि. (सं.) १ अणकुचीदार; सुळेदार. २ शस्त्रधारी; सशस्त्र. ३ बलवान. ४ उद्धट.

खाँगना-क्रि.अ. (सं.) १ खंगणें; कमी होणें. २ लंगडणें

खाँगी-स्त्री. (सं.) कमतरता; त्रुटि.

खाँच-पु. (सं.) १ खांच; जोड; सांधा. २ रेघोटी. ३ जडण काम.

खाँचना-क्रि स. (सं.) १ चिन्हित करणें. २ खरडणें; भराभर लिहिणें. ४ कोरणें. ४ टोपली इ. विणणें.

खाँचा-पु. (सं.) १ हारा; मोठी टोपली. २ मोठा पिंजरा.

खाँड़-स्त्री. (सं.) स्वच्छ न केलेली साखर.

खाँडविक-पु. (सं.) मिठाई बनविणारा; हलवाई.

खाँडा-पु. (सं.) १ शस्त्र. २ भाग; तुकडा; अंश, विशेषतः चतुर्थांश.

खांडिक-पु. खांडविक पहा.

खाँभ-पु. (सं.) खांब.

खाँभ-पु. (हिं.) लिफाफा.

खाँभना-क्रि.स. (हिं.) लिफाफ्यांत बंद करणें.

खाँभाँ-पु. (सं.) रुंद मोठा खंदक.

खाँसना-क्रि.अ. (सं.) खोकणें.

खाँसी-स्त्री. (सं.) खोकला.

खाई-स्त्री. (सं.) खंदक.

खाऊ-वि. (सं.) खादाड.

ख़ाक-स्त्री. (फा.) १ धूळ; माती. २ राख; भस्म. ३ तुच्छ. ४ कांहीं नाहीं.

ख़ाकतरोप-पु. (फा.) रस्ते झाडणारा; झाडूवाला.

खाका-पु. (फा.) १ आराखडा; रूपरेषा; कच्चा नकाशा. २ कच्चा मसूदा. ३ खर्चाचें अंदाज पत्रक. ४ कच्ची यादी.

खाकी-वि. (फा.) १ फाकी; भुरा. २ पडीक जमीन.

खाख स्त्री. खाक पहा.

खाग-स्त्री. खाँग पहा.

खागना-क्रि. (अ.) चुभना पहा; खाँगना पहा.

खाज-स्त्री. (सं.) खरूज.

खाजा-पु. (सं.) १ खाद्य पदार्थ. २ एक मिठाई.

खाड़ी-स्त्री. आखात.

खाता-पु. (सं.) १ खोदाई. २ तलाव. ३ विहीर. ४ खड्डा. ५ खताचा खड्डा.

खाता-वि. (सं.) मलीन; घाणेरडा.

ख़ातमा-पु. (फा.) १ अंत; समाप्ति. २ मृत्यु.

खाता-पु. (सं.) धान्य ठेवण्याचा खड्डा; वखार.

खाता-पु. १ खाते वही. २ खातें.

ख़ातिर-स्त्री. (अर.) आदर; सन्मान.

ख़ातिर-अव्य. (अर.) साठीं; करितां; खातर.

ख़ातिरख्वाह-क्रिवि. (अ.) मनपसंत; मनाजोग।.

ख़ातिरजमा-स्त्री. (अर.) समाधान; खात्री.

ख़ातिरदारी-स्त्री. (फा.) आदरातिथ्य.

खातिरी-स्त्री. (अ.) १ आदरातिथ्य. २ सांत्वन.

ख़ातून-स्त्री. (पु.) १ विदुषी. २ सभ्य स्त्री.

खाद-स्त्री. (सं.) खत; राब.

खादर-पु. खाचर।

ख़ादिम-पु. (अ.) चाकर; सेवक.

खादी-वि. (सं.) १ खाणारा; भक्षक. २ रक्षक. ३ कांटेरी.

खादी-वि. १ छिद्रान्वेषी. २ सदोष.

खादी-स्त्री. (दे.) खादी.

खादुक-वि. (सं.) हिंसक.

खान-पु. (सं.) १ जेवणखाण. २ भोजनसामग्री. ३ जेवण्याची पद्धत.

खान-स्त्री. (सं.) खाण.

खान-पु. (मोंगल तार्तर) १ सरदार; उमराव. २ पठाणांची उपाधि.

ख़ानक़नाह-स्त्री. (फा.) मठ; विहार. (मुसलमानी).

खानगी-वि. (फा.) खाजगी; घरगुती.

खानगी-स्त्री. (फा.) वेश्या; नायकीण.

खाना-क्रि.स. (सं.) १ खाणें; जेवणें. २ गिळणें; गट्ट करणें. ३ सोसणें.

खाना-पु. (फा.) १ घर; स्थान. २ कप्पा; खण. ३ रकाना; कोष्टक. ४ घराचा भाग.

खाना-पु. (सं.) भोजन.

खानाखराब-वि. (फा.) १ घरबुडव्या. २ फटिंग; भटक्या.

खानातलाशी-स्त्री. (फा.) घराची झडती.

खानाबदोश-वि. (फा.) घरदार नसलेला.

खानि-स्त्री..(सं.) १ खाण. २ दिशा; बाजू. ३ तऱ्हा; प्रकार.

खापट-स्त्री. चिकणमाती.

खापर-स्त्री. १ खापट पहा. २ उंच सखल जमीन.

खाम-पु.स्त्री. (हिं.) १ लिफाफा. २ संधि; जोड.

खाम-पु. (रा.) खांब.

खाम-वि. (सं.) क्षीण होत चाललेला.

ख़ाम-वि. (सं.) १ कच्चा; अपरिपक्व. २ वाईट. ३ अननुभवी.

ख़ामख़्याली-स्त्री. (फा.) निरर्थक विचार.

खामखाह खामखाही-क्रि. (वि.) ख्वाहमख्वाह पहा.

खामना-क्रि स. (सं.) १ मातीनें अथवा कणकेनें एखाद्या भांड्याचें तोंड लिंपणें. २ लिफाफ्यांत पत्र बंद करणें.

ख़ामी-स्त्री. (फा.) १ कच्चेपणा. २ अननुभवीपणा. ३ अपूर्णता.

ख़ामोश-वि. (फा.) चूप; गप्प; शांत.

ख़ामोशी-स्त्री. (फा.) स्तब्धता; शांतता; मौन.

खार-पुं. (सं.) क्षार; खार.

ख़ार-पु. (फा.) १ कांटा. २ असूया; द्वेष.

खारा-वि. (सं.) १ खारट; खारा. २ कडसर; अरुचिकर.

खारा-पु. (सं.) एक प्रकारचें कापड.

खारा-स्त्री. (सं.) १ आंबे उतरण्याचें जाळें. २ मोठा हारा. ३ कळकाचा मोठा पिंजरा.

ख़ारिज-वि. (अ.) १ बहिष्कृत. २ २ भिन्न; अलग. ३ अश्रुतपूर्व.

खारिश-स्त्री. (फा.) खाज; कंड.

खारूआँ-खारूवाँ-पु. (फा.) १ तांबडा भडक रंग. २ तांबडया भडक रंगाचें कापड.

खाल-स्त्री. (सं.) १ कातडें; त्वचा; २ भाता. ३ मृतदेह. ४ खोलगट सखल जमीन. ५ आखात. ६ अंतर; अवकाश. ७ खोलपणा.

खालसा-वि. (अ.) १ ज्याच्यावर एकाचाच अधिकार आहे असा. २ सरकारी.

खाला-वि. (सं.) १ खोलगट; सखल. २ निम्न.

खाला-स्त्री. (अ.) मवशी.

ख़ालिस-वि. (अ.) विशुद्ध; निर्मळ; पवित्र.

ख़ाली-वि. (अ.) १ रिकामा; रिता; मोकळा; खाली. २ वृथा; वाया. ३ निरुपयोगी. ४ वापरांत नसलेली (वस्तु). ५ रहित; विहित; वांचून.

खाली-क्रिवि. (फा.) केवळ.

खाविंद-पु. (फा.) १ पति. २ स्वामी; मालक.

ख़ास-वि. (अ) १ विशेष. २ खाजगी; स्वतःचा. ३ स्वतः खुद्द. ४ विशुद्ध.

ख़ासकलम-पु. (अ.) प्रायव्हेट सेक्रेटरी.

ख़ासगी-वि. (अ.) खाजगी.

ख़ासबरदार-पु. (फा.) भालदार-चोपदार.

ख़ासा-वि. (अ.) १ उत्तम; चांगला. २ निकोप; निरोगी. ३ सुंदर; सुरेख; ४ भरपूर.

खासा-पु. (अ.) १ खाशा स्वारीचें भोजन. २ राजाच्या स्वारीचा घोडा वा हत्ती.

खासियत-स्त्री. (अ.) १ स्वभाव; प्रकृति. २ वैशिष्ट्य. ३ संवय ४ गुणधर्म.

खासी-वि. (स्त्री.) खासाचें स्त्रीलिंगी रूप.

खास्सा-पु. (अ.) स्वभाव; प्रकृति.

खिंचना-क्रि.अ. (सं.) ओढलें जाणें; ताणलें जाणें.

खिंचवाना-क्रि.स. (सं.) ओढविणें; ताणविणें.

खिंचाई-स्त्री. (सं.) १ ओढाताण; २ ओढण्याची मजूरी. ३ खेंचण्याची क्रिया.

खिंचाव-पु. (सं.) ताण.

खिंडाना-क्रि.स. (सं.) इतस्ततः विखुरणें.

खिचडवार-पु. (सं.) मकर संक्रांत.

खिजमत-स्त्री. खिदमत पहा.

खिजलाना-क्रि.अ. (सं.) चिडणें.

खिजलाना-क्रि स. (सं.) चिडविणें.

खिजाँ-स्त्री. (फा.) १ हेमंत ऋतु. २ पडता काळ.

खिजाब-पु. (अ.) कलप.

खिझना-क्रि.अ. (सं.) चिडणें.

खिझाना-क्रि.स (सं.) चिडविणें; खिजविणें.

खिझुवर-वि. (सं.) चिडका.

खिड़कना-क्रि. (अ.) सटकणें; निसटून जाणें.

खिडकाना-क्रि. (सं.) १ अलग करणें. २ विकून टाकणें.

खि़ताब-पु. (अ.) पदवी; किताब.

खि़ताबी-वि. (अ.) पदवीधर.

खि़त्ता-पु. (अ.) प्रांत; देश.

खि़दमत-स्त्री. (फा.) चाकरी; सेवा.

खि़दमतगार-पु. (फा.) चाकर; सेवक.

खिदमती-वि. (फा.) १ कष्टाळू; सेवक. २ चाकरीचा मोबदला.

खिन-पु. (सं.) क्षण.

खिपना-क्रि.अ. (सं.) १ खपणें. २ तल्लीन होणें.

खियाना-क्रि.अ. (सं.) झिजणें.

खि़राज-पु. (अ.) कर; खंडणी.

खि़लअत-स्त्री. (फा.) मानाचीं वस्त्रें.

खिलक़त-स्त्री. (अ.) १ सृष्टि; जग. २ जनसमूह; गर्दी.

खिलखिलाना-क्रि.अ. (अनु.) खिदळणें.

खिलत-खिलात-स्त्री. खिलअत पहा.

खिलना-क्रि.अ. (सं.) १ विकसणें; खुलणें; फुलणें. २ प्रमुदित होणें. ३ शोभित होणें. ४ फट पडणें. ५ फुटणें; वेगळें वेगळें होणें; अलग अलग होणें.

खि़लवत-स्त्री. (अ.) १ एकांत. २ निर्जन प्रदेश.

खिलवतखाना-पु. (फा.) गुप्त मसलतीचें एकांत स्थान.

खिलवाड-खेलवाड-पु. (सं.) खेळ; मौज.

खिलवाना-क्रि स. (सं.) खाऊ घालणें.

खिलवाना–क्रि.स. (सं.) खुलविणें.

खिलाई–स्त्री. (सं.) १ खाणें; खाण्याचें काम. २ पाजणारी दाई.

खिलाड़–खिलाड़ी–पु. (सं.) १ खेळाडू. २ डोंबारी; जादूगार; कसरत्या.

खिलाना–क्रि.स. (सं.) खेळणें.

खिलाना–क्रि.स. (सं.) खाऊ घालणें.

खिलाफ़–वि. (अ.) विरुद्ध; प्रतिकूल; उलट; विपरित.

खिलौना–पु. (सं.) खेळणें. (बाहुली वगैरे)

खिल्त–पु. (अ.) कफ.

खिल्ली–स्त्री. (सं.) १ थट्टाविनोद; हंशा. २ विडा; खिळा; कांटा.

खिल्लो–वि स्त्री. (सं.) हंसरी.

खिसकना-खिसकाना–क्रि. (अ.) खसकना पहा.

खिसलाना–क्रि. अ. फिसलना पहा.

खिसलाव–पु. १ घसरणें. २ घसरडें.

खिसलाहट–स्त्री. (सं.) घसरणें.

खिसाना--खिसिआना–क्रि. अ. (सं.) १ लाजणें; शरमणें. २ रागावणें.

खिसारा–पु. (फा.) तोटा; नुकसान.

खिसिआहट–स्त्री. (सं.) लज्जा; शरम.

खिसी–स्त्री. (सं.) १ लज्जा; शरम. २ धृष्टता.

खींच–स्त्री. (सं.) ओढाताण; तणाव.

खींचतान–स्त्री. (सं.) ओढाताण; खेंचाखेंची.

खींचना–क्रि स. (सं.) १ खेंचणें; ओढणें; ताणणें. २ शोषून घेणें. ३ (अर्क वगैरे) गाळणें. ४ चित्र वगैरे रेखाटणें.

खींचाखींची--खींचतान-खींचतानी–स्त्री. खींचतान पहा.

खीखर–पु. (दे) रान मांजर.

खीज–स्त्री. (सं.) १ चीड; त्रागा. २ चीड आणणारी गोष्ट.

खीजना–क्रि.अ. (सं.) चिडणें; रागावणें.

खीझ–स्त्री. खीज पहा.

खीन–वि. (सं.) क्षीण.

खीमा–पु. खेमा पहा.

खीरा–पु. (सं.) खिरे; काकडी.

खीरी–स्त्री. (सं.) दुभत्या जनावराची कास.

खील–स्त्री. (सं.) १ लाही. २ खीळ; कांटा; खिळा. ३ चामखीळ. ४ चमकी.

खीला-पु. (सं.) १ खिळा. २ कांटा. ३ मेख.

खीली-स्त्री. (सं.) विडा.

खीवन-खीवनी-स्त्री. (सं.) मस्ती; रग.

खीवर-पु. (सं.) शूर; वीर.

खीस-वि. (सं.) नष्ट; नाश पावलेलें.

खीस-स्त्री. (सं.) १ अप्रसन्नता २ क्रोध; राग. ३ लज्जा; शरम. ४ ओठाबाहेर आलेले दांत.

खीस-स्त्री. (फा.) नुकसान; तोटा.

खीस-स्त्री. (दे.) चीक (खरवसाचा).

खीसा-पु. (फा.) १ खिसा २ पिशवी; थैली.

खुँटकढ़वा-पु. (सं.) कानांतील मळ काढणारा.

खुँटफारी-वि. दुष्ट व उनाड मूल.

खुँटीहई-स्त्री. (?) गुढग्यापर्यंत धोतर नेसण्याची पद्धति.

खुँडला-पु. (सं.) मोडकें तोडकें घर; लहान झोंपडी.

खुआर-वि. (फा.) १ दुर्दशा ग्रस्त; आपन्न. २ अप्रतिष्ठित; बेइज्जती. ३ अपमानित.

खुआरी-स्त्री. (फा.) १ नाश. २ अनादर; अप्रतिष्ठा.

खुक्ख-वि. (फा.) १ कफल्लक. २ मोकळा; रिकामा.

खुखड़ी-खुखुड़ी-स्त्री. (सं.) १ चातीवरील सुताचा गुंडा. २ नेपाळी सुरी.

खुगीर-पु. (फा.) खोगीर.

खुचर-खुचुर-स्त्री. (सं.) खुसपट काढणें; व्यर्थ दोष काढणें.

खुजलाना-क्रि. स. (सं.) खाजविणें.

खुजलाहट-स्त्री. कंड; खाज.

खुजली-स्त्री. (सं.) १ खाज. २ खरूज.

खुजवाना-क्रि. (स.) खोजवाना पहा.

खुजाना-क्रि. (सं.) खुजलाना पहा.

खुटक-स्त्री. (अनु.) १ संदेह; शंका; चिंता; काळजी; खटका.

खुटकना-क्रि.स. (सं.) खुडणें; तोडणें.

खुटका-पु. (अनु.) १ बोल्ट. २ भीति; आशंका; खटका.

खुटना-क्रि अ. (सं.) १ खुलणें; विकसणें. २ वेगळें होणें; अलग होणें ३ समाप्त होणें.

खुटपन-खुटपना-पु. (सं.) १ खोटेपणा. २ दोष; अवगूण.

खुटाई-स्त्री. (सं.) खोटेपणा.

खुटाना-क्रि.अ. (सं.) संपणें; खलास होणें.

खुट्टी-स्त्री. (अनु.) रेवडी.

खुट्ठी-स्त्री. (?) जखमेवरील खपली.

खुड्डी-खुड्डी-स्त्री. (सं.) १ शौचकूपांतील पाय ठेवण्याचे दगड. २ शौचविधीकरितां केलेला खड्डा.

खुतका-पु. कुतका पहा.

खुतबा-पु. (फा.) १ प्रशंसा; तारीफ. २ प्रवचन. ३ राजाची स्तुति करून गादीवर आल्याची घोषणा.

खुत्थी, खुथी-पु. (फा.) १ पिकें कापल्यानंतर जमीनींत राहिलेले खुंट. २ अमानत. ३ कसा. ४ धनदौलत; संपत्ति.

खुद-अव्य. (फा.) खुद; स्वतः.

खुदका-पु. कुतका पहा.

खुदकुशी-स्त्री. (फा.) आत्महत्या.

खुदगरज-वि. (फा.) आपमतलबी; स्वार्थी.

खुदगरजी-स्त्री. (फा) आपमतलबीपणा.

खुदमुखतार-वि. (फा.) स्वतंत्र; स्वमताप्रमाणें वागण्यास मोकळा.

खुदमुखतारी-स्त्री. (फा.) स्वतंत्रता.

खुदरा-पु. (सं.) किरकोळ वस्तु; फुटकळ वस्तू.

खुदराई-स्त्री. (फा.) स्वेच्छाचार.

खुदवाई-स्त्री. (सं.) खणण्याचें काम.

खुदवाना-क्रि.स. (सं.) खणविणें.

खुदा-पु. (फा.) स्वयंभू; ईश्वर.

खुदाई-स्त्री. (फा.) ईश्वरता.

खुदाई-स्त्री. (सं.) खोदाई.

खुदाई-वि. (फ़ा.) ईश्वरी; दैवी.

खुदाताला-पु. (फा.) परमात्मा; ईश्वर.

खुदादाद-वि. (फा.) ईश्वरदत्त.

खुदावंद-पु. (फा.) १ अन्नदाता; मालक. २ श्रीमान्; साहेब (सन्मान सूचक शब्द.).

खुदी-स्त्री. (फा.) अहंकार; घमेंड; मीपणा.

खुदूदी-स्त्री. (सं.) तांदूळ, डाळ इ.च्या कण्या. २ उसाच्या रसांतील गाळ.

खुनकी-स्त्री. (फा.) १ सर्दी. २ गारठा.

खुनखुना-पु. (अनु.) लहान मुलांचें एक खेळणें. (खुळखुळा).

खुनस-स्त्री. (सं.) क्रोध; राग.

खुनसी-वि. (सं.) खुनशी; रागीट.

खुफिया-वि. (फा.) गुप्त.

खुंभना-क्रि.स. (अनु.) घुसणें; रुतणें.

खुभी-स्त्री. (अनु.) कानांत घालावयाची लवंग.

खुमरा-पु. (अ.) भीक मागणारा फकीर.

खुमार-खुमारी-स्त्री. (अ.) १ कैफ; नशा; मद. २ नशेमुळें आलेला थकवा. ३ जागरणानें आलेला थकवा.

खुरंट-खुरंड-पु. (सं.) जखमेवरील खपली.

खुरक-स्त्री. (ध्व.) खटका; काळजी.

खुरखुर-स्त्री. (अनु.) कफामुळें लागलेली घरघर.

खुरखुरा-वि. (अनु.) १ खरखरीत. २ खडबडीत.

खुरखुराहट-स्त्री. (अनु.) १ घशांतील घरघर. २ खरबरीतपणा.

खुरचन-स्त्री. (सं.) १ खरवड. २ खरवडून काढलेली गोष्ट.

खुरचना-क्रि.अ. (सं.) खरवडणें; खरडणें.

खुरचाल-स्त्री. पाजीपणा; हलकटपणा

खुरचाली-वि. पाजी; बदमाष.

खुरजी-स्त्री. (फा.) मोठी थैली; पडशी.

खुरदाँय-पुं. (सं.+फा.) मळणी.

खुरपा-पु. (सं.) खुरपें.

खुरमा-खुर्मा-पु. (अ.) १ खारीक. २ एक पक्वान्न.

खुरहर-स्त्री. (सं.) पाऊल वाट.

खराक-स्त्री. (सं.) १ भोजन; खाणें. २ खाण्याचें प्रमाण. ३ चंदी.

खुराकी-स्त्री. (फा.) जेवणखाणासाठीं दिलेला पैसा.

खुराकी-वि. (फा.) खादाड.

खुराफ़ात-स्त्री. (अ.) १ वायफळ वडवड. २ शिवीगाळ. ३ झगडा; तंटाबखेडा. ४ कुचाली; कुरापत.

खुर्द-वि. (फा.) लहान.

खुर्दबीन-स्त्री. (फा.) सूक्ष्मदर्शक यंत्र.

खुर्दबुर्द-क्रिवि. (फा.) १ नष्ट; भ्रष्ट. २ समाप्त.

खुर्दा-पु. (फा.) लहान मोठ्या वस्तू.

खुर्दाफ़रोश-पु. (फा.) लहान मोठ्या फुटकळ वस्तू विकणारा.

खुर्राट-वि. (दे.) १ वृद्ध. २ अनुभविक. ३ धूर्त.

खुरांटा-पु. खर्राटा पहा.

खुलना-क्रि.अ. (सं.) १ उघडणें; खुलणें. २ सुटणें. ३ उघडकीस येणें. सुरुवात होणें. ५ उकलणें; फाटणें.

खुलवाना-क्रि.स. (सं.) उघडविणें.

खुलासा-पु. (अ.) सारांश; संक्षेप.

खुलासा-वि. १ मोकळा. २ स्पष्ट. ३ सारांश रूप.

खुलूस-पु. (अ.) १ पावित्र्य. २ सरळपणा. ३ निष्ठा.

खुल्क-पु (अ.) सौजन्य.

खुल्लमखुल्ला-क्रिवि. (सं.) उघड-उघड.

खुश-वि. (फा.) १ खूष; प्रसन्न. २ उत्तम; चांगला.

खुशकिस्मत-वि. (फा.) भाग्यवान.

खुशख़त-वि. (फा.) १ चांगल्या तऱ्हेनें लिहिलेलें पत्र. २ सुंदर अक्षर लिहिणारा.

खुशख़बरी-स्त्री. (फा.) सुवार्ता.

खुशदिल-वि. (फा.) १ आनंदी; प्रसन्न चित्त. २ विनोदी; मस्कऱ्या.

खुशनुमा-वि. (फा.) सुंदर; मनोहर;

खुशबू-स्त्री. (फा.) सुवास; सुगंध.

खुशहाल-वि. (फा.) सुखी; संपन्न.

खुशामद-स्त्री. (फा) खुशामत.

खुशियाली-स्त्री. (धा.) १ आनंद; प्रसन्नता. २ कुशल; क्षेम; खुशाली.

खुशी-स्त्री. (फा.) प्रसन्नता; आनंद; खुशी.

खुश्क-वि. (फा.) १ शुष्क; कोरडा. २ अरसिक. ३ कफल्लक.

खुश्कसाली-स्त्री. (फा.) अनावृष्टि.

खुश्की-स्त्री. (फा.) १ रुक्षपणा; नीरसता. २ जमीन; भूमी (खुश्कीचा मार्ग). ३ सारण. ४ आवर्षण.

खुशाल-खुश्याल-वि. (फा.) आनंदी; खुष.

खुसुरफुसुर-स्त्री. (अनु.) कानगोष्ट; कुजबुज.

खूँखार-वि. (फा.) १ क्रूर; भयंकर. २ रक्तपिपासु. ३ निर्दय; क्रूर.

खूँट-पु. (सं) १ कोपरा; कोना; टोंक. २ कोनशीला. ३ बाजू; दिशा. ४ भाग; हिस्सा.

खूँट-स्त्री. (सं.) एक कानांतील दागिना.

खूँट-स्त्री. (सं.) चौकशी; विचारपूस.

खूँट-पु. (?) कानांतील मळ.

खूँटना-क्रि.स. (सं.) १ विचारपूस करणें; छेडणें. २ घटणें.

खूँटा-पु. (सं.) खुंटा

खूँटी-स्त्री. (सं.) १ खुंटी. २ ज्वारी वगैरेचे कापणीनंतर शेतांत राहिलेले खुंट. ३ विट्टी. ४ सीमा; हद्द.

खूँद-स्त्री. (सं.) घोड्याचें एकाच जागेवर नाचणें, पाय आपटणें.

खूँदना-क्रि.अ. (सं.) १ नाचणें; पाय आपटणें. २ पायांनी तुडविणें. ३ मळणें; तिंबणें.

खूटना-क्रि.अ. (सं.) १ खुंटणें; बंद होणें. २ संपणें; कमी होणें.

खूद-खूदह-खूदर-पु.(सं.) तळचा गाळ; गाळ.

खून-पु. (फा.) १ रक्त; रुधिर. २ खून.

खूब-वि. (फा.) चांगला; उत्तम; उमदा.

खूब-क्रिवि. (फा.) चांगल्या रीतीनें; उत्तम तऱ्हेनें.

खूबडसाबड-वि. (अनु.) उंचसखल.

खूबसूरत-वि. (फा.) सुंदर; मनोहर.

खूबसूरती-स्त्री. (फा.) सौंदर्य; सुंदरता.

खूबानी-स्त्री.(फा.) जरदाळू.

खूबी-स्त्री. (फा.) १ चांगुलपणा; उत्तमता. २ वैशिष्ट्य; गुणविशेष.

खूसट-पु. (सं.) घुबड.

खूसट-वि. (सं.) १ अरसिक. २ निर्बुद्ध. ३ अपशकुनी.

खूसर-पु. खूसट पहा.

खेड़ा-पु. (सं.) खेडें.

खेत-पु. (सं.) १ शेत. २ पीक. ३ युद्धक्षेत्र. ४ उत्पत्तिस्थान.

खेतिहर-पु. (सं.) शेतकरी.

खेतीबारी-स्त्री. (सं.) शेतकरी.

खेदा-पु. (सं.) १ रान उठविण्याचें काम. २ शिकार.

खेदित-वि. (सं.) १ खिन्न; दु:खी. २ शिथिल; थकलेला.

खेना-क्रिस. (सं.) १ वल्हविणें. २ कालक्षेप करणें.

खेप-स्त्री. (सं.) १ खेप. २ दोष. ३ खोटें नाणें.

खेपना-क्रि स.(सं.) व्यतीत करणें.

खेपड़ी-स्त्री. (सं.) वल्हें.

खेम-पु. (सं.) क्षेम.

खेमा-पु. (फा.) तंबू; खेमा.

खेरवा-पु. (सं.) नावाडी.

खेरा-पु. (सं.) खेडें.

खेल-पु. (सं.) खेळ.

खेलक-पु. (सं.) खेळाडू.

खेलना-क्रि.अ. (सं.) खेळणें.

खेलवाड-पु. (सं.) खेळ; क्रीडा.

खेलवाडी-वि. (सं.) १ खेळाडू. २ विनोदी; खेळाडू वृत्तीचा.

खेलवार-पु. (सं.) १ खेळ; हास्यविनोद. २ तमाशा; खेळ.

खेलाई-स्त्री. (सं.) खेळ.

खेलाड़ी-पु. १ खेळाडू.२ तमासगीर.

खेवट-खेवटिया-पु. नावाडी.

खेवणी-स्त्री.(सं.)वल्हें.

खेवनहार-पु.(सं.)नावाडी.

खेवरियाना-क्रि.स.(दे.) एकत्रित करणें.

खेवा-पु. (सं.) १ नावेचें भाडें. २ नावेंतून नदी ओलांडणें. ३ खेप. ४ मालानें भरलेली नाव.

खेवाई-स्त्री. (सं.) नाव वाल्हविण्याचें काम. २ वल्हविण्याची मजूरी.

खेह-स्त्री. (सं.) धूळ; राख.

खैंचना-क्रि.स. खींचना पहा.

खैर-स्त्री. (फा.) कुशल; क्षेम.

खैर-अव्य. (फा.) असो; कांहीं हरकत नाहीं.

खैरखाह-बि. (फा.) शुभचिंतक.

खैरा-वि. (सं.) तपकिरी रंगाचा.

ख़ैरात-पु. (अ.) १ दान. २ पुण्य.

खैरियत-स्त्री. (फा.) १ क्षेमकुशल. २ कल्याण; हित.

खैलर-स्त्री. (सं) रवी.

खैला-पु. (सं.) पाडा.

खोंइचा-पु. पदर (लुगड्याचा).

खोंखना-क्रि.अ.(अनु) खोकणें.

खोंखी-स्त्री.(अनु.) खोकला.

खोंगा-पु. (दे.) १ अटकाव; अडकाठी. खैला पहा.

खोंच-स्त्री (सं.) १ टोंकदार वस्तूनें झालेली जखम; निघालेली खपली. २ कपड्याला आखटल्यामुळें पडलेलें भोंक.

खोंच-पु. (दे.) १ मूठभर. २ मूठ; पसा.

खोंचिया-पु. (दे.) भीक मागणारा; भिकारी.

खोंची-स्त्री.(दे.)भिकाऱ्याला देण्याच्या वस्तू (धान्य, पालेभाजी इ.).

खोंटना-क्रि.स (शं.) खुडणें;तोडणें.

खोंडा-वि. (सं.) दांत पडका.

खोंतल-खोंता; खोंथा-पु. घरटें (पक्षाचें).

खोंप-स्त्री. धांवदोरा.

खोंपना-क्रि.स. गडना पहा.

खोखला-वि. (सं.) पोकळ.

खोज-स्त्री. (सं.) १ शोध; तपास. २ चिन्ह; निशाणी; पत्ता.

खोजना-क्रि.अ. (सं.) शोधणें; तपास करणें; धुंडाळणें.

खोजमिटा-वि. (सं.) मागमूससुद्धा नाहीसा झालेला; नष्ट; सत्यनाश झालेला.

खोजवाना-क्रि.स.(सं.) शोधविणें.

खोजा-पु. (फा.) १ अंतःपुररक्षक; खोजा. २ नोकर;चाकर. ३ सरदार; माननीय व्यक्ति

खोजी-वि. (सं.) शोधणारा.

खोट-स्त्री. (सं.) १ दोष; खोड. २ भेसळीची वस्तु.

खोटा-वि. (सं.) खोटा; असत्य.

खोटाई-स्त्री. (सं.) १ खोटेपणा; क्षुद्रता. २ कपट. ३ दोष.

खोड़-स्त्री. (सं.) पितर; देवता; भूत-प्रेत इ.ची अवकृपा; कोप.

खोड़रा-पु. (सं.) जुन्या वृक्षाची ढोल.

खोद-पु. (फा.) शिरस्त्राण; जिरटोप.

खोद-पु. खोज पहा.

खोदना-क्रि.स. (सं.) खोदणें.

खोना-क्रि स. (सं.) १ हरवणें; गहाळ करणें;

खोनचा-पु. (फा.) खोमचा.

खोपड़ा-पु. (सं.) १ डोक्याची कवटी. २ डोकें. ३ नारळांतील खोबरें. ४ नारळ. ५ भिकेची नरोटी.

खोपड़ी-स्त्री. (सं.) डोक्याची कवटी. २ डोकें.

खोपा-पु. (सं.) १ छपराचा कोंपरा. २ घराचा कोंपरा. ३ खोपा. ४ वेणी. ५ खोबऱ्याचा गोळा.

खो भरना-क्रिअ. आडवें पडणें; मध्यें पडणें.

खोमार-पु. (?) केरकचरा टाकण्याचा खड्डा.

खोय-(फा.) स्वभाव.

खोया-पु. (सं.) खवा.

खोर-स्त्री. गल्ली; बोळ.

खोरना-क्रि. अ. (सं.) स्नान करणें.

खोरा-पु. (सं.) १ पेला. २ वाडगा.

खोरा-वि. (सं.) लंगडापांगळा; अपंग.

खोराक-पु. (फा.) खुराक.

खोराकी-वि. (फा.) खादाड.

खोरि-स्त्री. अरुंद गल्ली.

खोरिया-स्त्री. (सं.) १ लहान पेला. २ चमकदार लहान टिकल्या.

खोल-पु. (सं.) १ खोळ. २ साप इ.ची कात. ३ मोठी चादर.

खोलना-क्रि.स. (सं.) उघडणें; खोवणें; सोडणें.

खोवा-पु. (सं.) खवा.

खोह-स्त्री. (सं.) १ गुहा. २ दरी. ३ खिंड.

खोही-स्त्री. (सं.) पानांची छत्री.

खौफ़-पु. (अ.) भय; भीति.

खौर-स्त्री. (सं.) १ त्रिपुंड; चंदनाचें आडवें गंध. २ स्त्रियांचा एक दागिना.

खौरना-क्रि.स. (सं.) गंध लावणें.

खौरा-पु. (सं.) १ खैंडा. २ एक प्रकारची खरूज.

खौरा-वि. (सं.) खवडया.

खौरि-स्त्री. खौर पहा.

खौरी-स्त्री. खोपडी पहा.

खौरी-स्त्री. (दे.) राख.

खौरु-पु. (दे.) बैलाची डरकाळी.

खौलना-क्रि.स. (सं.) खवळणें; उकळणें.

खौलाना-क्रि.स. (सं.) उकळविणें.

खौहा-वि. (सं.) खादाड.

ख्याल-पु. (अ.) १ ध्यान. २ अंदाज; अटकळ. ३ विचार; मत. ४ आदर. ५ ख्याल (संगीत प्रकार).

ख्याल-पु. (सं.) खेळ; थट्टा; विनोद.

ख्याली-वि. (अ.) कल्पित.

खिष्टान-पु. ख्रिश्चन.

ख़्वाजा-पु. (फा.) १ मालक स्वामी. २ सरदार. ३ प्रसिद्ध व्यक्ति. ४ मोठा व्यापारी. ५ उच्च दर्जाचा फकीर. ६ खोजा; द्वारपाल.

ख़्वान्-पु. (फा.) परात.

ख़्वाब-पु. (फा.) १ स्वप्न. २ झोंप.

ख़्वार-वि. (फा.) १ सत्यानाश झालेला; खराब. २ तिरस्कृत.

ख़्वारी-स्त्री (फा.) १ नाश. २ अपमान; बेइज्जत.

ख़्वास्तगार-पु. (फा.) इच्छुक.

ख़्वाह-स्त्री. (फा.) इच्छा; मनीषा.

ख़्वाह-अव्व. (फा.) अथवा; किंवा; नाहीतर.

ख़्वाहिश-स्त्री. (फा.) इच्छा; मनीषा.

ख़्वाहिशमंद-वि. (फा.) इच्छुक.

ग

गंग-बरार-पु. (सं. +फा.) मळीची जमीन (नदीच्या पुरानें पहिली माती वाहून जाऊन त्या जागीं पुराबरोबर आलेली दुसरी माती सांचते अशी).

गंगाल-पु. (सं.) घंगाळ.

गंगालाभ-पु. (सं.) मृत्यु.

गंगौटी-स्त्री. (सं.) गंगेच्या किनाऱ्याची वाळू किंवा माती.

गंज-पु. (सं.) १ टक्कल; केस गळण्याचा रोग. २ खवडा.

गंज-स्त्री. (फा.) १ खजीना. २ रास; ढेर. ३ समूह; झुंड. ४ धान्याचें कोठार. ५ धान्याचा बाजार. ६ वाणी आळी; बाजार पेठ. ७ मद्यपात्र. ८ मदिरालय. ९ संच.

गंज-पु. (सं.) संच.

गंजना-क्रि.स. (सं.) १ अवज्ञा करणें. २ नाश करणें; चूरचूर करणें.

गंजा-पु. (सं.) टक्कल पडण्याचा रोग.

गंजा-वि. (सं.) टकल्या.

गंजी-स्त्री. (फा.) १ गंज; रास; ढीग. २ रताळें.

गंजी-स्त्री. (इं.) गंजीफ्राक; बनियन.

गंजेडी-वि. (सं.) गांजेकस.

गंठकटा-पु. (सं.) खिसेकापू.

गंठजोड; गँठबंधन-पु. (सं.) विवाहसमयीं वरवधूंच्या वस्त्रास गांठ मारण्याचा विधी.

गंड-पु. (सं.) १ कपोल; गाल. २ कानशील. ३ गंडा. ४ फोड. ५ चिन्ह; डाग. ६ मंडलाकार डाग; करकोचा. ७ गांठ.

गँडतरा-पु. (सं.) हगोलें; दुपटें.

गंडमूर्ख-वि. (सं.) महामूर्ख.

गंडा-पु. (सं.) १ गांठ. २ गंडा.

गँडासा-पु. (सं.) १ परशु. २ गवत कापण्याचा विळा.

गँडेरी-स्त्री. (सं.) गंडेरी.

गँडोरा-पु. (सं.) हिरवा कच्चा खजूर.

गंता-पु. (सं.) जाणारा.

गंदगी-स्त्री. (फा.) १ घाण; मलीनता; गलिच्छपणा. २ अशुद्धता; अपवित्रता. ३ विष्टा; मैला.

गँदला-वि. (फा.) घाणेरडा; मलिन; अस्वच्छ.

गंदा-वि. (फा.) १ घृणित. २ अस्वच्छ; मलिन. ३ अशुद्ध.

गंदुम-पु. (सं.) गहूं.

गंदुमी-वि. (सं.) गहूं वर्ण.

गँदोलना-क्रि.सं. (फा.) (तळयांतील पाणी) गढूळ करणें; घाण करणें.

गंधराज-पु. (सं.) १ मोगरा. २ चंदन.

गंधी-पु. (सं.) १ गंधी; अत्तरें, सुगंधी तेलें इ. विकणारा. २ एक प्रकारचें गवत. ३ एक किडा.

गंधोला-वि. (सं.) घाणेरडा;

गँवँ-स्त्री. (सं) १ डाव; हूक. २ २ मतलब; प्रयोजन. ३ वेळ; अवसर; मोका. ४ उपाय; युक्ति.

गँवई-स्त्री. (सं.) लहान गांव.

गँवरदल-वि. (हिं.) १ खेडवळ. २ कुरूप; बेडौल. ३ अडाणी; उद्धट.

गँवहियाँ-पु. (सं.) पाहुणा.

गँवना-क्रि.स. (सं.) १ काल व्यतीत करणें; वेळ गमावणें. २ गमाविणें; घालविणें.

गँवरा-वि. (सं.) १ गांवढळ; खेडवळ. २ मूर्ख.

गँवारी-स्त्री. (सं.) १ खेडवळपणा. २ मूर्खपणा.

गँवारी–वि.स्त्री. (सं.) १ खेडवळ. २ अडाणी; मूर्ख.

गँवारू वि. गँवरा पहा.

गँस–पु. (सं.) १ आढी; द्वेष; हाड-वैर. १ वर्मी बोलणें; टोंचून बोलणें.

गँस–स्त्री. (सं.) १ बाणाचें टोंक. २ उपहासात्मक बोलणें.

गँसना–क्रि.त. (सं.) करकचून बांधणें.

गँसीला–वि. (सं.) १ अणकुचीदार; २ मजबूत घट्ट विणीचा.

गईकरना–क्रि. (अ.) गय करणें.

गईबहोर–वि. सांडलेली वस्तू शोधून देणारा; मोडलेली वस्तू नीट करणारा.

गगरा–पु. (सं.) घागर.

गगरिया, गगरी–स्त्री. (सं.) घागर; कळशी.

गच–पु. (अनु.) १ फरशीची जमीन; चुनेगच्ची जमीन. २ प्लॅस्टर ऑफ पॅरीस. ३ चुनेगच्ची जमीन बनविण्याचा मसाला. ४ एकाद्या नरम वस्तूवर टोंकदार हत्यार खुपसतांना होणारा आवाज.

गचकारी–स्त्री. (अ.+फा.) चुनेगच्चीचें काम.

गचगर–पु. चुनेगच्चीचें काम करणारा.

गचना–क्रि.स. (अनु.) १ गच्च भरणें २ करकचून बांधणें.

गचपच–पु. गिचपिच पहा.

गचाका–पु. (अनु.) गचकन पडण्याचा आवाज.

गचाका–स्त्री. तरुण जवान स्त्री.

गचाका–क्रि. (वि.) भरपूर.

ग़चक़–स्त्री. (फा,) १ दारू प्याल्यानंतर तोंडाची घाण जाण्याकरितां खाण्याचा पदार्थ. २ चटकन तोंडांत टाकण्याची चीज. ३ नाश्ता; फराळ.

ग़जब–पु. (अ.) १ कोप; घुस्सा; राग. २ गहजब; आपत्ति; संकट. ३ जुलूम; अन्याय.

गजरबजर–१ घालमेल; घोटाळा. २ अरबट चरबट खाद्य; भक्ष्य अभक्ष्य पदार्थ.

गजरा–पु. गाजराचा पाला (गुरांना घालण्याचा).

गजरा–पु. गजरा; हार.

ग़जल–स्त्री. (अ.) गझल.

गजवान–पु. (सं.) माहुत.

गजही–स्त्री. बांबूची रवी.

गज्जर–पु. (अनु.) दलदलीची जमीन.

गज्जल–पु. (सं.) अंजीर.

गज्झा–पु. (सं.) बुडबुडे.

गज्झा-पु. १ ढेर; गंज. २ खजीना. ३ धन; संपत्ति. ४ लाभ; फायदा.

गज्झिन-वि. १ घन; दाट. २ जाड. ३ घट्ट विणीचा.

गटकना-क्रि.स. (सं.) १ गिळणें; गटकावणें. २ दडपणें; मारणें; गिळंकृत करणें.

गटना-क्रि.अ. (सं.) बांधणें.

गटपठ-स्त्री. (अनु.) १ गट्टी; मैत्री. २ सहवास.

गटी-स्त्री. (सं.) गांठ.

गट्टा-पु. (सं.) १ मनगट. २ गांठ. ३ बीज. ४ एक मिठाई.

गट्टी-स्त्री- (दे.) नदीचा किनारा.

गट्टू-पु. (सं.) दस्ता; मूठ.

गट्ठर-पु. (सं.) गठ्ठा; बोजा.

गट्ठा-पु. (सं.) १ लांकडाचा अथवा गवताचा भारा. २ मोठी गठडी.

गठकटा-वि.पु. (सं.) १ खिसेकापू. २ भामटा.

गठन-स्त्री. (सं.) घडण; बनावट.

गठना-क्रि.अ. (सं.) २ सांधलें जाणें; जुळणें. २ वीण घट्ट होणें. ३ गठणें; वश होणें; कटांत सामील होणें. ५ वठणें; उठून दिसणें. ५ दृढ मैत्री होणें; संघट्टन होणें.

गठरी-स्त्री. (सं.) गठडी.

गठवाना-क्रि.स. (सं.) १ गांठविणे. २ शिवणें; जोडणें. ३ मोठे मोठे जाडे टाके घालणें. ४ जोडणें.

गठाना-क्रि.स. (सं.) गठवाना पहा.

गठाव-पु. (सं.) घडण; बनावट.

गठित-वि. (सं.) घडविलेला; बनविलेला.

गठिया-स्त्री. (सं.) गठडी.

गठिना-क्रि.स. (सं.) १ गांठविणें. २ गांठ मारणें.

गठीला-वि. (सं.) गाठीगाठींचा.

गुठीला-वि. (सं.) घर्डीव; मजबूत; पक्का.

गठौत-स्त्री.(सं.) १ मैत्री; स्नेह. २ परस्पर विचारानें पक्का झालेला निश्चय; ठराव. ३ उपयुक्तता.

गडँक-गडंग-पु. शस्त्रास्त्रें व दारूगोळ्याचें कोठार.

गड़ंग-पु. (सं.) १ गर्व; ताठा; ऐट. २ वढाई.

गडंगिया-वि. (सं.) १ वढाईखोर. २ गर्विष्ठ.

गड़-पु. (सं.) १ आडोसा. २ तटबंदी. ३ खड्डा; खाई. ४ किल्ला; गड.

गड़काना-क्रि.स. (अनु.) गडगड करणें.

गड़काना–क्रि.सं. (अ.) बुचकळणें; बुडविणें.

गड़गड़ाहट–स्त्री. (अनु.) १ गड-गडाट. २ गुडगुडीचा आवाज.

गड़गड़ी–स्त्री. (अनु.) नगारा.

गड़गूदड़– पु. (अनु.) तुकडया तुकडयांची गोधडी.

गड़च्चा–पु. (?) १ धमकी. २ चमका पहा.

गड़ना–क्रि.अ. (सं.) १ बोंचणें. २ टोंचणें. २ बोंचल्यासारखा होणें. ३ दबलें जाणें;गाडलें जाणें. ४जम बसणें; स्थिरावणें. ५ खांब वगैरे जमिनीवर उभा होणें.

गड़पना–क्रि.स. (अनु.) गडप करणें; गिळंकृत करणें.

गड़प्पा–पु. (सं.) १ खड्डा; खळगा. २ धोक्याची जागा.

गड़बड़–वि. (सं.) १ उंचसखल. २ अस्ताव्यस्त. ३ क्रमरहित.

गड़बड़–स्त्री. (सं.) १ गडबड; घोटाळा. २ उपद्रव; दंगा; गडबड.

गड़बड़ा–पु. (सं.) खड्डा.

गड़बड़ना–क्रि.अ. (सं.) १ गड-बडणें; गोंधळणें. २ बिघडणें; अव्य-वस्थित होणें; विस्कळित होणें.

गड़बड़ाना–क्रि.अ. (सं.) १ गोंधळविणें. २ बिघडविणें. ३ अस्ताव्यस्त करणें.

गड़बड़िया–वि. (सं.) गडबडया; उपद्रवी.

गड़बड़ी–स्त्री. गडबड पहा.

गड़रिया–पु. (सं.) धनगर; मेंढपाळ.

गड़वाना–क्रि.स. (सं.) गाडविवणें.

गड़हा–पु. (सं.) खड्डा.

गडा–पु. (सं.) रास; ढीग; ढेर.

गड़ाना–क्रि.स. (सं.) भोंसकणें; खुपसणें; टोंचणें.

गडाना–क्रि.स. (सं.) गाडविणें.

गडायन–वि. (सं.) टोंचणारा; बोंचणारा.

गडारी–स्त्री. (सं.) १ मंडलाकार रेषा; वर्तुळ. २ घेरा.

गडारी–स्त्री. (सं.) १ रहाटाची कप्पी. २ चाक; गिरकी; फिरकी; चक्री.

गडारीदार–वि. (सं.+फा.) १ आडव्या रेघांचें (कापड). २ घेरदार.

गडुई–स्त्री. (सं.) तोटी असलेली लोटी; झारी.

गडुल–पु. (सं.) कुबडा मनुष्य.

१३

गडुल-वि. (सं.) कुबडा.
गडुवा-पु. (सं.) गडुई पहा.
गडेरिया-पु. (सं.) गडरिया पहा.
गडोना-क्रि.स. (सं.) खुपसणें.
गडोला-पु. (सं.) १ घास. २ चूळ.
गडोलना-पु. बाबागाडी.
गडौना-पु. (सं.) कांटा.
गड्ड-पु. (सं.) गड्डी; गड्डा; चळत.
गड्डर-पु. भेडा पहा.
गड्डाम-गड्डामी-वि. (इं.) नीच; बदमाष; हलकट.
गड्ढा-पु. (सं.) खड्डा.
गढंत-वि. (सं.) कल्पित.
गढंत-स्त्री. (सं.) काल्पनिक गोष्ट.
गढ-पु. (सं.) १ गड; किल्ला. २ खाई.
गढ़त-स्त्री. (सं.) बनावट; घडण.
गढ़न-स्त्री. (सं.) बनावट; रचना; आकृति.
गढना-क्रि.स. (सं.) १ घडविणें. २ बनविणें; फसविणें; गंडविणें. ३ थापा मारणें. ४ मारणें; पिटणें.
गढपति-पु. (सं.) किल्लेदार.
गढवाल-पु. किल्लेदार.
गढा-पु. (सं.) खड्डा.
गढाना-क्रि.स. (सं.) घडविणें; बनविणें.
गढाना-क्रि.अ. (सं.) मनास न रुचणें.
गढिया-गढैया-पु. (सं.) घडविणारा; घडकाम करणारा.
गत-वि. (सं.) १ गत; व्यतीत. २ मेलेला. ३ विरहित.
गत-स्त्री. (सं.) १ गति; अवस्था. २ रूप; रंग; वेष; आकृति. ३ कामांत, उपयोगांत आणणें. ४ दुर्दशा; नाश. ५ क्रियाकर्म. ६ वाद्यांची गत (तबला; सतार इ.) ७ नाचण्याचा ढंग.
गतका-गद्गा-पु. (सं.) गदगा.
गतकुल-पु. (सं.) बेवारसी इस्टेट.
गतांक-वि. (सं.) निकामी.
गतिया-स्त्री. (सं.) तबलजी.
गत्तालखाना-पु. (सं.+फा.) बुडित खातें.
गथना-क्रि.स. (सं.) १ गुंफणें; ओवणें. २ थापा देणें.
गद्-पु. (सं.) १ व्याधि. २ विष.
गद्कारा-वि.पु. (अनु.) मऊ; गुबगुबीत.
गद्म-पु. (अ.) आधाराकरितां लावलेलें लाकूड; टेकू.

गद्र-पु. (अ.) १ खळबळ; दंगा-धोपा. २ बंड.

गद्राना-क्रि.अ. (अ.) १ पिकणें. २ यौवनावस्थेंत अंग भरणें. ३ डोळयांस चिपडें, पू इ. येणें.

गद्ला-वि.(फा.) मळकट.

गद्लाना-क्रि.अ. (फा.) पाणी गढूळ होणें.

गद्हा-पु. (सं.) १ रोग निवारण करणारा; वैद्य; चिकित्सक. २ गाढव; गद्धा. ३ मूर्ख; गाढव.

गदाई-वि. (फा.) १ तुच्छ; नीच; क्षुद्र. २ रद्दी; निकामी.

गदाका-वि. बांधेसुद.

गदाका-पु. एकाद्याला उचलून जमीनीवर आपटण्याची क्रिया.

गदित-वि. (सं.) कथित.

गदी-वि. (सं.) १ रोगी. २ गदाधर.

गदेला-पु. १ जाड गादी. २ रजई. ३ लहान बालक.

गद्दर-वि. (दे.) अर्धवट पिकलेला; अर्धकच्चा.

गद्दर-अनु; (दे.) मोठी गादी.

गद्दा-पु. (अनु.) १ जाड गादी. २ हत्तीच्या पाठीवर घालण्याची जाड गादी. ३ गवत,कापूस इ. चें गाठोडें; भारा; बोजका.

गद्दी-स्त्री. (अनु.) गादी.

गद्दीनशीन-वि. सिंहासनाधिष्ठित. २ गादीचा वारस.

गधा-पु. (सं.) गद्धा; गाढव.

ग़नी-पु. (अ.) धनवान; श्रीमंत; धनिक.

ग़नीम-पु. (अ.) १ गनीम; शत्रु. २ लुटारू.

ग़नीमत-स्त्री. (अ.) १ लुटीचा माल. २ फुकटचा माल. ३ चांगली गोष्ट.

गन्ना-पु. (सं.) ऊस.

गप गप्पा-स्त्री. (सं.) १ थाप; गप्प. २ अफवा.

गपकना-क्रि.स. (सं.) एकदम गिळून टाकणें; गटकावणें.

गपडचौथ-पु. (सं.) विसंगत गप्पा; थापा.

गपिया-वि. थापाड्या; गप्पीदास.

गपोड-गपोड़ा-पु. गप्प; थाप.

गप्पी-वि. गप्पीदास.

गप्फा-पु. (अनु.) १ मोठा घास. २ लाभ; फायदा.

गफ़-वि. दाट; घट्ट;

ग़फ़लत-स्त्री. (अ.) १ बेपरवाई. २ चूकभूल; गफलत. ३ बेसावधपणा.

गबद्द-वि. मूर्ख; मथ्थड.

गबन-पु. (अ.) अफरातफर.

गबरू--वि. (फा.) १ तरणाबांड. २ भोळाभाबडा; सरळ.

गबरू-पु. (फा.) पति.

गबरून-पु. (फा.) एक प्रकारचें कापड.

गब्बर-वि. (सं.) १ गर्विष्ठ; घमेंड-खोर. २ सुस्त. ३ किंमती; बहुमोल. ४ श्रीमंत; गब्दर.

गब्भा-पु. (सं.) १ गादी. २ गवताचा भारा.

गब्र-पु. (फा.) पारशी.

गभुआर-वि. (सं.) १ जावळ न काढलेला. २ जन्मल्यापासून ठेवलेले जावळ. ३ अज्ञान.

गम-पु. (सं.) १ मार्ग; रस्ता. २ मैथुन.

गम-स्त्री. (सं.) प्रवेश; गति (बुद्धीची).

ग़म-पुं. (अ.) १ दुःख; शोक. २ चिंता; काळजी.

गमक-पु. (सं.) १ जाणारा. २ बोधक; सूचक.

गमक-स्त्री. (सं.) सुगंध; सुवास.

ग़मकीला-वि. (सं.) सुगंधित.

ग़मखोर-वि. (अ.+फा.) सहनशील.

ग़मगी-वि. (फा.) दुःखी; खिन्न; उदास.

गमत-पु. (सं.) १ रस्ता; मार्ग. २ पेशा; व्यवसाय.

गमनाक-वि. (फा.) शोकपूर्ण.

गमला-पु. (?) मातीची कुंडी.

गमागम-पु. (सं.) येणेंजाणें.

गमाना-क्रि.स. (सं.) गमाविणें.

गमार-वि. (सं.) खेडवळ.

ग़मी स्त्री. (अ.) १ मृताबद्दलचा शोक. २ शोकाचा काल. २ मृत्यु; निधन.

गम्मत-स्त्री. (मराठी) गंमत.

गय-पु. (सं.) १ घर. २ द्रव्य; धन ३ आकाश. ४ प्राण. ५ पुत्र.

गयाल-स्त्री. (दे.) बेवारशी मिळकत.

गर-पु. (सं.) १ रोग. २ विष.

गर-पु. (सं.) गळा; मान.

गरक-वि. (अ.) गर्क.

ग़रक़ाब-पु. (अ.) बुडण्याची अवस्था.

ग़रक़ाब-वि. (अ.) १ निमग्न. २ अत्यंत लीन.

ग़रकी--स्त्री. (अ.) १ बुडी; डुबकी. २ अतिवृष्टि. ३ पाण्याखालची जमीन. ४ खाचर. ५ लंगोटी.

ग़रकी-स्त्री. चाक; कप्पी.

गरगज-पु. (सं.) १ बुरूज. २ उंच टेकाड. ३ नांवेचें लांकडी छत. ४ फाशीचा तख्ता.

गरगज-पु. (सं.) मोठा; विशाल.

ग़रज-स्त्री. (अ.) १ जरूरी, गरज; आवश्यकता. २ प्रयोजन; मतलब; आशय. ३ इच्छा.

ग़रज़मंद-वि. (अ.+फा.) गरजू.

ग़रज़ी, ग़रजू-वि. गरजू.

गरट्ट-पु. (सं.) समूह; झुंड.

गरदन-स्त्री. (फा.) मान; गर्दन.

गरद्दा-पु. (फा.) धूळ; माती; केर-कचरा.

गरदनियाँ-स्त्री. (फा.) अर्धचंद्र.

गरब-पु. (सं.) गर्व.

गरमागरमी-स्त्री. (फा.) १ आवेश; उत्साह. २ भांडण; बाचाबाची.

गरमाना-क्रि.(अ +फा.) १ तापणें. गरम होणें; ऊष्ण होणें. २ मस्त होणें; गरम होणें. ३ रागावणें. ४ आवेश चढणें.

गरमाना-क्रि.स. (फा.) तापविणें.

गरमाहट-स्त्री. (फा.) उष्णता.

गरमी-स्त्री. (फा.) गरमी; उष्णता.

गरमीदाना-पु. घामोळें.

गरहर-पु. (सं.) लोढणें.

गरहेंडुवा-पु. (सं.) कसाई.

गराँव-पु. (सं.) दावें.

गराडी-स्त्री. (अनु.) १ चाक; विहीरीची कप्पी. २ वळ; वण.

गराना-क्रि.स. (सं.) १ गाळणें. २ पिळणें.

गरारा-वि. (सं.) १ गर्विष्ट; उद्धट. २ बलवान; प्रबल.

गरारा-पु. (अ.) १ पाण्याच्या गुळण्या. २ गुळण्या करण्याचें औषध.

गरारी-स्त्री. गराडी पहा.

गरियाना-क्रि. (अ.) शिवीगाळ करणें.

गरियार-वि. (सं.) आळशी; सुस्त.

गरिष्ठ-वि. (सं.) १ अत्यंत भारी. २ पचण्यास जड.

गरी-स्त्री. (सं.) १ नारळांतील खोबरें. २ गर.

गरीबनिवाज, गरीबनेवाज-वि. (फा.) दयाळु.

गरीबपरवर-वि. (फा.) कनवाळू; गरीबांवर दया करणारा.

गरूआ-वि. (सं.) भारी; वजनी.

गरूर-पु. (अ.) घमेंड; गर्व.

गरूरत-पु. घमेंड; गर्व.

गरूरी-वि. (अ.) घमेंडी; अभिमानी.

गरूरी-स्त्री. (अ.) अभिमान; घमेंड.

गरेडिया-पु. गडरिया पहा.

गरेबान-पु. (फा.) गळपट्टी; कॉलर.

गरेरना-क्रि.स. (सं.) १ घेरणें. २ अडविणें; रोखणें.

गरेरी, गरेली-स्त्री. गराडी पहा.

गरोह-पु. (फा.) झुंड; समूह; जत्था.

गर्गर-पु. (सं.) १ भोंवरा. २ घागर.

गर्गरी-स्त्री. (सं.) १ घागर. २ माधणी. ३ रवी.

गर्द-स्त्री. (फा.) धूळ; राख.

गर्दखोर-गर्दखोरा-वि. (फा.) धूळखाऊ; मळखाऊ.

गर्दखोर-गर्दखोरा-पु. (फा.) पाय पुसणें.

गर्दन-पु. गरदन पहा.

गर्दाबाद-वि. (फा.) १ धुळीस मिळालेलें; ध्वस्त. २ धुळीनें भरलेलें. ३ बेशुद्ध.

गर्दिश-स्त्री (फा.) १ फेरा; चक्कर. विपत्ति; संकट.

गलकंबल-पु. (सं.) गाय, म्हैस इ. च्या मानेखालील लोंबता भाग; पोळी.

गलगला-वि. ओला; भिजलेला.

गलगलाना-क्रि. (अ.) भिजणें; ओलें होणें.

गलगाजना-क्रि. (अ.) आनंदित होऊन बोलणें.

गलगुच्छा-पु. गलमुच्छा पहा.

गलगुथना-वि. अंगापिंडानें गुबगुबीत.

गलजोत-वि. असह्य.

गलजोत-स्त्री. दोन तीन जनावरें एकत्र बांधण्याचें दावें.

गलतंग-वि. बेशुद्ध.

गलतंस-पु. (सं.) निपुत्रिक.

ग़लत-वि. (अ.) १ अशुद्ध; भ्रममूलक. २ असत्य; मिथ्या.

गलतान-वि. (फा.) फिरणारा.

गलती-स्त्री. (अ.) चूक; भूल.

गलबाँही-स्त्री. (सं.) कंठालिंगन.

गलमुच्छा-पु. कल्ले; गुलमिशा.

गला-पु. (सं.) गळा.

गलाना-क्रि.स. (सं.) १ विरघळविणें. २ (पैसा) खर्च करणें.

गलानि-स्त्री. (सं.) ग्लानि.

गलार-वि. (सं.) भांडखोर.

गलार-पु. (सं.) मैना.

गलित-वि. (सं.) जीर्ण.

गलियारा-पु. **गलियारी**-स्त्री.
गली-स्त्री. गल्ली; अरुंद बोळ.
गलीचा-पु. (फा.) १ गालीचा; रेताड जमीन.
ग़लीज़-वि. (अ.) १ घाणेरडा; गलिच्छ. २ अशुद्ध; अपवित्र.
ग़लीज़-पु. (अ.) १ केरकचरा. २ मल; विष्ठा.
ग़लीत-वि. (अ.) १ मलिन. दुर्दशाग्रस्त.
गलेफ-पु. गिलाफ पहा.
गलेबाज़-वि. (सं.+फा.) गोड गळ्याचा; सुंदर आवाजाचा.
गलैचा-पु. गलीचा पहा.
गल्प-स्त्री. (सं.) १ गप्पा; थापा. २ शेखी; ऐट. ३ लहान लहान गोष्टी.
गल्ला-पु. (फा.) झुंड; कळप.
गल्ला-पु. (अनु.) गलका; गडबड; आरडाओरड.
गल्ला-पु. (अ.) १ शेतांतील पैदास; पीक. २ धान्य. ३ गल्ला; ४ दुकानांतील रोजची रोकड.
गल्लाफ़रोश- पु. (फा.) धान्याचा व्यापारी.
गल्ली-स्त्री. (सं.) गल्ली.
गवँ-स्त्री. (सं.) १ संधी; सुयोग. २ मतलब; प्रयोजन.
गवाछ-पु. (सं.) गवाक्ष; झरोका.
गवारा-वि. (फा.) १ मनपसंत; अनुकूल. २ सह्य; अंगीकार करण्यास योग्य.
गवास-पु. (सं.) कसाई; गोवध करणारा.
गवाह-पु. (फा.) साक्षीदार; साक्षी.
गवाह-स्त्री. (फा.) साक्ष.
गवेधु-गवेधुक-पु. गवास पहा.
गवेषणा-स्त्री. (सं.) शोध; तपास.
गवैया-वि. (सं.) गाणारा; गायक.
गवैहाँ-वि. (सं.) खेडूत; खेडवळ.
गव्य-वि. (सं.) गाईपासून मिळणारे तूप, शेण, गोमूत्रादि पदार्थ.
गव्य-पु. (सं.) १ गायींचा कळप. २ पंचगव्य.
ग़श-पु. (अ.) मूर्च्छा; बेहोशी.
ग़शी-स्त्री. मूर्च्छा; बेहोषी.
गश्त-पु. (फा.) १ गस्त; पहारा. २ भ्रमण; दौरा.
गश्ती-पु. (फा.) गस्तवाला.
गश्ती-वि. (फा.) फिरणारा; हिंडणारा.
गसना-क्रि.स. (सं.) जखडणें; गांठविणें.
गसीला-वि. (सं.) दाट विणीचा; घट्ट जखडलेला.

गस्सा-पु. (सं.) घांस; ग्रास;

गहँडिल-वि. गढूळ पाणी.

गहकना-क्रि.अ. (सं.) सुखलाभ; आनंदित होणें.

गहकोड़ा-पु. (सं.+कोडा प्रत्यय) गिऱ्हाईक

गहगड्ड-वि. (सं.) भारी; घोर.

गहगहा-वि. (सं.) १ हर्षभरित; प्रफुल्लित. २ घमाघम; जोरानें (वाद्य इ. वाजविणें).

गहगहाना-क्रि.अ. (सं.) १ आनंदित होणें. २ घसघसीत पीक येणें.

गहेगहे-क्रिवि. (सं.) प्रफुल्लितपणें; हर्ष भरानें.

गहन-वि. (सं.) १ गहन; गंभीर; खोल. २ दुर्गम; निबिड. ३ कठीण; गहन.

गहन-पु. (सं.) १ खोलपणा; खोली. २ दुर्गमस्थान. ३ कुंज; निकुंज; एकांत स्थान. ४ दुःख. ५ हाल.

गहन-पु. (सं.) १ ग्रहण. २ कलंक; दोष. ३ विपत्ति; संकट. ४ गहाण.

गहन-स्त्री. (सं.) १ पकड. २ हट्ट; आग्रह.

गहना-क्रि.स. (सं.) पकडणें; धरणें.

गहना-पु. (सं.) १ दागिना; अलंकार. २ गहाण; तारण.

गहनि-स्त्री. (सं.) हट्ट; दुराग्रह.

गहबर-वि. (सं.) १ गहिंवरलेला; व्याकूळ. २ दुर्गम. ३ निमग्न.

गहबरना-क्रि.अ. (सं.) १ गहिंवरणें. २ घाबरणें; व्याकूळ होणें.

गहर-गहरू-स्त्री. (?) उशीर; विलंब.

गहर-वि. (सं.) गूढ; गहन.

गहरा-वि. (सं.) १ खोल; अथांग २ खोलगट. ३ पुष्कळ. ४ दृढ; मजबूत. ५ दाट; घट्ट.

गहराना-क्रि.अ. (सं.) खोल होणें.

गहराना-क्रि.स. (सं.) खोल करणें.

गहराना-क्रि.अ. (सं.) नाराज होणें; रुसणें.

गहराव-पु. (सं.) गहराई पहा.

गहरे-क्रिवि. (सं.) चांगल्या तऱ्हेनें; यथेच्छ.

गहवा-पु. (सं.) सांडशी.

गहवारा-पु. (सं.) पाळणा.

गहाई-स्त्री. (सं.) पकड.

गहुआ-पु. (सं.) सांडशी.

गहेला-वि. (सं.) १ हट्टी. २ मानी; घमेंडी. ३ मूर्ख; आडाणी. ४ पागल.

गाँछना-क्रि.स. (सं.) गुंफणें.

गाँज-पु. (फा.) रास; ढेर.

गाँजना–क्रि. (सं.+फा.) ढीग करणें; रचणें.

गाँठ–स्त्री. (सं.) गांठ.

गाँठकट–पु. (सं.) १ खिसेकापू. २ भामट्या; ठक.

गाँठगोभी–पु. (सं.) कोबीच्या कांद्याचा एक प्रकार; गड्डा कोबी.

गाँठना–क्रि.स. (सं.) १ गांठविणें. २ टांके मारणें; शिवणें. ३ सांधणें; जोडणें. ४ काम साधणें; मतलब साधणें. ५ वश करणें; गठविणें.

गाँठी–स्त्री. (.सं) १ एक दागिना. गाँठ पहा.

गाँड–स्त्री. (सं.) गांड; ढुंगण.

गाँडा–पु. (सं.) १ उंसाचा दांडका; गंडेरी. २ ऊंस. ३ झाडाच्या फांदीचा किंवा खोडाचा तुकडा; ओंडका.

गाँथना–क्रि.स. (सं.) १ गुंफणें. २ २ शिवणें.

गाँवँ-गाँव–पु. (सं.) गांव; खेडें.

गाँस–स्त्री. (सं.) १ रहस्य २ वैर; द्वेष. ३ अटकाव. ४ विरोध. ५ घडण; बनावट. ६ शस्त्राचें टोंक. ७ गांठ. ८ अधिकार. ९ देखरेख.

गाँसना–क्रि.स. (सं.) १ गुंफणें. २ टोंचणें; भोंक पाडणें. ३ ठांसून भरणें ४ नजरेमध्यें ठेवणें. ५ काबूंत ठेवणें.

गाँसी–स्त्री. (सं.) १ तीर अथवा भाल्याचें टोंक. २ गांठ. ३ कपट. ४ मनोमालिन्य.

गाऊघप–वि. १ लाट्यागंगाधर. २ खर्चीक; उधळ्या.

गागर-गागरी–स्त्री. (सं.) घागर.

गाच–पु. (अ.) जाळीदार कापड.

गाछ–पु. (सं.) १ रोपटें. २ वृक्ष.

गाछी–स्त्री. (सं.) १ कुंज; बाग. २ खजुराचे कोंब. ३ जनावराच्या पाठीवर लादण्याची थैली; पडशी.

गाज–स्त्री. (सं.) १ गर्जना; आरडा ओरड. २ विजेचा कडकडाट. ३ वीज.

गाज–पु. (अनु.) फेस.

गाज–स्त्री. (?) कांचेची बांगडी.

गाजना–क्रि.अ. (सं.) गर्जणें; ओरडणें.

ग़ाज़ा–पु. (फा.) फेस पावडर.

ग़ाज़ी–पु. (अ.) धर्मयोद्धा; वीर.

गाड़–स्त्री. (सं.) १ खड्डा. २ धान्याचें पेंव. ३ शेताचा बांध.

गाड़ना–क्रि.अ. (सं.) १ गाडणें; पुरणें. २ खिळा वगैरे ठोकणें. ३ गुप्त राखणें; लपविणें.

गाडर–स्त्री. भेंड पहा.

गाड़ा–पु. (सं.) १ खड्डा. २ खंदक.

गाड़ा-पु. (सं.) गाडा; बैलगाडी.

गाड़ी-स्त्री. (सं.) गाडी.

गाढ-वि. (सं.) १ अतिशय; अधिक. २ दृढ; मजबूत. ३ घन; घट्ट; खोल; अथांग. ५ बिकट; कठिण.

गाढ-पु. (सं.) १ संकट; विपत्ति. २ माग.

गाढा-वि. (सं.) १ घट्ट; दाट. २ घट्ट विणीचा. ३ प्रचंड. ४ कठिण; बिकट.

गाढा-पु. (सं.) १ जाडें भरडें कापड. २ मस्त हत्ती.

गाढ़ें-क्रिवि. (सं.) १ चांगल्या प्रकारें. २ दृढता पूर्वक.

गात-पु. (सं.) गात्र.

गाता-पु. (सं.) गवई.

गाती-स्त्री. (सं.) संन्याश्याच्या छाटी-प्रमाणें वस्त्र नेसण्याची पद्धत.

गाद-स्त्री. (सं.) १ तळाचा गाळ. २ तेलाची मळी. ३ गोंद वगैरे चिकट पदार्थ.

गादड़-वि. (सं.) भित्रा.

गादड़-पु. १ अडेल बैल. २ मेंढा.

गादड़-स्त्री. गीदड पहा.

गादर-वि. गादड़ दहा.

गादा-पु. (सं.) अर्धवट पिकलेलें पीक.

गादुर-पु. (सं.) चमगादड़ पहा.

गाध-पु. (सं.) १ स्थान; जागा. २ पाण्याचा ठाव. ३ नदीचा प्रवाह. ४ लोभ.

गाध- वि. (सं.) १ उथळ. २ स्वल्प; थोडें.

गाना-पु. (सं.) गाणें.

गाना-क्रि.स. (सं.) गाणें.

गाफ़िल-वि. (अ.) गाफील.

गाभिन--गाभिनी-स्त्री. (सं.) गाभण; गाभणी.

गायत-वि. (अ.) अत्यंत; अधिक.

गायताल-पु. १ निकृष्ट प्रतीचा बैल; निकामी जनावर. २ निरुपयोगी वस्तू.

गायताल-वि. रद्दी; निकामी.

गायन-पु. (सं.) १ गवई. २ गायन; गाणें.

गायब-वि. (अ.) बेपत्ता; लुप्त.

गायबाना-क्रिवि. (अ.) १ गुप्त रीतीनें. पश्चात्; पाठीमागें; अनुपस्थितींत; परोक्ष.

गार-स्त्री. शिवी.

गारत-वि. (अ.) गारद; नष्ट; ध्वस्त.

गारद्-स्त्री. (इं.) १ शिपायांची पलटण. २ पाहरा; गार्ड.

गारना-क्रि.स. (सं.) १ गाळणें; रस पिळणें; उगाळणें. ३ त्यागणें; दूर करणें. ४ नष्ट करणें.

गारा-पु. (सं.) गिलावा.

गारा-पु. (दे.) पाणी जास्त दिवस न राहणारी उताराची जमीन.

गारी-स्त्री. (सं.) १ शिवी. २ नांवाला काळोखी फासण्याजोगा दोषारोप. ३ विवाह प्रसंगी गाण्याचें एक गीत.

गारुडि-गारुडी-पु. (सं.) १ गारुडी. २ सर्पाचा मांत्रिक.

गारो-पु. (सं.) १ गर्व; अभिमान. २ मान; प्रतिष्ठा.

गालगूल-पु. (सं.) अवाच्या सवा गप्पा; वटवट.

गाला-पु. कापसाचा बेळू.

गाला-पु. १ वटवट करण्याची सवय; तोंडाळपणा २ घास.

गालिब-वि. (अ.) श्रेष्ठ; विजयी.

गालिम-वि (अ.) बलवान; प्रबल.

गाली-स्त्री. (सं.) १ शिवी. २ कलंक; दोषारोप.

गालीगलौज-स्त्री. (स.+अनु.) १ शिवीगाळ; बाचाबाची. २ शिवी.

गाव-पु. (फा.) गाय; बैल.

गावकुशी-स्त्री. (फा.) गोवध.

गावकुस-पु. लगाम.

गावखाना-पु. (फा.) गोशाळा.

गावखुर्द-वि. (फा.) १ बेपत्ता; गायब. २ नष्ट; ध्वस्त.

गावजोरी-स्त्री. (फा.) १ शिरजोरी; गुंडपणा. २ हाणामारी.

गावड-स्त्री. (सं.) गळा.

गावतकिया-पु. (फा.) मोठा तक्या.

गावदी-वि. (स.) मठ्ठ; ठोंब्या; आडाणी.

गावदुम-वि. (फा.) निमुळता.

गावल-पु. दलाल.

गावली-स्त्री. दलाली.

गास-पु. (सं.) संकट; विपत्ति.

गाह-पु. (सं;) १ गहन. २ मर्मज्ञ.

गाह-पु. (सं.) १ मगर. २ पकड.

गाहक-पु. (सं.) ग्राहक.

गाहकी-स्त्री. (सं.) विक्री.

गाहकताई-स्त्री. (सं.) गुणग्राहकता.

गाहन-पु. (सं.) बुडी मारण्याची क्रिया; स्नान.

गाहना-क्रि.स. (सं.) १ बुडी मारणें. २ मंथन करणें. ३ पकडणें.

गाहा-स्त्री. (सं.) कथा; वृत्तान्त; वर्णन.

गिंजना-क्रि. (अ.) सुरकुतणें; चोळामोळा होणें.

गिंदुरी-स्त्री. इँडुरी पहा.

गिचपिच-गिचिर--पिचिर-वि. (अनु.) १ क्रमवार नसलेला; २ सरमिसळ. ३ अस्पष्ट; गिचमिड.

गिजगिजा-वि. (अनु.) १ गिळगिळित. २ लिबलिबित.

गिज़ा-स्त्री. (फा.) खाण्याजोगा; खाद्यपदार्थ.

गिटपिट-स्त्री. (अनु.) वटवट; बडबड.

गिट्टक-स्त्री. (सं.) चिलमींतील खडा.

गिट्टा-पु. (सं.) १ चिलमींतील खडा. २ खडा.

गिट्टी-स्त्री. (सं.) १ खडी. २ खापराचे तुकडे. ३ चिलमींतील खडा.

गिड़गिड़ाना-क्रि.अ. (अनु.) अत्यंत नम्रतेनें विंनति करणें.

गिड़गिड़ाहट-स्त्री. (अनु.) अत्यंत नम्र विंनति.

गिड्डा-वि. (दे.) ढेंगणा; ठेंगू; खुजा.

गिनगिनाना-क्रिअ. (अनु.) १ अतिशय जोर लावल्यानें शरीर कंप पावणें; रोमांचित होणें.

गिंनगिनाना-क्रि. (सं.) पकडून गरगरां फिरविणें.

गिनती-स्त्री. (सं.) गणती.

गिनना-क्रि.स. (सं.) गणणें.

गिन्नी-स्त्री. (सं.) फिरविण्याची क्रियाः चक्कर.

गिरगिट, गिरगिटान-पु. (सं.) सरडा.

गिरदा-पु. (फा.) १ घेरा; चक्कर. २ गोल तक्या. ३ लाकडाची थाळी. ४ ढाल; फरी.

गिरदान-पु. गिरगिट पहा.

गिरना-क्रि.अ. (सं.) पडणें; ओघळणें.

गिरफ्त-स्त्री. (फा.) १ पकड. ताबा. २ पकडण्याची क्रिया.

गिरफ्तार-वि. (फा.) गिरफदार; पकडलेला.

गिरवान-पु. (सं.) देव; देवता.

गिरवान-पु. (फा.) १ गळपट्टी; कॉलर. २ गळा.

गिरवी-वि. (फा.) गहाण.

गिरह-स्त्री. (फा.) १ गांठ. २ खिसा. ३ पेर; जोड. २ सव्वा दोन इंचांचें एक माप. ५ कोलांटी.

गिरहकट-पु. (फा.+सं.) खिसे कापू.

गिरहदार-वि. (फा.) गांठीगांठीचा.

गिरहबाज़-पु. (फा.) कोलांट्या उडया घेत उडणारें कबूतर.

गिरहर-वि. (सं.) पतनोन्मुख.

गिराँ-वि. (फा.) १ महाग; मूल्यवान. २ जड; भारी. ३ अप्रिय; वाईट.

गिराना-क्रि.स. (सं.) पाडणें.

गिरानी-स्त्री. (फा.) १ महागाई. २ दुष्काळ. ३ अभाव; कमतरता.

गिरी-स्त्री. (सं.) गर.

गिरो-पु. गिरवा पहा.

गिर्गिट-पु. गिरगिट पहा.

गिर्द-अव्य. (फा.) आसपास; भोंवती.

गिल-स्त्री. (फा.) १ माती. २ गिलावा.

गिल-पु. (सं.) १ मगर. २ जंबीरी लिंबू. ३ भक्षण करणारा; भक्षक.

गिलकार-पु. (फा.) १ गिलावा करणारा; गवंडी.

गिलकारी-स्त्री. (फा.) गिलाव्याचें काम.

गिलट-पु. (इं.) १ गिलिट. २ सोन्याचा मुलामा देण्याचें काम.

गिलटी-स्त्री. (सं.) १ सांध्यांतील गांठ. २ प्लेगची गांठ.

गिलना-क्रि.स. (सं.) गिळणें.

गिलाबिला-वि. (अनु.) अत्यंत कोमल; अत्यंत नाजूक.

गिलबिलाना-क्रि.अ. (अनु.) कुजबुजणें.

गिलम-स्त्री. (फा.) १ लोंकरीचा मऊ गालीचा. २ जाड व मऊ बिछाना.

गिलम-वि. (फा.) मऊ; नरम; कोमल.

गिलसुर्ख-स्त्री. (फा.) गेरू.

गिलहरी-स्त्री. (सं.) खार (प्राणी).

गिला-पु. (फा.) १ तक्रार. २ निंदा; कागाळी.

गिलाई-स्त्री. गिलहरी पहा.

गिलाफ़-पु. (अ.) १ खोळ. २ मोठी रजई. ३ म्यान.

गिलाय-स्त्री. गिलहरी पहा.

गिली-स्त्री. गिल्ली पहा.

गिलोला-पु. (फा.) गोफणीनें मारावयाचा मातीचा गोळा.

गिलौरी-स्त्री. (दे.) अनेक पानांचा विडा.

गिलौरीदान-पु. (दे.+फा.) पानदान.

गिल्टी-स्त्री. गिलटी पहा.

गिल्ला-पु. गिला पहा.

गिल्ली-स्त्री. गुल्ली पहा.

गींजना-क्रि. (सं.) चुरगळणें; कुस्करणें.

गींव–स्त्री. (सं.) गळा.

गीदड, गीदर–पु. (सं.) कोल्हा.

गीदड़–वि. (सं.) भित्रा.

गीदी–वि. (फा.) भित्रा.

गीधना–क्रि.अ. (सं.) चटावणें; लालचावणें.

गीबत–स्त्री. (अ.) १ अनुपस्थिति; चुगलखोरी.

गीला–वि. (सं.) ओला.

गुंग-गुंगा–वि. गूँगा पहा.

गुंगी–स्त्री. दुतोंडया साप.

गुंगी–वि. (स्त्री.) गूँगा; गूँगी पहा.

गुंगुआना–क्रि.अ. (अनु.) १ धुमसणें; जाळ नीट न होणें. २ गेंगाणें बोलणें.

गुंचा–पु. (अ.) १ कळी. २ नाचरंग.

गुंची–स्त्री. घुंघची पहा.

गुंज–स्त्री. (सं.) १ गुंजारव. २ गुंज ३ सोन्याचा गोफ.

गुंजा–स्त्री. (सं.) गुंज.

गुंजाइश–पु. (फा.) १ जागा; अवकाश. २ सोय.

गुंजान–वि. (फा.) घन.

गुंटा–पु. (दे.) लहान सरोवर.

गुंटा–पु. ठेंगण्या जातीचा घोडा.

गुंठा–वि. (दे.) ठेंगणा; ठेंगु.

गुंड–वि. दळलेला; कुटलेला.

गुंडई–स्त्री. (सं.) गुंडगिरी.

गुंडली–स्त्री. १ फेटा. २ चुंबळ.

गुंडा–वि. (सं.) बदमाष; गुंड.

गुंडा–पु. (सं.) गुंड.

गुंडी–स्त्री. गेंडुरी पहा.

गुँधना–क्रि.स. (सं.) मळणें; तिंबणें.

गुँधना–क्रि.अ. (सं.) १ गुंफणें. २ गुंतणें; गुंतागुंत होणें.

गुंफ–पु. (सं.) १गुंतडा; गुंतागुंत. २ गुच्छ. ३ दाढी. ४ कल्ला.

गुंफन–पु. (सं.) गुंतागुंत.

गुंबज-गुंबद–पु. (फा.) देवळाचा गोल घुमट.

गुंबा–पु. (सं.) टेंगुळ.

गुंभी–स्त्री. (सं.) अंकुर.

गुआ–पु. (सं.) १ सुपारी. २ चिकण सुपारी.

गुआर-गुआरी–स्त्री. (सं.) गवार.

गुइयाँ–पु. (स्त्री.) मित्र; साथी; मैत्रीण.

गुगानी–स्त्री. (दे.) पाण्यावरील तरंग.

गुगुलिया–पु. (अनु.) माकडाचा खेळ करणारा.

गुच्ची–स्त्री. (अनु.) १ लहान खळगा. २ विटीदांडूच्या खेळांतील गल.

गुच्ची–वि.स्त्री. (अनु.) लहान.

गुच्चीपारा--पाला–पु. गलीमध्यें कवडया फेंकण्याचा खेळ.

गुच्छ-गुच्छक–पु. (सं.) १ गुच्छ. २ गवताची पेंढी. ३ झुडुप. ४ मोराचा पिसारा. ४ मोत्यांचा हार. ६ बत्तीस पदरी हार.

गुच्छा–पु. (सं.) गुच्छ.

गुज़र–पु. (फा.) १ गुजराण. २ गति; पोहोंच.

गुज़रगाह–पु. (फा.) १ मार्ग; रस्ता. २ नदीचा घाट.

गुज़रना–क्रि.अ. (फा.) १ गुजरणें. २ एखाद्या ठिकाणावरून पुढें जाणें. ३ निर्वाह होणें; निभणें. ४ नदीपार होणें.

गुजरबसर--पु. (फा.) गुजराण; उदरनिर्वाह.

गुजरिया-गुजरेटी–स्त्री. (सं.) १ गुजराती स्त्री. २ गवळण; गोपी.

गुजश्ता–वि. (फा.) व्यतीत; भूतकालीन; मागचा.

गुजारना–क्रि.स. (फा.) गुजारणें.

गुजारिश–स्त्री. (फा.) निवेदन.

गुजी–सं. मेकूड.

गुटका–पु. (सं.) २ गुटिका. २ लहान आकाराचें पुस्तक.

गुटरगूँ–स्त्री. (अनु.) कबुतरांचें घुमणें.

गुट्ट–पु. (सं.) १ समूह; झुंड. २ गट; कंपू.

गुट्ठल–वि. (स.) १ मोठी कोय किंवा बी असलेलें फळ. २ मठ्ठ; मूर्ख; ठोंब्या. ३ कोयीच्या आकाराचा.

गुट्ठल–पु. (सं.) १ गुठळी. २ प्लेगची गांठ.

गुठली–स्त्री. (सं.) १ कोय. २ फळांतील बी.

गुडंबा–पु. (सं.) गुळांबा.

गुड–पु. (सं.) गूळ.

गुडगुडाहट–स्त्री. (अनु.) गुडगुड आवाज.

गुडगुडी–स्त्री. (अनु.) गुडगुडी; हुक्का.

गुडधानी-गुडधानिया–स्त्री. (सं.) गहूं भाजून गुळाच्या पाकांत केलेले लाडू.

गुडाखू–पु. गुडाखू; हुक्क्याचा तंबाखू.

गुडिया–स्त्री. (सं.) चिंध्यांची बाहुली.

गुनी–स्त्री. (सं.) पतंग.

गुड़ी–स्त्री. (सं.) १ गांठ; गोळी. २ द्वेष; आकस.

गुड्वा–पु. (सं.) कापडाचा पुतळा.

गुड्डा–पु. (सं.) कापडाचा पुतळा. २ मोठा पतंग; वावडी.

गुड्डी-स्त्री. (सं.) १ पतंग. २ गुडघ्याचें हाड.

गुणकार-पु. (सं.) १ संगीतज्ञ. २ आचारी. ३ पाकशास्त्र निपुण.

गुत्थमगुत्था-पु. (सं.) १ गुंतागुंत. २ हातघाई; मारामारी.

गुत्थी-स्त्री. (सं.) गुंतडा.

गुत्स-पु. (सं.) गुच्छ.

गुथना-क्रि.अ. (सं.) १ गुंफले जाणें. २ गुंतागुंत होणें. ३ कुस्तींत एकमेकांना पकडून ठेवलें जाणें.

गुदकार-गुदुकारा-वि. (सं.) १ गर असलेला; भरलेला. २ मांसल; गुबगुबीत.

गुदगुदा-वि. (सं.) मांसल; मऊ; गुबगुबीत.

गुदगुदाना-क्रि.अ. (सं.) १ गुदगुदल्या करणें. २ विनोद करणें; हंसविणें. ३ उत्कंठित करणें; मनांत गुदगुल्या उत्पन्न करणें.

गुदगुदी-स्त्री. (सं.) गुदगुली.

गुदडी-स्त्री. (सं.) गोधडी.

गुदडीबाजार-पु. चोरबाजार; जुना बाजार.

गुदरानना-क्रि.स. (फा.) १ निवेदन करणें; समोर ठेवणें. २ भेट देणें; नजर करणें. ३ कथन करणें; हकीगत सांगणें.

गुदरिया-गुदरी-स्त्री. (सं.) गोधडी.

गुदा-स्त्री. (सं.) गुदद्वार.

गुदाना-क्रि.स. (सं.) गोंदविणें.

गुदार-पु. (फा.) १ गरदार. २ मांसल.

गुदी-स्त्री. (दे.) गोदी.

गुद्दा-पु. १ गुदा पहा. २ झाडाची जाड फांदी.

गुद्दी-स्त्री. (सं.) १ फळांतील बीच्या मधला गर. २ डोक्याच्या मागला भाग. ३ तळहातावरील मांस.

गुनगुना-वि. (अनु.) १ गेंगाण्या; नाकांत बोलणारा. २ कोमट.

गुनगुनाना-क्रि.अ. (अनु.) १ गुणगुणणें. २ नाकांत बोलणें.

गुनहगार-वि. (फा.) १ गुन्हेगार २ पापी; अपराधी.

गुनही-पु. (फा.) गुन्हेगार; अपराधी.

गुना-पु. (सं.) पट; आवृत्ति; गुणिलें (उदा. दुगुना-दुप्पट).

गुनाह-पु. (फा.) गुन्हा.

गुनाहा-पु. (फा.) गुन्हेगार.

गुनिया-पु. (सं.) गुणवान; गुणी.

गुनिया-स्त्री. गुण्या.

गुनी-वि. (सं.) गुणी.

गुप्फा-पु. (सं.) गुच्छ.

गुफा–स्त्री. (सं.) गुहा.

गुफ्तगू–स्त्री. (फा.) बातचीत; चर्चा.

गुबरैला–पु. (सं.) शेणकिडा.

गुबार–पु. (अ.) १ धूळ. २ मनांत तुंबून राहिलेला द्वेष; राग; त्वेष, दु:ख इत्यादि.

गुब्बारा-गुबारा–पु. (अ.) फुगा.

गुम–वि. (फा.) १ हरवलेला. २ गुप्त; अप्रकट. ३ अप्रसिद्ध.

गुमटा–पु. (सं.) टेंगुळ.

गुमना–क्रि.अ. (फा.) हरवणें.

गुमनाम–वि. (फा.+सं.) अप्रसिद्ध; अज्ञात.

गुमर–पु. (फा.) १ अभिमान; घमेंड. २ दीर्घ द्वेष; अढी. ३ कुजबुज; कानगोष्ट.

गुमराह–वि. (फा.) १ कुपथगामी. २ वाट चुकलेला.

गुमराही–स्त्री. (फा.) १ भूल; भ्रम. २ कुमार्ग.

गुमान–पु. (फा.) १ अनुमान; कयास. २ घमेंड; गर्व.

गुमाना–क्रि.स. (फा.) हरवणें; गमावणें.

गुमानी–वि. (फा.) गर्विष्ठ; घमेंडी.

गुमाश्ता–पु. (फा.) गुमास्ता.

गुमिटना–क्रि.अ. (सं.) लपेटलें जाणें.

गुमेटना–क्रि.स. (सं.) लपेटणें.

गुम्मठ–पु. (फा.) घुमट.

गुम्मा–पु. (दे.) मोठी वीट.

गुरंबा–पु. गुळांबा.

गुर–पु. (सं.) १ मूलमंत्र. २ गूळ. ३ सार; मख्खी.

गुरगा–पु. (सं.) १ चेला; शिष्य. २ नोकर. ३ गुप्तचर; गुप्तहेर.

गुरचो–स्त्री. (सं.) सुरकुती; वळी.

गुरदा–पु. (फा.) १ यकृत. २ हिम्मत; साहस.

गुरवा–वि. (सं.) गर्विष्ठ.

गुराई–स्त्री. गोराई पहा.

गुरिया–स्त्री. (सं.) १ मणी. २ मणका. ३ कापलेला गोल किंवा चौकोनी तुकडा.

गुरुआइन–स्त्री. (सं.) १ गुरुपत्नी. २ शिक्षिका.

गुरुआई–स्त्री. (सं.) १ गुरूचें कर्तव्य किंवा धर्म. २ चलाखी; धूर्तता.

गुरेरना–क्रि.स. (सं.) १ गुरगुरणें; डोळे वटारून बघणें.

गुरेरा-गुरेला–पु. (फा.) गोफणींतील दगड.

गुर्ज़–पु. (फा.) १ गदा; सोटा. २ बुरूज.

गुर्राना-क्रि.अ. (अनु.) गुरगुरणें.

गुर्विणी-स्त्री. (सं.) गर्भार स्त्री.

गुल-पु. (फा.) १ फूल गुलाबाचें. २ गालावरील खळी. ४ वण; चट्टा. ५ दिव्यांतील वातीचा जळका भाग. ६ पायतणाची खोट ७ बुबुळ. ८ निखारा. ९ नायिका; सुंदरी.

गुल-पु. (दे.) १ हलवायाची भट्टी. २ शेताच्या बांधावरून नेलेला पाण्याचा पाट. ३ कनवटी.

गुल-पु. (फा.) गलबला.

गुलअब्बास-पु. (फा.) गुलबाशीचें फूल.

गुलकारी-स्त्री. (फा.) वेलबुट्टीचें काम; नक्षी काम.

गुलगपाड़ा-पु. गलबला; आरडा-ओरड; कल्लोळ.

गुलगुल-वि.(सं.)नरम;मऊ;कोमल.

गुलगुलाना-क्रि. (सं.) दाबून दाबून मऊ करणें; (आंबा) घोळणें.

गुलगोथना-पु. गलेलठ्ठ; थुलथुलित अंगाचा.

गुलचला-पु. तोफ चालविणारा; गोलंदाज.

गुलचा-पु. (सं.) गालगुच्चा; प्रेमळ पणानें गालावर मारलेली चापटी.

गुलचाना--गुलचियाना-क्रि. स. (सं.) गालगुच्चा घेणें.

गुलछरी-पु. स्वैर व स्वच्छंद भोग-विलास.

गुलज़ार-पु. (फा.) बागबगीचा.

गुलज़ार-वि. (फा.) सुंदर; रम्य; शोभिवंत.

गुलझटी-गुलझडी-स्त्री. (सं.) १ गुंतडा. २ सुरकुत्या.

गुलत्थी-स्त्री. पातळ व मऊ भात; गुरगुरीत भात.

गुलदस्ता-पु. (फा.) फुलांचा गुच्छ.

गुलदान-पु. (फा.) फुलदाणी.

गुलदुम-पु. (फा.) बुलबुल पक्षी.

गुलनार-पु. (फा.) १ डाळिंबाचें फूल. २ डाळिंबी रंग. ३ नुसतीं फुलें येणारें डाळिंबाचें झाड.

गुलबकावली-स्त्री. (फा.) बका-वलीचें फूल.

गुलमा-पु. टेंगूळ.

गुलमेख-पु. (फा.) खिळा.

गुलशन-पु. (फा.) बाग.

गुलशब्बो-पु. (फा.) १ रातराणीचें फूल; रातराणीचें झाड. २ अंधारांत एकमेकांस चापट मारण्याचा खेळ.

गुलाबजामुन-पु. (फा.+सं.) गुलाब जाम.

गुलाबपाश-पु. (फा.) गुलाबदाणी.

गुलाबाँस-पु. गुलअब्बास पहा.

गुलिस्ताँ-पु. (फा.) बाग.

गुली-स्त्री. गुल्ला पहा.

गुलूबंद-पु. (फा.) गळपट्टा.

गुलेल-स्त्री. (फा.) गिलोल.

गुलेला-पु. (फा.) १ गिलोलींतून मारण्याची मातीची गोळी. २ गिलोल.

गुलौर-गुलौरा-पु. गूळ बनविण्याचा कारखाना.

गुल्फ-पु. (सं.) घोटा.

गुल्लक-पु. गल्ल्याची पेटी.

गुल्ला-पु. (फा.) १ गिलोरीनें मारावयाची मातीची गोळी. २ एक बंगाली मिठाई (रसगुल्ला).

गुल्ला-पु. (फा.) गलबला; गलका.

गुल्ला-पु. गंडेरी.

गुल्ली-स्त्री. (सं.) १ फळांतलि बी; अठीळ. २ कसलाही लांबट व गोल तुकडा. ३ विटी. ४ केवडयाचें फूल. ५ गंडेरी. ६ फांसा.

गुसल-पु. गुस्ल पहा.

गुसाँई-पु. (सं.) गोसावी.

गुसा-गुस्सा पहा.

गुस्ताख- वि. (फा.) धृष्ट; अशिष्ट; अमर्यादशील; बेअदबी.

गुस्ल-पु. (अ.) स्नान.

गुस्लखाना-पु. (अ.) स्नानगृह.

गुस्सा-पु. (अ.) घुस्सा; राग; क्रोध.

गुस्सैल-वि. (अ.) रागीट.

गुहना-क्रि.स. (सं.) गुंफणें.

गुहराना-स्त्री. (सं.) हांकारणें; पुकारणें.

गुहांजनी-स्त्री. (सं.) रांजणवाडी.

गुहार-गुहारी-स्त्री. (सं.) रक्षणाकरितां आरोळी; धावा; करुण हांक.

गुहाल-पु. (सं.) गोशाळा.

गूँगा-वि. (फा.) मुका.

गूँगी-पु. (स्त्री.) मुकी.

गूँज-स्त्री. (सं.) १ गुंजारव. २ प्रतिध्वनि. ३ भोवऱ्याची आरी.

गूँजना-क्रि.अ. (सं.) १ घुमणें; दुमदुमणें. २ प्रतिध्वनि होणें. ३ भुंग्यांचा गुंजारव होणें.

गूँथना-क्रि. (सं.) गूथना पहा.

गूँधना-क्रि.स. (सं.) गळणें; तिंबणें.

गूँधना-क्रि.स. (सं.) गुंफणें.

गूझा-पु. १ मोठी करंजी. २ गर. ३ फळांतील रेषा.

गूथना-क्रि.स. (सं.) १ गुंफणें. २ शिवणें; गांठविणें.

गूद-पु. (सं.) गर.

गूद-पु. (सं.) १ खड्डा; गर्ता. २ खोल चिन्ह (जखमेचें); वण.

गूदड़-पु. (सं.) फटकूर.

गूदा-पु. (सं.) १ गर. २ मगज; मेंदू. ३ सार भाग.

गून–स्त्री. (सं.) नाव ओढण्याचा दोर.

गूमडा–पु. (सं.) टेंगूळ.

गूमना–क्रि. (सं.) मळणें; तिंबणें.

गूलर–पु. (सं.) १ औदुंबराचें झाड. २ उंबराचें फळ.

गूह–पु. (सं.) विष्ठा; गू.

गूहाँचनी–स्त्री. गूहांजनी पहा.

गूहाछीशी–१ छी थू; बदनामी. २ शिव्यागाळीचें भांडण.

गृहस्थी–स्त्री. (सं.) १ गृहस्थाश्रम; घरदार; गृहव्यवस्था. ३ कुटुंब; मुलेंबाळें. ४ घरांतील सामान.

गृही–पु. (सं.) गृहस्थ; गृहस्थाश्रमी.

गेंडना–क्रि.स. (सं.) १ शेताभोंवती कुंपण घालणें. २ घेरणें.

गेंडली–स्त्री.(सं.) १ फेटा; २ वेटोळें

गेंडा–पु. (सं.) १ उंसाच्या वरचीं पानें. २ उंस. ३ उंसाची गंडेरी. ४ उंसाचीं वाडें. ५ दगडाची ऐरण. ६ गेंडा.

गेंडु-गेंडुक–पु. (सं.) चेंडू.

गेंडुआ–पु. (सं.) १ तक्या. २ उसें. ३ मोठा चेंडू.

गेंडुरी-गेंडुली–स्त्री. (सं.) १ चुंबळ २ फेटा. ३ सापाचें वेटोळें.

गेंद–पु. (सं.) चेंडु.

गेंदई–वि. (सं.) पिवळसर.

गेंदघर–पु. (सं) १ जिमखाना. २ बिलियर्ड रूम.

गेंदतड़ी–स्त्री. (सं.+अनु.) रप्पारप्पीचा खेळ.

गेंदबल्ला–पु. (सं.) चेंडुफळी.

गेंदवा–पु. (सं.) तक्या.

गेंदा–पु. (सं.) झेंडू.

गेंदुवा–पु. गेंदवा पहा.

गेगला–वि. (दे.) बावळट.

गेड़ना–क्रि.स. (सं.) १ मंडलाकार रेघ मारणें. २ प्रदक्षिणा घालणें; भोंवती फिरणें. ३ घेरणें; वेढणें.

गेदा–पु. (सं.) पंख न फुटलेलें पांखरू.

गेरना–क्रि अ. (सं.) १ टाकणें. २ सांडणें. ३ लवंडणें.

गेरना–क्रिस. (सं.) १ भोंवती फिरणें; प्रदक्षिणा घालणें. २ घेरणें.

गेरांव–पु. (फा.) दाव्याचा गळयाभोंवतींचा भाग.

गेरूआ–वि. (सं.) भगवा; गेरूच्या रंगाचा.

गेह–पु. (सं.) घर.

गेहनी–स्त्री. (सं.) गृहिणी.

गेही–पु. (सं.) गृहस्थ.

गेहुआँ–वि. (सं.) गव्हाच्या रंगाचा; बदामी.

गेहूँ–पु. (सं.) गहू.

गेंडा–पु. (सं.) गेंडा.

गैंती–स्त्री. (दे.) कुदळ.

गैना–पु. (सं.) ठेंगण्या जातीचा बैल.

गैब–पु. (अ.) अपरोक्षता; अदृश्यता. –वि. भविष्य; अदृश्य.

गैबी–वि. (अ.) १ गुप्त; अज्ञात.

गैया–स्त्री. (सं.) गाय.

ग़ैर–वि. (अ.) १ अन्य; दुसरा. २ परका.

गैर–स्त्री. (फा.) अत्याचार; जुलुम.

ग़ैरत्–स्त्री. (अ.) लज्जा; शरम.

गैरमनकूला–वि. (अ.) स्थिर; अचल; स्थावर.

गैरमामुली–वि. (अ.) असाधारण.

ग़ैरमुनासिब–वि. (अ.) अनुचित; अयोग्य.

ग़ैरमुमकिन–वि. (अ.) असंभाव्य.

ग़ैरवाजिब–वि. (अ.) गैरवाजवी; अयोग्य; अनुचित.

गैरहाज़िर–वि. (अ.) गैरहजर.

गैरिक–पु. (सं.) १गेरू; काव. २ सोनें.

गैल–पु. (सं.) रस्ता; मार्ग.

गैला-गैलारा–पु. (सं.) १ चाकोरी. २ गाडी रस्ता.

गोंइँठा–पु. (सं.) गोंवरी.

गोंइँया–पु. स्त्री. गोइयाँ पहा.

गोंई–स्त्री. (सं.) बैल जोडी..

गोंछ–स्त्री. कल्ले.

गोंट–स्त्री. (सं.) धोतराचा कमरे-भोंवती गुंडाळण्याचा भाग.

गोंडना–क्रि.स. (सं.) १ टोंक बोथट करणें; टोंक मुडपून बोथट करणें. २ करंजीची पाळ मुडपणें.

गोंठनी–स्त्री.(सं.) कातणें (करंज्यांचें).

गोंडला–पु. (सं.) १ कडें. २ वर्तुळ.

गोंडरी–स्त्री. (सं.) १ कडें. २ चुंबळ.

गोंडला–पु. (सं.) वर्तुळ.

गोंड़ा–पु. (सं.) १ आवार; गोठा. २ मोहल्ला. ३ खेडें. ४ वाडी. ५ मोठा रुंद रस्ता. ६ अंगण; चौक.

गोंद्–पु. (सं.) गोंद; डिंक.

गो–पु. (सं.) गाय. २ इंद्रिय. ३ वाणी; वाचा. ४ दृष्टी. ५ माता. ६ दुभतीं जनावरें.

गो–अव्य. (फा.) यद्यपि; जरी.

गोइँठा–पु. (सं.) गोंवरी.

गोइंदा–पु. (फा.) हेर.

गोइयाँ–पु. (स्त्री.) मित्र; साथी; सहचर; दुकंगडी.

गोऊ-वि. (सं.) चोरणारा; लपविणारा.

गोकुल-पु. (सं.) १ गायींचा समूह. २ गोशाळा. ३ गोकुल.

गोरखा-पु. (सं.) झरोका.

गोज़-पु. (फा.) अपान वायु.

गोजा-पु. (सं.) १ शिमटी. २ अंकुर; कोंब.

गोजी-स्त्री. (सं.) १ शिमटी. २ लाठी.

गोजीत-वि. (सं.) जितेंद्रिय.

गोझनवट-पु. (दे.) पदर. (लुगड्याचा).

गोझा-पु. (सं.) १ करंजी. २ खिसा.

गोट-स्त्री. (सं.) गोट; कांठ.

गोट-पु. (सं.) गांव; २ खेडें.

गोट-स्त्री. (सं.) मंडळ; जमात. २ सहल; सफर.

गोठ-स्त्री. (सं.) सोंगटी; गोटी.

गोटा-पु. (सं.) १ लेस; कांठ. २ लेंडी; सुखलेली विष्टा.

गोटी-स्त्री. (सं.) १ गोटी. २ सोंगटी ३ फायद्याची बाब. ४ युक्ति; उपाय.

गोठ-स्त्री. (सं.) १ गोशाळा; गोठा. २ श्राद्धकर्म. ३ सफर; सफल.

गोठिल-वि. (सं.) बोथट.

गोड़-पु. (सं.) पाय.

गोड़इत-पु; (सं.) १ गांवचा पहारेकरी. २ टपाल पोंचविणारा.

गोड़ना-क्रि.स. (सं.) खणणें; खुरपणें; उकरणें.

गोडा-पु. (सं.) गुढगा.

गोड़ाई-पु. (सं.) १ खणणें. २ खणण्याची मजुरी.

गोड़ारी-स्त्री. (सं) ताजें कापलेलें हिरवें गवत.

गोड़ारी-स्त्री. (सं) १ पायगत. २ जोडा.

गोड़िया-पु. (सं.) लहान पाय.

गोड़िया-पु. (सं.) युक्तिबाज.

गोड़िया-पुं. (सं.) नावाडी.

गोड़ी-स्त्री. (दे.) लाभ; फायदा.

गोड़ी-स्त्री. (सं.) पाय.

ग़ोता-पु. (अ.) बुडी; गोता.

गोतिया-गोती-वि. (सं.) आपल्या गोत्राचा भाऊबंद.

गोद-स्त्री. (सं.) १ मांडी; उत्संग; कूस. ३ (लुगड्याचा) पदर.

गोदना-क्रि.स. (सं.) १ गोंदणें. २ टोंचणें. ३ एखाद्या कामाच्या मागें लागणें. ४ टोंचून कोलणें.

गोदना-पु. (सं.) शरीरावर गोंदलेलें चिन्ह.

गोदनी-स्त्री. (सं.) टोंचण्याचें हत्यार वा साधन.

गोदाम-पु. (इं.) गुदाम; कोठार; वखार.

गोन-स्त्री. (सं.) गोण; पोतें.

गोना-क्रि.स. (सं.) लपविणें.

गोनिया-स्त्री. (सं.) गुण्या.

गोनिया-पु. (सं.) गोणी वाहणारा हमाल.

गोनी-स्त्री. (सं.) १ गोणी. २ गोणपाट.

गोपना-क्रि.स. (सं.) लपविणें.

गोफ-पु. (सं.) १ दास; सेवक. २ दासीपुत्र. ३ गोपींचा समूह. ४ नजर गहाण.

गोफ-वि. (सं.) १ गुप्त ठेवण्यालायक. २ रक्षण करण्यालायक. ३ गुप्त; लपविलेला.

गोफन-गोफना-पु. (सं.) गोफण.

गोफा-वि. (सं.) १ नुकतेंच आलेलें पान; कोंवळें पान (केळ; सुरण इ. चें). २ एक हाताचीं बोटें दुसऱ्या हाताच्या बोटांत अडकविणें.

गोबर-पु. (सं.) १ गाईचें शेण. २ शेण.

गोबरगणेश-पु. (सं.) बावळट; मूर्ख.

गोबरी-स्त्री. (सं.) १ गोवरी. २ शेणाचें सारवण.

गोबरैला-पु. (सं.) शेणकिडा.

गोभी-स्त्री. (सं.) कोबी.

गोया-क्रिवि. (फा.) मणूं कांहीं.

गोर-पु. (फा.) कबर.

गोर-वि. (सं.) गौर; गोरा.

गोरखइमली-स्त्री. (सं.) १ कल्पवृक्ष. २ गोरखचिंच.

गोरखधंधा-पु. (सं.) १ गुंतागुंत. २ कोडें; कूट प्रश्न.

गोरस-पु. (सं.) १ दूध. २ दही. ३ ताक. ४ इंद्रिय सुख.

गोरसा-पु. (सं.) गाईच्या दुधावर वाढविलेला.

गोरसी-स्त्री. (सं) दूध तापविण्याची शेगडी.

गोरा-वि. (सं.) गोरा.

गोराई-स्त्री. (सं.) १ गोरेपणा. २ सौन्दर्य.

गोरी-स्त्री. (सं.) सुंदर व गौर वर्ण स्त्री.

गोरू-पु. (सं.) गाय; म्हैस; बैल इ. शिंगें असलेलीं जनावरें.

गोल-वि. (सं.) गोल; वर्तुलाकार.

गोल-पु. (सं.) १ गोल; गोळा. २ घडा.

गोल-पु. (फा.) झुंड; समूह; मंडळी.

गोल-पु. (सं.) घोटाळा; गडबड.

गोलक-पु. (सं.) १ गोलक. २ मातीचा कुंडा. ३ अत्तर. ४ बुबुळ. ५ डोळ्यांतील बाहुली. ६ घुमट. ७ फंड; निधी. ८ गल्ला.

गोलमाल-पु. (सं.) गडबडगुंडा; घोटाळा.

गोलमिर्च-स्त्री. (सं.) मिरी.

गोला-वि. (सं.) गोळा.

गोलाधार-वि. (सं.) मुसळधार.

गोली-स्त्री. (सं.) १ गोळी. २ लहान घागर.

गोलोवा-पु. (सं.) हार.

गोश-पु. (फा.) कान.

गोशमाली-स्त्री. (फा.) १ कान-उघाडणी. २ कान पिळण्याची शिक्षा.

गोशा-पु. (फा.) १ कोपरा; कोन. २ एकांतस्थान. ३ दिशा; बाजू. ४ गोषा.

गोश्त-पु. (फा.) मांस.

गोष्ठ-पु. (सं.) १ गोठा. २ सल्ला-मसलत. ३ दल; मंडळी.

गोष्ठी-स्त्री. (सं.) १ सभा; मंडळी; बातचीत; गोष्टी. ३ सल्ला; परामर्ष. ४ एकांकिका.

गोसाई-पु. (सं.) १ गोसावी. २ प्रभु; स्वामी; ईश्वर.

गोसाई-वि. (सं.) श्रेष्ठ; बडा.

गोह-स्त्री. (सं.) घोरपड.

गोहन-पु. (सं.) १ मित्र; सवंगडी. २ सहवास; संगत.

गोहरा-पु. (सं.) गोवरी.

गोहराना-क्रि.अ. (सं.) पुकारणें; हांकारणें; बोलावणें.

गोहरौर-पु. (सं.) गोवऱ्यांची रास.

गोहार--गोहारि--गोहारी-स्त्री. (सं.) १ हंबरडा; धांवा. २ आरडा ओरड. ३ आरोळी ऐकून रक्षणार्थ जमलेल्या लोकांचा समूह.

गोहारी-स्त्री. (सं.) १ गोहार पहा. २ नुकसान भरपाईसाठीं दिललें द्रव्य.

गोही-स्त्री. (सं.) १ गुपित गोष्ट. २ फळांतील बी; अठीळ.

गौं-स्त्री. (सं.) १ सुयोग; संधी; मोका. २ प्रयोजन; मतलब; अर्थ.

गौंहाँ-वि. (सं.) गांवासंबंधी.

गौ-स्त्री. (सं.) गाय.

गौख-स्त्री. (स.) १ गवाक्ष; झरोका. २ ओढा.

गौखा-स्त्री. (सं.) १ गौख पहा. २ गाईचें कातडें.

गौखी-स्त्री. (सं.) जोडा.

गौंगा-पु. (अ.) १ गलका. २ अफवा; बोलवा.

गौन-पु. (सं.) गमन.

गौनहार-स्त्री. (सं.) पाठराखीण. (नवऱ्या मुलीची).

गौना-पु. (सं.) विवाहानंतर वधुगृहीं जाऊन वरानें वधूस स्वगृहीं आणण्याचा विधी.

गौर-पु. (अ.) सूक्ष्म चिंतन; बारकाईनें विचार; विचार.

गौरा-वि. (सं.) १ गौर वर्ण स्त्री. २ हळद. ३ पार्वती.

गौरी-स्त्री. (सं.) १ गौर वर्ण स्त्री. २ गौरी पार्वती. ३ तुळस. ४ हळद. ५ गौर वर्ण गाय.

गौहर-पु. (सं.) मोती.

ग्यान-पु. (सं.) ज्ञान.

ग्यारस-स्त्री. (सं.) एकादशी.

ग्यारह-वि. (सं.) अकरा.

ग्रंथचुंबक-पु. (सं.) एकाद्या विषयाचें वरवरचें ज्ञान असलेला.

ग्रंथसंधि-स्त्री. (सं.) ग्रंथविभाग.

ग्रंथिल-वि. (सं.) गांठीगांठीचा.

ग्रंस-पु. (सं.) कुटिलता.

ग्रसना-क्रि.स. (सं.) १ ग्रासणें. २ सतावणें.

ग्रांडील-वि. (इं.) खूप उंच; उचाडया.

ग्राममुख-पु. (सं.) बाजार.

ग्राम्य-वि. (सं.) १ गांवासंबंधी; ग्रामीण. २ खेडवळ; आडाणी.

ग्राम्यधर्म-पु. (सं.) स्त्रीप्रसंग; मैथून.

ग्रासना-क्रि.स. (सं.) १ पकडणें; ग्रासणें. २ सतावणें.

ग्राह-पु. (सं.) १ मगर. २ ग्रहण. ज्ञान. ४ ग्राहक.

ग्राहक-पु. (सं.) ग्राहक; गिऱ्हाईक.

ग्लान-वि. (सं.) कमजोर. २ म्लान; थकलेला. ३ रोगी; आजारी.

ग्वार-स्त्री. (सं.) गवार.

ग्वारफली-स्त्री. (सं.) गवारीची शेंग.

ग्वाल-ग्वाला-पु. (सं.) गवळी.

ग्वालिन-स्त्री. (सं.) गवळण.

ग्वैंठना-क्रि.स. (सं.) मुरगळणें; पिरगळणें; पीळ घालणें.

ग्वैंड़ा-पु. (सं.) गांवच्या आसपासची जमीन.

ग्वैंड़े-क्रिवि. (सं.) निकट; जवळ; समीप.

ग्वैंयाँ-स्त्री. (सं.) गोइँयाँ पहा.

घ

घँगोल–पु. (दे.) कुमुद.

घँघरा–पु. घघरा पहा.

घँघराधोर–पु. भ्रष्टाकार; सोंवळ्या-ओवळ्याच्या विचाराचा अभाव.

घँघरी–स्त्री. घघरी पहा.

घँघोरना–घँघोलना–क्रिसं. (सं.) १ ढवळून ढवळून विरघळविणें. २ ढवळून पाणी गढूळ करणें.

घंट–पु. १ घट; घडा. २ मृतकाच्या क्रियेमध्यें पिंपळावर बांधण्याचें जलपात्र. ३ घंटा.

घंटा–पु. १ घंटा. २ तास; घंटा.

घंटाघर–पु. घड्याळ बसविलेला उंच मनोरा.

घंटिका–स्त्री. (सं.) १ लहान घंटी. २ घुंगुर. ३ रहाटाला लावलेला लहान लोटा.

घंटी–स्त्री. (सं.) १ घंटा. २ लहान लोटा. ३ घंटेचा आवाज. ४ घुंगुर. ५ पडजीभ. ६ घाटी; कंठमणी.

घई–स्त्री. १ पाण्यांतील भोंवरा. २ खांब; टेका; आधार.

घई–वि. (सं.) अत्यंत खोल; अथांग.

घघरा–पु. (सं.) घागरा; लेहंगा.

घचाघच–स्त्री. (अनु.) गचागच.

घट–पु. (सं.) १ घट; घडा. २ शरीर; पिंड. ३ मन; हृदय. ४ कुंभ राशि.

घट–वि. (सं.) घटलेला; थोडा; कमी.

घटक–पु. (सं.) मध्यस्थ. २ विवाह-संबंध जुळवून आणणारा. ३ दलाल. ४ चतुर मनुष्य; कर्तबगार. ५ चारण. ६ घडा.

घटका–पु. (सं.) मरणसमयीं लागलेली घरघर.

घटकार–पु. (सं.) कुंभार.

घटती–स्त्री. (सं.) १ घटती; अवनती. २ न्यूनता; कमतरता. ३ हीनता; अप्रतिष्ठा.

घटना–क्रि.अ. (सं.) १ उपस्थित होणें; घडणें; होणें. २ जमणें; नीट बसणें; लागू होणें.

घटना–क्रि.अ. (सं.) घटणें; कमी होणें.

घटना–पु. (सं.) घटना; प्रसंग; गोष्ट.

घटबढ–स्त्री. (सं.) न्यूनाधिक्य; कमी अधीक; चढउतार.

घटवाना–क्रि.स. (सं.) घटविणें; कमी करविणें.

घटवाई–पु. (सं.) नदीच्या घाटावरचा कर घेणारा.

घटवाई–स्त्री. (सं.) कमी करविणें.

घटवार-पु. (सं.) १ घटवाई पहा २ नावाडी. ३ घाटावरील भिक्षुक. ४ घाटावरील देवता.

घटवालिया-घटवारिया-पु. (सं.) घाटावरचा पंड्या.

घटा-स्त्री. (सं.) १ भरून आलेले ढग; मेघमाला. २ समूह; झुंड.

घटाई-स्त्री. (सं.) हीनता; अप्रतिष्ठा.

घटाटोप-पु. (सं.) १ चारी बाजूंनी भरून आलेल्या ढगांचें आच्छादन. २ कोणतीही वस्तु झांकण्याचें आच्छा दन. ३ मोठा जन समूह.

घटाना-क्रि.स. (सं.) १ घटविणें; कमी करणें. २ अप्रतिष्ठा करणें; मान हानी करणें.

घटाव-पु. (सं.) १ घटाव; न्यूनता. २ पूर ओसरणें; ओहोटी. ३ अवनति.

घटिक-पु. (सं.) प्रहरी.

घटिया-वि. (सं.) १ अल्पमोली; स्वस्तांतला; साधारण प्रतीचा. २ तुच्छ; नीच; अधम.

घटिहा-वि. (सं.) १ दगलबाज; कावेबाज. २ संधिसाधु. ३ धूर्त; चलाख. ५ व्यभिचारी. ५ दुष्ट.

घटी-स्त्री. (सं.) १ कमतरता; न्यूनता. २ हानि; नुकसान.

घटी-स्त्री. (सं.) १ घडी; घटी. २ घड्याळ. ३ लहान घागर. ४ रहाटाचा लोटा.

घट्टा-पु. (सं.) १ घट्टा. २ नुकसान; तोटा; न्यूनता. ३ भेग; फट.

घठ्ठा-पु. (सं.) घट्टा; वण.

घड़घड़ाना-क्रि.अ. (सं.) गडगडणें; धडधड आवाज होणें.

घड़घड़ाहट-स्त्री. (अनु.) गडगडाट; धडधडाट.

घड़िया-स्त्री. (सं.) १ सोनें गाळण्याचें मातीचें भांडें. २ मातीचा लहान पेला. ३ मधाचें पोळें. ४ पोळें. ४ गर्भाशय. ५ लोखंड गाळण्याचें मातीचें भांडें. ६ रहाटाचा लोटा.

घड़ियाल-पु. (सं.) १ मगर. २ घंटा.

घड़ी-स्त्री. (सं.) १ घड्याळ. २ घडी; घटका. ३ वेळ; संधी.

घड़ीसाज-पु. (सं.+फा.) घड्याळजी.

घड़ौंची-स्त्री. (सं.) घडवंची; तिपाई; तिवई.

घतर-पु. (दे.) प्रभातकाल.

घांतेया-पु. (सं.) घातकी.

घतियाना–क्रि.स. (सं.) १ फसविणें; घात करणें. २ चोरून ठेवणें; लपविणें.

घनघनाहट–स्त्री. (अनु.) घणघणाट.

घनघोर–वि. (सं.) १ दाट; घनदाट; गर्द. २ भीषण; घनघोर; घोर.

घनघोर–पु. (सं.) १ घणघणाट; भीषण ध्वनि. २ वादळाचा गडगडाट.

घनचक्कर–पु. (सं.) १ चक्रम; विक्षिप्त. २ उडाण टप्पू. ३ मूर्ख. ४ जंजाळ.

घनतोल–पु. (सं.) चातक.

घनबेल–वि. (सं.) वेलबुट्टीदार.

घना–वि. (सं.) १ दाट; गाढ. २ भरीव; घन. ३ निकटचा. घनिष्ट. ४ भरपूर; पुष्कळ.

घनाघन–पु. (सं.) वादळी पाऊस; जोराचा पाऊस.

घने–वि. (सं.) पुष्कळ; अनेक.

घनेरा–वि. (सं.) अतिशय; पुष्कळ.

घनेरे–वि. (सं.) असंख्य; अतिशय.

घपचिपाना–क्रि.अ. घाबरणें.

घपची–स्त्री. (सं.) हाताच्या पंज्यांची पकड.

घपला–पु. (अनु.) गुंतागुंत; मिसळ.

घपुआ–वि. मूर्ख; आडाणी; बावळट.

घपूचंद–पु मूर्ख; बेअक्कल.

घप्पू–वि. घपुआ पहा.

घबडाना–क्रि.अ. घबराना पहा.

घबराना–क्रि.अ. (सं.) घाबरणें. २ भांबावणें.

घबराना–क्रि स. (सं.) १ घाबरविणें. २ भांबाऊन टाकणें.

घबराहट–स्त्री. (सं.) १ भीती. २ गोंधळ; गडबड. ३ घाई; उतावळेपणा; बेचैनी.

घमंका–पु. (अनु.) ठोसा; बुक्का.

घमंड–पु. (सं.) घमेंड.

घमंडी–वि. (सं.) घमेंडी.

घमर–पु. (अनु.) नगाऱ्याचा आवाज; गंभीर आवाज.

घमरौल–स्त्री. (अनु.) १ गोंधळ; गलका. २ घोटाळा; गडबड.

घमसा–पु. (अनु.) धपका.

घमसा–पु. १ उष्मा; उकाडा. २ आधिक्य.

घमसान–पु. तुमुळ युद्ध; घनघोर युद्ध.

घमाका–पु. (अनु.) १ धडाका; आघात. २ घम घम आवाज.

घमाघम–स्त्री. (अनु.) १ धामधूम; २ आघाताचा मोठा आवाज. ३ घम घम असा मोठा आवाज.

घमाघमी-स्त्री. (अनु.) १ घमाघम पहा. २ मारपीट.

घमाना-क्रि.अ. अंगावर ऊन घेणें; उन्हांत बसणें.

घर-पु. (सं.) घर.

घरघराना-क्रि.अ. (अनु.) घर-घरणें.

घरघराहट-स्त्री. (अनु.) घरघराट.

घरघाल-घरघालन-वि. (सं.) घर बुडव्या.

घरदासी-स्त्री. (सं.) गृहिणी; पत्नी.

घरनी-स्त्री. (सं.) गृहिणी; पत्नी.

घरफोड़ना-पु. (सं.) घरभेद्या.

घरफोरी-स्त्री. (सं.) घरभेदी.

घरबसा-पु. (सं.) जार; उपपति.

घरबसी-स्त्री. (सं.) रखेली.

घरबार-पु. (सं.) १ घरदार. २ संसार.

घरबारी-पु. (सं.) कुटुंबवत्सल; संसारी.

घरबैसी-स्त्री. घरवसी पहा.

घररना-क्रि.अ. (सं.) खरडणें; घासपटणें.

घरवा-घरवाहा-पु. (सं.) १ कुटी; घरकुल. २ घरौंदा पहा.

घरवात-स्त्री. (सं.) घरांतील सामान संपत्ती इ.; संसार.

घरहाँई-स्त्री. (सं.) १ चुगल खोर स्त्री. २ घरभेदी स्त्री.

घराऊ-वि. (सं.) १ घरगुती. २ आपसांतील.

घराती-पु. (सं.) वधूकडील वऱ्हाडी.

घराना-पु. (सं.) घराणें.

घरिया-स्त्री. घडिया पहा.

घरियाना-क्रि.अ घड्या घालणें.

घरी-स्त्री. (सं.) घडी.

घरीक-क्रिवि. (सं.) घडीभर; क्षण-भर.

घरुआ-पु. (सं.) नीटनेटका संसार; चांगली गृह व्यवस्था.

घरुआदार-पु. (सं.) नीटनेटका संसार करणारा.

घरुआदारी-स्त्री. (सं.) संसारीपणा.

घरुवा-पु. घरुआ पहा.

घरू-वि. (सं.) गृहसंबंधी.

घरेला-घरेलू-वि. (सं.) १ घरगुती. २ पाळीव (जनावर); खाजगी.

घरैया-वि. (सं.) १ घरोब्याचा. २ घरचा.

घरैया-पु. (सं.) १ कुटुंबांतील व्यक्ति. २ घरोब्याचा; घनिष्टसंबंधी.

घरो-पु. घड़ा पहा.

घरौंदा-घरौंधा-पु. (सं.) १ खेळां-तील घर; घरकुल; छोटें घर.

घरौना-पु. (सं.) १ घर; निवासस्थान. २ खेळांतील घर.

घर्घर-पु. (अनु.) घरघर; घरघराट; खडखडाट.

घर्म-पु. (सं.) ऊन्ह; सूर्यताप.

घर्मबिंदु-पु. (सं.) घाम; धर्मबिंदु.

घर्रा-पु. (अनु.) घशाची घरघर.

घर्राटा-पु. (अनु.) घोरण्याचा आवाज; घोरणें.

घरामी-पु. (सं.) घरें शाकारणारा.

घलना-क्रि.अ. (सं.) १ गळणें; निखळणें. २ मारामारी होणें. ३ बंदुकीची गोळी इ. सुटणें.

घलाघल-स्त्री. मारामारी.

घलाघल-स्त्री. (दे.) मारामारी; मारपीट.

घलुआ-पु. (सं.) धार; वर्तावळा.

घवद-स्त्री. घौद पहा.

घवरी-स्त्री. (सं.) पानांचा अथवा फळांचा घोंस.

घसकना-क्रि.अ.(ध्व.)खिसकना पहा.

घसखुदा-पु. (सं.) १ गवत कापकापणारा; गवत उपटणारा. २ मूर्ख; आडाणी.

घसना-क्रि.अ. (सं.) घांसणें; घासटणें.

घसना-क्रि.स. (सं.) खाणें.

घसिटना-क्रि.अ. (सं.) फरपटणें; खरडणें.

घसियारा-पु. (सं.) गवतविक्या.

घसीट-स्त्री. (सं.) १ घाईनें खरडणें. २ घाईनें खरडलेला मजकूर.

घसीटना-क्रि.स. (सं.) १ फरपटत ओढणें; फरपटणें. २ फराफर लिहिणें; खरडणें. ३ बळजबरीनें एकाद्या कामांत गोवणें; गुंतविणें.

घस्सा-पु. घिपसा पहा.

घहनाना-क्रि.अ. (अनु.) खणखणणें; घणघणणें.

घहरना-घहराना-क्रि.अ.(अनु.) गरजणें.

घहरानि-स्त्री. (अनु.) गर्जना; गरजण्याचा आवाज.

घहरारा-घहरारी-पु.स्त्री. (अनु.) गंभीर शब्द; घोर शब्द.

घाँ-स्त्री. (सं.) दिशा; बाजू.

घाँघरा-घाँगरी-पु.स्त्री.(सं.)घागरा; परकर.

घाँटी-स्त्री. (सं.) घाटी.

घाँह-घाँही-पु. (सं.) दिशा; बाजू.

घाइ-पु. (सं.) घाव; जखम.

घाइल-वि. (सं.) घायाळ.

घाई-स्त्री. (सं.) १ दिशा; बाजू. २ दोन वस्तूंमधील जागा; संधि.

३ वेळां; वार. (एक वार दोन वार इ.) ४ पाण्यांतील भोंवरा.

घाई-स्त्री. (सं.) १ बेचक. २ आघात; वार; प्रहार. ३ धोका; कपट.

घाउ-पु. घाइ पहा.

घाऊघप-वि. (सं.) मुकाट्यानें गिळंकृत करणारा; साळसुद चोर.

घाग-घाघ-पु. १ अत्यंत चतुर मनुष्य. २ जादुगार.

घाघरा-पु. (सं.) परकर; घागरा.

घाघी-स्त्री. (सं.) कोळयाचें मोठें जाळें.

घाट-पु. (सं.) १ घाट. २ दिशा; बाजू. २ तऱ्हा; पद्धत. ४ तरवारीची धार. ५ डोंगर. ६ चोळीचा गळा. ७ मानेचा मागील भाग.

घाट-स्त्री. (सं.) १ धोका; कपट; दगा. २ दुष्कर्म.

घाट-वि. (सं.) कमी; थोडा.

घाटवाल-पु. (सं.) घाटावरील पंडया.

घाटा-पु. (सं) नुकसान; तोटा.

घाटि-पु. (सं.) कमतरता; न्यून.

घाटि-स्त्री. (सं.) पापकर्म; निंद्यकृत्य.

घाटिका-स्त्री. (सं.) मानेचा मागील भाग.

घाटिया-पु. (सं.) घाटावरील पंडया.

घाटी-स्त्री. (सं.) १ दरी; दोन पर्वतांमधील सखल भाग. २ घाट; घाटी.

घाटी-स्त्री. (सं.) गळयाचा मागील भाग.

घात-पु. (सं.) १ आघात; प्रहार; २ वध; हत्या. ३ अहित.

घात-स्त्री. (सं.) १ मोका; संधि. १ २ योग्य संधीची मार्ग प्रतीक्षा. ३ कपट; युक्ति; डावपेंच. ४ ढब.

घातक-घातकी-घातिक-पु. (सं.) १ घातकी. २ हिंसक. ३ मृत्युयोग. ४ वैरी; शत्रु.

घातिया-घाती-पु. (सं.) १ वध करणारा; संहारक. २ नाश करणारा.

घातुक-वि. (सं.) १ हिंसक. २ निष्ठूर; क्रूर.

घान-पु. (सं.) १ घाणा; एका वेळेला जात्यांत किंवा घाण्यांत घालावयाचें धान्य इ. अथवा एक वेळेस तळून होतील एवढया पुऱ्या इ. २ प्रहार; आघात.

घानी-स्त्री. १ घान पहा. २ समूह; ढेर; रास.

घाम-पु. (सं.) ऊन्ह; सूर्यताप.

घामड़-वि. (सं.) १ उन्हानें घामाघूम होऊन धांपा टाकणारें जनावर. २ मूर्ख; आडाणी. ३ आळशी.

घाय-पु. (सं.) घाव; जखम.

घायल-वि. (सं.) घायाळ; जखमी.

घारी-स्त्री. गोठा.

घाल-घाला-पु. (सं.) धार; वरतावळा.

घालक-पु. (सं.) घातक; हिंसक.

घालना-क्रि.स. (सं.) १ घालणें; ठेवणें. २ नाश करणें; बिघाड करणें. ठार करणें; मारणें.

घालमेल-पु. (सं.) १ घालमेल. २ घनिष्टता; स्नेह.

घालिका-घालिनी-स्त्री. (सं.) नाश करणारी.

घाव-पु. (सं.) घाव; जखम.

घास-घासी-पु. (सं.) घास; चारा.

घाह-पु. (सं.) बेचक.

घिऑडा-पु. (सं.) तुपाचें भांडें; तुपाची बरणी.

घिग्घी-स्त्री. (अनु.) मुसमुसणें; हुंदका.

घिघियाना-क्रि.अ. (अनु) १ रडत रडत केविलवाणेपणानें विनवणें. किलबिलाट करणें.

घिचपिच-स्त्री. (सं.) १ गचडी; जागेची टंचाई; जागेची अडचण. २ अनेक वस्तूंची लहान जागेंत गर्दी; गचडी.

घिचपिच-वि. गिचमिड; अस्पष्ट.

घिन-स्त्री. (सं.) घृणा; सिसारी.

घिनाना-क्रि.अ. (सं.) घृणा करणें; तिरस्कार करणें.

घिनावना-घिनौना-वि. (सं.) १ घाणेरडा; किळसवाणा. २ तिरस्करणीय.

घियातोरी-स्त्री. (सं.) घोसाळें.

घिरना-क्रि.अ. (सं.) १ घेरलें जाणें. २ एकत्र होणें; जमा होणें. (ढग).

घिरनी-स्त्री. (सं.) १ कप्पी; चाक. २ दोर वळण्याचा चरखा. ३ चाक.

घिराई-स्त्री. (सं.) १ घेरण्याची क्रिया. २ जनावरांना चारण्याचें काम जनावरांना चारण्याची मजूरी.

घिराना-क्रि. स. (अनु.) फरपटणें; घांसणें.

घिरायँद-पु. (सं.) लघ्वीची दुर्गंधि.

घिराव-पु. (सं.) १ घेरणें. २ घेरा.

घिरौंची-स्त्री. घड़ौंची पहा.

घिरौरा-पु. (दे.) घुशीचें बीळ.

घिसकना-क्रि.स. खसकना पहा.

घिसघिस-स्त्री. १ आळसामुळें झालेली दिरंगाई. २ व्यर्थ विलंब; व्यर्थ टाळाटाळ.

घिसना-क्रिस. (सं.) घासणें; रगडणें; उगाळणें.

घिसना-क्रि.अ. झिजणें.

घिसाई-स्त्री. (सं.) १ घासण्याचें काम; घासणावळ. २ घासणें.

घिसाव-पु. (सं.) घर्षण.

घिस्सपिस्स-पु. १ घसट; दाटमैत्री. २ अपवित्र संबंध; अनुचित संबंध.

घिस्समघिस्सा-पु (सं.) १ खूप गर्दी; धक्काबुक्की; रेटारेटी. २ दोरीवर दोरी घासून ती तोडण्याचा खेळ.

घिस्सा-पु. (सं.)१ घर्षण. २ धक्का; ठोकर; रट्टा. ३ घिस्समघिस्सा पहा.

घींच-स्त्री. मान; गळा.

घींचना-क्रि.स. (सं.) खेंचणें.

घी-पु. (सं.) तूप.

घीकुवाँर-पु. (सं.) कोरफड.

घुँइ-घुँइयाँ-घुइँ-स्त्री. (दे.) अळकुडी.

घुंगची-घुंघची-स्त्री. (सं.) गुंज.

घुँघनी-स्त्री. (अनु.) उसळ; घुगरी.

घुँघरारे-घुँघराले-वि. कुरळे (केंस).

घुँघरू-स्त्री. (अनु.) १ घुंगुर. २ घुंगुरमाळ. ३ मरण समयींची घरघर. ४ हरभऱ्याच्या दाण्यावरचें फोलपट.

घुँघरुबंद-स्त्री. (सं.) नाचणारी वेश्या.

घुँघरार-वि. कुरळे (केंस).

घुंटना-क्रि.अ. घुटना पहा.

घुंडी-स्त्री. (सं.) गुंडी.

घुग्घी-स्त्री. (दे.) १ धनगर किंवा शेतकऱ्याची डोक्यावरून घेण्याची कांबळी; कुंची. २ एक पक्षी.

घुग्घू-पु. (सं.) घुबड.

घुघुआना-क्रि.अ. (सं.) १ घुबडाचें ओरडणें. २ मांजराचें गुरगुरणें.

घुघुरी-स्त्री. १ घुँघरु पहा. २ घुँघनी पहा.

घुटकना-क्रि.स. (अनु.) १ घोटघोट पिणें. २ गिळणें.

घुटकी-स्त्री. (अनु.) अन्न नलिका.

घुटना-पु. (सं.) गुढगा.

घुटना-क्रि.अ. (सं.) गुदमरणें; श्वास कोंडणें.

घुटना-क्रि.अ. (अनु.) १ घोटलें जाणें. २ दाट मैत्री होणें. ३ खेळीमेळीनें बोलणें होणें. ४ अभ्यास घोटून घोटून तयार होणें.

घुटरूँ-पु. (सं.) गुढगा.

घुटवाना-क्रि.स. (अनु.) १ घोटविणें; घोटवून घेणें. २ हजामत करवून घेणें.

घुटाई–स्त्री. (अनु.) १ घोटण्याचें काम; घोटाई. २ घोटणावळ; घोटाई.

घुट्टा–पु. घोटा पहा.

घुडकना–क्रि.स. (सं.) दटावणें; दरडाऊन बोलणें.

घुडकी–स्त्री. (सं.) दरडाविणें; दटावणी.

घुडचढा–पु. (सं.) घोडेस्वार.

घुडचढी–स्त्री. (सं.) १ वरानें घोडयावरून वधुगृहीं जाण्याची चाल. २ घोडयावरून फिरत जलसे करणारी वेश्या.

घुड़दौड–स्त्री. (सं.) १ घोडदौड. २ घोडदौडीचा रस्ता किंवा मैदान. ३ घोडयांची शर्यत. (जुगार) ४ अश्वमुखी नाव. ५ घोडेस्वारांची कवाईत.

घुडसाल–स्त्री. (सं.) अश्वशाळा; घोडयांची पागा.

घुडिया–स्त्री. (सं.) १ लहान घोडी. २ घोडिया पहा.

घुडुकना–क्रि. (सं.) घुडकना पहा.

घुण; घुन–पु. (सं.) कीड.

घुनघुना–पु. (अनु.) खुळखुळा.

घुनना–क्रि.स. (सं.) १ कीडणें; कीड लागणें. २ खंगणें.

घुन्ना–वि. (अनु.) १ घुम्या. २ कुढया.

घुन्नी–वि.स्त्री. (अनु.) १ घुमी. २ कुढी.

घुन्नी–वि.स्त्री. (अनु.) मौन.

घुप–वि. (सं.) अंधार गुडुप.

घुमँडना–क्रि.अ. घुमडना पहा.

घुमक्कड–वि. (सं.) भटक्या.

घुमटा–पु. (सं.) चक्कर; भोंवळ.

घुमड–स्त्री. (सं) मेघांची दाटी. मळभ.

गुमडी–स्त्री. (सं.) १ गरगर फिरण्याची क्रिया. २ भोंवळ येण्याचा रोग. ४ प्रदक्षिणा.

घुमना–वि. (सं.) भटक्या.

घुमनी–वि.स्त्री. (सं.) भटकी.

घुमरना·घुमराना–क्रि.अ. (अनु.) १ मोठा आवाज होणें; घोंगावणें. २ घुमडना पहा. ३ फिरणें.

घुमरी–स्त्री. (सं.) १ घुमडी पहा. २ पाण्यांतील भोंवरा.

घुमाना–क्रि.स. (सं.) १ फिरविणें. २ वांकविणें.

घुमाव–पु. (सं.) १ वळण; वांकण. फेरा; चक्कर. ३ बांक; वक्रता; वाटोळेपणा.

घुमावदार–वि. (सं.+फा.) वाटोळा; बांकदार.

घुरकना–क्रि. (सं.) घुड़कना पहा

घुरघुर-पु. (अनु.) घुरघुर.

घुरना-क्रि.अ. (सं.) व. ; आवाज होणें.

घुरना-क्रि. (अ.) घुलना पहा.

घुरबिनिया-स्त्री. केरकचऱ्यांतून उपयुक्त वस्तू वेंचून काढण्याचें काम.

घुरहरी-घुरूहरी-स्त्री. (सं.) पाऊल वाट.

घुर्मित-वि. (सं.) फिरता.

घुर्राना-क्रि.अ. गुर्राना पहा.

घुलना-क्रि.अ. (सं.) १ विरघळणें. २ (गूळ वगैरे) चिघळणें. ३ पिलपिलित होणें; मऊ होणें. ४ क्षीण होणें. ५ (समय) व्यतीत होणें.

घुलवाना-क्रि.स. (सं.) वितळविणें; विरघळविणें.

घुलाना-क्रि.स. (सं.) १ विरघळविणें. २ चघळणें. ३ पिलपिलित करणें; घोळणें. ४ सुरमा लावणें. ५ (वेळ) दवडणें.

घुलावट-स्त्री. (सं) मिसळणें.

घुसडना-घुसना-क्रि.स. (सं.) १ घुसणें. २ बोंचणें.

घुसपैठ-स्त्री. (सं.) गति; धांव.

घुसना-घुसेडना-क्रि.स. (सं.) १ खुपसणें; घुसडणें. २ टोंचणें; बोंचणें.

घूँघची-स्त्री. घुंगची पहा.

घूँघट-पु. (सं.) घुंगट; ओढणीचा तोंडावरील भाग; बुरखा.

घूँघर-पु. (अनु.) केसांचा कुरळेपणा.

घूँघरवारे-घूँघरवाले-वि. (अनु.) कुरळे (केस).

घूँघरी-स्त्री. (अनु.) नूपुर; वाळे.

घूँघरू-पु. घुंघरु पहा.

घूँचा-पु. घूँसा पहा.

घूँट-पु. (अनु.) घोट.

घूँटना-क्रि.अ. (अनु.) पीणें.

घूँटी-स्त्री. (अनु.) बाळगुटी.

घूँस-स्त्री. घूस पहा.

घूँसा-पु. (अनु.) १ बुक्का; मुटका. २ ठोसा; बुक्का; बुक्की.

घूक-पु. घुग्घू पहा.

घूका-पु. (दे.) अरुंद तोंडाची उभट करंडी.

घूघ-स्त्री. जिरेटोप.

घूघी-स्त्री. (दे.) १ थैली. २ खिसा. ३ घुग्घी पहा.

घूघू-पु. घुग्घू पहा.

घूटना-क्रि.अ. (सं.) श्वास कोंडणें.

घूना-वि. (दे.) १ चतुर; अनुभवी. २ घुन्ना पहा.

घूम-स्त्री. (सं.) घुमाव पहा.

घूमना-क्रि.अ. (सं.) १ फिरणें; चक्कर खाणें. २ फिरणें; भटकणें.

३ प्रवास करणें. ४ गोल फिरणें. ५ वळणें; वाकणें. ६ उन्मत्त होणें. ७ परत येणें; परत फिरणें.

घूमनी-स्त्री. (सं.) भोंवळ; चक्कर.

घूमघुमारा-वि. (सं.) घेरदार.

घूरघुरा-पु. (सं.) पु. १ कचऱ्याची जागा; उकिरडा. २ कचऱ्याचा ढीग.

घूरना-क्रि.अ. (सं.) १ डोळे वटारून पहाणें. २ फिरणें; भटकणें.

घूस-स्त्री. (सं.) १ घूस. २ लांच.

घेघा-पु. (दे.) १ अन्ननलिका. २ एक गळ्याचा रोग.

घेडौंचो-स्त्री. घडौंची पहा.

घेतल-घतला-पु. (दे.) पुणेरी जोडा.

घेपना-क्रि. (सं.) १ हातांनी व पायांनी तुडवून मळणें. २ खरवडणें; सोलणें.

घेर-पु. (सं.) घेर.

घेरघार-पु. (सं.) १ घेरा; फैलाव. २ घिरट्या; वारंवार येजा. ३ खुशामत.

घेरना-क्रि.स. (सं.) १ घेरणें; वेढणें. २ गुरें चारणें. ३ खुशामत करणें.

घेरा-पु. (सं.) घेरा.

घेवर-पु (सं.) घीवर.

घैया-पु. (सं.) १ निरशा दुधावरची मलई काढण्याचें काम. २ झाडाची फांदी कापण्याकरितां अथवा रस काढण्याकरितां केलेला घाव.

घैर-घैरू-घैरो-पु. (दे.) १ उपहास; टवाळी. २ चुगली; चहाडी.

घैला-पु. (सं.) घडा; घागर.

घैहल-घैहा-वि. (सं.) वि. घायाळ; जखमी.

घोंघा-पु. (दे.) कालव.

घोंघा-वि. १ सारहीन. २ मूर्ख; अडाणी.

घोंचा-पु. (सं.) १ झुबका; गुच्छ. २ वांकड्या शिंगाचा बैल.

घोंटना-क्रि.स. (अनु.) १ घोटघोट पिणें. २ लाटणें; लांबविणें; गिळंकृत करणें.

घोंटना-क्रि.स. (सं.) १ (गळा) श्वास बंद पडेल अशा प्रकारें दाबणें; गळा दाबणें. २ घोटना पहा.

घोंपना-क्रि स. (अनु.) १ खुपसणें; टोंचणें. २ गांठविणें; ओबडधोबड शिलाई करणें.

घोंसला-घोंसुआ-पु. (सं.) घरटें.

घोखना-क्रि.स. (सं.) घोकणें; पाठ करणें.

घोत्रा पु. (दे.) हरभऱ्याची कीड.

घोटना-क्रि स. (सं.) १ घोटणें. २ वाटणें. ३ खलणें. ४ घोटणें; पाठ करणें. ५ दम देणें; फटकारणें. ६ हजामत करणें. ७ गळा दाबणें.

घोटना-घोटा-पु. (सं.) पु. १ घोटण्याचें हत्यार. २ घोटाई.

घोटा-पु. (सं.) गुळगुळीत गोटा (हजामत).

घोटाला-पु. (दे.) घोटाळा.

घोट्ट-पु. (सं.) १ गुढगा. २ घोटणारा. ३ घोटण्याचें साधन.

घोडिया-स्त्री. (सं.) १ लहान घोडी. २ खुंटी. ३ तट्टू. ४ घडवंची. ५ तुळईचा घोडा.

घोर-वि. (सं.) १ घोर; भयंकर. २ दाट; गाढ. ३ वाईट. ४ भारी.

घोर-स्त्री. (सं.) गर्जना; शब्द.

घोर-क्रिवि. (सं.) अत्यंत.

घोरना-क्रि. (सं.) घोलना पहा.

घोरना-क्रि अ. गरजणें; भारी आवाज करणें.

घोरा-पु (सं.) १ घोडा. २ खुंटा.

घोरी-स्त्री. (सं.) १ घोडी. २ अघोरी पहा.

घोलदही-पु. मठ्ठा.

घोलना-क्रि.स. (सं.) १ घोळणें. २ मिसळणें.

घोलुवा-वि. (सं.) घोळलेला.

घोलुवा-पु. (सं.) १ पातळ औषध. २ रस्सा. ३ अर्क. ४ अफूचें पाणी.

घोष-पु. (सं.) १ गवळयांची वस्ती. २ गवळी. ३ गोशाळा. ४ तट; कांठ; किनारा. ५ घोष; शब्द; आवाज. ६ गर्जना; घोष.

घोसी-पु. (सं.) गवळी.

घौद-पु. (दे.) घड; घोंस.

घौहा-वि. (सं.) जखमी.

घौहा-पु. (सं.) मार लागलेलें फळ.

च

चंक-वि. (सं.) पुरापुरा; संपूर्ण; सारा.

चंकुर-पु. (सं.) १ रथ. २ झाड.

चंक्रमण-पु. (सं.) घिरट्या घालणें.

चंग-स्त्री. (फा.) लहान डफ.

चंग-स्त्री. (सं.) पतंग.

चँगना-क्रि. (सं.) आवळणें; कसणें ताणणें.

चंगबाई-स्त्री. वातरोग.

चंगा-वि. (सं.) १ तंदुरुस्त; निरोगी; धडधाकट. २ छान; सुंदर. ३ निर्मळ शुद्ध. ४ चांगला; भला.

चंगु–पु. (सं.) १ पंजा. २ पकड; काबू; अधिकार.

चंगुल–१ पक्षी, मांजर, वाघ इ.चा पंजा. २ चिमूट.

चँगेर-चँगेरी-चँगेली–स्त्री. (सं.) १ दुरडी; टोपली. २ उथळ व पसरट टोपली. ३ फुलांची परडी. ४ बांबूच्या टोपलींचा पाळणा. ५ पखाल.

चंच–पु. (सं.) १ पांच अंगुळांचें माप. २ चोंच. ३ हरीण. ४ एरंडाचें झाड.

चंचा–स्त्री. (सं.) बुजगावणें.

चंचु–स्त्री. (सं.) १ एरंडाचें झाड. २ हरिण. ३ एक प्रकारची पालेभाजी.

चंचु–पु. (सं.) चोंच.

चंचुर–वि. (सं.) दक्ष; निपुण.

चँचोरना–क्रिस. (अनु.) दातांनी चाऊन चाऊन खाणें; चुंफणें.

चंट–वि. (सं.) १ धूर्त; कावेबाज. २ हुशार; चलाख.

चंड–वि. (सं.) १ उग्र; प्रखर. २ बलवान. ३ कठोर. ४ कठिण; बिकट. ५ रागीट; क्रोधी.

चँडाई–स्त्री. (सं.) १ घाई. २ जबरदस्ती.

चंडु–पु. (सं.) १ उंदीर. २ एक वानराची जात.

चंडु–पु. अफूपासून तयार केलेला मादक पदार्थ; चंडोल.

चंडोल–पु. (सं.) १ एक प्रकारची पालखी. २ मातीचें एक खेळणें.

चंद–वि. (फा.) थोडें; कांहीं.

चंदनी–स्त्री. (सं.) चांदणें.

चँदराना–क्रि.स. (सं.) चिडविणें; बहकाविणें.

चँदला–वि. (सं.) टक्कल पडलेला; टकल्या.

चँदवा–पु.(सं.) १ चांदवा. २ एक प्रकारचा लहान मंडप; मंडपाचें छत.

चंदा–पु. (सं.) चंद्र.

चंदा–पु. (सं.) वार्षिक वर्गणी; वर्गणी.

चांदिका - चंदानि - चंदिनी–स्त्री. (सं.) चंद्रिका पहा.

चँदिया–स्त्री. (सं.) १ टाळू; कवटी. २ लहान पोळी; चांदकी. ३ तळ्यांतील अतिशय खोल जागा. ४ चांदीची टिकली.

चँदोया-चँदोवा–पु. चँदवा पहा.

चंद्र–पु. (सं.) चंद्र.

चंद्र–वि. (सं.) १ आनंददायक; आल्हाददायक. २ सुंदर; रमणीय.

चंद्रहास–पु. (सं.) १ तलवार. २ चांदी.

चंद्रिका-स्त्री. (सं.) १ चांदणें. २ लहान वेलची. ३ मोठी वेलची. ४ चमेली किंवा जुई.

चंपई-वि. (सं.) पिवळसर.

चंपत-वि. (दे.) गडप झालेला; पसार झालेला; निसटलेला; पळालेला.

चँपना-क्रि.अ. (सं.) १ ओझ्याखालीं दबणें; चेपलें जाणें. २ लज्जित होणें. ३ उपकारानें दबणें.

चंपू-पु. (सं.) गद्य-पद्यमय काव्य.

चंबल-पु. (सं.) भरती; पूर.

चंबल-पु. (फा.) १ भीक मागण्याचा कटोरा. २ चिलमीचें फडकें.

चँवर-पु. (सं.) १ चवरी. २ झालर. ३ घोडा इ. च्या डोक्यावर लावण्याचा तुरा.

चउतरा-पु. चबुतरा पहा.

चउर-पु. चँवर पहा.

चउहट्ट-पु. (सं.) चौरस्ता; चौक; बाजार; चव्हाटा.

चक-पु. (सं.) १ चक्रवापक्षी. २ एक खेळणें. ३ चाक. ४ जमीनीचा मोठा पट्टा-भाग. ५ खेडें. ६ अधिकार. ७ वैपुल्य. ८ सत्ता. ९ साधु. १० खल; दुष्ट.

चक-वि. (सं.) १ आश्चर्यचकित झालेला. २ भरपूर; विपुल.

चकई-स्त्री. (सं.) १ चक्रवापक्षाची मादी. २ चाक असलेलें एक प्रकारचें खेळणें.

चकई-वि. (सं) गोल आकाराचें.

चकचकाना-क्रि.अ. (अनु.) १ पाझरणें; थेंब थेंब पाणी अथवा इतर द्रव स्त्रवणें. २ ओलें चिंब होणें.

चकचकी-स्त्री. (अनु.) चिपळया.

चकचून-वि. (सं.) दळलेला; चूर्ण केलेला.

चकचौंध-स्त्री. चकाचौंध पहा.

चकचौंधना-क्रि.अ. दृष्टी दिपणें; डोळे दिपणें.

चकचौंधना-क्रि.स. डोळे दिपविणें.

चकचौंधी-चकचौंह-स्त्री. चकचौंध पहा.

चकचौहना-क्रि. (अ.) आशेनें पाहणें; आशेनें नजर लाऊन पाहणें.

चकड़बा-पु. चकरबा पहा.

चकडोर-पु.(सं.) चकीला गुंडाळलेला दोरा.

चकत-पु. दातांची पकड; चावा.

चकताई-पु. चकत्ता पहा.

चकती-स्त्री. (सं.) चकती; ठिगळ.

चकत्ता-पु. (सं.) १ शरीरावरील डाग; चकदळ. २ खाजविल्यामुळें शरीरावर उठलेली सुजल्यासारखी

वाटोळीं लाल चकदळें; गांध. ३ चावल्या-मुळें उठलेले दातांचे वण; चावा.

चकना-क्रि.अ. (सं.) चकित होणें; विस्मित होणें.

चकनाचूर-वि. (सं.) १ चक्काचूर झालेला. २ थकलेला; भागलेला.

चकपक-वि. (सं.) चकित; स्तंभित.

चकपकाना-क्रि.अ. (सं.) १ विस्मितपणें इकडे तिकडे बघणें. २ साशंकपणें इकडे तिकडे बघणें.

चकफेरी-स्त्री. (सं.) प्रदक्षिणा; फेरी.

चगबंदी-स्त्री. (सं+फा.) जमीनीचे लहान लहान भाग पाडणें.

चकमा-पु. (सं.) १ फसवणूक. २ नुकसान; हानि; तोटा. ३ मुलांचा एक खेळ.

चकरबा-पु. (सं.) १ घोटाळा. २ विचित्र परिस्थिति; पेंच. ३ तंटा; बखेडा.

चकरा-पु. (सं.) पाण्याचा भोंवरा.

चकरा-वि. (सं.) विस्तृत; लांबरुंद.

चकराना-क्रि.अ. (सं.) १ डोकें भिरभिरणें. २ विस्मित होणें; घाबरणें; बुचकळयांत पडणें.

चकरानी-स्त्री. (फा.) सेविका; मोलकरीण.

चकारया-पु. (फा.) चाकर; सेवक.

चकरी-वि. (सं.) १ चक्की. २ चकरी (खेळणें).

चकरी-स्त्री. (सं.) भटक्या; अस्थिर.

चकलई-स्त्री. (सं.) रुंदी.

चकला-पु. (सं.) १ लांकडी अथवा दगडी पोळपाट. २ जातें. ३ इलाखा; जिल्हा. ४ शहरांतील वेश्या राहतात तो विभाग.

चकला-वि. (सं.) रुंद.

चकली-स्त्री. (सं.) १ कप्पी; चाक. २ सहाण.

चकली-वि.स्त्री. रुंद.

चकलेदार-पु. (सं.+फा) एकाद्या प्रदेशाचा कर वसूल करणारा सरकारी अधिकारी. (जिल्हाधिकारी वगैरे).

चकहा-पु. (सं.) चाक; चक्र.

चका-पु. (सं.) १ चाक; चक्र. २ चकवा पक्षी.

चकाचक-स्त्री. (अनु.) तलवार इ.चे घाव पडण्याचा शब्द.

चकाचक-वि. (अनु.) पूर्ण भिजलेला; पूर्ण मुरलेला; लडबडलेला.

चकाचक-वि (अनु.) भरपूर; चापून.

चकाचौंध-स्त्री. (अनु.) अत्यंत प्रखर प्रकाशामुळें डोळयापुढें आलेली अंधेरी.

चकाना-क्रि.अ. (सं.) विस्मित होणें.

चकाबू-पु. (सं.) चक्रव्यूह.

चकित-वि. (सं.) १ चकित; आश्चर्यचकित. २ भ्यालेला. ३ भित्रा.

चकित-पु. (सं.) १ विस्मय. २ व्यर्थ भय. ३ भित्रेपणा.

चकितवंत-वि. (सं.) आश्चर्ययुक्त; विस्मयकारक.

चकोटना-क्रि.स. (सं.) चिमटा घेणें.

चकोतरा-पु. (सं.) साखरलिंबू.

चक्क-पु. (सं.) १ कुंभाराचें चाक. २ चक्रवाक पक्षी. ३ पीडा; दुःख.

चक्का-पु. १ चाक; चक्र. २ चक्का (श्रीखंडाचा). ३ माप देण्याकरितां विटा वा दगडांचा केलेला ढीग. ४ चाकासारखी चपटी गोल वस्तु.

चक्कू-पु. चाकू.

चख-पु. (सं.) डोळा.

चख-पु. (फा.) भांडण; तंटा.

चखचौंध-स्त्री. चकचौंध पहा.

चखना-क्रि.स. (सं.) चाखणें.

चखाचखी-स्त्री. (फा.) वैर; वैमनस्य.

चखाना-क्रि.स. (सं.) चाखविणें; खाउं घालणें.

चखिया-वि. भांडखोर.

चखु-पु. (सं.) डोळा.

चखोडा-पु. (सं.) १ तीट (दृष्ट लागूं नये यासाठीं). २ गालबोट.

चखौती-स्त्री. (सं.) मसालेदार जेवण; स्वादिष्ट जेवण.

चगड़-वि. (दे.) चलाख; हुषार.

चचा-पु. (सं.) काका.

चचिया-वि. (सं.) चुलत.

चची-स्त्री. (सं.) काकी.

चचेरा-वि. (सं.) चुलत.

चचोड़ना-क्रि.स. (अनु.) दातांनीं चाऊन चाऊन चोखणें.

चट-क्रिवि. (सं.) झटपट; चटकन; लौकर.

चट-पु. (सं.) १ डाग. २ जखमेचा वण. ३ कलंक.

चटक-स्त्री. (सं.) १ डाग. २ जखमेचा वण. ३ कलंक.

चटक-स्त्री. (सं.) १ कांति; चमक; दीप्ती; सौंदर्य. २ चपळाई; वेग; गति.

चटक-क्रिवि. (सं.) वेगानें; चटकन; झटकन; झटपट.

चटकन-पु. चटकना पहा.

चटकना-क्रिअ. (अनु.) १ तडकणें; फुटणें. २ तडतडणें (कोळसे). ३ चडफडत बोलणें. ४ तडकणें; भेगा

पडणें. ५ बोटें मोडणें. ६ कळी उमलणें. ७ बेबनाव होणें.

चटकना-पु. (अनु.) चापट; थप्पड; चपराक.

चटकनी-स्त्री. (अनु.) दाराचा बोलट.

चटकमटक-स्त्री. (अनु.) थाटमाट; साजशृंगार; ठमकारा; नटणेंमुरडणें.

चकटवाही-स्त्री. (सं.) शीघ्रता.

चटका-पु. (सं.) शीघ्रता.

चटका-पु. (सं.) डाग.

चटका-पु. (अनु.) १ चुरचुरीत स्वाद. २ चटक.

चटकाना-क्रि.स. (अनु.) १ तोडणें; खुडणें. २ बोटें कडा कडा मोडणें. ३ अलग करणें; दूर करणें. ४ चिडविणें.

चटकारा-वि. (सं.) १ चमकदार. २ चपळ.

चटकाली-स्त्री. १ (सं.) चिमण्यांची रांग. २ पक्षांची रांग.

चटकीला-वि. (सं.) १ भडक. २ चमकदार. ३ चवदार; चटकदार.

चटखना-क्रि.स. (पु.) चटकना पहा.

चटखनी-स्त्री. चटकनी पहा.

चटचट-स्त्री. (अनु.) चटचट आवाज.

चटचटाना-क्रि.अ. (अनु.) कोळसे लांकडें इ. तडतडणें.

चटनी-स्त्री. (अनु.) १ चटणी. २ रिंगणें.

चटपट-क्रिवि. (अनु.) झटपट; झटकन, जल्दीनें.

चटपटा-वि. (अनु.) स्वादिष्ट; चवदार.

चटपटी-स्त्री. (अनु.) १ आतुरता. उत्कंठा; घाई. २ आकुलता; चुटपुट.

चटपटी-स्त्री. चुरचुरीत पदार्थ.

चटवाना-क्रि.स. (अनु.) चाटविणें.

चटशाला-चटसाल-र-स्त्री.(सं.) लहान पाठशाळा.

चटाई-स्त्री. (सं.) १ चटई. २ चाटणें.

चटाक-ख-पु. (अनु.) लाकूड वगैरे मोडल्याचा आवाज.

चटाका-पु. चट्टा; डाग.

चटाका-पु. (अनु.) चटाक पहा.

चटाचट-स्त्री. (अनु.) कोणती तरी वस्तू मोडल्याचा चटचट असा आवाज.

चटाना-क्रि.स. (अनु.) चाटविणें.

चटापटी-स्त्री. (अनु.) १ शीघ्रता. २ एखाद्या रोगानें मरण्याची सांथ.

चटावन-पु. (अनु.) उष्टावण.

चटिक-क्रिवि. (अनु.) ताबडतोब; तात्काळ; चटपट.

चटियल-वि. (दे) मोकळें; खुलें. (मैदान)

चटी-स्त्री. (सं.) पाठशाळा.

चटु-पु. (सं.) १ खुशामत. २ उदर; पोट.

चटुल-वि. (सं.) १ चपळ; चलाख. २ सुंदर; मनोहर.

चटुला-स्त्री. (सं.) वीज.

चटोरा-वि. (अनु.) १ स्वादलोलुप. २ लोभी.

चट्ट-वि; (अनु.) चट्ट; समाप्त.

चट्टा-पु. (सं.) १ शिष्य; चेला. २ चटई.

चट्टा-पु. चट्टा; डाग.

चट्टा-पु. (दे.) सपाट मोकळें मैदान.

चट्टान-पु. (दे.) खडक; शिलाखंड.

चट्टाबट्टा-पु. (अनु.) १ मुलांची लांकडी खेळणीं. २ जादुगाराच्या पोतडींतील वस्तू.

चट्टी-स्त्री. (दे.) १ मुक्कामाची जागा; तळ. २ स्लीपर. ३ तोटा; नुकसान; हानि. ४ दंड; नुकसान भरपाई.

चट्टू-वि. (अनु.) चटावलेला; खादाड.

चट्टू-पु. (दे.) १ दगडाचा मोठा खल. २ रिंगणें.

चडचड-पु. (अनु.) लाकूड जळतांना होणारा आवाज.

चड़बड़-स्त्री. (अनु.) व्यर्थ बडबड; पुटपुटणें.

चड़ी-स्त्री. लाथ.

चड्डा-पु. (दे.) मांडीचा वरचा भाग.

चड्डा-वि. (दे.) मूर्ख

चड्डी-स्त्री. (दे.) एक प्रकारचा लंगोट; चड्डी.

चढना-क्रि.अ. (सं.) चढणें.

चढाई-स्त्री. (सं.) १ चढाई. २ चढण. ३ आक्रमण; उठाव.

चढाउ-स्त्री. (सं.) चढाव.

चढाऊपरी-स्त्री. (सं.) चढाओढ.

चढाचढी-स्त्री. (सं) चढाओढ.

चढाना-क्रि.स. (सं.) चढविणें.

चढानी-स्त्री. (सं.) चढण.

चढाव-पु. (सं.) १ चढ. २ चढाव (नदीच्या उगमाकडील दिशा). ३ वधूचे अलंकार. ४ वधूला अलंकार घालण्याचा विधी.

चढावा-पु. (सं.) १ उत्तेजन. २ पूजासाहित्य (फल पुष्पादि). ३ वधूचे अलंकार.

चतरंग-पु. चतुरंग पहा.

चतुरंग-पु. (सं.) १ एक गाण्याचा प्रकार. २ चतुरंग सेनेचा अधिकारी.

चतुरंग-वि. (सं.) १ (सेना) चार भागांची. २ चार अंगांची.

चतुरंग-पु. (सं.) सोंगट्यांचा खेळ.

चतुर-वि. (सं.) चतुर; कुशल.

चतुरई-स्त्री. (सं.) चतुराई; चातुर्य.

चतुरक-पु. (सं.) चतुर.

चतुल-पु. (सं.) संस्थापक; स्थापक.

चदरा-पु. चादर पहा.

चद्दर-स्त्री. (फा.) १ चादर. २ पत्रा.

चनकन-पु. (दे.) शलगम पहा.

चनकना-क्रि.अ. चटकना पहा.

चनखना-क्रि.अ. चिडणें; रागावणें; संतापणें.

चनसित-वि. (सं.) श्रेष्ठ; महान.

चना-पु. (सं.) चणा; हरबरा.

चपकना-क्रि. अ चिपकाना पहा.

चपकाना-क्रि. (सं.) चिपकना पहा.

चपकुलिश-स्त्री. (तु) बिकट परिस्थिति; अडचण. २ अत्यंत दाटी.

चपट-पु. (सं.) चापट; थप्पड.

चपटना-क्रि. (अ.) चिपकना; चिमटना पहा.

चपटा-वि. चिपटा पहा.

चपटी-वि. (स्त्री.) चिपटी पहा.

चपटी-स्त्री. (सं.) १ टाळी. २ योनी; भग.

चपड़चपड़-स्त्री. (अनु.) कुत्रा पाणी पीत असतां अथवा खात असतां होणारा आवाज.

चपड़ा-पु. (सं.) १ लाखेचा चपटा तुकडा. २ कोणतीही चपटकी वस्तु.

चपड़ी-स्त्री. (सं.) १ तक्ता; फळी. २ चिपडी पहा.

चपत-पु. (सं.) १ चापट; थप्पड. २ फटका; नुकसान.

चपती-स्त्री. (सं.) फूटपट्टी.

चपना-क्रि.अ. (सं.) १ दबणें; दामटी वळणें; चपट होणें. २ लज्जित होणें; वरमणें. ३ नष्ट होणें.

चपनी-स्त्री. (सं.) १ उथळ वाटी; वाडगा. २ एक प्रकारचा कमंडलु. ३ कढीचें झांकण. ४ गुढग्याची वाटी.

चपरगट्टू-वि. १ सत्यानाशी; करंटा. २ अभागी. ३ गुंता झालेला; गुंतलेला.

चपरना-क्रि.स. (अनु.) १ चोपडणें. २ परस्परांत मिसळणें; एकत्रित करणें. ३ सटकणें; निसटून जाणें.

चपरा-वि. थापाड्या; खोटाडया.

चपरा-पु. चपड़ा पहा.

चपराना-क्रि. स. झुठलाना पहा.

चपरास-स्त्री (फा.) १ चपराशाचा बिल्ला. २ मुलामा करण्याचें कलम. ३ मलखांबाची एक कसरत. ४ करवतीच्या पात्यांची मुरड.

चपरि-क्रिवि. (सं.) झटकन; चपळाईनें.

चपरी-स्त्री. (सं.) एक कदन्न.

चपल-वि. (सं.) चपळ.

चपली-स्त्री. (सं.) चप्पल; जोडा. (स्त्रियांचा).

चपाना-क्रि. (सं.) १ दोन्या एकमेकांस विणून जोडणें २ दबविणें. ३ लज्जित करणें.

चपेट-स्त्री. (सं.) १ जोराचा निसटता धक्का. २ चापट; थप्पड. ३ संकट; अडचण; दडपण.

चपेटना-क्रि स. (सं.) १ दडपणें; दबविणें, २ धक्के देऊन हांकलणें. ३ फटकारणें; दम देणें.

चपेटा-पु. १ चपेट पहा. २ वर्णसंकर.

चपेरना-क्रि.स. (सं.) चेपणें; दाबणें.

चप्पड़-पु. चिप्पड़ पहा.

चप्पन-पु. (सं.) उथळ वाडगा.

चप्पा-पु. (सं.) १ चतुर्थांश. २ थोडा भाग. ३ चार अंगुळें जमीन. ४ थोडी जागा.

चप्पी-स्त्री. (सं.) पाय चेपणें.

चप्पू-पु. (सं.) नावाड्याची काठी.

चफाल-पु. चारी बाजूंना दलदल असलेली जमीन.

चबक-स्त्री. (दे.) राहून राहून लागणारी ठुस ठुसः राहून राहून येणारी कळ; वेदना; सणक.

चबक-वि. (दे.) भित्रा; फोफशा.

चबकना-क्रि.अ. (दे.) राहून राहून कळ मारणें; वेदना उठणें.

चबकी-स्त्री. (दे.) वेणीला बांधावयाचा गोफ.

चबाना-क्रि.स. (सं.) १ चाऊन चाऊन खाणें; चर्वण करणें; चघळणें. दातांनी चावणें.

चबूतरा-पु. (सं.) १ चबूतरा; चौथरा. २ कोतवाली.

चबेना-पु. (सं.) चणे फुटाणे इ.

चबेनी-स्त्री. (सं.) न्याहारीचे खाद्य पदार्थ (तळलेली डाळ मिठाई इ.).

चब्बू-वि. (सं.) खाबू.

चभू-वि. खाबू.

चभो-पु. डुबकी.

चभड़चभड़-स्त्री. चबर चबर. (खातांना होणारा आवाज).

चभाना-क्रि. (सं.) खावविणें.

चभोक-पु. (दे.) मूर्ख; अक्कल-शून्य; आडाणी.

चभोकना-चभोरना-क्रि.स.(अनु) १ डबकी देणें. २ भिजविणें.

चमक-स्त्री. (सं.) चमक.

चमकचाँदनी-स्त्री. थाटामाटानें राहणारी दुश्चरिता स्त्री.

चमकना-क्रि.अ. (सं.) चमकणें.

चमकर्ना-वि. स्त्री. (सं.) १ चिडणारी; चिडखोर. २ हावभाव करणारी; नखरेल.

चमकाना-क्रि.स. (सं.) १ चकचकीत करणें. २ साफ करणें. ३ भडकविणें; चिडविणें. ४ घोडयाला बुझविणें. ५ हावभाव करणें.

चमकारा-पु. (सं.) प्रकाश; चमक.

चमकीला-वि. (सं.) चमकदार.

चमक्को-स्त्री. (सं.) १ नाचणारी मुरडणारी स्त्री; चंचल स्त्री २ व्यभिचारिणी. ३ भांड्कुदळ स्त्री.

चमगादड़-पु. (सं.) वटवाघूळ.

चमचम-स्त्री. (दे.) एक बंगाली मिठाई.

चमचम-क्रिवि. चमाचम पहा.

चमचमाना-क्रि.अ. (सं.) चमचमणें; चकाकणें; झळकणें.

चमचमाना-क्रि.स. (सं.) चकाकविणें.

चमचिच्चड-वि. (सं.) गोचडीसारखा चिवट.

चमजुई-चमजोई-स्त्री. (सं.) स्त्री. गोचडी.

चमटा-पु. चिमटा पहा.

चमडा-पु. (सं.) चामडें.

चमडी-स्त्री. चामडी.

चमन-पु. (फा.) १ हिरवागार वाफा. २ फुलबाग. ३ टुमदार शहर.

चमरख-वि.स्त्री. दुर्बल स्त्री; हडकुळी स्त्री.

चमरख-पु. (सं.) रहाटाच्या दांडयाला लावलेली कातडी चकती (वॉशर).

चमरखा-पु.(सं.)एक सुगंधी मुळी.

चमरस-पु. (सं.) जोडा लागून झालेली जखम.

चमरी-स्त्री. (सं.) १ वनगाय. २ चवरी. ३ मंजरी.

चमला-पु. (दे.) भिक्षापात्र.

चमसा-पु. (सं.) चमचा.

चमाचम-वि. (सं.) चकचकीत.

चमार-पु. (सं.) चांभार.

चमारनी-चमारिन-स्त्री. (सं.) चांभारीण.

चमारी-स्त्री. (सं.) १ चांभारीण. २ चांभार काम.

चमू-स्त्री. (सं.) सेना.

चमूचर-पु. (सं.) १ शिपाई. २ सेनापति.

चमेलिया-वि. चमेलीच्या रंगाचा.

चमोटा-पु. (सं.) वस्तरा परजण्याचा कातड्याचा तुकडा.

चमोटी-स्त्री. (सं.) १ चाबूक. २ शिमटी; छडी. ३ चमोटा पहा. ४ धार लावण्याचें यंत्र फिरविण्याची वादी; धांव.

चम्मच-पु. (सं.) चमचा.

चम्मल-पु. चमला पहा.

चयन-पु. (सं.) १ संग्रह; संचय. २ निवड. ३ क्रमवार लावणें. ४ चैन पहा.

चर-पु. (सं.) १ दूत. २ गुप्त दूत. ३ नदीकांठची भुसभुशीत जमीन. ४ नदी किनारा. ५ नदीच्या मध्यें बनलेलें वाळवंट.

चरक-पु. (सं.) १ दूत २ गुप्त चर; गुप्त दूत. ३ पथिक; प्रवासी. ४ भिकारी.

चरकटा-पु. (सं.) १ उंट किंवा हत्तीकरितां चारा आणणारा मनुष्य. २ तुच्छ मनुष्य.

चरका-पु. (फा.) १ ओरखडा; लहान जखम. २ भाजल्याचा अथवा डागल्याचा वण. ३ नुकसान; हानि.

चरख-पु. (फा.) १ चाक. २ कातण्याचें यंत्र. (लेथ) ३ रहाटाची कप्पी. ४ चरखा. ५ गोफण. ६ तोफेची गाडी.

चरखा-पु. (फा.) १ चरखा. २ रहाट. ३ सूत गुंडाळण्याचें रीळ. ४ कप्पी. ५ चाक. ६ उसाचा चरक. ७ तंट्या बखेड्याचें काम. ८ शरीरावर सुरकुत्या पडलेला वृद्ध अथवा वृद्धा.

चरखी-स्त्री. (फा.) १ चाक. २ लहान चरखा. ३ सूत गुंडळण्याचें रीळ. ४ दोरी वळण्याचें धनुष्याच्या आकाराचें साधन. ५ कप्पी. ६ कुंभाराचें चाक.

चरचना-क्रि.अ. (सं.) १ चर्चिणें; लेपणें. २ अनुमान करणें. ३ पूजन करणें.

चरचराना-क्रिस. (अनु.) १चरचर आवाज होऊन मोडणें; तुटणें. २ जखम सुखल्यामुळें तडतडणें.

चरचराना-क्रिस. चराचरा लांकूड कापणें.

चरचराहट-स्त्री. (अनु.) चराचर आवाज.

चरचा-स्त्री. (सं.) चर्चा.

चरचारी-पु. (सं.) १ चर्चा करणारा. २ निंदक.

चरजना-क्रि.अ. (सं.) १ बहकावणें २ अंदाज बांधणें.

चरन-पु. (सं.) चरण.

चरना-क्रि.स. (सं.) १ चरणें. २ हिंडणें; फिरणें.

चरनी-स्त्री. (सं.) १ कुरण. २ चारा; वैरण.

चरन्नी-स्त्री. चवन्नी पहा.

चरपट-पु. (सं.) १ चापट; थप्पड. २ उचल्या; चोर.

चरपनी-स्त्री. (दे.) वेश्येचें गाणें; मुजरा.

चरपरा-वि. (अनु.) चुरचुरीत; खमंग; चवदार.

चरपरा-वि. (सं.) चुणचुणीत; चपळ.

चरपराना-क्रि.अ. (अनु.) जखम तडतडणें; चुणचुणणें.

चरपराहट-स्त्री. (अनु.) १ चडफडाट; जळफळाट. २ चवदारपणा; स्वाद ३ द्वेष; डाह; ईर्षा.

चरफरा-वि. चरपरा पहा.

चरफराना-क्रि.सं. (अनु.) तडफडणें; तळमळणें.

चरब्र-वि. (फा.) तीक्ष्ण; तेजस्वी.

चरबन-पु. (सं.) चणेफुटाणे इत्यादी.

चरबाँक-वि. (फा.) १ धूर्त; चलाख. २ निर्भय.

चरबाक-वि. निडर.

चरबा-पु. (फा.) प्रतिकृति; नक्कल.

चरबाना-क्रि.स. (सं.) ढोलावर कातडें मढविणें.

चरम-वि. (सं.) अंतिम; सर्वोच्च; पराकाष्ठेचा.

चरम-पु. (सं.) १ पश्चिम. २ अंत. ३ चर्म पहा.

चरमकाल-पु. (सं.) अंतकाल.

चरमराना-क्रि.अ. (अनु.) चरमर असा आवाज होणें.

चरमराना-क्रि.स. (अनु.) चरमर आवाज करणें.

चरवाई-स्त्री. (सं.) चराई.

चरवाहा-पु. (सं.) गुराखी.

चरवाही-स्त्री. (सं.) १ गुरें चारण्याचें काम. २ गुरें चारण्याची मजूरी.

चरवैया-पु. (सं.) १ चरणारा. २ चारणारा.

चरस-पु. (सं.) १ बैल किंवा म्हैस यांचे कातड्याची मोठी थैली. २ मोट. ३ चरस.

चरसा-पु. (सं.) १ बैल, म्हैस इ.चें कातडें. २ चामड्याची मोठी थैली. ३ मोट. ४ जमीन मोजण्याचें एक परिमाण.

चरसिया-चरसी-पु. १ चरस पिणारा २ मोटहांक्या.

चरही-स्त्री. चरनी पहा.

चराऊ-स्त्री. कुरण; गायरान.

चरागाह-पु. (फा.) कुरण; गायरान.

चरान-पु. (सं.) गायरान; कुरण.

चराना-क्रि.स. (सं.) १ चारणें. २ मूर्ख बनविणें; बोलण्यांत फजीत करणें.

चराव-पु. (सं.) चरान पहा.

चरावना-क्रि स. (सं.) चारणें.

चरावर-स्त्री. (दे.) व्यर्थ बडबड; वकवाद.

चरिंदा-पु. (फा.) पशु.

चरि-पु. (सं.) पशु.

चरितार्थ-वि. (सं.) १ कृतकृत्य; कृतार्थ. २ तंतोतंत जुळणारा; पुरेपूर लागू पडणारा.

चरित्तर-पु. (सं.) बहाणा; ढोंग.

चरी-स्त्री. (सं.) १ शेतकऱ्यास जमीनदाराकडून गुरें चारण्याकरितां मोफत मिळणारें कुरण. २ वरीलप्रमाणें कुरण घेण्याची चाल. ३ कडबा.

चरी-स्त्री. (सं.) १ संदेश पोंचविणारी दासी; मोलकरीण.

चरु-पु. (सं.) १ यज्ञाकरितां शिजविलेलें अन्न. २ यज्ञाकरितां अन्न शिजविण्याचें भांडें. ३ पेज न काढलेला भात. ४ कुरण. ५ कुरणावरील कर. ६ यज्ञ. ७ ढग; मेघ.

चरेर-चरेरा-वि. (अनु.) १ खरखरीत. २ कर्कश; रुक्ष.

चरेरू-पक्षी.

चरैया-पु. (सं.) १ चरणारा. २ चारणारा.

चरोखर-स्त्री. (सं.) कुरण.

चरौवा-पु. (सं.) कुरण.

चर्खा- पु. चरखा पहा.

चर्खी- पु. चरखी पहा.

चर्चक-पु. (सं.) चर्चा करणारा.

चर्चन-पु. (सं.) १ चर्चा. २ लेपन; चर्चिणें.

चर्चिक-वि. (सं.) वेद जाणणारा.

चर्चिका- स्त्री. (सं.) चर्चा.

चर्पट-पु. (सं.) १ चापट, थप्पड. २ उघडलेला हाताचा पंजा; तळहात.

चर्पट-वि (सं.) विपुल.

चर्य्य-वि. (सं.) करण्यास योग्य; आचरणीय.

चर्राना-क्रि.अ. (अनु.) १ चरचर आवाज होणें. २ तडतडणें (जखम). ३ अतिशय उत्कट इच्छा होणें.

चर्री-स्त्री. (अनु.) मर्मभेदक बोलणें; मनाला लागणारें बोलणें.

चर्वण-पु. (सं.) १ चर्वण. २ चर्वण करण्याची वस्तु. २ दाणे, फुटाणे इ.

चर्षणि-पु. (सं.) मनुष्य; मानव.

चर्षणि-स्त्री (सं.) कुलटा स्त्री.

चर्षणी-स्त्री. (सं.) मानव जाति.

चलकना-क्रि अ (अनु.) १चमकणें. २ चिलकना पहा.

चलचलाव-पु. (सं.) १ प्रस्थान. २ मृत्यु.

चलचूक-स्त्री. (सं) धोका; कपट.

चलता-वि. (सं.) १ गतिमान. २ चालू; प्रचलित. ३ लायक; उपयोगी; कामचलाऊ. ४ चलाख; हुषार.

चलता-पु (सं.) १ एक वृक्ष विशेष. २ कठिण व निसरडें कवच.

चलती-स्त्री. (सं.) १ चलती; जोर; प्रगति. २ मान; महत्त्व.

चलती-वि. (सं.) चालू.

चलन-पु. (सं.) १ गति; चाल. २ रीतीरिवाज; चाल; व्यवहार; पद्धति; प्रचार.

चलन-पु. (सं.) १ गति; भ्रमण. २ कंपन ३ चरण; पाय

चलनदारी-स्त्री. पाणपोई.

चलनसार-वि. (सं.) १ चालू; प्रचलित. २ बरेंच दिवस चालण्याजोगा.

चलना-क्रि.अ. (सं.) १ चालणें; गमन करणें. २ निर्वाह होणें; निभणें. ३ वाहणें. ४ वाढ होणें; भरभराट होणें. ५ प्रभावी होणें. ६ सुरु होणें; आरंभ होणें ७ टिकणें. ८ लागू पडणें.

चलना-पु. (सं) १ मोठी चाळणी; २ मोठा झारा.

चलनि-स्त्री. चलन पहा.

चलनिका-स्त्री. (स.) १ घागरा; परकर. २ रेशमी झालर

चलनी-स्त्री. छलनी पहा.

चलनौस-चलनौसन-पु. (सं.) चाळ (चाळणींत राहिलला).

चलवाक-वि. चरबाँक पहा.

चलवाना-क्रि.स. (सं.) चालविणें; चालावयास लावणें.

चला-पु. (सं.) १ चाल; व्यवहार; रिवाज. २ प्रभुत्व; अधिकार; स्वामित्व.

चलाऊ-वि. (सं.) १ टिकाऊ; मजबूत. २ खूप भटकणारा; भटक्या.

चलाँक वि. चालाक पहा.

चलाचल-स्त्री (सं.) गति; चाल.

चलाचल-वि. (सं.) चपल; चंचल.

चलाचली-स्त्री (सं.) १ निघण्याच्या वेळची धांदल; गडबड.

२ अनेक लोकांचें प्रस्थान. ३ निघ-ण्याची तयारी किंवा वेळ.

चलाचली–वि. (सं.) निघण्यास तयार झालेला; जावयास निघालेला.

चलान–स्त्री. (सं.) १ रवानगी. २ गिरफदारी; अटक; न्यायालयाकडे रवानगी. ३ मालाची आयात वा निर्यात. ४ मालाची यादी किंवा आंकडा.

चलाना–क्रि.स. (सं.) चालविणें.

चलाना–पु (सं.) १ प्रघात; रिवाज; चाल. २ द्विरागमन. ३ उतारा (एखाद्या सथीच्या निवार-णार्थ केलला).

चलौना–पु. (सं.) कलथा; कावि-लथा.

चलौवा–पु. उतारा (पीडा निवारणार्थ केलेला).

चवन्नी–स्त्री. (सं.) पावली.

चवपैया–स्त्री. (सं.) चौपाया पहा.

चवर–पु चँवर पहा.

चवा–स्त्री. (सं.) चारी बाजूंनी एक-दम येणारी हवा.

चवाई–पु. (सं.) १ निंदक; कुचा-ळक्या करणारा. २ चहाडखोर.

चवाऊ-चवाव-पु. १ अफवा. २ बदनामी; लोकप्रवाद. ३ चुगलखोरी; पाठीमागें केलेली निंदा.

चवालिस-वि. (सं.) चवेचाळीस.

चवैया–पु. चवाई पहा.

चशक–स्त्री. साहेब लोकांकडून बब-र्चीला विशेष प्रसंगीं मिळणारें जेवण.

चशम–वि. चश्म पहा.

चशमा–पु. चश्मा पहा.

चश्म–स्त्री. (फा.) डोळा; नेत्र.

चश्मक–स्त्री. (फा.) १ वैमनस्य. २ नेत्रसंकेत. ३ चष्मा.

चश्मदीद–वि. डोळयांनी पाहिललें.

चश्मनुमाई–स्त्री. (फा.) डोळे वटा-रणें.

चश्मपोशी–स्त्री. (फा.) १ दृष्टीस न पडणें; समोर न जाणें; बघण्याचें टाळणें. २ डोळेझांक करणें.

चश्मा-पु. (फा.) १ चष्मा. २ झरा; लहान नदी. ४ जलाशय.

चष-पु. (सं.) नेत्र; डोळा.

चषक–पु. (सं.) १ मद्यपात्र. २ मद्य. ३ एक विशेष प्रकारची मदिरा.

चषचाल–पु. (सं.) पापणी.

चस–स्त्री. (दे.) वेलबुट्टीदार कांठ; जरीची किनार; कांठ; किनार.

चसक–स्त्री (दे.) थोडीशी वेदना.

चसका–पु. (सं.) चटक.

चसना–क्रि.अ. (फा.) चिकटणें.

चस्का-पु चटक.

चस्पाँ–वि. (फा.) चिकटविलेला; डकविलेला.

चस्सी–पु. (दे.) तळहात किंवा तळपायाची कंड.

चह–पु. (सं.) नदीकांठावर बांधलेला; नावेंत चढण्याउतरण्याचा लांकडी धक्का.

चह–पु. (फा.) गर्ता; खड्डा.

चहक–स्त्री. (अनु.) पक्ष्यांचा किलबिलाट; चिवचिव.

चहक–पु. (सं.) चिखल.

चहकना–क्रि.अ. (अनु.) चिवचिव करणें.

चहका–पु. (फा.) फरसबंदी.

चहका–पु. (दे.) १कोलीत. २ जळती बोथाटी; बोथाटी.

चहका–पु. चिखल.

चहकार–पु. (अनु.) पक्षांचा किलकिलाट.

चहचहा–पु. (अनु.) १ कलकलाट. २ हास्यविनोद.

चहचहा–वि. १ आनंद व उत्साह देणारा. २ ताजा.

चहचहाना–क्रि अ. (अनु.) चिवचिव करणें.

चहटा–पु. (अनु.) चिखल.

चहता–वि. (सं.) आवडता.

चहना–क्रि.अ. (सं.) चाहना पहा.

चहबच्चा–पु. (फा.) १ घाण पाणी अथवा नळाचें पाणी सांठविण्याचा हौद अथवा खड्डा. २ धन पुरून ठेवण्याचें अथवा लपवून ठेवण्याचें तळघर.

चहर–स्त्री. (अनु.) १ आनंदोत्सव. २ गलका. ३ उत्पात.

चहर–वि. १ उत्तम. २ तेजस्वी.

चहरना–क्रि अ. आनंदित होणें; प्रसन्न होणें.

चहराना–क्रि.अ. (अनु.) १ चहरना पहा. २ चर्राना पहा.

चहराना–क्रि.अ. (दे.) तडकणें; चीर पडणें.

चहल–स्त्री. (अनु.) १ चिखल; गाळ. २ गाळाची जमीन.

चहल–स्त्री. आनंदोत्सव; आनंदी वातावरण.

चहलकदमी–स्त्री. फेरफटका.

चहलपहल–स्त्री. (अनु.) १ अनेक लोकांची ये जा. २ आनंदोत्सव; उल्हासाचें वातावरण.

चहला–पु. (सं.) चिखल.

चहली स्त्री. (दे.) विहिरींतून पाणी काढण्याची कप्पी.

चहारदीवारी–स्त्री. (फा.) आवाराची भिंत; कोट; तट.

चहारूम–वि. (फा.) चतुर्थांश; चवथा हिस्सा.

चहूँटना–क्रि. अ. लागणें; भिडणें; मिळणें.

चहेटना–क्रि.अ. १ पिळणें; रस काढणें. २ चपेटना पहा.

चहेता–वि. (सं.) प्यारा; चाहता; आवडता.

चहेती–वि. (स्त्री.) आवडती.

चहेल–स्त्री. १ चिखल. २ गाळाची जमीन.

चहोरना–क्रि.अ. (दे.) १ रोप एका जागेवरून उपटून दुसरीकडे लावणें. २ सांभाळणें.

चाँई–वि. (सं.) १ उचल्या; चोरटा. २ धूर्त; कावेबाज.

चाँई–स्त्री. डोक्यांत होणारे एक प्रकारचे फोड.

चाँई–वि. टक्कल पडलेला; टकल्या.

चाँईचुई–स्त्री. चाँई पहा.

चाँकना–क्रि. (सं.) १ खुणेकरितां चिन्ह करणें; खूण करणें. २ हद्दीची रेघ मारणें.

चाँगला–वि. १ चतुर; कावेबाज. २ तंदुरुस्त; अंगापिंडानें मजबूत.

चाँचर-चाँचरि–स्त्री. १ संगीतांतील एक राग. २ लागवडींत नसलेली जमीन. ३ दाराचा चिकाचा पडदा किंवा झडप.

चाँचु–पु. (सं.) चोंच.

चाँटा–पु. (अनु.) थप्पड; तडाखा.

चाँटी–स्त्री. (अनु.) १ मुंगी. २ तबल्याची थाप.

चाँड–वि. (सं.) १ बलवान; प्रबल. २ उग्र. ३ तृप्त; संतुष्ट. ४ श्रेष्ठ.

चाँड–पु. (सं.) १ आधाराचा खांब; टेकू. २ अत्यंत आवश्यकता; निकड; गरज. ३ संकट. ४ प्रबल इच्छा; उत्कट इच्छा. ५ प्रबलता; अधिकता.

चाँडना–क्रि. स. १ खोदणें. २ उखडणें.

चाँड़िला–वि. (सं.) १ बलवान; प्रबल. २ उद्धट. ३ अधिक; खूप; भरपूर.

चाँद–पु. (सं.) चंद्र; चांद.

चाँद–स्त्री. (सं.) १ डोक्याचा मध्यभाग; टाळू. २ डोकें.

चाँदतारा–पु. (सं.) १ चंद्र व तारकांची खडी काढलेली मलमल. २ मोठा पतंग. याच्यावर चंद्र व तारे असतात.

चाँदनी-स्त्री. (सं.) १ चांदणें; चंद्रप्रकाश. २ मोठी पांढरी चादर. ३ पांढरें छत. ४ तगर.

चाँदमारी-स्त्री. बंदुकीनें नेम मारण्याचा अभ्यास.

चाँदला-वि. (सं.) वक्र; कुटिल; तेढा.

चाँदा-पु. (सं.) छपराचें पाखें.

चाँदी-स्त्री. (सं.) १ चांदी. २ अधिक फायदा; लाभ. ३ टाळू.

चाँप-स्त्री.पु. (सं.) १ दाब; चाप. २ बंदुकीचा चाप.

चाँप-पु. (सं.) चाफ्याचें फूल.

चाँपना-क्रि.स. (सं.) दाबणें; चेपून धरणें.

चाँयँचाँयँ चाँवँचाँवँ-स्त्री. (अनु.) व्यर्थ बडबड.

चाउ-पु. चाव पहा.

चाक-पु. (फा.) तडा; चीर.

चाक-पु. (सं.) चाक.

चाक-वि. (तु.) १ दृढ; मजबूत. २ तंदुरुस्त; धट्टाकट्टा.

चाक-पु. (इं) खडू; चॉक.

चाकचक-वि. (तु+अनु.) चारही बाजूंनी सुरक्षित; मजबूत.

चाकचक्य-स्त्री. (सं.) १ चकचकाट; उज्वलता. २ शोभा; सौंदर्य.

चाकना-क्रि. अ. १ हद्दीची रेघ मारणें; रेघ मारणें २ खळ्यांत धान्याच्या राशीवर मातीनें अथवा राखेनें रेघ मारणें; चिन्ह करणें. ३ चिन्हांकित करणें; खूण करणें.

चाकरानी-स्त्री. (फा.) मोलकरीण; दासी.

चाका-पु. (सं.) गाडीचें चाक.

चाकी-स्त्री. (सं.) १ पिठाची चक्की. २ वीज.

चाखना-क्रि. स. चखना पहा.

चाचर-चाचरि-स्त्री. १ होळीमध्यें गायिलें जाणारें गाणें. २ होळीमध्यें होणारे खेळ; तमाशे इ. ३ दंगा; उपद्रव; गडबड.

चाचा-पु. (सं.) काका.

चाची-स्त्री. (सं.) काकी.

चाट-स्त्री. (अनु.) १ चट; चटक. २ तिखटमिठाचा चुरचुरीत पदार्थ.

चाट-पु. (सं.) १ विश्वासघातकी; ठक; भामटा. २ उचल्या; चोर.

चाटना-क्रि स. (अनु.) चाटणें.

चाटु-पु. (सं.) १ प्रिय बोलणें; गोड बोलणें. २ खुशामत.

चाटुकार-पु. (सं.) खुशामती.

चाड-स्त्री. (सं) प्रेम.

चाडी-स्त्री. (सं.) चहाडी; पाठीमागें केलेला निंदा

चाढा-पु. (सं.) १ प्रेमपात्र; प्यारा; प्रियकर. २ आसक्त; प्रमी.

चातुर-वि. (सं.) १ नेत्रगोचर. १ २ चतुर. ३ खुशामती.

चातुर-स्त्री. (फा.) १ गाल तक्या; २ चार चाकी गाडी.

चादर-स्त्री. (फा.) १ चादर; पलंग पोस. २ पत्रा. ३ पाण्याचा रुंद प्रवाह. ४ फुलांची रास.

चादरा-पु. (फा.) मोठी चादर.

चानक-क्रिवि. (सं.) अचानक.

चाप-.पु. (स.) मनुष्य.

चाप-स्त्री. (सं.) १ दाब; चाप. २ पावलांचा आवाज.

चापट स्त्री. (सं.) पिठांतील कोंडा; चाळ.

चापट-वि. (मं.) चापड पहा.

चापड़ वि (सं) १ चपटा; चप टका २ समतल ३ ध्वस्त; उजाड

चापड़-स्त्री. (सं) चापट पहा.

चापना-क्रि स (मं) दाबणें; चेपणे

चापर-वि. चापड़ पहा.

चापल-पु. (सं.) चंचलता.

चापलूस-वि. (फा.) खुशामत.

चापी-पु. (सं.) धनुर्धर.

चाफंद-पु. (सं.) मांस पकडण्याचें जाळें;

चाबना-क्रि.स. (सं.) १ दातांनी चाऊन चाऊन खाणें. २ खूप खाणें.

चाबी चाभी-स्त्री. (सं.) स्त्री. १ चावी. २ पाचर; खुंटी.

चाम-पु. (सं.) चामडें.

चाय-स्त्री. (चीनी.) चहा.

चायक-पु. (सं.) चाहक; चाहणारा.

चारक-पु. १ गुराखी. २ संचारक. ३ गति; चाल. ४ कारागार. ५ गुप्तचर. ६ सहचर. ७ घोडेस्वार. ८ मनुष्य.

चारखाना-पु. (फा.) चौकटींचें कापड.

चारजामा-पु. (फा.) खोगीर; जीन.

चारदा-पु. (मं.) १ चार पायांचें जनावर. २ गाढव.

चारदीवारी-स्त्री. (फा.) १ तट. २ शहराभोंवतीचा कोट.

चारना-क्रि.स. (सं.) चारणें.

चार-ना-चार-क्रिवि. (फा.) नाइलाजानें; लाचार होऊन.

चारपाई-स्त्री. (सं.) खाट.

चारपाया-पु. (सं.) गाय; बैल; म्हैस इ. चार पायांचीं जनावरें.

चारयारी-स्त्री. (सं.+फा.) १ मित्रांची चौकडी. २ सुन्नी मुसल-

मानांचे पहिले चार खलीफा. ३ एक मुसलमानी नाणें.

चारवा-पु. चौपाया पहा.

चारवायू-स्त्री. (सं.) उन्हाळयांतील गरम हवा.

चाराजाई-स्त्री. (फा.)दावा; फिर्याद.

चारित्र-पु. (सं.) १ चारित्र्य. २ संन्यास. ३ आचार.

चारोली-स्त्री. गुठली पहा.

चाल-स्त्री. (सं.) १ चाल; गति. २ चालण्याची पद्धत. ३ आचरण; व्यवहार; वर्तन. ४ घडण; बनावट. ५ प्रथा; रीतिरिवाज; चाल. ६ जाण्याचा मुहूर्त; निघण्याचा मुहूर्त. ७ उपाय; युक्ति. ८ कपट. ९ प्रकार; तऱ्हा. १०चाल; उतारी (पत्त्यांच्या खेळांत). ११ आंदोलन; हालचाल. १२ चाहूल. १३ चाळ.

चाल-पु. (सं.) घराचें छप्पर.

चालचलन-पु. (सं.) चालचलणूक.

चालढाल-स्त्री. (सं.) चालचलणूक.

चालन-स्त्री. (सं.) १ गति; गमन. २ चाळण. ३ पीठ चाळल्यानंतर राहिलेला कोंडा.

चालना-क्रि.स. (सं.) १ हलविणें; चाळणें. ३ नेणें.

चालना-क्रि.अ. (सं.) चलणें.

चालनी-स्त्री. (सं.) चाळण.

चालबाज-वि. (सं.+फा.) धूर्त; कावेबाज.

चालाक-पु. (स्त्री.) १ धूर्त; कावेबाज. २ चलाख; हुशार.

चालाकी-स्त्री. (फा.) १ चलाखी; कौशल्य. २ कावेबाजपणा; धूर्तपणा. ३ हुशारी; पटुता.

चालान-पु. चलान पहा.

चालिया-वि. कावेबाज; धोकेबाज.

चालिस-वि. (सं.) चाळीस.

चाली-वि. (सं.) १ चालिया पहा. २ खोडकर; उपद्रवी.

चालीस-वि. (सं.) चाळीस.

चावँचावँ-पु. चाँयँचाँयँ पहा.

चाव-पु. (सं.) १ उत्कट इच्छा; लालसा. २ प्रेम; अनुराग. ३ शोक; आवड. ४ उत्साह; आनंद. ५ लाड; कौतुक.

चावडी-स्त्री. (दे.) धर्मशाळा.

चावर-चावल-पु. (सं.) १ तांदूळ. २ भात.

चाशनी-स्त्री. (फा.) १ साखरेचा अथवा गुळाचा पाक. २ चव; मजा.

चाष-पु. (सं.) तास पक्षी.

चाष-पु. (सं.) डोळा.

चाह-स्त्री. (सं.) १ इच्छा. २ प्रेम; प्रीति. ३ कदर; आदर. ४ जरूर; आवश्यकता.

चाहत-स्त्री. (सं.) १ प्रीति; आवड.

चाहना-क्रि.स (सं.) १ इच्छा करणें; चाहणें. २ प्रेम करणें. ३ आवडणें. ४ मागणें; याचणें. ५ न्याहाळून पाहणें.

चाहना-स्त्री. (सं.) १ जरूरी; आवश्यकता. २ इच्छा.

चाहि-प्रत्य. पेक्षां; च्या पेक्षां.

चाहिए-अव्य. १ हवें; पाहिजे. २ उपयुक्त आहे; उचित आहे.

चाही-वि.स्त्री. (सं.) आवडती.

चाहे-अव्य. (सं.) १ वाटल्यास; पाहिजे असल्यास; इच्छा असल्यास; वाटेल तें होवो; पाहिजे तें होवो; होणार असेल तें होवो.

चिआँ-पु. (सं.) चिंचोका.

चिउँटा-पु. (अनु.) मुंगळा.

चिऊँटियारेंगान-स्त्री. १ मुंगीची चाल. मुंगीच्या चालीनें चालणें. २ अगदीं बारीक कापलेले केंस (तुळतुळीत गोटा).

चिंगना-पु. (दे.) १ चिमुकला; छकुला; बालक. २ पक्षाचें विशेषतः कोंबडीचें पिल्लू.

चिंगुरना-क्रि.अ. (दे.) अंग मोडून येणें; अंग बधिर होणें (बराच वेळ निजल्यानें).

चिंगुला-पु. चिंगना पहा.

चिंघाड़-स्त्री. (सं.) १ पशुची आरोळी; गर्जना. २ चीत्कार.

चिंघाड़ना-क्रि.अ. (सं.) १ हत्तीचें ओरडणें. २ खिंचाळणें.

चिंचा-स्त्री. (सं.) १ चिंच. २ चिंचोका.

चिंचिनी-स्त्री. (सं.) १ चिंचेचें झाड. २ चिंच.

चिंची-स्त्री. (सं.) गुंज.

चिंजा-पु. (सं.) पुत्र; मुलगा; चिरंजीव.

चिंजा-स्त्री. (सं.) मुलगी; चिरंजीविनि.

चिंत-स्त्री. (सं.) १ चिंता. २ आठवण; विचार.

चिंतक-वि. (सं.) चिंतक.

चिंतना-क्रि स. (सं.) १ चिंतणें; स्मरण करणें. २ विचार करणें; चिंतणें.

चिंतना-स्त्री. (सं.) १ चिंतन; स्मरण. २ चिंता.

चिंता-स्त्री. (सं.) चिंता.

चिंतित-वि. (सं.) चिंतायुक्त.

चिंतांडी–स्त्री. (सं.) चिंच.
चिंदी–स्त्री. (दे.) तुकडा.
चिउडा-चिउरा–पु.. (सं.) पोहे.
चिक–स्त्री. (तु.) १ चिकाचा पडदा. २ कसाई; खाटिक.
चिक–स्त्री. (दे) कमरेंत येणारी कळ; चमक.
चिकट–वि. (सं) १ चिकट व मळका; मळकट. २ लसदार
चिकटना–क्रि.अ. (सं.) चिपचिपीत होणें.
चिकटा–वि. चिकट पहा.
चिकना वि. (सं.) १ बुळबुळीत. २ गुळगुळीत (माती; चिखल). ३ ओशट. ४ सफाईदार; सुंदर. ५ बाताड्या; खुशामती; गप्पीदास. ६ प्रेमी.
चिकना–पु. (सं.) तेल; तूप इ. पदार्थ.
चिकनाई–स्त्री. (सं.) १ स्निग्धता २ चिकणपणा.
चिकनाना–क्रि.स. (सं.) १ गुळगुळीत करणें. २ स्निग्ध करणें. ३ साफ करणें. मळ वगैरे काढून टाकणें.
चिकनाना–क्रि.अ. (सं.) १ चिकण होणें. २ स्निग्ध होणें. ३ लठ्ठ होणें; अनुरक्त होणें.
चिकनाहट–स्त्री. (सं.) चिक्कणपणा.
चिकनिया–वि. (सं.) रंगेल; शौकीन; ऐटबाज.
चिकनी–वि. चिकना पहा.
चिकनी–स्त्री. (सं.) चिकण सुपारी.
चिकनीमिट्टी–स्त्री. (सं.) चिकण काळी माती.
चिकरना–क्रि.अ. (सं.) चीत्कार करणें.
चिकवा–पु. (तु.) कसाई; मांस विकणारा.
चिकित्सक–पु. (सं.) वैद्य.
चिकित्सा–स्त्री.(सं.) १ रोग प्रतिबंध करण्याचा उपाय; इलाज. २ वैद्यकी.
चिकित्सालय–पु. (सं) दवाखाना.
चिकित्स्य–वि. (सं.) साध्य (रोग).
चिकिल–पु. (सं.) चिखल.
चिकुर–पु. (सं.) १ केंस. २ पर्वत. ३ सरपटणारे प्राणी. ४ खार (प्राणी). चिचुंद्री.
चिकुर–वि. (सं.) चंचल; चपळ.
चिकुला–पु. (सं.) पक्षाचें पिलू.
चिकोटी–स्त्री. चुटकी पहा.
चिक्क–वि. (सं.) चपट्या नाकाचा.
चिक्क–पु. छछूंदर पहा.

चिक्कट-पु. (सं.) १ तेलाचें किटण. २ कीट मळ.

चिक्कट-वि. (सं.) मळकट; कीट जमलेलें.

चिक्कण-पु. सुपारीचें झाड.

चिक्कण-वि. चिकना पहा.

चिक्कणा-स्त्री (सं.) सुपारी.

चिक्कणी-स्त्री. (सं.) १ सुपारी. २ हरडा.

चिक्कन-वि. चिकनी; चिकना पहा.

चिक्करना-क्रि. (अ.) चिंघाड़ना पहा.

चिक्का-स्त्री. (सं.) सुपारी.

चिक्का-पु. चक्का पहा.

चिक्का-पु. (सं.) उंदीर.

चिक्कार-पु. चीत्कार पहा.

चिखर-पु. (दे.) चण्याचा भुसा.

चिखुरना-क्रि.स. (दे.) नांगरलेल्या शेतांतील गवत वेचून टाकणें.

चिखुर-पु- गिलहरी पहा.

चिखोनी-स्त्री. १ चाखणें. २ चाखण्याची वस्तु; चविष्ट वस्तु.

चिचडा-पु. (?) गोचडी.

चिचडी-स्त्री. गोचीड.

चिजारा-पु. १ कारागीर. २ गवंडी.

चिट-स्त्री. १ कागदाचा कपटा. २ चिंधी. ३ चिठ्ठी.

चिटकना-क्रि.अ. (अनु.) १ तडकणें; फाटणें. २ लांकूड जळतांना चटचट शब्द होणें. ३ चिडणें.

चिटका-पु. (अनु.) चिता

चिटकाना-क्रि. (सं.) १ चिडविणें; २ तडकाविणें. ३ लांकूड पेटवून तडतड आवाज करणें.

चिटुकी-स्त्री. चुटकी पहा.

चिट्ट-स्त्री. चिट पहा.

चिट्टा-वि. (सं.) पांढरा; धवल.

चिट्टा-पु. १ एक प्रकारची शिंप. २ रुपया. ३ खोटें उत्तेजन; हरभऱ्याच्या झाडावर चढविणें.

चिट्ठा-पु. (सं.) १ खाते वही; हिशेबाची वही. २ ताळेबंद. ३ हिशेबाची यादी. ४ दिवसाची आठवड्याची अथवा महिन्याची मजूरी. ५ खर्चाची यादी. ६ विवरण; गोषवारा. ७ रसद.

चिट्ठी-स्त्री. (सं) चिठ्ठी

चिट्ठीपत्री-स्त्री. (सं.) १ पत्र व्यवहार. २ पत्र; चिठ्ठी.

चिट्ठीरसाँ-पु. पोस्टमन; डाकवाला.

चिड़चिड़ा-पु. चिचड़ा पहा.

चिड़चिड़ा-वि. (अनु.) चिडका; चिडचिडा.

चिड़चिड़ाना-क्रि.अ. (अनु.) १ तडतडणें. २ तडकणें; भेगा पडणें. ३ चिडणें.

चिडवा-पु. (सं.) पोहे.

चिडा-पु. (सं.) चिमणा.

चिड़िया-स्त्री. (सं.) पक्षी.

चिड़ियावाला-पु. मूर्ख.

चिड़िहार-पु. (सं.) फासेपारधी.

चिढ-स्त्री. (अनु.) चीड.

चिढकना-क्रि.अ. (अनु) चिडणें.

चिढकाना-क्रि.स. (अनु.) चिडविणें.

चिढना-क्रि.अ. (अनु) चिडणें.

चिढवाना-चिढाना-क्रि.स.(अनु.) चिडविणें.

चित्-स्त्री. (सं.) चैतन्य; ज्ञान.

चित्-स्त्री. (सं.) चित्तवृत्ति.

चित्-पु. (सं.) १ एकत्र करणारा. २ निवडणारा.

चित-वि. (सं.) १ निवडून एकत्रित केलेला. २ आच्छादित.

चित-पु. (सं.) १ चित्त. २ कटाक्ष; दृष्टि.

चित-पु. (सं.) चीत (उताणा पडलेला).

चितकबरा-वि. (सं.) कबरा; रंगीबेरंगी.

चितचोर-वि. (सं.) मनोहर; मनमोहक.

चितपट-पु. (सं.) १ कुस्ती. २ एक खेळ. (कोणतीतरी वस्तू घेऊन ती उपडी पडते का उताणी पडते तें पाहणें).

चितभंग-पु. (सं.) १ औदासिन्य; उदासीनता. २ मतिक्षय.

चितरना-क्रि.स. (सं.) चितारणें.

चितला-वि. (सं.) १ कबरा. २ एक प्रकारचें खरबूज. ३ एक प्रकारची मासळी.

चितवन-स्त्री. (सं.) नजर; दृष्टी; कटाक्ष.

चितवना-क्रि.स. (सं.) पाहणें; अवलोकन करणें.

चितवनि-स्त्री. चितवन पहा.

चितवाना-क्रि.स. (सं.) दाखविणें.

चिता-स्त्री. (सं.) १ चिता. २ स्मशान.

चिताना-क्रि.स. (सं.) १ सावध करणें. लक्ष्य वेधणें.

चितावनी-स्त्री. (सं.) सूचना.

चिति-स्त्री. (सं) १ चिता. २ समूह; ढेर. ३ एकत्र करण्याची क्रिया. ४ वेचण्याची क्रिया. ५ विटांची रचाई. ६ चैतन्य.

चितिका-स्त्री. (सं.) १ मेखला. २ चिति पहा.

चितियागुड़-पु. (दे.) खजूराच्या रसापासून तयार केलेला गूळ.

चितु-पु. (सं.) चित्त पहा.

चितरा-पु (सं) चित्रकार

चितरी चितरीन-स्त्री. (सं.) चित्रकर्ती.

चितला-पु. (सं.) चित्रकार.

चितौन-स्त्री. चितवन पहा.

चितौनी-स्त्री. चितावनी पहा.

चित्तगर्भ-वि. (सं.) सुंदर; मनोहर.

चित्तज-पु. (सं.) कामदेव.

चित्तवान-वि. (सं.) उदार मनाचा.

चित्ति-स्त्री. (सं.) १ ख्याति. २ कर्म.

चित्ती-स्त्री. (सं.) १ ठिपका; डाग. २ पाठीवर ठिपके असलला साप.

चित्ती-स्त्री. (दे.) चपट्या पाठीची कौडी.

चित्य-वि. (सं.) १ चित्र्य पहा. २ चितसंबंधी.

चित्य-पु. (सं.) १ चिता. २ अग्नि.

चित्र-पु. (सं.) १ कपाळावर लावलेलें गंध. २ चित्र.

चित्रकर्मी-पु. (सं.) चित्रकार.

चित्रकाय-पु. (सं.) चित्ता.

चित्रकारी-स्त्री. (सं.) चित्रकला.

चित्रनेत्रा-स्त्री. (सं.) सारिका; मैना.

चित्रपिच्छक-पु. (सं.) मोर.

चित्रपुंख-पु. (सं.) बाण; तीर.

चित्रपृष्ठ-पु. (सं) चिमणा पक्षी.

चित्रफल-पु. (सं.) टरबूज.

चित्रफला-स्त्री. (सं.) १ काकडी. २ वांगें. ३ एक प्रकारची मासळी.

चित्रमेखल-पु. (सं) मोर.

चित्रल-वि. (सं.) कबरा.

चित्रलिखन-पु. (सं.) १ चित्रासारखें सुंदर अक्षर. २ चित्रलेखन.

चित्रोक्ति-स्त्री. (सं.) १ आकाशः २ अलंकारिक भाषा.

चित्र्य-वि. (सं.) १ संग्रह करण्यायोग्य. २ पूज्य.

चिथड़ा-पु. (सं.) फटकूर; चिरगूट.

चिथाड़ना-क्रि.स. (सं.) फाडणें; चिंध्या चिंध्या करणें.

चिनक-पु. (अनु.) ठुस ठुस जखमेची.

चिनगारी-स्त्री. (सं.) ठिणगी.

चिनगी-स्त्री. (सं.) १ चिनगारी पहा. २ चुणचुणीत; हुशार. ३ नाटकी (नटांच्या सहवासांत राहणारा.)

चिनिया-वि. (चीन.) १ सफेद; शुभ्र. २ चीन देशाचा.

चिनियाबदाम-पु. (चीन.+फा.) भुईमुगाची शेंग.

चिन्हाना-क्रि.स. (सं.) परिचित करविणें.

चिन्हानी-स्त्री. (सं.) १ चिन्ह; रेषा. २ स्मारक. २ आठवण करून देणारी वस्तु; खूण.

चिन्हार-वि (सं.) परिचित.

चिपकना-क्रि.अ. (सं.) चिकटणें.

चिपकाना-क्रि.स. (सं.) चिकटविणें.

चिपचिपा-वि. (अनु.) चिकट; चिकचिकित.

चिपटा-वि.(सं.) चपटा; बसका; चपट.

चिपटाना-क्रि.स. (सं.) चिकटविणें.

चिपटी-वि. (स्त्री.) चिपटा पहा.

चिपड़ा-वि. (सं.) चिपडया (डोळयांत चिपडें सांठलेला).

चिपड़ी, चिपरी-स्त्री (सं.) गोवरी.

चिपट-वि. (सं.) चपटा.

चिपिट-पु.(सं.) १ चिउडा पहा. २ चपटया नाकाचा मनुष्य.

चिपीटक-पु. (सं.) चिडवा; चिउडा पहा.

चिप्पड-पु. (सं.) लहान तुकडा; खपली; टवका.

चिप्पी-स्त्री. (सं.) १ चिप्पड पहा. २ गोवरी.

चिबुक-पु. (सं.) हनुवटी.

चिमटना-क्रि.अ. (अनु.) १ चिकटणें २ बिलगणें; कवटाळणें ३ पिच्छा पुरविणें. ४ घट्ट पकडून धरणें.

चिमटा-पु. (अनु.) चिमटा (लोखंडाचा.)

चिमटाना-क्रि.स. (सं.) १ चिकटविणें. २ आलिंगन देणें. ३ भिडविणें.

चिमटी-स्त्री (अनु.) लहान चिमटा.

चिमड़ा-वि. (सं) चिंबट.

चिमोटा-पु. चमोटा पहा.

चिमोटी-स्त्री. चिमटी पहा.

चिरंटी-स्त्री. (सं.) १ उपवर मुलगी. २ युवती.

चिरंतन-वि. (सं.) पुरातन; जुना; पुराणा.

चिरई-स्त्री. (सं.) पक्षी.

चिरकारी-वि. (सं.) चेंगट; कामास निष्कारण उशीर लावणारा.

चिरकीन-वि. (फा.) मलीन.

चिरकुट-पु.. (सं.) चिरगुट.

चिरक्रिय-वि. (सं.) चिरकारी पहा.

चिरचिटा-पु. (सं.) १ ढुंगण. २ एक प्रकारचा चारा.

चिरचिरा-वि. चिड़चिड़ा पहा.

चिरचिरा-पु. चिचड़ा पहा.

चिरत्न-वि. (सं.) पुरातन; पुराणा.

चिरना-क्रि.अ. (सं.) फाटणें; चिरणें.

चिरना-पु. (सं) चिरण्याचें हत्यार.

चिरबत्ती-वि. तुकडेतुकडे.

चिरमिटी-स्त्री. (दे) गुंज.

चिरवाई-स्त्री. (सं.) (चिरण्याचें किंवा कापण्याचें काम वा मजूरी) चिराइ: कापणी.

चिरवाना-क्रि.स. (स.) कापविणें; चिरविणें.

चिरहटा-पु. (सं.) पारधी

चिराँद्-वि. चिडका: चिरचिऱ्या.

चिराई-स्त्री. (सं.) चिरवाई पहा.

चिराक-चिराग़-पु (फा.) दिवा.

चिरातन-वि (सं.) १ पुरातन. २ जीर्ण

चिराद्-पु. (स.) गरुड.

चिराना-क्रि.स (सं.) चिरविणें.

चिराना-वि (सं.) १ पुराणा; पुरातन. २ जीर्ण

चिरायँध-स्त्री. (सं) केंस मांस इ. जळण्याचा घाण.

चिरिंटिका; चिरिंटी-स्त्री. चिरंटी पहा

चिरिया; चिरी-स्त्री. चिडिया पहा.

चिरू-पु. (सं.) मुंडा.

चिरैय्या-स्त्री.(सं.) १ चिड़िया पहा. २ पुष्य नक्षत्र.

चिरौंजी-स्त्री. (सं.) चारोळी.

चिरौरी-स्त्री. (दे.) झगडा; बाचाबाची; तंटा.

चिर्भटी-स्त्री. (दे.) काकडी.

चिर्री-स्त्री. (सं) वीज.

चिलक-स्त्री (सं.) १ चकाकी; झळक; कांति. २ लचक; चमक.

चिलकना-क्रि अ. १ (सं.) चमकणें; झळकणें. २ मधूनमधून चमक उठणें; ठणकणें.

चिलका-पु. (सं.) चकचकीत चांदीचा रुपया; रुपया

चिलकाना-क्रिस (सं)१चमकविणें. २ चकचकीत करणें.

चिलगोजा-पु. (फा) १ एक प्रकारचा मेवा २ एक प्रकारचें फळ.

चिलचिल-पु. (दे.) अभ्रक.

चिलडा-पु (दे) एक पक्वान्न.

चिलता-पु. (फा.) एक प्रकारचें चिलखत.

चिलबिला-चिलबिल्ला-वि. (सं.) अवखळ; चळवळ्या.

चिलम-स्त्री. (फा.) चिलीम.

चिलमचट-वि (फा+अनु.) चिलमीचा शौकीन; गांजेकस.

चिलमची-स्त्री. (फा.) तस्त.

चिलमन-स्त्री. (फा.) चिकाचा पडदा.

चिलमिलिका-स्त्री.(सं.)१ काजवा. २विद्युत: वीज ३ एक प्रकारची कंठी.

चिलमीलिका-स्त्री. चिलमिलिका पहा.

चिलवाँस-पु.पक्षी पकडण्याचें जाळ.

चिल्लपों-स्त्री. (अनु.) कलकलाट; गलबला.

चिल्ला-पु. (फा.) १ चाळीस दिवसांचा काल. २ चाळीस दिवसांचें व्रत.

चिल्ला-पु. (दे.) १ एक प्रकारची रोटी. २ धनुष्याची दोरी. ३ एक जंगली वृक्ष

चिल्लाना-क्रि.अ. (सं.) ओरडणें; आरडाओरडा करणें.

चिल्लाहट-स्त्री.(सं) आरडाओरड.

चिल्लिका-स्त्री.(सं.)१ दोन भुवयांमधील अंतर.२ एक प्रकारची भाजी.

चिवि-स्त्री. (सं.) चिबुक पहा.

चिविट-पु. (सं.) चिवडा पहा.

चिवुक-पु. (सं.) चिबुक पहा.

चिहुकना क्रि. अ. (सं.) दचकणें; चमकणें.

चिहुँटना-क्रि.अ. (सं.) चिमटा घेणें.

चिहुँटना-क्रि.स. (सं.) चिकटणें.

चिहुँटनी-स्त्री. (दे.) गुंज.

चिहुँटी-स्त्री. चुटकी पहा.

चिहुर-पु. (सं.) डोक्याचे केस.

चिन्ह-पु. (सं.) १ चिन्ह; खूण. २ पताका; झेंडा. ३ डाग.

चीं चपड़-स्त्री. (अनु.) हूं कीं चूं.

चींटवा-चींटा-पु. चिँउटा पहा.

चींटी-स्त्री. चिउँटी पहा.

चीक-स्त्री. (सं.) किंकाळी.

चीक-पु. १ कसाई. २ चिखल.

चीकट-पु. (सं.) तेलाची मळी; तेलाचें किटण.

चीकट-पु. एक प्रकारचें रेशमी कापड.

चीकट-वि. (सं.) घाणेरडा; अतिशय मळलेला; मलीन.

चीकड-पु. कीचड़ पहा.

चीकन-वि चिकना पहा.

चीकना-क्रि अ. (सं.) १ किंचाळणें; ओरडणें. २ मोठ्या आवाजांत बोलणें.

चीख-स्त्री. चीक पहा.

चीचना-क्रि स. (सं.) चाखणें.

चीखना-क्रि. (अ.) चीकना पहा.

चीखर; चीकल-पु. १ चिखल. २ गिलावा.

चीखुर-पु. गिलहरी पहा.

चिलमची-स्त्री. (फा.) तस्त.

चिलमन-स्त्री. (फा.) चिकाचा पडदा

चिलमिलिका-स्त्री (सं.) १ काजवा. २ विद्युत: वीज ३ एक प्रकारची कंठी.

चिलमीलिका-स्त्री. चिलमिलिका पहा.

चिलवॉस-पु. पक्षी पकडण्याचें जाळ.

चिल्लपों-स्त्री. (अनु) कलकलाट; गलबला.

चिल्ला-पु. (फा.) १ चाळीस दिवसांचा काल. २ चाळीस दिवसांचे व्रत

चिल्ला-पु. (दे.) १ एक प्रकारची रोटी. २ धनुष्याची दोरी. ३ एक जंगली वृक्ष

चिल्लाना-क्रि अ. (सं.) ओरडणें; आरडाओरडा करणें.

चिल्लाहट-स्त्री.(सं) आरडा ओरड.

चिल्लिका-स्त्री (सं.) १ दोन भुवयां-मधील अंतर. २ एक प्रकारची भाजी.

चिवि-स्त्री. (सं.) चिबुक पहा.

चिविट-पु. (सं.) चिवडा पहा.

चिवुक-पु. (सं.) चिबुक पहा.

चिहुकना क्रि. अ. (सं.) दचकणें; चमकणें.

चिहुँटना-क्रि.अ (सं.) चिमटा घेणे.

चिहुँटना-क्रि.स. (सं.) चिकटणें.

चिहुँटनी-स्त्री. (दे.) गुंज.

चिहुँटी-स्त्री. चुटकी पहा.

चिहुर-पु. (सं.) डोक्याचे केस.

चिन्ह-पु. (सं.) १ चिन्ह; खूण. २ पताका; झेंडा. ३ डाग.

चीं चपड़-स्त्री. (अनु.) हूं कीं चूं.

चींटवा-चींटा-पु. चिउंटा पहा.

चींटी स्त्री. चिउँटी पहा.

चीक-स्त्री. (सं.) किंकाळी.

चीक-पु. १ कसाई. २ चिखल.

चीकट-पु. (सं.) तेलाची मळी; तेलाचे किटण.

चीकट-पु. एक प्रकारचें रेशमी कापड.

चीकट-वि. (सं.) घाणेरडा. अतिशय मळलेला; मलीन.

चीकड-पु. कीचड पहा.

चीकन-वि चिकना पहा.

चीकना-क्रि अ. (सं.) १ किंचाळणें; ओरडणें. २ मोठ्या आवाजांत बोलणें.

चीख-स्त्री. चीक पहा.

चीखना-क्रि स. (सं.) चाखणें.

चीखना-क्रि (अ) चीकना पहा.

चीखर; चीकल-पु. १ चिखल. २ गिलावा.

चीखुर-पु गिलहरी पहा.

२गांवाच्या सीमेवरील दगड वा खांब. ३ कापल्यामुळें झालेली जखम.

चीर्ण-वि. (सं.) फाटलेला; चिरलेला.

चील-स्त्री. (सं.) घार.

चीला-पु. चिलड़ा पहा.

चीवर-पु. (सं.) १ संन्याशाचें फाटकें तुटकें वस्त्र. २ बौद्ध भिक्षूंच्या नेसावयाच्या वस्त्राचा वरचा भाग.

चीवरी-पु. (सं.) १ बौद्ध भिक्षु. २ भिकारी.

चीस-स्त्री. टीस पहा.

चीह-स्त्री. चिल्लाहट पहा.

चुँगना-क्रि.स. चुगना पहा.

चुंगल-पु. (सं.) १ चिमुट. २ पशु पक्षादिकांचा पंजा.

चुंगली-स्त्री. (दे.) एक प्रकारची नथ.

चुँगाना-क्रि.स. चुगाना पहा.

चुंगी-स्त्री. (फा.) चिमुटभर वस्तु.

चुंगी-स्त्री. (फा.) जकात.

चुंगीघर-पु. (फा.+सं.) जकात नाकें.

चुंच-स्त्री. (सं.) चोंच.

चुंचरी-चुंचुली-स्त्री. (सं.) चिंचोक्यांनी खेळला जाणारा जगार.

चुंटली-स्त्री. घुंघची पहा.

चुंटा-चुंडा-पु. (सं.) विहीर.

चुंडी-स्त्री. (सं.) १ कुंटीण. २ शेंडी.

चुंडित-वि. (सं.) शेंडी असणारा.

चुंदरी-स्त्री. चुनरी पहा.

चुंदी-स्त्री. चुंडी पहा.

चुंधलाना-चुंधियाना-क्रि.स. (सं.) डोळे दिपणें; डोळ्यांपुढें अंधेरी येणें.

चुंबक-पु. (सं.) १ लोहचुंबक. २ कामुक; कामी. ३ विहीरींतून पाणी काढण्याकरितां घागरीच्या गळ्याभोंवती बांधलेली दोरी. ४ फासकी. ५ भ्रमर वृत्तीनें वाचन करणारा; उडत उडत वाचणारा.

चुंबना-क्रि. अ. (सं.) चुंबणें; चुंबन घेणें.

चुंभना-क्रि. अ. चुभना पहा.

चुआई-स्त्री. (सं.) टपकणें.

चुआन-स्त्री. (सं.) पाण्याचा झरा; नाला किंवा पाट.

चुआना-क्रि. स. (सं.) १ पाझरविणें; निचरविणें; ठिबकविणें. २ चोपडणें; (रसांत) घोळणें. ३ वाफेच्या साह्यानें अर्क काढणें; दारू गाळणें.

चुआव-पु. (सं.) पाझरणें; टिबकणें.

चुकंदर-पु. (फा.) बीट.

चुक-पु. चूक पहा.

चुकचुकना-क्रि.अ. (सं.) १पाझरणें; झिरपणें; स्रवणें. २ घाम फुटणें.

चुकटा-चुकटी-स्त्री. चुटकी पहा.

चुकना-क्रि. अ. (सं.) १ संपणें; समाप्त होणें. २ बाकी न उरणें;रक्कम चुकती होणें. ३ चुकणें. ४ व्यर्थ जाणें; निष्फळ होणें.

चुकवाना-चुकाना-क्रि. स. (सं.) १ चुकतें करणें. २ ठरविणें; पटविणें. ३ (भांडण) मिटविणें.

चुक्कड़-पु. पाणी पिण्याचें मातीचें भांडें.

चुक्का-पु. चूक पहा.

चुक्कार-पु. (सं.) सिंह गर्जना.

चुक्की-स्त्री. (सं.) कपट; धोका.

चुखाना-क्रि. स. (सं.) १ पान्हवण्याकरितां दूध काढण्याचे आधीं वासरास पिण्याकरितां सोडणें. २ चाखविणें.

चुग़द-पु. (फा.) १ घुबड. २ मूर्ख.

चुगना-क्रि. स. (सं.) चोंचीनें दाणे टिपणें.

चुगल-पु. (फा.) १ चहाडखोर; चुगलखोर. २ चिलमींतील खडा.

चुगलाना-क्रि.स. चुभलाना पहा.

चुगा-चुग्गा-पु. (स.) पक्षांपुढें टाकण्याचें धान्य आदि.

चुगाई-स्त्री. (सं.)पक्षांचें दाणे टिपणें.

चुगाना-क्रि. अ. (सं.) पक्षांना दाणे घालणें.

चुगुलखोर-पु. (फा.) जुगलखोर; चहाडखोर.

चुग्घी-स्त्री. (दे.) चाट पहा.

चुचाना-चुचुआना-क्रि.अ. (सं.) गळणें; ठिबकणें; स्रवणें.

चुचुक-पु. (सं.) स्तनाग्र.

चुटक-पु. (दे.) एक प्रकारचा गालीचा.

चुटक-पु. (सं.) चाबूक.

चुटक-स्त्री. (सं.) चुटकी पहा.

चुटकना-क्रि.स. (सं.) चाबूक मारणें.

चुटकना-क्रि.स. (सं.) १ खुडणें; तोडणें. २ साप चावणें.

चुटका-पु. (सं.) १ मोठी चिमूट. २ चिमूटभर अन्न.

चुटकी-स्त्री. (सं.) १ चिमूट; चिमटी. २ चिमटीभर धान्य. ३ चुटकी. ४ चिमटा (हातानें घेतलेला).

चुटकुला-पु. (सं.) १ चुटका; विनोदी गोष्ट. २ अत्यंत गुणकारी औषधाचा अंश (Dose).

चुटफुट-स्त्री. (सं.) फुटकळ वस्तु.

चुटला-वि. चुटीला पहा.

चुटला-पु. (सं.) वेणीवर घालावयाचा एक दागिना. २ अंबाडा.

चुटाना-क्रि.अ. (सं.) जखमी होणें.

चुटिया-स्त्री. (सं.) १ शेंडी. २ चोरांचा अथवा ठकांचा सरदार.

चुटियाना-क्रि. स. जखमी करणें; घायाळ करणें चावणें.

चुटीलना-क्रि.स(सं.)जखमी करणें.

चुटीला-वि. (सं.) जखमी घायाळ.

चुटीला-चुट्ठा-पु. (सं.) लहान वेणी (केंस इतस्ततः उडूं नयेत म्हणून दोनही बाजूस लहान वेण्या घालतात).

चुटीला-वि.(सं.)सर्वोत्तम.

चुटैल-वि.(सं.)१ घायाळ; जखमी. २ आक्रमक; घाव घालणारा.

चुड-स्त्री. चुड्ड पहा.

चुडिया-स्त्री. (सं) चूडी पहा.

चुड़िहारा-पु. (सं.) कासार; बांगडया विकणारा.

चुड़ैल-स्त्री. १ डांकीण; हडळ. २ कुरुप स्त्री. ३ दुष्ट स्त्री.

चुड्ड-स्त्री. (सं.) योनि.

चुत-पु. (सं.) गुदद्वार.

चुत्थल-वि. विनोदी; थट्टेबाज.

चुत्थलपना-पु. विनोद; मस्करी; थट्टा.

चुदक्कड-वि. (सं.) अत्यंत कामुक.

चुदवास-स्त्री. (सं.) कामेच्छा.

चुदाई-स्त्री.(सं.)मैथुन; स्त्रीप्रसंग.

चुदास-स्त्री. (सं.) चुदवास पहा.

चुन-पु. (सं.) १ मीठ. २ चूर्ण, चूर.

चुनचुना-वि. (दे.) १ खाजेरा; खाजरा. २ चिडका; रडका. ३ चुणचुणणारें.

चुनचुना-पु. (दे.) जंत.

चुनचुनना-क्रि.अ. (अनु.) १ चुरचुरणें. २ किरकिरणें.

चुनचुनाहट-स्त्री. (दे.) चुणचुण.

चुनट-चुनत-स्त्री. **चुनन**-पु.(सं.) सुरकुती; चुण; निरी; दुमड.

चुनना-क्रि.स.(सं.)१निवडणें; वेंचणें. २ व्यवस्थित क्रमवार लावणें. ३ थरावर थर लावणें: रचणें. ४ निऱ्या करणें. ५ खुडणें; तोडणें.

चुनरी-स्त्री. (सं.) १ ठिपक्या ठिपक्यांचें रंगीत कापड; चुनडी. २ एक प्रकारचें रत्न.

चुनवाना-क्रि.स. चुनाना पहा.

चुनाँचुनीं-स्त्री. (फा.) १ असेंतसें. २ बनबावनवी.

चुनाई-स्त्री. (सं.) १ निवड; निवडण्याचें काम. २ भिंतीची रचाई. ३ निवडण्याची मजुरी.

चुनाखा-पु. कंपास (Compass).

चुनाना-क्रि.स. (सं.) १ निवडविणें. २ एकत्र करविणें. ३ क्रमवार लावणें. ४ भिंतीची रचाई करणें. ५ चुण्या पाडविणें.

चुनाव-पु. १ निवडणुक. २ निवडण्याचें काम; निवड.

चुनावट-स्त्री. चुनन; चुनट पहा.

चुनिंदा-वि. (सं.) निवडलेला; निवडक. २ उत्तम; वेंचक. ३ खास;मुख्य.

चुनिया-स्त्री. (दे.) मुलगी (सोनारी भाषा).

चुनी-स्त्री. (सं.) १ कणी; भरड. २ माणिक अथवा इतर रत्नाचा बारीक तुकडा; कण.

चुनैटिया(रंग)-पु. (सं.) काळसर लाल रंग.

चुनौटी-स्त्री. (सं.) चुन्याची डबी; चुनाळें.

चुनौती-स्त्री. (सं.) उत्तेजन; प्रोत्साहन. २लढाईसाठीं आव्हान.३ चुनौटी पहा.

चुन्नट-चुन्नत-स्त्री. चुनट पहा.

चुन्नन-स्त्री. चुनन पहा.

चुन्ना-पु. चुरना पहा.

चुन्ना-क्रिस. चुनना पहा.

चुन्ना-पु. चूना पहा.

चुन्नी-स्त्री. (सं.) १ माणिक अथवा हिऱ्याचा बारीक कण. २ कण्या. ३ लांकडाचा भुस्सा.

चुप-वि. (सं.) गप्प; चुप; मूक; स्तब्ध.

चुपका-वि. (सं.) १ मूक; स्तब्ध. २ घुम्या.

चुपकी-स्त्री. (सं.) मौन.

चुपचाप-क्रिवि. (सं.) गुपचुपपणें; गुपचुप.

चुपड़ना-क्रि.स. (अनु.) १ चोपडणें. २ (दोष झांकण्याकरितां) सारवासारवी करणें. २ खुशामत करणें; गोडगोड बोलणें.

चुपड़ा-पु. चिपड्या (डोळयांस चिपडें असलेला).

चुपरीआलू-पु. (दे.) रताळें.

चुपाना-क्रि अ. (सं.) गप्प होणें; स्तब्ध होणें.

चुप्पा-वि. (सं.) घुम्या; मुखस्तंभ.

चुप्पी-स्त्री. चुपकी पहा.

चुबलाना-क्रि.स. (अनु.) चघळणें.

चुभकना-क्रि.अ. (अनु.) पाण्यांत डुंबणें; गटंगळया खाणें.

चुभकाना-क्रि.स. (अनु.) डुबक्या देणें.

चुभकी-स्त्री. (अनु.) डुब्बी; डुबकी.

चुभना-क्रि.स. (अनु.) १ घुसणें; रुतणें; टोंचणें; बोंचणें. २ मनाला लागणें; मनाला बोंचणें; टोंचणें. ३ मनावर ठसणें.

चुभरचुभर-क्रिवि. (अनु.) जिभेनें पचक पचक आवाज करीत (पिणें); गुट्ठगुटु करीत (पिणें).

चुभलाना-क्रि. स. चुबलाना पहा.

चुभाना-चुभोना-क्रि.स. (अनु.) घुसडणें; टोंचणें; खुपसणें.

चुमकार-चुमकारी-स्त्री. (अनु.) चुचकारणें; आंजारणें गोंजारणें.

चुम्मक-पु. चुंबक पहा.

चुम्मा-पु. (सं.) चुंबन.

चुर-पु. (दे.) १ वाघाची गुहा. २ बैठकीचा अड्डा.

चुर-वि. (सं.) अधिक; अतिशय; बहुत.

चुरकी-स्त्री. (सं.) चुटिया १ पहा.

चुरकुट-क्रि.वि. (सं.) चक्काचूर; चूरचूर.

चुरकुस-पु. चूर्ण; चूर; बुकटी.

चुरचुरा-वि. (अनु.) कुरकुरीत.

चुरना-क्रि.अ. (सं.) १ पाण्यामध्यें उकडून निघणें; पाण्यांत शिजणें. २ आपसांत गुप्त गोष्टीचें खलबत करणें.

चुरना-पु. जंत.

चुरमुर-पु. (अनु.) कुरकुरीत वस्तु मोडतांना होणारा आवाज.

चुरमुरा-वि. (अनु.) कुरकुरीत.

चुरवाना-क्रि.स. (सं.) १ शिजवून घेणें. २ चोरवाना पहा.

चुरस-स्त्री. (दे.) सुरकुती.

चुरा-पु. चूरा पहा.

चुराई-स्त्री. (सं.) शिजणें.

चुराना-क्रि.स. (सं.) १ चोरणें. २ लपविणें; अंग चुकारपणा करणें.

चुराना-क्रि.स. (सं.) शिजविणें; उकडणें.

चुरिहारा-पु. चुड़िहारा पहा.

चुरी-स्त्री. चूड़ी पहा.

चुरूट-पु. (इं.) चिरूट.

चुरू-पु. चुल्लू पहा.

चुल-स्त्री. (अनु.) कंड; खाज.

चुलचुलाना-क्रि.अ. (सं.) कंड सुटणें.

चुलचुलाहट-चुलचुली-स्त्री. (सं.) कंड; खाज.

चुलबुल-स्त्री. (सं.) चंचलता; चपळता.

चुलबुला-वि. (सं.) १ चपळ. २ खोडकर.

चुलाना-क्रि.स. (सं.) चुवाना पहा.

चुलुक-पु (सं.) १ दलदल; चिखल. २ ओंजळ.

चुल्ला-वि. (अनु.) लुच्चा; पाजी.

चुल्ली-स्त्री. (सं.) १ चूल. २ चिता.

चुल्ली-वि. (अनु.) खोडकर.

चुल्लू-पु. (सं.) ओंजळ; पसा.

चुवना-क्रि. (अ.) चूना पहा.

चुवाना-क्रि.स. (सं.) ठिबकविणें; पाझरविणें.

चुसकी स्त्री. (सं.) १ घोट; घुटका. २ दम; श्वास.

चुसना-क्रि.अ. (सं.) १ शोषिलें जाणें; चोखिलें जाणें. २ निथळलें जाणें; पाझरून जाणें. ३ शक्तिहीन होणें; सारहीन होणें. ४ धनहीन होणें.

चुसनी-स्त्री. (सं.) १ चोखणें. २ दूध पाजावयाची बोंड असलेली बाटली.

चुसाई-स्त्री. (सं.) शोषण.

चुसाना-क्रि स. (सं.) चोखविणें.

चुस्त-वि. (फा.) १ आंवळ; घट्ट; तंग. २ तरतरीत; चपळ; हुशार. ३ दृढ; मजबूत.

चुस्ती-स्त्री. (फा.) १ चलाखी. २ दृढता; मजबुती. ३ आंवळपणा; तंगपणा.

चुहँटी-स्त्री. चुटकी पहा.

चुहचाहट-स्त्री. (अनु.) पक्षांचा किलबिलाट.

चुहचुहा-चुहचुहाता-वि. (अनु.) १ चटकदार; रसाळ. २ बहारदार; मजेदार.

चूँकि-क्रि.वि. (फा.) कारण कीं; या साठीं कीं; अशा करितां कीं.

चूँचरा-पु. (फा.) १ विरोध. २ बहाणा.

चूँची-स्त्री. (सं.) चूची पहा.

चूँदरी-स्त्री. (सं.) चुनरी पहा.

चूँदी-स्त्री. (सं.) चुंदा पहा.

चूअरी-स्त्री. (दे.) जरदाळू.

चूक-स्त्री. (सं.) १ चूक; भूल; प्रमाद. २ भेग; फट.

चूक-पु. (सं.) १ आंब; खाटी. २ आंबट चुका.

चूक-वि. (सं.) अतिशय आंबट.

चूकना-क्रि.अ. (सं.) चुकणें-

चूची-स्त्री. (सं.) १ स्तनाग्र. २ स्तन. ३ स्त्रीची छाती.

चूज़ा-पु. (फा.) कोंबडीचें पिलूं.

चूज़ा-वि. (फा.) अल्प वयाचा.

चूड-चूडक-पु. (सं.) १ शेंडी. २ डोक्यावरील तुरा. ३ शिखर. ४ लहान विहीर.

चूडांत-वि. (सं.) पराकाष्टा.

चूडांत-क्रिवि. (सं.) अत्यंत; खूप.

चूड़ा-स्त्री. (सं.) १ शेंडी. २ मोराच्या डोक्यावरील तुरा. ३ विहीर.

४ गुंज. ५ मस्तक. ६ प्रधान नायक. ७ चूडाकर्म-विधि.

चूड़ा-पु. (सं.) कंकण; कडें; वलय.

चूड़ी-स्त्री. (सं.) १ बांगडी; कंकण. २ कडें. ३ फोनोची रेकार्ड (जुनी तऱ्हा).

चूत-पु. (सं.) आंब्याचें झाड.

चूत-स्त्री. (सं.) योनी.

चूतक-पु. आंब्याचें झाड.

चूतड़-पु. (सं.) नितंब; कुला; ढुंगण.

चूतिया-वि. (सं.) मूर्ख; बेअक्कल.

चूतियापंथी-स्त्री. (सं.) मूर्खपणा.

चूहचूहाना-क्रि.अ. (अनु.) १ पक्षांचें किलबिलणें. २ चटकदार लागणें. ३ रसानें ओथंबणें.

चूहचूही-स्त्री. (अनु.) एक पक्षी.

चूहटना-क्रि.स. (दे.) रौंदना पहा.

चूहड़ा-पु. (दे.) भंगी; चांडाल.

चूहण-क्रि.स. (सं.) दांतांनीं चाऊन रस शोषून घेणें.

चूहल-स्त्री. (अनु.) हास्य विनोद; थट्टा; मस्करी.

चूहलबाज-वि. (अनु+फा.) विनोदी; थट्टेखोर.

चूहलबाजी-स्त्री. चुहल पहा.

चेंगडा-चेंगा-पु. (अनु.) लहान बालक; चिमुकला.

चेंगी-चेंघी-स्त्री. (दे.) चामडयाची चकती (वायसर).

चेंचर-वि. (अनु.) बकवाद करणारा.

चेंचुआ-वि. (अनु.) चातकाचें पिलूं.

चेंचें-स्त्री. (अनु.) १ पक्ष्यांचा चिवचिवाट. २ बकबक; चीं चीं.

चेंटुआ-पु. (सं.) पक्षाचें पिलूं.

चेंडा-पु. चेंगड़ा पहा.

चेंघी-स्त्री. चेंगी पहा.

चेंपें-स्त्री. (अनु.) १ त्त् प्प्. २ बकबक; वटवट.

चेंफ-पु. (दे.) उसाचें चिपाड.

चेकित-चेकितान-वि. (सं.) अत्यंत ज्ञानी.

चेचक-स्त्री. (फा.) देवींचा रोग.

चेचकरू-पु. (फा.) शरीरावर देवींचे वण असलेला.

चेजा-पु. (दे.) छिद्र.

चेटक-पु. (सं.) चेटुक. २ सेवक; नोकर. ३ थाटमाट. ४ जादुगिरी.

चेटका-स्त्री. (सं.) १ चिता. २ स्मशान.

चेटकी-पु. (सं.) १ चेटकी; जादूगार. २ कौतुक करणारा.

चेटिका-चेटी-स्त्री. (सं.) दासी; सेविका.

चेटुवा-पु. चेंटुवा पहा.

चेड़क-पु. (सं.) चेंटुआ पहा.

चेत्-अव्य. (सं.) १ जर. २ कदाचित.

चेत-पु. (सं.) १ चेतना; जागृति; सावधानता. २ ज्ञान; बोध. ३ स्मरण; आठवण. ४ चित्त.

चेतन-पु. (सं.) १ आत्मा; जीव. २मनुष्य. ३ प्राणि; जीवधारी. ४ परमेश्वर.

चेतना-स्त्री. (सं.) १ बुद्धि. २ मनोवृत्ति. ३ स्मृति; याद; शुद्ध. ४ जागृति; सावधानता.

चेतना-क्रि.अ. (सं.) सावध होणें; शुद्धीवर येणें.

चेतना-क्रि.स. (सं.) ध्यान देणें; विचार करणें; जाणणें.

चेतव्य-वि. (सं.) संग्राह्य.

चेतावनी-स्त्री. (सं.) अिशारा; चेतावणी.

चेतिका-स्त्री. (सं.) चिता.

चेतौनी-स्त्री. चेतावनी पहा.

चेप-पु. (अनु.) चीक.

चेप-पु. उत्साह.

चेपदार-वि. (अनु.+फा.) चिकाळ; चिकचिकीत; चिकट.

चेपना-क्रि.स. (अनु.) चिकटविणें; जोडणें.

चेय-वि. संग्राह्य.

चेर-चेरा-पु. (सं.) १ चेला. २ नोकर.

चेरी-स्त्री. चेराचें स्त्रीलिंगी रूप.

चेरू-वि. (सं.) संग्रह करणारा; संग्राहक.

चेरूई-स्त्री. (दे.) मातीचा मोठा घडा.

चेल-पु. (सं.) वस्त्र; कपडा.

चेलहाइ-स्त्री. (सं.) शिष्य वर्ग.

चेला-पु. (सं.) शिष्य; चेला.

चेलान, चेलाल-पु. (सं.) टरबुजाचा वेल.

चेलीन-चेली-स्त्री. (सं.) शिष्यिण.

चेष्टा-स्त्री. (सं.) १ हावभाव; अंगविक्षेप. २ प्रयत्न; उद्योग. ३ कार्य; काम. ४ श्रम; परिश्रम. ५ इच्छा; कामना.

चेहरई-वि. फिका गुलाबी रंगाचा.

चैंटी-चिउँटी पहा.

चैत-पु. (सं.) चैत्र महिना.

चैती-स्त्री. (सं.) चैत्रांत येणारें पीक (रब्बीचें पीक).

चैत्त-चैत्तक-वि. (सं.) चित्तसंबंधी.

चैत्रक-पु. चैत्र महिना.

चैन-पु. (सं.) चैन; आराम; सुख.

चैल-पु. (सं.) १ वस्त्र; कपडा. २ पोशाख.

चैला-पु. चुलींत जाळण्याचें लाकूड; फाटें.

चैलिक-पु. कपडयाचा तुकडा.

चैली-स्त्री. १ लाकडाची धलपी. २ २ उन्हाळयांत नाकांतून येणारा रक्ताचा गुळणा.

चोंगा-पु. १ बांबूचा नळा (तेल वगैरे ठेवण्याचा). २ चिवडा वगैरे ठेवण्याकरितां कागदाचें केलेलें नळकांडें. ३ पोकळ नळकांडें.

चोंचला-पु. चोचला पहा.

चोंडा-पु. (सं.) स्त्रियांचा केशकलाप.

चोंडा-पु. (सं.) १ शेताच्या कडेला तात्पुरती खणलेली विहीर. २ डोकें.

चोंथ-पु. (अनु.) झेणाचा पोह.

चोंथना-क्रि.अ. (अनु.) १ बुचकी मारणें; ओरबडून घेणें.

चोंधर-चोंधरा-वि. १ पिचक्या डोळयांचा; लहान डोळयांचा. २ मूर्ख; बावळट.

चोंप-पु. चोप पहा.

चोंप-स्त्री. चोब पहा.

चोआ-पु. १ एक सुगंधी द्रव्य. २ अभंड करताना ताजव्यांत टाकावयाची वस्तु (दगड; सुपाऱ्या इ.).

चोई-स्त्री. डाळीचें सालपट.

चोकर-पु. (सं.) कोंडा; भुसा.

चोख-वि. (सं.) १ चोख; शुद्ध. २ दक्ष; हुशार. ३ तीक्ष्ण. ४ तेजदार. ५ प्रशंसित.

चोखना-क्रि.अ. (सं.) चोखणें.

चोखना-पु. (सं.) उंदीर.

चोखा-वि. (सं.) १ चोखा; खरा. २ श्रेष्ठ; उत्तम. ३ धारदार. ४ चतुर.

चोखा-पु. भरीत.

चोग़ा-पु. (तु.) पोकळ पायघोळ अंगरखा.

चोच-पु. (सं.) १ झाडाची साल. २ नारळ. ३ केळें.

चोचलाई-वि.स्त्री. (अनु.) नखरेल स्त्री.

चोचला-पु. (अनु.) १ अंगविक्षेप; हावभाव. २ नखरा.

चोज-पु. १ विनोदगर्भ बोलणें. २ थट्टा; उपहास.

चोट-स्त्री. (सं.) १ प्रहार; आघात. २ जखम. ३ वार; प्रहार. ४ झडप;

आक्रमण. ५ डावपेंच. ६ वार; वेळा. (एक वार; दोन वेळां इ.).

चोटइल-वि. चुटैल पहा.

चोटाना-क्रि.अ. (सं.) जखमी होणें.

चोटार-वि. १ जखम करणारा. २ जखमी.

चोटिया-स्त्री. चोटी पहा.

चोटी-स्त्री. (सं.) १ शेंडी. २ वेणी. ३ आगवळ. ४ पक्षांच्या डोक्यावरचा तुरा. ४ सर्वांत उंच भाग; शिखर.

चोटीपोटी-स्त्री. १ मिठ्ठास बोलणें; साखर पेरलेलें बोलणें. २ बनावट बोलणें; इकडचें तिकडचें बोलणें.

चोटीवाला-पु. भूत; प्रेत अथवा पिशाच्च.

चोट्टा-पु. चोरटा; चोर.

चोड़-पु. (सं.) उत्तरीय वस्त्र.

चोड़ी-स्त्री. (सं.) साडी.

चोथ-पु. चौंथ पहा.

चोद-पु. (सं.) १ चाबूक. २ भाला.

चोदक-वि. (सं.) प्रेरणा करणारा.

चोदना-स्त्री. (सं.) स्त्री प्रसंग करणें.

चोदना-स्त्री. (सं.) १ प्रेरणा. २ विधिवाक्य; विधी.

चोदास-स्त्री. (सं.) कामवासना.

चोद्य-पु. (सं.) १ प्रश्न. २ पूर्व पक्ष.

चोद्य-वि. (सं.) प्रेरणा करण्यास योग्य.

चोप-पु. (सं.) १ इच्छा. २ आवड; शोख. ३ उत्साह. ४ उत्तेजन; प्रोत्साहन.

चोप-पु. कच्या आंब्याचा चीक.

चोप-स्त्री. चोब पहा.

चोपदार-पु. चोबदार पहा.

चोपना-क्रि.अ. (सं.) मोहित होणें; आसक्त होणें.

चोपी-वि. (सं.) १ इच्छुक. २ उत्साही.

चोब-स्त्री. (फा.) १ तंबूचा खांब. २ नगारा वाजविण्याची छडी. ३ सोनें वा चांदीनें मढविलेला दंड. ४ सोटा; छडी.

चोबदार-पु. (फा.) चोपदार.

चोबा-पु. चोब पहा.

चोभाना-क्रि. (सं.) चुभाना.

चोया-पु. चोआ पहा.

चोरकट-चोरचकार-पु. (सं.) चोर; उचल्या.

चोराचोरी-क्रिवि. (सं.) लपून छपून; चोरून.

चोराना-क्रि.स. (सं.) चोरणें.

चोरिका-स्त्री. (सं.) चोरी.

चोल-चोलक-पु. (सं.) १ चोळी. २ लांब अघळपघळ अंगरखा. ३ वल्कल. ४ कवच. ५ एक लता.

चोलकी-पु. **चोलन**-स्त्री. (सं.) १ बांबूचा अंकूर; कोंब. २ नारंगीचें झाड. ३ मनगट.

चोलना-पु. चोला पहा.

चोलसुपारी-स्त्री. चिकण सुपारी.

चोला-पु. (सं.) १ पायघोळ पोकळ अंगरखा, हा साधु व फकीर वापरतात. ३ शरीर.

चोली-स्त्री. (सं.) १ चोळी. २ चोला १ पहा. ३ टोपली; पाटी. ४ अंगरख्याचा वरचा भाग जेथें बंद वगैरे असतात.

चोल्ला-पु. चोला पहा.

चोषक-वि. (सं.) शोषक.

चोषण-पु. (सं.) शोषण.

चौंक-स्त्री. (सं.) साश्चर्य भय; (एकदम अकस्मात एकादी भयदायक घटना घडली असतां होणारी मनाची अवस्था) दचक.

चौंकना-क्रिअ. (सं.) १ दचकणें-बिचकणें; भयचकित होणें. २ जागरूक होणें; सावध होणें. ३ विस्मित होणें. ४ कचरणें; भिणें.

चौंकाना-क्रि.स. (सं.) १ दचकविणें; बिचकविणें. २ भडकविणें. ३ चकित करणें; विस्मित करणें; आश्चर्यचकित करणें

चौंतरा-पु. चबूतरा पहा.

चौंधियाना-क्रि.अ. (सं.) १ डोळे दिपणें; डोळ्यांना प्रकाश सहन न होणें. २ दृष्टि मंद होणें.

चौंर-पु. (सं.) चवळी. २ झुबका; गोंडा.

चौंरा-पु. (सं.) धान्याचें पेंव.

चौंराना-क्रि.स. (सं.) १ चवरी वारणें. २ झाडू मारणें; कुंचा फिरविणें; झाडणें.

चौंरी-स्त्री. (सं.)१ चवरी. २ पांढऱ्या शेपटीची गाय. ३ आगवळ.

चौंसठ-वि. (सं.) चौसष्ट.

चौंह-पु. (दे.) १ गालफड. २ जलचरांचें श्वासोच्छ्वास करण्याचें इंद्रिय.

चौ-वि. (सं.) चार.

चौअन-वि. चौवन पहा.

चौआ-पु. (सं.) १ चतुष्पाद प्राणी. २ चारबोटांचें अंतर. ३ चव्वा (खेळाच्या पत्त्यांमधील).

चौआना-क्रि.अ. (सं.) १ विस्मित होणें. २ घाबरणें.

चौक-पु. (सं.) १ चौक. २ चौक; अंगण. ३ चौकोन. ४ सोंगट्यांचा पट. ५ समोरचे चार दांत. ६ सीमंत कर्म.

चौकठ-पु. चौखट पहा.

चौकड़-वि. (सं.) दुरुस्त; चांगला; ठीक.

चौकड़ी-स्त्री. (सं.) १ हरिणाचें चौखूर धांवणें. २ उडी. ३ चौकडी; चार माणसांचा समूह.

चौकड़ी-स्त्री. (सं.) चार घोड्यांची गाडी.

चौकन्ना-वि. (सं.) १ सावध; जागरूक. २ साशंक; शंकित.

चौकस-वि. (सं.) १ सावध; जागरूक; हुशार. २ चांगला; बरोबर; ठीक.

चौकसी-स्त्री. (सं.) खबरदारी; सावधानता.

चौका-पु. (सं.) १ दगडाचा चौकोनी पाटा. २ दगडाचा अथवा लांकडाचा पोळपाट. ३ समोरचे चार दांत. ४ एक दागिना. ५ स्वयंपाकगृह. ६ सारवण; पोतेरें (शेणाचें अथवा मातीचें). ६ चौफुला; चौकडा. (चार वस्तूंचा संग्रह किंवा संच.) ७ चव्वा. ८ चौकोनी तुकडा.

चौकी-स्त्री. (सं.) १ खुर्ची. २ बंदराचें प्रवेशद्वार. ३ अड्डा; मुक्कामाची जागा. ४ चौकी; नाकें. ५ पहारा; रखवाली; चौकी. ६ देवास किंवा पिरास वहावयाच्या वस्तू. ७ जादूटोणा. ८ एक गळ्यांतील दागिना. ९ लहान पोळपाट. १० चौरंग.

चौकोना-चौकोर-वि. (सं.) चौकोनी.

चौखट-स्त्री. (सं.) १ दाराची चौकट. देवडी.

चौखटा-पु. (सं.) आरसा अथवा चित्राची चौकट (फ्रेम).

चौखना-वि. (सं.) चार मजली (घर.)

चौखा-पु. (सं.) चार गांवांच्या सीमा जेथें मिळतात असें ठिकाण.

चौखूँट-पु. (सं.) १ चार दिशा. २ भूमंडल.

चौखूँट-क्रिवि. (सं.) चौफेर; चारी दिशांना.

चौखूँटा-वि. (सं.) चौकोनी; चारकोनी.

चौगड़ा-पु. (सं.) १ ससा. २ चौघडा पहा.

चौगड्डा-पु. (सं.) १ चार वस्तूंचा समूह. २ चौखा पहा.

चौगान-पु. (फा.) १ पोलोचा खेळ. २ पोलोची काठी. ३ नगारा वजावण्याच्या कामच्या. ४ पोलोचें मैदान.

चौगानी-स्त्री. (फा.) हुक्क्याची तोंडात धरावयाची नळी.

चौगिर्द-क्रिवि. (सं.+फा.) चारही बाजूस; चोहोंकडे.

चौगुना-चौगून-वि. (सं.) चार पट; चौपट.

चौगोडा-वि. (सं.) चार पायांचा.

चौगोडा-पु. (सं.) ससा.

चौगोडिया-स्त्री. (सं.) १ एक प्रकारची उंच खुर्ची. २ बांबूचा एक प्रकारचा पारध्यांचा सांपळा यांस एक प्रकारचा चिकट गोंद लावतात. म्हणजे पक्षांचें पंख चिकटतात.

चौगोशा-पु. (फा.) चौकोनी तबक (ट्रे).

चौगोशिया-वि.स्त्री. (फा.) चार कोनांची.

चौगोशिया-स्त्री. (फा.) एक प्रकारची चार टोकें असलेली टोपी.

चौगोशिया-वि.स्त्री. (फा.) चाकोनी.

चौघड़-पु. दाढ.

चौघड़ा-पु. (सं.) १ चार कप्पे असलेला विड्याचा डबा. २ चार खण असलेला डबा. ३ एक प्रकारची मोठी वेलची. ४ चौघड़ा.

चौचंद-पु. (सं.) निंदा.

चौचार-वि. (सं.) चिंधड्या.

चौड़ा-वि. (सं.) रुंद.

चौड़ाई-चौडान-स्त्री. (सं.) रुंदी.

चौड़ाना-क्रि.स. (सं.) रुंद करणें; पसरविणें.

चौतनिया-स्त्री. (सं.) १ चोळी. २ चौतनी पहा.

चौतनी-स्त्री. (सं.) चार बंदांचें टोपडें.

चौतरा-पु. चबुतरा पहा.

चौतरा-पु. (सं.) तंबोरा

चौताली-स्त्री. (दे) कापसाचें बोंड.

चौथ-स्त्री. (सं.) १ चतुर्थी. २ चौथा हिस्सा; चतुर्थांश.

चौथ-चौथा-वि. चवथा.

चौदंती-स्त्री. (सं..) अल्लड; उद्धट.

चौदस-चौदश-स्त्री. (सं.) चतुर्दशी.

चौदह-वि. (सं.) चौदा.

चौधरी-पु. (सं.) कोणत्याही जातीचा, समाजाचा मुख्य.

चौप-पु. चोप पहा.

चौपग-पु. (सं.) चतुष्पाद प्राणी.

चौपट-वि. (सं.) चारही बाजूंनी उघडा; असुरक्षित.

चौपट-वि. (सं.) नष्ट; नाश झालेला.

चौपट-वि. (सं.) नाश करणारा सत्यानाशी.

चौपड़-पु. (सं.) १ सोंगटयांचा खेळ. २ सोंगटया व सोंगटयांचा पट. ३ बाजेची चौकटी चौकटीची वीण.

चौपत-स्त्री. (सं.) कपडयाची घडी.

चौपताना-चौपरतना-क्रि.स.(सं.) घडया घालणें.

चौपहल-चौपहिलू-वि. (सं.+फा.) चार बाजू असलेला (लांबी रुंदी व उंची इ.)

चौपा-पु. चौपाया पहा.

चौपाई-स्त्री. (सं.) खाट; बाज.

चौपाया-पु. (सं.) चतुष्पाद प्राणी.

चौपाल-पु. (सं.) १ वर छप्पर असून चारही बाजूंनी मोकळी जागा. २ बैठक. ३ ओसरी. ४ पालखी.

चौपैया-पु. (सं.) खाट.

चौफला-पु. (सं.) चार पात्यांचा चाकू.

चौफेरी-स्त्री. (सं.) प्रदक्षिणा.

चौफेरा-क्रिवि. (सं.) चौफेर.

चौबंदी-स्त्री. १ कर. २ घोडयाची नालबंदी.

चौबच्चा-पु. १ कुंड; हौद. २ धन पुरलेला खड्डा.

चौबा-पु. (सं.) मथुरेचा पंडया.

चौबाई-स्त्री. १ चारही बाजूंनी वाहणारी हवा. २ अफवा. ३ खळबळीची चर्चा.

चौबारा-पु. १ चारही बाजूंनी दरवाजे असलेली मोकळी हवेशीर बैठकीची खोली. २ वरती छत आणि चारही बाजूंनी मोकळी बैठकीची जागा.

चौबारा-क्रिवि. चवथ्यांदा.

चौबिस-वि. (सं.) चोवीस.

चौभड़-स्त्री. (सं.) दाढ.

चौमंजिला-वि. (सं+फा.) चार मजली.

चौमासा-पु. (सं.) चातुर्मास.

चौमुख-क्रिवि. (सं.) चौफेर; चारही बाजूंस.

चौमुहानी-स्त्री. (सं.+फा.) चौक; चौरस्ता.

चौरंग-पु. (सं.) तरवारीचा एक हात.

चौंरंग-वि. (सं.) तलवारीनें तुकडे तुकडे झालेला.

चौरंगा-वि.(सं.) चार रंगी; चौरंगी.

चौरंगिया-स्त्री. मल्लखांबाची एक कसरत.

चौर-पु. (सं.) १ चोर. २ पावसाचें पाणी बरेच दिवस सांठलेलें खाचर.

चौरस-वि. (सं.) १ सपाट; समतल. २ चौपहल पहा.

चौरसाना-क्रि.स. (सं.) सपाट करणें.

चौरा-पु. (सं.) १ चबुतरा; चौथरा. २ वेदी. ३ चौबारा (पु.) पहा. ४ पांढऱ्या शेपटीचा बैल.

चौरानबे-वि. (सं.) चौऱ्याण्णव.

चौरासी-वि.(सं.) चौऱ्यायशी.

चौराहा-पु. (सं.) चौक; चौरस्ता.

चौरी-स्त्री. (सं.) लहान चबुतरा; लहान वेदी.

चौरी-स्त्री. (सं.) चोरी.

चौरेठा-पु. (सं.) भिजविलेल्या तांदुळाचें पीठ.

चौवा-पु. (सं.) हाताच्या चार बोटांचा समूह. २ अंगठा सोडून बोटांभोवती गुंडाळलेला दोरा. ३ चार बोटांवर गुंडाळलेल्या दोऱ्याइतकी लांबी. ४ चव्या.

चौवालीस-वि. (सं.) चव्वेचाळीस.

चौस-पु. (दे.) पूड; चूर्ण.

चौसर-पु. (सं.) १ सोंगट्यांचा खेळ. २ सोंगट्यांचा पट. ३ चार पदरी हार.

चौसरी-स्त्री. (सं.) चौसर पहा.

चौसिंघा-वि. (सं.) चार शिंगांचा.

चौहट्टा-पु. (सं.) १ चारी बाजूंना दुकानें असलेला चौक. २ चौक; चौरस्ता. ४ चव्हाटा.

चौहड़-पु. (दे.) चौभड़ पहा.

चौहत्तर-वि. (सं.) चौऱ्याहत्तर.

चौहद्दी-स्त्री. (सं.+फा.) चार बाजूंच्या हद्दी.

चौहरा-वि. (सं.) १ चौपदरी; चौघडी. २ चौपट.

चौहैं-क्रिवि. (दे.) चारी बाजूंस; चोहोंकडे.

च्यवन-पु. (सं.) १ ठिबकणें; गळणें; स्रवणें. २ एक ऋषि.

च्यूत-पु (सं.) आंबा फळ व वृक्ष.

छ

छंग-पु. (सं.) १ उत्संग; मांडी. २ कूस; छाती.

छंगा-वि. (सं.) हाताला सहा बोटें असलेला.

छंगुनिया, छंगुलिया, छंगुली-स्त्री. छगुनी पहा.

छंगू-वि. छंगा पहा.

छंछाल-पु. (दे.) हत्ती.

छँटना-क्रि.अ. (सं.) १ अलग होणें; संबंध तुटणें. २ शिवडलें जाणें.

३ छाटलें जाणें; कापलें जाणें. ४ साफ होणें; मळ निघणें. ५ क्षीण होणें; म्लान होणें.

छँटाई-स्त्री. (सं.) १ निवड; छाटणी. २ कापणी. ३ सफाई.

छँटाना-क्रि.स. (सं.) १ छाटविणें; कापविणें. २ निवडविणें; छाटविणें. ३ सोलविण; तासविणें.

छँटाव-पु. छँटाई पहा.

छँडना-क्रि.स. (सं.) १ सोडणें; त्यागणें. २ कांडणें.

छँडना-क्रि.अ. (सं.) ओकणें.

छँड़रना-क्रि.अ.(सं.) टरकणें;फाटणें; तडकणें.

छँडाना-क्रि.स. (सं.) हिसकावून घेणें; बुचाडणें.

छँडुआ-वि. (सं.) १ सोडून दिलेला; मुक्त. २ ज्याला शासन होऊं शकत नाहीं असा; अदंडय. ३ अनिर्बंध.

छंद्-पु. (सं.) १ छंद. २ इच्छा; अभिलाषा. ३ स्वैराचार; स्वेच्छाचार. ४ बंधन; गांठ. ५ कपट. ६ आकार; डौल. ७ मतलब; अभिप्राय. ८ एकांत. ९ विष. १० आवरण; झांकण. ११ युक्ति.

छंद्क-वि. (सं) १ रक्षक. २ छली पहा.

छंद्क-छल पहा.

छँद्ना-क्रि.अ. (सं.) पाय दोरीनें बांधले जाणें.

छंद्गातन-पु. (सं.) ढोंगी साधु; ढोंगी.

छंद्बंद्-पु. कपट; धोका.

छंद्ी-स्त्री. (सं.) एक प्रकारची बांगडी.

छंद्ी-वि. (सं.) कपटी; धोकेबाज.

छंदे्ली-स्त्री. छंदी पहा.

छंदोबद्ध-वि. (सं.) श्लोकबद्ध.

छ-पु. (सं.) १ कापणें; तोडणें. २ झांकण. ३ घर. ४ खंड; तुकडा.

छ-वि. (सं.) १ निर्मल; साफ; स्वच्छ. २ चंचल.

छ-वि. (सं.) सहा.

छकड़ा-पु. (सं.) छकडा; बैलगाडी.

छकड़ा-वि. (सं.) खिळखिळा; मोडका.

छकड़िया-स्त्री. (सं.) सहा भोयांनीं उचलावयाची पालखी.

छकड़ी-छकरी-स्त्री. (सं.) १ सहांचा समूह, गट. २ छकड़िया पहा. ३ सहा घोडयांची गाडी.

छकना-क्रि.अ. (सं.) १ तृप्त होणें (खाऊन पिऊन). २ मद्य पिऊन तर्र होणें; झिंगणें. ३ चकणें. ४ अचंबित॰

होणें; आश्चर्यचकित होणें. ५ हैराण होणें; त्रासणें.

छकाछक-वि.(सं.) १ खाऊनपिऊन तृप्त; संतुष्ट. २ परिपूर्ण; भरलेला. ३ निशेंत चूर; मदमत्त; उन्मत्त.

छकाना-क्रि.स. (सं.) चकविणें; आश्चर्यचकित करणें. २ खाऊंपिऊं घालून तृप्त करणे. ३ खूप मद्य पाजून तर्र करणें; मस्त करणें. ४ त्रासविणें; हैराण करणें.

छक्का पु. (सं.) १ छक्का. २ सहांचा समूह. ३ फाशांचा एक डाव. ४ द्यूत; जुगार. ५ शुद्धी; शुद्ध; भान; अवसान.

छगड़ा-पु. (सं.) बकरा.

छगण-पु.(सं.) वाळलेलें शेण; गोवरी.

छगन-पु. (सं;) छकुला; चिमणा; लहान बालक

छगन-वि. (सं.) छकुला; छबकडा.

छगनमगन-लहान लहान मुलें; चिमुकलीं मुलें.

छगरी-स्त्री. (सं.) लहान बकरी.

छगुनी-स्त्री. (सं.) करंगळी.

छछिआ-छछिया-स्त्री. १ ताक पिण्याचें अथवा मोजण्याचें भांडें. २ ..ताक; मठ्ठा.

छछुंदर-छछूँदर-पु. (सं.) १ घूस. २ एक प्रकारचा रजपूत लोकांचा ताईत. ३ चिचुंद्री (फटाक्यांचा एक प्रकार.)

छछेरू-पु. (सं.) तुपाची बेरी.

छजना-क्रि. अ. (सं.) १ खुलून दिसणें; शोभणें; साजणें. २ उचित असणें; योग्य असणें; साजेसें असणें.

छज्जा-पु. (सं.) १ सज्जा; गॅलरी. २ छपराचा भिंतीच्या पुढें आलेला भाग.

छटंकी-स्त्री. (सं.) १ छटाक. २ अतिशय लहान.

छटकना-क्रि.अ. (अनु.) १ सटकणें; निसटणें. २ दूर दूर राहणें. ३ ताब्यांत न राहणें; अधीन न राहणें; बहकणें. ४ उडी मारणें.

छटकाना-क्रि. स. (अनु.) १ सटकविणें; निसटविणें. २ हिसडा देऊन सटकविणें; सोडविणें. ३ ओढून काढणें (पकडींत किंवा दाबाखालीं असलेली वस्तु).

छटना-क्रि. अ. छँटना पहा.

छटपटाना-क्रि. अ. (अनु.) १ हात पाय झाडणें; तडफडणें. २बेचैन होणें; व्याकूळ होणें. ३ उत्कंठित होणें; अधीर होणें.

छटपटी–स्त्री. (अनु.) १ व्याकुळता. २ उत्कंठा.

छटांक–स्त्री. (सं.) छटाक.

छटा-स्त्री. (सं.) १ दीप्ती; प्रकाश; झळक; प्रभा. २ शोभा; सौंदर्य. ३ वीज.

छटाफल–पु. (सं.) ताड.

छटाभा–स्त्री. (सं.) १ चहऱ्यावरील तेज; चेहऱ्यावरील कांति २ विजेची चमक.

छठ–स्त्री. (सं.) षष्ठी.

छठवाँ-छठा-वि. (सं.) साहावा.

छठी-स्त्री. (सं.) जन्मल्यानंतर सहाव्या दिवशीं करण्यांत येणारा संस्कार; सठीपूजन.

छड़–स्त्री. (सं.) १ गज; सळई. २ दांडी; लांब बारीक काठी; छडी.

छड़ना–क्रि.स. सडणें(धान्य इ.).

छड़ा-पु. (सं.) १ पायांत घालावयाचा तोडा. २ मोत्यांच्या सरांची माळ.

छडा–वि. (सं.) सडा; एकटा.

छड़िया–पु.(सं.) पहारेकरी;द्वारपाल.

छड़ियाल–पु. (सं.) एक प्रकारचा भाला.

छड़ी–स्त्री. (सं.) १ बारीक काठी; छडी. २ पताका; झेंडा.

छड़ी–वि.स्त्री. (सं.) सडी; एकटी.

छड़ीबरदार–पु.(सं.+फा.)भालदार.

छण–पु. (सं.) क्षण.

छत–पु. (सं.) १ छत. २ गच्ची.

छत–पु. (सं.) क्षत.

छतना–पु. (सं.) पानांची छत्री.

छतनार--वि. (सं.) पसरलेला;विस्तृत.

छतरी–स्त्री. (सं.) १ छत्री. २ छतना पहा. ३ मंडप.

छतिया–स्त्री. (सं.) छाती.

छतियाना–क्रि.स. (सं.) छातीजवळ नेणें; आलिंगिणें.

छतीसा–वि. (सं.) १ चतुर; हुषार. २ कपटी; धोकेबाज.

छत्ता–पु. (सं.) १ छत्री. २ छत. ३ मधमाशीचें पोळें. ४ छत्रीसारखी दूर वर पसरलेली वस्तु. ५ कमळाचा बीजकोश.

छत्तीसा–पु. (सं.) न्हावी; हजाम.

छत्तीसा–वि. छतीसा (वि.) पहा.

छत्तीसी–वि.स्त्री. (सं.) दुर्वर्तनी स्त्री; छिनाल.

छत्री–वि. (सं.) छत्रधारी.

छत्री–पु. (सं.) १ नापित; न्हावी. २ क्षत्रिय.

छदन–पु. (सं.)१ आच्छादन;आवरण. २ पान. ३ पंख. ४ तमालपत्र.

छद्र-पु. खोडकर मुलगा.

छन-पु. क्षण.

छनक-स्त्री. (अनु.) झणकार; झंकार; झुणझुण.

छनक-स्त्री. (अनु.) भीतीमुळें पळून जाण्याची क्रिया.

छनक-पु. (अनु.) एक क्षण.

छनकना-क्रि.अ. (अनु.) १ तापलेलें लोखंड अथवा तवा यांवर पडलेलें पाणी चर्र् आवाज होऊन उडून जाणें. २ छनछन आवाज होणें.

छनकना-क्रि.अ. (अनु.) भिऊन किंवा बुझुन पळत सुटणें.

छनकमनक-स्त्री. (अनु.) १ आभूषणांचा झणकार; छुनछुन आवाज. २ थाटमाट.

छनकाना-क्रि.स. (अनु.) १ पाणी कमी करण्याकरितां विस्तवावर ठेऊन उकळणें. २ तापलेल्या भांड्यांत पाणी किंवा इतर द्रव पदार्थ टाकून उकळविणें. ३ बुझविणें; भडकविणें.

छनछनाना-क्रि.अ. (अनु.) १ छनछन आवाज होणें. २ उकळत्या तेलांत भाजी किंवा इतर पदार्थ घालताना आवाज होणें. ३ तापलेल्या तव्यावर पाणी पडल्यानें आवाज होणें.

छनछनाना-क्रि.स.. (अनु.) छनछन आवाज करणें.

छननमनन-पु. (अनु.) उकळत्या तेलांत पदार्थ पडताना होणारा आवाज.

छनना-क्रि.अ. (सं.) १ गाळलें जाणें. २ भोकें पडून जाळी होणें. ३ छाननी होणें. ४ तळून निघणें. ५ जखमांनी शरीराची चाळण होणें. ६ मद्य प्यालें जाणें.

छनना-पु. (सं.) गाळण्याचें साधन.

छनाना-पु. (सं.) १ झणकार. २ रुपयांचा खणखण आवाज.

छनाना-क्रि.स. (सं.) १ चाळून अथवा गाळून घेणें. २ दारु पाजणें. ३ तळविणें.

छनिक-वि. (सं.) क्षणिक.

छन्न-वि. (सं.) १ आच्छादित; झांकलेला. २ लुप्त; गायब.

छन्न-पु. (सं.) १ एकान्तस्थान; निर्जनस्थान. २ गुप्तस्थान.

छन्न-पु. (अनु.) १ तापलेल्या पदार्थावर पाणी पडल्यावर होणारा आवाज. २ छन् आवाज.

छन्नमति-वि. (सं.) मूर्ख; बेअक्कल.

छन्ना-पु. (सं.) छनना पहा.

छप-स्त्री. (अनु.) सप्प असा आवाज.

छपकना-क्रि.स. (अनु.) छडीनें छम् छम् मारणें. २ कटयार किंवा तरवारीनें छिन्न भिन्न करणें.

छपका-पु. (अनु.) डोक्यावर घालण्याचा एक अलंकार.

छपका-पु. (अनु.) १पाण्याचा सपका. २पोहतांना हातपाय मारण्याची क्रिया. ३ पातळ कामटी; शिमटी.

छपछपाना-क्रिअ. (अनु.) १पाण्यावर पाय किंवा इतर वस्तु आपटून आवाज उत्पन्न होणें. २ थोडसें पोहणें; डुंबणें; डुबुकडुबुक करणें.

छपछपाना-क्रि.स. (अनु.) पाण्यावर पाय किंवा काठी इ. आपटून सप सप आवाज उत्पन्न करणें.

छपटना-क्रि. अ. (सं.)१ चिकटणें; लागणें. २ आलिंगित होणें.

छपटाना-क्रि. स. (सं.) १ चिकटविणें; खेटविणें. २ आलिंगिणें.

छपटी-स्त्री. (सं.) १ लांकडाची धलपी. २ सालपट.

छपटी-वि. (सं.) कृष; हडकुळा.

छपद-पु (सं.) भुंगा.

छपन-वि. (सं.) गुप्त; लुप्त; गायब.

छपन-पु. (सं.) नाश; संहार.

छपना-क्रि. अ. (सं.) १ छापलें जाणें. २ चिन्हांकित होणें. ३ देवी टोंचल्या जाणें. ४ छिपना पहा.

छपरी-स्त्री. (सं.) झोंपडी; मठी.

छपवाई-स्त्री. (सं.) छपाई पहा.

छपाई-स्त्री. (सं.) १ छपाई; मुद्रण; २ छापण्याची मजुरी.

छपाना-क्रि. स. (सं.) १ छापविणें. २ देवी टोंचणें. ३ छिपाना पहा.

छबडा-पु. (दे.) हारा; पाटी.

छवि-स्त्री. (सं.) छवि पहा.

छबिला-वि. (सं.) सुंदर; देखणा.

छब्बी-स्त्री. पैसा.

छब्बीस-वि. (सं.) सव्वीस.

छमंड-पु. (सं.) पितृहीन बालक.

छमकना-क्रि. अ. (अनु.) वाजवून छमछम आवाज करणें. २ दागिन्यांचा आवाज करणें; एट दाखविणें.

छमछम-स्त्री. (अनु.) १ छमछम असा नूपुरांचा आवाज. २ पाऊस पडण्याचा आवाज.

छमछम-क्रि. वि. (अनु.) छमछम आवाज करीत.

छमना-क्रि. स. (सं.) क्षमा करणें.

छमा-स्त्री. (सं.) क्षमा.

छमाछम-क्रि. वि. छमछम पहा.

छमाछम-स्त्री. (अनु.) छमछम आवाज; नूपुरांचा आवाज.

छमिच्छा-स्त्री. (सं.) १ समस्या. २ इशारा; संकेत.

छय-पु. (सं.) क्षय.

छर-पु. छल पहा. क्षर पहा.

छरकना-क्रि. अ. (अनु.) १ सर सर करीत विखुरणें. २ घसरणें; घरंगळणें.

छरछर-पु. (अनु.) १ छडी मारल्याचा सट सट आवाज. २ छरे आपटल्याचा आवाज.

छरछराना-क्रि. अ. (सं.) झोंबणें; आग होणें; चुरचुरणें.

छरछराहट-स्त्री. (सं.) चुरचुरणें; झोंबणें.

छरना-क्रि. अ. (सं.) १ स्रवणें; वाहणें. २ ठिबकणें; टपकणें; ३ सटकणें; निखळणें.

छरना-क्रि. अ. भुतानें पछाडलें जाणें.

छरभार-पु (सं.) १ कामाचा बोजा; कार्यभार. २ भांडण; बखेडा.

छरहरा-वि. (सं.) १ फाटक्या अंगाचा; सडपातळ. २ अतिशय चपळ; चलाख.

छरा-पु. (सं.) १ छडा पहा. २ लड. ३ विजारीची नाडी. ४ दोरी; रश्शी.

छरिया-पु. (सं.) चोपदार.

छरीया-वि. (स.) १ सडा; एकटा. २ प्रवासांत बरोबर विशेष सामान नसलेला.

छरीला-पु. (सं.) दगडफूल.

छरोरा-पु. (सं.) ओरखडा.

छर्दन-पु (सं.) **छर्दि**-स्त्री **छर्दिका**-स्त्री. ओकारी; वमन.

छर्रा-पु- (अनु.) छर्रा; बंदुकीची बारीक गोळी.

छलंक-छलंग-स्त्री. छलाँग पहा.

छल-पु. (सं.) १ कपट; फसवणूक. बहाणा; बतावणी; मिष. २ ठगी; धूर्तता.

छल-पु. (अनु.) १ पाण्याचे थेंब खालीं पडतांना होणारा आवाज. २ ओंजळींन वरून पाणी घालतांना पडणारी धार.

छलक-स्त्री. छलकन पहा.

छलक-पु. (सं.) फसव्या; धूर्त; कपटी.

छलकन-स्त्री. (अनु.) उसळी; उसळून बाहेर येणें.

छलकना-क्रि.अ. (अनु.) १ ओसंडणें; उसळून हिसकळून बाहेर पडणें; डचमळून सांडणें. २ प्रकट होणें; वर येणें.

छलकाना-क्रि स. (अनु.) उसळविणें; हिसकळविणें; हिसके देऊन सांडणें.

छलछलाना-क्रि अ. (अनु.) १ सळ ळ करीत वाहणें; झुळुझुळु वाहणें; २ सळसळ आवाज करणें.

छलछिद्र-पु. (सं.) कपट; फसवेगिरी; लबाडी.

छलछिद्री-पु. (सं.) धोकेबाज; लबाड.

छलना-क्रि.स. (सं) धोका देणें; फसविणें; दगा देणें.

छलनी-स्त्री. (सं.) चाळण.

छलहाई-वि स्त्री. (सं.) कपटी.

छलहाई-स्त्री. (सं.) कपट.

छलाँग-स्त्री. (सं.) उडी.

छला-पु. (सं.) अंगठी.

छला-स्त्री. (सं.) चमक; कांति; दीप्त.

छलाना-क्रि.स. (सं.) प्रतारण। करविणें; धोक्यांत टाकविणें.

छलावा-पु. (सं.) १ भु ाचा भास; भुताची सावली. २ आग्या वेताळ. ३ इंद्रजाल; जादू.

छलित-वि (सं.) वंचित, प्रतारित.

छलिया-वि. (सं.) कपटी.

छली-वि (सं) धोकेबाज.

छल्ला-पु (सं.) १ छला पहा. २ कडें :वळें ३ एक पंजाबी गीत प्रकार. ४ मंडलाकार वस्तु.

छल्ली-स्त्री. (सं.) १ छाल पहा. २ लता; वेल. ३ संतति. ४ एक प्रकारचें फूल.

छवना-पु. (सं.) १ छावा; बछडा. २ डुकराचें पिलूं.

छवा-पु. (सं.) छावा.

छवा-पु. (दे.) एँडी पहा.

छवाई-स्त्री. (सं.) १ शाकारणी. २ शाकारण्याची मजुरी.

छवाना-क्रि.स. (सं.) शाकारून घेणें.

छवैया-पु (सं.) कौलें शाकारणारा.

छह-वि. छ पहा.

छहरना-क्रि. अ (सं.) विमकटणें; इतस्ततः पसरणें; विखुरणें.

छहरा-वि. (सं.) १ सहा पदरी. २ उत्पन्नाचा सहावा भाग.

छहराना- क्रि. अ. छहरना पहा.

छहराना-क्रि. स. पसरविणें; इतस्ततः पसरविणें; विखुरणें.

छहियाँ-स्त्री (सं) छाया.

छाँ-स्त्री. छाँह पहा.

छाँक पु. (फा.) तुकडा; खंड.

छाँगना-क्रि स. (सं) कापणें; छाटणें; तोडणें.

छाँगुर-पु. (सं.) हाताला सहा बोटें असलेला.

छाँछ-स्त्री (सं.) छाछ पहा.

छाँट-स्त्री. (सं.) १ छाटणी; छाट. २ कतरण. ३ धान्याचा कोंडा. ४ निवडून काढलेल्या रद्दी वस्तू. ५ ओकारी.

छाँटन-स्त्री. (सं.) छाँट २, ४ पहा.

छाँटना-क्रि. स. (सं.) १ छाटणें; कापणें. २ निवडणें. ३ निवडणें; पसंत करणें. ३ धान्य निवडणें; भुसा काढणें. ४ साफसूफ करणें; घाण काढून टाकणें. ५ छाटाछाट करून कमी करणें. ६ गप्पा छाटणें. ७ वगळणें; दूर ठेवणें.

छाँटचिट्ठी-स्त्री. परवानापत्र; पासपोर्ट.

छाँडना-क्रि. स. (सं.) सोडणें; टाकणें.

छाँद-स्त्री. (सं) जनावरांचे पाय बांधण्याची दोरी.

छादना-क्रि. स. (सं.) १ दोरीनें बांधणें; जखडणें. २ पायांना मिठी मारून बसणें (पाय धरणें).

छांदा-पु. (सं.) भाग; वांटा; हिस्सा.

छांदा-पु. सुग्रास भोजन; पक्वान्न.

छाँवँ-स्त्री. छाँह पहा.

छाँवड़ा-पु. (सं.) १ छावा. २ बालक.

छाँस-स्त्री. १ धान्याचा कोंडा. २ कण्या. ३ केरकचरा.

छाँह-स्त्री. (सं.) छाया; सावली.

छाँहगीर-पु. (सं. + फा.) १ छत्र; राजछत्र. २ आरसा.

छाँही-स्त्री. छाँह पहा.

छाक-स्त्री. (सं.) १ तृप्ति; इच्छापूर्ति. २ दुपारचें जेवण. ३ नशा; मस्ती; मद.

छाकना-क्रि. अ. (सं.) १ यथेच्छ खाणें. २ दारू पिऊन तर्र होणें.

छाकना-क्रि. अ. (सं.) आश्चर्य चकित होणें.

छाग-पु. (सं.) बकरा.

छागन-पु. (सं.) गोवरीचा विस्तव.

छागर-स्त्री. (सं.) बकरी.

छागल-पु. (सं.) बकरा.

छाछ-स्त्री. (सं.) ताक.

छाज-पु. (सं.) १ सूप. २ छप्पर.

छाजन-पु. (सं.) आच्छादन; वस्त्र; कपडा.

छाजन-स्त्री. (सं.) १ छप्पर; कौलार २ शाकारण्याचें काम.

छाजना-क्रि. अ. (सं.) साजणें; शोभणें; शोभून दिसणें.

छाजा-पु. छज्जा पहा.

छाजित-वि. (सं.) शोभित.

छाडना; छाड़ना-क्रि. अ. (सं.) ओकणें.

छाडना; छाड़ना–क्रि.स. छाँड़ना; छोड़ना पहा.

छात–पु. (सं.) १ छत्री. २ राजछत्र. ३ आधार; छत्र.

छात–वि. कृश.

छाता–पु. (सं.) १ छाती. २ रुंद छाती; छाताड. ३ छातीचा घेर. ४ छत्री.

छाता–स्त्री. (सं.) १ छाति. २ स्तन.

छात्रक–पु. (सं.) विद्यार्थी.

छात्रगंड–पु. (सं.) अतिशय हुशार विद्यार्थी.

छात्रवृत्ति–स्त्री. (सं.) शिष्यवृत्ति.

छात्रालय–पु.(सं.)विद्यार्थी वसतिगृह.

छानन–पु. (सं.) १ आच्छादन; आवरण. २ छिपाव पहा. ३ आच्छादण्याचें काम.

छादित–वि. (सं.) आच्छादित.

छान–स्त्री. (सं.) छप्पर.

छान–स्त्री. (सं.) जनावरांचे पाय बांधण्याची दोरी.

छानना–क्रि. स. (सं.) १ गाळणें. चाळणें. ३ छाटणें; निवडणें. ४ पडताळणें; पारखणें. ५ मादक पेय पिणे.

छानना–क्रि.स. (सं.) दोरीनें बांधणें; जखडणें.

छानबीन–स्त्री. (सं.) १ तपास; शोध. २ पूर्ण विचार.

छाना–क्रि.स. (सं.) १ झांकणें. २ आच्छादणें. ३ पसरणें. ४ शाकारणें.

छाना–क्रि अ. (सं.) १ फैलणें; पसरणें. २ राहणें; मुक्काम करणें.

छानबे–वि. (सं.) शहाण्णव.

छाप–पु. (सं.) छाप; ठसा.

छापना–क्रि स. (सं.) छापणें.

छापा–पु. (सं.) १ ठसा; छाप. २ मुद्रा; सील. ३ मोहर; मुद्रा. ४ हाताच्या पंजाचा छाप. ५ मुद्रण यंत्र. ६ नक्कल; प्रतिकृति. ७ छापा; हल्ला.

छाम–वि. (सं.) कृष; क्षीण.

छायांक–पु. (सं.) चंद्रमा.

छायामित्र–पु. (सं.) छत्री.

छार–पु. (सं.) १ क्षार. २ मीठ. ३ खारे पदार्थ. ४ भस्म; राख. ५ धूळ.

छाल–स्त्री. (सं.) १ झाडाची साल. २ अशुद्ध साखर.

छालना–क्रि.स. (सं.) १ चाळणें; गाळणें. २ भोकें पाडून जाळीदार करणें.

छाला–पु. (सं.) १ साल. २ चामडें. ३ भाजल्यामुळें आलेला फोड. ४ फुगोटा.

छाली–स्त्री. (सं.) १ कातरलेली सुपारी. २ सुपारी.

छावँ-स्त्री. (सं.) १ छाया. २ आश्रय. ३ प्रतिबिंब.

छावनी-स्त्री. (सं.) १ छप्पर. २ २ सैन्याची छावणी.

छावा-पु. (सं.) १ छावा. २ पुत्र; मुलगा. ३ जवान हत्ती.

छासट-वि. (सं.) सहासष्ट.

छिंछी-स्त्री. (अनु.) फवारा.

छिंड़ाना-क्रि.स (सं.) हिसकाऊन घेणें.

छि-अव्य. छी.

छिडला-पु (सं.) रोपटें.

छिगुनिया-छिगुनी- छिगुली-स्त्री. (सं.) करंगळी.

छिच्छ-स्त्री (अनु.) थेंब; शिंतोडा.

छिछकारना-क्रि.स. (सं.) शिंपडणें.

छिछपाना-वि. (सं.) निंदा करणें; धिक्कारणें.

छिछिला-वि. उथळ.

छिछिलाई-स्त्री. उथळपणा.

छिछोरपन; छिछोरापन--पु. नीचता; क्षुद्रता.

छिछोरा-वि. (सं.) क्षुद्र; नीच.

छिजना-क्रि.अ. छीजना पहा.

छिटकना-क्रि.अ. (सं.) १ विखुरणें; पसरणें; फैलणें. २ चारी बाजूंना प्रकाश किरण पसरणें.

छिटकनी-स्त्री. सिटकनी पहा.

छिटक-पु. (सं.) पालखीचा पडदा; पडदा.

छिटकाना-क्रि.स. (सं.) पसरविणें; विखुरविणें.

छिटकी-स्त्री. छीट; छीटा पहा.

छिटकुनी-स्त्री. कामटी.

छिटनी-स्त्री. दुरडी; पाटी; टोपली.

छिटवा-पु. हारा.

छिट्टी-स्त्री. (सं.) सूक्ष्मजलकण; तुषार.

छिड़कना-क्रि.स. (सं.) १ शिंपडणें; शिंपणें. २ ओवाळून टाकणें.

छिड़काई-स्त्री. (सं.) शिडकाव.

छिडकाना-क्रि.स. शिंपडविणें.

छिडकाव-पु. (सं.) शिडकाव.

छिडना-क्रि अ. (सं.) आरंभ होणें; सुरू होणें; चालू होणें.

छितनी-स्त्री. लहान टोपली; दुरडी.

छितरना-क्रि. अ छितराना पहा.

छितराबितर-वि. तितर बितर पहा.

छितराना-क्रि अ क्रि स (सं.) विखुरणें; पसरणें; अस्त व्यस्त पसरणें.

छिति-स्त्री (सं.) क्षिती; पृथ्वी.

छित्वर-वि. (सं.) १ वेरी २ नाश करणारा

छिदना-क्रि.अ.(सं)१ भोंक पडणें. २ जखमी होणें. ३ टोचणें; बोचणें.

छिद्रा-वि. (सं.) १ विवर. २ भोकें; भोकें असलेला; जाळीदार. ३ जीर्ण; फाटका.

छिद्रा-वि. (सं.) क्षुद्र; हलका.

छिदाना; छिदवाना-क्रि.स. (सं.) १ भोंक पाडविणें. २ टोंचविणें.

छिनक-क्रिवि. (सं.) क्षणभर; थोडा-वेळ.

छिनकना-क्रि. स. (सं.) नाक शिंकरणें.

छिनकना-क्रि.अ.रागानें निघून जाणें.

छिनछावि-स्त्री. वीज.

छिनना-क्रि. अ. (सं.) हिसकावून घेतलें जाणें; हरण केलें जाणें.

छिनना-क्रि.अ. (सं.) १ छिन्नीच्या आघातानं फुटणें. २ छिन्नीनें दग-डाला टांकी लागणें.

छिनरा-वि. (स.) परस्त्रीगामी.

छिनवाना-छिनाना-क्रि.स. (सं.) हरण करणें; हिसकावून घेवविणें.

छिनार--छिनाल-वि. (स्त्री.) छिनाल.

छिनाला-पु (सं.) व्यभिचार; अनुचित संबंध.

छिन्ना-स्त्री. (सं.) १ छिनाल स्त्री. २ एक वनस्पति.

छिपकली-स्त्री. पाल.

छिपना-क्रि.अ. (सं.) लपणें; दडणें; आड होणें.

छिपाछिपी-क्रिवि. गुपचुप; गुप्तपणें.

छिपाना-क्रि.स. (सं.) लपविणें; दड-विणें.

छिपारुस्तम-पु. (सं.+फा.) १ वरून शहाजोग परंतु अंतर्यामी लबाड मनुष्य. २ गुणवान परंतु अप्रसिद्ध व्यक्ति.

छिपाव-पु. (सं.) गौप्य; लपवा-लपवी.

छिबडी-स्त्री (सं.) १ एक प्रकारची डोली. २ दुरडी; टोपली.

छिमा-स्त्री. (सं.) क्षमा.

छिया-स्त्री. (सं.) १ तिरस्कृत व घाणेरडी वस्तु; घृणित वस्तु. २ मळ.

छिया-वि. (सं.) घृणित; मलिन.

छिया-स्त्री. कन्या; मुलगी

छियानबे-वि. छानबे पहा.

छियालिस-छियालीस-वि. (सं.) सेहेचाळीस.

छियासी-वि. (सं.) शहायशीं.

छिरकना-क्रि.स. छिडकना पहा.

छिरहा-वि. हट्टी.

छिलकना-क्रि. (सं.) छिडकना पहा.

छिलका-पु. (सं.) साल; सालपट; टरफल.

छिलछिला-वि. छिछला पहा.

छिलना-क्रि.अ. (सं.) १ छिलले जाणें; तासलें जाणें. २ खरचटणें. ३ घसा खाजणें.

छिलवाना-छिलाना-क्रि.स. (सं.) सोलविणें; तासविणें.

छिलाई-स्त्री. (सं.) १ तासणावळ; सोलणावळ. २ तासणें; छिलणें.

छिलुड-पु. (स.) १ छिलका पहा. २ भुपकट.

छिहत्तर-वि. (सं.) शहात्तर.

छिहरना-क्रि.अ. पसरणें; विखुरणें; फैलणें.

छिहाई-स्त्री. १ एकावर एक वस्तु रचण्याचें काम. २ चिता. ३ स्मशान.

छिहाना-क्रि.स. (सं.) ढीग रचणें; रास रचणें.

छिहानी-पु. स्मशान.

छिहराना-क्रि. स. छहराना पहा.

छींक-स्त्री. (सं.) शिंक.

छींकना-क्रि. अ. (सं.) शिंकणें.

छींट-स्त्री. (स.) १ तुषार; जलकण. २ ठिपका; शिंतोडा. ३ ठिपक्या-ठिपक्यांचें कापड; चीट.

छींटना-क्रि. स. (सं.) शिडकणें; शिंपडणें.

छींटा-पु. (सं.) १ शिंतोडा; तुषार. २ ठिपका. ३ गांजाचा दम. ४ व्यंगोक्ति.

छींदा-स्त्री. (सं.) शेंग.

छींका-पु. (सं.) १ शिंकें. २ जाळी-दार खिडकी. ३ बैलाच्या तोंडावर बांधण्याचें जाळें. ४ जाळीदार टोपली; करंडी. ५ दोरीचा झुलता पूल.

छीछडा-पु. (सं.) मांसाचा टाकाऊ भाग.

छीछला-वि. छिछला पहा.

छीछालेदर-स्त्री. दुर्दशा; दुर्गति.

छीज-स्त्री. (सं.) नुकसान; झीज.

छीजना-क्रि. अ. (सं.) झिजणें; कमी होणें.

छीट-स्त्री. छींट पहा.

छीटा-पु. (सं.) जाळीदार टोपली.

छीड़-स्त्री. (सं.) गर्दीचा अभाव.

छीतना-क्रि. स. (सं.) १ विंचू, डांस इ. चें दंश करणें. २ मारणें; पिटणें.

छीता-पु. (दे.) नववधूचें माहेरी अथवा सासरी जाणें.

छीति–स्त्री. (सं.) हानि; झीज.

छीतीछान–वि. (सं.) १ छिन्नविच्छिन्न. २ इतस्ततः पसरलेलें.

छीदा–वि. (सं.) १ विरळ. २ जाळीदार.

छीन–वि. (सं.) १ क्षीण; कृश. २ मंद; शिथिल.

छीनचंद्र–पु. (सं.) बिजेचा चंद्र.

छीनता–स्त्री. (सं.) क्षीणता.

छीनना–क्रि. स. (सं.) १ हिसकावून घेणें. २ कापणें; कापून अलग करणें. ३ बळकावणें. ४ दगड घडविणे. ५ जातें पाटा इ. स टाकी लावणें.

छीना–क्रि.स. (सं.) शिवणें; स्पर्श करणें.

छीनाखसोटी-छीनाछीनी छीना झपटी–स्त्री. जबरदस्तीनें हिसकाऊन घेण्याची क्रिया; हिसकाहिसकी; खेंचाखेंच.

छीप–वि. (सं.) वेगवान; चपळ.

छीप–स्त्री. (सं.) १ छाप; चिन्ह; ठसा. २ अंगावर चट्टे उठण्याचा रोग. ३ सीप पहा.

छीप–स्त्री. (दे.) मासे पकडण्याचा गळ.

छीपी–पु. (सं.) खडी काढणारा.

छीबर–स्त्री. चिटाचें जाड कापड.

छीमी–स्त्री. (सं.) शेंग.

छीर–पु. (सं.) क्षीर.

छीर–स्त्री. १ कपड्याचा कांठ. २ कपड्याला पडलेली चीर. ३ कपड्यावर उठविण्याचा छाप.

छीरज–पु. (सं.) दहीं.

छीरप–पु. (सं.) बालक; मूल.

छीरफेन–पु. (सं.) साय.

छीलना–क्रि.अ. (सं.) १ सोलणें; छिलणें; तासणें. २ खरवडून काढणें. ३ घसा खाजणे.

छीलर–पु. (सं.) १ उथळ डबकें. २ मोटेचें पाणी ज्यांत पडतें तें थारोळें.

छुंगली–स्त्री. घुंगुर असलेली अंगठी.

छुआना–क्रि. (सं.) छुलाना पहा.

छुआछुत–स्त्री. (सं.) १ शिवाशीव; स्पर्शास्पर्श. २ स्पर्शास्पर्श विचार.

छुईमुई–स्त्री. लाजाळूचें झाड.

छुगनु–पु. (अनु.) घुंगुर.

छुच्छा–वि. छूछा पहा.

छुच्छी–स्त्री. १ लहान नळी. २ चमकी. ३ फनेल; नसराळें.

छुछाकरना–क्रि.स. (अनु.) १ कुत्र्याला छू छू करणें. २ झिडकारणें; दुत् कारणें.

छुछुंदर–पु. (सं.) छछूंदर पहा.

छुछुआना-क्रि.अ. विनाकारण इकडे तिकडे भटकणें.

छुट-अव्य. (सं.) शिवाय; अतिरिक्त; खेरिज; सोडून.

छुटकाना-क्रि.स. (सं.) १ सोडणें. २ सोडविणें.

छुटकारा-पु. (सं.) १ सुटका; मोकळीक; मुक्तता. २ आपत्ती, ऋण, बाधा इ. तून मुक्तता; सुटका. ३ सुटी; मोकळीक.

छुटना-क्रि. अ. छूटना पहा.

छुटपन-पु. १ छोटेपणा; लहानपणा. २ बालपण.

छुटवाना-क्रि.स. छोड़वाना पहा.

छुटाई-स्त्री. छोटाई पहा.

छुटौती-स्त्री. साऱ्याची अथवा व्याजाची सूट.

छुट्टा-वि. (सं.) १ सुटा. २ एकटा. एकाकी. ३ सडा.

छुट्टी-स्त्री. (सं.) १ सुट्टी. २ मुक्तता; सुटका.

छुड़वाना-क्रि.स. (सं.) दुसऱ्या-कडून सोडवून घेणें.

छुड़ाना-क्रि.स. (सं.) सोडविणें.

छुडौनी-स्त्री. (सं) १ सूट. २ सोडवणुकीकरितां दिलेलें द्रव्य.

छुत-स्त्री. (स.) भूक.

छुतिहा-वि. (सं.) १ अस्पृश्य. २ पतित कलंकित; निकृष्ट.

छुतैला-वि. (सं.) सांसार्गिक.

छुधा-स्त्री. (सं.) क्षुधा; भूक.

छुनछुनाना-क्रि. अ. छुनछुन वाजणें.

छुपाना-क्रि. स. छिपाना पहा.

छुपना-क्रि. अ. छिपना पहा.

छुभित-वि. (सं.) १ चंचलचित्त. २ घाबरलेला.

छुरधार-अत्यंत तीक्ष्ण धार.

छुरहरी-स्त्री. (सं.) न्हाव्याची धोकटी.

छुरा-पु. (सं.) १ सुरा. २ वस्तरा.

छुरित-पु. (सं.) विजेची चमक.

छुरित-वि. (सं.) खचित; जाडित.

छुरी-स्त्री. (सं.) सुरी; चाकू.

छुलकना-क्रि.अ. (अनु.) थोडें थोडें मुतणें.

छुलकी-स्त्री. (अनु.) थोडें थोडें मुतण्याची क्रिया.

छुलछुलाना-क्रि. अ. १ छुलकना पहा. २ थोडें थोडें पाणी शिंपडणें. ३ छितराना पहा.

छुलाना-क्रि.स. (सं.) स्पर्श करविणें; शिवविणें.

छुवना-क्रि. (सं.) छूना पहा.

छुवाछूत-स्त्री. छूआछूत पहा.

छुवावा–पु. (सं.) संबंध; संसर्ग.

छुहना–क्रि.अ. (सं.) १ स्पर्शिलें जाणें. २ रंगविलें जाणें.

छुहना–क्रि. स. छूना पहा.

छुहारबेर–पु. (सं.) पिकलेलें बोर.

छुहारा-पु. (सं.) खारीक.

छुहारी–स्त्री. लहान खारीक.

छूही-स्त्री. चुन्याची फक्की.

छूंछ-छूँछा–वि. (सं.) १ पोकळ; रिकामा; रिता. २ निस्सार. ३ निर्धन.

छूँछी–स्त्री. छुच्छी पहा.

छूछक–पु. (सं.) १ सुतक. २ सोहेर.

छूछा–वि. छूँछा पहा.

छूछू–वि. (सं.) मूर्ख.

छूछू–स्त्री. (अनु.) दाई.

छूट–स्त्री. (सं.) १ सुटका; मुक्ति. २ फुरसद; अवकाश. ३ सूट. ४ स्वतंत्रता. ५ शिविगाळ. ६ काडीमोड. ७ पाण्याचे तुषार.

छूटना–क्रि.अ. (सं.) सुटणें.

छूना–क्रि.अ. (सं.) स्पर्श होणें.

छूना–क्रि.स. (सं.) १ स्पर्श करणें; शिवणें. २ लावणें; लिंपणें.

छूरा–पु. (सं.) सुरा; वस्तरा.

छूरी–स्त्री. (सं.) सुरी.

छेंकना–क्रि क. (सं.) १ आच्छादित करणें; घेरणें; व्यापणें. २ आडकाठी करणें; रोखणें. ३ रेघ ओढून मर्यादित करणें. ४ लेखणीनें काट मारून चुका दुरुस्त करणें.

छेक–पु. (सं.) १ भोंक; छिद्र. २ खंड; विभाग.

छेक–पु. (सं.) पाळीव पशु पक्षी.

छेटा–स्त्री. (सं.) आडकाठी; बाधा.

छेडना–क्रि.स. १ डिवचणें; टोंचणें. २ खोडी करणें; छेडणें. ३ उपहास करणें; कुचेष्टा करणें. ४ प्रारंभ करणें; सुरू करणें. ५ थट्टा करणें. ६ (तंबोरा इ. वाद्यांची तार) छेडणें.

छेड़ा–पु. दोरी; रश्शी.

छेदना–क्रि.स. (सं.) १ छेदणें; भोंक पाडणें. २ कापणें. ३ जखम करणें; घाव करणें.

छेदना–पु. (सं.) भोंक पाडण्याचें साधन.

छेना–पु. (सं.) १ नासलेल्या दुधाचा चोथा. २ गोवरी.

छेना–क्रि.स. (सं.) कुऱ्हाडीनें कापणें छिन्न करणें.

छेनी–स्त्री. (सं.) छिन्नी.

छेमंड–पु. (सं.) आईबाप नसलेला पोरका मुलगा.

छेम–पु.. (सं.) क्षेम.

छेरना–क्रि.स. (सं.) वारंवार परसाकडे जाणें.

छेरी-छेली–स्त्री. (सं.) बकरी; मेंढी.

छेव–पु. (सं.) १ आघात; वार; प्रहार. २ जखमेचा वण. ३ घाव; जखम. ४ येणारी आपत्ति. ५ ग्रहमान फिरल्यामुळें ओढवणारी आपत्ति.

छेघ–स्त्री. टेव पहा.

छेवर-छेवरा–पु. १ साल. २ टवका. ३ त्वचा; चामडें.

छेवा–पु. १ सोलण्याचें अथवा कातण्याचें काम. २ घाव; जखम. ३ अतिशय जोरानें वाहणारें पाणी.

छेह–स्त्री. (सं.) १ छाया. २ राख; माती.

छेहर–स्त्री. (सं.) छाया.

छैना–क्रि.अ. (सं.) झिजणें; क्षीण होणें; नाश पावणें.

छैया–पु. (सं.) छबकडा; चिमुकला.

छैल–पु. (सं.) रंगेल नखरेबाज मनुष्य.

छैलाचिकनिया - छैलछबिला - छैला–पु. शौकिन रंगेल मनुष्य.

छोंढ़ा–पु. (सं.) मथाणी; रवी.

छोंडि–स्त्री. (सं.) १ मथाणी; रवी. २ मोठें भांडें.

छो–पु. (सं.) १ प्रेम; प्रीति. २ दया कृपा. ३ क्षोभ; क्रोध; कोप.

छोकड़ा–पु. (सं.) छोकरा; मुलगा.

छोकडिया-छोकडी–स्त्री. (सं.) छोकरी; मुलगी.

छोकला–पु. (सं.) सालपट; साल.

छोट-छोटका–वि. (सं.) छोटा; लहान.

छोटा–वि. (सं) छोटा; लहान.

छोटाई–स्त्री.(सं.) लघुता.

छोडना–क्रि.स. (सं.) सोडणें.

छोडवाना–क्रि.स. (सं.) दुसऱ्याकडून सोडविणें.

छोडाना–क्रि.स.(सं.) सोडविणें.

छोप–पु. (सं.) १ जाड थर; जाड लेप. २ गिलावा. ३ आघात; वार; प्रहार. ४ बचाव; आडोसा.

छोपना–क्रि.स (सं.) १ लिंपणें. २ गिलावा करणें. ३ ग्रासणें; झाकून टाकणें. ४ लपविणें; पडदा टाकणें (एकाद्या कृत्यावर). ५ आघातापासून रक्षण करणें.

छोभ–पु. (सं.) १ क्षोभ. २ पूर.

छोभना–क्रि.अ. (सं.) मनांत खळबळ उडणें.

छोर–पु. (सं.) १ कांठ; किनारा. २ २ सीमा; हद्द. ३ कोपरा; टोंक.

छोरना-क्रि.स. (सं.) १ सोडणें. २ हिराऊन घेणें.

छोरा-पु. (सं.) छोकरा; मुलगा.

छोराछोरी-स्त्री. १ झोंबाझोंबी. २ भांडणतंटा.

छोरी-स्त्री. (सं.) छोकरी; मुलगी.

छोलना-क्रि.स. (सं.) सोलणें; खरवडणें.

छोह-पु. १ प्रेम; ममता; स्नेह; २ दया; कृपा.

छोहगर-वि. प्रेमी; ममता दाखविणारा.

छोहरा-पु. (सं.) छोकरा; मुलगा.

छोहरी-स्त्री. (सं.) छोकरी; मुलगी.

छोहाना-क्रि.अ. (सं.) १ प्रेम करणें २ दया करणें; अनुग्रह करणें.

छोहारा-पु. छुहारा पहा.

छोही-वि.(स.)स्नेही; ममता ठेवणारा.

छौंक-स्त्री. (अनु.) फोडणी.

छौंकना-क्रि.स. (अनु.) फोडणी देणें; फोडणींत टाकणें.

छौंड़ा-पुं. (सं.) धान्याचें पेव.

छौकना-क्रि.अ. (सं.) (जनावराचें) चौखूर उधळून ढुशी मारणें.

छौना-पु. छावा.

छौर-पु. (सं.) क्षौर.

छौर-छौरा-पु. ज्वारी बाजरीची ताटें.

ज

जंग-स्त्री. (फा.) लढाई; युद्ध.

जंग-पु. (फा.) गंज; तांब.

जंगआवर-जंगजू-वि. (फा.) लढवैय्या; योद्धा.

जंगरैत-वि. मेहनती; परिश्रमी.

जँगला-पु. (पोर्तुगीज) १ खिडकी, दरवाजे गॅलरी इ. ठिकाणीं लावलेले गज जाळी इत्यादि; कठडा. २ जाळी किंवा गज लावलेली खिडकी.

जंगली-वि. (सं.) रानटी; वन्य.

जंगार-पु. (फा.) मोरचुत.

जंगारी-वि. (फा.) निळया रंगाचा.

जंगाल-पु. जंगार पहा.

जंगाल-पु. (सं.) पाणी अडविण्याचा बांध.

जंगाली-जंगारी पहा.

जंगी-वि. (फा.) १ लढाई संबंधी- २ लढाऊ. ३ मोठा; धिप्पाड. ४ वीर; योद्धा.

जंगुल-पु. (सं.) विष.

जंघा-स्त्री. मांडी.

जंघाल-पु. (सं.) दूत; जासूद.

जंचना-क्रि.अ. (सं.) १ पाहिलें जाणें; तपासलें जाणें; परीक्षा होणें. २ मनास येणें; पसंतीस उतरणें. ३ पटणें; उमजणें.

जँचा-वि. (सं.) १ तपासलेला; परीक्षा केलेला. २ अचूक; अन्वर्थ.

जंजर-जंजल-वि. (सं.) निकामी; जुनापुराणा.

जंजाल-पु. (सं.) १ जंजाळ; भानगड. २ गुंतागुंत. ३ जाळें.

जंजालिया-जंजाली-वि. (सं.) भांडखोर; उपद्रवी.

जंजीर-स्त्री. (फा.) १ सांखळी. २ बेडी. ३ दाराची कडी.

जंजीरा-पु.(फा.) सांखळीची शिवण.

जंतर-पु. (सं.) १ यंत्र; कळ. २ मंतरलेला ताईत. ३ एक गळ्यांतील अलंकार. ४ वीणा. ५ धोंडा. ६ मातीचें मोठें ढेकूळ. ७ वेधशाळा.

जंतर-मंतर-पु. (सं.) १ जादूटोणा. २ वेधशाळा.

जंतरी-स्त्री. (सं.) १ पंचांग. २ जादूगार. ३ तार काढण्याचें यंत्र. ४ वाद्यकुशल; वाद्य वादन पटु.

जँतसार-स्त्री. (सं.) जमीनींत जातें बसविण्याची जागा.

जंता-पु. (सं.) १ यंत्र; कळ. २ सोनाराचें तार खेंचण्याचें यंत्र.

जंता-वि. (सं.) शासन करणारा.

जँताना-क्रि.अ.दळलें जाणें; पीठ होणें.

जंती-स्त्री. (सं.) १ तार खेचण्याचें यंत्र. २ आई; माता.

जंतु-पु. (सं.) प्राणी; जीव; जनावर.

जंतुका-स्त्री. (सं.) लाख.

जंत्र-पु. (सं.) १ यंत्र; कळ. २ ताईत ३ कुलूप.

जंत्रना-क्रि.स. (सं.) कुलूप ठोकणें; कुलपांत ठेवणें.

जंत्रमंत्र-पु. जंतरमंतर पहा.

जंत्रित-वि. (सं.) १ सामावलेला. २ बांधलेला. ३ बंद केलेला.

जंत्री-पु. (सं.) तंतु वाद्य वाजविणारा; वाद्य पटु.

जंत्री-पु. (सं.) वाद्य.

जंत्री-वि. (सं.) बद्ध करणारा; जखडून टाकणारा.

जंत्री-स्त्री. (सं) जंतरी पहा.

जंदरा-पु. (सं.) १ यंत्र; कळ. २ जातें. ३ कुलूप.

जंबाल-पु. (सं.) १ चिखल. २ शेवाळें. ३ केवडा. ४ गंज.

जंबीर-पु. (सं.) १ जंबीरी लिंबु. २ रानतुळस.

जंबु-जंबुल-जंबू-पु. (सं.) जांभूळ.

जंबुका-स्त्री. (सं.) किसमिस.

जंभ-पु. (सं.) १ दाढ. २ अबडा. ३ जांभई.

जंभका-स्त्री. (सं.) जांभई.

जंभन-पु. (सं.) १ भक्षण. २ जांभई. ३ संभोग.

जंभा-जँभाई-स्त्री. (सं.) जांभई.

जँभाना-क्रि.स. (सं.) जांभई देणें.

जई-स्त्री. (सं.) जव; जवाचे कोंवळे अंकूर.

ज़ईफ़-वि. (अ.) वृद्ध; म्हातारा.

ज़ईफ़ी-स्त्री. (अ.) वृद्धावस्था.

जकंद-स्त्री. (फा.) उडी; झेंप.

जकंदना-क्रि.स. (फा.) उडी मारणें; झेंप टाकणें; झडप घालणें.

जक-पु. (सं.) १ यक्ष, २ कंजूष मनुष्य. ३ भूत; प्रेत आदि.

जक-स्त्री. १ हट्ट; दुराग्रह. २ नाद; छंद.

जक-स्त्री. (फा.) १ पराभव. २ तोटा; नुकसान. ३ भीति. ४ लज्जा.

जकड-स्त्री. (सं.) जखड; बंधन; ताण.

जकडना-क्रि. स. (सं.) जखडणें; करकचून बांधणें.

जकना-क्रि. अ. (अनु.) आश्चर्य चकित होणें; विस्मित होणें.

ज़कात-स्त्री. (अ.) १ दान; खैरात. २ कर; जकात.

जकित-वि. (अनु.) चकित; विस्मित.

ज़खीरा-पु. (अ.) १ भांडार; कोष; खजीना. २ रास; ढीग. ३ झाडें व झाडांचें बी वगैरे मिळण्याचें ठिकाण.

जखैया-पु. (सं.) खवीस.

जख्म-पु. (फा.) जखम.

जगजगा-पु. (अनु.) देगड.

जगजगा-वि. (अनु.) झगझगीत.

जगजगाना-क्रि.अ. (अनु.) झळकणें; चमकणें.

जगद्वाल-पु. (सं.) अवडंबर.

जगत्-पु. (सं.) जग; जगत.

जगत-पु. १ विहिरीभोंवती बांधलेला कठडा. २ जगत.

जगतशेठ-पु (सं.) धनाढ्य व्यापारी.

जगदंतक-पु. (सं.) मृत्यु.

जगद्-पु. (सं.) पालक; रक्षक.

जगना-क्रि. अ. (सं.) १ झोपेंतून जागें होणें; उठणें. २ सावध होणें. ३ धुमसत असलेला विस्तव फुलूं लागणें; प्रज्वलित होणें; पेट घेणें. ४ चमकणें.

जगमग-जगमगा-वि. १ चमकदार. २ प्रकाशित.

जगमगाना-क्रि.अ. (अनु.) झळकणें; चमकणें.

जगमगाहट-स्त्री. झळक; चमक; चकचकाट.

जगर-पु. (सं.) कवच.

जगरमगर-वि. जगमग पहा.

जगवाना-क्रि.स. (सं.) जागे करणें.

जगात-पु. जकात पहा.

जगाती-पु. (फा.) जकात वसूल करणारा.

जगाना-क्रि.स. (सं.) १ जागें करणें. २ शुद्धीवर आणणें. ३ विस्तव फुलविणें.

जगार-स्त्री. (सं.) जाग्रण.

जगीला-वि. (सं.) झोंपेस आलेला.

जग्घ-स्त्री. (सं.) १ खाण्याची क्रिया;खाणें. २ सहभोजन; जेवणावळ.

जघन-पु. (सं.) १ कमरेच्या खालचा भाग. २ नितंब.

जघन्य-वि. (सं.) १ अंतिम. २ २ त्याज्य ३ निकृष्ट.

जचना- जँचना पहा.

ज़च्चा-स्त्री- (फा.) बाळंतीण.

ज़च्चाखाना-पु. (फा.) प्रसूतिगृह.

जजमान-पु. (सं.) यजमान.

जजिया-पु. १ दंड. २ कर.

जज़ीरा-पु (फा.) द्वीप; बेट.

जटना-क्रि. स. फसवून लुबाडणें; ठकविणें.

जटल-स्त्री. (सं.) थाप; गप्प.

जटाचीर-पु. (सं.) महादेव; शंकर.

जटाना-क्रि.स. ठकविणें.

जटामासी-स्त्री. (सं.) एक सुगंधित वनस्पति.

जटामासी-पु. (सं.) महादेव;शिव.

जटाल-पु. (सं.) वटवृक्ष.

जटाल-वि. (सं.) जटाधारी.

जटित-वि. (सं.) जडित; जडविलेला.

जटिल-वि. (सं.) १ जटाधारी. २ कठिण; दुर्बोध. ३ क्रूर; हिंसक; दुष्ट.

जटिल-वि. (सं.) १ जटाधारी. २ ब्रम्हचारी. ३ सिंह. ४ शिव.

जठेरा-वि. (सं.) ज्येष्ठ; मोठा.

जठेरी-स्त्री. (सं) म्हातारी.

जड़-वि. (सं) जड.

जड़-पु. (सं.) जल; पाणी.

जड़-स्त्री. (सं) १ वृक्षाचें मूळ. २ पाया; आधार; मूळ.

जड़क्रिया-वि(सं.) आळशी; धीमा.

जड़ना-क्रि.स. (सं.) १ जडविणें. २ बसविणें; ठोकणें. ३ प्रहार करणें. मारणें. ४ (आरोप) लादणें.

जड़ाई-स्त्री. (सं.) जडाई; जडविण्याचें काम.

जड़ाऊ-वि. (सं.) जडावाचें.

जड़ावर-ल-पु. (सं.) थंडीचे कपडे; गरम कपडे.

जड़िया-पु. (सं.) जडावाचें काम करणारा.

जड़ी-स्त्री. (सं.) औषधी मुळी.
जड़ैया-स्त्री. (सं.) हिंवताप.
जढ़ाना-क्रि.अ. (सं.) हट्ट करणें; अडून बसणें.
जतन-पु. (सं.) यत्न.
जतनी-पुं. (सं.) १ यत्न करणारा. २ चतुर; चलाख.
जतलाना-क्रि.स. (सं.) जतावणें; बजावणें.
जताना-क्रि.स. (सं.) बजावणें.
जतारा-पु. वंश; घराणें; कुळ.
जती-पु. (सं.) यति; संन्याशी.
जतु-पु. (सं.) १ डिंक. २ लाख. ३ शिलाजित.
जतुक-पु. (सं.) १ हिंग. २ लाख.
जतुगृह-पु. (सं.) पर्णकुटी; झोंपडी
जतेक-क्रि वि. (सं.) जितका.
जत्था-पु. (सं.) जत्था.
जथा-क्रिवि. (सं.) ज्याप्रमाणें.
जथा-स्त्री. (सं.) जत्था.
जथा-स्त्री. (सं.) पुंजी; धन.
जद-क्रि.वि. (सं.) जेव्हां; जेव्हां केव्हां.
जद-अव्य. (सं.) जर; अगर.
जदपि-क्रि.वि. (सं.) यद्यपि.
जदीद-वि. (अ.) नवीन; नवा.
जद्दबद्द-पु. (सं.) दुर्वचन.
ज़नखा-वि. (फा.) १ हिजड़ा. २ बायकी हावभाव करणारा.
जनघर-पु. (सं.) मंडप.
जनना-क्रि.स. (सं.) जन्म देणें.
जनम-पु. (सं.) जन्म.
जनमना-क्रि.अ. (सं.) जन्मणें.
जनमर्य्यादा-स्त्री. (सं.) लौकिक आचार; रीती.
जनमसँघाती-पु. (सं.) जन्माचा सोबती.
जनमाना-क्रि.अ. (सं.) जन्म देणें.
जनयिता-पु. (सं.) जन्मदाता; पिता.
जनयित्री-स्त्री. (सं.) जन्मदात्री; आई; माता.
जनरव-पु. (सं.) १ किंवदंती; अफवा. २ लोकनिंदा; बदनामी. ३ गलका; ओरडा.
जनवरी-स्त्री. (इं.) जानेवारी.
जनवास सा-पु. (सं.) १ जानोसा. २ समाज; सभा. ३ निवासस्थान.
जनश्रुत-वि. (सं.) प्रख्यात; प्रसिद्ध; महशूर.
जनश्रुति-स्त्री. (सं.) लोकप्रवाद; अफवा.
जनाई-स्त्री. (सं.) १ दाई. २ सुईण; ३ सुईणीचें शुल्क.

जनज़ा-पु. (अ.) १ प्रेत; तिरडी.

जनाना-क्रि.स. (सं.) बजावणें; जतावणें.

ज़नाना-वि. (फा.) १ स्त्रियासंबंधी. २ नपुंसक; हिजडा. ३ निर्बल; दुर्बल.

ज़नाना-पु. (फा.) जनाना; जनानखाना.

ज़नानापन-पु. स्त्रीत्व.

जनाब-पु. (अ.) महाशय; महाराज.

जनाव-पु. (सं.) जाणीव; सूचना; इशारा.

जनाश्रय-पु. (सं.) १ धर्मशाळा. २ घर; मकाण. ३ मंगलकार्यालय.

जनि-स्त्री. (सं.) १ जन्म. २ स्त्री; पत्नी. ३ आई; माता. ४ जन्मभूमि. ५ स्त्री.

जनि-अव्य. (सं.) नाहीं; नको; न.

जनियाँ-स्त्री. (सं.) प्रिया; प्रियतमा.

जनी-स्त्री. (सं.) १ दासी; सेविका. २ स्त्री. ३ माता. ४ कन्या.

जनी-वि.स्त्री. (सं.) उत्पन्न केलेली; जन्मलेली.

जनु-क्रिवि. (सं.) जसें; जणूं काय.

जनु-स्त्री. (सं.) जन्म; उत्पत्ति.

जनेऊ-पु. (सं.) जानवें; यज्ञोपवीत.

जनेत-स्त्री. (सं.) वरात.

जनेव-पु. (सं.) जानवें.

जनेश-पु. (सं.) राजा.

जनैया-वि. (सं.) माहितगार; जाणकार; जाणणारा.

जन्मी-पु. (सं.) प्राणी; जीव.

जन्य-पु. (सं.) १ सामान्य मनुष्य. २ अफवा; लोकापवाद. ३ राष्ट्र. ४ लढाई; युद्ध. ५ बाजार. ६ निंदा. ७ वर; नवरदेव. ८ वरपक्ष. ९ पुत्र. १० पिता. ११ शरीर. १२ जन्म. १३ जाति.

जन्य-वि. (सं.) १ जनसंबंधी. २ राष्ट्रीय. ३ उत्पन्न झालेला.

जन्या-स्त्री. (सं.) १ नव वधूची पाठराखीण. २ वधू. ३ प्रीति; स्नेह.

जपना-क्रि.स. (सं.) जप करणें.

जपनी-स्त्री. (सं.) जपमाळ.

जपाना-क्रि.स. (सं.) जप करविणें.

जफ़ा-स्त्री. (फा.) सक्ती; अन्याय्य व अत्याचारपूर्ण व्यवहार; जुलूम.

जफ़ाकश-वि. (फा.) १ सहनशील. २ मेहनती; परिश्रमी.

जफील-स्त्री. (अ.) १ शीळ. २ शिट्टी.

जफीलना-क्रिअ. (अ.) शिट्टी वाजविणें.

जब-क्रिवि. (सं.) जेव्हां.

ज़बर-वि. (फा.) १ बलवान; ताकदवान. २ मजबूत; दृढ.

ज़बरई-स्त्री. (फा.) अत्याचार; जबरी; बळजबरी; सक्ती.

ज़बरदस्त; जबरा-वि. (फा.) जबरदस्त; बळकट; शक्तिवान.

ज़बह-पु. (अ.) हिंसा; गळा कापून प्राण घेण्याची क्रिया.

ज़बहा-पु. साहस; हिम्मत.

ज़बाँ-स्त्री. जबान पहा.

ज़बान-स्त्री. (फा.) १ जीभ; जिव्हा. २ भाषा. ३ वायदा; प्रतिज्ञा. ४ बोलण्याची तऱ्हा.

ज़बानदराज़-वि. (फा.) प्रौढी मिरवून बोलणारा; शेखी मिरविणारा.

ज़बानबंदी-स्त्री. (फा.) १ लेखी जबाब. २ मौन.

ज़बानी-वि. (फा.) तोंडी; मौखिक.

ज़बून-वि. (फा.) खराब; वाईट; निकृष्ट.

ज़ब्त-पु. (अ.) जप्त.

ज़ब्र-पु. (अ.) जुलूम; सक्ती.

ज़ब्रन-क्रिवि. (अ.) बलपूर्वक; जबरदस्तीनें.

जमन-पु. (सं.) मैथुन.

जमकना-क्रि.अ. चमकना पहा.

जमघट--जमघटा--जमघट्ट-पु. जमाव; गर्दी.

जमना-क्रि.अ. (सं.) १ थिजणें; गोठणें. २ जमणें; गोळा होणें. ३ जमणें; साधणें.

जमनिका-स्त्री. पडदा.

जमा-वि. (अ.) जमा.

जमा-स्त्री. (अ.) १ भांडवल; पुंजी; मूळ; धन. २ धन; पैसा. ३ भूमिकर. ४ बेरीज; संकलन; जमा.

जमाइ-वि (सं.) जांवई.

जमाजथा-स्त्री. धन संपत्ति.

जमात-स्त्री. (अ.) १ जमाव; जथा. २ श्रेणी; दर्जा.

ज़मानत-स्त्री. (अ.) जामीनकी.

ज़मानती-पु. (अ.) जामीन; जामीनदार.

जमाना-क्रि.स. (सं.) १ गोठविणें; जमविणें. २ नीट बसाविणें. ३ प्रहार करणें. ४ जमविणें.

ज़माना-पु. (फा.) १ काळ; जमाना; समय. २ विलंब; उशीर. ३ बढतीचे दिवस; ऐश्वर्याचे दिवस. ४ जगत; दुनिया; संसार.

ज़मानासाज़-वि. (फा.) संधिसाधु.

जमामार-वि. दुसऱ्यांचे पैसे बळकावून बसणारा.

जमाल-पु. (अर.) सौंदर्य; रूप.

जमावडा-पु. जमाव; गर्दी.

जमींकंद-पु. (फा.+सं.) सुरण.

ज़मींदोज़-वि. (फा) जमीनदोस्त.

ज़मीमा-पु. (फा.) परिशिष्ट; पुरवणी.

जमुरका-पु. (फ़ा.) कुलाबा पहा.

जमुरी-स्त्री. (फा.) सांडशी.

ज़मुर्रद-पु. (फा.) पन्ना नामक एक रत्न; पाचू.

ज़मुर्रदी-वि. (फा.) निळसर रंगाचा.

जमूरक-जमूरा-पु. (फा.) एक प्रकारची लहान तोफ.

जम्हाइ-स्त्री. जँभाई पहा.

जम्हाना-क्रि.अ. जँभाना पहा.

जयजीव-पु. (सं.) एक अभिवादन प्रकार.

जयपत्री-स्त्री. जावित्री पहा.

जया-स्त्री. (सं.)१ दुर्गा. २ पार्वती. ३ ध्वज; पताका. ४ भांग.

जयी-वि. (सं.) विजयी.

जय्य-वि. (सं.) जिंकण्यायोग्य.

जर-पु. (सं.) जरा; वृद्धावस्था.

जर-पु. (फा.) १ सोनें. २ संपत्ति. धन.

जरकटी-पु. एक शिकारी पक्षी.

जरकस-जरकसी-बि. (फा.) जरतारी.

जरखेज़-वि. (फा.) सुपीक.

जरगह-जरगा-पु. (फा.) एक प्रकारचा चारा.

जरछार-वि. (सं.) भस्मीभूत; नष्ट.

जरठ-वि. (सं.) १ कर्कश; कठिण. २ वृद्ध; जरठ. ३ जीर्ण; जुना. ४ पिवळट पांढरा.

जरठ-पु. (सं.) म्हातारपण.

जरतारा-वि. जरतारी.

जरतुआ-वि. द्वेष्टा.

जरद-बि. (फा.) पिवळा.

ज़रदा-पु. (फा.) १ एक प्रकारचा साखरभात. २ जर्दा. ३ पीतवर्ण घोडा.

जरदा-पु. (सं.) एक पक्षी.

ज़रदी-स्त्री. (फा.) १ पिवळेपणा. २ अंड्यांतील पिवळा बलक.

जरदोज़-पु. (फा.) जरीचें काम करणारा.

जरदोज़ी-स्त्री. (फा.) जरीचें काम.

जरन-स्त्री. जलन पहा.

जरब-स्त्री. (अर.) १ आघात; वार. २ थाप. ३ गुणाकार.

जरबीला-वि. (फा.) सुंदर.

जरमुआ-वि. (सं.) जळफळणारा; द्वेष्टा.

ज़रर-पु. (अर.) १ हानि; नुकसान. २ आघात; इजा. ३ संकट; आपत्ति.

ज़रा-वि. क्रिवि. जरा; थोडासा; किंचित.

जराअत-स्त्री. (अर.) १ शेती; शेतीचें काम. २ शेत जमीन; लागवडीची जमीन. ३ पीक.

जराग्रस्त-वि. (सं.) वृद्ध.

जरिमा-स्त्री. (सं.) वृद्धत्व; वृद्धावस्था.

ज़रिया-पु. (अर.) १ संबंध. २ हेतु; कारण. ३ उपाय.

जरीब-स्त्री. (फा.) १ जमीन मोजण्याची सांखळी. २ लाठी; छडी.

जरीबाना-जरीमाना-पु. जुरमाना पहा.

ज़रूर-क्रिवि. (अर.) अवश्य; जरूर.

जरूरत-स्त्री. (अर.) आवश्यकता.

जरूरी-वि. (अ.) आवश्यक.

ज़र्क़बर्क़-वि. (फा.) भडकदार; झगझगीत.

ज़र्द-वि. (फा.) पिवळा

ज़र्दा-पु. जर्दा.

ज़र्दी-स्त्री. (फा.) पिवळेपणा.

ज़र्रा-पु. (अर.) अणु; कण.

ज़र्रा-वि. जरा. पहा.

जर्रार-वि. (अर.) १ बलिष्ट; प्रबळ. २ लढवैय्या.

जर्रारी-स्त्री. (अर.) बहादुरी; शौर्य.

जर्राह-पु. (अर.) शस्त्रवैद्य.

जलंधर-पु. (सं.) जलोदर.

जल-पु. (सं.) १ पाणी; जल. २ वाळा. ३ पूर्वाषाढा नक्षत्र.

जलकरंक-पु. (सं.) १ नारळ. २ कमळ. ३ शंख. ४ पाणवेल.

जलकल्क-जलकुंतल-पु. (सं.) १ शेवाळ. २ चिखल.

जलगर्द-पु. (सं.+फा.) पाणसाप.

जलचादर-स्त्री.(सं.+फा.) पाण्याचा शांत व स्थिर असा पृष्ठभाग.

ज़लज़ला-पु. (अर.) भूकंप.

जलन-स्त्री. (सं.) १ जळफळाट; मत्सर; असूया. २ जळजळ; दाह; आग.

जलना-क्रि अ. (सं.) १ जळणें. २ द्वेष करणें. ३ पोळणें; भाजणें.

जलपान-पु. (सं.) न्याहारी; फराळ.

जलप्रदान-पु. (सं.) उत्तरक्रिया.

जलप्रपा-पु. (सं.) पाणपोई.

जलप्रपात-पु. (सं.) धबधबा.

जलप्रांत-पु. (सं.) जलाशयाच्या भोंवतालचा प्रदेश.

जलप्लावन-पु. (सं.) १ महापूर २ जलप्रलय.

जलबिंब-पु. (सं.) पाण्यावरचा बुडबुडा.

जलभँवरा–पु. (सं.) पाण्यावर अति जलद चालणारा एक किडा.

जलम–पु. (सं.) जन्म.

जलमल–पु. (दे.) फेस.

जलमोद–पु. (सं.) वाळा; खस.

जलवाना–क्रि.स. (सं.) आग लावविणें.

जलवाह–पु. (सं.) मेघ.

जलसा–पु. (अर.) १ सभा; अधिवेशन. २ समारंभ; उत्सव. ३ जलसा; गाणें.

जलहर–वि. (सं.) जलमय.

जलहरी–स्त्री. (सं.) अभिषेक पात्र.

जलहार–पु. (सं.) पाणी भरणारा; कावडवाला.

जलहास–पु. (सं) समुद्राचा फेस.

जलांचल–पु. (सं.) पाण्याचा पाट.

जलांजल–पु. (सं) १ शेवाळें. २ झरा.

जलांबिका–स्त्री. (सं.) विहिर.

जलाक–स्त्री. (सं.) १ पोटांतील जळजळ. २ उन्हाची झळ.

जलाजल–पु. झिरमिळया; झालर.

जलातन–वि. (सं.) १ चिडखोर; रागीट; तापट. २ द्वेषी; मत्सरी.

जलाना–क्रि.स. (सं.) १ जाळणें. २ पेटविणें. ३ भाजणें. ४ भडकाविणें; त्वेष उत्पन्न करणें.

जलापा–पु. (सं.) जळफळाट.

जलापा-पु. एक विलायती रेचक औषध.

जलापात–पु. (सं.) धबधबा.

जलार्णव–पु. (सं.) वर्षाकाल; पावसाळा.

जलाल–पु. (सं.) १ तेज; प्रकाश. २ प्रभाव.

जलावतन–वि. (अर.) हद्दपार केलेला; हद्दपार.

जलावतनी–स्त्री. (अर.) हद्दपारी.

जलावन–पु. (सं.) सरपण; जळण.

जलावर्त–पु. (सं.) पाण्यांतील भोंवरा.

जलाहल–वि. (सं.) जलमय.

ज़लील–वि. (अर.) १ तुच्छ. २ अपमानित.

जलूस–पु. (अर.) जुलूस; मिरवणूक; उत्सव.

जलेबा–पु. मोठी जिलबी.

जलेबी–स्त्री. जिलबी.

जलेभ–पु. (सं.) पाणहत्ती.

जलेवाह–पु. (सं.) पाणबुडया.

जल्द-क्रिवि (अर.) जलद; शीघ्र.

जल्दी–स्त्री. (अर.) घाई.

जल्दी–क्रिवि. जल्द पहा.

जल्पक–वि. (सं.) बाताडया; वाचाळ.

जल्पन–पु. (सं.) १ ढक्कवाद;वटवट. घमेंडखोर बोलणें.

जल्पाक–वि. जल्पक पहा.

जल्पित–वि.(सं.)१ मिथ्या बोलणें. २ सांगितलेलें; कथित.

जल्लाद–पु (अ.) १ फांसावर चढविणारा मांग. २ क्रूर मनुष्य.

जल्ह–पु. (सं.) अग्नि.

जवन–वि. (सं.) वेगवान.

जवनी–स्त्री. (सं.) वेग.

जवस–पु. (सं.) घास; चारा.

जवस्–पु. (सं.) वेग.

जवाँमर्द–वि. (फा.) जवान मर्द; शूर वीर.

जवाँमर्दी–स्त्री.(फा.)बहादुरी;मर्दुमकी.

जवाई–स्त्री. (सं) १ जाणें; गमन; जाण्याची क्रिया. २ जाताना दिलें जाणारें द्रव्य.

जवान–वि.(फा.) १ तरुण; जवान. २ वीर.

जवान–पु. (फा.) १ पुरुष; जवान. २ शिपाई. ३ वीर पुरुष.

जवानी–स्त्री. (फा.) तारुण्य; जवानी; ज्वानी.

जवाब–पु. (अर.) १ जबाब; उत्तर. २ बदला; प्रत्युत्तर. ३ जोडीची किंवा बरोबरीची वस्तु. ४ नोकरीवरून दूर केल्याची आज्ञा.

जवाबदेह–वि. (फा.) उत्तर दाता.

जवाबदेही–स्त्री. (फा.) १ उत्तर देण्याची क्रिया. २ उत्तरदायित्व; जबाबदारी.

जवाबसवाल–पु. (फा.) १ प्रश्नोत्तर. २ वादविवाद.

जवाबी–वि. (फा.) जबाबी.

जवार–पु. (अर.) १ शेजार;पडोस. २ आसपासचा प्रदेश.

जवार–पु. (अर.) १अवनति;दुर्दशा. २ जंजाल.

जवाल–पु. (अर.) अवनति; उतरती कळा. २ विपत्ति; झंझट.

जवाहर–पु. (अर.) रत्न; मणी; जवहीर.

जवाहरात–पु.(अर.)जवाहीर;रत्नें.

जवाहिर–पु. जवाहर पहा.

जवी–वि. (सं.) वेगवान.

जशन–पु. (फा.) १ धार्मिक उत्सव. २ उत्सव; समारंभ. ३ आनंद; हर्ष. ४ नांच गाणें; जलसा.

जस–पु. (सं.) यश.

जसद–जस्त–जस्ता–पु. (सं.) जस्त.

जहँ–क्रि. वि. (सं.) जहाँ पहा.

जहँड़ना–जहँडाना–क्रि.अ. १ नुकसान सोसणें. भ्रमांत पडणें.

जहकना–क्रि.अ. चिडणें.

जहदना–क्रि. अ. १ चिखल होणें; दलदल होणें. २ शिथिल होणें; दमणें.

जहदा–पु. दलदल; चिखल.

जहन्नुम–पु. (अर.) नरक.

जहमत–स्त्री. (अर.) १ आपत्ति. २ बखेडा.

जहर–स्त्री. (फा.) विष; जहर.

जहरीला–वि. (फा.) विषारी.

जहाँ–क्रिवि. (सं.) १ जेथें. २ सर्वत्र.

जहाँ–पु.(फा.) जगत्; दुनिया; लोक.

जहाँदीद-जहाँदिदा–वि. (फा.) अनुभवी.

जहाँपनाह–पु. (फा) जगताचा रक्षक. (राजा).

जहाज़–पु. (अर.) जहाज.

जहाजी–वि.(अर.) जहाज विषयक.

जहान–पु. (फा.) जगत्; लोक; संसार.

जहानक–पु. प्रलय.

जहालत–स्त्री.(अर.)अज्ञान; मूर्खपणा.

जहिया–क्रि.वि. (सं.) जेव्हां.

जहीं–क्रि.वि. (सं.) जेथें.

ज़हीन–वि. (अर.) बुद्धिमान.

जह्नु–पु. (सं.) संतान.

ज़हूर–पु. (अर.) प्रकाश.

जहूरा–पु. (अर.) १ देखावा; दृश्य. २ थाट. ३ मुलगा (अशिष्ट).

जहेज़–पु. (अर.) वरदक्षिणा.

जाँग–स्त्री. जांघ पहा.

जाँगड़ा–पु. (दे.) भाट.

जाँगर–पु.१ शरीर; देह.२ हात पाय.

जाँगरा–पु. भाट.

जाँगलि-जाँगलिक–पु.(सं.) १ गारुडी. २ विषवैद्य; सर्पाचें विष उतरविणारा.

जाँगलू–वि. (फा.) जंगली; आडाणी; खेडवळ.

जाँगी–पु. नगारा.

जाँघ–स्त्री. (सं.) मांडी.

जाँच–स्त्री. (सं.) १ परीक्षा; पारख. २ शोध; तपास.

जाँचक–पु. (सं.) याचक.

जाँचना–क्रि. स. (सं.) १ पारखणें; तपासणें. २ मागणें; याचणें.

जाँजरा–वि. (सं.) जीर्ण.

जाँझ–पु. (सं.) वादळी पाऊस.

जाँत-जाँता–पु. जातें.

जाँब–पु. जंबु पहा.

जाँवर–पु. (सं.)गमन; जाणें; प्रस्थान.

जा–स्त्री. (सं.) १ माता. २ जाऊ

जा–वि.(फा.) योग्य; उचित; वाजवी.

जा-(सर्व.) जो.

जाई-स्त्री. (सं.) कन्या; मुलगी.

जाई-स्त्री. (सं.) जाई.

जाउर-पु. खीर.

जाकड़-पु. जांगड.

जाग-पु. (सं.) यज्ञ; याग.

जाग-स्त्री. (फा.) जागा; स्थान.

जाग-स्त्री. (सं.) जागरण; जागृति.

जागना-क्रि.अ. (सं.) १ जागें होणें. २ जागरण करणें; जागणें. ३ समृद्ध होणें. ४ प्रज्वलित होणें; जळणें. ५ प्रादुर्भूत होणें.

जागर-पु. (सं.) जागरण.

जागरू-पु. (दे.) कोंडा; भुसा.

जागा-स्त्री. (फा.) जागा.

जागी-पु. (सं.) भाट.

जागीर-स्त्री. (फा.) जहागीर.

जागीरदार-पु. (फा.) जहागीरदार.

जाग्रत-वि. (सं.) जागा.

जाग्रति-स्त्री. (सं.) जागरण.

जाघनी-स्त्री. जंघा पहा.

जाचक-पु. (सं.) याचक.

जाचना-क्रि.स. (सं.) मागणें; याचणें.

जाजरा-वि (सं.) जीर्ण.

जाजरी-पु. (दे.) पारधी.

जाज़रूर-पु. (फा.) संडास.

जाजात-स्त्री. जायदाद पहा.

जाजिम-स्त्री. (तु.) १ जाजम. २ गालीचा.

जाड़-पु. जाड़ा पहा.

जाड़-वि. अत्यंत; अधिक.

जाड़ा-पु. (सं.) १ हिंवाळा. २ थंडी; गारठा.

ज़ात-स्त्री. (अर.) शरीर; देह; काया

जात-स्त्री. (सं.) जात.

जातना- स्त्री. (सं.) यातना.

जातरा-स्त्री. (सं.) यात्रा.

जाता-स्त्री. (सं.) कन्या; मुलगी.

जाता-पु. जातें;

जातिफल-पु. (सं.) जायफळ.

ज़ाती-वि. (अर.) १ व्यक्तिगत. २ आपला; स्वतःचा.

जातु-अव्य. (सं.) कदाचित.

जादा-वि. जादा; अधिक.

जादुगर-पु. (फा.) जादूगार.

जादुगरी-स्त्री. (फा.) जादूगिरी.

जान-स्त्री. (सं.) १ ज्ञान. २ समज; अनुमान.

जान-स्त्री. (फा.) १ प्राण; बल. २ शक्ती.

जानकार-वि. अभिज्ञ; माहितगार; निपुण.

जानकारी-स्त्री. माहिती; अभिज्ञता; परिचय.

जानदार–वि. (फा.) सजीव.

जानदार–पु. (फा.) जनावर; प्राणी.

जानना–क्रि स. (सं.) १ जाणणें; समजणें. २ ओळखणें.

जानपना-जानपनी–पु स्त्री. बुद्धिमत्ता; हुशारी.

ज्ञानबाज़–पु. (फा.) स्वयंसेवक.

जानमति-जानराय–पु. (सं.) ज्ञानी पुरुष.

जानवर–पु. (फा.) १ प्राणी; जीव.

जानहार–पु. जाणणारा; समजणारा.

जानहार–वि. (स.) नाशवंत.

जाना–क्रि.स. (सं.) जाणें.

ज़ानि–स्त्री. (सं.) पत्नी; भार्या.

जानि–वि. (सं.) ज्ञानि.

जानिब–स्त्री. (अर.) बाजू; दिशा.

जानिबदारी–स्त्री. (अर.) पक्षपात; तरफदारी.

जानी–वि. (फा.) प्राणाशी संबंध ठेवणारा; जिवश्च.

जानी–स्त्री. (फा.) प्राणप्रिया; प्रियतमा.

जानुपाणि-जानुपानि–क्रिवि. रांगत

ज़ानू–पु. (फा.) जंघा पहा.

जाप–पु. (सं.) जप.

जापक–पु. (सं.) जप करणारा.

जापन–पु. (सं.) जप.

जापा–पु. (सं.) प्रसूति गृह.

जापी–पु. (सं.) ज्ञापक पहा.

ज़ाफ़–पु. (अ.) १ मूर्च्छा. २ गुंगी.

ज़ाफ़त–स्त्री. (फा.) जेवणावळ.

ज़ाफ़रान–पु. (अर.) केशर.

ज़ाफ़रानी–वि. (अर.) केशरी.

जाबता–पु. जाब्ता पहा.

जाबिर–वि. (फा.) १ जबरदस्ती करणारा; अत्याचार करणारा. २ जबरदस्त; प्रचंड.

ज़ाब्ता–पु. (अ.) कायदा; नियम.

जाम–प. (सं.) प्रहर.

जाम–पु. (फा.) प्याला; कटोरा.

जामदानी–स्त्री. (फा.) १ बुट्टेदार कापड. २ कांचेचा पेटा. ३ कातडी बॅग.

जामन–पु. (सं.) विरजण.

जामा–पु. (फा.) वस्त्र; कपडा.

जामाता–पु. (सं.) जामात; जावई.

जामि–स्त्री. (सं.) १ बहिण; कन्या. ३ सून.

जामिक–पु. (सं.) पहारेकरी.

ज़ामिन–पु. (अर.) जामीन.

जामिनी–स्त्री. (सं.) यामिनी.

जामिनी–स्त्री. (फा.) जामीनकी.

जामुन–पु. (सं.) जांभुळ.

जामुनी–वि. (सं.) जांभळा.

जामेय-पु. (सं.) भाचा.

जाय-अव्य. व्यर्थ.

ज़ायक़ा-पु. (अर) चव; स्वाद; लज्जत.

ज़ायक़ेदार-वि. (अर +फा.) स्वादिष्ट; चवदार.

ज़ायचा-पु. (फा.) जन्मकुंडली.

जायज़-वि. (फा.) यथार्थ; उचित; वाजवी.

जायज़ा-पु. (अर.) १ परीक्षा; तपासणी. २ हजेरी; उपस्थिति.

जायदाद-स्त्री. (फा.) जमीन जुमला इ. संपत्ति; मालमत्ता.

जायदादज़ौजियत-स्त्री. स्त्रीधन; स्त्रीच्या मालकीची मालमत्ता.

जायफर-पु. (सं.) जायफळ.

जायल-वि. (फा.) विनष्ट.

जाया-वि. (सं.) जाया; पत्नी.

जाया-वि. (फा.) नष्ट झालेलें; खराब.

जायु-पु. (सं.) औषध.

जायु-वि. (सं.) विजेता.

जार-पु. (सं.) जार.

ज़ार-पु. (फा.) जागा; स्थान.

जारी-वि. (अर.) १ प्रवाहित; वहाता. २ चालू; प्रचलित; जारी.

जारी-स्त्री. (सं.) जारकम.

जारोब-स्त्री. (फा.) झाडू; कुंचा.

जाल-पु. (सं.) जाळें.

जाल-पु. (अर.) कपट; फसवेगिरी.

जालक-पु. (सं.) १ जाळें. २ कळी. ३ समूह. ४ गवाक्ष. ५ केळें. ६ पक्षाचें घरटें. ७ गर्व; घमेंड.

जालकारक-जालकीट-पु. (सं.) कोळी (किडा).

जालजीवी-पु. (सं.) कोळी (मासे धरणारा.)

जालदार-वि. (सं.+फा.) जाळीदार.

जालप्राया-स्त्री. (सं.) कवच; चिलखत.

जालसाज़-पु. (अर.) कावेबाज; फसव्या.

जाल ाज़ी-स्त्री. (अर.+फा.) १ कोळ्याचें जाळें. २ एक नेत्ररोग. ३ गवत बांधण्याचें मोठें जाळें. ४ मातीचा एक प्रकारचा रांजण. ५ जाळें.

जालिक-पु. (सं.) १ जाळें विणणारा. २ फासे पारधी. ३ जादूगार ४ कोळी (किडा).

जालिका-स्त्री. (सं.) १ जाळें; पाश; जाळी. २ चिलखत. ४ कोळी (किडा). ५ लोखंड.

जालिनी-स्त्री. (सं.) १ चित्रशाळा. २ पडवळीचा वेल. ३ दोडक्याचा वेल.

ज़ालिम-वि. (अर.) जुलमी; अत्याचारी.

जालिया-वि. जालसाज़ पहा.

जालिया-पु. (सं.) मासे धरणारा कोळी.

जाली-स्त्री. (स.) १ पडवळ. २ घोसाळें.

जाली-स्त्री. (सं.) १ जाळी. २ आंब्यांतील केसर; रेषा. ३ कशीदा. ४ जाळीदार कापड. ५ जाळें.

जाली-वि. (अर.) नकली; बनावट.

जाली-स्त्री. (अर.) एक प्रकारची होडी.

जालीलेट-पु. जाळीदार कापड.

जावक-पु. (सं.) लाखे पासून तयार केलेला नखांना लावण्याचा रंग.

जावन-पु. जामन पहा.

जावित्री-स्त्री. (सं.) जायपत्री; जाय फळ.

जासूस-पु. (अर.) जासूद; गुप्तचर; हेर.

जासूसी-स्त्री. (अर.) हेरगिरी.

जास्पति-पु. (सं.) जांवई.

जाह-पु. (अ.) १ श्रेष्ठपद; किताब; पदवी. २ प्रतिष्ठा.

जाहिद-पु. (अर.) उपासक; धर्मनिष्ट.

जाहर-ज़ाहिर-वि. (अर.) १ प्रकट; जाहीर; खुला. २ विदित.

जाहिरदारी-स्त्री. (अर.+फा.) वर वरचा देखावा.

ज़ाहिरा-क्रिवि. (अर.) वर वर पाहतां; बाहेरून.

ज़ाहिल-वि. (अर.) १ मूर्ख; आडाणी. २ अशिक्षित; निरक्षर.

जाही-स्त्री. (सं.) जाई.

जिंक-स्त्री. (इं.) झिंक ऑक्साईड.

ज़िंद-पु. (अर.) १ भूत प्रेत. २ जिन पहा.

जिंदगानी-जिंदगी-स्त्री. (फा.) जीवन; जिंदगी.

जिंदा-वि. (फा.) जिवंत.

जिंदादिल-वि. (फा.) आनंदी; थट्टेखोर.

जिंस-स्त्री. (फा.) १ प्रकार; तऱ्हा. २ जिन्नस; वस्तु. ३ सामान; सामग्री; ४ धान्य.

जिंसवार-पु. (अर.+फा.) पेरणीची नोंद वही.

जिंसवार-वि. (फा.) क्रमवार; जिन्नसवार.

जिउ-पु. (सं.) जीव.

जिउकिया-पु. (सं.) १ रोजगार करणारा; उपजीविका करणारा. २ डोंगराळ प्रदेशांतील कातकरी, भिल्ल इ. श्रमजीवी लोक.

जिकिर-ज़िक्र-पु. (अर.) चर्चा.

जिगर-पु. (फा.) १ हृदय; काळीज. २ मन; चित्त. ३ हिम्मत; अवसान. ४ गाभा; सारभाग. ५ पुत्र (लाडानें).

जिगरा-पु. (फा.) साहस; हिम्मत.

जिगरी-वि. (फा.) १ जिवश्चकंठश्च २ घनिष्ट.

जिगीषा-स्त्री. (सं.) १ जगण्याची इच्छा. २ उद्यम; उद्योग.

ज़िच-ज़िच्च-स्त्री. (फा) असहाय्यता; नाइलाज.

जिच-जिच्च-वि. विवश; असहाय्य.

जिजिया-स्त्री. बहीण.

जिजिया-पु. (फा.) कर; महसूल.

जिठाई-स्त्री. (सं.) जेठाई पहा.

जिठानी-स्त्री. जेठानी पहा.

जित्-वि. (सं.) जेता; जिंकणारा.

जित-वि. (सं.) जित; जिंकलेला; पराजित.

जित-पु. (सं.) विजय; जीत.

जित-क्रि. वि. जेथें; जिकडे.

जितना-वि. (सं.) जितका.

जितरा-पु. शेतकरी कूळ; शेती.

जितवना-क्रिस. (सं.) प्रकट करणें; उघड करणें.

जितवाना-जिताना-क्रि.स. (सं.) जिंकविणें.

जितवार-वि. (सं.) विजयी.

जितैया-वि. (सं.) जिंकणारा.

जिता-पु. (सं.) शेतकऱ्यांनी परस्परांना केलेलें साहाय्य.

जितार-वि. (सं.) १ विजेता. २ वजनदार; भारी.

जिति-स्त्री. (सं.) जीत; विजय.

जिते-वि. (सं.) जितके.

जितै-क्रिवि. (सं.) जेथें.

जितो-वि. (सं.) जितका.

ज़िद-स्त्री. (अर.) १ जिद्द; हट्ट. २ वैर; शत्रुत्व.

जिदियाना-क्रि. अ. (अर.) जिद्द बांधणें.

जिद्-स्त्री. ज़िद पहा.

ज़िद्दी-वि. (अर.) जिद्दी; हट्टी; दुराग्रही.

जिधर-क्रिवि. (सं.) जिकडे; जेथें.

जिन-सर्व. (सं.) १ ज्यांचा. २ ज्यांनीं. ३ जें.

जिन-पु. (अर.) भूत.

ज़िना-पु. (अर.) व्यभिचार; छिनालपणा.

जिनाकार-वि. (फा.) व्यभिचारी.

ज़िनाकारी-स्त्री. (फा.) व्यभिचार.

जिनिस-स्त्री. जिंस पहा.

जिन्ह-सर्व. जिन पहा.

जिभ्भा-स्त्री. (सं.) जीभ.

जिभला-वि. (सं.) खादाड.

जिमाना-क्रिवि. (सं.) खाऊ घालणें; जेववीण.

जिमि-क्रिवि. ज्या प्रकारें; जसें.

जिम्मा-पु. (अर.) जिम्मा; जबाबदारी.

जिम्मादार-जिम्मेदार--जिम्मावार-जिम्मेवार-पु. जिम्मेदार.

जिम्मेदारी-जिम्मेवारी-स्त्री. जिम्मेदारी.

जिय-पु. (सं.) मन; चित्त; जीव.

जियन-पु. (सं.) जीवन.

जियरा-पु. (सं.) जीव.

जियादती-स्त्री. ज्यादती पहा.

जियादा-वि. ज्यादा पहा.

ज़ियान-पु. (अ.) तोटा; नुकसान; हानि.

जियाना-क्रि. स. (सं.) १ जगविणें. २ पाळणें; पोसणें.

ज़ियाफ़त-स्त्री. (अर.) १ पाहुणचार; आतिथ्य; जेवणावळ.

ज़ियारत-स्त्री. (अर.) १ दर्शन. २ तीर्थयात्रा.

ज़ियारतगाह-स्त्री. (फा.) १ पवित्र स्थान; तीर्थक्षेत्र. २ दरगा. ३ दर्शनार्थ जमलेली गर्दी.

जियारती-वि. (फा.) यात्रेकरू.

जियारी-स्त्री. (सं.) १ जीवन. २ उपजीविका. ३ धैर्य; साहस; हिम्मत; हियाव.

जिरगा-पु. (फा.) १ झुंड; जमाव. २ मंडळ; मंडळी; गट.

जिरह-स्त्री. (अर.) १ हुज्जत; तकरार. २ उलट तपास.

ज़िरह-स्त्री. (फा.) चिलखत; कवच.

ज़िरही-वि. (फा.) कवचधारी; चिलखतधारी.

ज़िराअत-जिरायत-स्त्री. (अर.) शेती; कृषिकर्म.

जिराफा-पु. (इं.) जिराफ.

जिला-स्त्री. (फा.) १ जिल्हई; पाणी. २ चमक; चकाकी.

जिला-पु. (अर.) जिल्हा; प्रांत.

जिलाना-क्रि.स. (सं.) १ जिवंत करणें. २ पालनपोषण करणें. ३ जगविण; बचावणें.

जिलासाज-पु. (फा.) धार करणारा; धार लावणारा.

जिलाह-पु. (अर.) अत्याचारी.

जिलेदार-जिलादार-पु. १ जिल्हाधिपति; कलेक्टर. २ जमीनीचा खंड वसूल करणारा.

जिल्द्-स्त्री. (अर.) १ त्वचा; कातडी. २ चामडें; कातडें. ३ पुस्तकाच्या कव्हरचा पुठ्ठा. ४ पुस्तकाची एक प्रत. ५ पुस्तकाचा एक भाग.

जिल्दगर-जिल्द्बंद-पु. (फा.) पुस्तकें बांधणारा (बुक बाइंडर).

जिल्द्बंदी---जिल्दसाजी---स्त्री. पुस्तक बांधणी (बुक बाइंडिंग).

जिल्दी-वि. (अर.) त्वचासंबंधी.

जिल्लत-स्त्री. (अर.) १ अनादर; तिरस्कार; अपमान. २ दुर्दशा; आपत्ति; विपत्ति.

जिस्ता-पु. (सं.) जस्त.

जिस्म-पु. (फा.) शरीर; देह.

ज़िहन-पु. (फा.) समज; धारणा; बुद्धि.

ज़िहाद्-पु. (अर.) धर्मयुद्ध.

जिहालत-स्त्री. (अर.) मूर्खपणा; अज्ञान.

जिहासा-स्त्री. (सं.) त्यागाची इच्छा.

जिहासु-वि. (सं.) त्यागाची इच्छा करणारा.

जिम्हित-वि. (सं.) १ फिरलेला; वक्र. २ विस्मित; चकित.

जिव्हल-वि. (सं.) जिव्हालोलूप.

जींगन-पु. (सं.) काजवा.

जी-पु. (सं.) १ जीव. २ मन; चित्त. ३ दम; हिम्मत; धीर. ४ विचार; मानस; इच्छा.

जीअ-ऊ-पु. (सं.) जीव.

जीअन-पु. (सं.) जीवन.

जीग़ा-पु. (तु.) तुरा; शिरपेंच.

जीजा-पु. (सं) वडील बहिणीचा पति.

जीजी-स्त्री. (सं.) वडील बहीण.

जीत-स्त्री. (सं.) जीत; विजय.

जीतना-क्रि.स. (सं.) जिंकणें.

जीता-वि. (सं.) १ जिता; जिवंत. २तोलताना वजनापेक्षां थोडा अधिक.

जीतालोहा-पु. (सं.) लोहचुंबक.

ज़ीन-पु. (फा.) खोगीर; जीन.

जीन-वि. (सं.) १ जीर्ण. २ वृद्ध.

जीनत-स्त्री. (फा.) १ शोभा; सजावट; शृंगार. २ सौंदर्य.

जीना-क्रि.अ. (सं.) १ जगणें. २ जीवित कंठणें. ३ प्रसन्न होणें; उल्हासित होणें.

जीभ-स्त्री. (सं.) जीभ.

जीभा-पु. (सं.) जिभेसारखी वस्तु.

जीभी-स्त्री. (सं.) १ जीभ स्वच्छ करण्याची पट्टी. २ जीभ स्वच्छ करण्याची क्रिया. ३ नीब. ४ पडजीभ. ५ घोड्याच्या तोंडांत अडकविण्याची लगामाची पट्टी.

जीमट-पु. (सं.) गाभा.

जीमना-क्रि.स. (सं.) भोजन करणें; जेवणें.

जीर-पु. (सं.) १ जिरें. २ फुलांतील केसर. ३ तलवार. ४ अणु.

जीर-पु. (फा.) कवच; चिलखत.

जीर-वि. (सं.) जीर्ण.

जीरा-पु. (सं.) १ जिरें. २ फुलांतील केसर.

जील-स्त्री. (फा.) १ मध्यम स्वर; धीमा शब्द. २ डग्गा.

जीला-वि. झीना पहा.

जीवंत-पु. (सं.) १ प्राण. २ औषधि.

जीवत-वि. (सं.) जिवंत.

जीवनि-स्त्री. (सं.) १ संजीवनी. २ प्राणाधार. ३ अत्यंत आवडती वस्तु.

जीवरा-पु. (सं.) जीव; प्राण.

जीवरि-स्त्री. (सं.) जीवन.

जीवसाधन-पु. (सं.) धान्य.

जीवाजून-पु. (सं.) जीवजंतु; प्राणिमात्र.

जीवाधार-पु. (सं.) हृदय.

जीवित-वि. (सं.) जिता; जिवंत.

जीवित-पु. (सं.) जीवित.

जीवेश-पु. (सं.) परमेश्वर.

जीह-जीहि-स्त्री. (सं.) जीभ.

जुँई-स्त्री. जुई.

जुंडी-स्त्री. ज्वारी.

जुंदर-पु. वानराचें पिल्लु.

जुंबिस-स्त्री. (फा.) चाल; हालचाल.

जुआँ-पु. (सं.) ऊ.

जुऑारी-स्त्री. (सं.) लीख.

जुआँरी-स्त्री. (सं.) ज्वारी.

जुआ-पु. (सं.) जुवा; द्यूत.

जुआ-पु. (सं.) १ जूं; जोखड. २ जात्याचा खुंटा.

जुआचोर-पु. लबाड; फसव्या; ठक.

जुआठा-पु. (सं.) नांगराचें जोखड.

जुआनी-स्त्री. (फा.) जवानी; तारुण्य.

जुआर-स्त्री. ज्वारी.

जुआरभाटा-पु. ज्वारभाटा पहा.

जुआरी-पु. (सं.) जुगारी.

जुइना-पु. गवताची दोरी.

जुई-स्त्री. (सं.) १ लीख. २ भाजीपाल्यावर सांपडणारी कीड.

जुई-स्त्री. (?) एक प्रकारचें लाकडाचें पात्र.

जुकाम-पु. सर्दी; पडसें.

जुग-पु. (सं.) १ युग. २ जत्था; दल. ३ जोडी. ४ पिढी.

जुगजुगाना-क्रि.अ. (सं.) १ लुकलुकणें. २ भरभराट होणें; उन्नति होणें.

जुगत-जुगुत-स्त्री. (सं.) १ युक्ति. २ व्यवहारकुशलता; चातुर्य. ३ चुटका.

जुगनू-पु. (सं.) १ काजवा. २ स्त्रियांचा एक दागिना.

जुगल-वि. (सं.) युगल.

जुगवना-क्रि.स. (सं.) १ एकत्र करणें; संचय करणें. २ काळजीपूर्वक जपून ठेवणें; जतन करणें.

जुगादरी-वि. (सं.) अत्यंत जुना; पुराणा.

जुगाना-क्रि.स. (सं.) जुगवना पहा.

जुगालना-क्रि.अ. (सं.) रवंथ करणें; चघळणें.

जुगाली-स्त्री. (सं.) रवंथ.

जुगुत-स्त्री. जुगत पहा.

जुज़-पु. (फा.) आठ वा सोळा पानांचा एक फॉर्म (छापण्याचा.)

जुजवी-वि. (फा.) जुजवी; थोडेसें.

जुज्झ-पु. (सं.) युद्ध.

जुझाऊ-वि. (सं.) युद्धविषयक.

जुझार-वि. (सं.) योद्धा; झुंझार; वीर.

जुट-स्त्री. (सं.) १ जोडी; युग्म. २ जूट. ३ गट; दल.

जुटना-क्रि. अ.. (सं.) १ जोडलें जाणें; सांधलें जाणें; जुळणें. २ गुंतणें ३ योग्य वेळीं उपस्थित होणें. ४ जमणें; मतैक्य होणें. ५ संभोग करणें.

जुटली-वि. (सं.) लांब जटा असलेला.

जुटाना-क्रि.स. (सं.) १ जोडणें; सांधणें. २ जमा करणें; एकत्र करणें. ३ भिडविणें; चिकटविणें.

जुटिका-स्त्री. (सं.) १ शेंडी. २ लड.

जुट्टी-स्त्री. (सं.) १ जुडी. २ मोळी. ३ गड्डी.

जुटारना-क्रि.स. (सं.) उष्टावणें; उष्टें करणें.

जुठिहारा-पु. (सं.) उष्टें खाणारा.

जुड़ना-क्रि.अ. (सं.) १ जुडणें; एकत्र होणें. २ संभोग करणें. ३ संघटित होणें; एकत्र जमणें. ४ उपलब्ध होणें.

जुड़वाँ-वि. (सं.) जुळें.

जुड़वाँ-पु. (सं.) जुळी मुलें.

जुड़वाई-स्त्री. जोडवाई पहा.

जुड़वाना-क्रि.स. (सं.) १ थंड करणें; शीतल करणें. २ शांत करणें. जोडवाना पहा.

जुड़ाई–स्त्री. जोडाई पहा.

जुड़ाना–क्रि.स. (सं.) १ थंड होणें. २ शांत होणें; तृप्त होणें.

जुड़ाना–क्रि.स. (सं) १ थंड करणें. २ शांत करणें.

जुड़ावाँ–वि. जुड़वाँ पहा.

जुतना–क्रि.अ.(सं.) १ गाडीस वा नांगरास जुंपलें जाणें. २ कामास लागणें. ३ नांगरलें जाणें.

जुताई–स्त्री. (सं.) जोताई पहा.

जुताना–क्रि.स. (सं.) जोताना पहा.

जुतियाना–क्रि.स.(सं.) १ खेटरणें. २ अपमानित करणें.

जुतियौअल–स्त्री. (सं.) जोडाजोडी (जोडयांनी मारामारी).

जुत्य–पु. (सं.) झुंड; कळप.

जुदा–वि. (फा.) १ अलग; पृथक. २ भिन्न; निराळा.

जुदाई–स्त्री. (फा.) वियोग.

जुदी–वि.स्त्री. (फा.) निराळी;

जुनून–पु. (फा.) वेडेपणा;

जुन्हरी–स्त्री. (सं.) जोंधळा.

जुन्हाई–स्त्री. (फा.) १ चांदणें. २ चंद्रमा.

जुन्हार–स्त्री. (सं.) ज्वार; जोंधळा.

जुन्हैया–स्त्री. (फा.) १ चांदणें. २ चंद्रमा.

जुबराज–पु. (सं.) युवराज.

जुबान–स्त्री. ज़बान पहा.

जुमना–पु. (दे.) शेतांत दाढ लावणें (भ.तशेतीमध्यें).

जुमला–वि. (फा.) सर्वच्या सर्व; एकूण एक.

जुमला–पु. (फा.) संपूर्ण वाक्य.

जुमा–पु (अ.) शुक्रवार;

जुमुकना–क्रि.अ. १ जवळ येणें; निकट येणें. २ जुळणें; एकत्र होणें.

जुमेरात–स्त्री; (अ.) गुरुवार.

जुम्मा–पु. १ जुमा पहा. २ जिम्मा पहा.

जुरअत–स्त्री.(फा.) हिम्मत; हियाव.

जुरझुरी–स्त्री. (सं.) १ तापाची कसर; कणकण. २ हुडहुडी (हिंव तापाची).

जुरना–क्रि. स. जुडना पहा.

जुरबाना–पु. जुरमाना पहा.

जुरमाना–पु. (फा.) दंड (द्रव्याच्या रूपांत.)

जुराफा–पु. (अ.) जिराफ.

जुरी–स्त्री. (सं.) बारीक ताप.

जुर्म–पु. (अ.) अपराध; गुन्हा.

जुर्रा–पु. (फा.) ससाणा (नर).

जुर्राब–पु. (तु.) पायमोजा.

जुल–पु. फसवणूक; वंचना.

जुलबाज़–क्रि.स. फसव्या; धोकेबाज.

जुलम-पु. जुल्म पहा.

जुलाहा-पु. (फा.) विणकर; कोष्टी.

जुलुफ-स्त्री. जुल्फ पहा.

जुलुम-पु. (फा.) जुल्म पहा.

जुलुस-पु. (अ.) १ सिंहासनारोहण. २ मिरवणूक.

जुल्फ़-स्त्री. (फा.) पाठीवर रुळणारे केंस; झुलूप.

जुल्म-पु. (फा) जुलुम; अन्याय; अत्याचार.

जुल्मत-स्त्री. (अ.) अंधार; काळोख.

जुल्लाब-पु. (अ.) जुलाब.

जुवान-पु. जवान.

जुवानी-स्त्री. जवानी.

जुवार-स्त्री. (सं.) ज्वारी.

जुस्तजू-स्त्री. (फा.) तपास; शोध.

जुहाना-क्रि.स. (सं.) १ एकत्र करणें.

जुहार-स्त्री. (सं.) जोहार; प्रणाम.

जुहारना-क्रि.स. (सं.) साहाय्य मागणें; मदत मागणें.

जुहावना-क्रि. (सं.) जुहाना पहा.

जुही-स्त्री. (सं.) जुई.

जुहू-पु. (सं.) १ पूर्व दिशा. २ एक लांकडी यज्ञ पात्र.

जूँ-स्त्री. (सं.) ऊ.

जूँठ-वि. जूठा पहा.

जूँठन-स्त्री. जूठन पहा.

जूँदन-पु. (दे.) वानर.

जूँमहाँ-वि. (सं.) वरून दिसण्यांत शहाजोग.

जूआ-पु. (सं.) १ जूं; जोखड. २ जात्याचा खुंटा.

जूआ-पु. (सं.) जुगार; जुवा.

जूजू-पु. (अनु.) बागुलबोआ.

जूझ-स्त्री. (सं.) झुंज; लढाई.

जूझना-क्रि.अ. (सं.) १ झुंजणें; लढणें. २ लढतां लढतां मरणें.

जूट-पु. (सं.) १ केसांची बट. २ जटेची गांठ. ३ ज्यूट.

जूठ-वि. १ जूठन. २ जूठा पहा.

जूठन-स्त्री. (सं.) उष्टें.

जूठा-वि. (सं.) उष्टें.

जूठा-पु. (सं.) उष्टा.

जूठी-वि. (स्त्री.) जूठा पहा.

जूड़-वि. (सं.) थंड; शीतल.

जूड़ा-स्त्री. (सं.) १ अंबाडा. २ शेंडीची गांठ. ३ गवताची चुंबळ.

जूड़ी-स्त्री. (सं.) हिंवताप.

जूड़ी-स्त्री. (सं.) जुडी.

जूत-जूता-पु. (सं.) जोडा.

जूताखोर-वि. (सं.+फा.) जोडेखाऊ; बेशरम.

जूती-पु. (सं.) वेग; जोर.

जूती-स्त्री. (सं.) १ स्त्रियांचा जोडा. २ जोडा.

जूतीकारी-स्त्री. खेटरपूजा.

जूतीखोर-वि. जूताखोर पहा.

जूतीपैजार-स्त्री. जोडाजोडी; हाणामारी.

जूळ-पु. (सं.) यूथ.

जून-पु. (सं.) १ काल; वेळ; समय. २ गवत.

जूना-पु. (सं.) १ गवताचें दोरखंड. २ घासणी.

जूप-पु. (सं.) जुवा; जुगार.

जूमना-क्रि.अ. (सं.) एकत्र होणें; जमणें.

जूर-पु. (सं.) जोड; संचय.

जूरना-क्रि.स. (सं.) जोडणें.

जूरा-पु. जुड़ा पहा.

जूरी-स्त्री. (सं.) जुडी. २ कोंब.

जूरू-पु. जूर पहा.

जूर्ण-पु. (सं.) एक प्रकारचें गवत.

जूर्ति-स्त्री. (सं.) ज्वर.

जूब-जूस-पु. (सं.) कडधान्य इ. उकळून त्याचें काढलेलें पाणी.

जूस-पु. (फा.) समसंख्या.

जूसतक-पु. एक प्रकारचा जुगार.

जूसी-स्त्री. (सं.) गूळ तयार करताना निघालेली मळी.

जूह-पु. (सं.) झुंड; समूह.

जूही-स्त्री. (सं.) जुई.

जूही-स्त्री. (सं.) मटार, घेवडा इ. शेंगांतून आढळणारी कीड.

जृंभ-जृंभा-पु. (सं.) जांभई; आळस.

जेंगरा-पु. (दे.) उडीद; मूग; इ. ची ताटें.

जेंताक-पु. (सं.) घाम येऊन जाण्याकरितां वाफारा देण्याची क्रिया.

जेंवना-क्रि.स. (सं.) जेवणें.

जेवना-पु. (सं.) जेवण; भोजन.

जे; जेई; जेउ; जेऊ-सर्व. (सं.) जो; जी; जें.

जेठ-स्त्री. (सं.) १ समूह; रास. २ भाकऱ्यांची चळत. ३ मातीच्या भांड्यांची उतरंड.

जेठ-पु. (सं.) १ जेष्ट महिना. २ नवऱ्याचा मोठा भाऊ.

जेठ-वि. (सं.) जेष्ठ; मोठा.

जेठरा-वि. जेठ पहा.

जेठा-वि. जेठ पहा.

जेठाई-स्त्री. (सं.) मोठेपणा; श्रेष्ठपणा.

जेठाई-स्त्री. (सं.) थोरली जाऊ.

जेठी-वि. (सं.) जेष्ठसंबंधी.

जेठौत-जेठौता-पु. (सं.) वडील जावेचा पुत्र.

जेतिक-क्रि.वि. (सं.) ज्या प्रकारें.

जेते-जेतो-क्रिवि. (सं.) जितका.

जेते-जतो-वि. (सं.) ज्या प्रकारें.

जेना-क्रि.स. (सं.) जेवणें.

जेब-पु. (फा.) खिसा.

जेब-स्त्री. (फा.) सौंदर्य.

जेबकट-जेबकतरा-पु. (फा.+सं.) खिसेकापु.

जेबखर्च-पु. (फा.) रोजचा भत्ता. (Pocket Money).

जेबदार-वि. (फा.) सुंदर.

जेबी-वि. (फा.) खिशांत ठेवण्याजोगें; लहान.

जेर-स्त्री. (दे.) वार (गर्भवेष्टण).

जेर-वि. (फा.) १पराभूत; पराजित. २ जेर.

जेरपाई-स्त्री. (फा.) १ स्त्रियांनी वापरण्याचा जोडा. २ जोडा.

जेरबार-वि. (फा.) जेरीस आलेला; दुर्दशाग्रस्त.

जेरबारी-स्त्री.(फा.) कष्टप्रद अवस्था; दुर्दशा.

जेरी-स्त्री. जेर पहा.

जेवनार-स्त्री. (सं.) १ जेवणावळ २ जेवण; भोजन.

जेवर-पु. (फा.) दागिना.

जेवर-पु. (दे.) सिमला प्रदेशांतील एक पक्षी.

जेवर-जेवरी-स्त्री. (सं.) रश्शी; दोरी.

जेष्ठ-पु. (सं.) १ जेष्ठ महिना. २ मोठा दोर.

जेष्ठ-वि. (सं.) मोठा; जेष्ठ.

जेहड-स्त्री. घागरींची उतरंड.

जेहन-पु.(अ.) बुद्धि; धारणाशक्ति.

जेहर-स्त्री. पायांतील चाळ.

जेहल-स्त्री. (फा.) हट्ट.

जेहल-जेहलखाना-पु. (इं. फा.) जेल; बंदीशाळा.

जेहली-वि. हट्टी; दुराग्रही.

जेहि-सर्व. (सं.) ज्याला.

जै-स्त्री. (सं.) जय.

जै-वि. (सं.) जितके.

जैढक-पु. (सं.) विजय डंका.

जैत-स्त्री. (सं.) जय; जीत.

जैतपत्र पु. (सं.) विजय पत्र.

जैतवार-पु. (सं.) विजयी.

जैनु-पु. (सं) भोजन; आहार.

जैयद-वि. (अ.) १ अतिशय मोठा. २ अत्यंत श्रीमान्; धनाढ्य. ३ बळकट. ४ सुपिक. ५ उत्तम.

जैल-पु. (अ.) १ दामन पहा. २ निम्न भाग; खालचा भाग. ३ इलाखा.

जैलदार-पु. (अ.+फा.) महालकरी.

जैवातृक-पु. (सं.) १ कापूर. २ चंद्र. ३ औषध.

जैवातृक-वि. (सं.) दीर्घायु.

जैसा-वि. (सं.) १ ज्या प्रकारचा; जसा. २ जितका.

जैसा जैसे-क्रिवि. (सं.) जसें; ज्या प्रकारें.

जैसो-क्रिवि. (सं.) जैसा पहा.

जों-क्रिवि. ज्या प्रकारें; जसें.

जोंक-स्त्री. (सं.) जळू.

जोंकी-स्त्री. (सं.) १ जळू. २ पोटांत होणारी जळजळ. ३ रिव्हेट (Rivet).

जोंग-जोंगक-पु. (सं.) अगरु.

जोंजों-क्रि.वि. ज्यों ज्यों पहा.

जोंतों-क्रिवि. ज्यों त्यों पहा.

जोंधरा-पु. (सं.) **जोंधरी**-स्त्री.

जोंदरा--पु. **जोंदरी**--स्त्री. १ जोंधळा. २ बाजरी (क्वचित्).

जोंधैय्या-स्त्री. (सं.) ज्योत्स्ना; चांदणें;

जो-सर्व. (सं.) जो; जी; जें.

जो-अव्य. (सं.) जर; यदि.

जोअना-क्रि. (स.) जोवना पहा.

जोई-स्त्री. (सं.) पत्नी; भार्या.

जोउ-सर्व. (सं) जो पहा.

जोक-स्त्री. जोंक पहा

जोख-स्त्री. तुला; जोखणें.

जोखता-स्त्री. (सं.) स्त्री; योषिता.

जोखना-क्रिस. (सं.) जोखणें; तोलणें.

जोखम-स्त्री. (सं.) जोखीम.

जोखुआ-पु. (सं.) जोखणारा.

जोग-पु. (सं) योग.

जोगड़ा-पु. (सं.) बनावट योगी; गोसावडा.

जोगता-स्त्री. (सं.) योग्यता.

जोगन-स्त्री. (सं.) जोगीण.

जोगवना-क्रि.स. (सं.) १ जतन करणें; सांभाळून ठेवणें. २ सांठविणें; संचित करणें. ३ सादर करणें. ४ जाऊं देणें; काळजी न करणें; फिकीर न करणें.

जोगसाधन-पु. (सं.) योगसाधन; तपस्या.

जोगिंद-पु. (सं.) योगीश्रेष्ठ; महायोगी.

जोगिनी-स्त्री. (सं.) जोगीण.

जोगिया-वि. (सं.) १ योगी संबंधी. २ गेरूच्या रंगाचा; भगवा. ३ गेरूमध्यें रंगविलेला कपडा.

जोगिया-पु. (सं.) योगी.

जोगिंद्र-पु. जोगिंद पहा.

जोगी-पु. (सं.) योगी.

जोगोटा-पु. (सं.) योगी.
जोग्य-वि. (सं.) योग्य.
जोट-पु. (सं.) १ जोडी; जोडा. २ साथी.
जोट-वि. (सं.) बरोबरीचा; समान.
जोटा-पु. (सं.) १ जोडी; युग्म. २ बैलाच्या पाठीवर लादण्याची मोठी थैली.
जोटिंग-पु. (सं.) महादेव.
जोटी-स्त्री. (सं.) युग्म; जोडी.
जोड-पु. (सं.) १ बेरीज. २ जोड. ३ सांधा. ४ ठिगळ. ५ जोडीदार; बरोबरीचा. ६ समानता; बरोबरी. ७ मिलाफ; मेळ. ८ कपट.
जोडती-स्त्री. (सं.) बेरीज.
जोड़न-स्त्री. (सं.) विरजण.
जोड़ना-क्रि.स. (सं.) जोडणें.
जोड़ला-जोड़वाँ-वि. जुळें; जुळी मुलें.
जोड़वाई-स्त्री. (सं.) जोडाई.
जोडा-पु. (सं.) जोडा (सर्व अर्थ मराठी प्रमाणें.)
जोडी-स्त्री. (सं.) जोडी (सर्व अर्थ मराठी प्र.)
जोडू-स्त्री. जोरू पहा.
जोत-स्त्री. १ जोत (बैलाच्या गळ्यास जूं अडकविण्याचा पट्टा.) २ ज्योत.
जोतदार-पु. (सं.+फा.) शेतकरी; शेत कसणारा.
जोतना-क्रि. स. (सं.) १ जुंपणें; जोडणें. २ नांगरणें. ३ कामाला लावणें.
जोतनी-स्त्री. (सं.) जोत (१) पहा.
जोतसी-पु. (सं.) ज्योतिषी.
जोता-पु. १ जोत (१) पहा. २ बहाल. ३ शेतकरी.
जोताई-स्त्री. (सं.) १ जुंपणी. २ नांगरणी.
जोति-स्त्री. (सं.) १ ज्योत; ज्योति. २ तुपाचा दिवा.
जोति-स्त्री. (सं.) शेतीस उपयुक्त जमीन.
जोतिखी-पु. (सं.) ज्योतिषी.
जोतिस-पु. (लं.) ज्योतिष.
जोतिहा-पु. (सं.) शेतकरी.
जोती-स्त्री. (सं.) १ ज्योत. २ लगाम.
जोधा-पु. (सं.) योद्धा.
जोधार-पु. (सं.) योद्धा; शूर.
जोनरी-स्त्री. ज्वारी.
जोनि-स्त्री. (सं.) योनि.
जोन्ह-स्त्री. (सं..) १ चांदणें. २ चंद्र.
जोन्हार-स्त्री. ज्वारी.

जोपै-प्रत्य. (सं.) जरी; यद्यपि.

ज़ोफ़-पु. (अ.) १ वृद्धावस्था; म्हातारपण. २ सुस्ती; अशक्तता.

जोबन-पु. (सं.) १ यौवन; तारुण्य. २ सुस्वरूपता; सुरूपता. ३ शोभा. ४ स्तन. ५ एक प्रकारचें फूल.

जोबना-क्रि. (सं.) जोवना पहा.

जोम-पु. (अ.) १ जोम; जोर; उत्साह. २ अहंकार; घमेंड.

जोय-स्त्री. (सं.) पत्नी; स्त्री.

जोयना-क्रि. स. जाळणें.

जोयसी-पु. (सं.) ज्योतिषी.

जोरन-पु. (सं.) विरजण.

जोरना-क्रि.स. (सं.) जोडणें.

जोरजोर-पु. (फा.) अतिशय जोर.

जोरा-पु. जोडा.

जोराजोरी-स्त्री. (फा.) जबरदस्ती; धिंगामस्ती.

ज़ोराजोरी-क्रिवि. (फा.) जबरदस्तीनें.

ज़ोरावर-वि. (फा.) ताकतबान; सामर्थ्यवान्.

ज़ोरी-स्त्री. (सं.) जोडी; युग्म.

ज़ोरी-स्त्री. (फा.) जबरदस्ती; जोरी.

जोरू-स्त्री. (सं.) पत्नी: बायको.

जोली-स्त्री. (सं.) जोडीचा; बरोबरीचा.

जोवना-क्रि.स. (सं.) १ पाहणें; न्याहाळणें. २ शोधणें; धुंडणें.

जोश-पु. (फा.) १ उकळी. २ आवेश; उसळी.

जोशन-पु. (फा.) १ बाजुबंद. २ कवच; चिलखत.

जोशाँदा-पु. (फा.) काढा.

जोशीला-वि. (फा.) आवेगपूर्ण.

जोष-स्त्री. (सं.) प्रेम; प्रीति.

जोषक-पु. (सं.) सेवक.

जोषण-पु. (सं.) १ प्रीति; प्रेम. २ सेवा.

जोषा-जोषिता-स्त्री. (सं.) स्त्री; नारी, बाई.

जोस-पु. जोश पहा.

जोह-स्त्री. १ शोध; तपास. २ मार्गप्रतीक्षा. ३ कृपादृष्टि; नजर.

जोहड-पु. (दे.) तळें.

जोहन-स्त्री. (सं.) १ पाहणें. २ तपास; शोध. ३ प्रतीक्षा.

जोहना-क्रि.स. (सं.) १ पाहणें; अवलोकन करणें. २ शोधणें. ३ मार्ग प्रतीक्षा करणें; वाट पाहणें.

जोहर-स्त्री. (दे.) लहान तळें.

जोहार-पु. (सं.) १ जोहार; प्रणाम. २ जौहर पहा.

जोहारना-क्रि.अ. (सं.) प्रणाम करणें; मुजरा करणें.

जौं-अव्य. जर.

जौं-क्रिवि. १ जसें; ज्याप्रमाणें. २ ज्याक्षणीं.

जौंकना-क्रि स. (अनु.) दरडावणें; खडसावणें.

जौंराभौंरा-पु. (सं.) किल्ल्यांतील गुप्त तळघर.

जौंराभौंरा-पु. आवळीं जावळीं मुलें; दोन मुलांची जोडी.

जौंरे-क्रिवि. (फा.) जवळ; निकट.

जौ-पु. (सं.) जव.

जौख-पु. (तुर्की.) १ झुंड; जत्था. २ सैन्य; सेना. ३ पक्षांची ओळ; ४ लोकांचें कोंडाळें.

जौजा-स्त्री. (अ.) पत्नी; बायको.

जौन-सर्व. (सं.) जो.

जौन-पु. (सं.) यवन.

जौनाल-स्त्री. (सं.) रब्बीचें शेत.

जौपै-अव्य. जर; यदि.

जौबन-पु. (सं.) यौवन; तारुण्य.

जौम-पु. जोम पहा.

जारा-पु. १ न्हावी, धोबी इ० स. द्यावयाचें धान्य. २ दोर; रश्शी.

जौलाई-स्त्री. (इं) जुलै.

जौशन-पु. (फा.) बाजुबंद.

जौहर-पु. (फा.) १ जवाहिर; रत्न. २ सारांश; तत्त्व; सार. ३ हत्याराची धार. ४ उत्तमता; सुबकता; गुण-विशेष.

जौहर-पु. (सं.) १ जोहार (रजपूत स्त्रियांनी युद्धप्रसंगी केलेला प्राण-त्याग). २ आत्महत्या; प्राणत्याग. ३ जोहार करण्याकरितां रचलेली चिता.

जौहरी-पु. (फा.) १ जवाहिऱ्या; जवाहिराचा व्यापारी. ३ रत्नपारखी. ४ गुणग्राहक.

ज्ञवार-पु. (सं.) बुधवार.

ज्ञानतः-क्रिवि. (सं.) जाणूनबुजून.

ज्ञानसाधन-पु. (सं.) १ ज्ञानेंद्रिय. २ ज्ञानप्राप्तीचा प्रयत्न.

ज्ञापक-वि. (सं.) सूचक.

ज्ञापित-वि. (सं.) सूचित.

ज़्यादती-स्त्री. (अ.) १ आधिक्य; विपुलता. २ अत्याचार.

ज़्यादा-वि. (अ.) अधिक; पुष्कळ.

ज़्यान-पु. (फा.) नुकसान; हानि.

ज्याफत-स्त्री. (अ.) १ जेवणावळ, २ आतिथ्य.

ज्यामिती-स्त्री. (सं.) भूमितिशास्त्र.

ज्यूँ-अव्य. (सं.) जसें; ज्या तऱ्हेनें; ज्या प्रकारें.

ज्येष्ठ-वि. (सं.) १ मोठा; ज्येष्ठ. २ वृद्ध.

ज्येष्ठ-पु. (सं.) १ ज्येष्ठमास. २ प्राण. ३ परमेश्वर.

ज्येष्ठाश्रम-पु. (सं.) गृहस्थाश्रम.

ज्यों-क्रिवि. (सं.) १ जसें; ज्याप्रमाणें. २ ज्या क्षणीं.

ज्यों ज्यों-अव्य. (सं.) जसेंजसें.

ज्यों त्यों-अव्य. (सं.) कसें बसें; कसें तरी.

ज्योनार-पु. (सं.) ज्यौनार पहा.

ज्यौ-अव्य. (सं.) जर.

ज्यौनार-पु. (सं.) १ जेवणावळ; मेजवानी. २ जेवण; स्वयंपाक.

ज्वरा-स्त्री. (सं.) मृत्यु.

ज्वरित-ज्वरी-वि. (सं.) ताप आलेला.

ज्वलंत-वि. (सं.) १ जळणारा; देदीप्यमान. २ ठळक; अत्यंत स्पष्ट.

ज्वलका-स्त्री. (सं.) अग्निज्वाला.

ज्वान-वि. (सं.) जवान.

ज्वारभाटा-पु. (सं.) भरतीओहोटी.

झ

झकना-क्रि.अ. झीखना पहा.

झंकाड-पु. झंखाड़ पहा.

झँकिया-[illegible]. १ लहान खिडकी; झरोका. २ जाळी.

झंकोर-झंकोला-पु. हवेचा झोत.

झंखना-क्रि.अ. १ पश्चात्ताप करणें. २ शोक करणें.

झंखाट-झँकाड़-पु. (अनु.) १ कांटेरी झुडुप. २ पानें गळून गेलेलें झाड. ३ निरुपयोगी वस्तूंचा ढीग.

झँगरा-पु. (दे.) बांबूचा जाळीदार हारा.

झँगा; झगुला-पु. (फा.) झगा.

झँगुलिया; झँगुली-स्त्री. झबलें.

झंझ-पु. झांज.

झंझट-स्त्री. (अनु.) भांडण; तंटा.

झंझर-पु. (सं.) पाण्याचा खुजा.

झँझरा-पु. (अनु.) खापराचें जाळीदार झांकण.

झँझरा-वि. (अनु.) जाळीदार.

झँझरी-स्त्री. (अनु.) १ जाळी. २ चाळण. ३ मोठा झारा (बंब इ. चा).

झँझरीदार-वि. (अनु.+फा.) जाळीदार.

झंझा-पु. (सं.) १ झंझावात.; वावटळ. २ पावसाची सर.

झंझानिल-पु. (सं.) प्रचंड झंझावात; वावळट. २ तुफानी पाऊस.

झंझार-पु. (सं.) फुटफुट आवाजासहीत किटाळें बाहेर पाडणारी आगीची ज्वाला.

झंझी-स्त्री. (दे.) १ फुटकी कौडी. २ दलालीचा पैसा.

झँझोडना-क्रि.स. (सं.) हिसडे देणें; हिसके देणें.

झंडा-पु. (सं.) निशाण; झेंडा; ध्वज.

झंडी-स्त्री. (सं.) पताका; लहान झेंडा.

झँडूला-वि. (सं.) १ दाट पालवीचें झाड. २ जावळ न काढलेलें (मूल).

झंप-पु. (सं.) उडी.

झँपकना-क्रि.अ. झपकना पहा.

झँपकी-स्त्री. झपकी पहा.

झँपना-क्रि.अ. (सं.) १ झांकलें जाणें. २ लज्जित होणें.

झँपरी-स्त्री. (सं.) पालखीवर घालावयाचा पडदा.

झंपान-पु. (सं.) एक प्रकारची डोली.

झंपित-वि (सं) आच्छादित; झांकलेला.

झँपोला-पु. (सं.) लहान हारा.

झंवराना-क्रि.अ. १ काळवंडणें. २ कोमेजणें.

झँवा-पु. झाँवाँ पहा.

झँवाना-क्रि.अ. (सं.) १ काळवंडणें. २ (अग्नि) मंदावणें. ३ कमी होणें; घटणें. ४ कोमेजणें.

झँवाना-क्रि. स. (सं.) १ काळसर करणें. २ अग्नी मंद करणें. ३ कमी करणें; घटविणें. ४ दगडानें घासणें.

झइं झई-स्त्री. झाई पहा.

झउआ झउवा-पु. हारा; टोपली.

झक-स्त्री. (अनु.) १ मनाची लहर. २ एकादें काम करण्याची अनिवार स्फूर्ति.

झक-वि. (अनु.) साफ; स्वच्छ; चमकदार; झक्क.

झकझक-स्त्री. (अनु.) झकझक; तकार; हुज्जत.

झकझका-वि. (अनु.) चमकदार; तेजदार.

झकझकाहट-स्त्री. (अनु.) चकचकाट; लखलखाट.

झकझलना-क्रि. (सं.) झकझोरना.

झकझोर-पु. (अनु.) हिसडा झटका; झोका.

झकझोरना-क्रि.स. (अनु.) हिसडे देणें; हिसके देणें.

झकझोरा-पु. झकझोर पहा.

झकड़-झक्कड़ पहा.

झकड़ी-स्त्री. (दे.) दुधाची कासंडी.

झकना-क्रि.अ. (अनु.) १ व्यर्थ बक बक करणें. २ क्रोधानें वेडे वाकडे बोलणें.

झकर-पु. झक्कड़ पहा.

झका-वि. झक पहा.

झकाझक-वि. (अनु.) चमकदार; चकचकीत.

झकोर-पु. (अनु.) १ हवेचा झोत. २ झोका; धक्का; झटका.

झकोरा-पु. (अनु.) हवेचा झोत; वाऱ्याचा वेग.

झकोल-पु. झकोर; झकोरा पहा.

झक्क-वि. (अनु.) साफ आणि चकचकीत.

झक्कड़-पु. १ झंझावात; वादळ. २ हवेचा मोठा झोत.

झक्का-पु. (अनु.) १ वावटळ; वादळ. २ हवेचा मोठा झोत.

झक्की-वि. (अनु.) १ व्यर्थ बकवाद करणारा. २ एककल्ली; तऱ्हेवाईक.

झखना-क्रि.अ. झीखना पहा.

झखी-स्त्री. मासा.

झगड़ा-पु. (अनु.) भांडण; झगडा.

झगड़ालू-वि. (अनु.) भांडखोर; कलहप्रिय.

झगला-झगा-झगुला-झगुलियत-पु. (दे.) झबलें.

झज्झर-पु. (सं.) पाण्याचें मडकें.

झज्झी-स्त्री. (दे.) १ फुटकी कौडी. २ दलालीचें द्रव्य.

झझक-स्त्री. (अनु.) १ भीति; धडकी. २ रागानें बोलणें; संतापानें बोलणें. ३ एखाद्या पदार्थातून राहून राहून येणारी दुर्गंधी. ४ मधून मधून येणारा वेडाचा झटका.

झझकना-क्रि.अ. (अनु.) घाबरणें; गांगरणें; थबकणें.

झणकाना-क्रि.स. (अनु.) घाबरविणें; गांगरविणें.

झझकारना-क्रि.स. (अनु.) १ दरडाविणें. २ तुच्छ लेखणें.

झट-क्रिवि. झटकन; लगेच.

झटकना-क्रि.स. (सं.) १ झटकणें; झाडणें. २ झटका देणें; हिसडा देणें. ३ हिसकाऊन घेणें; हिसडून घेणें.

झटकना-क्रि.अ. आजार अथवा दुःख इ०नी क्षीण होणें.

झटका-पु. (अनु.) झटका.

झटकारना-क्रि.स. झटकना पहा.

झटाका-पु. झडाका पहा.

झटास-स्त्री. बौछार पहा.

झटिती-क्रिवि. (सं.) झटकन; तावडतोब.

झट्ट-क्रिवि. झट पहा.

झड़-स्त्री. झड़ी पहा.

झड़कना-क्रि.स. झिटकना पहा.

झड़का-पु. झड़ाका पहा.

झड़ना-क्रिअ. (सं.) झडणें; गळून पडणें.

झड़प-स्त्री. (अनु.) १ मारामारी; मुष्टियुद्ध. २ राग; क्रोध. ३ आवेश; जोर. ४ आगीची ज्वाला. ५ झडका पहा.

झड़पना-क्रि अ. (अनु.) १ झडप मारणें; हल्ला करणें. २ झगडणें; लढणें: ३ हिसकाऊन घेणें.

झडपाझडपी-स्त्री. गुद्दागुद्दी.

झड़पाना-क्रि.स. (अनु.) पक्षांची झुंज लावणें.

झड़वाना-क्रि.स. (सं.) झाडविणें.

झड़ाक-झड़ाका-पु. (अनु.) दोघांची मारामारी; युद्ध.

झड़ाक-झड़ाका-क्रिवि. झटकन; झटपट.

झड़ाझड़-क्रि.वि. (सं.) १ लागोपाठ; एकसारखें. २ लवकर लवकर.

झड़ी-स्त्री. पावसाची झड.

झड़ी-स्त्री. कुलुपाच्या आंतील घोडा.

झनकना-क्रि.अ. (अनु.) १ झणझण आवाज होणें. २ रागानें पाय आपटणें. ३ रागानें चरफडत बोलणें.

झनकमनक-स्त्री. (अनु.) पैंजणाचा नाजुक ध्वनि.

झनिया-वि. झीना पहा.

झन्नाहट-स्त्री. (अनु.) झणझणाट.

झप-क्रिवि. (सं.) झटकन; झपकन.

झपक-स्त्री. (सं.) १ निमिष; पापणी मिटण्यास लागणारा वेळ. २ पापण्यांची झापड. ३ डुलकी; थोडी झोंप. ४ लज्जा; शरम.

झपकना-क्रि.अ. (सं.) १ पापण्या-मिटणें. २ डुलकी घेणें. ३ जोरानें पुढें जाणें; पुढें झटकणें. ४ लज्जित होणें. ५ भिणें.

झपकना-क्रि.स. (अनु.) पापण्यांची उघडझांप करणें.

झपकी-स्त्री. (अनु.) १ डुलकी. २ पापणी मिटण्याची क्रिया. ३ धान्य वारवण्याचा कपडा; डुलवणी.

झपकौहाँ-वि. (अनु.) १ पेंगुळ-लेला; झोपेस आलेला. २ निशा चढ-लेला; झिंगलेला.

झपटना-क्रि.स. (अनु.) एकाद्यावर तुटुन पडणें; झडप घालणें.

झपटना-क्रि.स. (अनु.) हिसकाऊन घेणें.

झपना-क्रि.अ. (अनु.) १ (पापण्या) मिटणें. २ वाकणें. ३ लज्जित होणें.

झपनी-स्त्री. (दे.) १ झांकण; आच्छादन. २ पेटी.

झपलैया-स्त्री. पाटी; हारा.

झपसना-क्रि. अ. वेली अथवा झाडांच्या फांद्या दूरवर पसरणें.

झपाका-पु. शीघ्रता; जल्दी.

झपाका-क्रिवि जल्दी; शीघ्रतेनें.

झपाट-क्रिवि. (सं.) झटपट; झटकन.

झपाटा-पु. (अनु.) १ चापट. २ आक्रमण.

झपाना-क्रि.स. (अनु.) १ बंद करणें (विशेषतः डोळे). २ झुकविणें.

झपित-वि. (अनु.) १ झांकलेला; बंद केलेला. २ झोपेस आलेला. ३ लज्जित.

झपेट-स्त्री. (अनु.) झडप.

झपेटना-क्रि.स. (अनु.) झडप घालणें; हिसकून घेणें.

झपेटा-पु. (अनु.) १ झडप. २ भूतबाधा.

झपोला-पु. हारा.

झपोली-स्त्री. टोपली.

झप्पड-झप्पर-पु. (अनु.) थप्पड.

झप्पान-पु. (दे.) एक प्रकारची डोली.

झबडा-झबरा-वि. (अनु.) केसाळ.

झबरा-पु. अस्वल (नर).

झबरीला-झबरैरा-वि. (अनु.) लांब केस असलेला.

झबा-पु. (अनु.) १ गोंडा. २ जुडगा.

झबार-झबारि-स्त्री. (अनु.) भांडणतंटा.

झबिया-स्त्री. (सं.) लहान गोंडा; लहान जुडगा.

झबुआ-वि. झबरा पहा.

झमक-स्त्री. (अनु.) १ चमक; लकाकी. २ प्रकाश. ३ नखरेल चाल.

झमकड़ा-पु. झमक पहा.

झमकना-क्रि.अ (अनु.) १ चमकणें; लकाकणें. २ झणझण आवाज होणें. ३ झुनझुन करीत नाचणें. ४ ऐट दाखविणें; तोरा दाखविणें.

झमकाना-क्रि.स. (अनु.) लकाकविणें; चमकविणें.

झमकारा-वि. झमझम शब्द करणारा (मेघ).

झमझम-स्त्री. (अनु.) झमझम आवाज.

झमझम-वि. (अनु.) चमकदार; चकचकीत.

झमझम-क्रिवि. (अनु.) १ झमझम शब्द करीत. २ लकलकत.

झमना-क्रि.अ. (अनु.) वांकणें; नम्र होणें.

झमाका–पु. (अनु.) १ झमझम असा पावसाचा आवाज. २ थाट; नखरा.

झमाझम–क्रिवि. (अनु.) १ लकाकत; चमकत. २ झमझम शब्द करीत.

झमाट–पु. (अनु.) झुरमुट.

झमाना–क्रि.अ. (अनु.) १ घेरणें; आच्छादणें. २ काळवंडणें; काळसर होणें.

झमाना–क्रि.स. (अनु.) एकत्र करणें; गोळा करणें.

झमाना–पु. १ केसाळ प्राणी. २ डोंबाऱ्याबरोबरचा पोऱ्या. ३ गबाळ्यासारखे सैल कपडे घालणारा ४ लाडका मुलगा.

झमेल-झमेला–पु. (अनु.) १ तंटा; बखेडा; भांडण. २ जनसमूह; गर्दी.

झमोलिया–पु. (अनु.) भांडखोर.

झर–स्त्री. (सं.) १ निर्झर; झरा. २ समूह. ३ वेग. ४ पावसाची झड. ५ झळ; आंच; ताप. ६ ज्वाला. ७ कुलुपाच्या आंतील घोडा.

झरक–स्त्री. झलक पहा.

झरझराना–क्रि.स. (अनु.) भांड्यांत पाणी घेऊन जोरानें खळबळविणें.

झरना–क्रि अ. (सं.) १ ओघळणें; झरणें. २ झडणें; पडणें.

झरना–पु. (सं.) झरा.

झरना–पु. (सं.) १ धान्य चाळण्याची चाळण. २ मोठा झारा. ३ एक प्रकारचा चारा.

झरप–स्त्री. (अनु.) १ झोंत. २ वेग. ३ टेकू; टेकण. ४ पडदा; झडप. ५ ५ झडप पहा.

झरपना–क्रि.अ. (अनु.) १ झोडपणें (पावसाचें). २ झडपना पहा.

झरसना–क्रि.अ. (अनु.) १ झुलसना पहा. २ सुखणें; कोमेजणें.

झरसाना–क्रि.स. (अनु.) १ झलसाना पहा. २ सुकविणें; कोमेजविणें.

झरहरना–क्रि.अ. (अनु) झरझर असा आवाज करणें.

झरहरा–वि. झँझरा पहा.

झरहराना–क्रि.अ. (अनु.) वाऱ्यानें किंवा पावसानें झरझर असा आवाज करीत झाडांची पानें पडणें.

झरहराना–क्रि.स. (अनु.) १ झटकणें; झाडणें. २ झाडांच्या फांद्या हलवून पाचोळा खालीं पाडणें.

झरा–पु. (दे.) एक प्रकारचें गवत.

झराझर–क्रिवि. (अनु.) झरझर; वेगानें. २ एकसारखे; लागोपाठ. ३ झरझर आवाज करीत.

झरि-झरी-स्त्री. (सं.) १ पावसाची सर. २ झड़ी पहा.

झरोखा-पु. (अनु.) झरोका; खिडकी.

झरैया-पु. (दे.) एक पक्षी.

झल-पु. (सं.) १ झळ; आंच. २ उत्कट इच्छा. ३ कामेच्छा. ४ राग; क्रोध. ५ समूह.

झलक-स्त्री. (सं.) १ चमक; द्युति. २ छाया; प्रतिबिंब.

झलकदार-वि. (सं.+फा) चमकदार.

झलकना-क्रि.अ. (सं.) १ चमकणें. २ आभास होणें.

झलकनि-स्त्री. झलक पहा.

झलका-पु. (सं.) फोड.

झलकाना-क्रि स. (सं.) १ झळकविणें; चमकविणें; दाखविणें; दर्शविणें.

झलकी-स्त्री. झलक पहा.

झलझल-वि. (सं.) चमक; चकचकाट.

झलझल-क्रिवि. (सं.) झळाळत; झळकत.

झलझलाना-क्रि.अ. (सं.) झळकणें; चकचकणें; चमकणें.

झलझलाना-क्रि.स. (सं.) झळकविणें; चमकविणें.

झलना-क्रि.स. (सं.) १ पंखा हलविणें. २ ढकलणें; लोटणें.

झलना-क्रि.अ. (सं) १ हलणें; डोलणें. २ शेखी मिरविणें.

झलमल-पु. (सं.) १ अंधुक उजेड. चकचकाट.

झलमल-क्रिवि. झलझल पहा.

झलमलाना-क्रि.अ. (सं.) १ लुकलुकणें; चमचमणें. २ ज्योत फडफडणें.

झलमलाना-क्रि.अ. (सं.) दिव्याची ज्योत फडफडविणें.

झलमलाहट-स्त्री. चकचकाट; लखलखाट.

झलराना-क्रि.अ. (सं.) फैलावणें.

झलवाना-क्रि.स. (सं.) पंखा वारविणें.

झला-पु. (सं.) १ पावसाची लहान सर. २ झालर; तोरण इत्यादि. ३ पंखा. ४ समूह.

झला-स्त्री. (सं.) उन्ह.

झलाझल-वि. चकाकणारा; लकलकीत.

झलाझली-वि. चकचकीत; लकलकीत.

झलाझली-स्त्री. चकचकाट; लखलखाट.

झलाना-क्रि. स. झळवाना पहा.

झलाबोर-पु. (सं.) १ कलाबतूनें भरलेला लुगड्याचा पदर. २ एक प्रकारची आतिशबाजी. ३ चकाकी; चमक

झलाबोर-स्त्री. (सं.) चकचकीत; चमकदार.

झलामल-वि. (सं.) चकाकी; चमक.

झलामल-वि. (सं.) चकचकीत; चमकदार.

झलुना-क्रि. अ. मोठमोठ्या गप्पा मारणें; बढाई मारणें.

झल्लरी-स्त्री. (सं.) १ झांज. २ घाम.

झल्ला-पु. (दे.) १ हारा; पाटी. २ पावसाची सर; वृष्टि. ३ तुषार.

झल्ला-वि. अधिक पाणी असलेला; पातळ (दाट नाहीं असा.)

झल्ला-वि. १ वेडा. २ महामूर्ख.

झल्लाना-क्रि.अ. चिडणें; रागावणें.

झलाना-क्रि. सं. चिडविणें.

झल्लिका-स्त्री. (सं.) १ अंगपुसणें; पंचा. २ अंगावरचा मळ. ३ प्रकाश; दीप्ती. ४ सूर्य किरणांचा प्रकाश.

झल्ली-वि. बाताड्या; गप्पीदास.

झल्ली-स्त्री. चामड्यानें मढविलेलें एक वाद्य.

झवर-पु. (दे.) झगडा; कलह

झष-पु. (सं.) १ मासा. २ ताप; उष्णता. ३ वन.

झसना-क्रि.स. (अनु.) लुबाडणें; ठकविणें.

झहराना-क्रि.अ. १ झरझर असा आवाज करीत पाऊस पडणें. २ खिजविणें. ३ हलविणें.

झहरना-क्रि. अ. सरसर आवाज होणें (पावसाचा).

झाँई-स्त्री. (सं.) १ पडछाया; छाया. २ अंधार. ३ धोका; कपट. ४ प्रतिध्वनि. ५ शरीरावरील काळे डाग.

झाँई-स्त्री. (अनु.) भोंवळ.

झाँईमाँई-स्त्री. (अनु.) मुलाचा शिवाशिवीचा खेळ.

झाँक-स्त्री. (सं.) डोकाऊन पाहण्याची क्रिया.

झाँकना-क्रि.अ. (सं.) डोकाऊन पाहणें

झाँकनी-स्त्री. (सं.) १ दर्शन. २ विहिर.

झाँका-पु. (सं.) १ झरोका. २ जाळीदार हारा.

झाँकी.-स्त्री. (सं.) १ अवलोकन; पाहणें. २ दृश्य; देखावा; शोभा. ३ झरोका.

झाँख-पु. (दे.) एक जंगली हरिण.

झाँखना-क्रि.अ. (सं.) डोकाऊन पाहणें.

झाँगला-वि. (दे.) ढिला कपडा.

झाँगा-पु. झगा.

झाँजन-स्त्री. (सं.) पैंजण.

झाँझ-स्त्री. (सं.) १ झांज. २ क्रोध; राग. ३ पाजीपणा. ४ दुष्ट विचाराचा आवेग. ५ कोरडी विहिर किंवा तळें. ६ कामेच्छा. ७ पैंजण.

झाँजडी-स्त्री. (सं.) १ झांज. २ पैंजण.

झाँझन-स्त्री. (सं.) पैजण.

झाँझर-स्त्री. (अनु.) १ पैंजण. २ चाळण.

झाँझर-वि. १ जुना पुराणा; फाटका-तुटका. २ भोकें पडलेला.

झाँझरि-स्त्री. झँझर पहा.

झाँझा-पु. १ झाडांचीं पानें खाणारा किडा. २ झांज. ३ तंटाबखेडा.

झाँझिया-पु. (सं.) झांज वाजविणारा.

झाँटा-पु. (दे.) भांडण; तंटाबखेडा.

झाँप-पु. (सं.) १ झांकण. २ झांपड. ३ झाप; पडदा.

झाँप-पु. (सं.) धुडगूस; हंसणें खिदळणें.

झाँपना-क्रि.स. (सं.) १ झांकणें. २ शरमणें; लाजणें.

झाँपी-स्त्री. (सं.) १ झांकण्याची टोपली. २ झोंप.

झाँपो-स्त्री. (दे.) १ छिनाल स्त्री. २ एक पक्षी

झाँवना-क्रि.स. (सं.) विटेच्या तुकड्यानें अंग घासणें.

झाँवर-स्त्री. पावसाळयांत पाणी सांठणारी सखल जमीन.

झाँवर-वि. (सं.) १ काळसर. २ मलिन. ३ कोमेजलेला. ४ मंद; सुस्त.

झाँवली-स्त्री. (सं.) १ झलक पहा. २ नेत्रसंकेत.

झाँवाँ-पु. (सं.) अंग घासण्याचा विटेचा तुकडा.

झाँसना-क्रि.स. (सं.) ठकविणें; फसविणें.

झाँसा-पु. (सं.) १ धाक; दपटशा. २ फसवणूक.

झाँसिया-झाँसू-पु. (सं.) धोकेबाज; फसव्या.

झाई-स्त्री. झाँई पहा.

झाग-पु. (सं.) फेस.

झागना-क्रि.अ. (सं.) फेस येणें.

झागाना-क्रि.स. (सं.) फेस आणणें.

झाझ-स्त्री. (सं.) झांज.

झाड़-पु. (सं.) १ झाड. २ गुच्छ.

झाड-स्त्री. (सं.) झाडण्याची क्रिया. २ खरडपट्टी.

झाड़खंड-पु. (सं.) झाडी; जंगल.

झाड़खंगाड-पु. १ कांटेरी झुडपांची जाळी. २ निकामी वस्तूंचा ढीग.

झाड़दार-वि. (सं.+फा.) १ घन. २ कांटेरी. ३ वेलबुट्टीदार.

झाड़न-स्त्री. (सं.) १ केरकचरा. २ झटकणी. ३ झाडणी.

झाड़ना-क्रि.स. (सं.) १ झाडणें; झटकणें. ३ भूत काढणें.

झाड़बुहार-स्त्री. झाडणें; साफसफाई.

झाड़ा-पु. (सं.) १ मंत्रतंत्र. २ झाडा; झडती. ३ झाडा; शौच. ४ शौचकूप

झाड़ी-स्त्री. (सं.) १ लहान झाड. २ झुडुपांची जाळी. ३ डुकराच्या केसांची कुंचली.

झाड़ीदार-वि. (सं.+फा.) १ झाडासारखा. २ कांटेरी.

झाड़ूबरदार-पु. (सं.+फा.) १झाडूवाला. २ भंगी.

झापड़-पु. (सं.) थप्पड.

झाबर-पु. दलदलीत जमीन.

झाबा-पु. (सं.) १ करंडा; टोपली; हारा. २ तेल ठेवण्याचा कातडी बुधला. ३ एक प्रकारची थाळी. ४ झाड (झुंबर). ५ गुच्छ.

झाम-पु. (दे.) १ गुच्छ. २ कुदळ. ३ धमकी. ४ कपट; धोका.

झामक-पु. झाँवाँ पहा.

झामी-वि. (दे.) धोकेबाज.

झायँझायँ-स्त्री. (अनु.) १ झणकार; झणझण आवाज. २ वाऱ्याचा सों सों आवाज.

झावँझावँ-स्त्री. (अनु,) १ बकवाद. २ तकरार; हुज्जत.

झार-वि. (सं.) १ केवळ; एकमात्र. २ सर्व; संपूर्ण.

झार-स्त्री. (सं.) १ ज्वाला. २ आंच; दाह.

झारन-स्त्री. (सं.) झाडन पहा.

झारना-क्रि.स. (सं.) १ केस विंचरणें. २अलग करणें; छाटणें. ३ झाडणें.

झारा-पु. १ गाळलेली भांग. २ पातळ सार; सूप.

झारि-स्त्री. झार पहा.

झारी-स्त्री. (सं.) १ झारी. २ आंबोशीचें सार. ३ झाडी.

झारु-पु. (सं.) झाडू.

झारेवाला-पु. पट्टा, बोथाटी आदि खेळणारा.

झाल-पु. १ झांज. २ झाळण्याची क्रिया. ३ झारा.

झाल-स्त्री. १ तिखटपणा; झणझणीतपणा. २ लहर; तरंग. ३ कामेच्छा. ४ संततधार; एकसारखी पावसाची झोड.

झालड़-क्रि. (सं.) १ झालर. २ घंटा.

झालना-क्रि.स. (दे.) १ झाळणें. २ पाणी थंड होण्याकरितां बर्फांत ठेवणें.

झालर-स्त्री. (सं.) १ झालर. २ देवांतील घंटा. ३ झांज. ४ कांठ; कड; किनारा.

झालरा-पु. १ एक रुपेरी हार. २ रुंद विहिर.

झालि-स्त्री. (सं.) १ पावसाची झड. २ कैरीची कांजी.

झिंगवा-स्त्री. (सं.) एक प्रकारची लहान मासळी.

झिंगुली-स्त्री. लहान मुलांचा झगा.

झिंझिया-स्त्री. (अनु.) लहान लहान भोकें पाडलेली घागर, हिच्यांत दिवा ठेऊन नाचतात.

झिझकना-क्रि.अ. (अनु.) १ चिडणें. २ थबकणें. ३ सावध होणें.

झिझकारना-क्रि.स. (अनु.) झिडकारणें; दरडावणें.

झिझोडना-क्रि.स. (दे.) ओढाताणी करणें; हिसकणें.

झिटकारना-क्रि.स. झटकारना पहा.

झिड़क-स्त्री. झिडखी पहा.

झिड़कना-क्रि.स. (अनु.) १ झिडकारून बोलणें; तिरस्कारानें बोलणें. २ झटकून टाकणें; झटकणें.

झिड़की-स्त्री. (अनु.) १ दटावणी; दम. २ झटकणें.

झिड़झिडाना-क्रि.अ. (अनु.) घालून पाडून बोलणें.

झिपना-क्रि.च. (सं.) लाजणें; शरमणें.

झिपाना-क्रि.अ. (सं.) लाजविणें.

झिरकना-क्रि.स. झिड़कना पहा.

झिरझिर-क्रिवि. (अनु.) हळुहळु; मंदमंद; धीरेधीरे.

झिरझिरा-वि. (सं.) झिरझिरित; विरविरित; पातळ; तलम.

झिरझिराना-क्रि.अ. झिड़झिड़ाना पहा.

झिरना-क्रि.अ. झरना पहा.

झिरना-पु. (सं.) १ छिद्र. २ झरना पहा.

झिरा-स्त्री. (सं.) आय; उत्पन्न.

झिरी–स्त्री. १ सूक्ष्म छिद्र. २ लहान डुरी. ३ विहीरीशेजारून वहाणारा ओहोळ. ४ दंव; तुषार. ५ दंव पडल्यानें खराब झालेलें पीक.

झिर्री–स्त्री. (सं.) पाणी सांठण्याकरितां नाल्यांत पाडलेला खड्डा.

झिलना–क्रि.अ. १ दांडगाईनें घुसणें. २ तृप्त होणें. ३ तल्लीन होणें. ४ कष्ट; हाल आपत्ति साहिली जाणें.

झिलम–स्त्री. (अनु.) १ लोखंडी चिलखत. २ जिरेटोप.

झिलमिल–स्त्री. (अनु.) १ लुकलुकणारा प्रकाश. २ अस्थिर ज्योत. ३ अतिशय तलम मलमल.

झिलमिल–वि. (अनु.) लुकलुकणारा.

झिलमिला–वि. (अनु.) १ दाट वा घट्ट नाहीं असा. २ छिद्रें असलेला. ३ लुकलुकणारा. ४ अंधुक; अस्पष्ट.

झिलमिलाना–क्रि.अ. लुकलुकणें.

झिलमिली–स्त्री. (अनु.) १ चिकाचा पडदा. एक कर्णभूषण.

झिल्लड़–वि. (अनु.) झिरझिरीत.

झिल्ला–वि. (अनु.) १ पातळ; बारीक. २ झिरझिरीत.

झिल्ली–स्त्री. (सं.) १ पापुद्रा. २ विरविरीत पडदा.

झिल्ली–वि. स्त्री. (सं.) सडपातळ.

झिल्ली–पु. झींगुर पहा.

झींक–पु. झींका पहा.

झींकना–क्रि.अ. झींखना पहा.

झींकना–क्रि.स. भिरकावणें; फेंकणें.

झींका–पु. (दे.) दळताना जात्यांत घालण्याचा धान्याचा वैरा.

झींखना–क्रि.अ. (सं.) १ पस्तावणें; खिजणें. २ रडगाणें गाणें.

झींचना–पु. (सं.) रडगाणें; कर्मकहाणी.

झींगट–पु. (दे.) सुकाणु धरणारा नाखवा.

झींगा–पु. (सं.) १ एक माशाची जात. २ एक प्रकारचें धान्य. ३ कापशीवरील किडा.

झींगुर–पु. (अनु.) घुरघुरा किडा.

झींसा–पु. **झींसी**–स्त्री. (अनु.) पावसाचे तुषार.

झीखना–क्रि.अ. झींखना पहा.

झीन-ना–वि. (सं.) १ पातळ; बारीक; झिरझिरीत; २ दुर्बळ; दुबळा. ३ मंद; धिम्मा.

झीमर–पु. झीवर पहा.

झील–स्त्री. (सं.) स्वाभाविक जलाशय; सरोवर.

झीली–स्त्री. (सं.) १ मलई. २ झिल्ली पहा.

झीवर–पु. (सं.) नावाडी; धीवर.

झुंझलाना–क्रि.अ. (अनु.) कावणें; चिडणें; संतापणें.

झुकझोरना–क्रि.स झकझोरना पहा.

झुकना–क्रि.अ. १ वांकणें; झुकणें. २ क्रुद्ध होणें.

झुकमुख–पु. (सं.) झुंजुमुंजु.

झुकरना–क्रि.अ. (अनु.) खिजणें.

झुकराना–क्रि अ. (सं.) झोका खाणें.

झुकवाना–क्रि.स. (सं.) वाकविणें (दुसऱ्याकडून).

झुकाना–क्रि.स. (सं.) वाकविणें;झुकविणें; लवविणें.

झुकाझुखी–स्त्री. झुकमुख पहा.

झुकार–पु. (सं.) हवेचा झोत.

झुकाव–पु. (सं.) १ प्रवृत्ति; झुकाव; कल. २ उतार; ढाळ.

झुकावट–स्त्री. प्रवृत्ति; कल.

झुटपुटा–पु. (अनु.) अंधुक उजेड.

झुटुंग–वि. (सं.) खवीस; जटा वाढलेला.

झुट्ठा–वि. झूठा पहा.

झुठकाना–क्रि.स. (सं.) झुठलाना पहा.

झुठलाना–क्रि.स. (सं.) १ खोटें ठरविणें. २ खोटेंनाटें सांगून फसविणें.

झुठाई–स्त्री. (सं.) असत्यता;खोटेपणा.

झुठाना–क्रि.स. (सं.) खोटें ठरविणें.

झुन–स्त्री. (दे.) १ एक प्रकारचा पक्षी. २ हाता पायाला येणाऱ्या मुंग्या.

झुनक–पु. (अनु.) नूपुरांचा ध्वनि.

झुनकना–क्रि.अ. (अनु.) झुणझुण आवाज होणें.

झुनकना–पु. (सं.) झुनझुना पहा.

झुनझुन–झुनक पहा.

झुनझुना–पु. (अनु.) खुळखुळा.

झुनझुनाना–क्रि.अ. झुणझुण होणें.

झुनझुनाना–क्रि.स. (अनु.) झुणझुण शब्द उत्पन्न करणें.

झुनझुनियाँ–स्त्री. (अनु.) १ पैंजण. २ बेडी.

झुनझुनी–स्त्री. (अनु.) हातापायांना येणाऱ्या मुंग्या.

झुपरी–स्त्री. (अनु.) झोंपडी.

झुमका–पु. (सं.) झूल.

झुमना–पु. (सं.) डोलणारा;हलणारा.

झुमरा–पु. (दे.) मोठा घण.

झुमरी–स्त्री. (दे.) १लांकडाची हातोडी २ चोपणें; धुमस.

झुरकुट–वि. १ कोमेजलेला. २ कृश; दुबळा.

झुरकुटिया–वि. (दे.) कृश; हडकुळा.

झुरकुन–वि. (दे.) चूर; कण.

झुरझुरी–स्त्री. (अनु.) कंप; कापरें; हुडहुडी.

झुरना–क्रि.अ. (सं.) १ सुखणें; शुष्क होणें. २ झुरणें; दुःख करणें. ३ कृश होणें; गळणें.

झुरमुट–पु. १ झुडपांची जाळी. २ झुंड; समूह. ३ गुरगुटी करून झोंपण्याची क्रिया.

झुरवाना–क्रि.स. (सं.) वाळविणें; सुखविणें (दुसऱ्याकडून).

झुरवाना–क्रि.अ. (सं.) सुखणें पहा.

झुरहुरी–स्त्री. झुरझुरी पहा.

झुराना–क्रि.स. (सं.) वाळविणें;सुखविणें.

झुराना–क्रि.स. (सं.) १ सुखणें. २ २ घाबरणें; निस्तब्ध होणें. ३ क्षीण होणें.

झुरावन–स्त्री. (सं.) एकादी वस्तु सुखल्यामुळें तिच्यांतून निघून गेलेला पाण्याचा अंश.

झुर्री–स्त्री. सुरकुती; वळी; सळ.

झुलक्का–पु. (अनु.) खुळखुळा.

झुलना–पु. (सं) १ झोपाळा. २ स्त्रियांचा सैल अंगरखा.

झुलनी–स्त्री. (सं.) १ नथेंतील मोत्यांचा झबका. २ डूल.

झुलवा–पु. (सं.) झोपाळा.

झुलसना–क्रि.अ. (सं.) करपणें; होरपळणें.

झुलसवाना–क्रि.स. (सं.) होरपळविणें; करपविणें.

झुलसवाना–क्रि.स. (सं.) होरपळविणें (दुसऱ्याकडून).

झुलसाना–क्रि.स. (सं.) करपविणें.

झुलाना–क्रि.स. (सं.) १ झोके देणें. २ झुलविणें; दिरंगाई करणें; टोलवाटोलव करणें.

झुलावना–क्रि. स. झुलाना पहा.

झुलुआ-झुला–पु. झूला पहा.

झुहिराना–क्रि. अ. लादले जाणें.

झुहिराना–क्रि. स. लादणें; ओझें लादणें.

झूँक–पु. (सं.) वाऱ्याचा झोत.

झूँक–स्त्री. झोंक पहा.

झूँकना–क्रि. स. झोंकना पहा.

झूँकना–क्रि. स. झोंखना पहा.

झूँझल–स्त्री. (अनु.) धुसफूस.

झूँटा–पु. (सं.) १ झिंज्या. २ झोंटा पहा.

झूँटा–वि. (सं.) खोटा.

झूँठ–वि. (सं.) असत्य.

झूँपडा–पु. (दे.) झोंपडी.

झूँसना–क्रि.अ. (सं.) झुलसना पहा.

झूँसा–पु. (दे.) एक प्रकारचें गवत.

झूकटी–स्त्री. लहान झाडी.

झूझना–क्रि.अ. (सं.) झुंजणें.

झूठ-मूठ–पु. (सं) असत्य; खोटें.

झूठ–स्त्री. जूठन पहा.

झूठमूठ–क्रिवि. (सं.) खोटेंनाटें; व्यर्थ; निराधार.

झूठा–वि. (सं.) १ असत्य; मिथ्या. २ खोटा; मिथ्यावादी. ३ नकली; बनावटी. ४ बिघडलेला; नादुरुस्त. ५ जूठा पहा.

झूठों–क्रिवि. (सं.) १ वरवरचें. २ नांवाला.

झूणि–पु. (सं.) १ एक प्रकारची सुपारी. २ एक अपशकुन.

झूना–वि. झीना पहा.

झूम–स्त्री. (सं.) १ डोलण्याची क्रिया. २ डुलकी.

झूमक-का–पु. (सं.) १ होळीच्या वेळीं स्त्रियांनीं डुलत झुलत म्हणावयाचें गीत. २ होळीच्या वेळीं होणारें नृत्य. ३ गुच्छ; झुबका. ४ विवाहसमयीं गाइलें जाणारें एक विशिष्ट गीत. ५ डोक्याच्या पदराला लाविलेले मोत्यांचे लहान लहान झुबके.

झूमड़–पु. झूमर पहा.

झूमना–क्रि.स. (सं.) १ डुलतडुलत चालणें. २ झोके खाणें. ३ झुलणें; डुलणें.

झूमर–पु. (सं.) १ डोक्यांत घालण्याचा एक झुबकेदार अलंकार. २ डूल. ३ झूमक पहा. ४ घोळका. ५ नाचाच्या वेळीं तयार होणारें वर्तुळ. ६ खेळांतील लांकडी झुंबर.

झूर–वि. (सं.) १ वाळलेला; सुका; शुष्क. २ रिकामा; रिता. ३ व्यर्थ. ४ उष्ण.

झूर–स्त्री.(सं.) १ दाह. २ दुःख;ताप.

झूरा–वि. झूर पहा.

झूरा–पु. (सं.) १ कोरडी जमीन; शुष्क ठिकाण. २ अवर्षण. ३ न्यूनता.

झूरि–स्त्री. झूर पहा.

झूरे–क्रिवि. (सं.) व्यर्थ; विनाकारण.

झूरै–वि. झूर पहा.

झूलना–पु. (सं.) १ श्रावण मासांतील एक उत्सव. यावेळीं रामचंद्राची किंवा कृष्णाची मूर्ती पालखींत घालून ती नाचत गात मिरवतात. २ एक नृत्य गीत.

झूलना–क्रि.अ. (सं.) १ झोंके घेणें; डोलणें. २ झोपाळयावर बसून डुलकी घेणें.

झूलना-वि. (सं.) झुलणारा; झुलता.

झूलना-पु. (सं.) १ हिंडोला; झोपाळा; पाळणा. २ झोका.

झूला-पु. (सं.) १ हिंडोला; झोपाळा; २ झूला; पूल. ३ झूल. ४ झोका.

झेंपना-झपना-क्रि.अ. (सं.) लाजणें; शरमणें.

झेंपु-वि. (सं.) शरमिंदा.

झेर-स्त्री. (फा.) १ उशीर; विलंब. २ तंटा; भांडण.

झेरना-क्रि.स. (सं.) झेलणें; साहणें.

झेरना-क्रि.अ. (सं.) सुरू करणें; आरंभ करणें.

झेरा-पु. तंटा बखेडा.

झेल-स्त्री. (सं.) १ पोहतांना पाणी कापण्याची क्रिया. २ धक्का. ३ झेल ण्याची क्रिया. ४ विलंब; उशीर.

झेलना-क्रि अ. (सं.) १ झेलणें. २ पोहतांना पाणी कापणें. ३ पाण्यामध्यें शरीर हलविणें. ४ पुढें रेटणें; ढकलणें. ५ पचविणें.

झोंक-स्त्री. (सं.) १ झोंक; झुकाव; कल. २ भार; बोजा. ३ वेग; गति. ४ झोंक; थाटमाट. ५ पाण्याची लाट ६ झोका.

झोंकना-क्रि.स. (सं.) १ झुगारणें; फेकणें. २ ढकलणें; लोटणें. ३ वेडावांकडा अवाच्या सवा खर्च करणें. ४ संकटांत लोटणें. ५ काम लादणें. ६ दोष लोटणें.

झोंकवा-पु. (दे.) भट्टीमध्यें कोळसा वगैरे टाकणारा (फायर मन).

झोंका-पु. (सं.) १ झोंका; हेलकावा. २ झटका; हिसडा. ३ वाऱ्याचा झोत. ४ झोंक; थाटमाट.

झोंकाई-स्त्री. (सं.) १ झुगारणें. २ २ फेकणें.

झोंकिया-पु. झोंकवा पहा.

झोंकी-स्त्री. (सं.) १ भार; जबाबदारी. २ जोखीम.

झोंझ-पु. (दे.) १ घरटें. २ कंड.

झोंझल-पु. राग; घुस्सा.

झोंट-पु.. (सं.) १ झाडी. २ झुडुप. ३ जुडी; गड्डी. ४ झिंज्या.

झोंटा-पु. (सं.) १ झिंज्या. २ जुडी; गड्डी. ३ झोका. ४ म्हशीचा पाडा. ५ रेडा.

झोंपडा-पु. झोपडी.

झोंपडी-स्त्री. झोपडी.

झोंपा-पु. (अनु.) गुच्छ.

झोंटिंग-वि. (सं.) झिंज्या असलेल.

झोंटिंग-पु. (सं.) वेताळ; भूत.

झोड़-पु. (सं.) पोफळ.

झोपंडा-पु. झोपडी.

झोर-पु. झोल पहा.

झोरई-वि. (सं.) रसदार.

झोरई-स्त्री. (सं.) रस्सेदार भाजी.

झोरना-क्रि स. (सं.) १ झटका देणें. २ झोडणें. ३ एकत्र करणें; गोळा करणें.

झोरा-पु. गुच्छ; झुबका.

झोरी-स्त्री. झोळी.

झोल-पु. (सं.) १ भाजीचा दाट रस. २ पातळ पिठलें. ३ पेज. ४ मुलामा. ५ झोळ. ६ पदर. ७ पडदा. ८ राख; भस्म. ९ दाह.

झोल-वि. (सं.) १ ढिला; सैल. २ खराब; निकामी.

झोल-पु. (सं.) १ चूक; भूल. २ गर्भाची पिशवी. ३ गर्भ.

झोलदार-वि. (सं.+फा.) १ रस्सेदार. २ मुलामा केलेलें. ३ झोळदार.

झोलना-क्रि.स. जाळणें.

झोला-पु. (सं.) १ मोठी झोळी. २ खोळ. ३ कफनी. ४ पक्षघात. ५ झोका. ६ झटका; धक्का. ७ आपत्ति; बाधा. ८ हातानें केलेली खूण; इशारा.

झोली-स्त्री. (सं.) १ झोळी. २ राख; भस्म. ३ गवताचें बंडळें. ४ मोट.

झौंझट-पु. झंझट पहा.

झौंद-पु. (दे.) पोट.

झौंर-पु. (सं.) १ झुंड; समूह. २ गुच्छ; वृक्षसमूह.

झौंरना-क्रि.अ. (अनु.) १ गुंजारव करणें. २ झौंरना पहा.

झौंरा-पु. झौंर पहा.

झौंराना-क्रि.स. (सं.) काळवंडणें; कोमेजणें.

झौंसना-क्रि.अ. झुलसना पहा.

झौर-पु. (अनु.) १ झगडा; हुज्जत. २ दमदाटी.

झौरना-क्रि.स. (सं.) झडप घालून घेणें; हिसडणे.

झौरा-पु. (अनु.) वादविवाद; झगडा.

झौरे-क्रिवि. समीप; जवळ; निकट.

झौहाना-क्रि.अ. (अनु.) १ गुरकावणें. २ गुरगुरणें.

ट

टंक-पु. (सं.) १ टांक (२१/$\frac{3}{4}$ रत्ती). २ टांकण खार. ३ कुऱ्हाड; परशु. ४ छिन्नि. ५ कुदळ. ६ खजिना. ७ कपार. ८ अभिमान; दर्प. ९ क्रोध; राग. १० म्यान. ११ नाणें.

टंकक-पु. (सं.) चांदीचा रुपया वा नाणें.

टंकक शाला-पु. (सं.) टांकसाळ.

टंकण-पु. (सं.) १ टांकणखार. २ डाग लावण्याचें काम.

टँकना-क्रि अ. (सं.) १ झाळलें जाणें. २ शिवलें जाणें. ३ लिहिलें जाणें. ४ टांकी लाविली जाणें.

टंका-पु. (सं.) टक्का; रुपया.

टँकाना-क्रि.स. (सं.) १ शिलाई करविणें. २ टांकी लावून घेणें.

टँकाना-क्रि.स. (सं.) नाण्याची पारख करवून घेणें.

टंकार-स्त्री. (सं.) १ टणत्कार. २ झंकार. ३ विस्मय; आश्चर्य. ४ कीर्ति ५ प्रसिद्धी.

टंकी-स्त्री. टांकी.

टंकोर-पु. टंकार पहा.

टंकोरना-क्रि.स. (सं.) १ टणत्कार करणें. २ ठोकर मारणें; ठोकरणें.

टंकौरी-स्त्री. (सं.) सोनें, चांदी इ. वजन करण्याची लहान तागडी.

टंग-पु. (सं.) १ टांग. २ कुऱ्हाड; फरशी. ३ टांकणखार. ५ टांक (४ मासे).

टँगडी-स्त्री. (सं.) तंगडी.

टंगण पु. (सं.) टांकणखार.

टँगना-क्रि.अ. (सं.) १ लोंबकळणें; लटकणें. २ फांशी जाणें.

टँगना-पु. (सं.) धुणें वाळत घालण्याची दांडी वा रश्शी.

टँगरी-स्त्री. तंगडी.

टँगारी-स्त्री. (सं.) कुऱ्हाड.

टंच-वि. (सं.) १ कंजूषपणा. २ निष्ठुरपणा.

टंच-वि. तयार; सिद्ध.

टंटघंट-पु. (अनु.) अवडंबर.

टंटा-पु. (अनु.) १ खटाटोप. २ झगडा. ३ उपद्रव; दंगा.

टंडल-पु. मुकादम.

ट-पु. (सं.) १ नारळांतील खोबरें. २ चतुर्थांश भाग. ३ शब्द.

टकटका-पु. (सं.) टक; स्थिर दृष्टि.

टकटकाना-क्रि.अ. (सं.) टक लावणें.

टकटकी-स्त्री. (सं.) टक; अनिमिष दृष्टि.

टकटोना-टकटोरना-क्रि.स. (सं.) १ चांचपडून पाहणें. २ शोधणें.

टकटोलना-टकटोहना-क्रि. स. (सं.) चांचपडून पाहणें.

टकना-पु. (सं.) गुढगा.

टकना-क्रि.अ. टँकना पहा.

टकराना-क्रि.अ. १ ठोकरणें; टक्कर खाणें. २ इकडून तिकडे तिकडून इकडे हेलपाटे मारणें.

टकराना-क्रि. स. आपटणें.

टकसरा-पु. (दे.) एक जातीचा कळक.

टकसार-टकसाल-स्त्री. (सं.) १ टांकसाळ. २ पारखलेली वस्तु; अस्सल वस्त.

टकसाली-वि. (सं.) १ टांकसाळे संबंधी. २ खरा; शुद्ध; चोख. ३ सर्व सम्मत; सर्वमान्य. ४ परीक्षित; पक्का.

टकसाली-पु. (सं.) टांकसाळींचा अधिकारी.

टकहाई-स्त्री. (सं.) नीच वेश्या.

टका-पु. (सं.) १ टक्का; रुपया. २ ढब्बू पैसा. ३ धन; द्रव्य; पैसा-अडका. ३ तीन तोळयांचें वजन.

टकाटकी-स्त्री. टकटकी पहा.

टकाना-क्रि. स. टँकाना पहा.

टकानी-स्त्री. बलगाडीचें जोखड.

टकी-स्त्री. टकटकी पहा.

टकुआ-पु (सं.) १ टकळी. २ लहान तराजूच्या पारडयांची दोरी.

टकुली-स्त्री. (सं.) टांकी; छिन्नी.

टकैट-टकैत-वि. (सं.) धनिक.

टकार-स्त्री. (सं.) १ ओरखडा. २ लहान जखम. ३ नगाऱ्यावरचा आघात. ४ नगाऱ्याचा आवाज. ५ शंख. ६ दांत आंबणें. ७ जळजळ.

टकोरना-क्रि.अ. (सं.) १ ठोकर मारणें. २ थप्पड मारणें. ३ नगारा वाजविणें. ४ शेकणें.

टकोरा-पु. (सं.) नगाऱ्याचा आवाज.

टकौना-पु. टका पहा.

टखाना-पु. (सं.) खोटेच्या वरच्या बाजूस असणाऱ्या गाठी; पादग्रंथी.

टगर-पु. (सं.) १ टांकणखार. २ विलास; चैन. ३ तगर.

टगरगोड़ा-पु. कवड्यांनी खेळण्याचा एक खेळ.

टगरा-वि. (सं.) चकणा.

टघरना-क्रि.अ. (सं.) १ पिघळणें. २ हृदय द्रवणें.

टघराना-क्रि.स. (सं.) पिघळविणें.

टचटच-क्रि.स. आगीच्या ज्वालांचा शब्द.

टटका-वि. (सं.) १ प्रस्तुत. २ नवा; कोरा.

टटड़ा-स्त्री. (पंजाबी) १ खोपडी. २ ठठरी. ३ टट्टी पहा.

टटरी-स्त्री. टट्टी पहा.

टटाना-क्रि.अ. सुखणें.

टटल-बटल-वि. (अनु.) असंबद्ध; व्यर्थ.

टटिया-स्त्री. टट्टी पहा.

टटियाना-क्रि. अ. सुखणें; दाठरून जाणें.

टटीबा-पु. (अनु.) चक्कर; चाक.

टटुआ-पु. तट्टू.

टटोना-टटोरना-टटोलना-क्रि. स. (सं.) १ चांचपणें. २ अजमावणें. ३ दुसऱ्याच्या मनांतील एखादी गोष्ट खुबीनें काढून घेणें.

टट्टड़-पु. टट्टर पहा.

टट्टनी-स्त्री. पाल.

टट्टर-पु. (सं.) तट्टया; कुड.

टट्टरी-स्त्री. (सं.) १ ढोल, नगारा इ. चा आवाज. २ अघळ पघळ बोलणें. ३ विनोद; थट्टा; मस्करी.

टट्टा-पु. (सं.) १ तट्टया. २ अंडकोष. (पंजाबी).

टट्टी-स्त्री. (सं.) १ तट्टया. २ पायखाना. ३ चिकाचा पडदा.

टट्टू-पु. (अनु.) तट्टु.

टनकना-क्रि.अ. (अनु.) १ ठणकणें; २ टणटण वाजणें.

टनमन-पु. (सं.) मंत्रतंत्र; जादूटोणा.

टनमना-वि. (सं.) तरतरीत (सुस्ती नाही असा).

टनाका-पु. (अनु.) घंटेचा टणटण आवाज.

टनाका- वि. (अनु.) अत्यंत कडक (उन्ह).

टपक-स्त्री. (अनु.) १ टपटप आवाज २ ठुसठुस.

टपकना-क्रि.अ. (अनु.) १ टपकन पडणें; टपकणें. २ टपटप पडणें. ३ ठुसठुसणें. ४ चेहऱ्यावर भाव दृगोचर होणें. ५ लुब्ध होणें.

टपका-पु. १ थेंब थेंब पडणें. २ थेंब थेंब पडून जमलेली वस्तु. ३ पिकून आपोआप गळून पडलेलें फळ. ४ ठुसठुस; ठणका.

टपकाटपकी-स्त्री. १ पावसाची तुरळक झड. २ एका मागून एक माणूस मरणें. ३ एखादी वस्तु घेण्याकरितां एकमेकांवर तुटून पडणें.

टपका-टपकी-वि. तुरळक.

टपकाना-क्रि.स. १ थेंब थेंब पाडणें. २ अर्क काढणें.

टपना-क्रि.अ. (सं.) कांहींहि न खातां पितां पडून राहणें.

टपना-क्रि.अ. १ उडी मारणें. २ संभोग करणें.

टपना-क्रि.स. आच्छादित करणें; झांकणें.

टपरा–पु. १ छप्पर. २ झोपडी.

टपाना–क्रि.स. (सं.) १ खाणेंपिणें न देतां उपाशी ठेवणें. २ विनाकारण ताटकळत बसवून ठेवणें; हैराण करणें.

टपाना–क्रि.स. उडी मारणें.

टप्पर–पु. छप्पर.

टप्पा–पु. (सं.) टप्पा.

टब्बर–पु. (सं.) कुटुंब; परिवार.

टमकी–स्त्री. (सं.) टिमकी.

टमाटर–पु. (इं.) टोमॅटो.

टमुकी–स्त्री. टमकी पहा.

टर–स्त्री. (अनु.) कर्कश शब्द; अप्रिय शब्द. २ घमेंडखोर बोलणें. ३ ऐट; अकड. ४ अर्थहीन बोलणें.

टरकना–क्रि.अ. (सं.) १ गुपचुप निघून जाणें; सटकणें. २ कर्कश स्वरांत बोलणें.

टरकाना–क्रि.स. (सं.) गुपचुप निघून जाणें; सटकणें. २ कर्कश स्वरांत बोलणें.

टरकाना–क्रि.स. (सं.) १ हटविणें. २ चालते करणें; घालवून देणें.

टरटराना–क्रि.स. १ टुरटुर करणें; बडबड करणें. २ धिटाईनें बोलणें.

टर्रा–वि. (अनु.) १ घमेंडीनें बोलणारा; उद्धटपणें बोलणारा. २ धृष्ट; कटुभाषी.

टर्राना–क्रि.अ. (अनु.) तोऱ्यानें उत्तर देणें; घमेंडीनें बोलणें.

टर्रापन–पु. (अनु.) घमेंडखोरपणा.

टलना–क्रि.अ. (सं.) १ हटणें; सरकणें. २ सटकणें; जाग्यावर न राहणें. ३ दूर होणें (संकट इ.) ४ टळणें. ५ काळ व्यतीत होणें.

टलहा–वि. (सं.) खराब; दूषित.

टलाटली–स्त्री. टालमटाल पहा.

टल्ला–पु. आघात; धक्का; ठोकर.

टल्लेनवीसी–स्त्री. टिल्लनवीसी पहा.

टवाई–स्त्री. (सं.) व्यर्थ भटकणें.

टसक–स्त्री. ठुसठुस; ठणका.

टसकना–क्रि.अ. (सं.) १ सरकणें. २ ठुसठुसणें. ३ अश्रु ढाळणें.

टसकाना–क्रि.स. (सं.) सरकविणें; हटविणें.

टसना–क्रि.अ. (अनु.) कपडा फाटणें.

टसुआ–पु. (सं.) अश्रु.

टहक–स्त्री. सांधे दुखणें; राहून राहून उठणारी चमक.

टहकना–क्रि.अ. १ राहून राहून चमक उठणें. २ पिघळणें.

टहटहा–वि. ताजा.

टहना–पु. (सं.) वृक्षाची फांदी.

टहनी–स्त्री. (सं.) वृक्षाची लहान फांदी.

टहरना-क्रि.अ. टहलना पहा.

टहल-स्त्री. १ सेवा; सुश्रुषा. २ नोकरीचाकरी; कामधंदा.

टहलना-क्रि.अ. (सं.) १ हळूहळू चालणें. २ मरणें.

टहलनी-स्त्री. (सं.) १ सेविका; मोलकरीण. २ वात सरकविण्याची काडी.

टहलुआ-पु. (सं.) नोकर; सेवक.

टहलुई-स्त्री. टहलनी पहा.

टहलुवा-पु. टहलुआ पहा.

टहलू-पु. (सं.) नोकर; चाकर.

टही-स्त्री. युक्ति.

टहुआटारी-स्त्री. (दे.) चुगलखोरी.

टहूका-पु. १ चुटका. २ कोडें.

टहोका-पु. हात वा पायानें दिलेला धक्का; झटका; हिसडा.

टाँक-स्त्री. (सं.) १ टांक. २ अंदाज अदमास. ३ हिस्सा. ४ लेखन.

टांकना-क्रि. स. (सं.) १ शिवणें; जोडणें; टांके घालणें. २ टांकी लावणें. ३ लिहून ठेवणें; टिपून ठेवणें. ४ चट्ट करणें. ५ पैसे इ. लुबाडणें.

टाँकी-पु. (सं.) १ रिव्हेट (Rivet). २ टांका. ३ ठिगळ. ४ छिन्नी. ५ टाकें; हौद.

टाँकी-स्त्री. (सं.) १ छिन्नी; टांकी; २ कालिंगड, टरबूज इ. फळांस कापून तयार केलेली चीर. ३ करवतीचा दांत.

टाँग-स्त्री. (सं.) टांग.

टाँगन-पु. (सं.) तट्टू.

टाँगना-क्रि.स. (सं.) १ टांगणें; लटकाविणें. २ फांसावर चढविणें.

टाँगा-पु. (सं.) १ मोठी कुऱ्हाड. २ टांगा.

टाँगानोचन-स्त्री. (सं.) ओढाताण; खेंचाखेंच.

टाँगी-स्त्री. (सं.) कुऱ्हाड.

टाँघन-पु. टाँगन पहा.

टाँच-स्त्री. (सं.) १ मोडता. २ टांका; शिलाई. ३ ठिगळ.

टाँचना-क्रि.स. (सं.) १ टाके घालणें; शिवणें. २ कापणें; तासणें; छिलणें.

टाँची-स्त्री. (सं.) कसा.

टांचु-पु. (सं.) टाँच पहा.

टाँट-टाँटर-पु. (सं.) डोकें; कपाळ.

टाँठ-वि. (अनु.) १ सुकून कडक झालेला. २ कडक; कठोर. ३ तगडा; ताकतवान.

टाँठा-वि. (अनु.) १ कडक; कठोर. २ तगडा.

टाँड़–स्त्री. (सं.) १ सामान ठेवण्यासाठीं केलेला लहानसा माळा. २ माचण. ३ टोला (विटीला मारलेला).

टाँड़–पु. (सं.) १ रास; ढीग. २ ओळ; पंक्ती. ३ समूह.

टाँड़–स्त्री. (दे.) रेती मिश्रित माती.

टाँडा–पु. (सं.) १ तांडा. २ कुटुंब; परिवार.

टाँयटाँय–स्त्री. (अनु.) १ कर्कश आवाज; कर्कश शब्द. २ वटवट; बकवाद.

टाँस–स्त्री. (सं.) वेदना; कळ.

टाँसना–क्रि. (सं.) टाँचना; टाँकना पहा.

टाट–पु. (सं.) १ तरट. २ कुल; घराणें. ३ सावकाराची बैठक.

टाट–वि. (इं.) घट्ट; पक्का.

टाटर–पु. (सं.) १ कवटी. २ टट्टी पहा.

टाटी–स्त्री. (सं.) तट्टया.

टाठी–स्त्री. (सं.) थाळी.

टान–स्त्री. (सं.) तणाव; ताण.

टान–पु. (सं.) मचाण; माचा.

टानना–क्रि.स. (सं.) ताणणें.

टाप–(सं.) १ टाप. २ मासे पकडण्याची टोपली. ३ कोंबडया ठेवण्याची करंडी.

टापड़–पु. ओसाड जमीन.

टापना–क्रि.अ. १ पायपीट करणें; वणवण फिरणें. २ खेळणें; उडया मारणें.

टापना–क्रि. स. ओलांडणें; उडी मारणें.

टापना–क्रि.अ. (सं.) १ कांहींहि न खातां पितां पडून राहणें. २ व्यर्थ प्रतीक्षा करणें; व्यर्थ आशा करीत राहणें. ३ कांहीं तरी कारणानें दु:खी कष्टी होणें.

टापर–पु. (दे.) पांघरण्याची चादर.

टापर–पु. (सं.) घोडयाची गाडी.

टापा–पु. (सं.) १ निर्जन व ओसाड मैदान. २ उडी. ३ झांकण घालावयाची टोपली.

टापू–पु (सं.) १ बेट. २ टापू; प्रदेश.

टाबर–पु. (पंजाबी) १ बालक. २ परिवार.

टाबू–पु. (दे.) मुसकी; म्होरकी.

टामक–पु. (अनु.) टिमकी.

टामन–पु. (सं.) चेटूक; तोडगा.

टार–पु. (सं.) १ घोडा. २ नीच मनुष्य; व्यभिचारी मनुष्य. ३ वेश्येचा दलाल; भडवा.

टार–पु. (सं.) रास; ढीग.

टार-स्त्री. १ टालमटाल पहा. २ टाल पहा.

टाल-स्त्री.(सं.) १ ढिगारा; उच्च ढीग; रास. २ लांकूड; भुसा; कडबा इ. ची वखार. ३ बैलगाडीच्या चाकाची कड.

टाल-स्त्री. (सं.) टाळाटाळ.

टाल-पु. (सं.) वेश्यांचा दलाल.

टालटूल-स्त्री. (सं.) टाळाटाळ.

टालना-क्रि.स. (सं.) टाळणें.

टालमटाल-स्त्री. (सं.) टाळाटाळ.

टालमटाल-क्रिवि. अर्धे अर्धे.

टाला-वि. अर्धा.

टाली-स्त्री. (सं.) १ जनावरांच्या गळयांतील घंटा. २ अधेली. ३ जवान गाय व बैल.

टाहली-पु. (सं.) सेवक; चाकर.

टिंड-पु. (सं.) १ एक प्रकारची वेल. २ पोहरा.

टिंडर-पु. (सं.) रहाटाला लावलेला पोहरा.

टिंडी-स्त्री. (दे.) १ जात्याचा खुंटा. २ नांगराची मूठ.

टिकठी-स्त्री. (सं.) १ तिकटी. २ तिपाई. ३ तीन पाय असलेलें आसन.

टिकड़ा-पु. (सं.) १ कपची; ठिकरी. २ रोटी; बाटी.

टिकड़ी-स्त्री. (सं.) लहान बाटी.

टिकना-क्रि.अ. (सं.) १ टिकणें. २ जमणें; तळाशी बसणें.

टिकस-पु. (इं.) कर (Tax). २ तिकिट (Ticket).

टिकाई-पु. (सं.) युवराज (राज्याचा वारस).

टिकाऊ-वि. (सं.) टिकाऊ.

टिकाना-स्त्री. (सं.) मुक्कामाची जागा; उतरण्याची जागा.

टिकाना-क्रि.स. (सं.) १ उतरवून घेणें; उतरण्यास जागा देणें. २ ठेवणें; स्थित करणें. ३ ओझें उचलतांना हात लावणें.

टिकाव-पु. (सं.) १ स्थायित्व; स्थिरता. २ मुक्कामाची जागा; टप्पा.

टिकिया-स्त्री. (सं.) १ गोल वडी. २ टिकली. ३ वाटी.

टिकिया-स्त्री. (सं.) १ ललाट; माथें. २ कपाळावरील टिकली. ३ बोटानें मारलेली रेघ वा काढलेलें चिन्ह.

टिकुरा-पु. (दे.) उंचवटा; ढीग.

टिकैत-पु. (सं.) १ राजपुत्र (राज्याचा वारस); युवराज. २ सरदार; अधिकारी.

टिक्कड़-पु. (सं.) १ मोठी टिकली. २ बाटी. ३ मालपुवा.

टिक्का-पु. (सं.) १ तिलक. २ स्मरण; आठवण. ३ बोटानें मारलेली रेघ.

टिक्की-स्त्री. (सं.) १ टिकली. २ बाटी.

टिघलना-क्रि.अ. (सं.) पिघलना पहा.

टिचन-वि. १ तयार; उद्यत. २ ठीक; दुरुस्त.

टिटकारना-क्रि.स. (अनु.) टिक-टिक आवाज करून गाडी हांकणें.

टिटिह-टिटिहा-पु. (सं.) टिटवी.

टिटिहरी-स्त्री. (सं.) टिटवी.

टिटिहारोर-पु. (सं.) १ किलबिलाट; गलका. २ आक्रोश; क्रंदन.

टिड्डी-स्त्री. (सं.) टोळ.

टिढ़बिंगा-वि. (सं.) वेडावांकडा; बेढब.

टिपटिप-स्त्री. (अनु.) टपटप आवाज.

टिपवाना-क्रि.स. (सं.) १ दाबविणें; चेपविणें. २ टिपविणें; लिहवून घेणें.

टिपारा-पु. मुकुट; किरीट.

टिपुर-पु. (दे.) १ गर्व; अहंकार. २ अवडंबर.

टिप्पनी-स्त्री. (सं.) टीप; टीका.

टिप्पस-स्त्री. (दे.) १ युक्ति; हिकमत. २ टिक्की पहा.

टिबरी-स्त्री. (दे.) पर्वताचें लहान शिखर.

टिमकी-स्त्री. (अनु.) १ भांडें. २ लहान मुलाचें पोट; टिमकी.

टिमटिमाना-क्रि.अ. (सं.) मिणमिणणें. २ श्वास लागणें; मरणासन्न होणें.

टिमाक-स्त्री. (दे.) थाट; शृंगार; नट्टापट्टा.

टिमिला-पु. (दे.) मुलगा; छोकरा.

टिमिली-स्त्री. (दे.) मुलगी; छोकरी

टिम्मा-वि. (दे.) ठेंगु; बुटका.

टिर-स्त्री. टर पहा.

टिरफिस-स्त्री. विरोध; नाहीं होय; उद्धटपणा.

टिर्रा-वि. टर्रा पहा.

टिलटिलाना-क्रि.अ. ढाळ होणें.

टिलाव-पु. (सं.) १ गाठळगुठळ लांकूड. २ ठेंगु मनुष्य. ३ लबाड मनुष्य.

टिलिया-स्त्री. (दे.) कोंबडीचें पिल्लूं.

टिली-लिली-स्त्री. टुकटुक! (लहान मुलांना चिडविणें).

टिलोरिया-स्त्री. (दे.) कोंबडीचें पिल्लूं.

टिल्लेनवीसी-स्त्री. १ निकृष्ट प्रतीचें काम. २ निकृष्ट प्रतीची चाकरी. ३ टाळाटाळ.

टिहुनी-स्त्री. (सं.) १ गुढगा. २ कोपर.

टिहुकना-टिहूकना-क्रि.अ.(अनु.) थबकणें.

टींड-पु. (सं.) रहाटाचा पोहरा.

टींडा-पुं. (दे.) जात्याचा खुंटा.

टींडी-स्त्री. टिड्डी पहा.

टीकन-पु. टेंकण; आधार.

टीकना-क्रि.स. (सं.) १ तिलक लावणें. २ बोटाला रंग इ. घेऊन खूण करणें.

टीका-पु. (सं.) १ तिलक; टिळा. २कपाळाचा मध्यभाग. ३ श्रेष्ठ व्यक्ति. ४ राज्याचा वारस, युवराज. ५ डाग; ठिपका. ६ देवी काढून घेण्याची क्रिया. ७ टिका. ८ लग्न निश्चित झाल्यावर वधु पक्षांतील लोकांनी वराच्या कपाळावर तिलक लावण्याचा विधि. ९ नजराणा.

टीकी-स्त्री. (सं.) टिकली.

टीप-स्त्री. (सं.) १ दाब; दडपण. २ हळू हळू ठोकण्याची क्रिया. ३ घोर शब्द. ४ उंच स्वरांतील तान. ५ साखरेची मळी. ६ नोंद; टिपण. ७ शेताच्या खंडाचा कागद. ८ दस्तऐवज. ९ हुंडी. १० सैन्याचा एक भाग. ११ कुंडली; टिपण.

टीप-वि. (सं.) निवडक; सर्वांत चांगला.

टीपटाप-स्त्री. (इं.) १ थाटमाट. २ सजावट.

टीपन-स्त्री. १ घट्टा. २ चामखीळ.

टीपना-क्रि.स. (सं.) १ दाबणें; चेपणें. २ हळू हळू ठोकणें. ३ उंच स्वरांत गाणें. ४ टिपणें; लिहून घेणें. ५ चोळणें.

टीबा-पु. १ उंचवटा. २ ढीग.

टीमटाम-पु. (दे.) १ थाटमाट. २ सजावट.

टीला-पु. (सं.) १ उंचवटा. २ टेकाड. ३ ढीग.

टीस-स्त्री. (दे.) ठणका; ठुसठुस.

टीस-स्त्री. (इं.) पुस्तकाची शिलाई.

टीसना-क्रि.अ. (दे.) ठुसठुसणें; ठणकणें.

टुंगना-कि.स. कुरतडणें.

टुंच-वि. (सं.) क्षुद्र; तुच्छ.

टुंटा-वि. (सं.) थोटा.

टुंड-पु. (सं.) १ फांद्या तोडल्यामुळें भुंडा झालेला वृक्ष. २ पानें झडून

गेलेला वृक्ष. ३ थोटा हात. ४ एक विशिष्ट प्रकारचें भूत.

टुंडा–वि. (सं.) १ भुंडें झाड. २ थोटा मनुष्य. ३ भुंडा बैल.

टुंडी–स्त्री. (सं.) १ बेंबी. २ दंड (हाताचा).

टुंडी–वि. स्त्री. (सं.) थोटी स्त्री.

टुइयाँ–स्त्री. (दे.) लहान जातीचा पोपट, याची चोंच पिवळी असते.

टुक–वि. (सं.) जरासें; थोडें; किंचित.

टुक–क्रिवि. (सं.) थोडें, जरा.

टुकड़गदा–पु. (सं.+फा.) भिकारी.

टुकड़गदा–वि. (सं.+फा.) १ तुच्छ. २ भिकारी; कंगाल.

टुकड़तोड़–पु. (सं.) दुसऱ्याच्या कृपेवर जगणारा आश्रित मनुष्य.

टुकड़ा–पु. (सं.) तुकडा.

टुकडी–स्त्री. (सं.) १ लहान तुकडा. २ तुकडी. ३ स्त्रियांचा लेहंगा.

टुघलाना–कि.अ. (दे.) १ चघळणें. २ रवंथ करणें.

टुच्चा–वि. (सं.) तुच्छ.

टुटका–पु. टोटका पहा.

टुटनी–स्त्री. लहान तोटी, नळी.

टुटरूँ–पु. (अनु.) कबूतराच्या जातीचा एक पक्षी.

टुटरूँटूँ–स्त्री. (अनु.) पंडूकी पक्षाचा आवाज.

टुटरूंटू–वि. १ एकटा; एकाकी. २ दुर्बल; अशक्त.

टुटेला–वि. तुटलेला.

टुड्डी–स्त्री. (सं.) १ बेंबी. २ टोपली.

टुनगा–पु. (सं.) टहाळीच्या शेवटचा भाग.

टुनगी–स्त्री. (सं.) टुनगा पहा.

टुपकना–क्रि. अ. (अनु.) १ हळूच टोंचणें. २ हळू हळू चहाडया करणें.

टुबी–स्त्री. डुब्बी.

टुम्मा–पु. (दे.) कच्ची पावती.

टुर्रा–पु. १ तुकडा. २ कण. ३ धान्याचा दाणा.

टूँक–पु. (दे.) टूक पहा.

टूँगना–क्रि.स. कुरतडणें.

टूँड़–पु. (सं.) डांस; माशी इ. कीटकांची सोंड.

टूँड़ी–स्त्री. (सं.) १ बेंबी. २ कोणत्याही वस्तुचा बाहेर आलेला लांब वा टोंकदार भाग.

टूक–पु. (सं.) तुकडा; खंड.

टूकर–पु. (सं.) तुकडा.

टूका–पु. (सं.) १ तुकडा. २ भाकरीचा तुकडा; चतकोर. ३ भिक्षा.

टूकी–स्त्री. (सं.) लहान तुकडा.

टूट–स्त्री. (सं.) १ तुकडा. २ तूट.
टूट–पु (सं.) तूट; घट; तोटा.
टूटना–क्रि. अ. (सं.) १ तुटणें. २ फुटणें. ३ निखळणें. ४ क्षीण होणें; दुर्बळ होणें. ५ निर्धन होणें. ६ बंद पडणें; अडथळा येणें. ७ सांध्यांत दुखणें. ८ तुटून पडणें; हल्ला करणें.
टूटा–वि. (सं.) १ तुटलेला. २ क्षीण; कमजोर. ३ निर्धन.
टूटा–पु. (सं.) टोटा पहा.
टूठना–क्रि.अ. (सं.) संतुष्ट होणें.
टूठनि–स्त्री. (सं.) तुष्टि; प्रसन्नता; संतोष.
टूनरोटी–स्त्री. (इं.) जकात.
टूना–पु. टोना पहा.
टूम–स्त्री. (अनु.) १ अलंकार; आभूषण. २ सुंदर स्त्री. ३ धनवान स्त्री. ४ चतुर मनुष्य. ५ खणण्याची क्रिया. ६ व्यंग्य.
टूमना–क्रि. स. (अनु.) १ धक्का देणें; झटका देणें; खोदणें; उपरोधिक बोलणें.
टूसा–पु. तुकडा.
टूसी–स्त्री. कळी.
टें–स्त्री. (अनु.) पोपटाची बोली.
टेंघुआ–पु. मुडगा.
टेंघुनी–स्त्री. मुडगा.
टेंचन–पु. खांब.
टेंट–स्त्री. कनवट.
टेंट–स्त्री. (सं.) कापशीचें बोंड.
टेंटें–स्त्री. (अनु.) १ पोपटाची बोली. २ हुज्जत.
टेउकी–स्त्री. (सं.)आधार; टेकण.
टेक–स्त्री. (सं.) १ टेक; टेकू; टेकण. २ आधार. ३ आसन; स्थान. ४ लहान टेकाड. ५ हट्ट; जिद्द; टेक. ६ संवय; खोड.
टेकन–पु. (सं.) टेंकण.
टेकना–क्रि.स. (सं.) १ टेकणें. २ लवंडणें; विसावा घेणें. ३ हट्ट करणें; जिद्द करणें.
टेकनी–स्त्री. टेकन पहा.
टेकर, टेकरा–पु. १ टेकडी. २ टेकाड; उंचवटा.
टेकरी–स्त्री. टेकडी.
टेकला–स्त्री. (सं.) नाद; छंद; वेड.
टेकान–पु. (सं.) टेकू ; टेकण.
टेकाना–क्रि.स. (सं.) १ एकादी अवजड वस्तु उचलण्यास हात देणें. २ आधाराकरितां हात देणें; आधाराकरितां हात धरणें.
टेकानी–स्त्री. (सं.) चाकाची खीळ.
टेकी–पु. (सं.) १ निश्चयी; प्रतिज्ञेप्रमाणें वागणारा. २ हट्टी; जिद्दी.

टेकुआ-पु. (सं.) चरख्याची चाती.
टेकुरी-स्त्री. (सं.) १ चाती; टकळी. २ दोर वळण्याचें चाक.
टेघरना-क्रि. अ. टिघलना पहा.
टेचिन-पु. (इं.) नट आणि बोलट.
टेडका-पु. (सं.) एक कर्ण भूषण.
टेढ़-स्त्री. (सं.) १ वांकडेपणा; वक्रता. २ खोडसाळपणा.
टेढा-वि. (सं.) १ वक्र; वांकडा. २ तिरका. ३ कठिण.
टेढापन-पु. (सं.) वक्रता.
टेढें-क्रिवि. (सं.) वेडेंवांकडें.
टेना-क्रि.स. (सं.) १ धार लावणें; पाजळणें. २ मिशीला पीळ देणें.
टेनी-स्त्री. (दे.) करंगळी.
टेम-स्त्री. ज्योत.
टेम-पु. (इं.) वेळ; वक्त; टाईम.
टेमा-पु. (इं.) गवताची पेंढी.
टेर-स्त्री. (सं.) १ आरोळी; पुकार. २ उंच सुरांतील तान. ३ उदर-निर्वाह.
टेरना-क्रि.स. (सं.) १ उंच स्वरांत गाणें; तान घेणें. २ हांक मारणें; पुकारणें.. ३ पुरें करणें; पूर्ण करणें; तडीस नेणें. ४ व्यतीत करणें.
टेरा-पु. झाडाचें खोड.
टेरी-स्त्री. (दे.) १ टहाळी. २ दाभण.
टेव-स्त्री. (सं.) संवय; खोड; सराव; व्यसन.
टेवना-क्रि. (सं.) टेना पहा.
टेवा-पु. (सं.) टिपण; जन्म पत्रिका; कुंडली.
टेवैया-पु. धार लावणारा.
टेसुआ-टेसू-पु. (सं.) पळसाचें फूल.
टेहला-पु. (दे.) विवाहाची पद्धति.
टैयां-स्त्री. (दे.) एक प्रकारची कौडी.
टैक्स-पु. (इं.) कर; टॅक्स.
टैना-पु. (दे.) बुजगावणें.
टैनी-स्त्री. (सं.) मेंढयांचा कळप.
टैरा-पु. टेरा पहा.
टैरी-स्त्री. टेरी पहा.
टोंक-पु. टोंका पहा.
टोंका-पु; (सं.) १ किनारा; कांठ. २ कोपरा; कोन. ३ नदीमध्यें दूरवर पसरलेली जमीन.
टोंगा-पु. टाँगा पहा.
टोंचना-क्रि. स. (सं.) टोंचणें; खुपसणें.
टोंट-स्त्री. (सं.) चोंच.
टोंटरी-स्त्री. टोंटी पहा.
टोंटा-स्त्री. (सं.) तोटी; नळी.

टोंटी-स्त्री. (सं.) १ तोटी. २ गाय; घोडा, डुक्कर इ. चें लांबट तोंड.

टोआ-पु. (पंजाबी) खड्डा.

टोई-स्त्री. (दे.) पेर.

टोक-पु. (सं.) उच्चार; उद्गार.

टोक-स्त्री. (सं.) १ काय करतां, कसं काय, कुठें चालला, इ. प्रश्नार्थक वाक्यें. २ दृष्ट.

टोकटाक-विचारपूस.

टोकना-क्रि.स. (सं.) १ चौकशी करणें; विचारपूस करणें. ३ नजर लावणें; वाईट नजरेनें पाहणें; दृष्ट लावणें.

टोकना-पु. १ मातीचा हंडा. २ हारा.

टोकरा-पु. हारा.

टोकरिया-टोकरी-स्त्री. १ दुरडी; टोपली. २ देगची पहा.

टोकवा-पु. (दे.) उपद्व्यापी मुलगा; खोडकर मुलगा.

टोकसी-स्त्री. (दे.) नारळाची वाटी.

टोका-पु. टोंका पहा.

टोकारा-पु. इशाऱ्याचा वा सूचक शब्द.

टोट-पु. टोटा पहा.

टोटका-पु. (सं.) १ तोडगा; मंत्र-तंत्र. २ बुजगावणें.

टोटकेहाई-स्त्री. (सं.) चेटकी स्त्री.

टोटा-पु. (सं.) १ बांबूचा तुकडा. २ मेणबत्तीचें थोटुक. ३ काडतूस. ४ एक प्रकारची अतिशबाजी. ५ तोटा नुकसान. ६ अभाव; कमतरता.

टोनहा-वि. जादूटोणा करणारा.

टोनहाई-वि. (स्त्री.) जादूटोणा करणारी.

टोना-पु. (सं.) १ जादूटोणा. २ एक विवाहप्रसंगीचें गीत. ३ एक शिकारी पक्षी.

टोना-क्रि.स. (सं.) चांचपणें; स्पर्श करणें.

टोप-पु. (सं.) १ मोठी टोपी. २ शिरस्त्राण. ३ खोळ. ४ अंगुश्तान.

टोप-पु. (सं.) थेंब.

टोपन-टोपरा-पु. (दे.) हारा.

टोपरी-स्त्री. (दे.) टोपली.

टोपा-पु. (सं.) १ मोठी टोपी. २ टोपली.

टोपा-पु. (सं.) टांका; शिवण.

टोभ-पु. टांका; शिवण.

टोया-पु. (पंजाबी) खड्डा.

टोर-स्त्री. (दे.) कट्यार.

टोरना-क्रि. स. (सं.) तोडणें.

टोरा-पु. (सं.) मुलगा.

टोल—स्त्री. (सं.) १ झुंड; समूह. २ पाठशाळा.

टोला—पु. (दे.) १ विटेचा टोला. २ वळ; वण. ३ टोला; आघात.

टोला—पु. (सं.) १ मोहल्ला. २ मोठी कौडी.

टोलिया—स्त्री. (सं.) लहान मोहल्ला.

टोली—स्त्री. (सं.) १ लहान मोहल्ला. २ झुंड; समूह; टोळी. ३ चौकोनी पाटा.

टोवना—क्रि.स. टोना पहा.

टोह—स्त्री. (सं.) १ तपास; शोध; पत्ता. २ देखरेख.

टोहना—क्रि.स. (सं.) १ शोधणें; हुडकणें. २ हात लावणें; चांचपडणें.

टोहाटाई—स्त्री. (सं.) १ तपास; शोध. २ देखरेख.

टोहिया—वि. (सं.) १ तपास लावणारा. २ जासूद.

टोहियाना—क्रि.स. (सं.) टोहना पहा.

टोही—वि. टोहिया पहा.

ठ

ठंठ—वि. (सं.) बठलेला वृक्ष.

ठंठार—वि. (सं.) रिता.

ठंड—स्त्री. गारठा; थंडी.

ठंडा—वि. ठंढा पहा.

ठंडाई—स्त्री. ठंढाई पहा.

ठंढ—स्त्री. ठंड पहा.

ठंढक—स्त्री. (सं.) १ थंडी; गारठा. २ गारवा. ३ संतोष; शांति; तृप्ति.

ठंढा—वि. (सं.) १ थंड; गार. २ विझलेला. ३ शांत. ४ नपुंसक. ५ शांत; गंभीर. ६ सुस्त; मंद; उदास. ७ तृप्त. ८ निचेष्ट; जड. ९ निस्तेज.

ठंढाई—स्त्री. (सं.) थंडाई; भांग.

ठंढी—वि.स्त्री. ठंढा पहा.

ठंढी—स्त्री. शीतल पहा.

ठउर—पु. ठौर पहा.

ठक—स्त्री. (अनु.) ठक असा आवाज.

ठक—वि. (अनु.) आश्चर्यचकित; विस्मित.

ठकठक—स्त्री. (अनु.) १ तंटा; भांडण; किटकिट. २ ठकठक आवाज.

ठकठकाना—क्रि. स. (अनु.) १ खडखडविणें; ठोठावणें. २ ठोकणें; पिटणें.

ठकठकिया—वि. (अनु.) हुज्जतखोर.

ठकठौआ—पु. (अनु.) १ करताल. २ करताल वाजवून भीक मागणारा. ३ लहान होडी.

ठकुरई—स्त्री. ठकुराई पहा.

ठकुरसुहाती-स्त्री. (सं.) खुशामती बोलणें.

ठकुराइत-स्त्री. ठकुरायत पहा.

ठकुराइन-स्त्री. (सं.) १ मालकीण; स्वामिनी. २ न्हावीण.

ठकुराइस-स्त्री. ठकुरायत पहा.

ठकुराई-स्त्री. (सं.) १ आधिपत्य; प्रभुत्व; अधिकार. २ राज्य; रियासत. ३ मोठेपणा; उच्चता; महत्त्व.

ठकुरानी-स्त्री. (सं.) १ मालकीण. २ सरदारीण. ३ राणी.

ठकुरायत-स्त्री. (सं.) १ मालकी; आधिपत्य. २ एकाद्या राजाच्या अथवा सरदाराच्या अधिकारांतील प्रदेश.

ठकोरी-स्त्री. (सं.) आधाराची काठी.

ठक्कुर-पु. (सं.) देवता; पूज्य प्रतिमा.

ठग-पु. (सं.) ठक.

ठगना-क्रि. अ. (सं.) १ ठकणें; फसणें. २ चकित होणें.

ठगना-क्रि.स. (सं.) ठकविणें.

ठगनी-स्त्री. (सं.) १ धूर्त स्त्री. २ कुंटीण.

ठगिया-पु. (सं.) ठग.

ठट-पु. (सं.) १ समूह; ढीग. २ थवा; समूह.

ठटकना-क्रि. अ. (सं.) १ थबकणें; अडणें. २ नटणें; थाट करणें.

ठटकीला-वि. (सं.) सजलेला; नटलेला.

ठटना-क्रि.स. (सं.) १ ठरविणें; निश्चित करणें. २ सजविणें; नटविणें.

ठटना-क्रि.अ. (सं.) १ अडणें; तटणें. २ सजणें.

ठटनि-स्त्री. (सं.) रचना; थाट; बनावट.

ठटरी-स्त्री. (सं.) १ हाडांचा सांगाडा. २ गवत काडी बांधण्याचें जाळें. ३ तिरडी. ४ सांचा.

ठटु-पु. (सं.) रचना; बनावट.

ठट्ट-पु. (सं.) ठट पहा.

ठट्टी-स्त्री. (सं.) अस्थिपंजर.

ठट्ठई-ठट्ठा-स्त्री. (सं.) थट्टा.

ठठ-पु. ठट पहा.

ठठई-स्त्री. (सं.) थट्टा.

ठठकना-क्रि.अ. (सं.) १ एकदम थबकणें; अडणें. २ स्तंभित होणें.

ठठना-क्रि.स.अ. टटना पहा.

ठठरी-स्त्री. ठटरी पहा.

ठठा-पु. ठट्ठा पहा.

ठठाना-क्रि. स. (अनु.) १ ठोठावणें. २ ठोकणें; पिटणें; मारणें.

ठठाना-क्रि.स. (अनु.) खदखदां हंसणें.

ठठिरिन-स्त्री. (अनु.) तांबटीण.

ठठेरा-पु. (अनु.) तांबट.

ठठेरा-पु. ज्वारी बाजरीचीं ताटें.

ठठेरी-स्त्री. (अनु.) १ तांबटाची स्त्री. २ तांबट काम.

ठठोल-पु. (सं.) १ थट्टेखोर; विनोदी. २ विनोद; थट्टा.

ठठोली-स्त्री. (सं.) विनोद; थट्टा; मस्करी.

ठड्डा-पु. १ पाठीचा कणा. २ पतंगाची उभी काडी.

ठढिया-स्त्री. उखळी.

ठन-स्त्री. (अनु.) ठण आवाज.

ठनक-स्त्री. (अनु.) १ मृदंगाचा आवाज.

ठनकना-क्रि.अ. (अनु.) १ ठणठण आवाज होणें. २ ठणकणें; दुखणें.

ठनका-पु. (अनु.) १ ठणठण आवाज. २ ठणका. ३ आघात; ठोकर.

ठनकाना-क्रि.स. (अनु.) १ ठणठण आवाज उत्पन्न करणें. २ ठणकावणें.

ठनकार-पु. (अनु.) ठणठण आवाज.

ठनठनगोपाल-पु. (अनु.) १ पोकळ निःसत्त्व वस्तु. २ निर्धन मनुष्य.

ठनना-क्रि.अ. (सं.) १ ठरणें; निश्चित होणें. २ निश्चयानें कार्यास सुरुवात होणें. ३ उद्युक्त होणें, तयार होणें.

ठपका-पु. (दे) ठोकर; ठेंच; धक्का.

ठप्पा-पु. (सं.) १ ठसा; छाप. २ ठशानें काढलेली वेलबुट्टी इत्यादि; ठशानें उठविलेला छाप.

ठभोली-स्त्री. ठठोली पहा.

ठमक-स्त्री. (सं.) चालण्यांतील ठमका; ठसका.

ठमकना-क्रि.अ. (सं.) १ चालतां चालतां थांबणें. २ ठुमकत मुरडत चालणें.

ठमकाना-ठमकारना-क्रि.अ. (सं.) चालतां चालतां अडविणें; थांबविणें.

ठयना-क्रि अ. (सं.) १ दृढ संकल्पानें सुरवात करणें; ठरविणें. ३ बसविणें; स्थापन करणें.

ठयना-क्रि.अ. (सं.) १ निश्चयानें सुरू होणें. २ मनांत निश्चित होणें. ३ जमणें; बसणें; स्थिर होणें.

ठरना-क्रि.अ. (सं.) १ थंडीनें हातपाय बधिर होणें. २ अतिशय थंडी पडणें.

ठरमरूआ-ठरूआ-वि. (सं.) अतिशय दंव व थंडीनें करपलेलें पीक.

ठर्रा-पु. १ अतिशय जाड सूत. २ अर्धवट भाजलेली वीट. ३ मोहाची

निकृष्ट दारू. ४ चोळीचा बंद. ५ एक प्रकारचा ओबडधोबड जोडा. ६ बेढब मोती.

ठवना–क्रि.स. (सं.) ठयना पहा.

ठवनी–स्त्री. (सं.) बसण्याची किंवा उभें राहण्याची ठेवण; ढब.

ठवर–पु. ठाँर पहा.

ठस–वि. (सं.) १ ठोस; ठांसून. २ भरीव. ३ दाट; घट्ट. ४ मजबूत; दृढ. ५ वजनदार. ६ सुस्त; आळशी. ८ बद्द वाजणारा रुपया. ८ संपन्न; धनाढय. ८ कृपण. १० हट्टी.

ठसक–स्त्री. (सं.) १ ठसका; ठमका; तोरा; नखरा. २ अभिमान; गर्व; अहंकार; ताठा.

ठसकदार–वि. (सं+फा.) १ घमेंडी; अभिमानी. २ ठसकेबाज.

ठसका–पु. (अनु.) १ ठसका; खोकला. २ ठोकर; धक्का.

ठसाठस–क्रिवि. (सं.) ठासून भरलेला; ठेंचून भरलेला.

ठस्सा–पु. (दे.) १ नक्षी करण्याचें सुताराचें हत्यार. २ तोरा; ठसका. ३ घमेंड; अहंकार. ४ थाट; नखरा. ५ ठेवण; ढब.

ठहक–स्त्री. (अनु.) नगाऱ्याचा आवाज.

ठहना–क्रि.अ. (अनु.) १ घोडयाचें खिंकाळणें. २ घंटेचा घणघणाट.

ठहना–क्रि.अ. (सं.) कोणतेंहि काम अत्यंत सावकाश विचार कर करून धैर्यानें करणें.

ठहर–पु. (सं.) १ स्थान; जागा. २ स्वयंपाकाकरितां सारवलेली जागा; ओटा. ३ स्वयंपाक घरांतील मातीचें पोतेरें.

ठहरना–क्रि.अ. (सं.) १ थांबणें. २ मुक्तता करणें; विश्रांति घेणें. ३ टिकणें; स्थिर होणें. ४ टेकून राहणें; अडणें. ५ ठरणें; निश्चित होणें.

ठहराना–क्रि.स.(सं.) १ थांबविणें; अडविणें. २ उतरून घेणें; जागा देणें. ३ ठरविणें; निश्चित करणें.

ठहराव–पु. (सं.) १ स्थिरता; स्थैर्य. २ निश्चय.

ठहरौनी–स्त्री.(सं.) लग्नांतील देण्याघेण्याचा करार.

ठहाका–पु. (अनु.) खदखदा हसणें.

ठहाका–वि.(अनु.) चटकन; चटदिशी.

ठहियाँ–स्त्री. (सं.) स्थान; जागा; ठिकाण.

ठाँई-ठाँउँ–स्त्री. (सं.) १ स्थान; जागा. २ ठायीं; जवळ; समीप.

ठाँठ–वि. (सं.) १ सुखलेला; निरस. २ दूध न देणारी गाय वा म्हैस.

ठाँयँ-पु.स्त्री. (सं.) १ स्थान; जागा. २ निकटता.

ठाँव-स्त्री. (सं.) स्थान; जागा.

ठाँसना-क्रि.स (अनु.) १ ठांसणें. २ रोखणें; अडविणें.

ठाँहीं-स्त्री. (सं.) ठाँई पहा.

ठाकुर-पु. (सं.) १ देवाची मूर्ति. २ ईश्वर. ३ पूज्य व्यक्ति. ४ जमीनदार. ५ स्वामी; मालक. ६ न्हावी.

ठाकुरद्वारा-पु. (सं.) देवालय.

ठाकुरवाडी-स्त्री. (सं.) देवालय.

ठाकुरी-स्त्री. (सं.) आधिपत्य; स्वामित्व.

ठाट-पु. (सं.) १ तटया. २ सांगाडा. ३ रचना; बनावट. ४ थाट. ५ चैन; मजा. ६ शैली; ढब. ७ व्यवस्था; बंदोबस्त. ८ सामान. ९ युक्ति; उपाय. १० सतारीची तार.

ठाट-पु. (सं.) १ समूह; झुंड. २ प्राचुर्य; आधिक्य. ३ वार्शिंड.

ठाटना-क्रि.स. (सं.) १ निर्मिणें; रचणें; बनविणें. २ सजविणें. ३ दृढ संकल्प करणें.

ठाटबाट-पु. (सं.) थाटमाट.

ठाटर-पु. (सं.) १ तट्टया. २ पिंजरा. ३ सांगाडा. ४ थाट; सजावट.

ठाठर-पु. १ ठाटर पहा. २ नदी मधील खोल जागा.

ठाड़ा-ठाढ़-ठाढ़ा-वि. (सं.) १ उभा. २ अख्खा; सबंध; न फुटलेला. ३ उत्पन्न झालेला.

ठादर-पु. (दे.) गुद्दागुद्दी; झगडा.

ठान-स्त्री. (सं.) १ कार्यारंभ. २ दृढ-निश्चय; संकल्प. ३ ठेवण; ढब.

ठानना-क्रि.स. (सं.) १ निश्चय-पूर्वक आरंभ. २ निश्चित करणें; ठरविणे.

ठाना-क्रि.स. (सं.) १ ठानना १ व २ पहा. २ स्थापित करणें.

ठाम-पु. स्त्री. (सं.) १ स्थान. २ ठेवण; मुद्रा. ३ अंगलट.

ठायँ-पु. स्त्री. (सं.) ठाँव पहा.

ठार-पु. (सं.) १ अतिशय गारठा. २ हिमवर्षाव.

ठाल-स्त्री. (सं.) १ बेकारी. २ फुरसत; सवड.

ठाल-वि. (सं.) बेकार; रिकामा.

ठाला-पु. (सं.) बेकारी.

ठाली-वि. (सं.) बेकार; रिकामा.

ठावँ-स्त्री. पु. ठाँव पहा.

ठावना-क्रि. स. ठाना पहा.

ठाहर-ठाहरु-पु. (सं.) १ स्थान. २ निवासस्थान.

ठिंगना–वि. ठेंगणा.
ठिक–स्त्री. चकती.
ठिकठैन–पु. (सं.) व्यवस्था; बंदोबस्त.
ठिकना–क्रि.अ. (सं.) थांबणें; अडणें.
ठिकरा–पु. ठीकरा पहा.
ठिकरी–स्त्री. ठीकरी पहा.
ठिकान-ठिकाना–पु. (सं.) ठिकाण; स्थान.
ठिठकना–क्रि.अ. (सं.) १ चालतां चालतां अडखळणें. २ अडणें; थांबणें.
ठिठरना-ठिठुरना–क्रि.अ. (सं.) थंडीनें गारठून जाणें.
ठिनकना–क्रि. अ. (अनु.) स्फुंदुन स्फुंदुन रडणें.
ठिया–पु. (सं.) १ गांवच्या सीमेचा दगड. २ खांब. ३ ठीहा पहा.
ठिर–स्त्री. (सं.) अतिशय थंडी.
ठिरना–क्रि.अ. (सं.) थंडीनें काकडून जाणें. २ अत्यंत थंडी पडणें.
ठिलना–क्रि.अ. (सं.) १ ढकललें जाणें. २ वेगानें घुसणें. ३ जमणें; बसणें.
ठिलाठिल–क्रिवि. धक्काधक्की करीत; ठेंचाळत.
ठिलिया–स्त्री. (सं.) लहान मातीची घागर.
ठिलुआ–वि. (सं.) बेकार.
ठिल्ला–पु. (सं.) मातीचा घडा.
ठिल्लि–स्त्री. ठिलिया पहा.
ठिहार–वि. (सं.) विश्वासु.
ठिहारी–स्त्री. (सं.) निश्चय; ठराव.
ठीक–वि. (सं.) १ उचित; मनाजोगा; ठीक. २ यथार्थ; योग्य. ३ चांगला.
ठीकठाक–पु. (सं.) १ व्यवस्था; बंदोबस्त. २ उपजीविकेची व्यवस्था. ३ निश्चय; ठराव.
ठीकठाक–वि. (सं.) दुरुस्त; ठीक; चांगला.
ठीकडा-ठीकरा–पु. (सं.) १ खापराचा तुकडा. २ तुटकें फुटकें भांडें. ३ भिक्षापात्र.
ठीका–पु. (सं.) मक्ता; ठेका.
ठीठा–पु. ठेंठा पहा.
ठीलना–क्रि.स. ठेलना पहा.
ठीवन–पु. (सं.) थुंक; पीक; कफ.
ठीहँ–स्त्री. (अनु.) घोड्याचें खिंकाळणें.
ठीहा–पु. (सं.) १ ठिया. २ जमीनींत पुरलेला लांकडाचा ओंडका. ३ तिरकी खांच केलेला सुताराचा घोडा. ४ हद्द; सीमा.
ठुंठ-ठुंड–पु. (सं.) १ सुकलेलें झाड. २ थोटा मनुष्य.

ठुकना-क्रि.अ. (सं.) १ ठोकलें जाणें. २ पराभूत होणें. ३ हानि होणें. ४ कैद होणें. ५ दाखल होणें.

ठुकराना-क्रि.स. (अनु.) ठोकरणें; लाथाडणें.

ठुकवाना-क्रि.स. (अनु.) १ ठोकविणें. २ घुसविणें.

ठुड्डी-स्त्री. (सं.) हनुवटी.

ठुमकना-क्रि.अ. (अनु.) १ उड्या मारीत चालणें. २ नाचतांना छुनछुन करीत चालणें; ठुमकणें. ३ स्फुंदणें.

ठुमका-वि. (अनु.) बुटका; ठेंगणा.

ठुमका-पु. (अनु.) हिसका; झटका.

ठुमकारना-क्रि.स. (अनु.) हिसका देणें; झटका देणें.

ठुमकी-स्त्री- (अनु.) हिसका; झटका.

ठुमकी-वि. (अनु.) ठेंगणी; बुटकी.

ठुमरी-स्त्री. (दे.) १ ठुमरी (गीत प्रकार). २ अफवा; बाजारगप्प.

ठुरियाना-क्रि. अ. गारठून जाणें.

ठुर्री-स्त्री. (सं.) गणंग (धान्यांतील).

ठुसना-क्रि.अ. (सं.) ठांसलें जाणें.

ठुसाना-क्रि.अ. (सं.) ठांसून भरणें; ठांसणें; घुसडणें.

ठूंग-स्त्री. (सं.) **ठूंगा**-पु. १ चोंच. २ चंचुप्रहार. ३ बोट मुडपून ठोला मारणें (खारका मारणें).

ठूंठा-वि. (सं.) १ वठलेला वृक्ष. २ थोटा मनुष्य.

ठूँठिया-वि. (सं.) १ लुळा पांगळा. २ हिजडा.

ठूँसना-क्रि. स. ठूसना पहा.

ठूँसा-पु. ठोसा पहा.

ठूसना-क्रि. (सं.) १ ठांसून भरणें; ठांसणें. २ खच्चून खाणें. ३ घुसडणें.

ठेंगना-वि. (सं.) ठेंगणा.

ठेंगा-पु. (सं.) १ अंगठा. २ सोटा; दंडा. ३ जकात; कर.

ठेंगुर-पु. (सं.) लोढणें.

ठेंठ-स्त्री. ठेंठी पहा.

ठेंठी-ठेंपी-स्त्री. (दे.) १ कानांतील मळाचा खडा. २ कानांत घाला-वयाचा बोळा. ३ बुच.

ठेक-स्त्री. (सं.) १ आधार; टेकू. २ पाचर. ३ वसवी.

ठेकना-क्रि.स. (सं.) टेकणें; आधार घेणें.

ठेका-पु. (सं.) १ टेकू. २ बैठक. ३ ठेका (तबल्याचा). ४ डग्गा. ५ ठोकर; धक्का. ६ ठेका; मक्ता.

ठेगड़ी-पु. (दे.) कुत्रा.

ठेगना-क्रि.स. (सं.) १ टेकणें; आधार घेणें. २ रोखणें; अडविणें.

ठेघना-क्रि. (सं.) ठेगना पहा.

ठेघा-पु. १ आधाराकरितां लावलेलें लांकूड किंवा खांब. २ टेकण; आधार.

ठेघुना-पु. ठेहुना पहा.

ठेठ-वि. (दे.) १ अगदी थेट. २ शुद्ध. ३ आरंभ; सुरवात.

ठेठ-स्त्री. (दे.) बोलभाषा.

ठेप-स्त्री. (दे.) बेचक्यांत मावेल एवढा सोन्याचा तुकडा.

ठेप-पु. (सं.) दिवा.

ठेपी-स्त्री. (दे.) बुच.

ठेलना-क्रि.स. (सं.) ढकलणें; लोटणें; रेटणें.

ठेला-पु. (सं.) १ बमलेनें दिलेला धक्का. २ ओझें वाहण्याची हातगाडी. ३ उथळ नदींतील नाव. ४ धक्काधक्की; रेटारेटी.

ठेलाठेल-स्त्री. ठेला ४ पहा.

ठवकी-स्त्री. (सं.) टेकण; उटी.

ठेस-स्त्री. (सं.) १ मार; आघात. २ ठेंच; धक्का.

ठेसना-क्रि. (सं.) ठूसना पहा.

ठेहुना-पु. (सं.) गुडघा.

ठैन-स्त्री. (सं) जागा; स्थान, बसण्याची जागा.

ठैयाँ-स्त्री. ठाइं पहा.

ठैरना-क्रि. अ. ठहरना पहा.

ठैराना-क्रि. स. ठहराना पहा.

ठोंक-स्त्री. (अनु.) ठोक; आघात.

ठोंकना-क्रि.स. (अनु.) ठोकणें.

ठोंग-स्त्री. (सं.) १ चोंच. २ चंचुप्रहार. ३ बोट मुडपून मारण्याची क्रिया (खारका मारणें).

ठोंगना-ठोंचना-क्रि.स.(सं.) चोंच मारणें.

ठोंठा-पु. (दे.) पिकावरील किडा.

ठोंठी-स्त्री. (सं.) १ टरफल. २ अफूचें बोंड.

ठोकचा-पु. (दे.) आंब्याच्या कोयीवरचें टणक आवरण.

ठोकना-क्रि.स. (सं.) ठोकणें.

ठोकर-स्त्री. (अनु.) ठोकर.

ठोट-वि. १ निःसत्व. २ मूर्ख; आडाणी.

ठोठरा-वि. (सं.) पोकळ; रिता; रिकामा.

ठोडी-ठोढी-स्त्री. (सं.) हनुवटी.

ठोस-वि. (सं.) १ भरीव. २ मजबूत बळकट.

ठोस-पु. (दे.) कुढणें; जळफळ.

ठोसा-पु. (दे.) अंगठा.

ठोहना-क्रि.स. (सं.) शोधणें; पत्ता लावणें.

ठोहर-पु. महागाई; दुष्काळ.

ठौका-पु. (सं.) पाण्याचें थारोळें.

ठौर-पु. (सं.) १ ठिकाण; जागा. २ मोका; संधी.

ड्यापा-वि. (दे.) उपद्रवी.

ड

डंक-पु. (सं.) १ नांगी; डंख. २ दंश; डंख. ३ नीफ.

डंकदार-वि. (सं.फा.) टोंकदार; अणकुचीदार; काटेदार.

डंकना-क्रि. अ. (अनु.) डरकाळी फोडणें; गरजणें.

डंका-पु. (सं.) डंका; नगारा.

डंका-पु. (इं.) धक्का (डॉक); घाट.

डंकिनी-स्त्री. डाकीण.

डंकी-डँकीला-वि. (सं.)डंखवाला.

डंगर-पु. (दे.) गुरेंढोरें.

डंगरा-पु. (सं.) खरबूज.

डँगरी-स्त्री.(सं.)मोठी लांब काकडी.

डँगरी-स्त्री. (दे.) हडळ.

डँटैया-पु. (सं.) धमकावणारा; दटावणारा.

डँठरी-डंठल-पु. (सं.) १ डहाळी. २ देंठ.

डंठल-पु. (सं.) १ डहाळी; फांदी. २ देठ.

डंठी-स्त्री. डंठल पहा.

डंड-पु.(सं.) १ दंड. २ दंड; सोटा.

डंडक-पु. दंडक पहा.

डँडवारा-पु. (सं.)आवाराची भिंत.

डँडवारा-पु. (सं.) दक्षिणेचा वारा.

डंडवारी-स्त्री. आवाराची भिंत.

डंडा-पु. (सं.) १ सोटा; दंडा. २ आवाराची भिंत.

डंडाल-पु. (सं.) नगारा.

डंड़िया-स्त्री.(सं.)१ पट्या पट्यांची साडी. २ गव्हाची ओंबी.

डँड़िया-पु. (सं.) महसूल वसूल करणारा.

डंडी-स्त्री. १ छडी; काठी. २ काठीची मूठ. ३ तराजूची दांडी. ४ कमळाचा देंठ. ५ देंठ. ६ संन्याशी.

डँडीर-स्त्री. (सं.) सरळ रेषा.

डँडोरना-क्रि.स. (अनु.) धुंडाळणें; हुडकणें.

डंबर-पु. (सं.) १ पाखंड; थोतांड. २ फैलाव; विस्तार. ३ एक प्रकारचा तंबू.

डँबरुआ-पु. (सं.) संधिवात रोग;

डँवाडोल-वि. (सं.) डळमळित. अनिश्चित; चंचल.

डंस-पु. (सं.) डांस.

डंसना-डसना पहा.

डकइत-पु. डकैत पहा.

डकराना-क्रि.अ. (अनु.) डरकाळणें.

डकार-स्त्री, (अनु.) १ ढेकर. २ डरकाळी.

डकारना-क्रि. अ. १ ढेकरणें. २ एकादी वस्तु लांबविणें; पळविणें. ३ डरकाळी फोडणें.

डकैत-पु. (सं.) लुटारू; डाकू.

डकैती-स्त्री. (सं.) डाका; दरवडा.

डकौत-पु. (दे.) ढोंगी सामुद्रिक.

डग-पु. (सं.) १ ढांग. २ पाऊल; कदम.

डगडगाना-क्रि. अ. (अनु.) डगमगणें; हलणें; थरथरणें.

डगडोलना-क्रि. अ. (अनु.) डळमळणें; कांपणें; हलणें.

डगडौर-वि. (अनु.) डळमळीत; लटलटीत.

डगना-क्रि.अ. १ हलणें; सरकणें. २ चुकणें; प्रमाद करणें.

डगमगाना-क्रि.अ. (अनु.) डगमग हलणें; डोलणें. २ विचलित होणें; डगमगणें.

डगर-स्त्री. (सं.) मार्ग; रस्ता; वाट.

डगरना-क्रि.अ. (सं.) चालणें; चालूं लागणें.

डगरा-स्त्री. (सं.) वाट; रस्ता.

डगराना-क्रि.स. (सं.) १ चालविणें. २ हांकणें.

डगरिया-डगरी-स्त्री. डगर पहा.

डगा-पु. (सं.) नगारा वाजविण्याचा दांडू.

डग्गर-पु. (सं.) तरस.

डटना-क्रि.अ. (सं.) १ अडून राहणें; तटणें; खिळणें. २ भिडणें; टेकणें.

डटाना-क्रि.स. (सं.) १ एकाला एक भिडविणें; टेकविणें.

डट्टा-पु. (सं.) १ मोठें बूच. २ ठसा; छाप. ३ मोठी मेख.

डड्ढार-वि. (सं.) १ दाढीवाला. २ साहसी; पराक्रमी.

डढ़न-स्त्री. (सं.) जळणें; ताप.

डढ़ना-क्रि.अ. (सं.) जळणें; पेटणें

डढ़ार-डढ़ारा-वि. (सं.) १ दाढ असलेला. २ दाढीवाला.

डढ़ियल-वि. (सं.) दाढीवाला.

डढ्ना-क्रि.स. (सं.) जाळणें.

डढयोरा-वि. (सं.) दाढीवाला.

डपट-स्त्री. (सं.) धमकावणी; दम.

डपट-स्त्री. घोड्याचें भरधांव दौडणें.

डपटना-क्रि.स. (सं.) धमकावणें; दम देणें; दटावणें;

डपटना-क्रि. (सं.) वेगानें दौडणें.

डपोरसंख-पु. (सं.) १ फुशारकी मारणारा; बढाईखोर; लबोडशंख. २ दिसण्यांत रुबाबदार पण आंतून मूर्ख.

डप्पू-वि. (दे.) डफ.

डफला-पु. (अ.) डफ.

डफली-स्त्री. (अ.) लहान डफ; खंजिरी.

डफार-स्त्री. (अनु.) जोरानें रड-ण्याचा आवाज; गलका.

डफालची-डफाली-पु. डफ वाज-विणारा.

डफोरना-क्रि.अ. (अनु.) हांक मारणें; ललकारणें.

डब-पु. (सं.) खिसा.

डबकना-क्रि.अ. (अनु.) १ लच-कत चालणें. २ ठुसठुसणें; चमका मारणें.

डबकौंहाँ-वि. (अनु.) डोळे अश्रूंनी डबडबलेला.

डबडबाना-क्रि.अ. (अनु.) अश्रूंनी डोळे डबडबून येणें.

डबरा-पु. (सं.) १ डबकें. २ कुंड; हौद.

डबरी-स्त्री. (सं.) लहान डबकें.

डबला-पु. (सं.) मडकें.

डबा-पु. डबा.

डबुलिया-पु. (सं.) लहान मडकें.

डबोना-क्रि.स. (अनु.) १ डुबविणें; बुडविणें. २ नाश करणें.

डब्बा-पु. (सं.) डबा.

डब्बू-पु. (सं.) ओगराळें.

डभकना-क्रि.अ. (अनु.) पाण्यांत डुंबणें.

डभका-पु. (सं.) विहिरींतून काढ-लेलें ताजें पाणी.

डभका-पु. (दे.) भाजलेले वाटाणे अथवा चणे.

डभकौंहाँ-वि. डबकौंहाँ पहा.

डम-पु. (सं.) डोम.

डमर-पु. (सं.) १ भीतीनें पलायन. २ उपद्रव; गडबड.

डमरुआ-पु. (सं.) संधिवात.

डयन-पु. (सं.) उडणें.

डर-पु. (सं.) भय; भीति; शंका.

डरना-क्रि.अ. (सं.) भिणें.

डरपना-क्रि.अ. (सं.) भिणें.

डरपाना-क्रि.स. (सं.) भिवविणें.

डरपोक-वि. (सं.) भित्रा.

डराडरी-स्त्री. (सं.) भय; भीति.

डरावा-पु. (सं.) खटखट आवाज करणारें लाकडाच्या पट्टीचें बुजगावणें.

डराहुक-पु. (सं.) भित्रा.

डरिया-स्त्री. (सं.) डहाळी.

डरी-स्त्री. डली पहा.

डरीला-वि. (सं.) फांद्या असलेलें (झाड).

डल-पु. (सं.) तुकडा; खंड.

डल-स्त्री. (सं.) सरोवर.

डलई-स्त्री डलिया पहा.

डलना-क्रि. (सं.) पडणें.

डलवा-पु. डला पहा.

डलवाना-क्रि.स. टाकविणें.

डला-पु. (सं.) १ तुकडा. २ करंडी; हारा; पाटी.

डलिया-स्त्री. (सं.) लहान पाटी; करंडी; टोपली.

डली-स्त्री. (सं.) १ लहान तुकडा; खडा. २ सुपारी.

डल्लक-पु. डला पहा.

डवँरू-पु. (सं.) डमरू.

डस-स्त्री. (दे.) एक प्रकारची मदिरा २ तराजूची दोरी. ३ कापडाच्या आंचळया.

डसना-क्रि.स. (सं.) चावणें; डसणें.

डसा-पु. (सं.) दाढ.

डसी-स्त्री. खुणेची वस्तु; निशाणी.

डहकना-क्रि.स. (सं.) फसविणें; ठकविणें.

डहकना-क्रि.अ. १ स्फुंदून स्फुंदून रडणें. २ आरोळी देणें. ३ पसरणें; फैलणें.

डहकाना-क्रि.स. (सं.) १ गमावणें; हरवणें. २ ठकविणें; लुबाडणें.

डहडहा-वि. (सं.) १ ताजा; टवटवीत. २ प्रसन्न; आनंदित; प्रफुल्ल. ३ ताजा.

डहडहाना-क्रि.अ. (सं.) १ टवटवीत होणें. २ आनंदित होणें. प्रसन्न होणें.

डहन-पु. (सं.) पंख.

डहन-स्त्री. (सं.) दाह.

डहना-पु. डैना पहा.

डहना-क्रि.अ. (सं.) १ जळणें; भस्म होणें. २ चिडणें; जळफळणें.

डहना-क्रि.स. (सं.) १ जाळणें. २ चिडविणें.

डहर-स्त्री. १ मार्ग; पथ. २ आकाशगंगा.

डाँक-स्त्री. (सं.) १ तांब्याचा किंवा चांदीचा कागदासारखा पातळ पत्रा. २ ओकारी.

डाँकना-क्रि.स. (सं.) १ उल्लंघणें; ओलांडणें. २ ओकणें.

डाँख-पु. (सं.) १ जंगल; वन. २ पर्वताचें उंच शिखर. ३ टेंबुका. ४ उडी.

डाँगर-पु. (दे.) १ गुरेंढोरें. २ मेलेलें ढोर. ३ एक नीच जात.

डाँगर-वि. (दे.) १ कृश; सडपातळ. २ मूर्ख.

डाँट-स्त्री. (सं.) १ दाब; काबू. २ धमकावणी; दम; दटावणी.

डाँटना-क्रि.स. (सं.) दटावणें; दरडाविणें.

डाँठ-पु. (सं.) डंठल पहा.

डाँड़-पु. (सं.) १ दंडुका; सोटा; बडगा. २ वल्हें. ३ सरळ रेषा. ४ आडोशाची भिंत. ५ मातीचा लांबलचक बांध. ६ उंचवटा. ७ पुळण. ८ सीमा; हद्द. ९ मोकळें मैदान. १० दंड (शिक्षा). ११ नुकसान भरपाईचें धन. १२ लांबी मोजण्याचें परिमाण.

डाँड़ना-क्रि.स. (सं.) १ दंड करणें.

डाँड़ा-पु. (सं.) १ दंडा. २ वल्हें; ३ पुळण. ४ हद्द; सीमा.

डाँड़ामेंड़ा-पु. **डाँड़ामेंडी**-स्त्री. (सं.) १ अत्यंत सामीप्य. २ भांडण; बखेडा.

डाँड़ी-स्त्री. (सं.) १ दांडी. २ मूठ; दस्ता. ३ तराजूची दांडी. ४ डहाळी ५ वल्हें मारणारा. ६ आळशी मनुष्य ७ सरळ रेघ. ८ मर्यादा. ९ झप्पान. १० फुलांचे देठ.

डाँवरा-पु. (सं.) पुत्र.

डाँवरी-स्त्री. (सं.) कन्या.

डाँवरू-पु. (सं.) वाघाचें पिलूं.

डाँवाँडोल-वि. (सं.) डळमळीत; अस्थिर.

डाँस-पु. (सं.) डांस.

डाँसर-पु. (दे.) चिंचोका.

डाइन-स्त्री. (सं.) १ चेटकीण. २ कुरूप स्त्री.

डाक-स्त्री. टपाल; पोस्ट.

डाक-स्त्री. (अनु.) ओकारी.

डाकखाना-पु. पोस्ट ऑफिस.

डाकना-क्रि.अ. (अनु.) ओकणें.

डाकना-क्रि.स. ओलांडणें.

डाका-पु. (सं.) डाका; दरोडा.

डाकाजनी-स्त्री. (सं.) वाटमारी.

डाकी-स्त्री. (अनु.) ओकारी.

डाकी-पु. अधाशी; खादाड.

डाकी-वि. बलवान; प्रचंड.

डाकू-पु. (सं.) १ डाकू. २ खादाड.

डाकोर-पु. (सं.) ठाकूर; भगवान विष्णु.

डागा-पु. (सं.) नगारा वाजविण्याची काठी.

डाट-स्त्री. (सं.) १ टेकू; टेंकण. २ खुंटी; पाचर. ३ बूच.

डाट-पु. डाँट पहा.

डाटना–क्रि. स. (सं.) १ दाबणें; दडपणें. २ बूच लावणें. ३ ठांसून भरणें. ४ खच्चून खाणें. ५ छानछोकीचे कपडे घालणें. ६ भिडविणें.

डाढ़–स्त्री. (सं.) १ दाढ. २ वडाच्या पारंब्या.

डाढ़ना–क्रि. स. (सं.) जाळणें; भस्म करणे.

डाढ़ा–स्त्री. (सं.) १ वणवा. २ आग ३ ताप; दाह.

डाढ़ी स्त्री. (सं.) १ हनुवटी. २ दाढी.

डाब–स्त्री. (सं.) १ एक प्रकारचें गवत. २ कोवळा नारळ.

डाबक–वि. डाभक पहा.

डाबर–पु. (सं.) १ खोलगट पाणी सांठणारी जमीन. २ पावसाळी तळें. ३ गढूळ पाणी.

डाबा–पु. डब्बा पहा.

डाबी–स्त्री. (सं.) कापलेल्या गवताचा वा पिकाचा भारा.

डाभ–पु. (सं.) १ दर्भ. २ आंब्याचा मोहोर. ३ शहाळें.

डाभक–वि. विहिरींतून काढलेलें ताजें (पाणी.)

डामचा–पु. (दे.) शेतांतील माचा.

डामर–पु. (सं.) १ हालचाल; धूमधाम. २ थाटमाट; आडंबर. ३ चमत्कार.

डामर–पु. (दे.) १ राळ. २ एक प्रकारचा डिंक. ३ एक मधमाशीची जात.

डामल–स्त्री. (अ.) जन्मठेप.

डामाडोल–वि. डाँवाँडोल पहा.

डामिल–पु. डामल पहा.

डायँडायँ–क्रिवि. व्यर्थ इकडून तिकडे (फिरणें).

डायन–स्त्री. (सं.) १ डाकीण. २ कुरूप स्त्री.

डार–स्त्री. (सं.) १ फांदी; शाखा. २ कंदील टांगण्याची खुंटी. ३ टोपली; करंडी.

डारना–क्रि.स. (सं.) डालना पहा.

डारी–स्त्री. डाल पहा.

डाल–स्त्री. (सं.) १ फांदी; शाखा. २ तरवारीचें पातें. ३ टोपली. ४ परडी.

डालना–क्रि.स. (सं.) १ घालणें. २ मिसळणें. ३ टाकणें; फेकणें. ४ ओतणें. ५ खूण करणें; चिन्ह करणें. ६ अंगांत घालणें. ७ पसरणें; अंथरणें. ८ घुसडणें. ९ सोपविणें.

डाला–पु. डला पहा.

डाली–स्त्री. (सं.) १ टोपली. २ दुरडी; करंडी. ३ परडी. ४ डाल पहा.

डावडा-पु. (दे.) एक औषधि वनस्पति.

डावड़ा-पु. डावरा पहा.

डावड़ी-स्त्री. डावरी पहा.

डावरा-पु. पुत्र.

डावरी-स्त्री. कन्या.

डासन-पु. (सं.) १ चटई सतरंजी इ. अंथरण्याचें साधन. २ बिछाना.

डासना-क्रि.स. (सं.) १ अंथरणें; पसरणें. २ डसणें; चावणें.

डासनी-स्त्री.(सं.) खाट.

डाह-स्त्री. (सं.) १ दाह; जळफळाट २ असूया; द्वेष.

डाहना-क्रि.स. (सं.) सतावणें; त्रास देणें.

डिंगर-पु. (सं.) १ लठ्ठ मनुष्य. २ दुष्ट; बदमाष. ३ गुलाम; दास.

डिंगर-पु. (दे.) लोढणें.

डिंगल-वि. (सं.) नीच.

डिंगल-स्त्री. राजपुतान्यांतील भाट व चारण यांची काव्य भाषा.

डिंडिम-पु. (सं.) **डिंडिमी**-स्त्री. १ प्राचीन कालचें एक चामड्यानें मढविलेलें वाद्य. २ करवंद.

डिंडिर-पु. (सं.) १ समुद्र फेस. २ पाण्यावरील फेस.

डिंडिरमोदक-पु. (सं.) १ गाजर २ लसूण.

डिंब-पु. (सं.) १ कोल्हाहल. २ दंगल ३ लहान किडा. ४ अंडें. ५ फुफ्फुस ६ प्लीहा.

डिंभ-पु. (सं.) १ बालक. २ मूर्ख मनुष्य. ३ पाखंड. ४ घमेंड.

डिंभक-पु. (सं.) बालक.

डिंभिया-वि. (सं.) १ पाखंडी. २ घमेंडखोर.

डिक्की-स्त्री. १ शिंगानें मारलेली ढुशी. २ प्रहार; वार.

डिगना-क्रि.अ. (सं.) १ हलणें; सरकणें; हटणें. २ विचलित होणें.

डिगाना-क्रि.स. (सं.) १ हटविणें; सरकविणें. २ संकल्पापासून विचलित होणें.

डिग्गी-स्त्री. (सं.) तलाव.

डिग्गी-स्त्री. (दे.) साहस; हिम्मत.

डिठार-डिठियारा-वि.(सं.)डोळस.

डिठौना-पु. (सं.) तीट.

डिढ़-वि.(सं.) दृढ; पक्का; मजबूत.

डिढाना-क्रि.अ. (सं.) १ पक्कें करणें; मजबूत करणें. २ निश्चित करणें.

डिढ्या-स्त्री. (दे.) अत्यंत लालसा; तृष्णा; कामना.

डिबिया-स्त्री. (सं.) लहान डबा.

डिब्बा-पु. (सं.) डबा.

डिभगना-क्रि.स. (दे.) १ मोहून टाकणें. २ फसविणें.

डिल्ला-पु. (सं.) १ एक छंद. २ वाशिंड.

डींग-स्त्री. (सं.) बडाई; शेखी.

डीक-स्त्री. (दे.) मोतीबिंदु.

डीकरी-स्त्री. (दे.) कन्या.

डीठ-स्त्री. (सं.) १ दृष्टि; नजर. २ ज्ञान; समज.

डीठना-क्रि.अ. (सं.) दिसणें.

डीठबंध-पु. (सं.) १ इंद्रजाल; नजरबंदी. २ जादूगार.

डीठि-स्त्री. डीठ पहा.

डीठिमूठि-स्त्री. (सं.) जादूटोणा; नजरबंदी.

डीबुआ-पु. (दे.) पैसा.

डीमडाम-पु. (सं.) थाट; ऐट; डामडौल.

डील-पु. १ बांधा; ठेवण. २ शरीर; देह. ३ व्यक्ति; प्राणि.

डीह-पु. (फा.) १ गांव; वस्ती. २ उजाड गांवाचे मातीचे ढीग. ३ ग्राम-देवता.

डुंग-पु. (सं.) १ ढेर; ढीग. २ टेकडी.

डुंड-पु. (सं.) झाडाची वठलेली फांदी.

डुंडु-डुंडुभ-पु. (सं.) पाण्यांतील सापाची एक जात.

डुंडुल-पु. (सं.) लहान घुबड.

डुक-पु. (अनु.) ठोसा; बुक्का.

डुकियाना-क्रि. स. ठोसे मारणें

डुगडुगी-डुग्गी-स्त्री. (अनु.) दौंडी पिटण्याचें ढोलकें.

डुड़-पु. (सं.) मेंढक पहा.

डुपटना-क्रि.स. चुण्या घालणें.

डुपट्टा-पु. दुपट्टा पहा.

डुबकी-स्त्री. (अनु.) बुडी; डुबकी.

डुबवाना-डुबाना-क्रि.स. (अनु.) डुबविणें.

डुबाव-पु. (अनु.) एक मनुष्य बुडेल इतकी खोली.

डुबोना-क्रि. स. डुबाना पहा.

डुलना-क्रि.अ. (सं.) डोलणें.

डूंगर-पु. (सं.) १ उंचवटा. २ टेकडी.

डूंगरी-स्त्री. (सं.) लहान टेकडी.

डूंगा-पु. (सं.) १ चमचा; डाव. २ एक प्रकारची नाव. ३ दोरीचा गुंडा.

डूंज-स्त्री. (दे.) वावटळ.

डूंडा-वि. (सं.) एक शिंग तुटलेला बैल.

डूकना-क्रि.स. (सं.) चुकणें; कसूर करणें.

डूबना-क्रि.अ. (सं.) १ बुडणें. २ मग्न होणें. ३ मावळणें. ४ बुडणें; नुकसान होणें.

डेउढ़ी-स्त्री. डयोढी पहा.

डेग-पु. देग पहा.

डेगची-स्त्री. देगची पहा.

डेढ-वि. (सं.) दीड.

डेबरा-वि. (दे.) डावरा.

डेर-पु. डर पहा.

डेरा-पु. (सं.) १ तंबू. २ मुक्काम; वस्ती. ३ छावणी; कँप. ४ गाणाऱ्या लोकांचा ताफा. ५ घर; मकाण.

डेरा-बि. (सं.) डावा.

डेराना-क्रि.अ. ! भिणें.

डेल-पु. (सं.) १ घुबड. २ गोटा; रोडा.

डेला-पु. (सं.) १ डोळयांतील पांढरा भाग. २ लोढणें.

डेली-स्त्री. डालिया पहा.

डेवढ़-वि. (सं.) १ दीडपट. २ क्रम.

डेवढा-वि. (सं.) १ दीडपट. २ दिडकीचा पाढा.

डेवढी-स्त्री. डयोढ़ी पहा.

डेहल-पु. (सं.) देहली पहा.

डैगना-पु. (सं.) लोढणें.

डैना-पु. (सं.) पंख.

डोंगा-पु. (सं.) नाव; होडी.

डोंगी-स्त्री. (सं.) १ होडी. २ लोहाराची मूस.

डोंड़ा-पु. (सं.) १ मोठी वेलची. २ काडतुस.

डोंड़ी-स्त्री. (सं.) १ अफूचें बोंड. २ लांबट तोंड.

डोई-स्त्री. (सं.) लांकडी दांडयाची मोठी पळी.

डोकर-डोकरा-पु. (सं.) १ वृद्ध मनुष्य. २ बाप; पिता.

डोकरिया-डोकरी-स्त्री. म्हातारी.

डोड़हथी-स्त्री. (सं.) तरवार.

डोड़हा-पु. (सं.) पाणसाप.

डोब-डोबा-पु. (अनु.) डुब्बी.

डोम-डोमड़ा-पु. डोंब.

डोमनी-डोमिन-स्त्री. (सं.) डोंबाची स्त्री.

डोर-डोरक-स्त्री. (सं.) दोर; दोरा.

डोरा-पु. (सं.) १ दोरा; सूत; धागा. २ तरवारीची धार. ३ पळी.

डोरियाना-क्रि.स. लगाम अथवा दोरी बांधून चालविणें.

डोरी-स्त्री. (सं.) दोरी.

डोल-पु. १ पोहरा. २ पाळणा. ३ डोली; पालखी. ४ डोलकाठी. ५ झोंपाळा.

डोलडाल-पु. (सं.) १ हिंडणें. २ शौचास जाणें.

डोलना-क्रि.स. (सं.) १ डोलणें; हालणें. २ चालणें; फिरणें. ३ हटणें; दूर होणें.

डोलना-पु. डोला पहा.

डोलरी-स्त्री. (सं.) १ पलंग; खाट. २ झोळी.

डोला-पु. (सं.) १ मेणा; पालखी; डोली. २ झोंका.

डोलाना-क्रि.स. (सं.) १ डोलविणें; २ दूर करणें; हटविणें.

डोली-स्त्री. (सं.) मेणा; डोली.

डौंडी-स्त्री. (सं.) १ दवंडी पिटण्याचा ढोल. २ दवंडी.

डौंरू-पु. (दे.) डमरू.

डौआ-पु. (दे.) लांकडी, चमचा; डाव.

डौल-पु. १ डौल; घाट; बनावट. २ सांगाडा. ३ प्रकार; तऱ्हा. ४ उपाय; युक्ति. ५ रागरंग; लक्षण.

डौलडाल-पु. उपाय; युक्ति.

डौलना-क्रि. स. घडविणें; ठाकठोक करून दुरुस्त करणें.

डौलियाना-क्रि.स. १ अनुकूल करून घेणें. २काटछाट करून डौलदार करणें.

डौवा-पु. डौआ पहा.

ड्योढा-वि. (सं.) दीडपट.

ड्योढा-पु. (सं.) १ घाटांतील अरुंद वाट. २ दिडकीचा पाढा.

ड्योढी-स्त्री. (सं.) १ देवडी. २ दरवाजा; फाटक.

ड्योढीदार-पु. (सं.+फा.) द्वारपाल; पहारेकरी.

ड्योढीवान्-पु. (सं.) द्वारपाल; पहारेकरी.

ढ

ढँकन-पु. (सं.) झांकण.

ढँकना-क्रि.स. (सं.) झांकणें.

ढँकना-पु. (सं.) झांकण.

ढंख-पु. (सं.) पळस.

ढंग-पु. (सं.) १ ढंग; शैली; ढब. २ प्रकार; तऱ्हा. ३ घडण; बनावट. ४ उपाय; युक्ति. ५ आचरण; वर्तन. ६ बहाणा. ७ आभास; भास. ८ दशा; अवस्था.

ढँगलाना-क्रि.स. लवंडणें.

ढंगिया-ढंगी-वि. १ चतुर. २ धूर्त; कावेबाज.

ढंढार-वि. (दे.) मोठा व बेडौल.

ढँढोर-पु. (अनु.) १ आगीची ज्वाला. २ काळ्या तोंडाचा वानर.

ढँढोरची-पु. (अनु.+फा.) दौंडी-वाला.

ढँढोरना-क्रि.स. (अनु.) धुंडाळणें; चाचपणें.

ढँढोरा-पु. (अनु.) १ दौंडी. २ दौंडी पिटण्याचा ढोल.

ढँढोरिया-पु. ढँढोरची पहा.

ढँपना-क्रि.अ. (सं.) झांकणें.

ढँपना-पु. (सं.) झांकण.

ढ-पु. (सं.) १ ढोल. २ कुत्रा. ३ कुत्र्याची शेपटी. ४ ध्वनि; नाद. ५ साप.

ढई देना-क्रि.अ. ठाण मांडून बसणें.

ढकना-पु. (सं.) झांकण.

ढकना-क्रि.स. (सं.) झांकणें.

ढकनिया--ढकनी-स्त्री. (सं.) झांकण; झांकणी.

ढका-पु. (सं.) १ तीन शेरांचें माप. २ मोठा ढोल.

ढका-पु. (अनु.) धक्का; टक्कर.

ढका-पु. (इं.) जहाजाचा धक्का; डॉक; गोदी.

ढकिल-स्त्री. (अनु.) रेटारेटी; चढाई.

ढकेलना-क्रि.स. (अनु.) ढकलणें.

ढकोसना-क्रि.स. (अनु.) ढोसणें; ढसाढसा पिणें.

ढकोसला-पु. (सं.) थोतांड; पाखंड; ढोंग.

ढक्कन-पु. (सं.) झांकण.

ढक्का-पु. (अनु.) १ मोठा ढोल. २ नगारा; डंका.

ढक्की-स्त्री. (दे.) डोंगराची उतरण.

ढच्चर-पु. (सं.) १ भांडण; तंटा-बखेडा. २ खोटा देखावा; ढोंग. ३ ३ अतिशय कृश व वृद्ध.

ढटिंगड़-ढटिंगड़ा--ढटिंगर-पु. (सं.) धटिंगण.

ढट्ठा-पु. कानांपर्यंत बांधण्याचा साफा. २ बूच.

ढट्ठी-स्त्री. बूच.

ढड्ढा-वि. (दे.) १ अवाढव्य आणि बेढब. २ सांगाडा. ३ खोटा देखावा.

ढड्ढो-स्त्री. (दे.) अतिशय कृश म्हातारी. २ बोलभांड स्त्री. ३ एक पक्षीण.

ढनमनाना-क्रि.अ. (अनु.) लुढकना पहा.

ढपना-पु. (सं.) झांकण.

ढप्पू-वि. (दे.) अतिशय मोठा.

ढफ-पु. (अ.) डफ.

ढब-पु. (सं.) १ ढब; तऱ्हा; बनावट. २ स्वभाव. ३ युक्ति; उपाय.

ढबुआ-पु. ढबू पैसा.

ढमलाना-क्रि.स. (दे.) लुढकाना पहा.

ढयना-क्रि.अ. (सं.) ढासळणें.

ढरकना-क्रि.अ. (सं.) १ लवंडणें; सांडणें; ढळणें. २ ओघळणें.

ढरका-पु. (सं.) १ एक नेत्ररोग. २ जनावरांस औषध पाजण्याचें नळकांडें.

ढरकाना-क्रि.स. (सं.) सांडणें; ओघळविणें; ओतणें.

ढरना-क्रि.अ. (सं.) ढलना पहा.

ढरनि-स्त्री. (सं.) १ ढळणें; पतन. २ गति; स्पंदन. ३ प्रवृत्ति; कल. ४ कृपाळुपणा; दयाळुपणा; क्षमाशीलता.

ढरहरना-क्रि.स. (सं.) १ ढळणें; सरकणें. २ झुकणें.

ढरहरा-वि. (सं.) उताराचा; उतरता.

ढरहरी-स्त्री. पकोडी पहा.

ढरहरी-वि. (स्त्री.) ढरहरा पहा.

ढराई-स्त्री. ढळाई पहा.

ढराना-क्रि.स. १ ढलाना पहा. २ ढरकाना पहा.

ढरारा-वि. १ घरंगळणारा. २ शीघ्र परिवर्तनशील.

ढर्रा-पु. (सं.) १ प्रकार; तऱ्हा; शैली. २ मार्ग; युक्ति; उपाय. ३ वर्तणूक; आचरण.

ढलकना-क्रि.अ. (सं.) सांडणें; लवंडणें.

ढलका-पु. (सं.) एक नेत्ररोग.

ढलकाना-क्रि.स. (सं.) १ सांडणें; ओतणें. २ ढकलणें.

ढलना-क्रि.अ. (सं.) १ ढळणें; सरकणें. २ सांडणें; ओघळणें. ३ व्यतित होणें; गुजरणें. ४ घरंगळणें. ५ हलणें; डोलणें. ६ आकर्षित होणें; प्रवृत्त होणें. ७ प्रसन्न होणें; अनुकूल होणें. ८ साच्यांत ओतली जाणें.

ढलवाँ-वि. (सं.) ओतीव.

ढलवाना-क्रि.स. (सं.) ओतविणें.

ढलाई-स्त्री. (सं.) १ ओतकाम. २ ओतकामाची मजूरी.

ढलाना-क्रि.स. ढलवाना पहा.

ढलुवा-वि. ढलवाँ पहा.

ढलैत-पु.(सं.) ढाल घेऊन लढणारा; सैनिक.

ढवरी-स्त्री. (दे.) नाद; संवय.

ढहना-क्रि.अ. (सं.) १ ढांसळणें. २ नष्ट होणें.

ढहरी-स्त्री. (सं.) उंबरठा.

ढहरी-स्त्री. (दे.) मडकें.

ढहाना-क्रि.स. (सं.) ध्वस्त करणें; ढासळविणें.

ढाँकना-क्रि.स. (सं.) झांकणें.

ढँग-वि. (दे.) ढालवाँ पहा.

ढाँच-ढाँचा-पु. (सं.) १ सांगाडा. २ बनावट; घडण. ३ तऱ्हा; प्रकार. ४ हाडांचा सांपळा.

ढाँचना-क्रि.स. ढाँकना पहा.

ढाँस-स्त्री. (अनु.) ढांस.

ढाँसना-क्रि.स. खोकणें.

ढाई-वि. (सं.) अडीच.

ढाक-पु. (सं.) १ पळसाचें झाड. २ रणभेरी; रणदुंदुभी.

ढाकन-पु. (सं.) झांकण.

ढाड-स्त्री. (अनु.) १ आरोळी; डरकाळी. २ किंकाळी.

ढाढस-पु. (सं.) १ धीर; धैर्य. २ हिम्मत; साहस.

ढाढ़िन-स्त्री. (दे.) गाणारीण (मुसलमान).

ढाढ़ी-पु. (दे.) उत्सव प्रसंगीं गाणें म्हणणारे मुसलमान गवई.

ढाना-क्रि.स. (सं.) १ ध्वस्त करणें. २ खालीं पाडणें.

ढापना-क्रि.स. ढाँपना पहा.

ढाबर-वि. (दे.) गढूळ; मातट; मळकट.

ढाबा-पु. (दे.) १ ओलती पहा. २ जाळें. ३ गवताचें छप्पर. ४ खाणावळ.

ढामक-पु. (अनु.) नगाऱ्याचा शब्द.

ढार-पु. (सं.) १ ढाळ; उतार. २ मार्ग; प्रणालि. ३ बनावट; रचना.

ढार-स्त्री. (सं.) ढालीच्या आकाराचें एक कर्णभूषण.

ढारना-क्रि.स. (सं.) १ सांडणें; लवंडणें; ओतणें. २ टाकणें; सोडणें; पाडणें.

ढारस-पु. ढाढस पहा.

ढाल-स्त्री. (सं.) १ ढाल. २ उतार. ३ प्रकार; ढंग.

ढालना-क्रि. (स.) १ ढारना पहा. २ मदिरा पिणें. ३ विकणें. ४ स्वस्त दरानें माल खपवून टाकणें. ५ व्यंगार्थानें बोलणें.

ढालवाँ-वि. उतरता.

ढालिया-पु. ओतकाम करणारा.

ढालुआँ-ढालू-वि. ढालवाँ पहा.

ढावना-क्रि.स. (दे.) पाडणें; टाकणें; ओतणें.

ढास-पु. (सं.) चोर; लुटारू.

ढासना-पु. (सं.) १ तक्या; उशी. २ टेकण; आधार.

ढाहना-क्रि.स. (सं.) ध्वस्त करणें; पाडणें; जमीनदोस्त करणें.

ढिंढोरना-क्रि.स. (सं.) १ धुंडाळणें; हुडकणें. २ घुसळणें.

ढिंढोरा-पु. (अनु.) १ दवंडी पिटण्याचा ढोल. २ दवंडी.

ढिग-क्रिवि. (सं.) जवळ; निकट.

ढिग-स्त्री. (सं.) १ निकटता; सामीप्य. २ तट; किनारा. ३ कांठ; किनार.

ढिठाई-स्त्री. (सं.) १ धृष्टता; उद्धटपणा. २ निर्लज्जपणा. ३ धार्ष्ट्य.

ढिपुनी-स्त्री. (दे.) १ डेख. २ बोंट.

ढिबरी-स्त्री. (सं.) १ चिमणी (दिवा). २ चाकी (Nut). २ चामड्याचा वायसर.

ढिमका-स्त्री. (अनु.) अमुक; अमका; तमका; फलाणा.

ढिलाढला-वि. १ सैल; ढिला. २ पातळ (द्रव पदार्थ).

ढिलाई-स्त्री. (सं.) ढिलाई.

ढींगर-पु. (सं.) १ धष्टपुष्ट मनुष्य. २ जार.

ढींढ-ढोंढ़ा-पु. (सं.) १ मोठें पोट. २ गर्भ.

ढीट-स्त्री. (दे.) रेघ; रेषा; लकीर.

ढीठ-वि. (सं.) १ उद्धट; बेपर्वा. २ निडर; धीट; साहसी.

ढीठता-स्त्री. ढिठाई पहा.

ढीठा-वि. ढीठ पहा.

ढीठा-पु. ढिठाई पहा.

ढीम-पु. (दे.) १ दगडाचा गोटा. २ मातीचें ढेकूळ.

ढीमा-पु. (दे.) माती, वीट, दगड इ. चा तुकडा.

ढील-स्त्री. (सं.) शैथिल्य; सुस्ती; आळस.

ढील-वि. (सं.) सैल.

ढील-पु. ऊ.

ढीलना-क्रि.स. (सं.) १ सैल करणें. २ बंधमुक्त करणें. ३ पातळ करणें.

ढीला-वि. (सं.) १ ढीला; सैल. २ धीमा; शांत. ३ मंद; आळशी. ४ नपुंसक.

ढीह-पु. (सं.) ढीग; उंचवटा.

ढुंढ-पु. (सं.) उचल्या; चोर.

ढुंढवाना-क्रि.स. (सं.) तपास करविणें.

ढुंढी-स्त्री. (दे.) दंड; मुसकी.

ढुकना-क्रि.अ. (दे.) १ घुसणें; प्रवेश करणें. २ तुटून पडणें. ३ आड उभें राहून डोकावणें.

ढुकास-स्त्री. (अनु.) अतिशय तृष्णा.

ढुक्का-पु. ढूका पहा.

ढुच्च-ढुच्चा-पु. (दे.) बुक्का; ठोसा.

ढुरकना-क्रि.अ. (सं.) १ घसरून पडणें. २ कलंडणें.

ढुरना-क्रि.अ. (सं.) १ लवंडून वाहणें; टपकणें. २ डगमगणें. ३ हलणें;हेलकावे खाणें. ४ अनुकूल होणें. ५ घसरून पडणें.

ढुरहुरी-स्त्री. (सं.) पाऊलवाट.

ढुलकना-क्रि.अ. (सं.) कोलमडून पडणें.

ढुलना-क्रि.अ. (सं.) १ लवंडणें; सांडणें. २ घरंगळणें; घसरणें. ३ झुकणें; वळणें. ४ प्रसन्न होणें; अनुकूल होणें. ५ हेलकावे खाणें.

ढुलवाई-स्त्री. (सं.) १ लोटण्याचें काम; लोटण्याची मजुरी.

ढुलाना-क्रि.स. (सं.) १ सांडविणें; ओतविणें. २ कलंडविणें; पाडणें. ३ प्रवृत्त करणें. ४ हलविणें. ५ लोटविणें.

ढूँकना-क्रि.अ. (सं.) ढुकना पहा.

ढूँका-पु. (दे.) आडून डोकाऊन पाहणें.

ढूँढ-स्त्री. (सं.) शोध; तपास.

ढूँढना-क्रि.स. (सं.) धुंडणें; शोधणें.

ढूह-ढूहा-पु. (सं.) ढीग; ढिगारा.

ढेंकली-स्त्री. (सं.) ओकती; विहीरींतून पाणी काढण्याचें एक साधन. २ तिरपी शिवण. ३ खाली डोकें वर पाय करून चालण्याची क्रिया. ४ धान्य कुटण्याचें यंत्र.

ढेंकी-स्त्री. (सं.) धान्य कुटण्याचें यंत्र.

ढेंकुर-ढेंकुली-स्त्री. ढेंकली पहा.

ढेंढ़-पु. (दे.) १ कावळा. २ एक नीच जात धेड. ३ मूर्ख.

ढेंढ़र-पु. डोळयांतील वडस.

ढेंढवा-पु. काळया तोंडाचा वानर.

ढेंढा-पु. ढेंढ पहा.

ढेंढी-स्त्री. (सं.) १ कपाशीचें बोंड. २ अफूचें बोंड.

ढेंप-ढेंपी-स्त्री. (दे.) १ डेख. २ स्तनाग्र.

ढेऊ-पु. (दे.) पाण्याची लाट; तरंग.

ढेपुनी-स्त्री. (दे.) १ डेख. २ टेंगुळ. २ स्तनाग्र.

ढेबरी-स्त्री. ढिबरी पहा.

ढेबुक-ढेबुवा-पु. (दे.) पैसा (तांब्याचा).

ढेममौज-स्त्री. (दे.+फा.) समुद्राची लाट.

ढेर-पु. (सं.) ढेर; रास; ढीग.

ढेर-वि. (सं.) अधिक जास्त.

ढेरी-स्त्री. ढेर पहा.

ढेल-स्त्री. ढेला पहा.

ढेलवाँस-स्त्री. (सं.) गोफण.

ढेला-पु. (सं.) १ दगड वीट इ.चा तुकडा. २ ढेकूळ.

ढेलाचौथ-स्त्री. (सं.) गणेश चतुर्थी (भाद्रपद शुद्ध चतुर्थी).

ढैया-स्त्री. १ अडीच शेरांचें माप. २ अडीचकी.

ढोंकना-क्रि.स. (अनु.) पाणी इ. ढोसणें.

ढोंका-पु. (दे.) ढोका पहा.

ढोंगधतूर-पु. थोतांड; पाखंड.

ढोंढ़-पु. (सं.) १ कळी. २ बोंड.

ढोंढी-स्त्री. (सं.) बेंबी.

ढोका-पु. (दे.) १ धोंडा. २ ढेकूळ.

ढोटा-पु. (सं.) १ पुत्र; मुलगा. २ बालक.

ढोटी-स्त्री. (सं.) मुलगी; कन्या.

ढोटौना-पु. ढोटा पहा.

ढोड़-पु. (दे.) उंट.

ढोना-क्रि.स. (सं.) १ ओझें वाहणें. २ उचलून नेणें.

ढोरना-क्रि.स. (सं.) १ सांडणें; लवंडविणें. २ हलविणें; वारविणें.

ढोरा-पु. (सं.) ढोर.

ढोरी-स्त्री. (सं.) ध्यान; एकाग्रता.

ढोलना-पु. (सं.) १ ढोलाच्या आकाराचा ताईत. २ रस्ते दाबण्याचा रूळ. ३ पाळणा.

ढोलना-क्रि.स. (सं.) ढोरना पहा.

ढोलनी-स्त्री. (सं.) पाळणा.

ढोला-पु. (सं.) १ किडक्या फळांतील किडा. २ गांवाच्या हद्दीची भिंत अथवा चबुतरा. ३ शरीर; देह. ४ पति; प्रियकर. ५ मूर्ख मनुष्य.

ढोलिया-पु. (सं.) ढोलक्या.

ढोली-स्त्री. (सं.) १ २०० पानांची गड्डी. २ थट्टा.

ढोव-पु. नजराणा; भेट.

ढौकन-पु. (सं.) लांच.

ढौकना-क्रि.स. (दे.) ढोसणें; पिणें.

ढौरी-स्त्री. (दे.) ध्यान; एकाग्रता; तल्लीनता.

त

तंक-पु. (सं.) १ भय. २ विरह; दुःख. ३ छिनी; टांकी. ४ कपडा; वस्त्र.

तंग-पु. (फा.) खोगीर आवळण्याची कसणी.

तंग-वि. (फा.) १ तंग; घट्ट. २ त्रासलेला. ३ अरुंद; संकुचित.

तंगदस्त-वि. (फा.) १ कंजूष; कृपण. २ गरीब; अकिंचन.

तंगहाल-वि. (फा.) १ विपद्ग्रस्त. २ गरीब; निर्धन. ३ रोगग्रस्त; मरणासन्न.

तंगा-पु. (दे.) ढबु पैसा.

तंगी-स्त्री. (फा.) १ कमतरता; न्यूनता. २ अडचण; संकोच. ३ दुःख; क्लेश. ४ निर्धनता; गरीबी.

तंड-पु. (सं.) नृत्य.

तंत-पु. (सं.) १ तंतु. २ तत्व. ३ तंतुवाद्य. ४ इच्छा; कामना. ५ वशता; अधीनता.

तंत-स्त्री. (सं.) आतुरता; अधीनता.

तंत-वि. (सं) तंतोतंत.

तंतुकी-स्त्री. (सं.) नाडी.

तंतुवाय-पु. (सं.) १ कोळी. २ कोष्टी.

तंत्रसंस्था-स्त्री. (सं.) शासनसंस्था (गव्हर्नमेंट).

तंत्रा-स्त्री. (सं.) तंद्रा पहा.

तांत्रि-स्त्री. (सं.) १ तंत्री पहा. २ तंद्रा पहा.

तंत्री-स्त्री. (सं.) १ वाद्याची तार. २ शीर; नस. ३ रज्जु; रश्शी. ४ तंतुवाद्य. ५ वीणा.

तंत्री-पु. (सं.) १ तंतुवाद्यवादक. २ गायक.

तंत्री-वि. (सं.) १ आळशी. २ अधीन.

तंदरा-स्त्री. तंद्रा पहा

तंदुरुस्त-वि. (फा.) निरोगी.

तंदूर-पु. (फा.) रोट्या भाजण्याची एक प्रकारची चूल.

तंदूरी-पु. (दे.) एक प्रकारचें पिवळें रेशीम.

तंदूरी-वि. (फा.) भट्टींतील.

तंदेही-स्त्री. (फा.) १ परिश्रम; मेहनत. २ प्रयत्न. ३ ताकीद; सूचना.

तंद्रा-तंद्रि-स्त्री. (सं.) १ झोंपेची तंद्री. २ गुंगी; ग्लानि.

तंद्री-स्त्री. (सं.) १ तंद्रा पहा. २ भंवई.

तँबिया-पु. (सं.) तांब्याचें नरसाळें.

तँवियाना-क्रि.अ. (सं.) १ तांबूस होणें. २ कळकणें.

तंबीह-स्त्री. (अ.) १ तंबी. २ दंड; शिक्षा.

तंबूर-तंबूरा-पु. (सं.) तंबोरा.

तंबोल-पु. (सं.) विडा; तांबूल.

तँबोली-पु. (सं.) तांबोळी.

तँवार-स्त्री. १ घेरी; भोंवळ. २ बारीक ताप.

तँवारी-स्त्री. तँवार पहा.

तअज्जुब-पु. (अ.) आश्चर्य; विस्मय.

तअम्मुल-पु. (अ.) १ विचार; चिंता; फिकीर. २ उशीर; वेळ. ३ ३ धैर्य.

तअल्लुक-पु. (अ.) १ तालुका. २ मोठी जमीनदारी.

तअल्लुक-पु. (अ.) संबंध.

तअस्सुब-पु. (अ.) पक्षपात (धार्मिक बाबतींत).

तइक-पु. चांभार.

तइँ-प्रत्य. १ शीं; ला. २ प्रति; साठीं.

तइँ-अव्य. करितां; साठीं.

तउ-अव्य. तेव्हां; त्यावेळीं.

तऊ-अव्य. (सं.) तरीही; तरीसुद्धां.

तक-अव्य. (सं.) पर्यंत.

तक-स्त्री. (सं.) १ तराजू. २ तराजूचें पारडें.

तकडा-वि. तगडा; धट्टाकट्टा.

तकड़ी-स्त्री. (दे.) तराजू.

तकदमा-पु. (अ.) अंदाजपत्रक.

तक़दीर-स्त्री. (अ.) १ अंदाज. २ भाग्य; नशीब.

तक़दीरवर-वि. (अ+फा.) भाग्यवान.

तकन-स्त्री. (सं.) पाहणें; दृष्टी; टक.

तकना-क्रि.अ. (सं.) १ न्याहाळणें. २ आश्रय घेणें.

तकमील-स्त्री. (अ.) पूर्णता.

तक़रार-स्त्री. (अ.) तक्रार; हुज्जत.

तक़रीब-स्त्री. (अ.) उत्सव; समारंभ.

तकरीबन-क्रिवि. (अ.) सुमारें; अंदाजें; जवळजवळ.

तक़रीर-स्त्री. (अ.) १ चर्चा; संभाषण. २ व्याख्यान; भाषण.

तक़र्रुरी-स्त्री. (अ.) नियुक्ति.

तकला-पु. (सं.) मोठी टकळी.

तकली-स्त्री. (सं.) टकळी.

तकलीफ-स्त्री. (अ.) कष्ट; दुःख.

तकल्लुफ-पु. (अ.) शिष्टाचार.

तकसी-स्त्री. नाश; दुर्दशा.

तकसीम-स्त्री. (अ.) १ वांटणी. २ भाग.

तकसीर-स्त्री (अ.) १ अपराध; दोष. २ भूल; चूक.

तकाई-स्त्री. (सं.) पहाणें.

तक़ाजा-पु. (अ.) तगादा.

तकान-स्त्री. (दे.) थकवा.

तकाना-क्रि.स. पहावयास लावणें; दाखविणें.

तकाना-क्रि.अ. (सं.) कडे जाणें.

तक़ावी-स्त्री. (अ.) तगाई.

तकिया-पु. (फा.) १ तक्क्या. २ आश्रय; आसरा. ३ विश्रांतीची जागा. ४ फकीराचें निवासस्थान.

तकियादार-पु. (फा.) फकीर.

तकिल-पु. (सं.) १ धूर्त. २ औषध.

तकिला-स्त्री. (सं.) औषध.

तकुआ-पु. तकला पहा.

तकुआ-तकैया-पु. (सं.) पहाणारा.

तक्मा–देवीचा आजार.

तख़फ़ीफ़–स्त्री. (अ.) न्यूनता.

तख़मीनन्–क्रि.वि. (अ.) अंदाजें.

तख़मीना–.पु. (अ.) अंदाज; अनुमान.

तख़ालिया–पु. (अ.) एकांतस्थान.

तखान–पु. (सं.) सुतार.

तखीत–स्त्री. (अ.) १ शोध;तपास. २ तहक़ीकात पहा.

तख्तपोश–पु. (फा.) १ चादर; पलंगपोस. २ तख्त; सिंहासन.

तख्तबंदी–स्त्री. (फा.) लांकडी फळयांची भिंत.

तख्ता–पु. (फा.) १ तक्ता; फळी. २ तक्तपोशी. ३ तिरडी. ४ कागदाचा ताव. ५ वाफा.

तख्ती–स्त्री. (फा.) १ फळी. २ लिहिण्याची पाटी. ३ पट्टी.

तगड़ी–स्त्री. (दे.) तागडी.

तगदमा–तगदम्मा–पु. (अ.) अंदाज पत्रक.

तगमा–पु. (तु.) पदक; बिल्ला.

तगाई–स्त्री. (सं.) शिवणावळ; शिलाई.

तगाड़ा–पु. (दे.) घमेलें.

तगाना–क्रि.स. (सं.) शिवणें; शिवून घेणें.

तगार-तगारी–स्त्री. (दे.) १ घमेलें. २ हलवायाची मोठी कढई. ३ उखळी पुरण्याचा खड्डा.

तगियाना–क्रि. स. तागना पहा.

तगीर–पु.(अ.) **तगीरी**–स्त्री. परिवर्तन.

तघार-तघारी–स्त्री. तगारी पहा.

तचना–क्रि.अ. (सं.) तापणें.

तचा–स्त्री. (सं.) त्वचा.

तचाना–क्रि.स. (सं.) तापविणें.

तच्छिन–क्रिवि. (सं.) तत्क्षणीं; तात्काळ.

तज़किरा–पु. (अ.) १ चर्चा. २ उल्लेख.

तजन–पु. (सं.) त्यजन; त्याग.

तजरबा–पु. (अ.) १ अनुभव. २ पारख.

तजरबाकार–पु. (अ.+फा.) अनुभवी.

तजरबाकारी–पु. (अ.+फा.) अनुभव.

तजरूबा–पु. तजरबा पहा.

तजल्ली–स्त्री. (अ.) १ प्रकाश. २ चमक; तेज.

तजवीज़–स्त्री. (अ.) १ सम्मती; विचार. २ निर्णय; निकाल. ३ तजवीज; व्यवस्था.

तजिया–स्त्री. (अ.) लहान तराजू.
तटंक–पु. (सं.) कर्णफूल; ताटंक.
तट–पु. (सं.) १ क्षेत्र; शेत. २ प्रदेश. ३ तीर; किनारा. ४ महादेव.
तट–क्रिवि. (सं.) समीप; निकट; जवळ.
तटका–वि. (सं.) १ ताजें. २ नवें; कोरें.
तटनी–स्त्री. (सं.) नदी.
तटस्थ–वि. (सं.) किनाऱ्यावर राहणारा; कांठावर राहणारा. २ जवळ राहणारा. ३ तटस्थ.
तटाक–पु. (सं.) तळें.
तटी–स्त्री. (सं.) १ तीर; तट. २ नदी.
तड़–पु. (सं.) १ भाग; तट; पक्ष. २ जमीन; खुश्की.
तड़क–स्त्री. (अनु.) १ तडा; चीर. २ तडकणें. ३ चटणी; लोणचें इ. चवदार पदार्थ.
तडकना–क्रि.अ. (सं.) १ तडकणें; २ उकलणें; उलणें. ३ रागावणें; कडाडणें. ४ उफळणें.
तड़का–पु. (अनु.) १ पहाट. २ छौंक पहा.
तडकाना–क्रि.स. (अनु) १ भेग पाडणें. २ मोठा आवाज करणें.
तड़कीला–वि. १ चमकदार; भडक. २ तडकणारा.
तड़क्का–क्रिवि. तड़ाका पहा.
तड़प–स्त्री. (अनु.) १ तडफड; तळमळ. २ चमक.
तड़पना-तड़फना–क्रि.अ. (अनु.) १ तडफडणें; तळमळणें. २ गरजणें.
तड़पाना–क्रि.स. (अनु.) सतावणें; छळणें.
तडाक–क्रिवि. (अनु.) झटपट; चटकन.
तड़ाक-ग–पु. (सं.) तळें.
तड़ाका–क्रिवि. चटकन; झटपट.
तड़ावा–स्त्री. (सं.) १ दिखाऊपणा. २ ढोंग.
तड़िया–स्त्री. (दे.) समुद्र कांठची हवा.
तड़ी–स्त्री. (अनु.) १ थप्पड. २ बहाणा. ३ कपट; लबाडी.
तत–पु. (सं.) तत्व.
तत–वि. (सं.) तप्त.
तताथेई–स्त्री. (अनु.) नाचाचे बोल.
ततसार–स्त्री. (सं.) भट्टी; आगटी.
ततहंडा–पु. (सं.) पाणी तापविण्याचा हंडा.
तताई–स्त्री. (सं.) उष्णता; आंच.
ततामह–पु. (सं.) पितामह.

तति-स्त्री. (सं.) १ श्रेणी; पंक्ति. २ समूह. ३ विस्तार.

ततुरि-वि.(सं.)१हिंसक.२ तारणारा.

ततैया-स्त्री.(सं.)१ गांधील माशी. २ लवंगी मिरची.

ततैया-वि. १ चलाख. २ बुद्धिमान.

तत्त-पु. तत्व.

तत्ता-वि. (सं.) तप्त; गरम.

तत्तोथंबो-पु. १ भांडणामध्यें मध्यस्थी. २ धीर देणें.

तत्त्वता-स्त्री. (सं.) यथार्थता; वास्तविकता.

तत्त्वदर्श-तत्त्वदर्शी-पु. (सं.) तत्वज्ञानी.

तत्त्वदृष्टि-स्त्री. (सं.) ज्ञानचक्षु.

तत्त्वभाव-पु. (सं.) प्रकृति; स्वभाव.

तत्थ-वि. (सं.) मुख्य; प्रधान.

तत्थ-पु. (सं.) शक्ति; बल.

तत्रभवान-पु. (सं.) माननीय; पूज्य; श्रेष्ठ.

तथा-अव्य. (सं.) १ आणि; व. २ असेंच; अशा प्रकारें.

तथ्यभाषी-वि. (सं.) सत्यभाषी.

तद्-क्रिवि. (सं.) तेव्हां.

तदनु-क्रिवि. (सं.) १ तदनंतर; तसेंच. २ त्या प्रकारें.

तदबीर-स्त्री. (अ.) युक्ति; उपाय.

तदाकार-वि. (सं.) १ तसाच. २ तन्मय.

तदारुक-पु. (अ.) १ तपास; शोध. २ बंदोबस्त. ३ दंड; शिक्षा.

तदीय-सर्व. (सं.) त्याचा.

तद्धन-पु. (सं.) कृपण.

तन-पु. (सं.) शरीर; तनु.

तन-क्रिवि. बाजूस; कडे.

तनकीह-स्त्री. (अ.) शोध; तपास.

तनख़ाह-तनख्वाह-स्त्री. (फा.) तनखा; वेतन.

तनजेब-स्त्री. अतिशय तलम मलमल.

तनज्जुल-पु. (अ.) **तनज्जुली**-स्त्री. उतरती कळा; अवनति.

तनतना-पु. १ दरारा. २ क्रोध.

तनत्राण-पु. (सं.) चिलखत; कवच.

तनदिही-स्त्री. तंदेही पहा.

तनना-क्रि.अ. १ ताणलें जाणें. २ झुकणें; वांकणें. ३ उभ राहणें; ताठ होणें. ४ रुसणें; अकडून जाणें.

तनपात-पु. तनुपात.

तनपोषक-वि. (सं.) स्वार्थी.

तनमय-वि. तन्मय

तनरुह-पु. तनुरुह पहा.

तनसल-पु. (दे.) स्फटिक.

तनसीख़-स्त्री. (अ.) रद्द करणें.
तनसुख-पु. (सं.) अतिशय पातळ छापील मलमल.
तनहा-वि. (फा.) एकाकी; एकटा.
तनहाई-स्त्री. (फा.) एकांत.
तना-पु. (फा.) झाडाचें खोड.
तना-क्रिवि. १ कड; बाजूस. २ तन पहा.
तनाई-स्त्री. **तनाऊ**-पु. तनाव पहा.
तनाज़ा-पु. (अ.) १ भांडण; तंटा. २ वैर.
तनाना-क्रि. स. ताणविणें.
तनाव-स्त्री. (अ.) तंबूची दोरी. २ २ दोरीवरच्या नाचाची दोरी.
तनाव-पु. (सं.) १ ताण. २ कपडे वाळत घालण्याची दोरी. ३ दोरी; रश्शी.
तनि-तनिक-क्रिवि. (सं.) थोडासा; अल्पः जरासा.
तनि-तनिक-वि. लहान.
तनिका-स्त्री. (सं.) दोरी.
तनिया-स्त्री. (सं.) १ लंगोट; लंगोटी. काचा. ३ चोळी.
तनिष्ठ-वि. (सं.) कृश व दुर्बळ.
तनी-स्त्री. (सं.) नाडी; बंद. २ तनिया पहा.
तनी-क्रिवि. वि. तनिक पहा.
तनु-वि. (सं.) १ कृश. २ थोडा. ३ कोमल; नाजूक ४ सुंदर.
तनु-स्त्री. (सं.) १ देह; तनु. २ त्वचा. ३ स्त्री. ४ सापाची कात.
तनुक-वि. क्रिवि. तनिक पहा.
तनुक-पु. तनु पहा.
तनुता-स्त्री. (सं.) १ लघुता. २ दुर्बलता.
तनुत्र-पु. तनुत्राण पहा.
तनुधारी-वि. (सं.) देहधारी.
तनुपात-पु. (सं.) देहपात; मृत्यु.
तनुभव-पु. (सं.) पुत्र.
तनुरस-पु. (सं.) घाम.
तनुराग-पु. (सं.) उटणें.
तनुरुह-पु. (सं.) रोम; अंगावरील केस.
तनुवार-पु. (सं.) कवच; चिलखत.
तनुसर-पु. (सं.) घाम.
तनू-पु. (सं.) १ पुत्र. २ शरीर. ३ गाय.
तनूपा-पु. (सं.) जठराग्नि.
तनूरूह-पु. तनुरुह पहा.
तनैना-वि. (सं.) १ ताणलेला. २ तिरका. ३ क्रुद्ध; नाराज.
तनैया-स्त्री. (सं.) कन्या.

तनोज-पु. (सं.) रोम; अंगावरील केंस.

तन्नाना-क्रि. अ. ताठरणें; अकडून बसणें.

तन्नी-स्त्री. (सं.) १ तराजूच्या पारड्यांची दोरी. २ धारदार छिन्नी. ३ ३ शिडें उभारण्याची दोरी.

तन्नी-पु. व्यापारी जहाजावरील एक अधिकारी.

तन्मय-वि. तन्मय.

तन्मात्र-पु. (सं.) **तन्मात्रा**-स्त्री. पंचमहाभूतें.

तन्वी-स्त्री. (सं.) एक वृत्त.

तन्वी-वि. (स्त्री.) सडपातळ स्त्री.

तपड़ी-स्त्री. (दे.) १ उंचवटा. २ एक प्रकारचें फळ.

तपन-पु. (सं.) १ ज्वलन; आंच; दाह. २ सूर्य. ३ उन्ह.

तपना-स्त्री. (सं.) ताप; ज्वलन.

तपनकर-पु. (सं,) सूर्यकिरण.

तपना-क्रि.अ. १ तापणें (सर्व अर्थ मराठी प्रमाणें.)

तपनी-स्त्री. (सं.) १ शेकोटी. २ भट्टी. ३ तपस्या.

तपनीय-तपनीयक-पु. (सं.) सुवर्ण.

तपसाली-पु. (सं.) तपस्वी.

तपा-पु. (सं.) तपस्वी.

तपा-वि. (सं.) तपस्येंत मग्न.

तपाक-पु. (फा.) १ आवेश. २ वेग.

तपात्यय-पु (सं.) वर्षाकाल.

तपाना-क्रि.स. (सं.) तापविणें.

तपाव-पु. (सं.) उष्णता; ताप.

तपिश-स्त्री. (फा.) आंच; ताव; ऊष्णता.

तपी-पु. (सं.) तपस्वी.

तपु-पु. (सं.) १ अग्नि. २ सूर्य. ३ शत्रु.

तपु-वि. (सं.) १ तप्त; ऊष्ण. २ तापविणारा.

तपेदिक-पु. क्षयरोग.

तपौनी-स्त्री. (सं.) तपनी पहा.

तफ़रीक़-स्त्री. (अ.) १ भिन्नता. २ बाकी काढणें; वजा करणें (गणित.) ३ फरक; अंतर. ४ वांटणी.

तफ़रीह-स्त्री. (अ.) १ प्रसन्नता. २ विनोद; थट्टा. ३ फेरफटका; सहल. ४ ताजेपणा.

तफ़सील-स्त्री. (फा.) १ विस्तृत वर्णन. २ टीका. ३ सूची. ४ विवरण; तपशील.

तफ़ावत-पु. (अ.) १ फरक; तफावत. २ अंतर (Distance).

तब–अव्य. (सं.) तेव्हां; त्या वेळीं.

तबक़–पु. (अ.) १ लोक (स्वर्ग व पाताळ.) २ घडी. ३ तबक. ४ मुसलमान स्त्रियांची प्रार्थनेची पद्धति. ५ शरीरावरील डाग; चक्रदळें. ६ थर.

तबक़डी–स्त्री. (अ.) तबकडी.

तबक़ा–पु. (अ.) १ खंड; विभाग. २ घडी. ३ थर. ४ तबक (१) पहा. ५ थवा; झुंड. ६ पद; हुद्दा.

तबाकिया–वि. (अ.) घडयाघडयांचा; थरांचा.

तबदील–वि. (अ.) फरक झालेला; बदल झालेला.

तबदीली-स्त्री. (अ.) **तबद्दुल**–पु. बदल; परिवर्तन.

तबर–पु. (फा.) १ कुऱ्हाड. २ परशु.

तबरदार–पु. (फा.) कुऱ्हाड चालविणारा.

तबल–पु. (फा.) नगारा; ढोल.

तबलची तबलिया–पु. (फा.) तबलजी.

तबाक़–पु. (अ.) मोठें तबक; परात.

तबाबत–स्त्री. (फा.) वैद्यक.

तबाह–वि. (फा.) नष्ट; बरबाद.

तबाही–स्त्री. (फा.) नाश.

ताबिअत-तबीअत–स्त्री. (अ.) १ चित्त; मन; जीव. २ बुद्धि; समज.

तबीअतदार–वि. (अ.) १ समजदार; हुशार. २ रसिक;

तबीब–पु. (अ.) वैद्य.

तभी–अव्य. (सं.) १ त्यावेळीं. २ या करितां.

तमंचा–वि. (फा.) पिस्तुल.

तमअ–स्त्री. (अ.) १ लालच; लोभ. २ इच्छा.

तमक–पु. १ आवेश; जोश. २ तीव्रता. ३ क्रोध. ४ एक श्वासरोगाचा प्रकार.

तमकना–क्रि.अ. क्रोधाविष्ट होणें.

तमग़ा–पु. (तु.) पदक; बिल्ला.

तमचर–पु. (सं.) १ राक्षस. २ घुबड.

तमचुर-तमचोर–पु. (सं.) कोंबडा.

तमतमाना–क्रि. अ. १ क्रोधानें लाल होणें. २ चमकणें (क्वचित).

तमतमाहट–स्त्री. जळफळाट; क्रोध.

तमता–स्त्री. (सं.) अंधेर.

तमस्सुक–पु. (सं.) ऋणपत्र; दस्तऐवज.

तमहीद–स्त्री. (अ.) भूमिका; प्रास्ताविक निवेदन.

तमाँचा-तमाचा–पु. (फा.) थप्पड.

तमाम-वि. (अ.) संपूर्ण; सर्व; कुल.

तमारि-पु. (सं.) सूर्य.

तमाशगीर-तमाशबीन-पु. (अ.) १ तमाशा पाहाणारा. २ वेश्यागामी.

तमाशा-पु. (अ.) १ तमाशा. २ अद्‌भुत गोष्ट.

तमाशाई-पु. (अ.) तमाशा पाहणारा.

तमि-पु. (सं.) १ रात्र. २ मोह.

तमिनाथ-पु. (सं.) चंद्रमा.

तमिस्र-पु. (सं.) १ अंधार. २ क्रोध. ३ नरक.

तमिस्रा-स्त्री. (सं.) अंधेरी रात्र.

तमी-स्त्री. (सं.) १ रात्र. २ हळद.

तमीज़-स्त्री. (अ.) १ विवेक; सारासार विचार. २ ओळख. ३ ज्ञान: बुद्धि. ४ अदब.

तमीश-पु. (सं.) चंद्रमा.

तमोंध-वि. (सं.) १ अज्ञानी. २ क्रोधी.

तमोर-पु. (सं.) विडा.

तय-वि. (अ.) १ पुरा केलेला; समाप्त. २ निश्चित; मुकर. ३ निर्णित.

तया-पु. तवा.

तरंगक-पु. (सं.) १ पाण्यावरील तरंग. २ स्वर; लहरी.

तरंगवती तरंगालि-स्त्री. (सं.) नदी.

तरंगी-वि. (सं.) लहरी.

तरंड-पु. (सं.) १ नाव; नौका. २ वल्हें.

तरंत-पु. (सं.) १ समुद्र. २ राक्षस. ३ बेडूक.

तरंती-स्त्री. (सं.) नाव; होडी.

तर-वि. (फा.) १ भिजलेला; ओला. २ शीतल. ३ सुखलेला नाहीं असा; ताजा. ४ पोसलेला; भरलेला.

तर-पु. (सं.) १ पार करण्याची क्रिया. २ अग्नि. ३ वृक्ष. ४ रस्ता. ५ गति.

तर-क्रिवि. खालीं; तळाशी.

तरक-स्त्री. तड़क पहा.

तरक-पु. (सं.) १ तर्क. २ अडचण. ३ चूक; गलती.

तरकना-क्रि.अ. १ तडकना पहा. २ तर्क करणें; विचार करणें. ३ उसळणें; उड्या मारणें.

तरकश-तरकस-पु. (फा.) बाणांचा भाता.

तरका-पु. तड़का पहा.

तरका-पु. (अ.) मेलेल्या माणसाची वारसास मिळणारी संपत्ति.

तरकारी-स्त्री. (फा.) १ भाजी. २ खाण्यायोग्य मांस.

तरकी-स्त्री. (सं.) कर्णफूल.

तरकीब-स्त्री. (अ.) १ संयोग; मेळ २ बनावट; रचना. ३ युक्ति; उपाय. ४ शैली; रचना; प्रणाली.

तरकुल-पु. (सं.) ताड वृक्ष.

तरकुला-पु. (सं.) **तरकुली**-स्त्री. कर्णफूल.

तरक्क़ी-स्त्री. (अ.) बढती; उन्नति.

तरखा-पु. (सं.) पाण्याचा जोरदार प्रवाह.

तरखान-पु. (सं.) सुतार.

तरगुलिया-स्त्री. (दे.) अक्षता ठेवण्याचें तबक.

तरछट-तरछन-स्त्री. तलछट पहा.

तरछा-पु. शेण एकत्र करण्याचें स्थान.

तरछाना-क्रि.अ. नेत्रसंकेत करणें.

तरज-पु. तर्ज़ पहा.

तरजना-क्रि.अ. १ मारणें; दटावणें. २ कान उघाडणी करणें.

तरजुई-स्त्री. (फा.) लहान तराजु.

तरजुमा-पु. (अ.) भाषांतर.

तरण-पु. (सं.) १ नदीपार करणें; पार करणें. २ पाण्यावर तरंगणारा तराफा. ३ उद्धार. ४ स्वर्ग.

तरणि-पु. (सं.) १ सूर्य. २ किरण.

तरणि-तरणी-स्त्री. (सं.) नौका.

तरतराना-क्रि.अ. (अनु.) तडतडणें.

तरतीब-स्त्री. (अ.) क्रम.

तरदीद-स्त्री. (अ.) १ काट मारणें; रद्द करणें. २ खंडन; प्रत्युत्तर.

तरद्दुद-पु. (अ.) चिंता; काळजी.

तरनतार-पु. (सं.) मोक्ष; मुक्ति.

तरनतारन-पु. (सं.) १ उद्धार. २ उद्धार करणारा.

तरना-क्रि.स. (सं.) पार करणें.

तरना-क्रि.अ. (सं.) सद्गति मिळणें; मुक्त होणें.

तरना-क्रि. स. तलना पहा.

तरनि-स्त्री. तरणि पहा.

तरनी-स्त्री. (सं.) १ नाव; नौका. २ मिठाईचें ताट ठेवण्याची बैठक.

तरप-स्त्री. तड़प पहा.

तरपत-पु. (सं.) १ सुबत्ता. २ आराम; चैन.

तरपना-क्रि.अ. तड़पना पहा.

तरपर-क्रिवि. १ खालींवर. २ एकापाठीमागून दुसरा.

तरफ़-स्त्री. (अ.) १ दिशा; बाजू. २ काठ; कड. ३ पक्ष; बाजू.

तरफ़दार-वि. (फा.) पक्षपाती बाजूचा; पक्षाचा.

तरफ़दारी-स्त्री. (फा.) पक्षपात; समर्थन.

तर-बतर-वि. (फा.) ओला; भिजलेला.

तरबहना-पु. ताम्हन.

तरबूज़-पु. (फा.) टरबूज.

तरमीम-स्त्री. (अ.) संशोधन; दुरुस्ती.

तरराना-क्रि.अ. (अनु.) अकडणें.

तरल-वि. (सं.) १ हलता; डोलता; चंचल; चल. २ क्षणभंगुर; अस्थिर. प्रवाही; द्रव. ४ कांतिमान; चकचकीत. ५ पोकळ.

तरल-पु. (सं.) १ माळेच्या मधला मणि. २ हार. ३ हिरा. ४ लोखंड. ५ तळ. ६ घोडा.

तरलता-स्त्री. (सं.) १ चंचलता. २ प्रवाहित्व.

तरला-स्त्री. (सं.) १ मदिरा. २ मधमाशी.

तरलाई-स्त्री. (सं.) १ चंचलता. २ चपलता. २ द्रवत्व.

तरवन-पु. कर्णफूल.

तरवर- पु. (सं.) मोठा वृक्ष.

तरवरिया-तरवरिहा-पु. (सं.) तरवार बहाद्दर.

तरवाई-सिरवाई-स्त्री. उंच जमीन व सखल जमीन.

तरवार-पु. १ तरवार. २ तरवर पहा.

तरवारि-पु. (सं.) तलवार.

धरवारी-पु. (सं.) तलवार बहाद्दर.

तरस्-पु. (सं.) १ बळ. २ वेग. ३ वानर. ४ रोग. ५ किनारा; तट.

तरस-पु. (सं.) दया; करुणा.

तरसना-क्रि.अ. (सं.) एकाद्या गोष्टीची इच्छा धरून काळजी करीत बसणें.

तरसाना-क्रि.स. (सं.) १ एकादी गोष्ट न देऊन त्रास देणें. २ व्यर्थ लालूच दाखविणें.

तरह-स्त्री. (अ.) १ प्रकार; तऱ्हा. २ रचना; बनावट; घाट. ३ रीति; ढंग; तऱ्हा. ४ युक्ति; उपाय. ५ दशा; अवस्था.

तरहटी-स्त्री. १ सखल जमीन. २ डोंगराच्या पायथ्याची जमीन.

तरहदार-वि. (फा.) १ सुंदर बनावटीचा; सुंदर विणीचा. २ शौकिन.

तरहर-क्रिवि. तळाशीं; खालीं.

तरहर-वि. १ तळाचा; बुडाचा. २ निकृष्ट.

तरेहल-वि १ अधीन. २ पराजित.

तरा-पु. १ तला पहा. २ तलवा पहा.

तराई-स्त्री. डोंगराच्या पायथ्याची जमीन. २ डोंगराची घाटी ३ नक्षत्र तारा.

तराना-पु. (फा.) १ तराणा. २ गाणें; गीत.

तराप-स्त्री. (अनु.) तोफेचा आवाज.

तरापा-पु. (अनु.) १ हाहाकार. २ तराफा.

तराबोर-वि. (फा.) खूप भिजलेला.

तरारा-पु. १ उसळी; उडी. २ पाण्याची धार.

तरावट-स्त्री. (फा.) १ ओलेपणा. २ थंडावा; गारवा. ३ थंडावा आणणारा आहारांतील पदार्थ. ४ स्निग्ध भोजन, तूप, दूध, इ.

तराश-स्त्री. (फा.) १ कापणी; काट. २ काट छाट. ३ ढंग; शैली. ४ काटलेले पत्ते.

तराशना-क्रि.स. (फा.) काटणें; छाटणें.

तरास-पु. त्रास पहा.

तराहीं-क्रिवि. तळाशीं; खालीं.

तारिंदा-पु. समुदांत नांगरून ठेवलेलें पीप वा लांकडी ओंडके.

तरि-स्त्री. (सं.) १ नौका. २ पदर.

तरिक-पु. (सं.) १ पाण्यांत तरंगणारा ओंडका. २ नौकाकर घेणारा. ३ नाविक.

तरिका-स्त्री. (सं.) नौका.

तरिका-पु. कर्णभूषण.

तरिता-स्त्री. (सं.) १ तर्जनी. २ भांग; गांजा. ३ वीज.

तरिया-पु. (सं.) तरंगणारा.

तरियाना-क्रि.स. (सं.) १ खालीं टाकणें; खालीं बसविणें तळाशीं बसविणें. २ झांकणें; लपविणें. ३ भांड्याच्या तळाशी माती सारविणें.

तरियाना-क्रि. अ. तळाशीं बसणें; तळाशीं जमणें.

तरिबन-पु. (सं.) कर्णफूल.

तरिहँत-क्रिवि. तळाशीं.

तरी-स्त्री. (सं.) १ नाव; नौका. २ गदा. ३ कपडयांची पेटी. ४ धूर. ५ पदर. ६ कर्णफूल.

तरी-स्त्री. (फा.) १ आर्द्रता. २ थंडी. ३ सखल जमीन (येथें पाणी साठून राहते). ४ डोंगराच्या पायथ्याची जमीन.

तरी-स्त्री. (सं.) १ जोडयाचा तळवा. २ तळाशीं जमलेला गाळ.

तरीका-पु. (अ.) १ ढब; रीति; ढंग. २ चाल; व्यवहार. ३ युक्ति; उपाय.

तरीष-पु. (सं.) १ वाळलेलें शेण. २ नौका. ३ तराफा. ४ समुद्र. ५ व्यवसाय. ६ स्वर्ग.

तरीषी-स्त्री. (सं.) इंद्राची कन्या.

तरेंदा-पु. (सं.) पाण्यांत तरंगणारा ओंडा.

तरे-क्रिवि. (सं.) तळाशीं.

तरेटी-स्त्री. (सं.) डोंगर पायथ्याची जमीन.

तरेरना-क्रि. स. (सं.) डोळे वटारणें.

तरैला-पु. स्त्रीच्या दुसऱ्या पतीचा पुत्र.

तरौंटा-पु. (सं.) जात्याची तळची पाळी.

तरौंस-पु. (सं.) तट; तीर; किनारा.

तरौना-पु. (सं.) कर्णफूल.

तर्क-पु. (सं.) १ तर्क. २ चतुर बोलणें. ३ व्यंगोक्ति.

तर्क-पु. (अ.) त्याग.

तर्कक-पु. (सं.) १ तर्क करणारा. २ याचक.

तर्कण-पु. (सं.) तर्क करणें; विचार, करणें.

तर्कणा-तर्कना-स्त्री. (सं.) विचार तर्क.

तर्कणा-तर्कना-क्रि.अ. (सं.) विचार करणें.

तर्कवितर्क-पु. (सं.) १ विचार; तर्कवितर्क. २ वादविवाद; ऊहापोह.

तर्कश-पु. (फा.) बाणांचा भाता.

तर्कसी-स्त्री. (फा.) बाणांचा लहान भाता.

तर्काभास-पु. (सं.) कुतर्क.

तर्कारी-स्त्री. भाजी.

तर्की-पु. (सं.) तर्क करणारा;

तर्कीब-स्त्री. तरकीब पहा.

तर्कु-पु. **तर्कुटी**-स्त्री. तकला पहा.

तर्कुल-पु. (सं.) ताडाचें झाड व फळ.

तर्क्य-वि. (सं.) विचारार्ह; चिंत्य.

तर्ज़-पु.स्त्री. (अ.) १ प्रकार; तऱ्हा. २ रीति; शैली. २ बनावट; रचना.

तर्जन-पु. (सं.) १ धमकावणी. २ क्रोध. ३ तिरस्कार

तर्जना-क्रि.स. (सं.) धमकावणें.

तर्जुमा-पु. (अ.) भाषांतर.

तर्ण-पु. (सं.) गाईचें वासरूं.

तर्त्तरीक-पु. (सं.) १ नाव; नौका.

तर्त्तरीक-वि. तरून जाणारा.

तर्पण-पु. १ (सं.) तृप्त करणें. २ तर्पण.

तर्पित-वि. (सं.) तृप्त केलेला.

तर्रा-पु. (दे.) चाबकाची दोरी.

तर्राना-पु. (फा.) तराणा.

तर्राना-क्रि. अ. चर्राना पहा.

तर्री-स्त्री. (दे.) एक प्रकारचें चाऱ्याचें गवत.

तर्ष-पु. (सं.) १ तृष्णा; अभिलाषा. २ तराफा. ३ समुद्र. ४ सूर्य.

तर्षण-पु. (सं.) १ तृष्णा; तहान. २ अभिलाषा.

तर्षित-वि. (सं.) १ तहानेला. २ इच्छुक.

तल-पु. (सं.) १ तळ; बूड. २ पाण्याचा तळ. ३ पायाचा तळवा. ४ हाताचा तळवा. ५ थप्पड. ६ पृष्ठ-भाग. ७ वन. ८ खड्डा. ९ छत. १० ताड. ११ दस्ता; मूठ. १२ वीत. १३ आधार; सहारा. १४ मनगट. १५ महादेव. १६ एक नरक. १७ पाताळ.

तलक-पु. (सं.) १ तलाव. २ एक प्रकारचें फळ.

तलक-अव्य. पर्यंत.

तलघरा-पु. (सं.) तळघर.

तलछट-स्त्री. (सं.) तळाचा गाळ.

तलना-क्रि.स. (सं.) तळणें.

तलपट-वि. (दे.) तळपट; नाश.

तलफ़-वि. (अ.) नष्ट; उध्वस्त.

तलफना-क्रि.अ. (अनु.) १ कष्ट वा दुःखानें अंग टाकणें. २ बेचैन होणें; व्याकूळ होणें.

तलफ़ी-स्त्री. (फा.) १ नाश; खराबी. २ हानि.

तलब-स्त्री. (अ.) १ शोध; तपास. २ इच्छा; अभिलाषा. ३ आवश्यकता. ४ बोलावणें. ५ वेतन.

तलबगार-वि. (फा.) चाहता; मागणारा.

तलबी-स्त्री. (अ.) १ बोलावणें. २ मागणी.

तलबेली-स्त्री. (अ.) उत्कंठा.

तलमल-पु. (सं.) तलछट पहा.

तलमलाना-क्रि.अ. (दे.) तळमळणें.

तलमलाहट-स्त्री. (दे.) तळमळ.

तलव-पु. (सं.) गाणारा.

तलवा-पु. (सं.) तळवा.

तलहटी-स्त्री. (सं.) डोंगर पायथ्याची भूमि.

तलहा-वि. (सं.) तलावासंबंधी; तळ्यांत होणारा.

तलाई-स्त्री. (सं.) लहान तळें.

तलाउ-पु. (सं.) तलाव.

तलाक़-पु. (अ.) काडीमोड.

तलाची-स्त्री. (सं.) चटई.

तलाबेली-स्त्री. तलबेली पहा.

तलाश-स्त्री. (फा.) १ शोध. २ २ आवश्यकता.

तलाशना-क्रि. स. शोधणें.
तलाशी-स्त्री. (फा.) शोध.
तलित-वि. (सं.) तळलेला.
तलिन-वि. (सं.) १ दुर्बळ; क्षीण. २ विरळ. ३ कमी; थोडा. ४ साफ; स्वच्छ.
तलिन-स्त्री. (सं.) शय्या; पलंग.
तलिम-पु. (सं.) १ छत. २ शय्या. ३ खड्ग. ४ चांदवा.
तलिया-स्त्री. (सं.) समुद्राचा तळ.
तली-स्त्री. (सं.) १ तळभाग. २ तळाचा मळ. ३ पायाची खोट. ४ विवाहप्रसंगीं वधुवरांच्या आसनाखालीं ठेवलेला पैसा, रुपया आदि.
तलुआ-पु. (सं.) १ तळवा. २ ताळू.
तले-क्रिवि. (सं.) तळाशीं.
तलेटी-स्त्री. (सं.) १ तळ भाग. २ डोंगरपायथ्याची जमीन.
तलैया-स्त्री. (सं.) लहान तळें.
तलोदरी-स्त्री. (सं.) भार्या; पत्नी.
तलोदा-स्त्री. (सं.) नदी.
तलौंछ-स्त्री. (सं.) तळाचा गाळ.
तल्क-पु. (सं.) वन.
तल्ख-वि. (फा.) १ कडु. २ खवट.
तल्खी-स्त्री. (फा.) कडुपणा.
तल्प-पु. (सं.) १ शय्या; पलंग. २ गच्ची; सज्जा.
तल्पकीट-पु. (सं.) ढेकुण.
तल्लु-पु. (सं.) १ बीळ. २ तळें.
तल्लह-पु. (सं.) कुत्रा.
तल्ला-पु. (सं.) १ तळची घडी. २ अस्तर. ३ सामीप्य.
तल्लिका-स्त्री. (सं.) किल्ली.
तल्ली-स्त्री. (सं.) १ जोड्याचें तळ. २ तळचा गाळ. ३ तरुणी. ४ नाव; नौका.
तवज्जह-स्त्री. (फा.) १ ध्यान; लक्ष. २ कृपा दृष्टि.
तवना-क्रि.अ. (सं.) १ तापणें; गरम होणें. २ दुःखानें पीडित होणें. ३ तेज, कीर्ती पसरविणें. ४ क्रोधानें जळणें.
तवनी-स्त्री. (सं.) लहान तवा.
तवाज़ा-पु. (अ.) १ आदर; मान. २ पाहुणचार.
तवाना-वि. (फा.) बळकट; बलिष्ट.
तवाना-क्रि.स. (सं.) १ तापविणें. २ झांकण ठेवून भांड्याचें तोंड बंद करणें.
तवायफ़-स्त्री. (अ.) वेश्या.
तवारा-पु. (सं.) ज्वलन; दाह; ताप.
तवारीख़-स्त्री. (अ.) इतिहास.
तवालत-स्त्री. (अ.) १ लांबी. २ २ आधिक्य. ३ बखेडा.

तविष-पु. (सं.) १ स्वर्ग. २ समुद्र. ३ व्यवसाय. ४ शक्ति.

तविष-वि. (सं.) १ वृद्ध. २ महत्. ३ बलवान.

तशख़ीश-स्त्री. (अ.) १ निश्चय. २ रोगनिदान.

तशरीफ़-स्त्री. (अ.) मोठेपणा; श्रेष्ठता.

तशरीफ़ रखना--विराजमान होणें; बसणें.

तशरीफ़ लाना-येणें; पदार्पण करणें.

तशरीफ़ लेजाना-प्रस्थान करणें; जाणें.

तश्त-पु. (फा.) १ तस्त. २ परात.

तश्तरी-स्त्री. (फा.) १ तबक. २ बशी. ३ झांकणी.

तष्ट-वि. (सं.) १ तासलेला. २ कुट-लेला; दळलेला.

तष्टा-पु. (सं.) १ तासणारा. २ घडणकाम करणारा. ३ विश्वकर्मा.

तष्टा-पु. (फा.) ताम्हन.

तस-वि. (सं.) तसा.

तस-क्रिवि. (सं.) त्या प्रकारचा; तसा.

तस्कीन-स्त्री. (अ.) उत्तेजन.

तस्दीक़-स्त्री. (अ.) १ सच्चेपणा. २ सच्चेपणाचें समर्थन. ३ साक्ष.

तसबीह-स्त्री. (अ.) तसदी; तक-लीफ.

तसद्दुक़-पु. (अ.) बलिदान; सम-र्पण.

तसनीफ़-स्त्री. (फा.) ग्रंथरचना.

तसबीह-स्त्री. (फा.) जपमाळ.

तसमा-पु. (फा.) चामड्याचा पट्टा.

तसला-पु. (फा.) तसराळें.

तसली-स्त्री. (फा.) लहान तसराळें.

तसलीम-स्त्री. (फा.) १ सलाम; प्रणाम. २ कबूली; स्वीकृती.

तसल्ली-स्त्री. (अ.) धीर सांत्वन.

तसवीर-स्त्री. (अ.) चित्र; तसबीर.

तसवीर-वि. (अ.) चित्रासारखा सुंदर.

तहँ-क्रिवि. तहाँ पहा.

तह-स्त्री. (अ.) १ तळ. २ पापुद्रा. ३ घडी.

तहक़ीक-स्त्री. (अ.) १ सत्य. २ सत्यशोधन; तपास. ३ जिज्ञासा.

तहक़ीक़ात-स्त्री. (अ.) शोध; तपास.

तहख़ाना-पु. (फा.) तळघर.

तहज़ीब-स्त्री. (अ.) सभ्यता; सभ्य आचरण.

तहदरज़-वि. (फा.) घडी न मोडलेला कपडा.

तहमत-पु. (फा.) लुंगी.

तहरी-स्त्री. (दे.) १ मटार भात. २ खिचडी. ३ पेठ्याची वडी.

तहरीर-स्त्री. (अ.) १ लेख; लिखाण. २ लेखन शैली. ३ लेखी प्रमाण पत्र. ४ लेखन शुल्क.

तहरीरी-वि. (अ.) लिखित.

तहलका-अ. (अ.) १ मृत्यु. २ नाश. ३ खळबळ; धूमधाम.

तहवील-स्त्री. (अ.) १ सोपविणें. २ अनामत; ठेव. ३ खात्यावरील जमेची रक्कम.

तहवीलदार-पु. (अ.) खजीनदार.

तहसनहस-वि. (दे.) ध्वस्त; नष्ट.

तहसील-स्त्री. (अ.) १ वसुली. २ वसूल. ३ वसूलीची कचेरी.

तहसीलना-क्रि.स. (अ.) वसूल करणें.

तहाँ-क्रिवि. (सं.) तेथें.

तहाना-क्रि.स. (सं.) घडी करणें; गुंडाळणें.

तहियाँ-क्रिवि. (सं.) तेव्हां.

तहियाना-क्रिवि. तहाना पहा.

तहीं-क्रिवि. (सं.) तेथें.

तहोबाला-वि. (फा.) उलथापालथ.

ताँई-क्रिवि. ताईं पहा.

ताँगा--पु. टाँगा पहा.

तांत-वि. (सं.) १ श्रांत; थकलेला. २ त नें अंत होणारा.

ताँत-स्त्री. (सं.)१ तांत. २ धनुष्याची दोरी. ३ तंतू. ४ वाद्याची तार.

ताँतड़ी-स्त्री. (सं.) तांत पहा.

तांतव-वि. (सं.) तंतुमय.

ताँता-पु. (सं.) पंक्ति; श्रेणी.

ताँति-स्त्री. ताँत पहा.

ताँतिया-वि. (सं.) कृश.

ताँती-स्त्री. (सं.) १ ओळ; श्रेणी. २ संतति.

ताँती-पु. (सं.) कोष्टी.

ताँबा-पु. (सं.) तांबें.

तांबूली-पु.(सं.) पानपट्टी विकणारा.

ताँवर-स्त्री. **ताँवरी**-स्त्री. **ताँवरो**-पु. (सं.) १ ताप; ज्वर. २ हिवताप. ३ मूर्च्छा.

ताँसना-क्रि.सं. (सं.) डोळे वटारणें; धमकावणें.

ताईं-अव्य. (सं.)१ पर्यंत. २ समीपः जवळ. ३ समक्ष. ४ निमित्त; संबंधांत; करितां.

ताई-स्त्री. (सं.) १ ज्वर; ताप. २ हिवताप. ३ उथळ कढई. ४ मोठी चुलती.

ताईत-पु. (फा.) ताईत.

ताईद-स्त्री. (अ.) १ पक्षपात. २ पुष्टि; समर्थन.

ताईद-पु. (अ.) सहायक; दुय्यम; नायब.

ताउ-पु. ताव पहा.

ताऊ-पु. (सं.) बापाचा मोठा भाऊ.

ताऊन-पु. (अ.) प्लेग.

ताऊस-पु. (अ.) १ मोर. २ तंतुवाद्य; ताऊस.

ताऊसी-वि. (अ.) १ मोरासारखा. २ उदी.

ताक-स्त्री. (सं.) १ अवलोकन; दृष्टिक्षेप. २ टक; स्थिर दृष्टि. ३ प्रतीक्षा. ४ शोध; तपास.

ताक़-पु. (अ.) कोनाडा.

ताक़-वि. (अ.) १ विषम. २ अद्वितीय; अनुपम.

ताकझाँक-स्त्री. १ राहून राहून निरखून पाहणें. २ आडून पाहणें. ३ देखरेख; निरीक्षण. ४ शोध.

ताक़त स्त्री. (अ.) ताकत.

ताकना-क्रि.स. (सं.) १ टक लावून पाहणें; पाहणें. २ अजमावणें; ताडणें. ३ हेरून ठेवणें. ४ दृष्टि ठेवणें; लक्ष ठेवणें.

ताकरी-स्त्री. (सं.) एक नागरी लिपीशीं जुळणारी लिपी.

ताकि-अव्य. (फा.) या करितां कीं; ज्या योगें.

ताकीद-स्त्री. (अ.) ताकीद.

ताख-पु. ताक़ पहा.

ताखडा-वि. तगड़ा पहा.

ताखड़ी-स्त्री. (सं.) तागडी.

ताग-पु. तागा पहा.

तागड़ी-स्त्री. (सं.) १ चांदीची घागऱ्यांची कमरेची सांखळी. २ करगोटा.

तागना-क्रि.स. (सं.) टाके घालणें.

तागा-पु. (सं.) धागा; दोरा.

ताज-पु. (अ.) १ राजमुगुट. २ तुरा. ३ घुमट. ४ ताजमहाल.

ताजगी-स्त्री. (फा.) ताजेपणा; टवटवी.

ताजन-ताजना-पु. (फा.) चाबूक.

ताज़ा-वि. (फा.) ताजा.

ताज़िया-पु. (अ.) ताबूत.

ताज़ी-वि. (अ.) अरबी; अरबसंबंधी.

ताज़ीम-स्त्री. (अ.) उभे राहून नमस्कार वगैरे करणें; सन्मान प्रदर्शन.

ताड़काफल-पु. (सं.) मोठी वेलची.

ताड़ना-स्त्री. (सं.) १ प्रहार; मार. २ शासन; दंड.

ताड़ना-क्रि.स. (सं.) मारणें.

ताड़ना-क्रि.स. (सं.) ताडणें; समजणें.

तात-पु. (सं.) तात; पिता. २ पूज्य व्यक्ति.

तात-वि. (सं.) तापलेला; गरम.

तातगु-पु. (सं.) काका.

तातल-पु. (सं.) १ पितृतुल्य संबंधी. २ रोग. ३ पक्वता.

तातल-वि. (सं.) गरम; तप्त.

ताता-वि. (सं.) गरम; तप्त.

ताताथेई-स्त्री. (अनु.) थयथय.

ताति-पु. (सं.) पुत्र.

तातिल-स्त्री. (अ.) सुट्टीचा दिवस; सुट्टी.

तादाद-स्त्री. (अ.) १ संख्या. २ गणती; सुमार.

तान-स्त्री. (सं.) १ ताण. २ तान.

तानना-क्रि.स. (सं.) ताणणें.

तानपूरा-पु. (सं.) तंबोरा.

ताना-पु. (अ.) टोमणा.

ताना-पु. (सं.) १ विणीचा उभा धागा; ताणा २ गालिचाचा व सतरंजीचा माग.

ताना-वाना-पु. (सं.) विणीचे आडवे व उभे धागे.

तानी-स्त्री. (सं.) विणींतील उभे धागे.

तानूर-पु. १ पाण्यांतील भोंवरा. २ वाऱ्याचा भोंवरा.

तापना-क्रि.अ. (सं.) तापणें.

तापना-क्रि.स. (सं.) तापविणें.

ताफ्ता-पु. (फा.) एक प्रकारचा चकचकीत कपडा.

ताब-स्त्री. (फा.) १ उष्णता; ताप. २ चमक; दीप्ति. ३ शक्ति; सामर्थ्य. ४ सहनशक्ति.

ताबड़तोड़-क्रिवि. (अनु.) एका पाठोपाठ दुसरा.

ताबूत-पु. (अ.) मृताची पेटी.

ताबे-वि. (अ.) ताब्यांत; अधीन.

ताबेदार-वि. (फा.) ताबेदार.

ताबेदार-स्त्री. (फा.) नोकर.

ताबेदारी-पु. (अ.+फा.) नोकरी.

ताम-पु. (सं.) १ अस्वस्थता. २ क्लेश; दुःख. ३ दोष; विकार ४ ग्लानि.

ताम-वि. (सं.) १ भीषण; भयानक; २ दुःखी; व्याकुल.

ताम-पु. (सं.) १ क्रोध. २ अंधार.

तामजान-पु. एक प्रकारची पालखी.

तामड़ा-वि. (सं.) १ तांबडा. २ २ भुरकट तांबडा.

तामडा-पु. (सं.) १ एक प्रकारचा दगड. २ एक तऱ्हेचा कागद. ३ टक्कल पडलेला मनुष्य. ४ स्वच्छ आकाश.

तामस-पु. (सं.) १ सर्प. २ दुष्ट; खल. ३ घुबड. ४ राग; क्रोध. ५ अंधेर. ६ अज्ञान.

तामसी-वि. (सं.) तामसी.

तामसी-स्त्री. (सं.) १ अंधेरी रात्र. २ महाकाली. ३ जटा.

तामील-स्त्री. (अ.) अम्मल बजावणी.

ताय-पु. (सं.) १ ताप; उष्णता. २ ज्वलन. ३ ऊन्ह.

तायना-क्रि.स. (सं.) तापविणें.

तायफ़ा-पु. (फा.) १ वेश्यांचा ताफा. २ वेश्या.

ताया-पु. (सं.) वडिलांचा मोठा भाऊ.

तार-पु. (सं.) १ चांदी. २ तार. ३ सुव्यवस्था. ४ बरोबर मापाचा. ५ युक्ति. ६ तारा. ७ डोळयांतील बाहुली. ८ झांज. ९ चिपळया. १० एक कर्णभूषण.

तारकश-पु. (सं.+फा.) तार खेंचणारा.

तारघाट-पु. (सं.) मतलब साधण्याची योजना.

तारतार-वि. (सं.) फाटलेला चिंध्या चिंध्या झालेला.

तारपीन-पु. (इं.) टरपेंटाईन.

तारबर्की-स्त्री. (सं.+फा.) टेलीग्राफी.

ताराज-पु. (फा.) १ लूटमार. २ नाश; विध्वंस.

तारी-स्त्री. (सं.) १ टाळी. २ किल्ली.

तारीक-वि. (फा.) १ काळा. २ धूसर.

तारीकी-स्त्री. (फा.) १ शाई. २ अंधार.

तारीफ़-स्त्री. (अ.) १ वर्णन; विवरण; २ प्रशंसा; तारीफ. ३ गुणविशेष.

तारू-स्त्री. (सं.) टाळू.

तार्किक-पु. (सं.) तत्ववेत्ता.

ताल-पु. (सं.) १ हाताचा तळवा. २ टाळी. ३ ताल. ४ झांज. ५ चष्म्याचें भिंग. ७ तरवारीची मूठ. ८ वीत. ९ ताड (झाड व फळ).

तालमेल-पु. (सं.) १ ताळमेळ. २ अनुकूल योग.

तालरस-पु. (सं.) ताडी.

तालसाँस-पु. ताडगोळा.

ताला-पु. (सं.) टाळें; कुलूप.

तालाकुंजी-स्त्री. (सं.) कडी कुलूप.

तालाब-पु. (सं.+फा.) तलाव.

तालिका-स्त्री. (सं.) १ किल्ली. २ सूची; यादी; अनुक्रमणिका. ३ कागद पत्रांचा गठ्ठा. ४ चापट; थप्पड. ५ मंजिष्ठ (वनस्पती).

तालिब-पु. (अ.) शोधक. २ इच्छुक.

तालिबइल्म-पु. (अ.) विद्यार्थी.

तालिम-स्त्री. (सं.) शय्या; बिछाना.

ताली-स्त्री. (सं.) १ किल्ली; चावी. २ ताड़ी (पेय). ३ भुईआंवळा. ४ तूर. ५ टाळी. ६ तळें.

तालीका-स्त्री. (अ.) १ जप्ती. २ जप्तीच्या मालाची यादी.

तालीम-स्त्री. (अ.) १ शिक्षण. २ अभ्यास.

तालु-तालू-पु. (सं.) १ टाळू; ताळू. २ मेंदू.

तालेवर-वि. (अ.+फा.) धनाढ्य.

ताल्लुक-पु. (अ.) संबंध.

ताव-पु. (सं.) १ आंच; उष्णता. २ आवेश. ३ राग; संताप.

ताव-पु. (अ.) कागदाचा ताव.

तावर-पु.स्त्री. (सं.) १ दाह; ताप. २ ऊन्ह. ३ मूर्च्छा.

तावरी-स्त्री. ताप; ज्वर.

तावल-स्त्री. उतावळी; घाई.

तावा-पु. तवा.

तावान-पु. (फा.) नुकसान भरपाई; दंड.

तावीज़-पु. (अ.) ताईत.

ताश-पु. (अ.) १ पत्ते. २ एक प्रकारचें कापड. ३ शिवण्याच्या दोऱ्याचें पाकीट.

ताशा-पु. (अ.) ताशा.

तासला-पु. (दे.) अस्वलाच्या गळ्यांतील दोरी.

तासा-पु. (अ.) ताशा.

तासीर-पु. (अ.) प्रभाव; गुण.

तासु-सर्व. (सं.) त्याचा.

तासूँ-तासों-सर्व. त्याच्याशीं.

ताहम-अव्य. (फा.) तरी; तरी देखील.

ताहि-सर्व. (सं.) त्याला.

ताहीं-अव्य. (सं.) १ पर्यंत; पावेतों. २ समीप.

तिकडी-स्त्री. (सं.) १ तीन कड्या असलेली. २ तीन पेडी.

तिकानी-स्त्री. (सं.) चाकाची तिकोनी खीळ.

तिकुरा-पु. (सं.) पिकाचा तिसरा हिस्सा.

तिकोन-तिकोना-पु. १ त्रिकोण. २ सामोसा.

तिकोन-तिकोना-तिकोनिया–वि. त्रिकोणी.

तिक्का–पु. (फा.) मांसाचा तुकडा.

तिक्की–स्त्री. (सं.) तिर्री.

तिक्ख–वि.(सं.) १तीक्ष्ण. २चलाख; हुशार.

तिक्त–वि. (सं.) कडु.

तिक्ष–वि.(सं.) तीक्ष्ण.

तिखाई–स्त्री. १ तीक्ष्णता. २ तिखटपणा.

तिखारना–क्रि.अ. (सं.) त्रिवार विचारणें; बोलणें.

तिखूँटा–वि. (सं.) त्रिकोणी.

तिगना–क्रि.स.(दे.) पाहाणें; न्याहाळणें; निरखणें.

तिगुना–वि. (सं.) तिप्पट.

तिगूचना–क्रि.स. तिगना पहा.

तिग्म–वि. (सं.) तीक्ष्ण.

तिघरा–पु. (सं.) दुधाचें मडकें.

तिच्छ-तिच्छन–वि. (सं.) तीक्ष्ण.

तिजरा–पु. (सं.) तीन दिवसांनी येणारा ताप.

तिजबाँसा–पु. (सं.) गर्भारपणीं तिसऱ्या महिन्यांत करण्यांत येणारा समारंभ

तिजहरिया–स्त्री. (सं.) तीन प्रहर.

तिजार–पु. तिजरा पहा.

तिजारत–स्त्री. (अ.) व्यापार.

तिजारी–पु. तिजरा पहा.

तिजिया–पु. (सं.) तिसरें लग्न झालेला.

तिर्डी–स्त्री. (सं.) तिर्री.

तिर्डीबिर्डी–वि. (दे.) इतस्ततः पसरलेला.

तित–क्रिवि. (सं.) तेथें; तिकडे.

तितना–क्रिवि. (सं.) तितका.

तितरबितर–वि. (दे.) इतस्ततः पसरलेला; अस्ताव्यस्त.

तितली–स्त्री. (सं.) १ फुलपांखरूं. २ एक प्रकारचें गवत.

तितलौआ–पु. (सं.) **तितलौकी**–स्त्री. कडू भोपळा.

तितिंबा–पु. (अ.) १ थोतांड. २ शेष; अवशिष्ट भाग. ३ परिशिष्ट.

तितिक्ष–वि. (सं.) क्षमाशील.

तितिक्षा–स्त्री. (सं.) १ सहिष्णुता. २ क्षांति.

तितिम्मा–पु. (अ.) तितिंबा पहा.

तितै–वि. (सं.) तितकें.

तितेक–वि. (सं.) तितका.

तितै–क्रिवि. (सं.) तेथेंच; त्याच ठिकाणीं.

तितो–वि. तितेक पहा.

तिथि–स्त्री. (सं.) १ तिथि. २ पंधरा.

तिधर-क्रिवि. (सं.) तेथें.

तिन-वि. (सं.) १ त्यानें. २ तो. ३ ते (सामान्य रूप.)

तिन-पु. (सं.) गवत काडी; घास.

तिनकना-क्रि.अ. (अनु.) चिडणें.

तिनका-पु. (सं.) वाळलेल्या गवताच्या काडीचा तुकडा.

तिनगना-क्रि.अ. चिडणें.

तिनगरी-स्त्री. (दे.) एक पक्वान्न.

तिपहल-तिपहला-वि.(सं.) तीन पदरी.

तिनुका-तिनूका-पु. तिनका पहा.

तिन्ह-सर्व. (सं.) ते.

तिन्हें-सर्व.(सं.) त्यांना.

तिपल्ला-वि. (सं.) तीन पदरी;तिहेरी.

तिपाई-स्त्री. (सं.) १ तिवई. २ तीन पायांची घडवंची.

तिपाड-पु. (सं.) त्रिकोणी.

तिवाइ-स्त्री.(दे.) कणीक मळण्याची परात.

तिबारा-वि. (सं.) तिसऱ्यांदा.

तिबारा-पु. (सं.) तीन दारांची खोली वा घर.

तिबासी-वि. (सं.) तीन दिवसांचें शिळें.

तिमंजिला-वि. (सं.+अ.) तीन मजली.

तिमाना-क्रि.स. (द.) भिजविणें.

तिमि-पु. (सं.) १ व्हेल मासा. २ समुद्र. ३ रातांधत्व.

तिमि-अव्य. (सं.) तसें.

तिमित-वि. (सं.) १ निश्चल;स्थिर. २ आर्द्र; भिजलेला.

तिमुदानी-स्त्री. (सं.+फा.) १ तीन नद्यांचा संगम. २ जेथें तीन रस्ते फुटतात ती जागा.

तिय-स्त्री. (सं.) १ स्त्री; बाई. २ पत्नी.

तिया-पु. तिर्री.

तिया-स्त्री. तिय पहा.

तिरकना-क्रि.अ. (अनु.) तडकणें.

तिरकस-वि. (सं.) तिरका.

तिरकाना-क्रि.स. सैल सोडणें; ढिला करणें.

तिरखा-स्त्री. (सं.) तृष्णा.

तिरखूँटा-वि. (सं.) त्रिकोणी.

तिरछई-स्त्री. (सं.) तिरकेपणा.

तिरछा-वि. **तिरछौहा**-वि. (सं.) तिरपा.

तिरतिराना-क्रि.अ. (अनु.) थेंब थेंब ठिबकणें.

तिरना-क्रि.अ. (सं.) १ पोहणें. २ तरून जाणें. ३ तरंगणें.

तिरनी-स्त्री. नाडी (कमरेला बांधण्याची.)

तिरपट-वि. (सं.) १ तिरपा; वेडा-वांकडा. २ अवघड; कठीण.

तिरपटा-वि. (सं.) तिरळा.

तिरपन-वि. त्रेपन्न.

तिरपाल-पु. (इं.) ताडपत्री.

तिरमिरा-पु. (सं.) १ तिरीमिरी. २ तवंग.

तिरमिराना-क्रि.अ. (सं.) डोळे दिपणें.

तिरवाह-पु. (सं.) नदीच्या तीरा लगतचा प्रदेश.

तिरवाह-क्रिवि. (सं.) नदी किना-ऱ्यानें.

तिरश्चिन-वि. (सं.) १ तिरका. २ कुटिल.

तिरसठ-वि. (सं.) त्रेसष्ट.

तिरस्कर-वि. (सं.) झांकणारा; पडदा टाकणारा.

तिरस्करिणी-स्त्री. (सं.) १ पडदा. २ अदृश्य होण्याची विद्या.

तिरस्कार-पु. (सं.) १ तिरस्कार. २ त्याग.

तिरानबे-वि. (सं.) त्र्याण्णव.

तिरास-पु. त्रास.

तिरासी-वि. (सं.) त्र्यायशीं.

तिराहा-पु. (सं.+फा.) तिरमुहानी पहा.

तिरिया-स्त्री. (सं.) स्त्री.

तिरिछा-तिरौंछा-वि. तिरछा पहा.

तिल-पु. (सं.) तीळ.

तिलकना-क्रि.अ. (सं.) भेगा पडणें; तडकणें.

तिलकुट-पु. (सं.) तिळाची वडी.

तिलचटा-पु. झुरळ.

तिलचावली-स्त्री. (सं.) तीळ घालून केलेली खिचडी.

तिलचावली-वि. (स्त्री.) भुरकट रंगाची दाढी.

तिलछना-क्रि.अ. (अनु.) बेचैन होणें.

तिलड़ा-वि. (सं.) तीन लडांचा.

तिलड़ी-स्त्री. (सं.) तीन पदरी माळ.

तिलदानी-स्त्री. शिंप्याची सुई दोरा कात्री इ. ठेवण्याची थैली.

तिलपपडी-तिलपापडी-स्त्री.(सं.) तिळाची वडी.

तिलमिल-स्त्री. (सं.) तिरीमिरी.

तिलवट-पु. तिलपापडी पहा.

तिलवा-पु. (सं.) तिळाचा लाडू.

तिलशकरी-स्त्री. (सं.) तिळाची वडी.

तिलहन-पु. (सं.) गळिताचीं धान्यें.

तिलांबु-पु. (सं.) तिलांजली.

तिलाक़-पु. (अ.) कार्डीमोड.

तिलादानी-स्त्री. तिलदानी पहा.

तिलावा-पु. (अ.) गस्त.

तिलावा-पु. (दे.) तीन रहाटांची विहीर.

तिली-स्त्री. (सं.) १ तीळ. २ तिल्ली पहा.

तिलोदक-पु. (सं.) तिलांजली.

तिलौंछना-क्रि.अ. (सं.) तेल चोपडणें.

तिलौंछा-वि. (सं.) १ तेलकट. २ स्निग्ध.

तिलौरी-स्त्री. (सं.) तिळाची वडी.

तिल्ला-पु. (अ.) १ जरीचें काम. २ जरीचा पदर.

तिल्ली-स्त्री. (सं.) १ प्लीहा. २ तीळ.

तिवास-पु. (सं.) तीन दिवस.

तिवासी-वि. तिबासी पहा.

तिष्टना-क्रि. अ. थांबणें; तिष्टणें.

तिस-सर्व. तो चें सामान्य रूप.

तिसपर-त्यानंतर.

तिसराय-क्रिवि. तिसऱ्यांदा.

तिसरायत-स्त्री. (सं.) तिसरेपणा; परकेपणा.

तिसरैत-पु. (सं.) १ मध्यस्त; तिसरा. २ तिसऱ्या हिश्याचा धनी. ३ तिऱ्हाईत; परका.

तिहरा-वि. (सं.) तिहेरी.

तिहराना-पु. (सं.) दुधाचें वा दह्याचें मडकें.

तिहराना-क्रि.स. (सं.) तिसऱ्यांदा करणें.

तिहरी-स्त्री. (सं.) १ तीन पदरी माला. २ तिहरा पहा.

तिहवार-पु. (सं.) सण.

तिहाई-पु. (सं.) १ तिसरा हिस्सा. २ शेताचें उत्पन्न.

तिहायत-पु. (सं.) तिसरा; मध्यस्त; परका.

तिहारा-तिहारो-सर्व. तुमचा.

तिहाव-पु. (सं.) १ क्रोध; कोप. २ बेबनाव; बिघाड.

तिहूँ-वि. (सं.) तीन्हीं; तिघेही.

तिहैया-पु. (सं.) तृतीयांश.

ती-स्त्री. (सं.) ती; स्त्री; पत्नी.

तीअत-स्त्री. (सं.) भाजी.

तीकरा-पु. (सं.) अंकुर.

तीकुर-पु. (सं.) पिकाचा तिसरा हिस्सा.

तीख-तीखा-पु. (सं.) १ तीक्ष्ण. २ तेज; प्रखर. ३ तापट; उग्र. ४ तिखट. ५ उत्तम; चांगला.

तीज-स्त्री. (सं.) १ तृतीया. २ भाद्रपद शुद्ध तृतीया; हरितालिका.

तीजा-वि. (सं.) तिसरा.

तीत-वि. (सं.) तीता पहा.

तीतर-पु. (सं.) कवडा; होला.

तीता-वि. (सं.) १ तिखट. २ कडू. ३ ओला; भिजलेला.

तीतुरी-स्त्री. (सं.) फुलपांखरूं.

तीमारदारी-स्त्री. (फा.) रुग्णशुश्रुषा.

तीय-तीया-स्त्री. (सं.) १ स्त्री; नारी. २ तिरीं.

तीर-पु. (सं.) १ तीर; किनारा. २ जवळ; निकट. ३ शिसें. ४ कथील.

तीर-पु. (फा.) तीर; बाण.

तीर-पु. जहाजाची डोलकाठी.

तीरथ-पु. (सं.) तीर्थ.

तीरस्थ-पु. (सं.) मरणासन्न व्यक्ति.

तीरु-पु. (सं.) शिव; महादेव.

तीर्ण-वि. (सं.) १ पार गेलेला; उत्तीर्ण. २ भिजलेला.

तीली-स्त्री. (सं.) १ लोखंडी कांब. २ काटकी. ३ ब्रश (विणकरांचा). ४ सूत गुंडाळण्याची टकळी.

तीवन-पु. (सं.) १ पक्कान्न. २ रसदार भाजी.

तीहा-पु. (सं.) १ धीर; उत्तेजन. आश्वासन. २ एक तृतीयांश; तिसरा हिस्सा.

तुंद-वि. (सं.) पोट.

तुंद-वि. (फा.) प्रचंड; मोठा.

तुंदी-स्त्री. (सं.) बेंबी.

तुंदैल-तुंदैला-वि. (सं.) ढेर पोट्या.

तुंब-तुंबा-पु. (सं.) १ कडू भोपळा. २ भोपळ्याचा तुंबा.

तुंबरू-पु. (सं.) धने.

तुअ-सर्व. (सं.) तुमचा; तुझा.

तुअना-क्रि. अ. १ टपकणें. २ कलंडणें. ३ गर्भपात होणें.

तुअर-पु. (सं.) तूर.

तुई-सर्व. तूं.

तुक-स्त्री. (सं.) १ यमक. २ कडवें.

तुकबंदी-स्त्री. (सं.+फा.) १ यमक जुळवणी. २ वेडीवांकडी कविता.

तुकार-स्त्री. (सं.) अरेतुरे.

तुकारना-क्रि.स.(सं.) अरे तुरे करणें.

तुक्कड़-पु. (सं.) वेडीवांकडी कविता करणारा.

तुक्कल-स्त्री. (फा.) वावडी.

तुक्का-पु. (फा.) १ बोथट बाण. २ टेकाड. ३ सरळ उभी वस्तु.

तुख-पु. (सं.) १ तूस. २ अंडयाच्या वरचें कवच.

तुखार-पु. (सं.) तुषार.

तुख्म-पु. (अ.) बीज.

तुच-पु. **तुचा**-स्त्री. (सं.) त्वचा; कातडें.

तुच्छ-वि. (सं.) १ पोकळ; निःसार. २ तुच्छ; हीन. ३ खोटा. ४ थोडा; अल्प.

तुच्छ-पु. (सं.) कोंडा; तूस.

तुझ-सर्व. (सं.) तुला.

तुट-वि. (सं.) लहान तुकडा.

तुट्टना-क्रि.स. क्रि.अ. (सं.) १ तुष्ट करणें. २ तुष्ट होणें.

तुडवाना-क्रि.स. (सं.) तोडविणें.

तुडाई-स्त्री. (सं.) तोडणी.

तुडाना-क्रि.स. (सं.)तोडविणें; तोडणें.

तुडुम-पु. (सं.) तुतारी; बिगुल.

तुतरा-वि. तोतला पहा.

तुतराना-तुतलाना-क्रि. अ. तोतरें बोलणें; अडखळणें.

तुतली-स्त्री. (वि.) तोतली पहा.

तुतुई-तुतुही-स्त्री. लहान झारी.

तुदन-पु. (सं.) १ छळणुक. २ पीडा; व्यथा. ३ टोचणें; बोचणें.

तुन-पु. (सं.) एक प्रकारचें अतिशय रुंद व उंच झाड याचे लांकूड सुतार कामास फार उत्तम समजतात.

तुनक-वि. (फा.) १ दुर्बल. २ कोमल; नाजुक. ३ हलका.

तुनकमिज़ाज-वि. चिडका; भांडकुदळ.

तुनकामौज-पु. लहान समुद्र.

तुनतुनी-स्त्री. (अनु.) १ तुणतुणें. २ सारंगी.

तुनी-स्त्री. तुन पहा.

तुनीर-पु. (सं.) बाणांचा भाता.

तुन्न-पु. (सं.) १ तुन पहा. २ चिधुक.

तुन्न-वि. (सं.) छिन्नविछिन्न.

तुन्नवाय-पु. (सं.) शिंपी.

तुपक-स्त्री. (तु.) १ लहान तोफ. २ बंदुक.

तुफंग-स्त्री. (तु.) हवेची बंदूक.

तुफान-पु. (अ.) तुफान.

तुभना-क्रि.अ. स्तब्ध होणें.

तुम-सर्व. (सं.) तुम्ही.

तुमड़ी-स्त्री. (सं.) १ वाळलेला कडू भोपळा. २ भोपळ्याची पुंगी. ३ भिक्षापात्र.

तुमतड़ाक-स्त्री. तूमतड़ाक पहा.

तुमरा-सर्व. तुम्हारा पहा.

तुमरी-स्त्री. तुमड़ी पहा.

तुमुरू-पु. धने.

तुमुल-पु. (सं.) १ लढाईची दंगल. २ कोलाहल.

तुम्ह-सर्व. तुम पहा

तुम्हारा-सर्व. (सं.) तुमचा.

तुम्हारी-सर्व. स्त्री. (सं.) तुमची.

तुम्हें-सर्व. (सं.) तुम्हास.

तुरंग-वि. (सं.) वेगवान.

तुरंग-पु. (सं.) १ घोडा. २ चित्त.

तुरंजबीन-स्त्री. (फा.) लिंबाचें सरबत.

तुरंत-क्रिवि. (सं.) झटपट; शीघ्र; लौकर.

तुरंता-पु. (सं.) अतिशय कडक गांजा.

तुर-क्रिवि. (सं.) जलद; शीघ्र.

तुर-वि. (सं.) वेगवान.

तुरई-स्त्री. (सं.) दोडका.

तुरकटा-वि (फा.+सं.) मुसलमान.

तुरकान-स्त्री. (फा.) तुर्कांची वस्ती.

तुरकाना-पु. (फा.) १ तुर्कासारखा. २ तुर्कदेशचा.

तुरकिन-स्त्री. (फा.) तुर्क स्त्री; मुसलमानीण.

तुरग-वि. (सं.) वेगवान.

तुरग-पु. (सं.) घोडा.

तुरगी-स्त्री. (सं.) १ घोडी. २ अश्वगंधावनस्पती.

तुरगी-पु. (सं.) घोडेस्वार.

तुरगुला-पु. (दे.) लोलक.

तुरत-क्रिवि. शीघ्र.

तुरतुरा-तुरतुरिया-वि. (सं.) १ वेगवान; चपळ. २ भरभर बोलणारा.

तुरपई-तुरपन-स्त्री. (दे.) तुरपण.

तुरम-पु. (सं.) **तुरही**-स्त्री. तुतारी.

तुरा-स्त्री. (स.) त्वरा.

तुरा-पु. (सं.) घोडा.

तुराई-स्त्री. (सं.) गादी; बिछाना.

तुराना-क्रि.अ. (सं.) चिंतातुर होणें.

तुराना-क्रि.स. तुड़ाना पहा.

तुरावत्-वि. (सं.) वेगवान.

तुरावती-स्त्री. (वि.) वेगवती; जोरानें वाहणारी.

तुरिया-स्त्री. (सं.) चवथा.

तुरी-स्त्री. (सं.) १ विणकरांचें एक हत्यार. २ तुतारी.

तुरी-स्त्री. (अ.) १ घोडी. २ लगाम. ३ तुरा. ४ पगडीला लावलेला मोत्यांचा झुबका.

तुरी-पु. घोडेस्वार.

तुरी-वि. वेगवती.

तुरीय-वि. चवथा.

तुरूप-पु. (इं.) १ हुकुम (पत्त्यांच्या खेळांतील). २ रिसाला (Troop).

तुरूपना-क्रि. स. तुरपणें.

तुर्य-वि. (सं.) चौथा.

तुर्रा-पु. (अ.) १ तुरा. २ केसांचा झुबका; केसांची बट. ३ पगडीच्या आचळया. ४ कांठ; किनार. ५ चाबूक. ६ बुलबुल पक्षी. ७ मुंडावळया.

तुर्रा-पु. (अनु.) भांगेचा घोट.

तुर्शरू-वि. (फा.) मिजासखोर.

तुर्शाई-स्त्री. (फा.) आम्लता; आंबटपणा.

तुर्शाना-क्रि.अ. आंबट होणें.

तुर्शी-स्त्री. (फा.) आंबटपणा.

तुल-वि. (सं.) तुल्य.

तुलना-क्रि.अ. (सं.) १ तोललें जाणें. २ माप बरोबर भरणें.

तुलना-स्त्री. (सं.) तुलना.

तुलबुली-स्त्री. (दे.) घाई.

तुलवाई-स्त्री. (सं.) १ तोलणें. २ चाकांत वंगण घालणें.

तुलवाना-क्रि.स. (सं.) १ तोलणें; वजन करणें. २ गाडीच्या चाकांत तेल घालणें.

तुला-स्त्री. (सं.) तुला.

तुलाई-स्त्री. १ दुलई. २ तोलण्याचें काम.

तुलाकूट-पु. (सं.) १ खोटें माप. २ खोटें माप घालणारा.

तुवर-वि. (सं.) १ तुरट. २ दाढी मिशा नसलेला.

तुवर-पु. (सं.) १ तुरट, खारट रस. २ तूर.

तुष-पु (सं.) **तुस**-पु. तुसी (स्त्री.) तूस; भुसकट.

तुस्त-स्त्री. (सं.) धूळ.

तुहफ़ा-पु. तोहफ़ा पहा.

तुहमत-पु. तोहमत पहा.

तुहार-सर्व. तुम्हारा पहा.

तुहिं-सर्व. तुला.

तुहिन-पु. (सं.) १ तुषार; दंव; हिम; बर्फ. ३ चांदणें. ४ शीतलता.

तुहिनगिरी-पु. हिमालय.

तुहें-सर्व. (सं.) तुम्हांस.

तूँ-सर्व. (सं.) तूं.

तूँबा-पु. (सं.) **तूँबी**-स्त्री. १ वाळलेला कडू भोपळा. २ कमंडलु.

तू-सर्व. (सं.) तूं.

तूटना-क्रि.अ. (सं.) तुटणें.

तूठना-क्रि.अ. (सं.) संतुष्ट होणें.

तूण-पु. (सं.) **तूणी**-स्त्री. बाणांचा भाता.

तूती-स्त्री. (फा.) १ लहान जातीचा पोपट. २ कनेरी नांवाचा पक्षी. ३ एक मधुर आवाजाचा पक्षी. ४ तोंडानें वाजविण्याचा एक बाजा. ५ मातीची लहान झारी.

तूदा-पु. (फा.) १ रास; ढीग. २ सीमेची खूण. ३ नेम मारण्याचा ढिगारा.

तून-पु. (सं.) १ तुन पहा. २ एक लाल कापड. ३ तृण.

तूना-क्रि.अ. (सं.) १ टपकणें. २ कलंडणें. ३ गर्भपात होणें.

तूफान-पु. (अ.) १ तुफान. २ संकट. ३ दंगा; दंगल. ४ वादळ. ५ तोहमत.

तूमड़ी-स्त्री. (सं.) १ पुंगी. २ तूँबी पहा.

तूमतड़ाक-स्त्री. (फा.) डामडौल; थाटमाट.

तूमना-क्रि.अ (सं.) १ कापूस पिंजणें. २ उघडणें. ३ चिंध्या चिंध्या करणें. ४ तिंबणें; मळणें. ५ एखादें गुपित उघड करणें.

तूमरी--स्त्री. तूमड़ी पहा.

तूमार-पु. (अ.) लांबण.

तूर-पु. (सं.) १ नगारा. २ शिंग (वाद्य).

तूर-स्त्री. (सं.) तूर.

तूर्ण-क्रिवि. (सं.) शीघ्र; जलद.

तूलता-स्त्री. (सं.) तुल्यता; बरोबरी; समानता.

तूलना-क्रि.स. (सं.) १ वंगण घालणें. २ वंगण घालण्याकरितां गाडी कलती करणें.

तूला-स्त्री. (सं.) कपास.

तूलिका-स्त्री. (सं.) चित्रकाराची कुंचली.

तूली-स्त्री. १ निळीचें झाड. २ चित्रकाराची कुंचली. ३ कोष्टयाचा कुंचला.

तूवर-तूवरक-पु. (सं.) १ भुंडा बैल. २ दाढीमिशा नसलेला मनुष्य. ३ तुरट रस; आंबट रस. ४ तूर.

तूवरिका-तूवरी-स्त्री. १ तूर. २ गोपीचंदन.

तूष्णी-स्त्री. (सं.) मौन.

तूष्णी-वि. (सं.) मौनी; चुप.

तूस-पु. (सं.) १ तूस; भुसा. २ अतिशय उत्तम प्रकारची काश्मिरी लोंकर. ३ लोंकरीचें कांबळें. ४ नमदा.

तूसदान-पु. (पोर्तु.) काडतुस.

तूसना-क्रि स. (सं.) १ संतुष्ट करणें. २ प्रसन्न करणें.

तूसना-क्रि.अ. (सं.) संतुष्ट होणें. प्रसन्न होणें.

तूसा-पु. (सं.) तूस.

तूसी-वि. (सं.) काळसर किंवा तपकिरी रंगाचा.

तूर्मा-स्त्री. (सं.) काळसर किंवा तपकिरी रंग.

तृखा-स्त्री. (सं.) तृषा.

त-प्रत्य. (सं.) १ द्वारा; शीं (तृतीया); २ पासून (पंचमी).

तेंदुआ-पु. (दे.) चित्ता.

ते-अव्य. तें पहा.

ते-सर्व. (सं.) ते.

तेइस-तेईस-वि. (सं.) तेवीस.

तेखना-क्रि.अ. (सं.) रागावणें; बिघडणें.

तेग़-स्त्री. (अ.) तलवार.

तेगा-पु. (अ.) खंजीर.

तेज-पु. (सं.) १ तेज; दीप्ति; कांति; चमक. २ पराक्रम; तेज. ३ सार; तत्त्व. ४ प्रचंडता. ५ मज्जा.

तेज़-वि. (फा.) १ तीक्ष्ण धारेचा. २ चपळ; वेगवान. ३ हुशार; चलाख. ४ तिखट. ५ महाग. ६ प्रचंड; उग्र.

तेजपत्ता--तेजपत्र--तेजपात-पु. (सं.) तमाल पत्र.

तेजल-पु. (सं.) चातक.

तेजा-पु. (फा.) १ एक प्रकारचा काळा रंग. २ महागाई.

तेजारत-स्त्री. तिजारत पहा.

तेजिष्ठ-वि. (सं.) तेजस्वी.

तेज़ी-स्त्री. (फा.) तेजी.

तेता-तेतिक--तेतो-वि. (सं.) तितका.

तेरज-पु. (सं.) तेरीज.

तेरवाँ-वि. (सं.) तेरावा.

तेरस-स्त्री. (सं.) तेरस; त्रयोदशी.

तेरह-वि. (सं.) तेरा.

तेरहीं-स्त्री. (सं.) तेराव्या दिवशींचें मृतक कर्म.

तेरा-सर्व. (सं.) तुझा.

तेरी-सर्व. (सं.) तुझी.

तेरो-सर्व. तेरा पहा.

तेलवाई-स्त्री. (सं.) १ तेल चोपडणें. २ तेलफळ (लग्नांतील एक विधि).

तेलहन-स्त्री. (सं.) गळितें

तेलहा-वि. १ स्निग्ध. २ तेलयुक्त. ३ तेलासंबंधी.

तेला-पु. तीन दिवसांचा उपवास.

तेलिन-स्त्री. (सं.) १ तेलिण. २ एक किडा.

तेलिहा-वि. (सं.) तेलासारखा; तुळतुळीत; तुकतुकीत.

तेलिया-पु. (सं.) १ काळा चिकट व चमकदार रंग. २ तेलाच्या रंगाची वस्तु.

तेली-पु. (सं.) तेली.

तेलौंची-स्त्री. (सं.) तेलाची वाटी.

तेवर-पु. १ रागीट नजर. २ भृकुटि.

तेवरसी-स्त्री. काकडी.

तेवराना-क्रि. अ. १ बुचकळ्यांत पडणें. २ विस्मित होणें. ३ मूर्च्छित होणें.

तेवरी-स्त्री. त्योरी पहा.

तेवहार-पु. त्योहार पहा.

तेवाना-क्रि.अ. (दे.) विचार करणें. चिंता करणें.

तेह-पु. (सं.) १ राग; क्रोध. २ घमेंड. ३ प्रचंडता.

तेहर-स्त्री. (सं.) तीन पदरी कमरें-तील सांखळी.

तेहरा-वि. (सं.) तिहेरी.

तेहराना-क्रि. अ. तिसऱ्यांदा करणें.

तेहवार-पु. त्योहार पहा.

तेहा-पु. (सं.) १ क्रोध; घुस्सा. २ घमेंड; अहंकार.

तेहि-सर्व. (सं.) त्याला.

तेही-पु. **तेहदार-तेहेबाज**-पु. १ रागीट मनुष्य. २ घमेंडखोर मनुष्य.

तैं-क्रिवि. (सं.) द्वारा.

तैं-सर्व. (सं.) तू.

तै-क्रिवि. (सं.) तितका.

तै-पु. (अ.) १ निर्णय; निकाल; फैसला. २ पूर्ति; पुरें करणें. ३ तह पहा.

तै-वि. (अ.) १ पुरा झालेला; निर्णय झालेला. २ पुरा; समाप्त.

तैक्त-पु. (सं.) तिखटपणा.

तैनात-वि. (अ.) नियुक्त; मुकर.

तैनाती-स्त्री. (अ.) नियुक्ति.

तैयार-वि. (अ.) तयार.

तैयारी स्त्री. (अ.) तयारी.

तैयो तैवो-क्रिवि. (सं.) त्या वेळीं; तेव्हां.

तैरना-क्रि.अ. (सं) १ तरंगणें. २ पोहणें.

तैराक-वि. (सं.) जलतरण पटु.

तैराना-क्रि स. (सं.) १ पोहावयास लावणें. २ खुपसणें; घुसडणें.

तैश-पु. (अ.) संताप.

तैस-तैसा-वि. तसा.

तैसे-क्रिवि. (सं.) तसें.

तों-क्रिवि. (सं.) तेव्हां; त्या वेळीं.

तोंद-स्त्री. (सं.) ढेर पोट.

तोंदल-वि. (सं.) ढेर पोटया.

तोंदी-स्त्री. (सं.) बेंबी.

तोंदिला, तोंदल-वि. ढेरपोटया.

तोंबा-पु. **तोंबी**-स्त्री. तूँबा,तूंबी पहा.

तो-सर्व. (सं.) तुझा.

तो-अव्य. (सं.) तेव्हां.

तोइ-पु. (सं.) पाणी.

तोख-पु. (सं.) तोष.

तोटका-पु. टोटका पहा.

तोड-पु. (सं.) १ तोडणें; तोड. २ नदीचा जोरदार प्रवाह. ३ तोड; तोडगा. ४ दह्यांतील पाणी. ५ एक वार दोन वार इ. (एक तोड; बे तोड.)

तोड़जोड़-पु. (सं.) डावपेंच; युक्ति; लटपट; खटपट.

तोड़ना-क्रि.स. (सं.) तोडणें.

तोड़वाना-क्रि स. (सं.) तोडविणें.

तोड़ा-पु. (सं) १ तोडा. २ एक हजार रुपयांची थैली. ३ नदीचा कांठ. ३ नदीच्या कांठचें मैदान. ५ नुकसान; तोटा. ६ दोरीचा तुकडा. ७ नाचाचा एक भाग.

तोड़ा-पु. (सं.) तोडयाच्या बंदुकीचा पलीता.

तोतई-वि. (फा.) पोपटी.

तोतर तोतरा तोतला-वि. तोतरा.

तोतराना-तोतलाना-क्रि अ. तुतलाना पहा.

तोता-पु. (फा) १ पोपट; २ बंदुकीचा घोडा.

तोताचश्म-पु. (फा.) अतिशय निर्लज्ज.

तोती-स्त्री. (फा.) १ पोपटीण. २ रखेली.

तोत्र-पु. (सं.) १ शिपटी. २ चाबुक.

तोप-स्त्री. तोफ.

तोपची-पु. (तु.) गोलंदाज.

तोपना-क्रि.स.(सं.) झाकणें; लपविणें.

तोपा-पु. (दे.) धांव दोरा.

तोपाई-स्त्री. शिलाई.

तोपास-पु. (दे.) झाडू मारणारा.

तोपी-स्त्री. (सं.) टोपी.

तोफगी-स्त्री. (फा.) उमदेपणा.

तोफा-वि. (फा.) उत्तम; चांगला.

तोफा-पु. तोहफा पहा.

तोबडा-पु. (फा.) तोबरा.

तोबा-स्त्री. (अ.) कृतकृत्यांचा पश्चात्ताप व्यक्त करून पुन्हां तसें न करण्याची प्रतिज्ञा करणें.

तोम-पु. (सं.) समूह; रास; ढीग.

तोमडी-तोमरी-स्त्री. तूंबडी पहा.

तोयद-पु. (सं.) मेघ.

तोयाधार-पु. (सं.) तलाव.

तोर-पु. (सं.) १ तूर. २ तोड़ पहा.

तोर-वि. (सं.) तुझा.

तोरण-तोरन-पु. (सं.) १ तोरण. २ गळा.

तोरना-क्रि.स. (सं) तोडणें.

तोरा-वि. (सं.) तुझा.

तोराना-क्रि.स. (सं.) तोडविणें.

तोरावान्-वि. (सं) वेगवान.

तोल-स्त्री. (सं.) वजन.

तोल-पु. (सं.) तोळा.

तोलक-पु. तोळा.

तोलन-पु. (सं.) वजन करणें.

तोलना-क्रि.स. (सं.) तौलना पहा.

तोला-पु. (सं.) तोळा.

तोश–पु. (सं.) १ हिंस्र. २ हिंसक.

तोशक–स्त्री. (तु.) गादी.

तोशखाना–पु. तोशाखाना पहा.

तोशदान–पु. (फा.) १ प्रवासी थैली. २ काडतुसांची पेटी.

तोशल–पु. मुसळ.

तोशा–पु. (फा.) १ प्रवासांत खाण्याचे पदार्थ. २ खाद्य पदार्थ.

तोशाखाना–पु. (फा.) मोठें वस्त्र भांडार.

तोहफगी–स्त्री. (फा.) भलाई.

तोहफा–पु. (अ.) नजराणा; भेट; बक्षीस.

तोहफा–वि. (अ.) चांगला; उत्तम.

तोहमत–स्त्री. (अ.) तोहमत; मिथ्या आरोप.

तोहरा-तोहार–सर्व. (सं.) तुमचा.

तोहि-तोहे–सर्व. (सं.) तुझा.

तौंस–स्त्री. (सं.) तहान.

तौंसना–क्रि.अ. (सं.) १ होरपळून निघणें. २ संतापणें.

तौंसा–पु. (सं.) अतिशय उष्णता; उष्मा.

तौंसियत–स्त्री. (सं.) विस्तवाची आंच.

तौजा–वि. (अ.) हात उसनें.

तौन–सर्व. (सं.) तो.

तौनी–स्त्री. (सं.) लहान तवा.

तौफ़िक–स्त्री. (अ.) १ ईश्वरी कृपा. २ भक्ति; श्रद्धा. ३ सामर्थ्य; शक्ति.

तौर–पु. (अ.) १ चालचालणूक; वर्तन. २ दशा; अवस्था. ३ पद्धति; ढंग. ४ प्रकार; तऱ्हा.

तौरि–स्त्री. (सं.) भोवळ; चक्कर.

तौल–पु. (सं.) १ तागडी. २ तुला राशि.

तौल–स्त्री. (सं.) १ भार; वजन. २ तोलणें.

तौलना–क्रि.अ. (सं.) १ तोलणें. २ वंगण घालणें. ३ परस्परांची तुलना करणें.

तौला–पु. (सं.) १ दूध मापण्याचें मातीचें भांडें. २ धान्य तोलणारा मनुष्य ३ मोहाची दारू. ४ तँबिया पहा.

तौलाई–स्त्री. (सं.) तोलणें.

तौलिया–पु. (इं.) टॉवेल.

तौली–स्त्री (दे.) १ मातीचा पेला. २ रांजण.

तौलैया–पु. धान्य मापणारा.

तौषार–पु. (सं.) दंव बिंदू.

तौसना–क्रि.अ. (सं.) उकाड्यानें उबून निघणें.

तौहीन-तौहीनी स्त्री. (अ.) अपमान; बेइज्जत.

त्यार-वि. तयार.

त्यूं-त्यों-क्रिवि. (सं.) १ त्याप्रकारें; त्याप्रमाणें. २ तात्काळ; तेव्हां.

त्योरुस-पु. तीन वर्षांपूर्वी.

त्योरी-स्त्री. (सं.) दृष्टि; नजर.

त्योहार-पु. (सं.) सण.

त्योहारी-स्त्री. (सं.) सणानिमित्त दिलेलें बक्षिस; पोस्त.

त्यौं-क्रिवि. त्यों पहा.

त्यौनार-पु. ढंग; तऱ्हा.

त्यौर-त्यौरी-स्त्री. त्योरी पहा.

त्यौरुस-पु. त्योरुस पहा.

त्यौहार-पु. (सं.) सण.

त्यौहार-स्त्री. बक्षिस; पोस्त.

त्रपा-स्त्री. (सं.) १ लाज; शरम. २ छिनाल स्त्री. ३ कीर्ति; यश.

त्रप्सा-स्त्री. (सं.) कफाचा बेडका.

त्रसन-पु. (सं.) १ भीति; भय. २ त्रास.

त्रसुर-वि. (सं.) भित्रा.

त्रस्त-वि. (सं.) १ भयभीत. २ त्रस्त. ३ आश्चर्यचकित.

त्राण-पु. (सं.) १ बचाव; रक्षण. २ रक्षणाचें साधन.

त्रातव्य-वि. (सं.) रक्षण करण्यास योग्य.

त्रातार-त्रायमाण-पु. (सं.) त्राता.

त्रास-पु. (सं.) १ त्रास; कष्ट. २ भय; भीति.

त्रासक-पु. (सं.) १ भिवविणारा. २ निवारक; दूर करणारा.

त्रासना-क्रि.स. (सं.) भिवविणें.

त्रिखा-स्त्री. (सं.) तहान.

त्रुटि-स्त्री. (सं.) १ त्रुटि; न्यूनता. २ आभास. ३ संशय; संदेह. ४ चूक; भूल. ५ वेलची.

त्वरा-स्त्री. त्वरा.

थ

थंब-पु. (सं.) १ खांब. २ आधार.

थंबी-स्त्री. (सं.) १ खांब. २ आधार; धीरा.

थंभ-पु. (सं.) खांब.

थंभन-पु. (सं.) स्तंभन.

थंभना-क्रि.अ. थमना पहा.

थंभित-वि. स्तंभित.

थइ-स्त्री. (सं.) १ जागा; स्थान. २ ढीग; रास.

थक-पु. थाक पहा.

थकना-क्रि.अ. (सं.) थकणें.

थकर-स्त्री. (सं.) थकवा.

थकरी-स्त्री. (दे.) केस विंचरण्याचा ब्रश.

थकान-स्त्री. (सं.) थकवा.

थकाना-क्रि.स. (सं.) थकविणें.

थकामांदा-वि. (सं.) थकला भागलेला.

थकाव-थकावट-थकाहट-स्त्री. थकवा.

थकित-वि. (सं.) १ थकलेला. २ मोहित; मुग्ध.

थकिया-स्त्री. (सं.) १ दाट वस्तूंचा जाड थर. २ गाळलेल्या धातूचा गोळा; लगदा.

थकौहाँ-वि. (सं.) थकलेला; शिथिल.

थक्का-पु. थकिया पहा.

थगित-वि. (सं.) १ थांबलेला. २ ढीला; शिथिल. ३ मंद.

थड़ा-पु. (सं.) १ बसण्याची जागा; बैठक. २ दुकानाची गादी. ३ चबूतरा.

थति-स्त्री. थाती पहा.

थन-पु. (सं.) आचुळ; थान.

थनकुदी-स्त्री. (दे.) एक पक्षीण.

थनी-स्त्री. (सं.) अजागल स्तन.

थनु-पु. थन पहा.

थनैत-पु. (सं.) ठाणेदार; गांवचा मुख्य.

थपकना-क्रि.स. (अनु.) १ थोपटणें. २ चुचकारणें.

थपकी-स्त्री. (अनु.) १ पाठीवर मारलेली थाप. २ थप्पड. ३ चोपणी. ४ धुण्याची ठोकणी.

थपड़ी-स्त्री. **थपथपी**-स्त्री. (अनु.) १ टाळी. २ तिखटामिठाची पुरी.

थपन-पु. (सं.) स्थापना.

थपना-थपाना-थापना-क्रि.स. १ स्थापना करणें. २ लौकिक प्रस्थापित करणें; नांव मिळविणें. ३ थापणें.

थपना-क्रि.अ. (सं.) स्थापित होणें.

थपरा-पु. थप्पड.

थपुआ-पु. (सं.) चपटें खापरी कौल.

थपेटा-थपेड़ा-पु. (अनु.) १ थप्पड. २ टक्कर.

थपोड़ी-स्त्री. थपड़ी पहा.

थप्पड-स्त्री. (अनु.) १ थप्पड. २ २ टक्कर. ३ गजकर्णाचा चकता.

थप्पा-पु. एक प्रकारचें जहाज.

थम-पु. (सं.) खांब.

थमकारी-वि (सं.) थांबविणारा; अडविणारा.

थमना-क्रि.अ. (सं.) थांबणें.

थर-पु. (सं.) १ थल पहा. २ वाघाची गुहा.

थर-स्त्री. (सं.) थर.

थरकना-क्रि.अ. (अनु.) थरकणें; थरथरणें.

थरथर-कँपनी-स्त्री. (अनु.) एक लहान पक्षी.

थरथराहट-स्त्री. (अनु.) थरकांप.

थरना-क्रि.स. (सं.) हातोडीनें ठोकणें.

थरना-पु. (सं.) सोनाराचें एक हत्यार.

थरहरी-स्त्री. थरकांप.

थरहाई-स्त्री. (दे.) एहसान पहा.

थरि-स्त्री. (सं.) वाघाची गुहा.

थरिया-स्त्री. (सं.) थाळी.

थरू-पु. थल पहा.

थर्राना-क्रि.अ. (अनु.) थरथरणें.

थल-पु. (सं.) १ स्थळ. २ कोरडी जमीन. ३ जमीनीचा उंचवटा. ४ वाळवंट. ५ गुहा (वाघाची) ६ पुट-कुळी भोंवतालची लाल कातडी.

थलकना-क्रि.अ. (सं.) हेलकावे खाणें; खालींवर हलणें. २ थलथल हलणें (लठ्ठ माणसाचें शरीर).

थलचर-पु. **थलचारी**-वि. (सं.) जमीनीवर राहणारें.

थलथल-वि. (सं.) थुलथुलीत.

थलथलाना-क्रि. अ. थलकना पहा.

थलबेडा-पु. (सं.) १ नावेचा घाट. २ ठावठिकाणा; पत्ता.

थली-स्त्री. (सं.) १ स्थान; जागा. २ पाण्याचा तळ. ३ बैठक; बसण्याची जागा. ४ रेताड जमीन. ५ जमीनीचा उंचवटा.

थवई-पु. (सं.) गवंडी.

थवन-पु. (दे.) नववधूचें तिसऱ्या खेपेला पतिगृहीं जाणें.

थहना-थहाना-क्रि.अ. (सं.) थांग लागणें; पत्ता लागणें.

थहराना-क्रि. अ. थरथरणें; कांपणें.

थहारना-क्रि. स. जहाज थांबविणें.

थाँग-पु. (सं.) १ चोरांचे गुप्तस्थान. २ थांग; पत्ता; शोध. ३ गुप्तपणें लावलेला शोध; थांग.

थाँगी-पु. (सं.) १ चोरीचा माल विकत घेणारा. २ चोरांचा हस्तक; हेर. ३ चोरीचा शोध लावणारा. ४ चोरांचा मुख्य.

थाँभ-पु. (सं.) १ खांब; स्तंभ. २ २ धीरा.

थाँमना-क्रि. अ. थामना पहा.

थाँवला-पु. (सं.) अळें.

था-क्रि.अ. (सं.) होता.

थाइ-वि. (सं.) स्थायी.

थाई-पु. (सं.) १ बसण्याची जागा; बैठक. २ स्थायी; ध्रुवपद.

थाक-पु. (सं.) १ गांवाची सीमा. २ ढीग; रास.

थाक-स्त्री. (सं.) थकवा.

थाकना-क्रि. अ. थकना पहा.

थाट-पु. १ थाट. २ ठाट पहा.

थात-वि (सं.) स्थित.

थाति-स्त्री. (सं.) १ स्थिरता. २ थाती पहा.

थाती-स्त्री. (सं.) १ वेळेवर उपयोगी पडावी म्हणून राखून ठेवलेली वस्तु. २ ठेव; अनामत. ३ स्थैर्य. ४ संचित धन.

थान-पु. (सं.) १ जागा; स्थान. २ निवासस्थान. ३ देऊळ; देवस्थान. ४ गोठा. ४ कापडाचें ठाण. ६ संख्या.

थानक-पु. (सं.) १ स्थान; जागा. २ नगर. २ अळें. ४ फेस; बुडबुडा.

थाना-पु. (सं.) १ अड्डा; ठाणें. २ पोलीस ठाणें.

थानेत-थानैत-पु. १ ग्रामदेवता. २ ठाण्याचा मालक; ठाण्याचा अधिकारी; ठाणेदार.

थाप-स्त्री. (सं.) १ थाप (तबल्यावरची). २ थप्पड. ३ पंज्याचा ठसा ४ बस्तान; जम. ५ दरारा; धाक; प्रतिष्ठा. ६ मान; प्रमाण. ७ शपथ.

थापन-पु. (सं.) स्थापना.

थापना-क्रि स. (सं) १ स्थापणें. २ थापणें.

थापना-स्त्री. (सं.) १ स्थापना. २ घट स्थापना.

थापर-पु. थप्पड.

थापा-पु. (सं.) १ हाताच्या पंजाचा ठसा. २ देवाच्या उत्सवाप्रीत्यर्थ जमविलेलें द्रव्य. ३ धान्याच्या राशीवर मारलेली फुली. ४ छाप; ठसा. ५ साचा. ६ रास; ढीग.

थापिया-थापी-स्त्री. (सं.) थापी.

थाम-पु. (सं.) १ खांब. २ डोलकाठी.

थामना थाम्हना-क्रि.स. (सं.) १ १ थांबविणें; रोखणें; अडविणें. २ हातांत घेणें; पकडणें. ३ सहाय्य देणें; मदत देणें. ४ एकादें कार्य अंगावर घेणें. ५ सांभाळणें. ६ थोपवून धरणें; पकडून ठेवणें.

थार-थाल-पु. (सं.) मोठी परात.

थारी-थाली-स्त्री. (सं.) थाळी.

थाव-थाह-स्त्री. (सं.) १ थांग; खोली. २ उथळ पाणी. ३ थांग; अंदाज. ४ थांग; शोध.

थाहना-क्रि.स. (सं.) १ थांग लावणें अंदाज लावणें.

थाहरा-वि. (सं.) उथळ.

थिगली–स्त्री. (सं.) ठिगळ.

थिर–वि. (सं.) स्थिर.

थिरक–पु. (सं.) नृत्यांतील पदविन्यास.

थिरकना–क्रि. अ. नाचणें.

थिरना–क्रि.अ. १ स्थिर होणें; निश्चल होणें. २ पाणी निवळणें.

थी–क्रि.अ. (सं.) होती.

थीता–स्त्री. (सं.) १ स्थैर्य. २ चैन; आराम.

थुकवाना–क्रि. स. थुकाना पहा.

थुकहाई–वि. (स्त्री.) निंदित स्त्री.

थुकाई–स्त्री. (अनु.) थुंकणें.

थुकाना–क्रि स. (अनु.) १ थुंकविणें. २ निंदा करविणें.

थुकायल-थुकेल–वि. छीथू झालेला.

थुक्काफजीहत–स्त्री. छी थू; फजीती.

थुड़ी–स्त्री. छी थू; धिक्कार.

थुथना–पु. थूथन पहा.

थुथाना–वि. (दे.) नाराज होणें; फुगून बसणें.

थुन्नी–स्त्री. (सं.) खांब.

थुरना–क्रि.स. (सं.) १ कुटणें. २ मारणें; पिटणें.

थुरहता–वि. १ लहान हाताचा. २ मितव्ययी; आखडत्या हाताचा.

थुलना–पु. (दे) एक प्रकारचें कांबळें.

थुली–स्त्री. (सं.) धान्याच्या कण्या.

थूंकना-थूकना–क्रि. अ. (अनु.) थुंकणें.

थूक–पु. (अनु.) थुंकी.

थूथन–पु. **थूथनी**–स्त्री. (दे.) लांबट तोंड (गाय; घोडा इ. चें.).

थूथरा–वि. (दे.) विद्रुप चेहरा.

थून–पु. (सं.) खांब.

थूनि-थूनी–स्त्री. १ खांब. २ आधाराचा खांब. ३ मयाणीचा खांब.

थूरना–क्रि.स. (सं.) १ कुटणें. २ मारणें. ३ ठासून भरणें. ४ चापून खाणें.

थूल-थूला–वि. १ (सं.) स्थूल; लठ्ठ. २ कुरूप; बेढब.

थूली–स्त्री. (सं.) १ धान्याच्या कण्या. २ रवा.

थूया–पु. (सं.) १ मातीचा ढिगारा. २ चिखलाची ढेर. ३ सीमेवरचा मातीचा स्तूप. ४ मातीचा गोळा.

थूहड-थूहर–पु. (सं.) शेराचें झाड.

थूह–पु. **थूही**–स्त्री. (सं.) १ ढिगारा २ उंचवटा.

थेथर–वि. श्रांत; दमलेला.

थेईथेई–वि. (अनु.) थयथय.

थेगली–स्त्री. ठिगळ.

थेबा–पु. (दे.) १ कोंदण. २ अंगठी.

थैला-पु. **थैली**-स्त्री. (सं.) १ थैली. २ पैशाची थैली.

थैलीदार-पु. (सं.+फा.) खजीनदार.

थोक-पु (सं.) १ रास; ढीग. २ समूह; झुंड. ३ ठोक विक्रीचा माल. ४ जमीनीचा हिस्सा. ५ अनेक गांवांच्या सीमा एकत्र मिळणारें ठिकाण.

थोडा-वि. (सं.) थोडा.

थोडा-क्रिवि. (सं.) थोडा; जरा.

थोंती-स्त्री. (दे.) जनावरांच्या तोंडाचा पुढचा भाग.

थोथ-स्त्री. १ पोकळपणा; निःसारता. २ पेटी.

थोथरा-वि. (दे.) १ वाळवीनें खाल्लेला. २ निःस्सार. ३ निकामी.

थोथा-वि. (दे.) १ पोकळ. २ बोथट. ३ निकामी.

थोपड़ी-स्त्री. (सं.) थप्पड.

थोपना-क्रि.स. (सं.) १ थापणें; लिंपणें. २ माथीं मारणें; गळयांत बांधणें.

थोपी-स्त्री. (सं.) थप्पड.

थोबड़ा-पु. (दे.) जनावरांचें तोंड; थोबाड.

थोर-पु. (दे.) केळीच्या आंतील गाभा; कालें.

थोर थोरा थोरिक-वि. थोडा.

द

दंग-वि. (फा.) विस्मित; आश्चर्यचकित; स्तब्ध.

दंग-पु. (फा.) १ भय; भीति. २ दंगा.

दंगई-वि. (फा.) १ दंगेखोर; उपद्रवी. २ भारी; प्रचंड; मोठा.

दंगल-पु. (फा.) १ इनामी कुस्ती. २ आखाडा. ३ जमाव; समुदाय. ४ मोठी गादी.

दंगा-पु. (फा.) १ दंगा; हुल्लड.

दंगैत-पु. (फा.) १ दंगेखोर २ बंडखोर.

दंड-पु. (सं.) १ दंड; सोटा. २ दंड (जोर). ३ साष्टांग नमस्कार. ४ दंड (शिक्षा). ५ दांडी.

दंडक-पु. (सं.) दंडा; काठी. २ शासक; ३ आंकडीचा रोग.

दंडकी-स्त्री. (सं.) ढोलकें.

दंडनायक-पु. (सं.) सेनापति.

दंडपाल-दंडपालक-पु. (सं.) द्वारपाल.

दंडयात्रा-स्त्री. (सं.) १ सैन्याची चढाई. २ वरात.

दंडवासी-पु. (सं.) १ द्वारपाल. २ गांवाचा मुख्य.

दंडादंडी-स्त्री. (सं.) मारामारी.

दंडायमान-वि. (सं.) उभा.

दंडालय-पु. (सं.) १ न्यायालय. २ जेल. ३ एक छंद.

दंतिया दंतुरियाँ स्त्री. (सं.) लहान मुलांचे दांत.

दंद-पु. (सं.) द्वंद्व; तंटा; झगडा.

दंदह्यमान-वि. (सं.) धगधगणारा.

दंदाना-पु. (फा.) दाते (करवत, फणी इ. चे).

दंदाना-क्रि. अ. १ गरम लागणें; ऊष्णता भासणें. २ ऊब लागणें.

दंदानेदार-वि. (फा.) दातेदार.

दंडारू-पु. फोड.

दंद्री-वि. (सं.) भांडखोर.

दंपा-स्त्री. (अनु.) वीज.

दँवरी-स्त्री. (सं.) धान्याची मळणी.

दंस-पु. (सं.) दंश.

दई-पु. (सं.) १ ईश्वर. २ दैव; प्रारब्ध.

दईमारा-वि. (सं.) अभागी; कमनशीबी.

दउरना-क्रि. अ. दौडणें.

दक़ीक़ा-पु. (अ.) १ सूक्ष्म गोष्ट. २ युक्ति; उपाय. ३ क्षण.

दक्खिन-पु. (सं.) दक्षिण.

दक्ष-वि (सं.) १ दक्ष; निपुण. २ दक्षिण; उजवा.

दक्षिण-वि. (सं.) १ उजवा. २ अनुकूल. ३ दक्षिणेकडील. ४ निपुण.

दखमा-पु. पारशांची प्रेतें टाकण्याची जागा.

दखल-पु. (अ.) १ अधिकार; कब्जा. २ हस्तक्षेप. ३ शिरकाव; प्रवेश.

दख़ील-वि. (अ.) ताबा ठेवणारा.

दखीलकार-पु. (अ.) बारा वर्षें शेती कसणारें कूळ.

दगड़-दगड़ा-पु. नगारा.

दगड़ना-क्रि. अ. खऱ्या गोष्टीवर विश्वास न ठेवणें.

दग़दग़ा-पु. (अ.) १ भीति. २ शंका. ३ कंदील.

दगदगाना-क्रि.अ. (सं.) चमकणें.

दगदगाना-क्रि.स. चमकविणें.

दगदगाहट-स्त्री. चमक; चकाकी.

दगदगी-स्त्री. दग़दग़ा पहा.

दगधना-क्रि अ. (सं.) जळणें.

दगधना-क्रि.स. (सं.) १ जाळणें. २ दुःख देणें.

दगना-क्रि.अ (सं.) १ (बंदुक तोफ इ) डागली जाणें. २ जळणें; दग्ध होणें. ३ करपणें.

दगना-क्रि.स. दागना पहा.

दगर-दगरा-पु. १ विलंब. २ रस्ता.

दगरी-स्त्री. साय नसलेलें दही.

दगलफसल-पु (अ.) धोका; दंगा.

दगला-पु. डगला.

दगवाना-क्रि स. (सं.) डागविणें.

दगहा-वि. १ डाग पडलेला. २ प्रेताला अग्नि देणारा व क्रिया कर्म करणारा. ३ दग्ध केलेला.

दग़ा-पु. (फा.) १ दगा; कपट. २ फसवणूक.

दग़ादार-दगाबाज-वि. कपटी; धोकेबाज.

दगैल-वि. (फा.) १ डाग पडलेला. २ दोष असलेला; खोड असलेला.

दगैल-पु. (फा.) धोकेबाज.

दचक-स्त्री. (अनु.) ठेंच; ठोकर.

दचकना-क्रि.अ. (अनु.) १ ठोकरणें. २ दबणें. ३ हिसका बसणें.

दचना-क्रि.अ. (अनु.) पडणें.

दड़ोकना-क्रि अ. (अनु.) गरजणें; डरकाळी फोडणें.

दढ़ियल-वि. (सं.) दाढीवाला.

दतवन-दतुअन-दतुवन-स्त्री. दांतवण.

दतिया-स्त्री. (सं.) कोवळे दांत.

दतौना-स्त्री. दांतवण.

दत्ती-स्त्री. (सं.) विवाह नक्की होणें.

ददरा-पु. (दे.) गाळण्याचें फडकें.

ददिऔर-ददियाल-पु. ददिहाल पहा.

ददियाससुर-पु. आजे सासरा.

ददियासास-स्त्री. आजे सासू.

ददिहाल-पु कुल; वंश.

ददोडा-ददोरा-पु. अंगावर उठणाऱ्या गांधी.

दधि-पु. (सं.) १ समुद्र. २ दही. ३ कपडा; वस्त्र.

दधिकांदो-पु. (सं.) दहीकाला.

दधिसुत-पु. (सं.) १ कमळ. २ चंद्र. २ मोती. ४ विष. ५ लोणी.

दपट-स्त्री. (अनु.) दरडावणी.

दपु-पु. (सं.) दर्प; अहंकार.

दपट-स्त्री. डपट पहा.

दफतर-पु. दफ्तर पहा.

दफती-स्त्री. (अ.) पुठ्ठा.

दफन-पु. (फा.) दफन; पुरणें.

दफा-स्त्री. (अ.) १ खेप. २ कायद्याचें कलम.

दफ़ा-वि. (अ.) तिरस्कृत; दूर केलेला.

दफ़ादार-वि. (अ.+फा.) फौजदार; नाईक.

दफीना-पु. (अ.) पुरलेली संपत्ति.

दफ्तर-पु. (अ.) १ कार्यालय. कचेरी. २ लांबलचक पत्र. ३ सविस्तर वृत्तान्त.

दफ्तरी-पु. (फा.) बुक बाइंडर.

दबंग-वि. (सं.) प्रभावशाली; रुबाबदार.

दबकना-क्रि.अ. (सं.) दबणें; पडणें; लपणें.

दबकना-क्रि.स. (सं.) १ धातूचा पत्रा मोठा करण्याकरितां ठोकणें. २ दबकावणें; दम देणें.

दबकाना-क्रि स (सं.) १ लपविणें; झांकणें. २ दम देणें; धमकावणें.

दबका-पु. सोनेरी वा रुपेरी चपटी तार.

दबकी-स्त्री. (दे.) सुरई.

दबकैया-पु. (दे.) सोन्याचांदीच्या तारा बनविणारा.

दबगर-पु. (दे.) १ ढाली तयार करणारा. २ चामड्याचे बुधले बनविणारा.

दबड्डूघुसड्डू-वि. भित्रा.

दबदबा-पु. (अ.) धाक; दरारा.

दबना-क्रि.अ. (सं.) दबणें (सर्व अर्थ मराठी प्रमाणें).

दबाई-स्त्री. मळणी.

दबाना-क्रि. (सं.) दाबणें.

दबाव-पु. (सं.) दबाव.

दबीज-वि. (फा.) जाड बुंधा असलेला; जाड व मजबूत.

दबीर-पु. (फा.) डबीर; कारकून.

दबूसा-पु. (दे.) जहाजाचा मागचा भाग.

दबैल-वि. (सं.) १ दाबांत असेलला; ताबेदार; अंकित. २ दबून वागणारा.

दबोचना-क्रि.स. (सं.) १ दाबणें. २ लपविणें; दडविणें.

दबोरना-क्रि.स. (सं.) १ धाकानें समोर ठरूं न देणें. २ दाबणें.

दबोस-स्त्री. (दे.) चकमकीचा दगड.

दबोसना-क्रि.स. (दे.) दारू ढोसणें.

दभ्र-वि. (सं.) अल्प; थोडा.

दम-पु. (सं.) १ दंड; सजा. २ दमन. ३ चिखल. ४ घर. ५ दाब; दबाव.

दम-पु. (फा.) १ दम; श्वास. २ प्राण; जीव. ३ कुकरमध्यें शिजविण्याची क्रिया. ४ चिलमीचा झुरका.

५ धोका; फसवणूक. ६ शस्त्राची धार.

दमक-स्त्री. (सं.) चमक; तेज.

दमक-पु. (सं.) दमन करणारा.

दमकना-क्रि.अ. (सं.) चमकणें; लकाकणें.

दमकल-स्त्री. (फा.+सं.) १ आगीचा बंब. २ पंप.

दमकला-पु. (फा +सं.) पंप बसविलेलें रंग किंवा गुलाब पाणी शिंपडण्याचें भांडें.

दमख़म-पु. (फा.) १ मजबुती. २ प्राण. ३ तलवारीची धार.

दमचा-पु. (दे.) शेतावरील माचण.

दमचूल्हा-पु. लोखंडी शेगडी.

दमड़ा-पु. (सं.) दमडा.

दमदार-वि. (फा.) १ दमदार. २ धारदार.

दमन-पु. (सं.) दमन.

दमनी-स्त्री. (सं.) संकोच; लज्जा.

दमाद-पु. (सं.) जावई.

दमादम-क्रिवि. (अनु.) लागोपाठ.

दमाम-दमामा-पु. (फा.) नगारा.

दमारि-स्त्री. (सं.) वणवा.

दमी-वि. (सं.) दमनशील.

दमी वि. (फा.) १ गांजकस. २ दमेकरी.

दमुआ-पु. अग्नि.

दमोड़ा-पु. (सं.) दाम; किंमत.

दयानत-स्त्री.(अ.) दानत;सत्यनिष्ठा.

दयार-पु. (सं.) देवदार.

दयार-पु. (अ.) प्रांत; प्रदेश.

दयावना-वि. (सं.) दयेस पात्र.

दयित-वि. (सं.) प्रिय.

दयित-पु. (सं.) पति.

दयिता-वि. (सं.) आवडती.

दयिता-स्त्री. पत्नी.

दर-पु. (सं.) १ शंख. २ खड्डा. ३ भेग. ४ गुहा. ५ विदारण. ६ भय. ७ सेना. ८ जागा; स्थान.

दर-स्त्री. (फा.) १ दर; भाव. २ महत्त्व; प्रतिष्ठा.

दर-पु. (फा.) दार; दरवाजा.

दर-वि. (सं.) किंचित; थोडासा; जरासा.

दरक-वि. (सं.) भित्रा.

दरक-स्त्री. (सं.) चीर; फट.

दरकच-स्त्री. (सं.) १ ठोकल्यामुळें झालेली जखम. २ ठेंचल्यामुळें झालेली जखम.

दरकचाना-क्रि. स. हलक्या हातानें कुटणें.

दरकटी-स्त्री. किंमत ठरविणें.

दरकना-क्रि.अ. (सं.) फाटणें.

दरका-पु. (सं.) १ दरज; चीर. २ प्रहार; घाव.

दरकाना-क्रि.स.अ. १ टरकावणें; फाडणें. २ फाटणें.

दरकार-वि. (फा.) आवश्यकता; जरुरी.

दरकिनार-क्रिवि. (फा.) अलग.

दरखास्त-स्त्री. (अ.) १ निवेदन. २ प्रार्थनापत्र.

दरख्त-पु. (फा.) वृक्ष.

दरगाह-स्त्री. (फा.) १ चौकट; उंबरा. २ दरबार; कचेरी. ३ समाधिस्थान. ४ मठ; मंदीर.

दरगुजर-वि. (फा.) १ अलग. २ माफ.

दरगुजरना-क्रि.अ. (फा.) १ सोडणें; त्यागणें. २ माफ करणें; सोडणें.

दरज-स्त्री. (सं.) दरज; फट.

दरजन-पु. (इं.) डझन.

दरद-पु. (फा.) १ पीडा; व्यथा; दुःख. २ दया; करुणा.

दरद-वि. (फा.) भीतिदायक; भयंकर.

दरदर-क्रिवि. (फा.) दारोदार; जागोजाग.

दरदरा-वि. (सं.) भरड.

दरदराना-क्रि.स. (सं.) १ हलक्या हातानें कुटणें. २ जोरानें दांत चावणें.

दरदरी-वि. स्त्री. भरड.

दरदरी-स्त्री. (सं.) धरणी; पृथ्वी.

दरदवंत-वि. (फा.+सं.) १ कृपाळु. २ दुःखी.

दरना-क्रि.स. (सं.) दळणें.

दरपना-क्रि.अ. (सं.) १ संतापणें; कोपणें. २ घमेंड करणें.

दरपनी-स्त्री. (सं.) लहान आरसा.

दरपरदा-क्रिवि. (फा.) गुपचुपपणें; लपून छपून.

दरपेश-क्रिवि. (फा.) समोर; पुढें.

दरब-पु. (सं.) १ द्रव्य. २ धातु. ३ चादर.

दरबर-वि. १ दरदरा पहा. २ खडबडीत रस्ता.

दरबराना-क्रि.स. १ भरडणें. २ घाबरविणें.

दरबा-पु. (फा.) १ कबुतरांचें खुराडें. २ पक्षांचें घरटें.

दरबान-पु. (फा.) द्वारपाल.

दरबार-पु. (फा.) १ दरबार. २ महाराज; राजा. ३ अमृतसरचें सुवर्ण मंदीर. ४ द्वार; दार.

दरबारदारी–स्त्री. (फा.) १ दरबारांत उपस्थिति. २ खुशामत.

दरबारविलासी–पु. (फा.+सं) द्वारपाल.

दरभ–पु. (सं.) दर्भ.

दरभ–पु. वानर.

दरमान–पु. (फा.) इलाज; औषध.

दरमियान–पु. (फा.) मध्य.

दरमियान–क्रिवि. (फा.) मध्यभागीं.

दरवी–स्त्री. (सं.) सापाची फणा. २ सांडशी. ३ झारा. ४ पळी.

दरवेश–पु. (फा.) साधु.

दरश-दरस–पु. (सं.) दर्शन.

दरसना–क्रि.अ.स. १ दिसणें; दृष्टीस पडणें. २ पाहणें.

दरसाना–क्रि.अ. (सं.) १ दाखविणें. २ स्पष्ट करणें.

दराँती–स्त्री. (सं.) १ विळा. २ चक्की.

दराई–स्त्री. (सं.) १ दळणें. २ दळण्याची मजुरी.

दराज–वि. (फा.) लांब; दीर्घ.

दराज–क्रिवि. (फा.) अधिक.

दराज–स्त्री. (सं.) दरज; भेग; चीर.

दराज–स्त्री. (इं.) ड्रॉवर.

दरार–स्त्री. (सं.) भेग; फट.

दरारना–क्रि.अ. (सं.) फाटणें.

दरारा–पु. (सं.) धक्का.

दरिंदा–पु. (फा.) मांसभक्षक रानटी पशु.

दरिद्–पु. (सं.) १ दारिद्र्य. २ दरिद्री.

दरिया–पु. (फा.) १ नदी. २ समुद्र.

दरिया–पु. दलिया पहा.

दरियाई–वि. (फा.) १ नदीसंबंधी; नदी जवळचा. २ समुद्रासंबंधी.

दरियाई–स्त्री. (फा.) १ पतंग उडविणें. २ अतिशय तलम सॅटीनचें कापड.

दरियादिल–वि. (फा.) उदार मनाचा.

दरियाफ्त–वि. (फा.) माहितीचा; ज्ञात.

दरिया-बरार–पु. (फा.) मळीची जमीन.

दरियाबुर्द–पु. (फा.) नदीच्या प्रवाहानें वाहून गेलेली जमीन.

दरी–स्त्री. (सं.) १ दरी. २ गुहा.

दरी–स्त्री. (सं.) सतरंजी.

दरी–वि. (सं.) १ फाडणारा; विदीर्ण करणारा. २ भित्रा.

दरीखाना–पु. (फा.) अनेक दारें असलेलें घर.

दरीचा-पु. **दरीची**-स्त्री. (सं.) १ खिडकी. २ चोर दरवाजा. ३ लहान दार. ४ खिडकी जवळ बसण्याची जागा.

दरीबा-पु. १ पान बाजार. २ बाजार.

दरेंती-स्त्री. (सं.) चक्की.

दरेग-पु. १ (अ.) कोर; कसर. २ उणीव. ३ खेद.

दरेरना-क्रि.स. (सं.) १ वाटणें; रगडणें. २ चेंदामेंदा करणें.

दरेरा-पु. (सं.) १ धक्का; रेटा. २ पाण्याची ओढ.

दरेस-स्त्री. (इं.) रंगीत छापील चीट.

दरेस-वि. (इं.) तयार (Ready Made).

दरेसी-स्त्री. (इं.) दुरुस्ती.

दरैया-पु. (सं.) १ दळणारा. २ विनाशक.

दरोग-पु. (फा.) असत्य; खोटें.

दरोग-हलकी-स्त्री. (फा.) खरें बोलण्याची शपथ खाऊन खोटें बोलणें.

दर्ज-वि. (फा.) लिखित; नमूद.

दर्ज-स्त्री. (सं.) फट; भेग.

दर्जन-पु. (इं.) डझन.

दर्जा-पु. (अ.) दर्जा.

दर्जा-क्रिवि. (अ.) पट; गुणित.

दर्जिन-स्त्री. (फा.) शिंपीण.

दर्जी-पु. (फा.) शिंपी.

दर्द-पु. (फा.) १ पीडा; दर्द. २ तकलीफ; त्रास. ३ करुणा; सहानुभूति.

दर्दमंद-वि. (फा.) १ दुःखी. २ दयाळू.

दर्रा-पु. (फा.) डोंगरांतील वाट; घाटी.

दर्रा-पु. (सं.) १ (कणकेचा) रवा. २ मुरूम. ३ फट; भेग.

दर्राना-क्रि.अ. (अनु.) बेधडक निघून जाणें.

दल-पु. (सं.) १ दल; पान. २ फुलाची पाकळी. ३ समूह. ४ सैन्य. ५ गट; पक्ष. ६ धन.

दलक-स्त्री. (अ.) गोधडी.

दलक-स्त्री. (सं.) १ हादऱ्यामुळें उठलेला कंप. २ ठुसठुस; चमक.

दलकना-क्रि.अ. (सं.) १ फाटणें; टरकणें. २ थरथरणें. ३ भिवविणें.

दलदल-स्त्री. (सं.) १ दलदल. २ म्हातारी.

दलदार-वि. (सं.) जाड बुंध्याचा.

दलन-पु. (सं.) १ दळण. २ नाश; संहार.

दलना-क्रि.स. (सं.) १ दळणें. २ मळणें; तिंबवणें. ३ कुटणें. ४ ध्वस्त करणें. ५ तोडणें.

दलप-पु. (सं.) १ सेनापति. २ सोनें.

दलबल-पु. (सं.) सेना.

दलबादल-पु. (सं.) १ मेघांचा समूह. २ भारी सेना. ३ मोठा तंबू.

दलमलना-क्रि.स. (सं.) १ मळणें; एकजीव करणें. २ चेंदामेंदा करणें. ३ नाश करणें.

दलहन-पु. (सं.) द्विदल धान्यें.

दलान-पु. (फा.) दालन.

दलिया-पु. (सं.) १ रवा. २ भरड.

दली-वि. (सं.) १ जाडजूड. २ पानें असलेला.

दलील-स्त्री. (अ.) १ तर्क; युक्ति. २ चर्चा; वादविवाद.

दलैया-पु. (सं.) १ दळणारा. २ नाश करणारा.

दल्लाल-पु. (फा.) दलाल.

दव-पु. (सं.) १ वन. २ वणवा. ३ आग.

दवथु-पु. (सं.) १ दाह. २ दुःख.

दवन-पु. (सं.) नाश; पराभव.

दवना-क्रि. स. (सं.) जाळणें.

दवना-पु. (सं.) दवणा.

दवनी-स्त्री. (सं.) मळणी.

दवरिया-स्त्री. (सं.) वणवा.

दवा-दवाई-स्त्री. (फा) १ दवा; औषध. २ उपचार; इलाज.

दवागि--दवागिन-स्त्री. (सं.) दावाग्नि.

दवात-स्त्री. (फा.) दौत.

दवामी-वि. (अ.) चिरकाल; स्थायी; कायमचा.

दवारी-स्त्री. (सं.) वणवा.

दशहरा-पु. (सं.) १ दसरा; विजया दशमी. २ ज्येष्ठ शु० दशमी (गंगादशहरा).

दशांत-पु. (सं.) म्हातारपण.

दशा-स्त्री. (सं.) १ दशा; अवस्था. २ ग्रहदशा. ३ दिव्याची वात. ४ कपड्याची दशा.

दशाह-पु. (सं.) १ मृताचा दहावा दिवस. २ दहा दिवस.

दस-वि. (सं.) दहा.

दसखत-पु. (सं.) सही; हस्ताक्षर.

दसना-क्रि.अ. (सं.) फैलणें; पसरणें.

दसना-क्रि.स. (सं.) १ पसरणें; अंथरूण घालणें. २ डसणें.

दसना-पु. (सं.) बिछाना; अंथरूण.

दसा-स्त्री. दशा.

दसी-स्त्री. (सं.) १ कापडाची दशी. २ कपडयाचा पदर. ३ रापी. ४ चिन्ह; निशाणी.

दस्तंदाजी-स्त्री. (फा.) हस्तक्षेप.

दस्त-पु. (फा.) १ ढाळ; जुलाब. २ हात.

दस्तक-स्त्री. (फा.) १ हातांनी खडखडविणें; टकटक ठोके मारणें. २ महसूल वसुलीचा किंवा अटक करण्याचा परवाना. ३ परवाना. ४ कर; महसूल.

दस्तकार-पु. (फा.) हस्तकौशल्याचें काम करणारा कारागीर.

दस्तखत-पु. (फा.) स्वाक्षरी; सही.

दस्तगीर-पु. (फा.) सहाय्यक.

दस्तपनाह-पु. (फा.) चिमटा.

दस्तबरदार-वि. (फा.) हात काढून घेणारा.

दस्तबरदारी-स्त्री. (फा.) त्याग.

दस्तयाब-वि. (फा.) हस्तगत; प्राप्त.

दस्ता-पु. (फा.) १ मूठ; दस्ता. २ फुलांचा गुच्छ. ३ कागदांचा दस्ता. ४ मूठभर. ५ शिपायांची तुकडी. ६ सोटा. ७ शिपायाचा कमरपट्टा.

दस्ताना-पु. (फा.) १ हातमोजा. २ सरळ खांब; तरवार.

दस्तावर-पु. (फा.) जुलाबाचें औषध.

दस्तावेज-पु. (फा.) दस्तऐवज.

दस्ती-वि. (फा.) हाताचें.

दस्ती-स्त्री. (फा.) १ मशाल. २ लहान मूठ (हत्याराची). ३ लहान कलमदान.

दस्तूर-पु. (फा.) १ रीति; रिवाज प्रथा. २ विधि; कायदा. ३ पारशी धर्मगुरू.

दस्तूरी-स्त्री. (फा.) दलाली; कमिशन.

दस्पना-पु. (फा.) चिमटा.

दह-पु. (सं.) १ डोह. २ कुंड; हौद.

दह-स्त्री. (सं.) ज्वाला.

दह-वि. (फा.) दहा.

दहक-स्त्री. (सं.) १ जळणें; ज्वलन. २ ज्वाळा. ३ लज्जा.

दहकना-क्रि.अ. (सं.) १ जळणें; भडकणें. २ अंग तापणें.

दहग्गी-स्त्री. (सं.) उष्णता.

दहड़ दहड़-क्रिवि. (अनु.) धाड धाड; ज्वाळा फेकीत (पेटणें).

दहदल-स्त्री. दलदल.

दहना-क्रि.स.अ. (सं.) १ जाळणें. २ दु:ख देणें. ३ जळणें. ४ रागावणें; जळफळणें.

दहना-क्रि.अ. (सं.) रुतणें; खचणें.

दहना-वि. (सं.) उजवा.

दहनि-स्त्री. (सं.) जळणें; दहन.

दहपट-वि. (सं.) १ उध्वस्त. २ कुटलेला; ठेंचलेला.

दहर-पु. (सं.) १ लहान उंदीर. २ घूस. ३ भाऊ. ४ बालक. ५ नरक. ६ वरुण. ७ डोह. ८ कुंड; हौद.

दहर-वि. (सं.) १ लहान. २ सूक्ष्म. ३ दुर्बोध.

दहरदहर-क्रिवि. (अनु.) दहड्-दहड् पहा.

दहरना-क्रि.अ. (सं.) थरकांप होणें.

दहल-स्त्री. (सं.) थरकांप.

दहलना-क्रि.अ. (सं.) घाबरणें; स्तंभित होणें.

दहला-पु. (फा.) दहिल्या.

दहला-पु. (सं.) अळें.

दहलीज-स्त्री. (फा.) उंबरठा.

दहशत-स्त्री. (फा.) दहशत.

दहा-पु. (फा.) १ मोहरमचा महिना. २ मोहरमचे पहिले दहा दिवस. ३ ताबूत.

दहाई-स्त्री. (फा.) १ दहावा. २ २ दशंस्थान.

दहाड-स्त्री. (अनु.) १ गर्जना; आरोळी. २ किंचाळी; किंकाळी.

दहाना-पु. (फा.) १ रुंद तोंड. २ नदीचें मुख. ३ मोरी; नाली. ४ घोड्याच्या तोंडांतील लगाम.

दहिना-वि. (सं.) उजवा.

दहिने-क्रिवि. (सं.) उजवीकडे.

दहु-अव्य. (सं.) १ अथवा; वा; किंवा. २ कदाचित.

दहेंडी-स्त्री. (सं.) दह्याची हंडी.

दहेज-पु. (सं.) हुंडा.

दहेला-वि. १ दग्ध. २ दुःखी; कष्टी. ३ भिजलेला.

दहोतरसो-पु. (सं.) एकशें दहा.

दह्यो-पु. (सं.) दही.

दाँ-पु. (सं.) दां (एकदां; दोनदां इ.).

दाँ-पु. (फा.) तज्ज्ञ; जाणकार.

दाँक-स्त्री. (सं.) गर्जना; आरोळी.

दाँग-स्त्री. (फा.) १ सहा रत्तीचें माप. २ दिशा; बाजू. ३ सहावा हिस्सा.

दाँज-स्त्री. (सं.) तुलना; बरोबरी.

दाँडना-क्रि. अ. (सं.) दंड करणें; शासन करणें.

दाँड़ामेड़ा-पु. डाँड़ामेड़ा पहा.

दाँडी-स्त्री. (सं.) दांडी.

दांत-पु. (सं.) दांत.

दांताकिटकिट-दांताकिलकिल-स्त्री. १ बोलाचाली; तंटा. २ शिवी-गाळ.

दांति-स्त्री. (सं.) १ विळा. २ नाव बांधण्याचा खुंटा. ३ एक किडा. ४ बत्तीशी. ५ दरी.

दाँना-क्रि.स. (सं.) बैलांचे कडून मळणी करविणें.

दांपत्य-वि. (सं.) दांपत्यासंबंधी; स्त्रीपुरुषसंबंधी.

दांपत्य-पु. (सं.) पति व पत्नी मधील प्रेम किंवा व्यवहार.

दाँयाँ-स्त्री. दँवरी पहा.

दाँयाँ-वि. दायाँ पहा.

दाँवँ-पु. दावें पहा.

दाँवरी-स्त्री. (सं.) दोरी.

दाइ-पु. दाय व दावँ पहा.

दाइज-दायज पहा

दाईं-वि.स्त्री. (सं.) उजवी.

दाई-स्त्री. (सं.) पाळी; वेळ.

दाई-स्त्री. (सं.) १ दाई. २ आजी.

दाई-वि. (सं.) देणारा; दायी.

दाऊ-पु. (सं.) मोठा भाऊ.

दाक्ष्य-पु. (सं.) दक्षता; निपुणता.

दाख-स्त्री. (सं.) १ द्राक्ष. २ मनुका. ३ बेदाणा.

दाख़िल-वि. (फा.) दाखल.

दाख़िला-पु. (फा.) १ प्रवेश; शिरकाव. २ दाखला.

दाग-पु. (सं.) १ जाळणें. २ अग्नि-संस्कार. ३ ज्वलन; दाह. ४ डागल्याचें चिन्ह; डाग.

दाग़-पु. (फा.) १ डाग. २ चिन्ह; खूण. ३ कलंक; डाग.

दाग़ना-क्रि.स. (फा.) १ जाळणें. २ डागणें. ३ तोफ डागणें. ३ डाग पाडणें.

दागबेल-स्त्री. (फा.+सं.) १ पाया खोदण्यासाठीं खणलेल्या रेघा. २ पाया.

दाग़ी-वि. (फा.) १ डाग पडलेला. २ डागळलेला; सडलेला. ३ कलंकित. ४ दंडित; शिक्षा झालेला.

दाघ-पु. (सं.) दाह.

दाज-पु. १ अंधेरी रात्र. २ अंधेर.

दाजन-दाझन-स्त्री. ज्वलन.

दाटना-क्रि.स. डाँटना पहा.

दाड़क-पु. (सं) १ दाढ. २ दांत.

दाड़िम-पु. (सं.) १ डाळिंब. २ वेलची.

दाढ़-स्त्री. (सं.) दाढ.

दाढ़-स्त्री. (अनु.) १ गर्जना; आरोळी. किंकाळी. २ गलका.

दाढना-क्रि.स. (सं.) जाळणें; भस्म करणें.

दाढा-पु. (सं.) १ दाढ; वणवा. ३ आग; अग्नि. ४ दाह. ५ दाढ.

दाढिका-दाढी-स्त्री.(सं.) १ दाढी २ हनुवटी.

दाढीजार-पु. (सं.) दाढी जळालेला (शिवि).

दात-दातार-पु. (सं.) दाता.

दाती-स्त्री. (दे.) देणारी.

दातुन-दातून-स्त्री. (सं.) १ दांतवण. २ दातांचें मूळ.

दातौन-स्त्री. (सं.) दांतवण.

दाद-स्त्री. (सं.) गजकर्ण.

दाद-स्त्री. (फा.) दाद; न्याय.

दादनी-स्त्री. (फा.) १ देणें असलेली रक्कम. २ आगाऊ रक्कम.

दादस-स्त्री. (सं.) आजे सासू.

दादा-पु. (सं.) १ आजा. २ मोठा भाऊ; दादा. २ वृद्धांसाठीं आदरसूचक शब्द.

दादि-स्त्री. (फा.) न्याय; दाद.

दादी-स्त्री. (सं.) आजी.

दादी-पु. (फा.) न्याय मागणारा; फिर्यादी.

दादु-स्त्री. (सं.) गजकर्ण.

दादुर-पु. (सं.) बेडुक.

दादू-पु. (सं.) १ दादा पहा. २ एक साधू.

दाध-पु. (सं.) दाह.

दाधना-पु. (सं.) जाळणें.

दान-पु. (सं.) १ दान. २ कर.

दाना-पु. (फा.) दाणा.

दाना-वि. (फा.) हुशार; बुद्धिमान.

दानेदार-वि. (फा.) दाणेदार; रवाळ.

दानौ-पु. (सं.) दानव.

दाप-पु. (सं.) १ दर्प; अहंकार. २ शक्ति; ताकत. ३ राग; क्रोध. ४ उत्साह. ५ दुःख. ५ दाब; दरारा.

दापना-क्रि.स. (सं.) १ दाबणें. २ रोखणें; मना करणें.

दाब-पु. (सं.) दाब.

दाबदार-वि. (सं.+फा.) प्रभावशाली; प्रतापी.

दाबी-स्त्री. (सं.) गवताची पेंढी.

दाम-पु. (सं.) १ दोरी. २ माला; हार. ३ राशि; समूह. ४ लोक; विश्व.

दाम-पु. (फा.) पाश; जाल..

दाम-पु. (सं.) १ किंमत; मूल्य. २ धन. ३ रुपया; नाणें.

दाम-वि. (सं.) दाता.

दामक-पु (सं.) १ जोखडाची दोरी. २ लगाम.

दामन-पु. (सं.) १ रश्शी; दोरी. २ माला.

दामन-पु. (सं.) १ अंगरखा; कोट इ. चा खालचा भाग. २ पदर. ३ डोंगराचा पायथा.

दामनगीर-वि. (फा.) १ ग्रासणारा; गळयांत पडणारा. २ दावा करणारा.

दामाद्-पु. (फा.) जांवई.

दामिनी-स्त्री. (सं.) १ वीज. २ बिंदी.

दामी-स्त्री. (सं.) कर; महसूल.

दायँ-पु. दावँ पहा.

दायँ-स्त्री. दाई पहा.

दायँ-स्त्री. (सं.) मळणी.

दायँ-स्त्री. तुलना; बरोबरी.

दाय-पु. दाव पहा.

दाय-पु. (सं.) १ देणें असलेलें द्रव्य. २ मानाचें द्रव्य. ३ वारसा हक्काचें धन; दायभाग. ४ दान.

दायज-दायजा-पु. (सं.) हुंडा.

दायर-वि. (फा.) १ फिरता; चल. २ चालू; जारी.

दायरा-पु. (अ.) मंडल; घेरा. २ परीघ. ३ खंजरी; डफ. ४ कक्षा.

दायाँ-वि. दाहिना पहा.

दाया-स्त्री. (सं.) दया

दाया-स्त्री. (फा.) दाई.

दायाद्-पु. (सं.) १ वांटेकरी (संपत्तीचा). २ गोत्रज. ३ मुलगा.

दायादा-दायादी-स्त्री. (सं.) कन्या.

दायित्व-पु. (सं.) १ जबाबदारी. २ दायित्व; भार.

दायें-क्रिवि. (सं.) उजवीकडे.

दारद्-पु. (सं.) १ एक प्रकारचें विष. २ पारा.

दारना-क्रि.स. (सं.) १ फाडणें. २ नष्ट करणें; ध्वस्त करणें.

दारपरिग्रह-पु. (सं.) पाणीग्रहण; विवाह.

दारमदार-पु. (फा.) १ कार्यभार. २ आधार; आश्रय.

दारव-वि. (सं.) लांकडाचा.

दारि-स्त्री. (सं.) डाळ.

दारिका-स्त्री. (सं.) १ बालिका. २ कन्या.

दारित-वि. (सं.) फाडलेला.

दारिद-पु. (सं.) दारिद्रय.

दारी-स्त्री. (सं.) पायाला भेगा पडण्याचा रोग.

दारी-स्त्री. (सं.) दासी.

दारीजार-पु. (सं.) १ दासीचा पती. (शिवी). २ दासीपुत्र.

दारु-पु. (सं.) १ लांकड. २ देवदार. ३ सुतार. ४ पितळ.

दारु-वि. (सं.) १ दानशील. २ तोडतां येण्यासारखा.

दारुका–स्त्री. (सं.) लांकडी बाहुली.

दारू–स्त्री. (फा.) १ मद्य; मदिरा. २ औषध. ३ बंदुकीची दारू.

दारोग़ा–पु. (फा.) १ फौजदार. २ देखरेख करणारा अधिकारी.

दाल–स्त्री. (सं.) १ वरण. २ डाळ. ३ कवडसा. ४ खपली. ५ झाडापासून निघालेला मध.

दालमोठ–स्त्री. (सं.) खारी डाळ.

दालान–पु. (फा.) पडवी; ओटी.

दावँ–पु. (सं.) १ डाव; पाळी; खेप. २ संधि; मोका; योग. ३ डावपेंच. ४ कपट; डाव.

दावँना–क्रि.स. (सं.) मळणी करणें.

दावँनी-दावनी–स्त्री. बिंदी.

दावँरी–स्त्री. (सं.) दोरी.

दाव–पु. (सं.) १ वणवा. २ वन. ३ अग्नि; आग. ३ ताप; ज्वलन.

दावत–स्त्री. (फा.) १ जेवणावळ. २ जेवणाचें निमंत्रण.

दावन–पु. (सं.) १ दमन; नाश. २ विळा. ३ बांकदार सुरा. ४ दामन पहा.

दावा–स्त्री. (सं.) वणवा.

दावा–पु. (अ.) १ दावा. २ अधिकार; हक्क. ३ प्रताप. ४ दृढता; निश्चितता. ५ आरोप.

दावागिर–पु. (अ.+फा.) १ हक्क सांगणारा. २ फिर्यादी.

दावात–स्त्री. (अ.) दऊत.

दाविनी–स्त्री. (सं.) १ वीज. २ बिंदी.

दाश–पु. (सं.) १ कोळी. २ नोकर.

दाश्त–स्त्री. (फा.) पालन पोषण.

दासा–पु. (सं.) १ भिंतीला जोडून केलेला ओटा. २ पाण्याचें गटार. ३ दाराच्या चौकटीच्या वरचें लाकूड किंवा दगड. ४ विळा.

दासेर–पु. (सं.) १ दास. २ कोळी.

दास्तान–स्त्री. (फा.) कथा; कहाणी; वृत्तान्त.

दाहन–पु. (सं.) दहन.

दाहना–क्रि.स. (सं.) १ जाळणें. २ संतप्त करणें; सतावणें.

दाहना–वि. दाहिना पहा.

दाहसर–पु. (सं.) स्मशान.

दाहा–पु. (फा.) १ मोहरम. २ ताबूत.

दाहिन-दाहिना–वि. १ उजवा. २ अनुकूल. ३ उजवीकडील.

दाहिने-क्रिवि. (सं.) उजवीकडे.

दाही–वि. (सं.) जाळणारा.

दिअली–स्त्री. (सं.) १ पणती. २ खपली.

दिआ-पु. (सं.) दिवा.

दिआरा-दिआरा-पु. १ दयार पहा. २ दयारा पहा. २ दियारा पहा.

दिआसलाई-स्त्री. दियासलाई पहा.

दिऊला-दिउली-स्त्री. (सं.) १ पणती. २ खपली.

दिक़-वि. (अ.) १ हैराण; त्रास-लेला २ आजारी.

दिक़-पु. क्षयरोग.

दिक्कत-स्त्री. (अ.) १ त्रास; कष्ट. २ कठिणता; मुश्किल.

दिखना-क्रि.अ. (सं.) पाहणें.

दिखलवाना-दिखलाना-क्रि. स. (सं.) दाखविणें.

दिखलाई-स्त्री. (सं.) १ दाखविणें. दाखविण्याची फी. ३ पाहण्याची किंवा तपासण्याची फी.

दिखवैया-पु.(सं.) १ दाखविणारा. २ पाहणारा.

दिखाइ-स्त्री. (सं.) १ पाहणें. २ दाखविणें. ३ पाहण्याची किंवा दाखविण्याची फी.

दिखाऊ-वि.(सं.) १ पाहण्यायोग्य; दिखाऊ. २ दिखाऊ (वरून चांगला); बनावट.

दिखाना-क्रि.स. दिखलाना पहा.

दिखावट-स्त्री. (सं.) देखावा.

दिखावटी-वि. (सं.) केवळ दिखाऊ.

दिखावा-पु. (सं.) वरवरचा देखावा.

दिखैया-पु. (सं.) १ दाखविणारा. २ पाहणारा.

दिखौआ-वि. (सं.) दिखाऊ; बनावट.

दिगंत-पु. (सं.) १ दिगंत;क्षितिज. २ चारही दिशा. ३ दाही दिशा. ४ डोळ्याचा कोपरा.

दिग्दर्शन-पु. (सं.) १ उदाहरण; नमुना. २ पटुता; अभिज्ञता. ३ दिग्दर्शन.

दिग्ध-पु. (सं.) १ विषारी बाण. २ तेल. ३ अग्नि. ४ निबंध.

दिग्ध-वि. (सं.) १ विषामध्यें बुडविलेला. २ लिप्त. ३ लांब; दीर्घ.

दिठियार-वि. (सं.) डोळस; विशेष दृष्टि असलेला.

दिठौना-पु. (सं.) तीट.

दिढ-वि. (सं.) दृढ; मजबूत.

दिढाना-क्रि.स.(सं.) मजबूत करणें.

दिन-पु. (सं.) दिवस.

दिनाई-स्त्री. (सं.) विषारी पदार्थ; मृत्युला कारण होणारी वस्तु.

दिनाती-स्त्री. (सं.) १ एक दिवसाचें काम. २ एक दिवसाची मजुरी.

दिनार-पु. (फा.) मोहोर; मुद्रा.

दिनार-दिनारू-वि. (सं.) जुना; पुराणा.

दिनिका-स्त्री. (सं.) एक दिवसाची मजूरी.

दिनी-वि. (सं.) प्राचीन; जुना.

दिनेर-दिनेश-दिनेस-पु. (सं.) सूर्य.

दिपना-क्रि. अ. (सं.) चमकणें; प्रकाशणें.

दिब-पु. (सं.) दिव्य; परीक्षा.

दिमाक-दिमाग़-पु. (अ.) १ मेंदू. २ बुद्धि; समज. ३ घमेंड.

दिमाग़चट-वि. (अ.+सं.) भंडावून सोडणारा; बडबड्या.

दिमाग़दार-वि. (अ.+फा.) १ हुशार; समजुनदार. २ घमेंडखोर.

दिमागरोशन-पु. (अ +फा.) तपकीर.

दिमाग़ी-वि. दिमागदार पहा.

दियट-स्त्री. (सं.) दिव्याची बैठक.

दियना-पु. (सं.) दिवा.

दियरा-पु. (सं.) १ कणकेचा दिवा (पक्वान्न). २ दिवा.

दियला-दियवा-दिया-पु (सं.) दिवा.

दियानत-स्त्री. दयानत पहा.

दियारा-पु. (फा.) १ मळीची जमीन. २ प्रदेश; प्रांत.

दियासलाइ-स्त्री. (सं.) आगकाडी.

दिरमान-पु. (फा.) इलाज; उपचार.

दिरमानी-पु. (फा.) वैद्य.

दिरहम-पु. (फा.) एक नाणें.

दिरिस-पु. (सं.) दृश्य.

दिरेस-पु. (इं.) १ छापील चीट.

दिरेस-वि. (इं.) दुरुस्त; ठीक.

दिल-पु. (फा.) १ काळीज; दिल. २ मन; चित्त; हृदय. ३ साहस. ४ प्रवृत्ति; इच्छा.

दिलगीर-वि. (फा.) १ उदास. २ दुःखी; शोकाकुल.

दिलगुरदा-पु. (फा.) हिम्मत; बहाद्दुरी.

दिलचला-वि. (फा.+सं.) १ हिम्मती; साहसी. २ शूर; वीर. ३ उदार; दाता. ४ वेडा (क्वचित).

दिलचस्प-वि. (फा.) आकर्षक; मनोहर.

दिलचस्पी-स्त्री. (फा.) १ मनोरंजन. २ गोडी; आवड.

दिलचोर-वि. (फा.+सं.) कामचुकार.

दिलजमई-स्त्री. (सं.) १ संतोष.२ मिलाफ. ३ खात्री; विश्वास.

दिलजला-वि. (फा.+सं.) दु:खी.

दिलदरिया-दिलदरियाव---पु. दरियादिल पहा.

दिलदार-वि. (फा.) १ दिलदार; उदार. २ रसिक. ३ प्रिय; प्यारा.

दिलपसंद-वि. (फा.) मनपसंत.

दिलपसंद-पु. (फा.) १ वेलबुट्टीदार कापड. २एक प्रकारचा आंबा,फळ.

दिलबर-वि. (फा.) प्यारा; प्रिय.

दिलबहार-पु. (फा.) एक प्रकारचा रंग.

दिलरुबा-पु. (फा.) प्रियकर.

दिलवाना-क्रि.स. दिलाना पहा.

दिलवाला-(फा.) १ उदार; दाता. २ साहसी.

दिलवैया-वि. (फा.) दाता; देणारा.

दिलहा-पु. दिल्ला पहा.

दिलाना-क्रि.स. (फा.) देवविणें.

दिलावर-वि. (फा.) १ शूर; बहाद्दर. २ उत्साही; साहसी.

दिलासा-पु. (फा.) धीर; सांत्वन.

दिली-वि. (फा.) १ हार्दिक. २ अतिशय घनिष्ट.

दिलेर-वि. (फा.) १ शूर; वीर. २ साहसी.

दिलेरी-स्त्री. (फा.) १ शौर्य. २ साहस; हिम्मत.

दिल्लगी-स्त्री. (फा.) थट्टा; विनोद; चेष्टा.

दिल्लगीबाज-पु. (फा.) विनोदी; थट्टेखोर.

दिल्ला-पु. (दे.) १ दाराचें पॅनेल (Panel). २ आरसा.

दिल्लेदार-वि. (फा.) दरवाजा असलेला.

दिव-पु. (सं.) १ स्वर्ग. २ आकाश ३ दिवस. ४ वन.

दिवा-पु. (सं.) दिवा.

दिवान-पु. दीवान पहा.

दिवाना-पु. दीवाना पहा.

दिवार-स्त्री. दीवार पहा.

दिवाला-पु. (सं.) दिवाळें.

दिवाली-स्त्री. (सं.) दिवाळी.

दिविता-स्त्री. (सं.) दीप्ति.

दिव्य-वि. (सं.) १ स्वर्गसंबंधी; २ स्वर्गीय. २ चमकदार; तेजस्वी. ३ सुंदर; दिव्य.

दिव्य-पु. (सं.) १ दिव्य. २ शपथ.

दिश्य-वि. (सं.) दिशासंबंधी.

दिष्ट-पु. (सं.) १ भाग्य. २ काल. ३ उपदेश.

दिष्टांत-पु. (सं.) मृत्यु.

दिष्टि-स्त्री. (सं.) १ भाग्य. २ उपदेश. ३ उत्सव. ४ प्रसन्नता. ४ दृष्टि.

दिस-स्त्री. (सं.) दिशा.

दिसना-क्रि.अ. (सं.) दिसणें.

दिसा-स्त्री. (सं.) १ दिशा. २ परसाकडे जाणें; मलत्याग. ३ दशा.

दिसावर-पु. (सं.) १ परदेश. २ दुसरा देश.

दिसावरी-वि. (सं.) परदेशी; बाहेरचा.

दिसैया-वि. (सं.) १ पहाणारा. २ दाखविणारा.

दिहंदा-वि. (फा.) देणारा; दाता.

दिहरा-पु. (सं.) देवालय.

दिहली-स्त्री. (फा.) उंबरा; प्रवेशद्वार.

दिहाड़ा-पु. (सं.) १ दुर्गति; वाईट अवस्था. २ दिवस.

दिहाडी-स्त्री. (सं.) १ दिवस. २ दिवसाची मजूरी; रोजी.

दिहात-स्त्री. देहात पहा.

दिहुड़ी-स्त्री. ड्योडी पहा.

दिहेज-पु. (सं.) हुंडा.

दीअट-दीआ-पु. (सं.) दिवा.

दीक्षक-पु. (सं.) शिक्षक.

दीखना-क्रि.अ. (सं.) दिसणें; दृष्टीस पडणें.

दीर्घी-स्त्री. (सं.) तलाव.

दीच्छा-स्त्री. (सं.) दीक्षा.

दीठ-स्त्री. (सं.) १ दृष्टी; नजर. २ दृढ. ३ देखरेख. ४ पारख. ५ कृपादृष्टि. ६ उद्देश; विचार.

दीठबंद-दीठबंदी-पु. (सं.) नजरबंदी; जादू.

दीदा-पु. (फा.) १ नजर; दृष्टि. २ दर्शन. ३ डोळा. ४ धिटाई.

दीदार-पु. (फा.) दर्शन; साक्षात्कार.

दीदारू-वि. (फा.) पहाण्यालायक.

दीदी-स्त्री. (फा.) वडील बहीण.

दीधिति-स्त्री. (सं.) १ चंद्रसूर्यांचे किरण. २ अंगुली; बोट.

दीन-वि. (सं.) दीन.

दीन-पु. (अ.) १ धर्म. २ धर्मावरील विश्वास; मत.

दीनदार-वि. (फा.) धार्मिक; धर्मनिष्ठ.

दीनदारी स्त्री (फा.) धर्माचरण.

दीनदुनी-स्त्री. (फा.) इहलोक परलोक.

दीनार-पु. (सं.) १ सुवर्णालंकार. २ सुवर्णमुद्रा; मोहोर.

दीप-पु. (सं.) १ दीप; दिवा. २ द्वीप; बेट.

दीपत-स्त्री. (सं.) १ दीप्ति; चमक. २ कीर्ति. ३ शोभा.

दीपदान-पु. (सं.) दीपारती ओवाळणें.

दीपदानी-स्त्री. (सं.) तूप निरांजन इ. ठेवण्याची डबी.

दीपना-क्रि.अ. (सं.) १ प्रकाशणें; चमकणें. २ प्रकाशित करणें.

दीपमाली-स्त्री. (सं.) दिवाळी.

दीबाचा-पु. (फा.) प्रस्तावना; भूमिका.

दीमक-स्त्री. (फा.) वाळवी.

दीयठ-दीवट-स्त्री. (सं.) १ दिवा ठेवण्याची तिवई. २ दिवा.

दीया-पु. (सं.) दिवा.

दीयासलाई-स्त्री. (सं.) आगकाडी.

दीवान-पु. (अ.) १ दिवाण; मुख्य मंत्री. २ राजसभा. ३ गज्जलांचा संग्रह.

दीवाना-वि. (फा.) वेडा.

दीवानी-स्त्री. (फा.) १ मंत्रीपद. २ दिवाणी कोर्ट.

दीवानी-वि. स्त्री. (फा.) वेडी.

दीवार-दीवाल-स्त्री. (फा.) भिंत.

दीवाला-पु. (फा.) दिवाळें.

दीसना-क्रि.अ. (सं.) दिसणें.

दीह-वि. (सं.) दीर्घ; लांब; मोठा.

दुंका-पु. (सं.) कण.

दुंगरी-स्त्री. (दे.) एक प्रकारचें जाड कापड.

दुंद-पु. (सं.) १ द्वंद. २ उपद्रव; उत्पात. ३ जोडी; युग्म. ४ नगारा.

दुंदका-पु. (दे.) उसाचा चरक.

दुंबा-पु. (फा.) मेंढा.

दुअरवा-पु. दुआर पहा; दुवार पहा.

दुआ-स्त्री. (अ.) १ प्रार्थना. २ आशीर्वाद.

दुआब-दुआबा-पु. (फा.) दोन नद्यांमधील प्रदेश.

दुआर-दुआरा-पु. (सं.) द्वार.

दुआरी-स्त्री. (सं.) लहान द्वार.

दुआल-पु. (फा.) १ चामडें. २ कातड्याचा पट्टा. ३ रिकिबीचा पट्टा.

दुआली-स्त्री. (फा.) चाक फिरविण्याचा पट्टा.

दुइ-वि. (सं.) दोन.

दुइज-स्त्री. (सं.) द्वितीया; बीज.

दुकड़्हा-वि. (सं.) १ अल्पमूल्य. २ तुच्छ. ३ नीच.

दुकड़ा-पु. (सं.) दोन वस्तूंचा जोड. २ जोड; जोडा; जोडी. ३ छदाम.

दुकड़ी-स्त्री. (सं.) १ दोन वस्तूंची जोडी. २ दुर्री. ३ दोन घोड्यांची बगी.

दुकना-क्रि.अ. (दे.) लपणें.

दुकाल-पु. (सं.) दुष्काळ.

दुकूल-पु. (सं.) रेशमी वस्त्र.

दुकेला-पु. (सं.) दुकटा (बरोबर कोणी तरी असलेला).

दुकेले-क्रिवि. (सं.) दुसऱ्याबरोबर.

दुक्कड-पु. (सं.) १ संबळ. २ एकमेकांना जोडलेल्या दोन होड्या.

दुक्का-वि. (सं.) दुकेला पहा.

दुक्की-स्त्री. (सं.) दुर्री.

दुखंडा-वि. (सं.) दोन मजली.

दुखडा-पु. (सं.) १ करुण कहाणी. २ रडगाणें. ३ विपत्ति. ४ कष्ट.

दुखदुंद-पु. (सं.) दुःख आणि आपत्ति.

दुखना-क्रि.अ. (सं.) दुखणें.

दुखरा-पु. दुखणें.

दुखवना-दुखाना-क्रि.स. (सं.) दुखविणें. २ त्रास देणें.

दुखारा--दुखारी--दुखारो--दुखिया-वि. (सं.) दुःखी.

दुखियारा-वि. (सं.) १ दुःखी. २ रोगी.

दुखीला-वि. (सं.) दुःखपूर्ण.

दुखौहाँ-वि. (सं.) दुःखदाई.

दुगई-स्त्री. (दे.) पडवी; व्हरांडा.

दुगदुगी-स्त्री. (अनु) १ गळयाच्या मधोमध पडणारा खळगा. २ एक गळयांतील दागिना.

दुगधा-स्त्री. (सं.) दुबधा.

दुगन-दुगना-वि. (सं.) दुप्पट.

दुगासरा-पु. (सं.) किल्ल्याच्या पायथ्याचा गांव.

दुगुन-वि. (सं.) दुप्पट.

दुग्ग-पु. (स.) किल्ला.

दुघडिया-वि. (सं.) दोन घडीचा.

दुचंद-वि. (फा.) दुप्पट.

दुचित-दुचित्ता-वि. (सं.) अस्थिर मनःस्थिति असलेला.

दुचितई-दुचिताई-स्त्री. १ दुब्धा; अस्थिर मनःस्थिति. २ चिंता; फिकीर.

दुज-पु. (स.) द्विज.

दुजानू-क्रिवि. (सं.) दोन्ही गुढघ्यांच्या आधारावर.

दुटूक-वि. (सं.) दोन तुकडे झालेला; खंडित.

दुत-अव्य. (अनु.) दुत तिरस्कारार्थी शब्द.

दुतकार-स्त्री. (अनु.) तिरस्कार; धिःक्कार.

दुति-स्त्री. (सं.) १ कांति; तेज. २ शोभा; सौंदर्य. ३ किरण.

दुतिया-स्त्री. (सं.) द्वितीया.

दुदल-वि. (सं.) द्विदल.

दुदलाना-क्रि.स. (अनु.) दुतकारणें.

दुदिला-वि. (सं.+फा.) दुचिता पहा.

दुदुकारना-क्रि.स. (अनु.) दुतकारणें.

दुद्धी-स्त्री. (सं.) १ एक प्रकारचें गवत. २ एक प्रकारचा वृक्ष. ३ एक वनस्पति. ४ खडूची माती.

दुधपिठवा-पु. (सं.) एक पक्वान्न.

दुधमुख-दुधमुहाँ-वि. दूधमुहाँ पहा.

दुधार-वि. (सं.) १ दुधाळ. २ दुधारी.

दुधारा-वि. (सं.) दुधारी.

दुधारी-वि.स्त्री. (सं.) १ दुधाळ. २ दुधारी तरवार.

दुधिया-वि. (सं.) १ दुधाच्या रंगाचा. २ दूध मिसळलेला.

दुधिया-स्त्री. (सं.) १ एक प्रकारचें गवत. २ एक प्रकारची ज्वारी. ३ खडूची माती. ४ एक पक्षी. ५ एक विष.

दुधियाकंजई-वि. करडा; भुरकट.

दुधैल-वि. (सं.) दुधाळ.

दुनदा-पु. (सं.) दोन नद्यांच्या संगमाचें स्थान.

दुनरना-दुनवना-क्रि.अ. (सं.) मुडपणें; दुमडणें.

दुनाली-वि.स्त्री. (सं.) दोन नळयांची.

दुनियाँ-स्त्री. (अ.) १ संसार; जगत. २ जनता; लोक.

दुनियाइ-वि. (अ.) संसारविषयक.

दुनियाई-स्त्री. (अ.) दुनिया; जगत.

दुनियादार-पु. (फा.) गृहस्थाश्रमी; संसारी मनुष्य.

दुनियादार-वि. (फा.) व्यवहारकुशल.

दुनियादारी-स्त्री. (फा.) १ संसाराचा पसारा. २ स्वार्थसाधन. ३ लबाडीचा व्यवहार.

दुनियासाज-वि. (फा.) १ स्वार्थसाधु; नाना युक्त्या योजून स्वार्थ साधणारा. २ कावेबाज.

दुनी-स्त्री. (फा.) संसार; जगत.

दुपटा दुपट्टा-पु. **दुपट्टी**-स्त्री. (सं.) १ दोन पदरी चादर अथवा पांघरूण. २ उपरणें; ओढणी.

दुपहर-स्त्री. (सं.) दुपार; दुपारी.

दुपहरिया-दुपहरी-स्त्री. (सं.) १ १ दुपार. २ एक फुल झाड.

दुबधा-स्त्री. (सं.) दुबधा.
दुबर-दुबला-वि. (सं.) दुबळा.
दुबिध-दुबिधा-स्त्री. दुबधा पहा.
दुभाखी-पु. (सं.) दुभाष्या.
दुमंजिला-वि. (फा.) दोन मजली.
दुम-स्त्री. (फा.) शेपूट.
दुमदार-वि. (फा.) शेपटी असलेला.
दुमाता-वि. (सं.) १ दुष्ट आई. २ सावत्र आई.
दुरंगा-दुरंगी-वि. (सं.+फा.) १ दुरंगी. २ दोन तऱ्हेचा.
दुरंत-वि. (सं.) १ अपार; मोठा. २ दुर्गम; कठीण. ३ प्रचंड; भीषण. ४ अशुभ. ५ खल; दुष्ट.
दुरदाम-वि. (सं.) कष्टसाध्य.
दुरदाल-पु. (सं.) हत्ती.
दुरदुराना-क्रि.स. (सं.) झिडकारणें; दुत्कारणें.
दुरना-क्रि.स. (सं.) १ दूर होणें. २ २ लपणें.
दुरभेव-पु. (सं.) मनोमालिन्य.
दुरमुस-पु. (सं.) धुमस.
दुराउ-पु. दुराव पहा.
दुरादुरी-स्त्री. (सं.) लपवालपवी.
दुराधर्ष-वि. (सं.) प्रबल.
दुराना-क्रि.स. (सं.) १ हटणें; दूर होणें. २ लपणें. ३ हटविणें; दूर करणें. ४ लपविणें; गुप्त ठेवणें.

दुराव-पु. (सं.) १ लपवालपवी. २ कपट.
दुराशय-पु. (सं.) वाईट हेतु.
दुराशय-वि. (सं.) खोटा; वाईट हेतुवाला.
दुराशा-दुरासा-स्त्री. (सं.) व्यर्थ आशा.
दुरित-पु. (सं.) पाप.
दुरित-वि. (सं.) पापी.
दुरुस्त-वि. (फा.) १ दुरुस्त; ठीक. २ निर्दोष. ३ उचित; वाजवी. ४ यथार्थ.
दुरुस्ती-स्त्री. (फा.) सुधारणा; दुरुस्ती.
दुरूह-वि. वि. (सं.) कठीण; गूढ.
दुर्ग-वि. (सं.) दुर्गम; कठीण.
दुर्ग-पु. (सं.) दुर्ग; किल्ला.
दुर्गम-वि. (सं.) दुर्गम; कठीण.
दुर्गम-पु. (सं.) १ दुर्ग; किल्ला. २ वन. ३ संकटाचें स्थान.
दुर्घटना-स्त्री. (सं.) १ अशुभ घटना. २ अपघात. ३ विपत्ति; संकट.
दुर्मुख-वि. (सं.) १ कटुभाषी. २ दुर्मुख.
दुर्रा-पु. (फा.) चाबूक.

दुर्लक्ष्य-वि. (सं.) १ अदृश्य. २ सहज दृष्टीस न दिसणारा.

दुर्वाद्-पु. (सं.) १ निंदा. २ उपरोधिक स्तुति.

दुलखना-क्रि.स. (सं.) वारंवार सांगणें.

दुलडी-स्त्री. दोन लडींची माला.

दुलत्ती-स्त्री. (सं.) जनावरानें मागील दोन पायांनी केलेला प्रहार.

दुलना-क्रि. सं. डुलना पहा.

दुलराना-क्रि. स. लाड करणें.

दुलराना-क्रि. अ. लाडांत येणें.

दुलरी-स्त्री. दुलडी पहा.

दुलहन-स्त्री. (सं.) नववधु.

दुलहा-पु. (सं.) नवरदेव

दुलहिया-दुलही-स्त्री. नववधु.

दुलहेटा-पु. (सं.) लाडका मुलगा.

दुलाई-स्त्री. (सं.) दुलई.

दुलाना-क्रि. स. डुलाना पहा.

दुलार-पु. (सं.) लाड; कौतुक.

दुलारना-क्रि.अ. (सं.) लाड करणें.

दुलारा-वि. (सं.) लाडका.

दुवन-वि. (सं.) १ खल; दुर्जन. २ वैरी; शत्रु. ३ राक्षस.

दुवार-पु. (सं.) द्वार.

दुविधा-स्त्री. दुबधा.

दुशवार-वि. (फा.) १ कठीण; मुश्किल. २ दुःसह.

दुशाला-पु. (सं.) शालजोडी.

दुश्चेष्टा-स्त्री. (सं.) कुचेष्टा.

दुश्मन-पु. (फा.) शत्रु.

दुसराना-क्रि. स. दोहराना पहा.

दुसरिहा-वि. (सं.) १ मित्रः साथी. २ प्रतिद्वंद्वी.

दुसार-पु. (सं.) आरपार पाडलेलें भोक.

दुसार-क्रिवि. (सं.) आरपार; या टोकापासून त्या टोकापर्यंत.

दुसेजा-पु. (सं.) मोठा पलंग.

दुहता-पु. (सं.) मुलीचा मुलगा.

दुहत्था-वि. (सं) दोन हातांनी केलेला.

दुहना-क्रि.स. (सं.) धार काढणें.

दुहनी-स्त्री. (सं.) दुधाची चरवी.

दुहाई-स्त्री. (सं.) १ घोषणा. २ आरोळी.

दुहाई-स्त्री. (सं.) १ धार काढणें. २ धार काढण्याची मजुरी.

दुहाग-पु. (सं.) १ दुर्भाग्य २ वैधव्य.

दुहागिन-स्त्री. (सं.) विधवा.

दुहागी-वि. (सं.) अभागी.

दुहाना-क्रि.स. (सं.) धार काढविणें.

दुहावनी-स्त्री. (सं.) धार काढण्याची मजूरी.

दुहेला-वि. (सं.) १ दुःसाध्य; कठीण. २ दुःखी.

दूक-वि. (सं.) कुछ पहा.

दूकान-पु. (फा.) दुकान.

दूखना-क्रि.स. (सं.) दूषण देणें.

दूज-स्त्री. (सं.) द्वितीया

दूतर-वि. (सं.) दुस्तर.

दूधमुँहा-दूधमुख-वि. (सं.) तान्हा.

दूना-वि. (सं.) दुप्पट.

दूनों-वि. दोन्हीही.

दूब-स्त्री. (सं) दूर्वा.

दू-बदू-क्रिवि. (फा.) समोरासमोर.

दूबरा-वि. (सं.) दुबळा.

दूभर-वि. (सं.) कठीण.

दूमना-क्रि.अ. (सं.) हलणें.

दूरंदेश-वि. (फा.) दूरदर्शी.

दूर-क्रिवि. (सं.) दूर.

दूरी-स्त्री. (सं.) अंतर; दूरत्व.

दूलन-पु. दोलन पहा.

दूलह दूल्हा-पु. (सं.) नवरदेव.

दूषना दूसना-क्रि.स. (सं.) दूषण देणें.

दूहना-क्रि.स. दुहना पहा.

दृक्-पु. (सं.) छिद्र; भोंक.

दृग-पु. (सं.) १ डोळा. २ दृष्टि. ३ दोन.

दृगमिचाव-पु. (सं.) आंधळी कोशिंबीर.

देई-स्त्री. (सं.) देवी.

देखनहारा-पु. (सं.) पहाणारा.

देखना-क्रि.अ. (सं.) पाहाणें.

देखभाल-स्त्री. (सं.) १ निरीक्षण. २ देखरेख.

देखाऊ-वि. (सं.) दिखाऊ.

देखादेखी-स्त्री. (सं.) दर्शन; भेट.

देखादेखी-क्रिवि. (सं.) (दुसऱ्याचें) पाहून.

देखाना-क्रि स. दाखविणें.

देखाव-स्त्री. (सं.) १ दृष्टीची सीमा. २ थाटमाट.

देखावट-स्त्री. (सं.) १ बनावट; रचना २ थाटमाट.

देखावना-क्रि.स. (सं.) दाखविणें.

देग-देगचा-पु. (फा.) तपेलें.

देन-स्त्री. (सं.) दान.

देनदार-पु (सं.+फा.) ऋणी.

देना-क्रि. स. (सं.) देणें.

देना-पु. (सं.) देणें; कर्ज.

देर-स्त्री. **देरी**-स्त्री. (फा.) १ उशीर; विलंब. २ वेळ; समय.

देवगति-स्त्री. (सं.) मरणोत्तर सद्गति.

देवर-पु. (सं.) १ दीर. २ धाकटा दीर.

देवल-पु. (सं.) १ पुजारी. २ धार्मिक मनुष्य.

देववाणी-स्त्री. (सं.) १ संस्कृत भाषा. २ आकाशवाणी.

देवा-देवाल-वि (सं.) १ देणारा. २ ऋणी.

देवैया-वि. (सं.) देणारा.

देशनिकाला-पु. (सं.) हद्दपारी.

देहरा-पु. (सं.) १ देवालय. २ देह.

देहरी-देहली-स्त्री. (सं.) उंबरठा

देहात-पु. (फा.) गांव; खेडें.

देहाती-वि. (फा.) १ ग्रामीण. २ खेडूत.

दैयत-पु. (सं.) १ दैत्य. २ दाई.

दैया-पु. (सं.) दैव.

दैव-वि. (सं.) देवतासंबंधी.

दैव-पु. (सं.) दैव.

दैवज्ञ-पु. (सं.) ज्योतिषी.

दैवत-वि. (सं.) देवतासंबंधी.

दैवत-पु. (सं.) दैवत.

दैववाणी-स्त्री. देववाणी पहा.

दैवागत-वि. (सं.) दैवी; आकस्मिक.

दोंचना-क्रि.स. दाबांत टाकणें.

दो-वि. (सं.) दोन.

दोआब-पु. (फा.) दोन नद्यांमधील प्रदेश.

दोइ-वि. (स.) दोन.

दोउ-दोऊ-वि. (सं.) दोन्हीहि.

दोख-पु. (स.) दोष.

दोगला-पु. (फा.) १ जारज. २ ज्याचे आई व बाप भिन्न जातीचे आहेत असा.

दोगा-पु. १ एक प्रकारचें कापड. २ पाण्यांत भिजविलेला चुना; सफेती.

दोच-दोचन-स्त्री. १ दुबधा. २ कष्ट; दुःख. ३ दाब; दडपण.

दोचना-क्रि.स. एकादें काम करण्यास जोर देणें.

दोचित्ता-वि. (सं.) उद्विग्न चित्त.

दोज-स्त्री. (सं.) द्वितीया.

दोजख-पु. (फा.) नरक

दोज़खी-वि. (फा.) १ पापी. २ नरकसंबंधी.

दोतला-दोतल्ला-वि. (सं.) दोन मजली.

दोदना-क्रि.स. (सं.) इनकार करणें.

दोन-पु. (सं.) १ दरी. २ दुआब. ३ दोन नद्यांच्या संगमाचें स्थान. ४ सांधा.

दोनला-वि. (सं.) दुनाळी.

दोना-पु. (सं.) द्रोण.

दोनिया-दोनी-स्त्री. लहान द्रोण.

दोनों-वि. (सं.) उभय; दोन्ही.

दोपलिया-दोपल्ली-वि. दुपदरी.

दोपलिया-दोपल्ली-स्त्री. एक प्रकारची टोपी.

दोपहर-दोपहरिया-स्त्री. (सं.) दुपार.

दोबल-पु. दोष; अपराध.

दोबारा-क्रिवि. दुबार; दुसऱ्यांदा.

दोमुँहा-वि. (सं.) १ दुतोंडया. २ कपटी.

दोरसा-वि. (सं.) दोन प्रकारचे रस व स्वादवाला.

दोल-दोली-पु. (सं.) स्त्री. १ झोपाळा. २ पालखी; डोली.

दोलन-पु. (सं.) झोंका.

दोषन-पु. (सं.) दूषण.

दोस-पु. (सं.) दोष.

दोसदारी-स्त्री. (फा.) मैत्री.

दोसाला-वि. दोन वर्षांचा; दोन वर्षां पूर्वीचा.

दोसूती-स्त्री. (सं.) जाड चादर.

दोस्त-पु. (फा.) मित्र.

दोस्ताना-पु. **दोस्ती**-स्त्री. (फा.) मैत्री.

दोहता-पु. (सं.) मुलीचा मुलगा.

दोहत्था-क्रिवि. (सं.) दोन हातांनीं.

दोहत्था-वि. दोन हातांसहित.

दोहद-स्त्री. (सं.) १ डोहाळे. २ गर्भारपण.

दोहदवती-स्त्री. (सं.) गर्भवती.

दोहन-पु. (सं.) १ दूध काढणें. २ दोहनी पहा.

दोहना-क्रि.स. (सं.) १ दोष लावणें. २ तुच्छ ठरविणें..

दोहनी-स्त्री. (सं.) १ दुधाचें मडकें. २ धार काढणें.

दोहरना-क्रि.अ. (सं.) १ दुबार होणें. २ दुहेरी होणें.

दोहरना-क्रि.स. (सं.) १ दुबार करणें. २ दुहेरी करणें.

दोहरा-वि.पु. (सं १ दुहेरी. २ दुप्पट.

दोहराना-क्रि.स. (सं.) १ पुनरावृत्ती करणें. २ दुहेरी करणें.

दोहल-पु. (सं.) इच्छा.

दोहलवती-स्त्री. (सं.) गर्भवती.

दोहा-पु. दोहा.

दोहाई-स्त्री. दुहाई पहा.

दोहाक-दोहाग-पु. (सं.) दुर्भाग्य.

दोहाव-पु. (सं.) जमीनदाराला कुळाकडून मिळणारें दूध.

दोहित-पु. (सं.) मुलीचा मुलगा.

दोह्य-पु. (सं.) दुभती जनावरें.

दौं-अव्य. १ अथवा; किंवा; तर. २ कोण जाणे.

दौंगरा-पु. उन्हाळयांत येणारी पावसाची सर.

दौंच-स्त्री. दोच पहा.

दौंचना–क्रि. स. १ कांहींहि करून हस्तगत करणें. २ एकाद्या गोष्टीकरितां हटून बसणें.

दौंजा–पु. (दे.) माचण.

दौंरी–स्त्री. १ मळणीकरितां एकत्र बांधलेले बैल; दावण. २ मळणीच्या वेळीं बैलांना बांधावयाचें दावें. ३ झुंड.

दौ–स्त्री. (सं.) १ वणवा. २ संताप; आग; जळफळाट.

दौड–स्त्री. (सं.) १ दौड; धावणें. २ वेग. ३ गति; धांव. ४ विस्तार; लांबी. ५ धाड.

दौडधपाड-दौडधूप–स्त्री. (सं.) १ धांवपळ. २ उद्योग; प्रयत्न; परिश्रम.

दौडना–क्रि.अ. (सं.) १ धांवणें; पळणें. २ प्रयत्न करणें; धांवपळ करणें. ३ फैलावणें; पसरणें.

दौडादौडी–क्रिवि. (सं.) अविश्रांत; न थांबता.

दौडादौडी–स्त्री. धांवपळ; गडबड.

दौडान–स्त्री. (सं.) १ दौडणें. २ वेग. ३ फेरा; पाळी; खेप. ४ क्रम.

दौडाना–क्रि.स. (सं.) १ धांवविणें; पळविणें. २ पाठलाग करणें. ३ ओतणें; फैलावणें. ४ फिरविणें.

दौन–पु. (सं.) दमन.

दौना–पु. (सं.) १ दवणा. २ द्रोण.

दौना–क्रि.अ. (सं.) दमन करणें.

दौर–पु. (अ.) १ चक्कर; फेरी. २ भ्रमण; संचार. ३ प्रभाव. ४ क्रम; पाळी.

दौर–स्त्री. दौड पहा.

दौरा–पु. (अ.) १ भ्रमण; चक्कर. २ फेरी; भ्रमण. ३ दौरा.

दौरा–पु. (सं.) हारा.

दौरादौर–क्रि. (वि.) १ लागोपाठ; अविश्रांत. २ जोरानें; नेटानें.

दौरादौरी–स्त्री. दौडादौडी पहा.

दौरान–पु. (फा.) १ दौरा. २ कालचक्र. ३ फेरी; खेप; पाळी. ४ क्रम.

दौरी–स्त्री. (सं.) टोपली.

दौलत–स्त्री. (सं.) धन; संपत्ति; दौलत.

दौलतखाना–पु. (फा.) घर.

दौलतमंद–वि. (फा.) धनवान

दौहृद–पु. (सं.) डोहाळे.

द्युत्–पु. (सं.) किरण.

द्युत–वि. (सं.) प्रकाशमान.

द्युनिश–क्रिवि. (सं.) अहर्निश.

द्वैत–पु. (सं.) १ युग्म. २ भेदभाव. ३ दुबधा; भ्रम. ४ अज्ञान.

ध

धंगर–पु. (दे.) गवळी.
धंगा–पु. (दे.) खोकला; ढांस.
धंधक–पु. (सं.) संसारांतील गुंता-गुंत.
धंधक–पु. (अनु.) ढोल.
धंधकधोरी–पु. (सं.) अहोरात्र कामांत चूर.
धंधका–पु. (अनु.) ढोल.
धंधरक–पु. (सं.) धंधक पहा.
धँधला–पु. (सं.) १ ढोंग; कपट. २ बहाणा.
धंधलाना–क्रिस. (सं.) ढाग करणें.
धंधा–पु. (सं.) धंदा.
धंधार–वि. (दे.) एकटा; एकाकी.
धंधारी–स्त्री. १ गोरख पंथ. २ एकांत; निर्जनता. ३ सामसुम.
धंधाला–स्त्री. कुटीण.
धंधोर–पु. (अनु.) १ होळी. २ ज्वाला
धँस–पु. (सं.) बुडी; डुबकी.
धँसना–क्रि.अ. (सं.) १ घुसणें; रुतणें; फसणें. २ नष्ट होणें; ध्वस्त होणें.
धँसान–स्त्री. (सं.) १ घसरडें. २ उतार; ढाळ.
धँसाना–क्रि.स. (सं.) १ घुसडणें; खुपसणें; प्रवेश करविणें. ३ दबविणें.
धँसाव–पु. (सं.) १ दलदल. २ घुसणें.
धक–स्त्री. (अनु.) १ हृदयाची धड-धड. २ आवेग.
धक–क्रिवि. (अनु.) अचानक.
धक–स्त्री. (दे.) ऊ
धकधकाना–क्रि.अ. (अनु.) १ धडधडणें (छाती). २ (अग्नि) भडभडणें.
धकधकाहट–स्त्री. (अनु.) १ धडकी. २ आशंका; काळजी.
धकधकी-धकपक–स्त्री. (अनु.) धडधड; धुगधुगी.
धकपत–क्रिवि. (अनु.) धडधडत्या छातीनें.
धकपेल–स्त्री. (अनु.) धक्काधक्की; लट्ठालठ्ठी.
धका–पु. धक्का.
धकाधकी–स्त्री. धकपेल पहा.
धकाना–क्रि.स. (सं.) पेटविणें; जाळणें.
धकारा–पु. (अ.) आशंका; काळजी.
धकियाना-धकेलना–क्रि.स. (सं.) धक्का देणें; ढकलणें.
धकेलू–वि. ढकलणारा.

धकैत-वि. धक्का देणारा.

धकोना-क्रि. स. धकियाना पहा.

धक्क-स्त्री. धक पहा.

धक्कमधक्का-पु. धक्पेल पहा.

धक्का-पु. (सं.) १ धक्का; आघात. २ गर्दी; खेचाखेच. ३ दुःखाचा आघात. ४ आपदा. ५ तोटा; नुकसान.

धक्कामुक्की-स्त्री. (सं.+फा.) गुद्दा गुद्दी; ठोसाठोसी.

धगड़-धगड़ा-पु. (सं.) जार; धगड.

धगड़बाज-धगड़ी-वि.स्त्री. (सं+फा.) कुलटा.

धगधागना-क्रि.अ.धडधडणें(छाती)

धगरा-पु. धगड पहा.

धगुला-पु. (दे.) हातांतील कड.

धचकचाना-क्रि. स. भिवविणें.

धचकना-क्रि अ. (अनु.) रुतणें; फसणें.

धचका-पु. (अनु.) धक्का; आघात.

धज-स्त्री. (सं.) १ सजावट; आरास; शोभा. २ ठेवण; घडण. ३ ठसका; नखरा.

धजा-स्त्री. (सं.) १ ध्वजा; पताका. २ चिंधी. ३ ध्वजा पहा.

धजीला-वि. (सं.) १ सजलेला; नटलेला. २ सुंदर; रेखीव.

धज्जी-स्त्री. (सं.) १ चिंधी. २ कतरण; कपटा. ३ पट्टी.

धटिका-स्त्री. (सं.) १ पासरी. २ चिंधी. ३ लंगोटी.

धटी-स्त्री. (सं.) १ चिंधी. २ लंगोटी.

धटी-वि. (सं.) तराजू धरणारा.

धडंग-वि. (सं.) नागडा; उघडा.

धड़-पु. (सं.) १ धड; २ खोड.

धडक--धड़कन-स्त्री. (अनु.) धडकी; धडधड; धाकधुक.

धड़कना-क्रि.अ. १ धडकी भरणें. २ धडधड आवाज होणें.

धड़का-पु. (अनु.) १ धडधड आवाज. २ धडकी. ३ बुजगावणें.

धड़काना-क्रि.स. (अनु.) १ घाबरविणें. २ धडधडाट करणें.

धड़क्का-पु. धडका पहा.

धड़टूटा-वि. (सं) १ पोंक आलेला. २ कुबडा.

धड़ल्ला-पु. (अनु.) १ धडाका; सपाटा. २ धूमधडाका. ३ अतिशय गर्दी; रेटारेटी.

धडवाई-पु. तराजू धरणारा.

घडा–पु. (सं.) १ वजन (लोखंडी शेर; पावशेर मण इ.). २ धडी (४ शेर अथवा ५ शेर) ३ तराजू.

घड़ा–पु. झुंड; समूह; जत्था.

घड़ी–स्त्री. (सं.) १ धडी (४ किंवा ५ शेराची). २ रेघ.

घत–स्त्री. (सं.) वाईट खोडी.

घतकारना–क्रि. (सं.) दुतकारणें.

घता–क्रि. (वि.) दूर केलेला; घाल-वून दिलेला.

घतिया–वि. (सं.) वाईट संवयी जडलेला.

घतींगड-घतींगडा–पु. (दे.) १ धटिंगण. २ जारज.

घधरा-घत्तूर–पु. (सं.) धोत्रा.

घधरिया–पु. (स.) ठगांची टोळी.

घधक–स्त्री. (अनु.) १ आगीचा भडका. २ आगीची झळ.

घधकना–क्रि.अ. (अनु.) आग धडकणें.

घधकाना-घधना–क्रि. स. (अनु.) आग भडकविणे.

घनंतर–पु. (सं.) धन्वंतरि.

घनक–पु. (सं.) १ धनुष्य. २ ओढणी.

घनकुट्टी–स्त्री. (सं.) १ धान्य कुटणें; कांडणं. २ मुसळ व उखळ. ३ एक प्रकारचा किडा.

घनकुबेर–पु. (सं.) अतिशय श्रीमंत मनुष्य.

घनधाम–पु. (सं.) घरदार; पैसा-अडका.

घनपत्र–पु. (सं.) खाते वही.

घनपात्र–पु. (सं.) धनवान.

घना–पु. (सं.) धने.

घना-घनि–स्त्री. (सं.) स्त्री; युवती.

घनि–वि. (सं.) धन्य.

घनिया–पु. (सं.) १ कोथिंबीर. २ २ धने.

घनिष्ठ–वि. (सं.) धनाढय.

घनी–वि. (सं.) धनवान.

घनी–पु. (सं.) १ धनवान. २ स्वामी; धनी; मालक. ३ पति; धनी.

घनी–स्त्री. (सं.) युवती; स्त्री.

घनुआ–पु. (सं.) १ धनुष्य. २ धनु-कली.

घनुई–स्त्री. (सं.) लहान धनुष्य.

घनुकबाई–स्त्री. (सं.) धनुर्वात.

घनुहाई–स्त्री. (सं.) धनुर्युद्ध.

घप–स्त्री. (अनु.) धप आवाज.

घप–पु. (अनु.) धपाटा.

घपना–क्रि.अ. (सं.) १ जोरानें चालणें. २ झेप टाकणें.

धप्पा-पु. (अनु.) १ धपाटा. २ नुकसान; तोटा.

धप्पाड़-पु. (अनु.) दौड.

धबला-पु. (दे.) १ सैल पायजमा. २ घागरा.

धब्बा-पु. (दे.) १ डाग. २ कलंक.

धमक-स्त्री. (अनु.) १ धप्प असा आवाज. २ पावलांचा आवाज. ३ हादरा. ४ आघात. ५ खड्डा.

धमक-पु. (अनु.) १ भाता फुंकणारा. २ लोहार.

धमकना-क्रि.अ. (अनु.) १ धपकन खालीं येणें. २ डोकें भणाणणें.

धमकाना-क्रि.स. (अनु.) १ धमकावणें. २ दटावणें.

धमकी-स्त्री. धमकी.

धमक्का-पु. धमाका पहा.

धमगजर-पु. (अनु.) १ उपद्रव. २ युद्ध.

धमधूसर-वि. (अनु.) लठ्ठ व बेढब मनुष्य.

धमसा-पु. (अनु.) नगारा.

धमाका-पु. (अनु.) १ धप्प असा मोठा आवाज. २ बंदुकीचा शब्द. ३ आघात. ४ मोठी तोफ.

धमाचौकड़ी-स्त्री. (अनु.) १ धांगडधिंगा; धिंगामस्ति. २ मारपीट.

धमाधम-क्रिवि. (अनु.) धमाधम.

धमाधम-स्त्री. (अनु.) मारामारी; ठोसाठोशी; उपद्रव.

धमार-धमाल-स्त्री. (अनु.) १ दांडगाई; धिंगामस्ती. २ गोंधळाचा गोधळ.

धमूका-पु. (अनु.) १ प्रहार; आघात. २ ठोसा; बुक्का.

धरंता-वि. (सं.) धरणारा.

धरक-स्त्री. धडक पहा.

धरता-पु. (सं.) १ ऋणी; कर्जदार. २ धारण करणारा. ३ कर्जातील सूट.

धरधरा-स्त्री. धडकन पहा.

धरन-स्त्री. (सं.) १ धरणें. २ तुळई. ३ गर्भाशयाची आधार नाडी. ४ गर्भाशय. ५ हट्ट; टेक.

धरना-क्रि.स. (सं.) १ धरणें. २ ठेवणें; स्थापणें. ३ जवळ ठेवणें. ४ धारण करणें; गहाण ठेवणें. ५ अनामत ठेवणें.

धरना-पु. (सं.) धरणें.

धरनैत-पु. (सं.) धरणें धरून बसणारा.

धरसना-क्रि.अ. (सं.) दबणें; भिणें.

धरसना-क्रि. स. (सं.) दाबणें; दटावणें.

धरहर-स्त्री. (सं.) १ धरपकड. २ मध्यस्ती करून भांडण तोडणें. ३ बचाव; रक्षण. ४ धैर्य; धीर.

धरहरा-पु. (सं.) मनोरा.

धरहरना-क्रि.अ. (अनु.) धडधड शब्द होणें.

धराउर-पु. धरोहर.

धराऊ-वि. (सं.) ठेवणींतला; चांगला; जुना.

धराक-पु. धड़ाक पहा.

धराना-क्रि.स. (सं.) १ पकडविणें; धरविणें. २ थांबविणें. ३ निश्चित करणें; ठरविणें.

धराहर-पु. (सं.) मनोरा.

धरी-स्त्री. १ चार शेरांचें माप. २ रखेली. ३ एक कर्ण भूषण.

धरेचा-धरेला-पु.(सं.) विवाह न करितां स्त्रीबरोबर राहणारा.

धरेध-स्त्री. (सं.) रखेली.

धरैया-पु. (सं.) धरणारा.

धरोड धरोहर-स्त्री अनामत ठेव.

धरौवा-पु. (सं.) रखेली ठेवण्याची चाल.

धर्त्ता-पु. (सं.) १ धारण करणारा. काम अंगावर घेणारा.

धर्ती-स्त्री. (सं.) धरित्री; पृथ्वी.

धर्मदार-स्त्री. (सं.) धर्मपत्नी.

धर्मध्वज--धर्मध्वजी-पु. (सं.) बुवाबाजी करणारा; पाखंडी.

धर्मसभा-स्त्री. (सं.) न्यायालय.

धर्मसारी-स्त्री. (सं.) धर्मशाळा.

धर्मासन-पु. (सं.) न्यायासन.

धर्मी-वि. (सं.) धार्मिक.

धर्षण-पु. (सं.) १ अनादर; अपमान. २ हल्ला; आक्रमण. ३ दमन. ४ असहनशीलता.

धर्षणा-स्त्री. (सं.) १ अवज्ञा; अपमान. २ दमन. ३ सतीत्वहरण.

धर्षणी-स्त्री. (सं.) कुलटा.

धर्षित-वि. (सं.) १ पराभूत. २ अपमानित.

धवनी-स्त्री. (सं.) लोहाराचा भाता.

धवर-वि. (सं.) धवल; शुभ्र.

धवरहर-धवराहर-पु. मनोरा.

धवरा-वि. (सं.) शुभ्र; ढवळा.

धवरी-वि (स्त्री.) १ ढवळी; शुभ्र. २ ढवळी गाय.

धवलना-क्रि.स. (सं.) स्वच्छ करणें.

धवलपक्ष-पु. (सं.) १ शुक्ल पक्ष. २ हंस.

धवना-क्रि.स. (सं.) धावडविणें.

धस-पु. १ बुडी; डुबी. २ भुरभुरीत जमीन.

घसक-स्त्री. (अनु.) १ जळफळाट; द्वेष. २ ठसका; खोकला.

घसकना-क्रि.अ. (सं.) १ रुतणें; फसणें. २ द्वेष करणें; जळफळणें.

घसना-क्रि.अ. (सं.) ध्वस्त होणें.

घसाना-क्रि.स. (सं.) खुपसणें. घुसडणें.

घाँगड़-घाँगर-पु. (दे.) १ एक जंगली जात. २ विहिरी खणणारी एक जात.

घाँधना-क्रि.स. (दे.) १ बंद करणें. २ अतिशय खाणें.

घाँधल-स्त्री. (अनु.) १ उपद्रव. २ कपट. ३ धांदल; घाई; उतावळी.

घाँधलापन-पु. (अनु.) १ पाजीपणा. २ धोकेबाजी.

घाँधली-वि. १ उपद्रवी; लुच्चा. २ गडबड्या; धांदरट.

घाइ-घाई-स्त्री. धाय पहा.

घाऊ-पु. (सं.) हरकारा; दूत.

घाक-पु. (सं.) **धाका**-स्त्री. १ धाक. २ प्रसिद्धि.

घाड़-स्त्री. १ डाढ़ पहा. २ दहाड़ पहा. ४ ढाड़ पहा. ४ धाड.

घाड़ना-क्रि. अ. १ दहाड़ना पहा. २ रागावणें.

घाड़स-स्त्री. ढारस पहा.

धाड़ी-पु. डाकू; लुटारू.

धात पु. (स्त्री.) धातु.

धाता-वि. १ पालक. २ रक्षक. ३ धारण करणारा.

धाधना-क्रि.स. (सं.) पाहणें.

धाधि-स्त्री. (सं.) ज्वाळा.

धान-पु. (सं.) साळ; भात.

धानपान-पु. (सं.) एक विवाहांतील सोहळा.

धानपान-वि. सडपातळ.

धाना-स्त्री. (सं.) १ भाजलेले तांदूळ किंवा जव; लाह्या. २ अन्न कण. ३ धने. ४ तांदूळ. ५ सातू.

धाना-क्रि.अ. (सं.) १ धावणें. २ प्रयत्न करणें.

धानी-स्त्री. (सं.) १ धारण करणारा. २ स्थान. ३ धने. ४ पोपटी रंग. ५ भाजलेले गहूं किंवा जव.

धाप-पु. १ एक मैल किंवा १ कोस. २ लांब रुंद मैदान. ३ शेताची लांबी रुंदी.

धाप-स्त्री. (सं.) संतोष; तृप्ति.

धापना-क्रि.अ. (सं.) १ धावणें; २ तृप्त होणें. ३ तृप्त करणें.

धाबा-पु. (सं.) १ गच्ची. २ खाणावळ.

धाभाई-पु. (सं.) दूधभाऊ.

धामा–पु. (सं.) जेवणाचें निमत्रण.

धायँ–स्त्री. (अनु.) धाड असा आवाज.

धाय-धायी–स्त्री. (सं.) दाई; धात्री.

धार–स्त्री. (सं.) १ धार. २ कर्ज; उधार. ३ प्रांत; प्रदेश. ४ प्रवाह.

धार–वि (सं.) गंभीर; खोल.

धारस–स्त्री. ढारस पहा.

धारा–पु. (सं.) १ घोडयाची चाल. २ प्रवाह; धार. ३ धारा. ४ पावसाची सर. ५ समूह. ६ सैतान. ७ उत्कर्ष. ८ चाक. ९ वाक्याची ओळ. १० रेघ. ११ शिखर. १२ कायद्याचें कलम.

धारीदार–वि. (सं.) रेघारेघांचे.

धावना–क्रि.अ. (सं.) धावणें.

धावरा–पु. धवरा पहा.

धावरी–स्त्री. धवरी पहा.

धावा–पु. (सं.) १ हल्ला; आक्रमण. २ धावत जाणें.

धाह–स्त्री.(अनु.) धाय मोकलून रडणें.

धाही–स्त्री. (सं.) दाई.

धिंग–स्त्री. (सं.) धिंगाणा; उपद्रव.

धिंगरा–वि. धींगरा पहा.

धिंगा–वि. (सं.) १ बदमाश; हलकट. २ बेशरम.

धिंगाई–स्त्री. (सं.) १ निर्लज्जपणा. २ धांगडधिंगा; बदमाशी.

धिंगाधिंगी–स्त्री. धींगाधींगी पहा.

धिंगाना–क्रि.अ. (सं.) धिंगामस्ती करणें.

धिंगी–स्त्री. (सं.) निर्लज्ज स्त्री.

धिआ–स्त्री. (सं.) १ कन्या. २ लहान मुलगी.

धिआन–पु. (सं.) ध्यान.

धिकना–क्रि.अ. (सं.) गरम होणें; तापणें.

धिकाना–क्रि.अ. (सं.) तापविणें.

धिग–अव्य. धिक्कार.

धिय–स्त्री. (सं.) कन्या.

धिरवना–क्रि.स. (सं.) धमकावणें.

धिराना–क्रि.स. (सं.) भिवविणें.

धिराना–क्रि.अ. (सं.) १ धिरावणें; गति मंद होणें. २ स्थिर होणें.

धींग–पु. (सं.) धट्टाकट्टा मनुष्य.

धींग–वि. (सं.) १ मजबूत; जोरदार. २ बदमाश. ३ पापी; वाममार्गी.

धींगड़-धींगड़ा–वि. (सं.) १ धट्टाकट्टा; पुष्ट. २ बदमाश. ३ वर्णसंकर.

धींगधुकडी–स्त्री. धिंगामस्ती; उपद्रव.

धींगरा–पु. (सं.) १ धट्टाकट्टा; बलिष्ट. २ बदमाश;

धींगरी–स्त्री. (सं.) बदमाश स्त्री.

धींगा-पु. (सं.) पाजी; बदमाश.

धींगाधींगी-स्त्री. (सं.) १ जबरदस्ती. २ दंगामस्ती; उपद्रव.

धींगामुस्ती-स्त्री. दंगामस्ती.

धी-स्त्री. (स.) १ बुद्धि; अक्कल. २ मन ३ कर्म. ४ मुलगी.

धीआ-स्त्री. कन्या.

धीजना-क्रिस. (सं.) १ ग्रहण करणें; स्वीकारणें. २ धीर धरणें. ३ प्रसन्न होणें.

धीत-वि (सं.) १ प्याला गेलेला. २ अनादर केला गेलेला. ३ ज्याची आराधना केली जाते असा.

धीति-स्त्री. (स.) १ पिणें. २ तहान.

धीदा-स्त्री. (सं.) १ कन्या; कुमारी २ लहान पुत्री.

धीम-धीमा-वि. (सं.) धिमा.

धीय-स्त्री. (सं.) १ धी पहा. २ पु. जावई.

धीया-स्त्री. (सं.) कन्या.

धीरज-पु.(सं.) धैर्य.

धीरता-स्त्री. (सं.) १ धैर्य. २ स्थिरता. ३ धीर.

धीरा-वि. (सं.) मंद; धिमा.

धीरा-पु. (सं.) धैर्य.

धीरावी-स्त्री. (सं.) शिसवीचें झाड.

धीरी-स्त्री. डोळ्यांतील बाहुली.

धीरे-क्रि.वि. (सं.) १ हळूहळू; सावकाश. २ गुपचुप.

धीवर-पु. (सं.) १ कोळी. २ सेवक. ३ काळा मनुष्य.

धीवरी-स्त्री. १ कोळीण. २ मासे धरण्याचा गळ.

धुंआँ-पु. धूर.

धुंगार-स्त्री. (सं.) फोडणी.

धुंगारना-क्रि.स (सं.) फोडणी देणें.

धुंगारना-क्रि.स. (अनु.) मारणें; पिटणें.

धुंध-वि. (सं.) मंद दृष्टि.

धुंध-स्त्री. धुंध पहा.

धुंध-पु.दुंद पहा.

धुंधा-वि. (सं.) अंधळा.

धुंध-धुंधक-स्त्री. (सं.) १ धूसरपणा (वातावरणांतील). २ हवेंत उडणारी धूळ. ३ डोळ्यांनी अस्पष्ट दिसणें (रोग).

धुंधका-पु. (सं) धुराडें.

धुंधकार-पु. (सं.) १ गडगडाट; कडकडाट. ३ अंधार.

धुंधर-स्त्री. (सं.) १ धूळ. २ हवेंत धूळ उडाल्यानें आलेला धूसरपणा.

धुंधराना-क्रि. अ. धुंधरना पहा.

धुंधलका-धुंधला-वि. (सं.) १ धूसर रंगाचा. २ अस्पष्ट. ३ अधूक वातावरण.

धुंधलाई-स्त्री. **धुंधलापन**-पु. अंधूकपणा.

धुंधली-स्त्री. धुंध पहा.

धुंधुकार-पु. (सं.) १ अंधार. २ अंधुकपणा; धूसरपणा. ३ नगाऱ्याचा ध्वनि.

धुंधुरि-धुंधुरी-स्त्री. (सं.) धूसरपणा; अंधुकपणा.

धुंधुरित-वि. (सं.) १ धूसर; अंधुक. २ दृष्टिहीन. ३ अंधुक दृष्टि असलेला.

धुंधवाना-क्रि.अ. (सं.) धूर होऊन जळणें; धूर निघणें.

धुंधेरी-स्त्री. (सं.) धुळीमुळें आलेला अंधुकपणा.

धुंधेला-पु. (सं.) १ पाजी; बदमाश. २ धोकेबाज.

धुँवाँ-पु. (सं.) धूर.

धुँवाँकश-पु. धुआँकश पहा.

धुँवाँदात-धुआँदान पहा.

धुँवाँधार-वि. धुआँधार पहा.

धुआँ-पु. (सं.) १ धूर. २ मोठा समूह. ३ चिंधी.

धुआँकश-पु. (सं+फा.) आगबोट.

धुआँदान-पु. (सं+फा.) धुराडें; चिमणी.

धुआँधार-वि. (सं.) १ धुरानें भरलेला. २ भव्य; भडक रंगाचा. ३ काळा; धूसर. ४ जोराचा; वेगाचा; प्रचंड.

धुआँधार-क्रिवि. (सं.) अतिशय जोरानें; वेगानें.

धुआँना-क्रि.अ. (सं.) १ धुरकटणें. २ करपणें; जळणें.

धुआयँध-वि. (सं.) धुरकट वासाचा.

धुआँयँध-स्त्री. (सं.) करपट ढेकर.

धुआँरा-पु. (सं.) धुराडें; चिमणी.

धुआँस-स्त्री. धुवाँस पहा.

धुआँसा-पु. (सं.) भिंती व छतावर धरलेली काजळी.

धुआँसा-क्रि.स. (सं.) धुरकट.

धुकड़पुकड़-पु. (अनु.) १ धाकधुक २ द्विधाचित्त.

धुकड़ी-स्त्री. बटवा; लहान थैली.

धुकधुकी-स्त्री. (अनु.) १ धुगधुगी. २ धाकधुक. ३ काळीज; हृदय. ४ एक गळयांतील अलंकार.

धुकना-क्रि. अ. १ झुकणें; लवणें. २ पडणें. ३ वेगानें तुटून पडणें.

धुकनी-स्त्री. धूनी पहा.

धुकान-स्त्री. (अनु.) गडगडाट; घोरशब्द.

धुकाना--क्रि. (सं.) १ झुकविणें. २ पाडणें. ३ टाकणें; झुगारणें.

धुकार-धुकारी-स्त्री. (अनु.) नगाऱ्याचा आवाज.

धुक्कना-क्रि. अ. धुकना पहा.

धुक्कारना-क्रि. (सं.) धुकाना पहा.

धुगधुगी-स्त्री. धुकधुकी पहा.

धुज-धुजा-पु. स्त्री. (सं.) ध्वजा; पताका.

धुडंगी-वि. (सं.) नागडा; उघडा.

धुतकार-स्त्री. दुतकार पहा.

धुत्ता-स्त्री. (सं.) धूर्तता; कपट.

धुन-स्त्री. (सं.) १ नाद; छंद; ध्यास. २ काळजी. ३ विचार.

धुन-स्त्री. (सं.) गाण्याची चाल. पदाची चाल.

धुनकना-धुनना-क्रि.स. (सं) १ पिंजणें (कापूस). २ मारणें; चोपणें; ३ हालविणें; डोलविणें. ४ एक सारखें काम करणें.

धुनकी-स्त्री. (सं.) पिंजाऱ्याची धनुकली.

धुनवाना-क्रि.स. (सं.) पिंजविणें.

धुना-पु. धुनिया पहा.

धुनि-स्त्री. (सं.) १ नदी. २ ध्वनि.

धुनियाँ-पु. (सं.) पिंजारी.

धुनिहाव-पु. हाडांतील दुखणें.

धुनेहा-पु. (सं.) पिंजारी.

धुपना-क्रि.अ. (स.) धुपणें; धुतलें जाणें.

धुपाना-क्रि.स. (सं.) धूप देणें; धूप घालणें. २ ऊन्ह देणें; उन्हांत ठेवणें.

धुपेना-पु. (सं.) धुपाटणें.

धुपेली-स्त्री. (सं.) घामोळे.

धुबला-पु. (सं.) लहंगा; घागरा.

धुमई-वि. (सं.) धुरकट.

धुमई-पु.(सं.) धुरकट रंगाचा बैल.

धुमरा-वि. धूमिळ पहा.

धुमला-वि. (सं.) अंधळा

धुमलाई-स्त्री. (सं.) १ धूसरपणा. २ अंधकार.

धुमारा-वि. धुरकट.

धुमिला-वि. धूमिल.

धुर्-स्त्री. (सं.) १ धुरा; जोखड. २ भार. ३ खूंटी. ४ उच्चस्थान. ५ बोट. ६ ठिणगी. ७ भाग; अंश. ८ संपत्ति.

धुर-पु. (सं.) १ अक्ष. २ जोखड. उच्चस्थान. ४ भार; ओझें ५ आरंभ.

धुर-(अव्य.) १ अगदीं इकडेतिकडे नाहीं; बरोबर; ठीक. २ अगदीं दूर.

धुर-वि. (सं.) दृढ; पक्का.
धुरचट-पु. अधिकता; प्रचुरता.
धुरना-क्रि.स. (सं.) १ मारणें; पिटणें.
धुरमुट-पु. दुरमुस पहा.
धुरवा-पु. (सं.) मेघ.
धुरियाना-क्रि.स. (सं.) १ धुळीनें
धुरियाना-क्रि.स. (सं.) १ धुळीनें माखणें. २ दोष झाकून टाकणें.
धुरियाना-क्रि.अ. (सं.) १ धुळीनें माखले जाणें. २ दोष लपले जाणें.
धुरी-पु. (सं.) १ धुरा; अक्ष. २ भार; बोजा.
धुरियाधुरंग-वि. (दे.) १ साथी-शिवाय गायिलें जाणारें गाणें. २ एकटा; एकाकी.
धुरेटना-क्रि.स. (सं.) धुळीनें माखणें.
धुर्रा-पु. (सं.) कण; लहान तुकडा.
धुलना-क्रि.अ. (सं.) धुतलें जाणें.
धुलवाना-क्रि.स. (सं.) धुवविणें.
धुलाई-स्त्री. (सं.) धुलाई.
धुलियामिटिया-वि. (सं.) १ ज्याच्यावर धूळ वा माती पसरलेली आहे असा. २ दाबून वा मिटवून टाकलेलें (भांडण).
धुलेंड़ी-स्त्री. (सं.) धुळवड.
धुव-पु. (सं.) १ ध्रुव. २ क्रोध; राग.

धुवका-पु. (सं.) गीताची पहिली ओळ.
धुवन-पु. (सं.) आग.
ध्वन-वि. (सं.) हलविणारा; चाल-विणारा.
धवाँ-पु. (सं.) धूर.
धुवांकश-पु. (सं.+फा.) आगबोट.
धुवाँधार-वि. क्रिवि. धुआँधार पहा.
धुवाँरा-पु. (सं.) धुराडें.
धुवाना-क्रि.स. धुलाना पहा.
धुस्स-पु. (सं.) १ विटा माती इ. चा ढिगारा. २ नदी कांठचा बांध.
धुस्सा-पु. (सं.) कांबळें.
धूँध-स्त्री. धुंध पहा.
धूआँ-पु. (सं.) धूर.
धून-वि. (सं.) कंपित.
धूनक-वि. (सं.) १ हलविणारा; चालक. २ राळ.
धूनना-क्रि.स. (सं.) जाळणें.
धूना-पु. (सं.) धूप; सुगंधी द्रव्य.
धूणी-स्त्री. (सं.) १ धुपाची धुरी. २ धुनी; शेकोटी.
धूपछाँह-स्त्री. (सं.) १ ऊन सावली. २ दोन तीन रंगाची झांक असणारें कापड.
धूपना-क्रि.स. (सं.) धूप जाळणें; धुपाची धुरी देणें.

धूपना–क्रि.अ. (सं.) धूप जळणें.

धूपना–क्रि.स. (सं.) धांवपळ करणें; दौडणें.

धूपबत्ती–स्त्री. (सं.) उदबत्ती.

धूपायित–धूपित–वि. (सं.) १ उन्हातान्हानें दमलेला व तापलेला. धुपाची धुरी दिलेला.

धूम–पु. (सं.) १ धूर. २ करपट ढेकर. ३ औषधी वनस्पतीचा धर. ४ धूम केतु. ५ उल्कापात.

धूम–स्त्री. (सं.) १ गडबड; कोलाहल. २ उपद्रव; त्रास. ३ थाटामाटाचा सोहळा. ४ गावांतील विशेष बातमी; जनरव.

धूमक–पु. (सं.) धूर.

धूमकधैया–स्त्री. (सं.) धुडगूस; दंगामस्ती.

धूमज–पु. (सं.) मेघ.

धूमधडाका–पु. (सं.) **धूमधाम**–स्त्री. धूमधडाका; थाटमाट; धूमधाम

धूमधान–पु (सं.) धूम्रपान.

धूमपोत–पु. (सं.) आगबोट.

धूमप्रभा–पु. (सं.) नरक.

धूमर–धूमल–वि. (सं.)१ धुरकट. २ तपकिरी.

धूमला–वि. (सं.) १ धुरकट. २ तपकिरी. ३ मलिन.

धूमवान्–वि. (सं.) धुराचा.

धूमसार–पु. (सं.) घराच्या भिंतीवरील काजळी.

धूमसी–स्त्री. (सं.) उडदाचें पीठ

धूमिल–वि. (सं.) १ तपकिरी. २ धूरस; अंधुक.

धूमी–वि. (सं.) धुरानें भरलेला.

धूमोद्गार–पु. (सं.) करपट; ढेकर.

धूर–स्त्री. (सं.) १ धूळ. २ धुर पहा.

धूरकट–पु. (सं.) जमीनदाराकडून कुळाला मिळणारी आगाऊ रक्कम.

धूरडोंगर–पु. (दे.) पशु; जनावर.

धूरधान–पु. (सं.) धुळीचा ढीग.

धूरधानी–स्त्री. (सं.) १ धूळधाण. २ बंदूक. ३ धुळीचा ढीग.

धूरसंज्ञा–स्त्री. (सं.) संध्याकाळ.

धूरा–पु. (सं.) १ धूळ. २ बुकटी; चूर्ण.

धूरि–स्त्री. (सं.) धूळ.

धूर्त्त–वि. (सं.) फसव्या; मायावी; लुच्चा.

धूर्त्तता–स्त्री. (सं.) लबाडी; चलाखी.

धूल–स्त्री. (सं.) धूळ.

धूलधानी–स्त्री. (सं.) धूळधाण.

धूला–पु. तुकडा.

धूलिका–स्त्री. (सं.) तुषारांचा वर्षाव.

धूलिगुच्छक-पु. (सं.) अबीर.

धूवाँ-पु. (सं.) धूर.

धूसना-क्रि.स. (सं.) १ मळणें; तिंबणें. २ ठांसणें.

धूसर-धूसरा-धूसला-वि. (सं.) १ मळकट; तपकिरी. धुळीनें माखलेला.

धूसर-पु. (सं.) १ मातट रंग. २ गाढव. ३ उंट. ४ कबूतर.

धूहा-पु. (सं.) १ ढीग. २ बुजगावणें.

धोडीकौवा-पु. (सं.) डोमकावळा.

धैना-स्त्री. (सं.) १ स्वभाव. २ संवय. ३ कामधंदा.

धौंधो-पु. (सं.) १ गोळा; लगदा. २ बेडोल शरीर.

धोई-स्त्री. १ मूगाची व उडदाची डाळ. २ अफूचें पाणी.

धोई-पु. गवंडी.

धोकड़-स्त्री. (दे.) धट्टाकट्टा.

धोका-धोखा-पु. १ मोळी; जुडी. २ धोका. ३ माया; मोह. ४ अज्ञान. ५ संशय; शंका. ६ चूकभूल. ७ बुजगावणें. ८ खटखट वाजणारें बुजगावणें.

धोतर-धोती-स्त्री. धोतर.

धोना-क्रि.स. (सं.) धुणें.

धोप-स्त्री. तरवार.

धोब-पु. धुलाई; धुणें.

धोबइन-धोबन-धोबिन-स्त्री. (सं.) धोबीण.

धोबी-पु. (सं.) धोबी.

धोर-पु. (सं.) १ निकटता; सामीप्य. २ कांठ; कड. ३ धार.

धोरण-पु. (सं.) १ सवारी पहा. २ घोडयाची सरपट चाल. ३ दौड.

धोरणी-स्त्री. (सं.) श्रेणी; परंपरा.

धोरी-पु. (सं.) १ भार उचलणारा. २ बैल. ३ मुख्य; प्रधान. ४ श्रेष्ठ व्यक्ती.

धोरे-क्रिवि. (सं.) निकट; समीप.

धोलाना-क्रि.स. धुलाना पहा.

धोवती-स्त्री. (सं.) धोतर.

धोवन-पु. (सं.) १ धुणें; धुलाई. २ धुकण.

धोवा-पु. (सं.) १ धोवन पहा. २ अर्क; पाणी.

धोवाना-क्रि.स.अ. (सं.) १ धुवविणें. २ धुतलें जाणें.

धोसा-पु. गुळाची ढेप.

धौं-अव्य. १ न जाणे; कोण जाणे; देव जाणे. २ अथवा; किंवा.

धौंक-स्त्री. (सं.) १ भात्यानें फुंकलेली हवा. २ आगीची ज्वाळ.

धौंकना-क्रि.स. (सं.) १ भाता फुंकणें; भाता चालविणें. २ भार टाकणें ३ दंड लादणें.

धौंकनी-स्त्री. १ भाता. २ फुंकणी.

धौंकिया-पु. (सं.) १ भाता चालविणारा. २ भांडी दुरुस्त करणारा.

धौंकी-स्त्री. (सं.) धौंकनी पहा.

धौंज-धौंजन-स्त्री. (सं.) १ धावपळ. २ व्याकुलता; घाबरघुंडी.

धौंजना-क्रि.स. (सं.) १ धांवपळ करणें. २ पायांनी मळणें; तुडविणें. ३ पायांनी विसकटणें; तुडविणें.

धौंटा-पु. (सं.) बैलाच्या डोळयाची अंधारी.

धौंताल-वि. (सं.) १ छांदिष्ट; नादिष्ट. २ चपळ; हुशार; चलाख. ३ धट्टाकट्टा.

धौंधौंमार-स्त्री. (अनु.) घाई; उतावळी.

धौंस-स्त्री. (सं) १ धमकी. २ धाक; दरारा. ३ फसवणूक.

धौंसना-क्रि.स. (सं.) १ धमकी देणें; दटावणें. २ मारणें; पिटणें.

धौंसपट्टी-स्त्री. (सं.) १ धमकी. २ फसवाफसवी.

धौंसा-पु. १ मोठा नगारा. २ सामर्थ्य; शक्ति.

धौंसिया-वि. (सं.) १ दमदाटी करणारा. २ नगारा वाजविणारा. ३ फसव्या.

धौरा-वि. (सं.) १ ढवळा; पांढरा. २ ढवळा बैल. ३ एक पक्षी.

धौराहर-(सं.) १ बुरूज. २ मनोरा.

धौरी-स्त्री. (सं.) ढवळी गाय.

धौरे-क्रिवि. धोरे पहा.

धौल-स्त्री. (अनु.) १ धपाटा. २ नुकसानीचा धक्का.

धौल-वि. (सं.) ढवळा; शुभ्र.

धौल-पु. (सं.) मनोरा; बुरूज.

धौल-स्त्री. (सं.) १ एक प्रकारचा ऊस. २ ज्वारीचें हिरवें ताट.

धौलधक्कड़-पु. (अनु.) मारामारी; दंगा.

धौलधक्का-पु. (अनु.) धपाटा; आघात.

धौलधप्पड़-धौलधप्पा-पु (अनु.) १ मारामारी; ठोसाठोसी. २ दंगा; उपद्रव.

धौला-वि (सं.) धवल.

ध्यान-पु. (सं.) ध्यान.

ध्येय-वि. (सं.) १ ध्यान करण्यास योग्य. २ ध्यानाचा विषय.

ध्वन्य-पु. (सं.) व्यंग्यार्थ.

ध्वांत-पु. (सं.) अंधार.

न

नँगटा-वि. (सं.) नागडा.

नंगधडंग-नागडा उघडा.

नँगपैरा-वि. (सं.) अनवाणी.

नंगभुनंगा-वि. नागडा उघडा.

नंगा-वि (सं.) नंगा; नग्न; नागडा.

नंगाझोरी--नंगाझोली-स्त्री. कपडे काढून घेतलेली अंग झडती.

नंगाबुंगा-वि. नागडाउघडा.

नंगाबुच्चा--नंगाबूचा-वि. अतिशय कंगाल.

नँगियाना-क्रि.स. (सं.) नागविणें.

नंद-पु. (सं.) १ आनंद. २ परमेश्वर. ३ मुलगा. ४ नंदराजा.

नंदना-क्रि.अ. (सं.) आनंदित होणें; प्रसन्न होणें.

नंदना-स्त्री. (सं.) मुलगी.

नंदिका-स्त्री. (सं.) १ मातीची द्रोण. २ नंदनवन. ३ प्रतिपदा, षष्ठी व एकादशी. ४ हंसतमुख स्त्री.

नंदित-वि. (सं.) १ आनंदित; प्रसन्न. २ वाजणारा.

नंदेऊ-नंदोई-पु. (सं.) नणंदेचा पति.

नंदोला-पु. (सं.) मातीचा द्रोण.

नंदोसी-पु. नंदेऊ पहा.

नई-वि. (सं.) नीतिमान.

नई-वि.स्त्री. (सं.) नवी.

नई-स्त्री. (स. नदी.

नउआ-पु. (सं.) न्हावी.

नउत-वि. (सं.) वाकलेला; नत

नउलि-वि. (सं.) नवा; ताजा.

नओढ़-स्त्री. (सं.) नवविवाहित.

नककटा-वि. (सं.) १ नाक कापलेला. २ बदनामी झालेला. ३ निर्लज्ज.

नकघिसनी-स्त्री. (सं.) १ जमिनीवर नाक घासणें. २ अजीजी.

नकचढ़ा-वि. (सं.) चिड़का.

नकटा-पु. (सं.) १ नाक कापलेला. २ एक प्रकारचें गीत. ३ एक पक्षी.

नकटा-वि. (सं.) १ नाक कापलेला. २ निर्लज्ज. ३ अप्रतिष्ठा झालेला.

नकतोडा-पु. (सं.) फुशारकीचें बोलणें.

नकद-पु. (अ.) नगद पैसा.

नकद-वि. (अ.) १ नगद. २ खास.

नकद-क्रिवि. (सं.) रोखीनें; नगद.

नकदी-स्त्री (अ.) रोकड; नगद.

नकना-क्रि.स. १ ओलांडणें; उल्लंघणें. २ चालणें. ३ त्यागणें; सोडणें.

नकना-क्रि.अ. दमणें; नाकीं नव येणें.

नकपोड़ा-पु. (सं.) नाक.

नकफूल-पु. (सं.) चमकी.

नकब-स्त्री. (अ.) चोरानें भिंतीला पाडलेलें भोंक.

नकबजन-पु. (अ.) भिंतीला भोंक पाडणारा चोर.

नकबजनी-स्त्री. (अ.) घरफोडी.

नकबानी-स्त्री. (सं.) नाकीनऊ यण.

नकबेसर-स्त्री. (सं.) लहान नथ.

नक़ल-स्त्री. (अ.) १ नक्कल. २ चुटका. ३ सोंग; गमतीदार वेश. ४ अनुकरण.

नकली-वि. (अ.) १ नकली; बनावट. २ खोटा.

नकश-पु. (अ.) नक्श पहा.

नकशा-नकसा-पु. नक्शा पहा.

नकशी-वि. नक्शी पहा.

नकसीर-स्त्री. (सं.) गुणगुणा फुटणें.

नकाना-क्रि. अ. (स.) १ दमणें; नाकी नऊ येण. २ दमविण.

नकाब-स्त्री. पु. (अ.) तोंडावरील बुरखा.

नकार-पु. (सं.) नकार; इन्कार.

नकारची-पु. नक्कारची पहा.

नकारना-क्रि. अ. (सं.) नाकारणें.

नकारा-वि. (सं.) निरुपयोगी.

नकारा-पु. नक्कारा पहा.

नकाशी नकासी-स्त्री. (अ.) नक्षी.

नकियाना-क्रि.अ. क्रि.स. (सं.) १ नाकांत बोलणें. २ दमणें. ३ दमविणें.

नकीब-पु. (अ.) भाट.

नकुवा-पु. (सं.) १ नाक. २ नेढें.

नकेल-स्त्री. (सं.) वेसण.

नक्का-पु. (सं.) १ नेढें. २ एक्का. ३ कौडी.

नक्कार-पु. (सं.) अपमान; अवहेलना.

नक्कारखाना-पु. (फा.) नगारखाना.

नक्कारा-पु. (फा.) नगारा.

नक्काल-पु. (अ.) नकल्या; बहुरूपी.

नक्काश-पु (अ.) नक्षीकाम करणारा.

नक्काशी-स्त्री (सं.) नक्षी.

नक्कू-वि. (सं.) १ लांबनाक्या. २ अहंमन्य. ३ तिरशिंगराव.

नक्श-वि (अ.) कोरीव; खोदीव.

नक्श-पु. (अ.) छाप; ठसा.

नक्शा-पु. (अ.) १ चित्र; तसबीर. २ नकाशा. ३ ढब; तऱ्हा. ४ स्थिति; दशा.

नक्शी-वि. (अ.) नक्षीदार.

नख-पु. (सं.) १ नख. २ तुकडा; खंड.

नख-स्त्री. (फा.) १ एक प्रकारचा दोरा. २ मांजाचा दोरा.

नखत-पु. (सं.) नक्षत्र.

नखतराज-पु. (सं.) चंद्रमा.

नखना-क्रि. अ. क्रि. स. (सं.) १ ओलांडणें. २ ओलांडलें जाणें. ३ नष्ट करणें.

नखर-पु. (सं.) नख.

नखरा-नखरा-तिल्ला-पु. (फा.) नखरा.

नखरीला-वि. (फा.) नखरेल.

नखरौट-स्त्री. (सं.) ओरखडा.

नख़ास-पु. (फा.) १ गुरांचा बाजार २ बाजार.

नखीयाना-क्रि. अ. (सं.) ओरखाडणें.

नखी-पु. (सं.) १ वाघ, सिंह, चित्ता आदी पशु., २ एक सुगंधी द्रव्य.

नखोटना-क्रि स. (सं.) ओरखाडणें.

नख्खास-पु. नखास पहा.

नग-वि. (सं.) स्थिर; अचल.

नग-पु. (फा.) १ आंगठी किंवा इतर दागिन्यांतील खडा. २ नग (वस्तूंची संख्या).

नगद-पु. नकद पहा.

नगधर-पु. (सं.) श्रीकृष्ण.

नगन-वि. (सं.) नग्न.

नगनी-स्त्री. (सं.) १ वयांत न आलेली बालिका. २ मुलगी. ३ नग्न स्त्री.

नगभू-स्त्री. (सं.) डोंगराळ जमीन.

नगरहा-पु. (सं.) नगरवासी.

नगराई-स्त्री. (सं.) १ नागरिकता. २ चलाखी.

नगरी-स्त्री. (सं.) नगरी; शहर.

नगरी-पु. (सं.) नागरिक.

नगरीकाक-पु. (सं.) बगळा.

नगाड़ा-नगारा-पु. (फा.) नगारा.

नगीच-क्रिवि. (फा.) नजीक.

नगीना-पु. (फा.) १ आंगठी, कुडी इ. दागिन्यांतील खडा. २ दागिना. ३ एक प्रकारचें कापड.

नगीनासाज-पु. (फा.) दागिने घडविणारा.

नघना-क्रि.स. (सं.) ओलांडणें; पार करणें.

नघाना-क्रि.अ. (सं.) ओलांडविणें.

नचना-क्रि.अ. (सं.) नाचणें.

नचना-वि. (सं.) १ नाचणारा. २ भटक्या; नाचरा.

नचनि-स्त्री. (सं.) नृत्य.

नचनी-स्त्री. (सं.) १ नृत्तिका. २ नाचरी स्त्री.

नचाना-क्रि.स. (सं.) नाचावयास लावणें; नाचविणें.

नचौहा-वि. (सं.) नाचरा; भटक्या.

नछत्र-पु. (सं.) नक्षत्र.

नछत्री-वि. (सं.) भाग्यवान.

नज़दीक-वि. (फा.) नजीक; निकट.

नज़दीकी-स्त्री. (फा.) सामीप्य.

नज़दीकी-वि. (फा.) जवळचा.

नज़दीकी-पु. (फा.) जवळचा संबंधी

नज़र-स्त्री. (अ.) नजर (सर्व अर्थ मराठी प्र०)

नज़रना-क्रि.अ. (अ.) पाहणें.

नज़रसानी-स्त्री. (अ.) उजळणी; दोष इत्यादि पहाण्याकरितां पुनः निरीक्षण.

नज़रहाया-वि. (अ.) दृष्ट लावणारा; वाईट दृष्टीचा.

नज़रानना-क्रि.स. . भेट देणें; नजराणा देणें. २ नजर लावणें.

नज़राना-क्रि.अ. (अ.) दृष्ट लागणें.

नज़राना-क्रि स. (अ.) नजर लावणें.

नज़राना-पु. (अ.) नजराणा.

नज़ला-पु. (फा.) १ सर्दी; पडसें. २ डोळयांची जळजळ.

नजाकत-स्त्री. (फा.) नाजुकपणा.

नजात-स्त्री. (अ.) १ मोक्ष; मुक्ति. २ सुटका.

नज़ारा-पु. (अ.) १ देखावा. २ दृष्टि; नजर; प्रेमकटाक्ष.

नजिकाना-क्रि.स. (फा.) जवळ येणें;

नजीक-क्रिवि. (फा.) नजीक.

नज़ीर-स्त्री. (अ.) दृष्टांत; उदाहरण. दाखला;

नजूम-पु. (अ.) ज्योतिष विद्या.

नजूमी-पु. (अ.) ज्योतिषी.

नज्ल-पु. (अ.) सरकारी जमीन. नज़ला पहा.

नटई-स्त्री. १ गळा; मान. २ गळयाची घाटी.

नटखट-वि. (सं.) १ खट्याळ; खोडकर. २ धूर्त.

नटखटी-स्त्री. (सं.) पाजीपणा.

नटचर्य्या-स्त्री. (सं.) अभिनय.

नटता-स्त्री. (सं.) नटाचें काम.

नटना-क्रि.अ. (सं.) १ अभिनय करणें. २ नृत्य करणें. ३ नाकारणें. ४ नष्ट होणें.

नटना-क्रि.स. (सं.) नष्ट करणें.

नटनि-स्त्री. (सं.) १ नृत्य; नाच. २ इनकार.

नटनी-स्त्री. (सं.) १ नटाची स्त्री. २ नटी.

नटवना-क्रि.स. (सं.) अभिनय करणें.

नटवर-पु. (सं.) नटश्रेष्ठ.

नटवर-वि. (सं.) अतिशय चतुर.

नटवा-पु. (सं.) नट.

नटसार-नटसारा-स्त्री. (सं) नाट्य-शाळा.

नटसाल-स्त्री. (दे.) १ काट्याचें पायांत रुतून बसलेलें बारीक टोक. २ मनाला लागलेली टोचणी; पीडा.

नटांतिका-स्त्री. (सं.) लज्जा; शरम

नटी-स्त्री. (सं.) नटी.

नठना-क्रि.स. क्रि.अ. (अ.) १ नष्ट करणें. २ नष्ट होणें.

नढ़ना-क्रि. (सं.) १ गुंफणें. २ बांधणें.

नतर-नतरक-नतरू-क्रिवि. नाहीं तर; अन्यथा.

नति-स्त्री. (सं.) १ वाक; झुकाव. २ प्रणाम. ३ विनंति. ४ नम्रता.

नतिनी-स्त्री. (सं.) मुलाची मुलगी.

नतीजा-पु. (फा.) परिणाम.

नतु-क्रिवि. (सं.) नाहींतर; अन्यथा.

नतैत-पु. (सं.) नातेवाईक.

नथना-पु. (सं.) १ नाकाचा शेंडा. २ नाकाचें भोंक.

नथना-क्रि.अ. (सं.) १ गोवलें जाणें. २ छेदलें जाणें.

नथनी-स्त्री. (सं.) १ लहान नथ. २ वेसण. ३ लोलक.

नदना-क्रि.अ. (सं. हंबरणें.

नदान-वि. (फा.) १ बुद्धिहीन. २ लहान वयाचा.

नदारत नदारद-वि. (फा.) गायब; लुप्त.

नदिया नदी-स्त्री. (सं. नदी.

नधना-क्रि.अ. (सं.) १ बैल, घोडा; इ. जुंपलें जाणें. २ जुळणें.

ननंद-ननद-स्त्री. (सं.) नणंद.

ननदोइ-पु. (सं.) नणंदेचा नवरा.

ननसार-स्त्री. आजोळ.

नना-स्त्री. (सं.) १ माता. २ कन्या. ३ वाक्य.

ननिआउर--ननिआउरा-नानि-हाल-नन्यौरा-पु. आजोळ.

नन्ना-नन्हा-वि. (सं.) छोटा.

नन्हाइ-स्त्री. (सं.) १ लहानपण. २ अप्रतिष्ठा.

नपाई-स्त्री. (स.) मोजणी.

नपाक-वि. (सं.) अशुद्ध; अपवित्र.
नफर-पु. (फा.) १ नोकर. २ व्यक्ति.
नफरत-स्त्री. (अ.) घृणा.
नफरी-स्त्री. (अ.) एक दिवसाची मजुरी.
नफ़ा-पु. (अ.) नफा; लाभ.
नफ़ासत-स्त्री. (अ.) उम्दपणा.
नफ़ीरी-स्त्री. (फा.) सनई.
नफ़ीस-वि. (फा.) १ उमदा; उत्तम. २ स्वच्छ. ३ सुंदर.
नबी-पु. (अ.) ईश्वराचा दूत; पैगंबर.
नबेडना-क्रि.स. (सं.) १ निपटणें; निस्तरणें. २ निवडून घेणें (क्वचित).
नबेड़ा नबेरा-पु. (स.) निवाडा; न्याय.
नबेरना-क्रि. (सं.) नबेडना पहा.
नब्ज़-स्त्री. (अ.) नाडी (शरीरांतील).
नब्बे-वि. (सं.) नव्वद.
नम-वि. (फा.) ओलसर; आर्द्र.
नमक-पु. (फा.) १ मीठ. २ सौंदर्य.
नमकसार-पु. (फा.) मिठागर.
नमकहराम-पु. (फा.) कृतघ्न.
नमकहलाल-पु. (फा.) कृतज्ञ.
नमकीन-वि. (फा.) १ स्वादिष्ट; चविष्ट. २ खारा. ३ सुंदर.
नमदा-पु. (फा.) नमदा.
नमना-क्रि. अ. (सं.) १ नमणें; प्रणाम करणें. २ वांकणें; झुकणें.
नमाना-क्रि.स. (सं.) नमविणें.
नमी-स्त्री. (सं.) आर्द्रता.
नमूदार-वि. दिसणारें.
नयना-क्रि.अ. (सं.) १ नम्र होणें. २ झुकणें.
नयना-पु. (सं.) डोळा.
नयनी-स्त्री. (सं.) डोळ्यांतील बाहुली.
नयनू-पु. (सं.) १ लोणी. २ एक प्रकारची मलमल.
नया-वि. (सं.) नवा.
नयाम-पु. (फा.) तरवारीचें म्यान.
नरई-स्त्री. (दे.) गहूं जोंधळा इ. चें ताट.
नरकट-नरकल-नरकस-नरकुल-पु. (सं.) बोरू.
नरगिस-पु. (फा.) एक सुवासिक फूल.
नरद-स्त्री. (फा.) १ सोंगटी. २ एक सुवासिक फूल.
नरदवाँ-पु. (फा.) नळ; पन्हाळ.
नरदा-पु. (फा.) गटार.
नरदारा-पु. (सं.) १ हिजडा. २ भित्रा; भेकड.
नरमाना-क्रि.अ. (फा.) १ नरम करणें; मऊ करणें. २ शांत करणें. ३ नरम होणें. ४ शांत होणें.

नरमी-स्त्री. (फा.) मृदुता.

नरासिंगा-नरासिंघा-पु.तुतारीसारखें एक वाद्य; शिंग.

नरसों-क्रिवि. अतरसों पहा.

नराज-वि. (फा.) नाराज.

नरिअरी-स्त्री.(सं.) नारळाची करटी.

नरिअर-पु. (सं.) नारळ.

नरियाना-क्रि.अ. (सं.) आरडा-ओरड करणें.

नरुवा-पु. (सं.) धान्याचें ताट.

नरों-स्त्री. अतरसों पहा.

नर्कट-पु. (सं.) बोरू.

नर्गिस-पु. नरगिस पहा.

नर्द-स्त्री. (फा.) सोंगटी.

नर्दबान-पु. लांकडाची शिडी.

नर्दा पु. (फा.) गटार; नाला.

नर्म-वि. (फा) नरम; मऊ.

नर्म-पु. (सं.) थट्टा; विनोद

नर्मठ-पु. (सं.) थट्टेखोर. २ उपपति. ३ स्तन.

नर्मद-पु. (सं.) थट्टेखोर.

नला-पु. (सं.) १ मूत्रनलिका. २ दाताचें व पायाचें पोकळ हाड.

नलाना-क्रिस. शेतांतील गवत वगैर काढणें.

नली-स्त्री. (सं.) नळी.

नवना-क्रि.अ. (सं.) लवणें; झुकणें.

नवरंग-वि.(सं.) १ सुंदर. २ नवीन प्रकारचा.

नवल-वि. (सं.) १ नवीन; नवा. २ सुंदर. ३ नवयुवक; जवान. ४ शुद्ध; स्वच्छ.

नवला-स्त्री. (सं.) तरुण स्त्री.

नवा-वि. (सं.) नवा.

नवाई-वि. सं.) नवा; नवीन.

नवाइ-स्त्री. (स.) विनीतता; नम्रता.

नवाज-वि. (फा.) कृपा करणारा.

नवाजना-क्रि.स. (फा.) कृपा करणें.

नवाजिश-स्त्री. (फा.) कृपा; दया.

नवाना-क्रि.स. (सं.) लवाविणें; नमविणें.

नवारना-क्रि.अ. १ फिरणें; चालणें. २ प्रवास करणें.

नवासा-पु. (सं.) मुलीचा मुलगा.

नवासी-वि. (सं.) एकुणनव्वद.

नवीन-वि. (सं.) नवा; नवीन.

नवीस-वि (फा.) लेखक.

नवीसी-स्त्री. (फा.) लेखन.

नवेद-स्त्री. (सं.) १ निमंत्रण. २ निमत्रणपत्रिका.

नवेला-वि. (सं.) १ नवीन. २ तरुण.

नवेली-वि. (स.) तरुणी.

नशा-स्त्री. (फा) १ नशा. २ मादक पदार्थ. ३ घमेंड; गर्व; मद.

नशाना-क्रिअ. (सं.) नाश करणें.

नशीला-वि. (फा.) १ मादक. २ झिंगलेला.

नश्तर-पु. (फा.) शस्त्रक्रियेचा चाकू.

नष्टा-स्त्री. (सं.) वेश्या.

नष्टि-स्त्री. (सं.) नाश.

नसंक-वि. (सं.) निर्भय.

नसना-क्रि.अ. (सं.) १ नासणें; बिघडणें. २ नष्ट होणें.

नसर-स्त्री. (अ.) गद्य.

नसरी-स्त्री. (दे.) मधमाशी.

नसल-स्त्री. (अ.) वंश.

नसवार-स्त्री. (सं.) तपकीर.

नसीठ-पु. (दे.) अपशकुन.

नसीनी-स्त्री. (सं.) शिडी; जिना.

नसीपूजा-स्त्री. (सं.) नांगराची पूजा.

नसीब-नसीबा-पु. (अ.) नशीब.

नसीम-पु. (अ.) थंड व आल्हादकारक हवा.

नसीला-वि. (फा.) १ नशा केलेला. २ झिंगलेला.

नसीहत-स्त्री. (अ.) १ उपदेश. २ चांगला सल्ला.

नसूडिया-वि. अभद्र.

नस्त-पु. (सं.) नाव.

नस्ता-पु. (सं.) जनावराचें नाक.

नहँ-पु. १ एक प्रकारचे तांदूळ. २ नख.

नहट्टा-पु. (सं.) ओरखडा नखाचा.

नहना-क्रि.स. (सं.) जुंपणें.

नहर-स्त्री. (फा.) कालवा; पाट.

नहरनी-स्त्री. (सं.) नहरणी.

नहरूआ-नहरूवा-नहरू-पु. (दे.) नारू.

नहलाई-स्त्री. (सं.) न्हाणें.

नहाँ-पु. (दे.) १ चाकाचें छिद्र. २ पुढील अंगण. ३ नख.

नहान-पु. (सं.) स्नान.

नहाना-क्रि.अ. (सं.) स्नान करणें.

नहानी-स्त्री. (सं.) रजस्वला स्त्री; न्हाणुली.

नहार-वि. (सं.) अनशपोटी.

नहारी-स्त्री. (सं.) न्याहरी.

नहिं-नहीं-अव्य. नाहीं.

नहुसत-पु. (अ.) १ खिन्नता. २ अशुभ लक्षण.

नाँऊँ-पु. (सं.) नांव.

नाँघना-क्रिअ. (सं.) ओलांडणें.

नाँठना-क्रि.अ. (सं.) नष्ट होणें.

नाँद-स्त्री. (सं.) डोणी. २ घमेलें.

नाँदना-क्रि.अ. (सं.) १ गर्जणें. २ शिंकणें. ३ प्रसन्न होणें.

नाँयँ-नाँव-पु. (सं.) नांव.

नाँयँ-अव्य. (सं.) नाहीं.

नाइत्तिफाकी-स्त्री. (फा.) फूट; मतभेद.

नाइन-स्त्री. (सं.) न्हावीण.

नाई-स्त्री. (सं.) सदृशता; समानदशा.

नाई-वि. (सं.) समान; सदृश; तुल्य.

नाइ-नाऊ-पु. (सं.) न्हावी.

नाकंद-वि. (फा.) १ न शिकविलेला घोडा इ. २ अल्लड.

नाकना-क्रि. (सं.) लाँधना पहा.

नाकबुद्धि-वि. (सं.) क्षुद्रबुद्धि.

नाका-पु. १ नाकें. २ प्रवेशद्वार. ३ सुईचें नेढें.

नाकाबिल-कि. (फा.+अ.) अयोग्य.

नाकारा-नाकिस-वि. (फा.) १ निकामी; खराब. ३ सदोष.

नाकु-पु. (सं.) १ वारूळ. २ ढिगारा ३ पर्वत.

नाकेदार-पु. (सं.+फा.) नाकेदार

नाकेदार-बि.नेढें असलेली (सुई इ.)

नाखना-क्रि.स. (सं.) नाश करणें. २ फेकणें. ३ उल्लंघन करणें.

नाखून-पु. (फा.) नख.

नागफल-पु. (सं.) पडवळ.

नागल-पु. (दे.) नांगर.

नागवार-वि. (फा.) १ असह्य. २ अप्रिय.

नागहाँ-क्रि.वि. (फा.) एकाएकी.

नागहानी-वि. (फा.) एकाएकी आलेली

नागा-पु. (फा.) खाडा; गैरहाजिरी.

नागाह-क्रिवि. (फा.) अकस्मात.

नागुला-पु. (सं.) मुंगूस.

नाचकूद-स्त्री. (सं.) १ हसणें; खिदळणें; उड्या मारणें. २ धडपड; प्रयत्न.

नाचना-क्रि.अ. (सं.) नाचणें.

नाचीज-वि. (फा.) तुच्छ

नाज-पु. (सं.) धान्य.

नाज़-पु. (फा.) १ नखरा. २ ऐट; घमेंड.

नाज़नी-स्त्री. (फा.) सुंदर स्त्री.

नाज़यज-वि. (फा.) अनुचित.

नाजिम-पु. (अ.) व्यवस्थापक.

नाजिर-वि. (अ.) देखरेख करणारा निरीक्षक.

नाजिर-पु. (अ.) १ प्रमुख लेखक. २ देखरेख करणारा. ३ खोजा.

नाजुक-वि. (फा.) १ नाजुक; कोमल २ पातळ. ३ सूक्ष्म.

नाजो-स्त्री. (फा.) नखरेल स्त्री.

नाट-पु. (सं.) १ नक्कल. २ नाज.

नाटना-क्रि.अ. (सं.) वचन न पाळणें.

नाटा-वि. (सं.) ठेंगणा.

नाठ-पु. (सं.) १ नाश २ अनस्तित्व. ३ बेवारशी संपात्ति.

नाठना-क्रि.स. क्रि. (अ.) १ नष्ट करणें. २ हटणें; पळणें. ३ नष्ट होणें.

नाठा-पु. (सं.) मागें पुढें कोणी वारस नसलेला.

नाड़-पु. (सं.) मान.

नाड़ा-पु. (सं.) १ नाड़ी; फीत. २ नाडी.

नाड़िया-पु. (सं.) वैद्य.

नाड़ी-स्त्री. (सं.) १ नाडी; शीर. २ नळी. ३ कपट.

नात-पु., (सं.) १ नातेवाईक. २ नातें.

नातरू-अव्य. (सं.) नाहींतर; अन्यथा.

नातवाँ-वि. (फा.) निर्बल; अशक्त.

नाता-पु. (सं.) नातें.

नाताकत-वि. (फा.) अशक्त.

नातिन-स्त्री. (सं.) मुलीची मुलगी.

नाती-पु. (सं.) नातु.

नाते-क्रिवि. (सं.) १ संबंधानें. २ करितां.

नाथ-पु. (सं.) १ नाथ; पति. २ वेसण. ३ स्वामी.

नाथना-क्रि. स. (सं.) १ वेसण घालणें. ३ भोक पाडून दोरीत ओवणें.

नादना-क्रि.स. (सं.) १ वाजणें. २ प्रफुल्लित होणें. ३ वाजविणें.

नादान-वि. (फा.) मूर्ख; बेअकली.

नादार-वि. (फा.) गरीब; निर्धन.

नादिम-वि. (फा.) लज्जित.

नादिया-पु. (सं.) १ नंदीबैल. २ नंदी.

नादिर-वि. (फा.) अद्भूत.

नादिरशाही-स्त्री. (फा.) बेबंदशाही.

नादिहंद-नादिहंदी-वि. (फा.) न देणारा; देण्याची प्रवृत्ति नसणारा.

नाधना-क्रि.स. (सं.) १ जुंपणें (घोडा; बैल इ.). २ जोडणें. ३ आरंभ करणें (एखाद्या कार्याचा). ४ ओवणें.

नाधा-पु. (सं.) १ जोखड. २ बैल जुंपण्याचा पट्टा. ३ मोटेचें थारोळें.

नान-स्त्री. (फा.) रोटी; चपाती.

नानस-स्त्री. आजे सासू.

नानसरा-पु. आजे सासरा.

नाना-वि. (सं.) नाना; अनेक; विविध.

नाना-क्रि.स. (सं.) १ नमविणें; झुकविणें. २ टाकणें; फेकणें. ३ घुमविणें.

नाना–पु. (अ.) पुदीना.

नानिहाल–पु. (दे.+सं.) आजोळ.

नानी–स्त्री. (दे.) आओीची आई.

नानुकर–पु. (सं.) नकार; इनकार.

नान्ह-नान्हा–वि. (सं.) १ लहान; तान्हा. २ नीच; क्षुद्र. ३ पातळ; बारीक.

नान्हारिया–वि. (सं.) लहान; छोटा.

नाप–स्त्री. (सं.) माप.

नापजोख-नापतौल–स्त्री. (सं.) मोजणें; मापणें.

नापदान–पु. (फा.) गटार; नाला.

नापना–क्रि स. (सं.) मापणें.

नापसंद–वि. (फा.) नापसंत.

नापाक–वि. (फा.) १ अशुद्ध; अ-पवित्र. ३ मलीन.

नापायदार–वि. (फा.) क्षणभंगुर; न टिकणारा.

नापैद–वि. (फा.) लुप्त; गडप.

नाबदान–पु. (फा.) गटार; नाला.

नाबालिग–वि. (फा.) अल्पवयी; अज्ञान.

नाबूद–वि. (फा.) नष्ट; ध्वस्त.

नाम–पु. (सं.) नांव; नाम.

नामज़द–वि. (फा.) १ नेमलेला; नियुक्त. २ प्रसिद्ध.

नामदार–वि. (फा.) प्रसिद्ध.

नामधराई–स्त्री. (सं.) निंदा; अप-कीर्ति

नामाकूल–वि. (फा.+अ.) १ अयोग्य. २ अयुक्त.

नामित–वि. (सं.) झुकविलेला.

नामी–वि. (सं.) १ नामक. २ प्रसिद्ध; नामी.

नामीगिरामी–वि. प्रसिद्ध; विख्यात.

नामुनासिब–वि. (फा.) १ अनु-चित; अयोग्य. २ न शोभणारा.

नामुमकिन–वि. (फा.) असंभवनीय; अशक्य.

नामूस–स्त्री. (फा.) अब्रु.

नामूसी–स्त्री. (फा.) बदनामी; निंदा.

नायँ–पु. (सं.) नांव.

नायँ–अव्य. नाहीं.

नाय–पु. (सं.) १ नय; नीति. २ युक्ति; उपाय. ३ नेता; पुढारी.

नायन–स्त्री. (सं.) न्हावीण.

नायब–पु. (अ.) १ (एकाद्यातर्फे काम करणारा) मुखत्यार. २ दुय्यम; सहाय्यक.

नारंग–पु. **नारंगी**–स्त्री. (सं.) १ संत्रे व संत्र्याचें झाड. २ नारंगी रंग.

नार-स्त्री. (सं.) १ गळा; मान. २ नार; स्त्री.

नार-पु. (सं.) १ नाळ. २ नाला. ३ दोरखंड. ४ नाडी; फीत. ५ गुरांची झुंड. ६ झुंड; समूह. ७ तान्हें वासरूं ८ प्राणी.

नारकी-वि. (सं.) पापी.

नारकीट-पु. (सं.) १ अधम मनुष्य. २ एक किडा.

नारना-क्रि.स. (सं.) अंदाज करणें; ताडणें.

नारा-पु. (सं.) १ नाडी; फीत. २ जोखडास जुंपण्याचा पट्टा. ३ नाला; ओढा.

नाराज-वि. (फा.) नाराज.

नारियल-पु. (सं.) नारळ.

नारियली-स्त्री. (सं.) १ नारळाचें खोबरें. २ माडी (पेय).

नारी-स्त्री. (सं.) १ नारी; स्त्री. २ नाडी.

नारीतरंगक-पु. (सं.) व्यभिचारी.

नारू-पु. (दे.) १ नारू. २ ऊ.

नाल-स्त्री. (सं.) १ नाल; कमळाचे देंठ. २ नळी. ३ नाळ. ४ मोरी;

नाल-पु. (अ.) १ नाल. २ दगडाची गदा. ३ जुगारी अड्डा.

नालकी-स्त्री. (सं.) पालखी.

नाला-पु (सं.) नाला; ओढा.

नालिश-स्त्री. (फा.) फिर्याद.

नाली-स्त्री. (सं.) १ नळी. २ नाला; ओढा. ३ गटार; मोरी. ४ नाडी; धमनी. ५ घडयाळ. ६ कमळ.

नालुक-पु. (सं.) एक सुगंधी द्रव्य.

नालुक-वि. (सं.) कुश.

नालोट-वि. बोलणें बदलणारा; खोटाडया.

नावँ-पु. (सं.) नांव.

नावक-पु. (फा.) १ तीक्ष्ण बाण. २ मधमाशीचा दंश.

नावक-पु. (सं.) नाविक.

नावर-नावरि-स्त्री. (सं.) नौका.

नावाकिफ-वि. (फा.) बिन माहितगार; अनभिज्ञ.

नास-स्त्री. (सं.) तपकीर.

नासदान-पु. (सं.+फा.) तपकिरीची डबी.

नासमझ-वि. (सं.) निर्बुद्ध; बेअक्कल.

नासिर-वि. (फा.) १ गद्यलेखक. २ सहाय्यक.

नाह-पु. (सं.) नाथ; स्वामी.

नाहक-क्रि.वि. (फा.) नाहक.

नाहट-वि. (दे.) खट्याळ; उपद्रवी.

नाहनूद-स्त्री. नाहीं नाहीं.

नाहर-पु. (सं.) १ सिंह. २ वाघ.

नाहरू–पु. (दे.) १ नारू. २ नाहर पहा.

निँदँरिया–स्त्री. (सं.) झोंप; निद्रा.

निँदाँसा–वि. (सं.) झोंपेस आलेला.

निँदिया–स्त्री. (सं.) निद्रा.

निंब–स्त्री. (सं.) लिंबाचें झाड.

निंबू–स्त्री. (सं.) लिंबू.

निअर–अव्य. (सं.) जवळ; निकट.

निअर–वि. (सं.) समान; तुल्य.

निअराना–क्रि स. (सं.) जवळ येणें; समीप येणें.

निअराना–क्रि.अ. (सं.) जवळ जाणें; समीप जाणें.

निआउ–पु. (सं.) न्याय.

निआन–पु. (फा.) अंत; शेवट; परिणाम.

निआन–अव्य. (फा.) शेवटीं; अखेरीस.

निआमत-स्त्री. (अ.) उत्तम व बहुमूल्य पदार्थ.

निकंदन–पु. (सं.) नाश.

निकनी–स्त्री. (सं.) लहान तराजू.

निकम्मा–वि. (सं.) १ बेकार. २ कुचकामाचा.

निकर–पु. (सं.) १ समूह; २ झुंड; रास; ढीग.

निकरना-निकलना–क्रि.अ. (सं.) १ बाहेर निघणें; निघणं. २ वेगळें होणें; निराळें होणें.

निकाज-निकाम–वि. (सं.) निकम्मा पहा.

निकाम–क्रिवि. (सं.) व्यर्थ; विनाकारण.

निकाम–वि. (सं.) १ इच्छित; अभिलषित. २ यथेच्छ; भरपूर; खूप; अतिशय.

निकार–पु. (सं.) १ पराभव. २ अपकार. ३ अपमान; मानहानी. ४ तिरस्कार.

निकार–पु. (सं.) १ काहील. २ बाहेर पडण्याचा मार्ग. ३ बाहेर काढण्याचें काम.

निकारण–पु. (सं.) वध.

निकारना-निकालना–क्रि.स.(सं.) १ काढणें. २ बाहेर काढणें. ३ प्रकट करणें.

निकास–पु. (सं.) १ निघण्याची वा बाहेर पडण्याची क्रिया. २ निघून जाण्याचा वा बाहेर पडण्याचा मार्ग (द्वार; छिद्र इ.). ३ द्वार; दरवाजा. ४ मैदान; मोकळी जागा. ५ उगम; मूळस्थान. ६ वंशाचें मूळ; ७ संकट निवारण्याची युक्ति; उपाय. ८ निर्वाहाचा मार्ग. ९ उत्पन्न; मिळकत.

निकासी-स्त्री. (सं.) १ निघणें. २ जमीनदाराचा नफा. ३ प्राप्ति; लाभ. ४ विक्री; खप. ५ जकात.

निकाह-पु. (अ.) निका; विवाह.

निकियाना-क्रिस. मारलेल्या पक्षाच्या अंगावरील पिसें वा केंस उपटून बाजूला काढणें.

निकिष्ट-वि. (सं.) निकृष्ट.

निकृति-स्त्री. (सं.) १ तिरस्कार २ अपकार. ३ दैन्य. ४ नीचपणा. ५ पृथ्वी.

निकृती-वि. (सं.) नीच; दुष्ट.

निकोचन-पु. (सं.) संकुचन.

निकोसना-क्रि.स. (सं.) १ दांत विचकणें. २ दांत चावणें.

निक्षा-वि. (सं.) तहान.

निखंड-वि. (सं.) जरासुद्धां इकडे तिकडे नसलेलों; ठीक अगदीं बरोबर.

निखट्टर-वि. (सं.) कठोर हृदयी; निष्ठुर.

निखरना-क्रि.अ. (सं.) स्वच्छ होणें; निर्मळ होणें.

निखरी-स्त्री. (सं.) शिजविलेली; तुपांत तळलेली वा शिजविलेली.

निखर्व-वि. (सं.) १ निखर्व (दहा सहस्र कोटी). २ ठेंगू.

निखवख-वि. (सं.) अगदीं सर्वच्या सर्व.

निखार-पु. (सं.) १ निर्मलता; स्वच्छता. २ नट्टापट्टा; श्रृंगार; सजावट.

निखारना-क्रि.स. (सं.) १ स्वच्छ करणें; घासणें. २ पवित्र करणें; पापरहित करणें.

निखारा-पु. साखर तयार करण्याची काहील.

निखालिस-वि. (सं.+फा.) शुद्ध; निर्मळ.

निखेध-पु. (सं.) निषेध.

निखोट-वि. (सं.) १ निर्दोष; निर्मळ. २ साफ; स्पष्ट.

निखोट-क्रिवि. (सं.) निःसंकोचपणें; खुलेपणानें.

निखोड़ा-वि. कठोर; निर्दय.

निखोरना-क्रि.स. खरवडणें; ओरखडणें.

निगद-पु. (सं.) १ भाषण; कथन. २ मोठ्यानें केलेला जप.

निगर-पु. (सं.) १ भोजन, २ निकर पहा.

निगर-वि. सर्व; सारे.

निगरण-पु. (सं.) १ खाणें; गिळणें. २ गळा.

निगराँ–पु. (फा.) १ देखरेख करणारा. २ रक्षक. ३ निरीक्षक.

निगरा–वि. (सं.) भेसळ न केलेला उसाचा रस.

निगराना–क्रि.स.क्रि.अ. (सं.) १ निर्णय करणें; निस्तरणें. २ निवडून वेगळें करणें. ३ स्पष्ट करणें.

निगरानी–स्त्री. (फा.) देखरेख; निरीक्षण.

निगरू–वि. (सं.) हलका.

निगलना–क्रि.स. (सं.) गिळणें.

निगह–स्त्री. (फा.) नजर; दृष्टि.

निगहबान–पु. (फा.) रक्षक.

निगहबानी–स्त्री. (फा.) देखरेख; रखवाली.

निगाद–वि. (सं.) कथन; भाषण.

निगादी–वि. (सं.) वक्ता.

निगार–पु. (सं.) भक्षण.

निगार–पु. (फा.) वेलबुट्टी; चित्र; नक्षी.

निगाल–पु. (दे.) १ जंगली बांबू. २ घोड्याची मान.

निगाली–स्त्री. (दे.) १ बांबूची नळी. २ हुक्क्याची नळी.

निगाह–स्त्री. (फा.) १ दृष्टि; नजर. २ कृपादृष्टि. ३ पारख. ४ ध्यान; विचार.

निगिभ–वि. (सं.) अतिशय.

निगुनि–वि. (सं.) गुणरहित.

निगूढ़–वि. (सं.) अतिशय गुप्त.

निगोड़ा–वि. १ निर्लज्ज. २ दुष्ट; नीच. ३ दुर्दैवी; अनाथ. ४ सडाफटिंग.

निग्रहना–क्रि.स. (सं.) १ थांबविणें; २ पकडणें. ३ दंड करणें.

निघटना–क्रि. अ. समाप्त होणें.

निघरघट–वि. निगरगट्ट.

निघरा–वि. (सं.) घरदार नसलेला.

निघाति–स्त्री. (सं.) ऐरण.

निघाती–वि. (सं.) १ मारणारा; प्रहार करणारा. २ वध करणारा.

निचला–वि. (सं.) १ खालचा. २ निश्चल; स्थिर.

निचाई-निचान–स्त्री. (सं.) १ उतार; उतरण. २ हलकेपणा. कमीपणा. ३ नीचपणा.

निचित–वि. (सं.) १ संचित; एकत्रित. २ व्याप्त. ३ निर्मित. ४ संकीर्ण.

निचुड़ना–क्रि.अ. (सं.) १ दबल्यामुळे रस गळणें. २ गळणें; पाझरणें; ठिबकणें. ३ रसहीन होणें. ४ क्षीण होणें.

निचोड़–निचोर–पु. (सं.) १ (एखादी वस्तु पिळून निघालेला)

रस. २ सार; सत्त्व. ३ तात्पर्य; सारांश.

निचोडना-निचोना- निचोरना-क्रि.स. (सं.) १ पिळून रस काढणें. २ सर्वस्व हिरावून घेणें; पिळून काढणें.

निचोल-पु. (सं.) १ अंगावर घेण्याचें वस्त्र. २ स्त्रियांची ओढणी. ३ वस्त्र; कपडा.

निचौहाँ-वि. वांकलेला; झुकलेला.

निछक्का-पु. (सं.) एकांत समय वा स्थान.

निछल-वि. (सं.) निष्कपट.

निछला-वि. निर्मळ.

निछान-वि. १ निर्मळ; विशुद्ध. २ एकमात्र; केवळ.

निछान-क्रिवि. पूर्णपणें.

निछावर निछावरि-स्त्री. (सं.) १ उतारा; अंगावरून ओवाळून टाकलेली वस्तु. २ इनाम. ३ समर्पण. ४ ओवाळणी.

निछोह-निछोही-वि. निर्दय; निष्ठुर.

निज-वि. (सं.) १ आपला; स्वतःचा. २ खास; मुख्य. ३ ठीक; यथार्थ.

निज-अव्य. (सं.) अवश्य.

निज़ाअ-पु. (अ.) भांडण; तंटा.

निज़ाम-पु. (अ.) १ बंदोबस्त; व्यवस्था. २ क्रम. ३ पाया. ४ मौक्तिकमाळा.

निजि-वि (सं.) १ शुद्ध. २ स्वतःचा.

निझरना-क्रि.अ. (सं.) १ पूर्णपणें झडून जाणें; गळून पडणें. २ झडणें. ३ वाळून कोरडे होणें. ४ हात झाडून दोषमुक्त होणें.

निझाना-क्रि.अ. (दे.) आडून निरीक्षण करणें.

निझोटना-क्रि. (सं.) हिसकावून घेणें.

निटोल-पु. मोहल्ला.

निट्ठि-क्रिवि. नीठि पहा.

निठल्ला-वि. (दे.) १ आळशी; निरुद्योगी. २ बेकार.

निठल्लू-वि. आळशी; निरुद्योगी.

निठाला-पु. (दे.) १ कांहीं काम धंदा नाहीं असा वेळ; रिकामा वेळ. २ काम धंदा नाहीं असा बेकारीचा समय.

निठुर-वि. (सं.) निष्ठुर.

निठौर-पु. (सं.) १ वाईट जागा. २ वाईट अवस्था.

निढाल-वि. (सं.) १ थकलेला; शिथिल. २ सुस्त; उत्साहहीन.

निढिल-वि. १ ढिला नाहीं असा; पक्का कसलेला. २ कडक.

नितंब-पु. (सं.) १ कुल्ला. २ खांदा. ३ किनारा. ४ पर्वताची उतरती बाजू.

नितंबिनी-स्त्री. (सं.) सुंदर स्त्री.

नित-निति-अव्य. (सं.) नेहमी; नित्य.

नितराम्-अव्य. (सं.) सदासर्वदा.

निथंब-पु. (सं.) खांब.

निथरना-क्रि अ. (सं.) १ स्थिर होणें; निवळणें.

निथार-पु. (सं.) १ निवळी. २ निवळी काढून घेतल्यावर खालीं राहिलेला गाळ.

निदई-वि. (सं.) निर्दय.

निदरना-क्रि.स. (सं.) १ अनादर करणें. २ मात करणें.

निदर्शन-पु. (सं.) १ दिग्दर्शन. २ दृष्टांत; उदाहरण.

निदलन-पु. (सं.) निर्दालन.

निदान-पु. (सं.) १ कारण. २ रोगनिर्णय. ३ अंत; मृत्यु.

निदान-अव्य. (सं.) अखेरीस; सरते शेवटीं.

निदेश-पु. (सं.) १ शासन. २ आज्ञा; हुकूम. ३ कथन. ४ सामीप्य.

निदेशी-वि. (सं.) आज्ञा करणारा.

निधन-निधनी-वि. (सं.) निर्धन.

निनरा-निनार-निनारा-वि. (सं.) निराळा; न्यारा.

निनान-पु. (सं.) १ अंत २ लक्षण.

निनान-क्रिवि. (सं.) अंतीं; अखेरीस.

निनान-वि. (सं.) १ अगदीं; एकदम २ वाईट; निकृष्ट.

निनौना-क्रि.स. (सं.) वाकविणें; नमविणें.

निनौरा-पु. (सं.) आजोळ.

निन्यारा-वि. निनरा पहा.

निपंग-वि. (सं.) अपंग.

निपजी-स्त्री. (सं.) १ नफा; फायदा. २ उपज; उत्पत्ति.

निपट-अव्य. (सं.) १ अगदीं; निव्वळ. २ नितांत.

निपटना-क्रि. अ. निबटना पहा.

निपटाना-क्रि.स. निबटाना पहा.

निपटारा-पु. निबटारा पहा.

निपटावा-पु. निबटावा पहा.

निपटेरा-पु. निबटेरा पहा.

निपान-पु. (सं.) १ तलाव; खड्डा. २ विहिरीजवळ पशुपक्षांकरितां पाणी

पिण्याकरितां केलेला खड्डा. ३ दुधाचें भांडें.

निपोड़ना-क्रि.स. उघडणें.

निफन-वि. (सं.) पूर्ण; संपूर्ण.

निफन-क्रिवि. (सं.) पूर्णपणें; चांगल्या रीतीनें.

निफरना-क्रि.अ. १ छेदून आरपार निघून आणें. २ खुलणें; स्पष्ट होणें.

निफ़ाक़-पु. (अ.) १ शत्रुत्वः वैर. २ भेद; फूट; बिघाड.

निफारना-क्रि.स. (सं.) १ आरपार भोक पाडणें. २ आरपार निघून जाणें. ३ उघडणें; प्रकट करणें.

निफोट-वि. (सं.) उघड; स्पष्ट; साफ.

निबंधन-पु. (सं.) १ बंधन. २ नियम; व्यवस्था. ३ कर्तव्य. ४ हेतु; कारण. ५ गांठ. ६ सतारीची खुंटी.

निबंधनी-स्त्री. (सं.) १ बंधन. २ बेडी.

निबकौरी-स्त्री. लिंबलोणी.

निबटना-क्रि.अ (सं.) १ (काम पूर्ण होऊन) फ़ुरसद मिळणें. २ पुरें होणें; निपटणें. ३ निर्णय होणें; निकाल होणें. ४ चुकतें होणें. ५ निवृत्त होणें.

निबटाना-क्रि.स. (सं.) १ पुरें करणें; निपटून टाकणें. २ चुकतें करणें; निश्चित करणें; ठरविणें.

निबटाव-स्त्री. (सं.) निर्णय; फैसला.

निबटेरा-पु. (सं.) १ (एकाद्या कार्यांतून) सुटका २ समाप्ति; निर्णय.

निबर-निबल-वि. (सं.) निर्बल.

निबरना-क्रि.अ. (सं.) १ गळून पडणें; सुटणें. ३ मुक्त होणें; उद्धरणें. ३ फ़ुरसद मिळणें; सुटका होणें. ४ (काम) पूर्ण होणें ५ निर्णय लागणें. ६ एकमेकांपासून अलग होणें. ७ गुंतागुत उलगडणें. ८ संपणें; खतम होणें.

निबहना-क्रि.अ. (सं.) १ निभावणें; निर्वाह होणें.

निबाह-पु. (सं.) १ निर्वाह. २ निभाव.

निबुकना-क्रि.अ. (सं.) १ सुटका होणें; सुटणें. २ बंधन निखळणें.

निबेड़ना-निबरना-क्रि स. (सं.) १ बंधन सोडविणें; सुटका करणें. २ निवडणें; वेगवेगळें करणें. ३ गुंतागुंत दूर करणें. ४ निर्णय करणें; फैसला करणें. ५ पुरें करणें.

निबेड़ा-निबरा-पु. (सं.) १ मुक्ति; सुटका. २ निवड; छाटणी. ३ त्याग.

४ समाप्ति. ५ निर्णय; फैसला. ६ बचाव; उद्धार.

निबौली-स्त्री. (सं.) लिंबोणी.

निभ-पु. (सं.) प्रभा; चमक; प्रकाश.

निभना-क्रि.अ. (सं.) निभणें.

निभरम-वि. (सं.) भ्रमरहित.

निभरम-क्रिवि. (सं.) निःशंक; बेधडक.

निभरोस-वि. (सं.) निराश; हताश.

निभागा-वि. (सं.) हतभागी.

निभाना-क्रि.स. (सं.) निभावणें.

निभाव-पु. (सं.) निभाव;

निभूत-वि. (सं.) व्यतीत; भूत.

निमकी-स्त्री. १ लिंबाचें लोणचें. २ तिखटमिठाचे शंकरपाळे.

निमछड़ा-पु. फुरसत.

निमज्जक-पु. (सं.) पाणबुड्या.

निमज्जन-पु. (सं.) स्नान.

निमना-वि. (सं.) १ उतरता. २ नम्र; विनीत.

निमिख-पु (सं.) निमिष.

निमुहाँ-वि. (सं.) अबोल.

नियत-वि. (सं.) १ निश्चित. २ परिमित. ३ नियोजित.

नियति-स्त्री. (सं.) १ नेमणूक. २ २ स्थैर्य. ३ दैव. ४ अनिवार्य गोष्ट.

नियर-नियरे-अव्य. (सं.) निकट; समीप.

नियराई-स्त्री. (सं.) निकटता.

नियराना-क्रि.अ. (सं.) जवळ जाणें.

नियान-पु. (सं.) अंत; परिणाम.

नियाम-पु. (सं.) नियम.

नियामत-स्त्री. (अ.) १ अलभ्य वस्तु. २ स्वादिष्ट भोजन. ३ धन-दौलत.

नियारा-वि. (सं.) अलग; दूर.

नियारिया-वि. (सं.) १ झारेकरी (सोनाराच्या दुकानांतील केरकचऱ्यांतून सोनें वगैरे निवडून काढणारा). २ चतुर मनुष्य.

नियाव-पु. (सं.) न्याय.

नियोग-पु. (सं.) १ नियुक्ति. २ प्रेरणा. ३ आज्ञा. ४ निश्चय.

निरंकार-वि. (सं.) निराकार.

निरंजन-वि. (सं.)१ काजळाविरहित. २ दोषरहित. ३ मायामोहापासून अलिप्त.

निरंजन-पु. (सं.) परमात्मा; महादेव.

निरंजना-स्त्री. (सं.) पूर्णिमा.

निरंध-वि. (सं.) १ अंध. २ महामूर्ख. ३ अतिशय अंधेर. ४ अन्नाशिवाय.

निरकेवल-वि. (सं.) १ स्वच्छ; साफ. २ शुद्ध; निर्भेळ.

निरचू-वि (सं.) निश्चित; मोकळा.

निरच्छ-वि. (सं.) अंध.

निरजोस-पु. (सं.) १ निचोड़ पहा. २ निर्णय.

निरतना-क्रि.स. (सं.) नाचणे.

निरधातु-पु. (सं.) अशक्त.

निरधार-पु. (सं.) निर्धार; निश्चय.

निरधारना-क्रि.स (सं.) निर्धार करणें; ठरविणें.

निरनै-पु. (सं.) निर्णय.

निरन्ना-वि. (सं.) उपाशी.

निरपना-वि. (सं) १ परकयाचा. २ गैर.

निरपाय-वि. (सं.) अविनाशि.

निरबंसी-वि. (सं.) अपत्यहीन.

निरबहना-क्रि.अ. (सं.) निभणें.

निरमना-क्रि.स. (सं.) निर्मिणें.

निरमायल-पु. (सं.) निर्माल्य.

निरय-पु. (सं.) नरक.

निरवधि-वि. (सं.) १ अपार; बेहद्द. २ निरंतर.

निरवसित वि. (सं.) अस्पृश्य.

निरवार-पु. (सं.) १ सुटका. २ फैसला; निर्णय.

निरशन-पु. (सं.) उपवास.

निरशन-वि. (सं.) उपाशी.

निरसंक-वि. (सं.) निःशंक.

निरसन-पु. (सं.) १ फेकणें; हटविणें. २ रद्द करणें. ३ निराकरण; निरसन. ४ काढणें. ५ थुंकणें. ६ नाश. ७ वध.

निरस्त-वि. (सं.) १ टाकलेला; सोडलेला. २ रद्द केलेला. ३ रहित; वर्जित. ४ थुंकलेला. ५ शीघ्रतेनें उच्चारलेले (वाक्य इ.).

निरहम्-वि (सं.) निरहंकार.

निरहेल-वि. (सं.) तुच्छ; तिरस्कृत.

निरा-वि. (सं.) १ विशुद्ध; निखालस. २ निव्वळ; अगदीं. ३ एकमात्र केवळ.

निराई-स्त्री. १ गवत वेणणें. २ वेणणावळ

निराकरण-पु. (सं.) निराकरण.

निराखर-वि (सं.) १ निरक्षर. २ मौन.

निराट-वि. (सं.) एकटा; एकमात्र.

निरातंक-वि. (सं.) १ निर्भय. २ निरोग.

निराना-क्रि.स. (सं.) शेतांतील गवत वेणणें.

निरापन--**निरापुन**-वि. (सं.) दुसऱ्याचा.

निरामय-वि. (सं.) निरोगी.

निरार-निरारा-वि. (सं.) अलग; पृथक्.

निराला-पु. (सं.) एकांत स्थान.

निराला-वि. (सं.) १ विलक्षण; अद्भुत. २ अपूर्व; अनुपम. ३ एकांत; निर्जन.

निराश-वि (सं.) निराश

निरास-वि. (सं.) निराश.

निरासन-पु. (सं.) निरासन.

निरिंग-वि. (सं.) निश्चल.

निरिच्छ-वि. (सं.) निरिच्छ.

निरिच्छना-क्रि.स. (सं.) निरीक्षण करणे.

निरीह-वि. (सं.) १ विरक्त; उदास; निरिच्छ.

निरुवरना-क्रि.अ. (सं.) सुटणें; मोकळी होणें (गुंतागुंत).

निरुवार-पु. (सं.) १ सुटका; मोकळीक. २ विमोचन. ३ निर्णय; निश्चय. ४ निवारण.

निरखना-क्रि.स. (सं.) निरखून पाहणें; पाहणें.

निरांटा-वि. (दे.) कुरूप.

निर्ख-पु. (फा.) भाव; दर.

निर्घंट-पु. (सं.) यादी; सूची.

निर्छल-वि. (सं.) निष्कपट.

निर्त-पु. (सं.) नृत्य.

निर्धार-पु. (सं.) निर्धार; निश्चय.

निर्धारना-क्रि.स. (सं.) ठरविणें.

निर्मायल-पु. (सं.) निर्माल्य.

निर्वर-वि. (सं.) १ निर्लज्ज. २ निर्भय.

निर्वहण-पु. (सं.) निर्वाह.

निर्वाद-पु. (सं.) १ निंदा. २ बेपरवाई.

निर्वास-पु. (सं.) १ काढून लावणें. २ प्रवास.

निर्वाहना-क्रि.अ. (सं.) निर्वाह करणे.

निर्वेद-पु. (सं.) वैराग्य; वैताग.

निलजई-स्त्री. (सं.) निर्लज्जता.

निलाम-पु. (पो.) लिलाव.

निवर-वि. (सं.) निवारक.

निवरा-वि. स्त्री. (सं.) अविवाहित.

निवह-वि. (सं.) समूह.

निवाई-वि. (सं.) १ नवा. २ विलक्षण.

निवाज-वि. (फा.) कृपा करणारा.

निवाज-स्त्री. (फा.) नमाज.

निवाजिश-स्त्री. (फा.) कृपा; मेहरबानी.

निवाड़-स्त्री. निवार पहा.

निवाड़–स्त्री. (सं.) होडी.

निवान–पु. (सं.) १ उथळ दलदलीची जमीन. २ नळें.

निवाना–क्रि.स. (सं.) वांकविणें; नमविणें.

निवार–स्त्री. (फा.) नवार.

निवाला–पु. (फा.) घास; कवळ.

निवेद–पु. (सं.) नैवेद्य.

निवेरना–क्रि.स. (सं.) निबेडना पहा.

निवेरा–वि. १ निवडलेला. २ नवीन; अनोळखी.

निवेश–पु. १ विवाह. २ शिबिर. ३ प्रवेश. ४ घर.

निशांत–पु. (सं.) १ पहाट. २ घर.

निशांत–वि. (सं.) अतिशय शांत.

निशा–स्त्री. (सं.) १ रात्र. २ हळद.

निशाखातिर–स्त्री. (अ+फा.) खातरजमा; समाधान.

निशान–पु. (फा.) १ निशाण; चिन्ह. २ पत्ता; ठिकाणा. ३ निशाण; ध्वज. ४ लक्ष्य. ५ निशाणी.

निशाना–पु. (फा.) १ निशाण; चिन्ह. २ नेम.

निशित–पु. (सं.) लोखंड.

निशित–वि. (सं.) तीक्ष्ण; धारदार.

निश्छल–वि. (सं.) निष्कपट.

निष्कृति–स्त्री. (सं.) १ सुटका. २ प्रायश्चित्त.

निष्क्रय–पु. (सं.) वेतन. २ किंमत. ३ बदला. ४ विक्री. ५ सामर्थ्य. ६ बक्षिस.

निष्पत्ति–स्त्री. (सं.) १ अंत; समाप्ति. २ परिपाक; सिद्धि. ३ निश्चितता.

निष्पीड़न–पु. (सं.) पिळणें

निस्संस–वि. (सं.) क्रूर.

निसंसना–क्रि.अ. (सं.) श्वास घेणें.

निसक–वि. (सं.) अशक्त.

निसबत–स्त्री. (अ.) १ संबंध. २ मागणी (लग्नाकरितां). ३ तुलना.

निसरना–क्रि.अ. (सं.) बाहेर पडणें.

निसवादला–वि. (सं.) स्वादरहित.

निसाँक–वि. (सं.) निश्चिंत.

निसाँस–पु. (सं.) निश्वास.

निसाँसा–वि. (सं.) मृतप्राय; बेहोश.

निसा–स्त्री. (सं.) १ संतोष; तृप्ति. २ निशा; रात्र.

निसा–पु (सं) निशा.

निसानन–पु. (सं.) संध्याकाळ.

निसाफ–पु. (अ.) न्याय.

निसार–पु. (अ.) १ समर्पण; बलिदान. २ मोगलाईतील एक नाणें.

निसार-वि. (सं.) निस्सार.

निसारना-क्रि.स. (सं.) बाहेर काढणें.

निसास-पु. व वि. निसाँस पहा.

निसिवासर-क्रिवि. (सं.) रात्रंदिवस.

निसीटी-वि. (सं.) निस्सार; नीरस.

निसेनी-स्त्री. (सं.) श्रेणी; शिडी; जिना.

निसोग-निसोच-वि. (सं.) शोक-रहित; निश्चिंत.

निसोत-वि. (सं.) शुध्द; निर्मळ; निखालस.

निसोधु-स्त्री. (सं.) १ शुध्द; सावध-पणा. २ संदेश.

निस्कचल-वि. (सं.) शुध्द; निखा-लस.

निस्तरना-क्रि.अ. (सं.) स्वार होणें; मुक्त होणें.

निस्तारना-क्रि.अ. (सं.) सोडविणें; मुक्त करणें.

निस्तीर्ण-वि. (सं.) १ पार गेलेला. २ मुक्त; सुटका झालेला.

निस्तुष-वि. (सं.) १ तूस नसलेला. २ स्वच्छ.

निस्पद-वि. (सं.) स्पंदनरहित.

निस्फ-वि. (अ.) अर्धा.

निस्बत-स्त्री. निसबत पहा.

निस्संतान-वि (सं.) अपत्यहीन.

निहंग-वि. (सं.) एकाकी.

निहंग-लाडला-वि. (सं.) फाजिल लाडका.

निहकाम-वि. (सं.) निष्काम.

निहचय-पु. (सं.) निश्चय.

निहफल-वि. (सं.) निष्फळ.

निहाँ-वि. (फा.) गुप्त.

निहाई-स्त्री. एरण.

निहाउ-पु. घण.

निहाका-स्त्री. (सं.) मगर.

निहायत-वि. (अ.) अतिशय.

निहायत-स्त्री. (अ.) हद्द; सीमा.

निहार पु. (सं.) १ धुकें. २ दंव. ३ हिम.

निहारना-क्रि.स. (सं.) न्याहाळणें.

निहाल-नि. (फा.) पूर्णपणें; संतुष्ट; पूर्णकाम.

निहाली-स्त्री. (अ.) १ तक्क्या; लहान गादी. २ निहाई पहा.

निहाव-पु. घण.

निहीन-वि. (सं.) नीच; पामर.

निहुकना-निहुडना-निहुना-क्रि. (अ.) झुकणें.

निहोर-पु. निहोरा पहा.

निहोरना-क्रि.स. (सं.) १ प्रार्थना करणें; विनविणें. २ कृतज्ञ होणें.

निहोरा-पु. (सं.) १ उपकार; कृतज्ञता. २ विनंति; प्रार्थना. ३ भरोसा: आधार.

निहोरा-क्रिवि. (सं.) १ द्वारा. २ च्याकरितां; निमित्त.

नींद-नींदड़ी-नींदरी-स्त्री. (सं.) निद्रा.

नीक-वि. (फा.) चांगला; भला.

नीकि-स्त्री. (फा.) उत्तमता; भलाई.

नीका-नीको-वि. (फा.) उत्तम.

नीकाश-वि. (सं.) तुल्य; समान.

नीके-क्रिवि. (फा.) चांगल्या तऱ्हेनें.

नीचट-वि. (सं.) दृढ: पक्का.

नीचा-वि. (सं.) १ खालचा. २ झुकलेला. ३ नीच; क्षुद्र.

नीचे-क्रिवि. (सं.) खालीं; तळाशीं.

नीजू-स्त्री. (सं.) दोरी.

नीझर-पु. (सं.) निर्झर;

नीठ-नीठि-स्त्री. (सं.) अरुचि; अनिच्छा.

नीठि-क्रिवि. (सं.) १ कोणत्या ना कोणत्या प्रकारें. २ कष्टानें; मुष्किलीनें.

नीठी-वि.(सं.)अप्रिय;न आवडणारा.

नीड़क-पु. (सं.) पक्षी.

नीत-वि. (सं.) १ आणलेला. २ पोंचविलेला. ३ स्थापित. ४ प्राप्त. ५ गृहीत.

नीदना-क्रि.स. (सं.) निंदणें.

नीधना-वि. (सं.) निर्धन.

नीबर-वि. (सं.) निर्बल.

नीवी-स्त्री. नीवी पहा.

नीबू-पु (सं.) लिंबू.

नीम-पु. (सं.) कडुलिंब.

नीम-वि. (फा.) निम्मा; अर्धा.

नीमन-वि. (सं.) १ निरोगी; चांगला. २ दुरुस्त. ३ चांगला; सुंदर.

नीमर-वि. (सं.) दुर्बळ.

नीमरज़ा-वि. (फा.) कांहींसा आनंदी; अर्धवट; संतुष्ट.

नीमस्तीन-नीमास्तीन-पु (फा.) अर्ध्या बाह्यांचा अंगरखा.

नीयत-स्त्री. (अ.) भावना; आशय; मनीशा; नियत.

नीरद-नीरधर-पु. (सं.) ढग.

नीरना-क्रि.स. (दे.) पसरविणें.

नीरांजन-पु. (सं.) १ नीरांजन. २ आरती. ३ हत्यारांना साफ करण्याचें काम. ४ एक सण.

नीरांजना-पु. ओवाळणें; आरती; आरती करणें.

नीरे-क्रिवि. नियरे पहा.

नील-पु. (सं.) १ नीळ. २ बळ; वण. ३ कलंक. ४ मंगल घोष.

नीला-वि. (सं.) निळा.

नीलाम–पु. (पोर्तु.) लिलाव.

नीवँ-नीव–स्त्री. (सं.) १ घराचा पाया. २ पाया; आधार.

नीवर–पु. (सं.) १ भिक्षु. २ वाणी. ३ चिखल. ४ पाणी.

नीवानास–पु. समूळ नाश.

नीवि-नीवी–स्त्री. (सं.) १ धोतराची वा लुगडयाची गांठ. २ विजारीची नाडी. ३ साडी. ४ धोतर.

नीहार–पु. (सं.) १ धुकें. २ दंव. ३ हिमतुषार.

नुक़ता–पु. (अ.) १ अनुस्वार; बिंदु; टिंब. २ विनोद; चुटका. ३ दोष; खोडी. ४ घोडयाच्या तोंडावरील झालर.

नुक़ताचीनी–स्त्री. (फा.) छिद्रान्वेषण; दोष काढणें.

नुकती–स्त्री. (फा.) मोतीचूर (पक्वान्न).

नुकस–पु. (अ) १ पांढरा रंग (घोडयांचा). २ चांदी.

नुलाई–स्त्री. (दे.) बेणणें; खुरपणें.

नुकीला–वि. (फा.) १ टोंकदार. २ ऐटबाज.

नुक्कड-नुक्का–पु. (फा.) १ टोंक; अग्र. २ कोपरा. ३ शेवट; टोक.

नुक्स–पु. (फा.) १ दोष; खराबी; कसर. २ तृप्ति.

नुगदी–स्त्री. नुकती पद्दा.

नुचना–क्रि.अ. (सं.) उपटलें जाणें; खरचटलें जाणें; ओरखडले जाणें.

नुत्फा–पु. (अ.) १ वीर्य; शुक्र. २ संतति.

नुनखरा–वि. खारा पदार्थ.

नुनाई–स्त्री (सं.) लावण्य; सौंदर्य.

नुनेरा–पु. (सं.) मीठागरातील नोकर.

नुमाइश–स्त्री. (फा.) १ थाटमाट; दिखाऊपणा. २ प्रदर्शन.

नुमाइशी–वि. (फा.) दिखाऊ; बेगडी.

नुसख़ा–पु. (फा.) १ चिठ्ठी. २ रोग्यास देण्याच्या औषधांची यादी.

नून–पु. (सं.) मीठ.

नून–वि. (सं.) कमी; अपुरें.

नूर–पु. (अ.) १ तेज; प्रकाश. २ शोभा; सौंदर्य.

नेक–वि. (फा.) १ चांगला; भला. २ शिष्ट; सज्जन. ३ प्रामाणिक.

नेक–क्रिवि. (फा.) थोडा; जरासा.

नेकबख्त–वि.(फा.) १ भाग्यवान. २ सुशील.

नेकी–स्त्री. (फा.) भलाई; प्रामाणिकपणा.

नेग-नेगजोगा–पु. (सं.) १ विवाह प्रसंगीचे देण्याघेण्याचा हक्क. २ विवाहानिमित्त मिळणारी देणगी.

नेगी-नेगजोगी-लग्नांतील मानकरी.

नेचारिया-पु. (सं.) नास्तिक.

नेजा-नेजाल-पु. (फा.) भाला.

नेटा-पु. (सं.) १ शेंबूड. २ मेकूड.

नेठना-क्रि.अ. नाठना पहा.

नेड-क्रिवि. (सं.) निकट.

नेत-पु. (सं.) १ ठराव; निश्चय. २ व्यवस्था. ३ मथाणीची दोरी. ४ एक दागिना.

नेत-स्त्री. नीयत पहा.

नेतली-नेती-स्त्री. मथाणीची दोरी.

नेनुआ-नेनुवा-पु. (दे.) घोसाळे.

नेम-पु. (सं.) १ काल; समय. २ तुकडा; खंड. ३ अन्य. ४ खड्डा. ५ सायंकाळ. ६ मूळ.

नेमि-स्त्री. (सं.) १ चाकाचा घेर. २ विहिरीचा कठडा. ३ रहाटाची चौकट.

नेमी-पु. (सं.) १ नियम पाळणारा. २ कर्मठ.

नेराना-क्रि.अ. क्रि.स. नियराना पहा.

नेरे-क्रिवि. (सं.) निकट.

नेवठा-पु. (दे.) संभावना; अहेर.

नेवज-पु. (सं.) नेवैद्य.

नेवत-नेवता-वि. (सं.) निमंत्रण.

नेवर-पु. (सं.) नूपुर.

नेवर-नेवल-वि. (सं.) खराब.

नेवला-पु. (सं.) मुंगुस.

नेवा-पु. (सं.) १ रीति; रिवाज. २ लोकमत.

नेवा-वि. (सं.) १ समान; सदृश. २ मौन.

नेवारना-क्रि.स. (सं.) निवारणें.

नेस-पु. (फा.) सुळे; दांत.

नेसुक-वि. जरा; थोडासा; किंचित.

नेस्त-वि. (फा.) नसलेला.

नेस्ती-स्त्री. (फा.) १ अनस्तित्व. २ आळस; नाश.

नेह-पु. (सं.) १ स्नेह; प्रेम; प्रीति. २ तेल किंवा तूप. ३ स्निग्ध.

नेही-वि. (सं.) प्रेम करणारा.

नै-स्त्री. (सं.) १ न्याय; नीति. २ आचारविचार. ३ नदी.

नै-स्त्री. (फा.) १ बांबूची नळी. २ हुक्कयाची नळी. ३ बांसरी.

नैक-नैकु-वि. (फा.) चांगला; प्रामाणिक.

नैकृतिक-वि. (सं.) १ निष्ठुर. २ कटुभाषी.

नैचा-पु. (फा.) हुक्कयाची नळी.

नैन-पु. (सं.) १ नयन. २ लोणी.

नैनसुख-पु (सं.) तलम कापड.

नैर-पु. (सं.) नगर; देश.

नैसा-वि. (सं.) खराब.

नैहर-पु. (सं.) माहेर.

नोक–स्त्री. (फा.) टोंक; अग्र.

नोकझोंक–स्त्री. (फा.) थाटमाट.

नोकना–क्रि.अ. लालचावणें.

नोकदार–वि. (फा.) १ टोंकदार; तीक्ष्ण. २ आकर्षक. ३ छानदार.

नोखा–वि. (सं.) १ अनोळखी. २ अद्भूत.

नोच–स्त्री. (सं.) ओरखडा; बोचकारा.

नोचखसोट–स्त्री. (सं.) हिसका-हिसकी.

नोचना–क्रि स. (सं.) १ उपटणे. २ ओरखडणें; बोचकारणें. ३ हिसकावणें.

नोन–पु. (सं.) मीठ.

नोनचा–पु. (सं.) लोणचें.

नोना–पु. (सं.) १ लोणा. २ खारी-मार्ती. ३ सीताफळ.

नोना–वि. (सं.) १ खारा; खारट. २ सुंदर; लावण्ययुक्त. ३ उत्तम; चांगला.

नोनिया–पु. (सं.) मिठाचा व्यापारी.

नोनी–स्त्री. (सं.) १ खारी मार्ती. २ एक भाजी.

नोनी–वि.स्त्री. (सं.) रूपवती; सुंदर.

नोर–वि. (सं.) नवीन.

नौ–वि. (सं.) नऊ.

नौकरानी–स्त्री. (फा.) मोलकरीण.

नौज–अव्य. (सं.) ईश्वर न करो; असें न होवो.

नौतन–नौतम–वि. (सं.) नवीन; नवा.

नौबत–स्त्री. (फा.) १ पाळी. २ गति; दशा. ३ नौबत; नगारा; चौंघडा.

नौरोज–पु. (फा.) १ पारशी सण. २ सण. ३ शुभ दिवस.

नौलक्खा–नौलखा–वि. (सं.) नऊ लाखांचा; बहुमोल.

नौशा–पु. (फा.) नवरदेव.

नौशी–स्त्री. (फा.) वधु.

नौसत–पु. (सं.) सोळा शृंगार.

नौसादर–पु. (फा.) नवसागर.

नौसिख – नौसिखिया–वि. नव-शिक्या.

न्याति–स्त्री. (सं.) ज्ञाति.

न्यार–न्यारा–वि. (सं.) १ जवळ नसलेला; दूरचा. २ विलग; पृथक्. ३ भिन्न; वेगळा; निराळा. ४ अद्भुत; विलक्षण.

न्यारे–क्रिवि. (सं.) १ दूर; (जवळ नाहीं). २ पृथक; अलग; वेगळें.

न्याव–पु. (सं.) १ न्याय. २ उचित गोष्ट. ३ नियम.

न्यास–पु. (सं.) १ स्थापना. २ न्यास; समर्पण. ३ ठेव; अनामत. ४ संन्यास.

न्योछावर–स्त्री. निछावर पहा.

न्योतना–क्रि.स. (सं.) निमंत्रण करणें.

न्योता–पु. (सं.) १ निमंत्रण. २ जेवणावळ. ३ नजराणा.

न्हाना–क्रि.अ. (सं.) न्हाणें.

प

पंखड़ी-पंखुड़ी–स्त्री. (सं.) पाकळी.

पंखी–पु. (सं.) १ पक्षी. २ फुलपाखरूं. ३ पाकळी.

पँखुड़ा-पँखुरा–पु. (सं.) खांदा.

पँखेरू–पु. (सं.) पांखरू.

पंग-पंगा–वि. (सं.) १ पांगळा. २ स्तब्ध.

पँचमेल–वि. (सं.) १ साधारण. २ पांच पदार्थांची मिसळ.

पंचालिका–स्त्री. (सं.) पुतळी; बाहुली.

पंचाली–स्त्री. (सं.) १ बाहुली. २ द्रौपदी. ३ एक गीत. ४ सोंगट्यांचा पट.

पंछा–पु. १ झाडांतील चीक किंवा पाणी. २ फोडांतून वाहणारें पाणी; लस.

पंछाला–पु. १ फोड. २ फोडांतील पाणी; लस.

पंछी–पु. (सं.) पक्षी.

पंजर–पु. (सं.) १ हाडांचा सापळा. २ शरीर. ३ पिंजरा.

पंजरक–पु (सं.) हारा.

पंजरी–स्त्री. (सं.) तिरडी.

पंजा–पु. (सं.) १ पांचांचा समूह. २ पंजा.

पंजारा–पु. (सं.) १ पिंजारी. २ सूत कातणारा.

पँजीरी–स्त्री. (सं.) खिरापत.

पँजेरा–पु. (सं.) डाक लावणारा.

पंडरा–पु. (सं.) १ नाला; गटार. २ पन्हाळ.

पँडरा-पँडरू-पँडवा–पु. म्हशीचें रेडकूं.

पंडा–पु. (सं.) १ घाटावरचा पंड्या. २ आचारी. ३ बुद्धि; ज्ञान. ४ शास्त्रज्ञान.

पंडाल–पु. मांडव.

पंडाह–पु. १ नाला. २ पन्हाळ.

पंथकी पंथिक–पु. (सं.) वाटसरू.

पंघलाना–क्रि.स. (दे.) फुस लावणें.

पँवर-पँवरि पँवरी–स्त्री. (सं.) प्रवेशद्वार; फाटक.

पँवरना–क्रि.अ. (सं.) १ पोहणें. २ थांग लावणें; पत्ता लावणें.

पँवरिया-पु. (सं.) १ द्वारपाल. २ देवडीवर बसून मंगल प्रसंगीं गीत गाणारा याचक.

पँवरी-स्त्री. (सं.) खडावा.

पँवाडा-पु. (सं.) १ अतिशय दीर्घ कथा. २ चऱ्हाट; बढाईखोर लंब्या चवडया बाता. ३ पोवाडा.

पँवारना-क्रि.स. (सं.) हटविणें; दूर करणें; फेंकणें.

पंशाखा-स्त्री. (सं.) मशाल.

पंसारी-पु. (सं.) गंधी; काष्ठौषधें विकणारा.

पंसासार-पु. (सं.) फाशांचा खेळ.

पँसुरी-पँसुली-स्त्री पसली पहा.

पँसेरी-स्त्री. (सं.) पांसरी.

पइठ-स्त्री. पैठ पहा.

पइसना-क्रि. अ. पैठना पहा.

पइसार-पु. (सं.) प्रवेश.

पउँरि-पउँरी-स्त्री. १ देवडी. २ पायरी. ३ खडावा.

पकडना-क्रि.स. (सं.) पकडणें.

पकना-क्रि.अ. (सं.) १ पिकणें. २ शिजणें.

पकाई-स्त्री. (सं.) शिजविणें

पकाना-क्रि.स. (सं.) १ शिजविणें. २ पिकविणें.

पकाव-पु. (सं.) १ शिजणें. २ पिकणे. ३ पू.

पकौडा-पु. **पकौडी**-स्त्री. (सं.) १ भजीं. २ वडा.

पक्का-वि. (सं.) पक्का (सर्व अर्थ मराठी प्र०)

पक्खर-स्त्री. पाखर पहा.

पक्खर-वि. (सं.) पक्का; मजबूत.

पख-पु. (सं.) १ पंधरवडा; पक्ष. २ अडचण. ३ अट; शर्त. ४ बखेडा. ५ दोष; त्रुटि.

पखड़ी-स्त्री. (सं.) पाकळी.

पखरी-स्त्री. १ पाखर पहा. २ पँखडी पहा.

पखराना-क्रि.अ. (सं.) धुवून घेणें.

पखवाड़ा-पखवारा-पु. (सं.) पंधरवडा.

पखाउज-पु. (सं.) पखवाज.

पखान-पु. (सं.) पाषाण.

पखाना-पु. (सं.) कथा; लोककथा.

पखाना-पु. (फा.) १ पायखाना. २ विष्टा; मळ.

पखारना-क्रि.स. (सं.) धुणें.

पखावज-स्त्री. (सं.) पखवाज.

पखिया-पु. (सं.) भांडखोर.

पखी-पखीरी-पु. (सं.) पक्षी.

पखुडी-पखुरी-स्त्री. (सं.) पाकळी.

पखुवा-पु. (सं.) बगल.

पखेरू-पु. (सं.) पाखरूं.

पखौआ-पखौटा-पु. (सं.) पंख.

पखौड़ा-पखौरा-पु. (सं.) खांद्याचें टोक.

पग-पु. (सं.) पाय.

पगडंडी-स्त्री. (सं.) पायवाट.

पगतरी-स्त्री. (सं.) पायतण.

पगना-क्रि.अ. (अ.) १ पाकणें; पाकांत मुरणें. २ अतिशय अनुरक्त होणें.

पगनियाँ-स्त्री. (सं.) पायतण.

पगरा-पु. (सं.) पाऊल.

पगरा-पु. (फा.) प्रभात.

पगरी-स्त्री. (सं.) पगडी.

पगला-वि. पागल.

पगहा-पु. (सं.) दावें.

पगा-पु. १ पटका. २ पघा पहा. ३ पगरा पहा.

पगाना-क्रि.स. (सं.) १ पाकविणें; अनुरक्त होणें.

पगार-पु. (सं.) १ आवाराची भिंत. २ तट. ३ पगार. ४ उथळ पाणी. ५ निसरडें. ६ पायांनी तिंबलेला चिखल.

पगाह-पु. (फा.) पहाट.

पगिया-स्त्री. (सं.) पगडी.

पगुराना-क्रि.स. (सं.) १ रवंथ करणें. २ पचविणें.

पघैया-पु. (सं.) फेरीवाला.

पचकना--पचखना-क्रि.अ. पिचकना पहा.

पचखना-वि. पांचमजली.

पचड़ा-पु. (सं.) १ बखेडा. २ लावणी. ३ लचांड; व्याप.

पचना-क्रि.अ. (सं.) १ पचणें. २ थकणें. ३ झिजणें.

पचनागार-पु. (सं.) पाकशाळा.

पचपच-स्त्री. (अनु.) १ चिखल. २ पचपच आवाज.

पचपचा-वि. (अनु.) पचपचीत.

पचमेल-वि. (सं.) पांच किंवा अनेक प्रकारांची मिसळ; मिश्रण.

पचरा-पु. पचड़ा पहा.

पचलड़ी-स्त्री. (सं.) पांच लडींची माळ.

पचहरा-वि. (सं.) पांच पदरी.

पचाना-क्रि.स. (सं.) १ पचविणें. २ शिजविणें.

पचारना-क्रि.स. (सं.) पाचारण करणें.

पचाव-पु. (सं.) पचन.

पचीसी-स्त्री. (सं.) पंचविशी.

पचौर-पचौली-पु. (सं.) गांवचा पुढारी.

पचौहर-वि (सं.) पांचपदरी.

पच्चड़-पच्चर-स्त्री. (सं.) पाचर.

पच्ची–स्त्री. (सं.) जडावाचें काम.

पच्चीकारी–स्त्री. (सं.) जडावाचें काम.

पच्छ–पु. (सं.) पक्ष.

पछड़ना–क्रि.अ. (सं.) १ मागें पडणें; रेंगाळणें. २ चीत होणें.

पछताना–क्रि.अ. (सं.) पस्तावणें.

पछतावा–पु. (सं.) पश्चात्ताप.

पछवाँ-पछाँहिया–वि. (सं.) पश्चिमेकडील.

पछाँह–वि. (सं.) पश्चिमेकडील प्रदेश.

पछाड़–स्त्री. (सं.) १ मूर्च्छा; फीट. २ आमटी.

पछाड़ना–क्रि.स. (सं.) १ आपटणें; पाडणें. २ धुणें ह्यापटणें.

पछाड़ी–स्त्री. (सं.) पिछाडी.

पछाया–पु. (सं.) मागील भाग; पिछाडी.

पछाही–वि. (सं.) पाठी मागील.

पछिआना-पछियाना–क्रि.स. (सं.) पाठोपाठ जाणें; पाठलाग करणें.

पछिताप–पु. (सं.) पश्चात्ताप.

पछिवाँ-पछुवा–स्त्री. (सं.) पश्चिमेकडील हवा.

पछीत–स्त्री. (सं.) घराची मागील बाजू वा भिंत.

पछेड़ा–पु. (सं.) पाठलाग.

पछेलना–क्रि.स. (सं.) मागें टाकणें; ओलांडून पुढें जाणें.

पछेला–वि. (सं.) मागचा.

पछोवना–क्रि.स. (सं.) पाखडणें.

पजर–पु. (सं.) १ पाझर. २ झरा.

पजरना–क्रि.अ. (सं.) जळणें.

पजोखा–पु. मृताबद्दलचा शोक.

पजोड़ा–पु. पाजी.

पटकन–स्त्री. (सं.) १ आपटी. २ थप्पड. ३ लाठी; काठी.

पटकना–क्रि.स. (सं.) १ टाकणें; पाडणें; आपटणें.

पटकनिया--पटकनी–स्त्री. (सं.) आपटी.

पटका–पु. (सं.) कमरेला बांधण्याचा रुमाल.

पटकान–स्त्री. (सं.) आपटी.

पटक्कार–पु. (सं.) १ कोष्टी. २ चित्रकार.

पटड़ा–पु. पटरा पहा.

पटड़ी–स्त्री. पटरी पहा.

पटतर–पु. (सं.) १ समता; तुल्यता; उपमा.

पटतर–वि. (सं.) सपाट; समतल.

पटतरना–क्रि.स. (सं.) बरोबर ठरविणें; उपमा देणें.

पटतारना–क्रि.स (सं.) १ शस्त्र सरसावणें. २ जमीन सपाट करणें.

पटना–क्रि.अ. (सं.) १ समतल होणें २ रेलचेल होणें; भरून जाणें. ३ पटणें; पसंत पडणें.

पटनी–स्त्री. (सं.) १ कायम भाडे-पट्टयाची जमीन. २ सामान ठेवण्याची फळी.

पटपर–वि. (सं.) समतल; सपाट.

पटपर–पु. (सं.) १ मळीची जमीन. २ उजाड प्रदेश.

पटबीजना–पु. (सं.) काजवा.

पटरा–पु. (सं.) १ लांकडाचा तक्ता; फळी. २ पाट.

पटरी–स्त्री. (सं.) १ फळी. २ लिहि-ण्याची पाटी. ३ फूटपाथ; पदपथ. ४ पायवाट. ५ जरीची किनार. ६ पाटली.

पटली–स्त्री. (सं) १ छत; छप्पर. २ पटरी पहा.

पटवा–पु. (सं.) १ पटवेकरी. २ तलम ताग.

पटवाना–क्रि.स. (सं.) १ जमीन सपाट करविणें. २ छत बनवून घेणें. ३ शिंपडविणें. ४ देणें चुकतें करणें. ५ (दु:ख) शमविणें; दूर करणें.

पटवारी–पु. (सं.) पटवारी; गांव-कुलकर्णी.

पटवारी–स्त्री. (सं.) कपडे नेस-विणारी दासी.

पटवास–पु. (सं.) १ तंबू. २ लेहंगा. ३ सुगंधी द्रव्य.

पटसन–वि. (सं.) १ तागाचें झाड; ज्यूट. २तागाचे दोरे. ३तागाचें कापड.

पटहार–पु. (सं.) पटवेकरी.

पटा–पु. (सं.) पट्टा.

पटाई–स्त्री. (सं.) १ जमीन सपाट करणें. २छत घालणें. ३पाणी शिंपडणें.

पटाका-पटाखा–पु. (अनु.) १ फटाका. २ थप्पड; फटका.

पटाना–क्रि.स. (सं.) १ जमीन सपाट करविणें. २ छत बनविणें. ३ कर्ज फेडणें. ४ भाव ठरविणें.

पटाना–क्रि.अ. (सं.) मुग्ध होऊन बसणें.

पटाव–पु. (सं.) १ जमीन सपाट करण्याचें काम. २ सपाट केलेली जागा; पाटणी.

पटिआ पटिया–स्त्री. (सं.) १ लिहिण्याची पाटी. २ लांकडाची फळी; तक्ता. ३ भांग (केसांचा). ४ पाट. ५ पाटा.

पटी–स्त्री. (सं.) १ कापडाची पट्टी. २ पडदा.

पटीलना–क्रि.अ. (सं.) १ आपल्या बाजूस करून घेणें. २ कमविणें; प्राप्त करणें. ३ फसविणें. ४ मारणें; ठोकणें. ५ पराभूत करणें. ६ यशस्वीपणें पूर्ण करणें.

पटु–वि. (सं.) १ पटु; निपुण. २ लबाड; धूर्त. ३ निष्ठुर. ४ निरोगी. ५ तेजस्वी. ६ प्रचंड. ७ व्यक्त; स्फुट. ८ सुंदर.

पटुका-पटूका–पु. (सं.) १ उपरणें. २ शेला ३ चादर.

पटुवा–पु. (सं.) १ ज्यूट. २ एक पालेभाजी. ३ पोपट.

पटेबाज–पु. (सं.+फा.) १ पट्टा खेळणारा. २ व्यभिचारी.

पटेर–पु. (सं.) लव्हाळा.

पटेरा-पटेला–पु. (सं.) १ गलबत. २ लव्हाळा. ३ पाट. ४ पाटा.

पटेली–स्त्री. (सं.) लहान होडी.

पटैत–पु. (सं.) पट्टा खेळणारा.

पटैला–पु. (सं.) १ अडसर. २ पटेला पहा.

पटोर–पटोल–पु. (सं) १ पडवळ. २ एक प्रकारचें रेशमी कापड.

पटोरी–स्त्री. (सं) १ रेशमी साडी. २ रेशीमकाठी धोतर.

पट्ट–पु. (सं.) १ पाट. २ लिहिण्याची पाटी. ३ ताम्रपट. ४ तळ; बूड. ५ पट्टी. ६ पट्टा. ७ ढाल. ८ पगडी. ९ नगर. १० चौक. ११ सिंहासन. १२ रेशीम. १३ ज्यूट.

पट्ट–वि. (सं.) पट्ट.

पट्टा–पु. (सं.) १ पट्टा सर्व मराठी प्र० २ पाट.

पट्टी–स्त्री. (सं.) १ लिहिण्याची पाटी. २ पाठ; धडा. ३ उपदेश. ४ पट्टी. ५ पंगत; ओळ. ६ हिस्सा; भाग.

पट्टीदार–पु.. (सं+फा.) पातीदार; हिस्सेदार.

पट्टू–पु. (सं.) एक प्रकारचें लोकरीचें कापड.

पट्ठा–पु. (सं.) १ जवान; तरुण. २ तालीमबाज; पठ्ठा. ३ लांब रुंद व जाडजूड पान. ४ स्नायु. ५ मोठी नस. ६ पुठ्ठा; कुल्ला.

पट्ठापछाड़–वि. स्त्री. अतिशय धिप्पाड स्त्री.

पठक–पु. (सं.) शिकणारा.

पठनेटा–पु. पठाणयुवक.

पठवाना-पठाना–क्रि.स. पाठविणें.

पठावन–पु. दूत; निरोप्या.

पठावनि-पठावनी–स्त्री. (स.) पाठवणी; रवानगी.

पठिना–स्त्री. (सं.) तरणी बांड स्त्री.
पठौनी–स्त्री. (सं.) पाठवणी; रवानगी.
पडछती-पडछत्ती–स्त्री. (सं.) १ माळा. २ छप्पर; वळचण.
पडता–पु. (सं.) किंमत; एकाद्या वस्तूला एकूण लागलेला खर्च.
पडताल–स्त्री. (सं.) १ पडताळा. २ तपासणी; निरीक्षण. ३ पिकाची पाहणी.
पडती–स्त्री. (सं.) पडीत जमीन.
पडना–क्रि.अ. (सं.) पडणें सर्व अर्थ मराठी प्र.
पड़पोता–पु. (सं.) पणतू.
पड़वा–पु. (सं.) पाडवा.
पडाव–पु. (सं.) १ मुक्काम; तळ. २ मुक्कामाची जागा.
पडिया–पु. (दे.) पारडी.
पडिवा–पु. (सं.) पाडवा.
पडोरा–पु. (सं.) पडवळ.
पडोस–पु. (सं.) शेजार.
पडोसी-पडौसी–पु. (सं.) शेजारी.
पढना–क्रि.स. (सं.) १ शिकणें. २ वाचणें. ३ घोकणें. ४ उच्चारणें.
पढाई–स्त्री. (सं.) १ विद्याभ्यास. २ अध्यापन. ३ शिकविण्याची कला.
पण–पु. (सं.) १ पण; प्रतिज्ञा. २ द्यूत. ३ किंमत; मूल्य. ४ धन; संपत्ति. ५ शुल्क. ६ व्यापाराचा माल ७ व्यवहार; व्यापार. ८ स्तुति; प्रशंसा.
पतंग–पु. (सं.) १ पतंग. २ पक्षी. ३ सूर्य. ४ ठिणगी.
पतंगकुरी–स्त्री. (सं.) चुगलखोर.
पतंगा–पु. (सं.) १ फुलपाखरूं. २ २ ठिणगी.
पत–स्त्री. (सं.) पत.
पतझड़-पतझर-पतझल-पतझाड़-पतझार–स्त्री.१ (सं.) शिशिरऋतु. २ दारिद्र्यावस्था.
पतत्र–पु. (सं.) १ पंख. २ पीस. ३ वाहन.
पतत्रि-त्री–पु. (सं.) पक्षी.
पतनार–पु. पऱ्हाळः नाला.
पतर–पु. (सं.) १ पान; पर्ण. २ पत्रावळ;
पतर-पतरा–वि. (सं.) १ पातळ; २ कृश; सडपातळ.
पतर-पतरा–वि. (सं.) पत्रावळ.
पतरी–स्त्री. (सं.) पत्रावळ.
पतला–वि. (सं.) पातळ.
पतलून–स्त्री. (इं.) पाटलोण.
पतलो–स्त्री. (दे.) छपराचे गवत व पाचोळा इ.

पतवर-क्रिवि. (सं.) क्रमवार; ओळीनें.

पतवा-पु. (सं.) माचण.

पतवार-पतवाल-स्त्री. (सं.) सुकाणु.

पतवारी-स्त्री. (सं.) १ उसाचें शेत. २ सुकाणु.

पता-पु. (सं.) १ पत्ता; ठिकाण. २ तपास; शोध. ३ माहिती; ४ रहस्य; गूढ.

पताई-स्त्री. (सं.) पालापाचोळा.

पताका-स्त्री. (सं.) पताका; ध्वज.

पतार-पताल-पु. (सं.) १ पातळ. २ घनदाट अरण्य.

पतारी-स्त्री. (दे.) एक पक्षी.

पतावर-पु. (सं.) सुकलेलीं पानें.

पतिआना-क्रि.स. (सं.) विश्वास टाकणें.

पतिआर-पु. विश्वास.

पतितव्य-वि. (सं.) पडणारा.

पतिदेवा-स्त्री. (सं.) पतिव्रता.

पतीजना-पतीनना-क्रि. अ. पतिआना पहा.

पतीर-स्त्री. (सं.) ओळ; पंगत.

पतील-ला-वि. पतला पहा.

पतीली-स्त्री. (सं.) १ पातेलें. २ २ पितळ वा तांब्याचा गुंड.

पतुकी-स्त्री. (सं.) मडकें.

पतुरिया-स्त्री. (सं.) वेश्या.

पतुली-स्त्री. (सं.) मनगटावर बांधण्याचा एक दागिना.

पतोखा-पु. (सं.) द्रोण.

पतोखी-स्त्री. (सं.) १ द्रोण. २ पानांची छत्री.

पतोह-पतोहू-स्त्री. सून.

पत्तर-पु. (सं.) १ पत्रा. २ पत्रावळ.

पत्तल-स्त्री. (सं.) पत्रावळ.

पत्ता-पु. (सं.) १ पान; पर्ण. २ पत्रा. ३ पत्ता (खेळण्याचा).

पत्ता-वि. (सं.) अतिशय हलका.

पत्ती-स्त्री. (सं.) २ लहान पान. २ पाती; हिस्सा. ३ पाकळी. ४ भांग.

पत्तीदार-पु. (सं.+फा.) पातीदार.

पत्थर-पु. (सं.) पत्थर; दगड.

पत्थरचटा-वि. १ कृपण. २ कूपमंडूक.

पत्र-पु. (सं.) पत्र सर्व अर्थ मराठी प्र.

पत्रा-पु. (सं.) १ पंचांग. २ बेगड; वर्ख.

पथरना-क्रि.स. (सं.) धार लावणें.

पथराना-क्रि.अ. (सं.) १ सुकून दगड बनणें. २ टवटवी जाणें. ३ स्तब्ध होणें; जड होणें.

पथरी-स्त्री. (सं.) १ दगडी. २ मूतखडा. ३ चकमकीचा दगड. ४ धारेचा दगड. ५ कुरुंदाचा दगड. ६ एक वृक्ष.

पथरीला-वि. (सं.) खडकाळ.

पथरौटी-स्त्री. (सं.) दगडाची कुंडी; दगडी.

पथिकाश्रय-पु. (सं.) धर्मशाळा.

पथेरा-पु. (सं.) कुंभार.

पथौरा-पु. (सं.) गोवऱ्या करण्याची जागा.

पदर-पु. (दे.) १ एक वृक्ष. २ दवडीवाल्याची बसण्याची जागा.

पदात-पदाति-पु. १ पायीं चालणारा. २ पायदळ शिपाई.

पदारिका-स्त्री. (सं.) पायदळ सेना.

पदाना-क्रि.स. (सं.) १ पादविणें. २ पदविणें.

पदार-पु. (सं.) पायधूळ.

पदिक-पु. (सं.) १ पायदळ. २ ताईत. ३ हिरा. ४ रात्र. ५ पदक.

पदी-पु (सं.) पायदळ शिपाई.

पधरना-क्रि.अ. (सं.) आगमन होणें; येणें.

पधराना-क्रि.स. (सं.) आदरपूर्वक घेऊन जाणें; सन्मानानें बसविणें.

पधारना-क्रि.अ. (सं.) १ जाणें; गमन करणें. २ येणें; येऊन पोहोचणें.

पधारना-क्रि.स. (सं.) सन्मानपूर्वक बसविणें.

पन-पु. (सं.) पण; प्रतिज्ञा.

पनकपडा-पु. (सं.) जखमेवर बांधण्याची ओली पट्टी.

पनघट-पु. (सं.) पाणवठा; नदीचा घाट.

पनडुब्बा-पु. (सं.) १ पाणबुड्या. २ पाण्यांतील भूत. ३ पाणबुड्या पक्षी.

पनडुब्बी-स्त्री. (सं.) पाणबुडी बोट.

पनपना-क्रि.अ. (सं.) १ टवटवीत होणें; प्रकृति पुन्हा सुधारणें.

पनपनाहट-स्त्री. (अनु.) फणफण आवाज.

पनबट्टा-पु विडयाच्या पानांचा डबा.

पनवाड़ी-पनवारी-स्त्री. (सं.) पानमळा.

पनवाड़ी-पनवारी-पु (सं.) पानपट्टीवाला; तांबोळी.

पनवारा-पु. (सं.) १ पत्रावळ. २ एक ताटभर जेवण.

पनसल्ला-स्त्री. (सं.) पाणपोई.

पनसार-स्त्री. (सं.) पाणपोई.

पनसारी-पु. पंसारी पहा.

पनहरा-पु (सं.) पाणक्या.

पनहा-पु. (सं.) १ पन्हा; रुंदी. २ मर्म; तात्पर्य. ३ चोरीचा तपास लावणारा. ४ चोरी सांपडविण्याचें बक्षीस.

पनहारा–पु. (सं.) पाणक्या.

पनहियाभद्र–पु. (सं.) खेटरपूजा

पनही–पु. (सं.) जोडा; पादत्राण.

पना–पु. (सं.) पन्हें (कैरी वा चिंचेचें).

पनाती–पु. (सं.) पणतू.

पनारा-पनाला–पु. परनाला पहा.

पनासना–क्रि.स. (सं.) पोसणें.

पनाह–स्त्री. (फा.) १ बचाव; रक्षण. २ आश्रय किंवा रक्षण मिळण्याचें ठिकाण.

पनियाँ–पु. (सं.) १ पाण्यांत राहणारा. २ पाणी मिसळलेला. ३ पाण्यांत होणारा. ४ पाण्याशीं संबंध असलेला.

पनिहा–वि. (सं.) १ पाण्यांत राहणारा. २ पाणचट; पाणी मिसळलेला. ३ पाण्यासंबंधी.

पनहार–पु. (सं.) पाणक्या.

पनीर–पु.(फा.) १ नासविलेलें दूध. २ चक्का.

पनीरी–स्त्री. (दे.) १ झाडांचीं रोपें २ रोपांचें अळें.

पनीला–वि. (सं.) पाणचट; जलयुक्त;

पनुआँ–पु. काहिलीला चिकटलेल्या गुळाचें सरबत.

पनुआँ–वि. पाणचट.

पनेथी–जाड रोटी.

पनेरी–स्त्री. पनीरी पहा.

पनेरी–पु.पानपट्टीवाला;पानें विकणारा.

पनैला–पु. १ अस्तराचें कॅनव्हास. २ मेणकापड.

पनौटी–स्त्री. (सं.) पानदान.

पन्ना–पु. (सं.) १ पाचू. २ वर्ख.

पन्नी–स्त्री. १ बंगड २ एक खाद्य पदार्थ. ३ एक प्रकारचें गवत.

पपटा–पु. (दे.) १ पपडा पहा. २ पाल.

पपडा–पु. (सं.) १ ढलपा. २ पापुद्रा.

पपडियाना–क्रिअ. (सं.) १ पापुद्रा. २ पापुद्रे सुटणें; पोपडा येणें.

पपडी पपरी–स्त्री. (सं.) १ खपली. २ पोपडा. ३ पापडी. ४ ढलपी.

पपनी–स्त्री. (सं.) पापणीचे केंस.

पपहा–पु. (दे.) १ पिकावरील किडा. २ धान्यांतील किडा.

पपिहरा-पपिहा-पपीहा–पु (दे.) चातक.

पपीता–पु. (दे.) पोपयी.

पपैया–पु. १ पोपयी. २ शिट्टी. ३ आंब्याचें रोपटें.

पपोटा–पु. (सं.) पापणी.

पपोलना–क्रि.अ. चघळणें.

पयार-ल–पु. (सं.) कडबा.

परंच-अव्य. (सं.) १ आणखी. २ तरीही. ३ परंतु.

परंदा-पु. (फा.) पक्षी. २ होडी.

परंपर-परंपरा-पु. (सं.) १ परंपरा. २ हिंसा; वध.

पर-अव्य. (सं.) १ पण; परंतु. २ पश्चात; नंतर.

पर वि. (सं.) १ अन्य; पर. २ मित्र. ३ श्रेष्ठ.

पर-पु. (फा.) पंख.

परई-स्त्री. (सं.) परळ.

परकटा-वि. (फा.+सं.) पंख कापलेला.

परकना-क्रि.अ. (सं) १ परिचित होणें; मिळून जाणें. २ चट लागणें; संवय होणें.

परकसना-क्रि.अ. (सं.) १ प्रकाशणें. २ प्रकटणें.

परकार-पु. (फा.) १ कंपास. २ प्रकार.

परकाल-पु. (फा.) कंपास.

परकाला-पु. (सं.) १ शिडी; जिना. २ चौकट; प्रवेशद्वार. ३ उंबरा.

परकाला-पु. (फा.) १ खंड; तुकडा. २ कांचेचा तुकडा. ३ ठिणगी.

परकास-पु. (सं.) प्रकाश.

परकोटा-पु. १ तट. २ बांध. ३ ३ आवाराची भिंत.

परखना-क्रि.स. (सं.) १ पारखणें. २ मार्गप्रतीक्षा करणें.

परखाना-क्रि.स.(सं.)पारख करविणें.

परखरी-स्त्री. पखडी पहा.

परखैय्या-पु. (सं.) पारख करणारा.

परग-पु. (सं.) पाऊल.

परगसना-क्रि.अ. (सं.) प्रकाशणें; प्रकट होणें.

परचइ-परचै-स्त्री. (सं.) परिचय.

परचना-क्रि.अ. (सं.) १ दाट परिचय होणें. २ सोकावणें.

परचा-पु. १ कागदाचा तुकडा. २ चिठ्ठी; पत्र. ३ प्रश्नपत्रिका; पेपर.

परचा-पु. (सं.) १परिचय. २ पारख; परीक्षा. ३ प्रमाण.

परचा-पु. (दे.) पुजारी.

परचाना-क्रि.स. (सं.) १ दाट परिचय करणें. २ सवकाविणें.

परचार-पु. (सं.) प्रचार.

परचून-पु. (सं.) १ शिधा. २ किराणा जिन्नस.

परचूनी-पु. (सं.) किराणा माल विकणारा.

परचे-परचै-पु. परिचय.

परछंद-वि. (सं.) पराधीन.

परछत्ती-स्त्री (सं.) १ माळा. २ गवताचें छप्पर.

परछन–स्त्री. (सं.) वरातीनंतर वरास ओवाळणें.

परछा–पु. १ मोठें तपेलें. २ कढई. ३ मातीचें भांडें. ४ खिंडार; फट; पोकळी; विरळता (कांहीं वस्तू गळाल्यामुळें). ५ विरळपणा. ६ समाप्ति; फैसला; निकाल.

परछाईं–स्त्री. (सं.) पडछाया; प्रतिबिंब.

परजन-परिजन–पु. परिजन; परिवार

परजना–क्रि.अ. (सं.) १ जळणें. २ क्रुद्ध होणें.

परजात–पु. (सं.) १ कोकिळ. २ परजात; दुसरी जात.

परजाता–पु. (सं.) पारिजातक.

परजाय–पु. (सं.) १ पर्याय. २ क्रम; परंपरा. ३ मोका; ओघ; संधि. ४ प्रकार; तऱ्हा.

परणना–क्रि.स. (सं.) विवाह करणें.

परतः–अव्य. (सं.) पश्चात; नंतर.

परत–स्त्री. (सं.) १ थर; लेप. २ घडी. ३ पापुद्रा.

परतच्छ–वि. (सं.) प्रत्यक्ष.

परतल–पु. (सं.) घोड्याच्या पाठीवरील गोणी.

परताल–स्त्री. पडताल पहा.

परती–स्त्री. (सं.) १ पडीत जमीन. २ वारवण्याची चादर.

परतीत–स्त्री. १ (सं.) प्रतीति; विश्वास. २ प्रसन्नता.

परतेजना–क्रि.स. (सं.) त्यागणें.

परतोली–स्त्री. (सं.) गल्ली.

परत्र–क्रिवि. (सं.) १ दुसऱ्या जागीं. २ परलोकीं.

परदा–पु. (सं.) पडदा.

परदाज़–पु. (फा.) सजावट.

परदादा–पु. (फा.) पणजोबा.

परन–स्त्री. (सं.) १ पण: प्रतिज्ञा. २ पान; पर्ण.

परन–स्त्री. (सं.) संवय; खोड.

परनाना–पु. (सं.) पणजोबा.

परनाम–पु. (सं.) प्रणाम.

परनाली–स्त्री. (सं.) मोरी; गटार.

परनि–स्त्री. संवय; खोड.

परनी–स्त्री. (सं.) बेगड.

परनौत–स्त्री. (सं.) प्रणाम.

परपंच–पु. (सं.) प्रपंच.

परपंचक-परपंची–वि. लबाड; धूर्त; कपटी.

परपट–पु. (सं.) सपाटमैदान.

परपराना–क्रि.अ. (दे.) झोंबणें; तिखट लागणें.

परपराहट–स्त्री. (दे.) चुणचुण; आग.

परपाजा–पु. (सं.) प्रपितामह.

परपार–पु. (सं.) पैलतीर.

परपूठा-वि. (सं.) पक्का.

परबस-वि. (सं.) परवश.

परबी-स्त्री. (सं.) पर्वकाल.

परबोधना-क्रि.स. (सं.) १ जागे करणें. २ उपदेश करणें. ३ सांत्वन करणें.

परमा-स्त्री (सं.) शोभा; सौंदर्य.

परमा-पु. (सं.) प्रमेह; परमा.

परमाह-पु. (सं.) शुभदिन.

परला-वि. (सं.) पलीकडील.

परवरदिगार-पु. (फा.) १ पालनकर्ता. २ ईश्वर.

परवरिश-स्त्री. (फा.) पालनपोषण.

परवल-पु. (सं.) १ पडवळ. २ तोंडल्यासारखी एक फळभाजी.

परवस्ती स्त्री. (फा.) पालनपोषण.

परवा-पु. (सं) मातीचें भांडे.

परवा-स्त्री. (सं.) प्रतिपदा; पाडवा.

परवा-स्त्री. (फा.) परवा; फिकीर.

परवान-पु. (सं.) प्रमाण.

परवाना-पु. (फा.) १ परवाना. २ पतंग (किडा).

परवाह-स्त्री. (फा.) परवा; फिकीर.

परवीन-वि. (सं.) प्रवीण.

परवेख-पु (सं.) चंद्राभोवतींचें खळें.

परश-परस-पु. (सं.) १ परीस. २ स्पर्श.

परसन-पु.(सं.) स्पर्श करणें; शिवणें.

परसन-वि. (सं.) प्रसन्न.

परसना-क्रि.स. (सं.) १ स्पर्श करणें; शिवणें. २ (भोजनाचें पदार्थ) वाढणें.

परसा-पु. (सं.) १ परशु. २ एक वेळचें जेवणाचें पान.

परसाल-अव्य. (सं.+फा.) १ गतवर्षी. २ पुढील वर्षी.

परसु-पु. (सं.) परशु.

परसों-अव्य. (सं.) परवां.

परहेज-पु. (फा.) १ पथ्य. २ संयम.

परहेजगार-पु. (फा.) १ संयमी. २ पथ्य करणारा.

परहेलना-क्रि.स. (सं.) तिरस्कार; अवहेलना.

परांचा-पु. (फा.) १ फळी. २ पहाड; परांची.

परांज-परांजन-पु. १ तेलाचा घाणा. २ सुरीचें पातें. ३ फेंस.

परांठा-पु. (सं.) तुपावर भाजलेली पोळी.

परागना-क्रि.अ. (अनु.) अनुरक्त होणें.

पराना-क्रि.अ. (सं.) पळणें.

पराया-परार-वि (सं.) १ परका. २ दुसऱ्याचा.

परावन-पु. (सं.) प्रयाण; पलायन.

परावर-वि. (सं.) १ सर्वश्रेष्ठ. २ मागला पुढला; इकडला तिकडला; जवळचा दूरचा.

परास्त-वि. (सं.) पराजित.

परिंदा-पु. (फा.) पक्षी.

परिखना-क्रि.स. (सं.) १ पारखणें; परीक्षा करणें. २ प्रतीक्षा करणें; वाट पहाणें.

परिखा-स्त्री. (सं.) खंदक.

परिगत-वि. (सं.) १ गत. २ मृत. ३ विस्मृत. ४ ज्ञात. ५ प्राप्त. ६ वेष्टित.

परिगृह्या-स्त्री. (सं.) पत्नी.

परिजप्त-वि. (सं.) मुग्ध; मोहित.

परिजा-स्त्री. (सं.) उगमस्थान.

परिज्ञप्ति-स्त्री. (सं.) १ बातचीत. २ ओळख.

परिणाह-पु. (सं.) १ विस्तार. २ दीर्घश्वास.

परिदर्शन-पु. (सं.) सूक्ष्म अवलोकन; पाहणें.

परिदान-पु. (सं.) परत देणें.

परिदाप-पु. (सं.) सुगंध.

परिदेव-पु. (सं.) विलाप.

परिधन-पु. धोतर; पंचा इ.

परिधान-पु. (सं.) नेसणें; वस्त्र.

परिनिष्ठा-स्त्री. (सं.) पराकाष्ठा.

परिबोधन-पु. (सं.) जाणीव; समज. सूचना.

परिभक्ष-वि. (सं.) पैसे खाऊ.

परिभव-परिभाव-पु. (सं.) अपमान; अनादर.

परिभावन परिभावना-पु. (सं.) १ मीलन; संयोग. २ चिंता.

परिभाषक-वि. (सं.) निंदक.

परिभाषण-वि. (सं.) १ निंदाव्यंजक भाषण. २ भाषण. ३ नियम; कायदा.

परिभाषा-स्त्री. (सं.) १ व्याख्या. २ निरनिराळ्या शास्त्रांची विशिष्ट भाषा; परिभाषा. ३ निंदा.

परिभाषी-पु. (सं.) बोलणारा.

परिभ्रंश-पु. (सं.) १ पतन; च्युति; स्खलन. २ पलायन.

परिभ्रम-पु. (सं.) १ भ्रमण; फिरणें; २ भ्रम; भ्रांति.

परिमंथर-वि. अतिशय धिम्मा.

परिमन्यु-वि. (सं.) क्रोधायमान.

परिमर-पु. (सं.) वायु.

परिमाण-पु. (सं.) १ परिमाण. २ विस्तार; घेर.

परिमाता-पु. (सं.) मोजणारा.

परिमार्गन-पु. (सं.) शोधणें.

परिमितकथा-वि. (सं.) मोजकें बोलणारा.

परिमूढ–वि. (सं.) १ व्याकूळ. २ क्षोभित. ३ विचलित.

परिमोष–पु. (सं.) चोरी.

परिमोहन–पु. (सं.) वशीकरण.

परियत्त–वि. (सं.) परिवेष्टित.

परिरंभ-परिरंभण–पु. आलिंगन.

परिरथ्या–पु. (सं.) मोठा रस्ता.

परिरोध–वि. (सं.) अडकाठी.

परिलंघ-परिलंघन–पु. (सं.) उडी मारणें; ओलांडणें.

परिलिखन–पु. (सं.) घासून गुळगुळीत करणें.

परिलिखित–वि. (सं.) परिवेष्टित; रेखांकित.

परिलेख–पु. (सं.) १ आराखडा; स्केच. २ चित्र. ३ कुंचली; ब्रश. ४ वर्णन; उल्लेख.

परिलेखना–क्रि स. (सं.) समजणें; मानणें.

परिलोप–पु. (सं.) नाश; हानि.

परिवदन–पु. (सं.) निंदा.

परिवा–पु (सं.) पाडवा.

परिवाद–पु. (सं) १ निंदा; प्रवाद. २ नखी.

परिवादक–पु. (सं.) १ निंदक. २ सतारिया

परिवास–पु. (सं.) १ मुक्काम. २ घर. ३ सुगंध.

परिवीत-परिवृत–वि. (सं.) वेष्टिलेला; झांकलेला.

परिवृत-त्त–वि. (सं.) वेष्टिलेला; झांकलेला.

परिस्तान–पु. (फा.) अप्सरांचें राहण्याचें स्थान.

परीजाद–वि. (फा.) अतिशय सुंदर.

परीभाव–पु. परिभाव पहा.

परीरु–वि. (फा.) अत्यंत सुंदर; सुस्वरूप.

परीशान–वि. (फा.) हैराण; त्रस्त.

परुआ–पु. (दे.) अपमानाचा बदला.

परुस–वि. (सं.) परुष; कठोर.

परे–अव्य. (सं.) १ पलीकडे. २ वेगळा; अलग. ३ नंतर. ४ याहिपेक्षां (जास्त).

परेई–स्त्री. (सं.) पारव्याची मादी.

परेखना–क्रि.स. (सं.) पारखणें.

परेखा–स्त्री. (सं.) परीक्षा.

परेग–स्त्री. (सं.) १ कांटा; कुसळ. २ लोखंडाची खीळ.

परेर–पु. (सं.) आकाश.

परेवा–पु. (सं.) १ पारवा. २ कबूतर. ३ संदेशवाहक.

परेशान–वि. (फा.) उद्विग्न; त्रस्त.

परों–क्रिवि. (सं.) परवां.

परोना–क्रि.स. पिरोना पहा.

परोरना–क्रि.स. मंतरणें.

परोस–पु. पडोस पहा.

परोसना–क्रि.स. जेवण वाढणें; वाढणें.

परोसा–पु. (सं.) एक ताटभर अन्न.

परोसी–पु. पडोसी पहा.

परोसैया–पु. (सं.) वाढपी.

परोहन–पु. (सं) वाहन

परोहा–पु. (दे.) मोट.

पर्कार-पकोल–पु. परकार पहा.

पर्चा–पु. परचा पहा.

पर्त–परत पहा.

पर्दनी–स्त्री. (सं.) धोतर.

पर्यय–पु. (सं.) विपर्यय.

पर्यवरोध–पु. (सं.) बाधा; विघ्न.

पर्यास–पु. (सं.) १ पतन. २ नाश. ३ वध.

पर्वणी–स्त्री. (सं.) १ पौर्णिमा. २ एक नेत्र रोग.

पर्वती–वि. (सं.) पर्वतासंबंधी.

पर्वरिश–स्त्री. (फा.) पालनपोषण.

पर्वा-पर्वाह–स्त्री. (फा.) पर्वा.

पर्हेज–पु. (फा.) पथ्य.

पलंगडी–स्त्री. (सं.) लहान पलंग.

पलंगतोड़–वि. (सं.) आळशी.

पलंगतोड–पु. एक औषधी वनस्पती.

पल–पु. (सं.) १ पळ. २ पापणी. ३ मांस.

पलई–स्त्री. १ कोवळी फांदी; डहाळी. २ अंकुर. ३ झाडाचा शेंडा.

पलक–स्त्री. (सं.) १ पाकळी. २ क्षण; निमिष.

पलकदरिया-याव-पलकनेवाज–वि. (सं.+फा.) दानशूर.

पलका–पु. (सं.) पलंग.

पलटना–क्रि.अ. (सं.) १ पालटणें; २ उलटणें; उपडें होणें. परतणें; परत फिरणें.

पलटा–पु. (सं.) १ बदला. २ उलथणें. ३ पलटा (संगीतांतील; कुस्तींतील पेंच).

पलटे–क्रिवि. (सं.) ऐवजीं; बद्दल.

पलड़ा–पु. (सं.) तराजूचें पारडें.

पलथी–स्त्री. (स.) एक प्रकारचें आसन; स्वस्तिकासन.

पलना–क्रि.अ. १ (सं.) पालनपोषण होणें; वाढणें. २ खाऊनपिऊन पुष्ट होणें.

पलनाना–क्रि.स. घोड्यावर जीन घालून स्वारीस तयार करणें.

पलवा-पलवान–पु. १ उसाच्या शेंड्याकडील भाग. २ ऊसाचें वाढें. एक प्रकारचें गवत.

पलवाना–क्रि.स. (सं.) पालन करविणें.

पलवारी–पु. (सं.) नावाडी.

पलवाल-वि. (सं.) धष्टपुष्ट.

पलवैया-पु. (सं.) पालक.

पलहना-क्रि.अ. (सं.) पल्लवित होणें; टवटवणें.

पलहा-पु. (सं.) पल्लव; अंकुर.

पला-पु. (सं.) १ पारडें. २ पदर. तेलाची पळी.

पलान-पु. (सं.) जीन; माकण.

पलाना-क्रि.अ. क्रि.स. १ पळणें. २ पळविणें; पिटाळणें.

पलानी-स्त्री. (सं.) १ छप्पर. २ पलान पहा.

पलाश-स-पु. (सं.) पळस.

पली-स्त्री. (सं.) पळी.

पलीत-पु. (फा.) भूत; प्रेत; सैतान.

पलीत-वि. (फा.) सैतान; दुष्ट.

पलीता-पु. (फा.) पलीता.

पलीद-वि. (फा.) १ अपवित्र; घाणेरडा. २ नीच.

पलीद-पु. (फा.) भूत; प्रेत.

पलुआ-वि (सं.) पाळीव.

पलुहना-क्रि.स. (सं.) पल्लवित होणें; टवटवणें.

पलेडना-क्रि.स. (सं.) ढकलणें.

पलेथन-पलोथन-पु. (सं.) पिठी; सारण.

पलोटना-क्रि.स. (सं.) १ पाय चुरणें; सेवा करणें. २ उलथें करणें; पलटणें.

पलोटना-क्रि.अ. (सं.) तडफडणें.

पल्ला-क्रिवि. (सं.) दूर; लांब.

पल्ला-पु. (सं.) १ पदर. २ अंतर; पल्ला. ३ कवाड; झडप. ४ पल्ला (माप). ५ पारडें. ६ कात्रीचें पातें.

पल्लेदार-पु. (सं.+फा.) धान्य वाहणारा. २ धान्य मोजणारा.

पवनी-स्त्री. (सं.) बलुतेदार.

पवाई-स्त्री. (सं.) १ जात्याची तळी. २ जोडा.

पवाना-क्रि.स. (सं.) भोजन करविणें.

पवेरना-क्रि.स. बी पेरणें.

पवेरा-पु. पेरणी.

पशम-पश्म-स्त्री. (फा.) १ उंची लोंकर. २ तुच्छ वस्तु.

पशमीना-पश्मीना-पु. (फा.) लोंकर; लोकरीचें कापड.

पश्त-पु. खांब.

पश्ता-पु. (फा.) किनारा; तट.

पसारना-क्रि.स. (सं.) धुणें.

पसंगा-पु. (फा.) पासंग.

पसंगा-वि. (फा.) अल्प.

पसंद-वि. (फा.) पसंत.

पसंद–स्त्री. (फा.) १ अभिरुची; पसंती. २ मान्यता.

पसनी–स्त्री. (सं.) उष्टावण.

पसर–पु. (सं.) १ पसा २ पसारा; विस्तार.

पसर–पु. (दे.) १ आक्रमण; हल्ला. २ रात्रीं गुरें चारण्याचें काम.

पसरना–क्रि.अ. (सं.) पसरण; फैलणें.

पसरट्टा-पसरहट्टा–पु. (सं.) गंधी. मसालेवाले वगैरेच्या दुकानांचा बाजार.

पसरौहाँ–वि. (सं.) पसरणारा.

पसली–स्त्री. (सं.) बरगडी.

पसवा–पु. (दे.) फिका गुलाबी रंग.

पसा–पु. (सं.) पसा; ओंजळ.

पसाउ–पु. (सं.) १ प्रसाद; कृपा. २ प्रसन्नता.

पसाना–क्रि.स. (सं.) पेज काढणें; पाणी काळणें.

पसाना–क्रिअ. (सं.) प्रसन्न होणें.

पसार–पु. (सं.) १ पसारा; विस्तार; २ प्रसार.

पसारना–क्रि.स. पसरणें.

पसाव-पसावन–पु. (सं) पेज.

पसित–वि. (सं.) बांधलेला.

पसीजना–क्रि.अ. (सं.) १ घाम सुटणें. २ पाझरणें.

पसीना–पु. (सं.) घाम.

पसुरी-पसुली–स्त्री. (सं.) बरगडी.

पसेउ-पसेव–पु. (सं.) घाम.

पसेरी–स्त्री. (सं.) पांसरी.

पसोपेश–पु. (फा.) मागला पुढला बऱ्या वाईटाचा विचार.

पस्त–वि. (फा.) १ हरलेला. २ थकलेला.

पस्तकद–वि. (फा.) ठेंगणा.

पस्ताहिम्मत–वि. (फा.) १ भित्रा. २ धीर सुटलेला.

पहचान–स्त्री. (सं.) १ ओळख. २ पारख. ३ लक्षण; चिन्ह.

पहटना–क्रि.स. (सं.) १ पिच्छा पुरविणें. २ पाठलाग करणें. ३ धार लावणें.

पहटा–पु. १ पाटा पहा. २ पेठा पहा.

पहन-पहना–पु. (फा.) पान्हा.

पहनना–क्रि.स. (सं.) परिधान करणें; नेसणें.

पहनाई–स्त्री. (सं.) वस्त्रपरिधान.

पहनावा–पु. (सं.) पेहेराव; पोषाख.

पहपट–पु. (दे.) १ एक स्त्री गीत. २ कोलाहल. ३ अपकीर्तीचा बोलवाला. ४ कपट; धोका.

पहपटबाज–पु. १ लुच्चा; धोकेबाज. २ भांडखोर.

पहर-पु.(सं.) प्रहर.

पहरना-क्रि. स. पहनना पहा.

पहरा-पु. (सं.) १ पहारा. २ वेळ; समय.

पहरा-पु. (सं.) पायगुण.

पहराना-क्रि.स. नेसविणें.

पहरावनी-स्त्री. (सं.) मानवस्त्र; मानाचा पोशाख.

पहरावा-पु. (सं.) पेहराव.

पहरी-पहरुआ-पहरू-पु. (सं.) पहारेकरी.

पहल-पु. (फा.) १ पैलू. २ बाजू; अंग. ३ घडी. ४ दबलेला कापूस.

पहल-पु. (सं.) सुरुवात; आरंभ.

पहलदार-वि. (फा.) पैलूदार.

पहला-वि. (सं.) पहिला.

पहलू-पु. (फा.) १ पैलू. २ बाजू. ३ दृष्टिकोन. ४ बगल; कूस. ५ आसपास ६ इंगीत; मतलब.

पहले-अव्य. (सं.) प्रथम; आरंभीं; पूर्वी.

पहलौंठा-पु. (सं.) पहिल्यादा झालेला मुलगा.

पहलौंठी-स्त्री. (सं.) पहिलें बाळंतपण.

पहाड़-पहार-पु. (सं.) पहाड; पर्वत.

पहाड़ी-पहारी-वि. पहाडी.

पहाड़ी-पहारी-स्त्री. (सं.) टेकडी.

पहाडा-पु. (सं.) पाढा.

पहिचान-स्त्री. पहचान पहा.

पहित-पहिती-स्त्री. (सं.) साधें वरण.

पहिनना-क्रि.स. पहनना पहा.

पहियाँ-अव्य. पहले पहा.

पहिया-पु. (सं.) चाक.

पहिरना-क्रि.स. पहनना पहा.

पहिले-अव्य. पहले पहा.

पहलौंठा-वि. पहलौंठा पहा.

पहुँच-स्त्री. (सं.) १ पोहोच. २ विस्तार; फैलाव.

पहुँचना-क्रि.अ. (सं.) पोहोचणें.

पहुँचा-पु. (सं.) १ कोपराच्या पुढील हात. २ मनगट.

पहुँची-स्त्री. (सं.) पोची (दागिना).

पहुनइ-पहुनाई-स्त्री. (सं.) १ पाहुणचार; आदरसत्कार. २ पाहुणेपणा.

पहेरी-ली-स्त्री. (सं.) कोडें; कूट प्रश्न.

पाँ-पाँइ-पु. (सं.) पाय.

पाँइता-पु. (सं.) पायथें.

पाँउ-पु. (सं.) पाय.

पाँक-पाँका-पु. (सं.) चिखल.

पाँख-पाँखड़ा-पु. (सं.) पंख.

पाँखडी-स्त्री. (सं.) पाकळी.

पाँखी-स्त्री. (सं.) १ दिव्यावरचा किडा; पतंग. २ पक्षी.

पाँखुरी-स्त्री. (सं.) पाकळी.

पाँगा-पाँगानोन-पु. (सं.) समुद्री मीठ.

पाँच-वि. (सं.) पांच.

पाँचैं-स्त्री. (सं.) पंचमी.

पाँजना-क्रि.स. (सं.) झाळणें.

पाँजर-पु. (सं.) १ बरगडी. २ कूस; कुशी.

पाँजी-स्त्री. (सं.) नदींतील पाऊलभर पाणी असलेली वाट.

पांडुता-स्त्री. (सं.) पिवळेपणा.

पांडुलिपि-स्त्री. कच्चा लेख.

पांडुलेख-पु. (सं.) मसुदा.

पाँति-स्त्री. (सं.) १ पंगत; जेवणावळ. २ ओळ; रांग. ३ समूह.

पाँयता-पु. (सं.) पायथें.

पाँवँ-पु. (सं.) पाय.

पांवर-वि. (सं.) पापी; नीच.

पांवरी-स्त्री. (सं.) १ पायरी. २ शिडी. ३ जोडा. ४ देवडी. ५ ओसरी; बैठक.

पाँस-स्त्री. (सं.) खत.

पाँसा-पु. (सं.) फासा (खेळांतील).

पाँसी-स्त्री. (सं.) गवत बांधण्याचें जाळें.

पांसुरी-स्त्री. (सं.) बरगडी.

पाँही-क्रिवि. (सं.) निकट; समीप.

पाइतरी-स्त्री. (सं.) पायगत.

पाइरा-पु. (सं.) रिकिब.

पाइल-स्त्री. पायल पट्टा.

पाई-स्त्री. (सं.) १ वर्तुलाकार नाचणें वा फिरणें. २ पै. ३ पैसा (क्वचित). ४ काना. ५ दागिन्यांची पेटी. ६ धान्यातील कीडा.

पाऊँ-पु. (सं.) पाय.

पाक-पु. (सं.) १ शिजलेलें अन्न. २ पक्वान्न ३ पाक; चाटण. ४ पचन. ५ श्राद्धपक्षांतील भाताची खीर.

पाक-वि. (फा.) १ स्वच्छ; निर्मळ. २ शुद्ध; पवित्र. ३ निर्दोष; निरपराधी. ४ समाप्त; बेबाक.

पाकट-स्त्री. (इं.) पाकीट; खिसा.

पाकठ-वि. (सं.) १ पिका. २ अनुभवी; जुना. ३ बलिष्ठ; मजबूत.

पाकदामन-वि. (फा.) पतिव्रता.

पाकदामनी-स्त्री. (फा.) पातिव्रत्य; शील.

पाकपात्र-पु. (सं.) स्वयंपाकाचा भांडी.

पाका-पु. (सं.) फोड; व्रण.

पाकी–स्त्री. पावित्र्य; शुद्धता.

पाकीज़ा–स्त्री. (फा.) १ शुद्ध; स्वच्छ. २ सुंदर. ३ निर्दोष.

पाख–पु. (सं.) पक्ष; पंधरवडा.

पाखर–स्त्री. (सं.) लोखंडी झूल.

पाखा–पु. (सं.) १ पंधरवडा. २ कोपरा.

पाखान–पु. (सं.) पाषाण.

पाखाना–पु. (फा.) १ पायखाना. २ मला; विष्टा.

पाग–स्त्री. (सं.) पगडी.

पाग–पु. (सं.) १ पाक. २ पाक पहा.

पागना–क्रि. स. (सं.) पाकविणें.

पागना–क्रि.अ. (सं.) अनुरक्त होणें.

पागल–वि. १ विक्षिप्त; वेडा. २ मूर्ख; बेअकली.

पागुर–पु. (सं.) रवंथ.

पाचक–पु. (सं.) १ आचारी. २ पाचक (औषध; वगैरे).

पाचना–क्रि.स. (सं.) शिजविणें.

पाचर–पु. (दे.) पाचर.

पाचिका–स्त्री. (सं.) स्वयंपाकीण.

पाछ–स्त्री. (सं.) चीर; हलका घाव.

पाछ–पु. (सं.) मागचा भाग.

पाछ–क्रिव. (सं.) नंतर; पाठी-मागून.

पाछना–क्रि.स. (सं.) लहान लहान घाव करणें; चोंचावणें.

पाछल–लु–वि. पिछला पहा.

पाछा–पु. पीछा पहा.

पाछिल–पाछिलो–वि. पिछला पहा.

पाछी–पाछू–पाछें-छ–क्रिवि. (सं.) मागें.

पाज–पाजस्य–पु. पांजरा पहा.

पाजा–पु. (दे.) पायचा पहा.

पाजामा–पु. (फा.) पायजमा.

पाजी–पु. (सं.) १ पायदळ शिपाई २ चौकीदार.

पाजी–वि. (सं.) पाजी.

पाजेव–स्त्री. (फा.) नूपुर.

पाटंबर–पु. (सं.) रेशमी कपडा.

पाट–पु. (सं.) १ रेशीम. २ रेशमी सूत. ३ रेशमी किडा. ४ सिंहासन. ५ रुंदी; फैलाव. ६ पाठ. ७ पाटा. ८ पटसन पहा.

पाटन–स्त्री. (सं.) १ छत. २ माडी; मजला.

पाटना–क्रि.स. (सं.) १ छत बन-विणें. २ शिंपडणें. ३ जमीन सपाट करणें. ४ ढीग लावणें.

पाटरानी–स्त्री. (सं.) पट्टराणी;

पाटविक–वि. (सं.) १ पटु; कुशल २ धूर्त.

पाटा–पु. (सं.) १ पाट. २ रेशीम. ३ रेशमाचा किडा. ४ सिंहासन. ५ फैलाव; विस्तार. ६ जात्याची तळी. ७ माळा.

पाटिका–स्त्री. (सं.) १ एक दिवसाची मजुरी. २ सालपट; साल.

पाटी–स्त्री. (सं.) १ पाटी (लिहिण्याची.) २ श्रेणी; पंक्ति. ३ धडा; पाठ. ४ दोन्हीकडचा भाग. ५ चटई. ६ खडक.

पाठक–पु. (सं.) १ वाचक. २ शिकणारा. ३ अध्यापक.

पाठना–क्रि.स. (सं.) शिकविणें.

पाठांतर–पु. (सं.) पाठभेद.

पाठा–स्त्री. (सं.) १ एक लता. २ धष्टपुष्ट. ३ तयार रेडा; बैल वा बकरा.

पाठिका–स्त्री. (सं.) १ शिकणारी. २ शिकविणारी. ३ पाठा पहा.

पाड़–पु. (सं.) १ कांठ; किनार. २ मचाण; पाड. ३ बांध. ४ फांशीचा तक्ता. ५ पोट माळा.

पाड़ा–पु. (सं.) मोहल्ला; पाडा.

पातर-पातरि-पातरी-पातल–स्त्री. (सं.) १ पत्रावळ. २ वेश्या. ३ फुलपाखरूं.

पातर–वि. (सं.) १ पातळ. २ क्षीण.

पातव्य–वि. (सं.) १ रक्षण करण्यायोग्य. २ पिण्यायोग्य.

पाता–वि. (सं.) १ रक्षण करणारा. २ पिणारा.

पाता–पु. (सं.) पान; पत्र.

पातावा–पु. (फा.) १ पायमोजा. २ सुखतळ.

पाति-ती–स्त्री. (सं.) १ पान; पत्र. २ चिठ्ठी; पत्र.

पातिक–वि. (सं.) फेकला गेलेला.

पातुर-पातुरनी–पु. (सं.) वेश्या.

पात्त–पु. (सं.) पतितोद्धारक.

पात्य–वि. (सं.) पतन होण्यास योग्य.

पाथना–क्रि.स. (सं.) १ थापणें. २ लिहिणें.

पाथेय–पु. (सं.) १ शिदोरी. २ प्रवास खर्च.

पाथाज–पु. (सं.) कमळ.

पाथाद–पु. (सं.) मेघ.

पाथ्य–वि. (सं.) आकाशांत राहाणारा.

पादटीका–स्त्री. (सं.) टीप; (Foot Note).

पादपद्धति–स्त्री. (सं.) पाऊल वाट.

पादविक–पु. (सं.) वाटसरू.

पादांगद–पु. (सं.) नूपुर.

पादात-पादातिक-पु. (सं.) पायदळ शिपाई.

पाधा-पु. (सं.) १ आचार्य; उपाध्याय. २ पंडीत.

पानक-पु. (सं.) पन्हें; सरबत.

पानगोष्ठी-स्त्री. (सं.) दारू पिणारांचा अड्डा.

पानड़ी-स्त्री. (सं.) एक सुगंधित पानांची वनस्पति.

पानदोष-पु. (सं.) दारूचें व्यसन.

पानप-पु. (सं.) मद्यप

पानही-स्त्री. (सं.) जोडा.

पाना-क्रि.स. (सं.) १ मिळविणें; प्राप्त करणें. २ भोगणें. ३ पत्ता काढणें; माहिती मिळविणें. ४ शकणें; समर्थ होणें. ५ पर्यंत पोहोचणें. ६ बरोबरी करणें. ७ भोजन करणें; खाणें. ८ समजणें जाणणें.

पानागार-पु. (सं.) दारूचा गुत्ता.

पानिप-पु. (सं.) कांति; तेज.

पानी-पु. (सं.) पाणी (सर्व अर्थ मराठी प्र.).

पानीफल-पु. (सं.) शिंगाडा.

पानीय-पु. (सं.) पाणी.

पापचर-पापचारी-वि. (सं.) पापी.

पापचेता-वि. (सं.) पापी; दुराचारी.

पापर-पु. (सं.) पापड.

पापोश-पु. (फा.) पायपोस.

पाबंद-वि. (फा.) १ कैद केलेला. २ ताबेदार.

पाबंद-पु. (फा.) १ सेवक. २ पायबंद.

पाबंदी-स्त्री. (फा.) १ बंधन. २ अधीनता.

पाम-स्त्री. (दे.) दोरी.

पाम-पु. (सं.) १ खरूज; पुटकुळया. २ कंड.

पामड़ा-पु. (सं.) पायघडी.

पामन-वि. (सं.) खरूज झालेला.

पामर-वि. (सं.) १ खल; दुष्ट. २ नीचकुलोत्पन्न. ३ मूर्ख.

पामरी-स्त्री. (सं.) १ उपरणें. २ पावँडी पहा.

पामाल-वि. (फा.) पायाखालीं तुडविलेला.

पामाली-स्त्री. (फा.) नाश; अधोगती.

पायँता-पु. **पायँती**-स्त्री. पायथें.

पायंदाज-पु. (फा.) पाय पुसणें.

पायक-पु. (सं.) १ संदेशवाहक. २ सेवक. ३ पायदळ सैनिक.

पायजेब–स्त्री. पाजेब पहा.

पायताबा–पु. (फा.) पायमोजा.

पायदार–वि. (फा.) टिकाऊ; मजबूत.

पायपोश–पु. (फा.) पायपोस.

पायमाल–वि. पामाल पहा.

पायरा–पु. रिकीब.

पायल–स्त्री. (सं.) १ नूपुर. २ बांबूची शिडी. ३ पायाळू.

पाया–पु. (सं.) १ पाय; खूर. २ खांब. ३ पद; हुद्दा. ४ शिडी; जिना.

पायिक–पु. (सं.) १ संदेशवाहक दूत. २ पायदळ सैनिक.

पार–पु. (सं.) १ पैल तीर; पलीकडचा काठ. २ हद्द; परिमिति.

पार–अव्य. (सं.) पलीकडे; लांब.

पारख–स्त्री. (सं.) १ पारख. २ पारखी.

पारचा–पु. (फा.) १ तुकडा; चिंधी २ कपडा; वस्त्र. ३ पोशाख.

पारण–पु. **पारणा**–स्त्री. (सं.) १ पारणें. २ मेघ. ३ समाप्ति.

पारत्रिक–वि. (सं.) पारलौकिक.

पारधी–पु. (सं.) १ पारधी. २ पडदा; आडोसा.

पारना–क्रि.स. (सं.) १ पाडणें. २ निजविणें; आडवें करणें. ३ साच्यांत ओतणें. ४ ठेवणें. ५ धारण करणें; नेसणें. ६ पाळणें.

पारना–क्रि.अ. (सं.) समर्थ होणें; शकणें.

पारस–पु. (सं.) परीस.

पारसा–वि. (फा.) १ पापभीरु. २ सदाचारी.

पारा–पु. (सं.) पारा.

पारा–पु. (फा.) १ तुकडा. २ गडगा.

पारावार–पु. (सं.) १ पारावार २ आरपार. ३ समुद्र.

पारि–स्त्री. (सं.) १ हद्द; सीमा. २ दिशा; बाजू. ३ तीर; तट; किनारा.

पारि–पु. (सं.) मद्यपात्र.

पारी–पु. (सं.) १ पाळी. २ पेला.

पाल–स्त्री. (सं.) १ पालक; पालनकर्ता. २ पिकदाणी. ३ फळांची आढी ४ शीड. ५ तंबू. ६ पालखीवरचा पडदा.

पाल–स्त्री. (सं.) बंधारा; भरण.

पालउ–पु. (सं.) पल्लव.

पालकी–स्त्री. (सं.) पालखी.

पालकी–स्त्री. (सं.) पालक (भाजी).

पालट–पु. (सं.) पाळलेला मुलगा; दत्तक मुलगा.

पालड़ा–पु. पलड़ा पहा.

पालतू-वि. (सं.) पाळीव.
पालथी-स्त्री. (सं.) पद्मासन.
पालना-क्रिस. (सं.) पाळणें.
पालव-पु. (सं.) पल्लव; कोंवळी पानें.
पाला-पु. (सं.) १ दंव. २ हिम; तुषार. ३ थंडी
पालागन-स्त्री. (सं.) पाया पडणें; दंडवत; प्रणाम.
पालान-पु. (फा.) घोडयाच्या पाठीवर घालण्याचा कपडा; घामोळें.
पालि-स्त्री. (सं) १ कानाची पाळी. २ कोन. ३ पंक्ति; श्रेणी. ४ किनारा. ५ सीमा; हद्द. ६ बांध. ७ धरणाची भिंत. ८ अंक; चिन्ह.
पावँ-पु. (सं.) पाय.
पावँचप्पी-स्त्री. (सं.) पाय चेपणें.
पावँडा-पु. (सं.) पाय घडी.
पावँडी-पावँरी-स्त्री. (सं.) पादत्राण.
पावँर-वि. पामर पहा.
पावँर-पु. पाँवडा पहा.
पावदान-पु. पायरी.
पावना-क्रि स. (सं.) १ प्राप्त करणें; २ जाणणे; समजणें. ३ जेवणें.
पावना-पु. (सं.) प्राप्तीचा हक्क.
पावल-स्त्री. पायल पहा.
पावस-स्त्री. (सं.) पावसाळा.
पावा-पु. पाया पहा.
पास-पु. (सं.) १ सामीप्य. २ बाजू; बगल. ३ ताबा; अधिकार.
पास-अव्य. (सं.) जवळ; समीप.
पास-पु. (फा.) १ विवेक; विचार; तरफदारी; पक्षपात. ३ पालनपोषण. ४ पहारा.
पासनी-स्त्री. (सं.) उष्टावण.
पासा-पु. (सं.) १ फांसा. २ सोंगट्यांचा खेळ.
पासासार-पु. (सं.) सोंगटया व फाशांचा खेळ.
पासिक-पु. (सं.) पाश; जाल.
पासी-पु. (सं.) फासेपारधी.
पासी-स्त्री. (सं.) १ जाळें; पाश. २ गवत बांधण्याचें जाळें.
पासुरी-स्त्री. (सं.) बरगडी.
पाहँ-अव्य. (सं.) निकट; समीप.
पाहन-पु. (सं.) फत्तर.
पाहरू-पु (सं.) पहारेकरी.
पाहा-पु. (सं.) उभ्या शेतांतील वाट.
पाहुँच-स्त्री. पहुँच पहा.
पाहुना-पु. (सं.) १ पाहुणा. २ जावई.
पाहुनी-स्त्री. (सं.) १ पाहुणी. २ आतिथ्य.

पाहुर–पु. (सं.) भेट; नजराणा.
पाहू–पु. व्यक्ति.
पिंग–वि. (सं.) पिंगट; तपकिरी.
पिंगा–पु. (सं.) फेंगडा.
पिंजट–पु. (सं.) चिपडे.
पिंजड़ा-पिंजरा–पु. (सं.) पिंजरा.
पिंजरापोल–पु. पांजरपोळ
पिंजल–वि. (सं.) घाबरलेला.
पिंजिका–स्त्री. (सं.) कापसाचा पेळू.
पिंजियारा–पु. (सं.) पिंजारी.
पिंडरी-ली–स्त्री. (सं.) पिंडरी.
पिंडा–पु. (सं.) १ पिंडा; गोळा. २ शरीर; देह.
पिंडारा-पिंडारी–पु. (दे.) पेंडारी.
पिअ–वि (सं.) प्रिय.
पिअर–वि. (सं.) पिवळा.
पिअरवा–वि. (सं.) प्यारा.
पिअरवा–पु. (सं.) पति.
पिअरी–स्त्री. (सं.) पिंवळें धोतर.
पिअरी–वि. (सं.) पिवळी.
पिआज–पु. (सं.) कांदा.
पिआना–क्रिस. पिलाना पहा
पिआर–पु. (सं.) प्यार; प्रेम.
पिआसा–वि. (सं.) प्यासा; तहा-नेला.
पिउ–पु. (सं.) प्रियकर.
पिक–पु. (सं.) कोकीळ.
पिकी–स्त्री. (सं.) कोकिळा.
पिघलना–क्रि.अ. (सं.) वितळणें; द्रवणें.
पिचकना–क्रि.अ. (सं.) चिंबणें; दबणें; पिचकणें.
पिचका–पु. (सं) मोठी पिचकारी.
पिचकी पिचकारी–स्त्री. पिचकारी.
पिचपिचाना–क्रि.अ. (अनु.) चिब-चिबून पाणी बाहेर येणें.
पिचपिचाहट–स्त्री. (अनु.) चिब-चिबणें; ओल होणें.
पिचलना–क्रि.स. कुचलना पहा.
पिचुकिया–स्त्री. (सं.) १ पिचकारी २ करंजी.
पिचुक्का-पिचुका–पु. पिचकारी.
पिचोतरसो–वि. (सं.) एकशे पांच
पिच्चित–वि. (सं.) चपटलेला
पिच्छ-पिच्छक–पु (सं.) १ शेपूट. २ पिसारा. ३ तुरा.
पिच्छन–पु. (सं.) दाबणें; चिंबविणें.
पिच्छल–वि. (सं.) १ घसरडें. २ पिछला पहा.
पिछडना–क्रि.अ. (सं) मागें राहणें
पिछलगा–वि. (सं.) १ सेवक. २ अनुकरण करणारा; अधीन; अनुगामी.
पिछलपाई–स्त्री. (सं.) जादूगारीण; चटकीण.

पिछला-वि. (सं.) १ पाठीमागचा; मागील. २ नंतरचा शेवटचा.

पिछवाडा--पिछवारा-पु. (सं.) घराची मागील बाजू.

पिछान-स्त्री. (सं.) ओळख.

पिछौड़-वि. (सं.) पाठमोरा.

पिछोड़ा-ता-क्रिवि. (सं.) पाठीमागें.

पिछौही--पिछौरी-स्त्री. (सं.) ओढणी.

पिछौहैं-क्रिवि. (सं.) पाठीमागें; पाठीमागून

पिछौरा-पु. (सं.) उपरणें.

पिटंत-स्त्री. (सं.) मारपीट; चोप.

पिटना-क्रि.अ. (सं.) १ मार खाणे २ वाजणें.

पिटना-पु. (सं.) १ थापणी; ठोकणी (प्लॅस्टर ठोकण्याची). २ चोपणी (जमीन ठोकण्याची).

पिटवाना-क्रि.स. (सं.) १ मारविणें; ठोकविणें. २ (दवंडी) पिटविणें.

पिटारा-पु. (सं.) पेटारा.

पिटारी-स्त्री. (सं.) १ लहान पेटारा. २ पानांचा डबा.

पिट्टस-स्त्री. (सं.) ऊर बडविणें.

पिट्टु-वि. (सं.) मार खाणारा.

पिट्ठू-वि. (सं.) १ अनुचर; अनुयायी. २ सहाय्यक.

पिठौरी-स्त्री. (सं.) १ पाटवडी. २ भजी.

पित्ता-पु. (सं.) १ पित्ताशय. २ हिंम्मत; साहस.

पिद्दी-स्त्री. (अनु.) १ एक पक्षी. २ २ क्षुद्र जीव.

पिनकना-क्रि.अ. (सं.) १ नशेमध्यें झुकांडया जाणें. २ पेंगणें.

पिनकी-पु. (सं.) अफूबाज.

पिनापिन-स्त्री. (अनु.) चिरचिर (रडणें).

पिनपिनहाँ-वि. (अनु.) चिरचिरा; रडवा.

पिन्ना-वि. (अनु.) रडया.

पिन्हाना-क्रि.स. पहनाना पहा.

पिय-पिया-पु. (सं.) प्रियकर; पति.

पियर-वि. (सं.) १ पिवळा. २ पीयर पहा.

पियरवा-पु. (सं.) प्यारा; प्रिय.

पियराई-स्त्री. (सं.) पिवळेपणा.

पियराना-क्रि.अ. (सं.) फिकटणें; निस्तेज होणें.

पियरी-वि. (सं.) पिवळी.

पिया-पु. (सं.) पति.

पियार-पु. (सं.) प्रेम; प्यार.

पियारा-वि. (सं.) प्यारा.

पिरकी-स्त्री. (सं.) पुटकुळी.

पिराई–स्त्री. (सं.) पियराई पहा.

पिराक–पु. (सं.) करंजी.

पिराना–क्रि.अ. (सं.) १ ठणकणें: दुखणें. २ दुसऱ्याचें दुःख समजणें: सहानुभूति उत्पन्न होणें.

पिरिच–पु. (दे.) कटोरा: थाळी.

पिरीना–वि. (सं.) प्यारा.

पिरोज–पु. (फा.) कटोरा; थाळी.

पिरोजन–पु. (सं.) कान टोचण्याचा विधि.

पिरोना–क्रि. स. (सं.) ओवणें; गुंफणें.

पिलकना–क्रि. स. (सं.) पाडणें: ढकलणें.

पिलचना–क्रि.अ. (सं.) एकाद्या कामांत गढून जाणें.

पिलना–क्रि.अ. (सं.) १ एकदम तुटून पडणें. २ एकाद्या कामांत गढून जाणें. ३ पिळून निघणें.

पिलपिल-पिलपिला–वि. (अनु.) पिलपिलीत.

पिलवाना–क्रि.स. (सं.) १ पिववणें. २ पिळविणें.

पिलाना–क्रि.स. (सं.) १ पिववणें; पाजणें. २ ओतणें.

पिल्ला–पु. (दे.) कुत्र्याचें पिलू.

पिल्लू–पु. (सं.) आळी; कीड.

पिवाना–क्रि.स. पिलाना पहा.

पिसनहारी–स्त्री. (सं.) दळणारी.

पिसना–क्रि.अ. (सं.) १ पीठ होणें; चूर्ण होणें. २ चिरडणें. ३ थकणें. ४ पीडणें: त्रासणें.

पिसाई–स्त्री. (सं.) १ दळणें. २ दळण्याची मजुरी. ३ अतिशय श्रम.

पिसान–पु. (सं.) पीठ: चूर्ण.

पिसी–स्त्री. (सं.) गहूं.

पिसेरा–पु. (दे.) भेकड.

पिसौनी–स्त्री. (सं.) १ दळण्याचें काम. २ श्रमाचें काम.

पिस्तई–वि. (फा.) पिस्त्याच्या रंगाचा.

पिस्ताँ–स्त्री. (फा.) स्तन.

पिस्ता–पु. (फा.) पिस्ता.

पिस्सू–पु. (फा.) पिसू.

पिहऊना–पु. (अनु.) पक्ष्यांचें कूजन.

पिहान–पु. (सं.) झांकण.

पिहित–वि. (सं.) लपलेला.

पी–पु. पिय पहा.

पीक–स्त्री. (सं.) पिंक.

पीकना–क्रि.अ. (अनु.) (कोकिळेचें) कूजन.

पीका–पु. (दे.) कोवळी पालवी.

पीच–स्त्री. (सं.) पेज.

पींछ-स्त्री. (सं.) १ पेज. २ पक्ष्याची शेपटी.

पींछा-पु. (सं.) पिछ्छा.

पीछू-क्रिवि. (सं.) मागें; मागील बाजूस.

पीछे-अव्य. (सं.) १ पाठीमागून. २ मागें. ३ नंतर; उपरांत. ४ अखेरीस. ५ परोक्ष.

पीटना-क्रि. स. (सं.) पिटणें

पीटना-पु. (सं.) १ मृत्युबद्दलचा शोक; ऊर बडविणें. २ विपत्ति.

पीठ-पु. (सं.) १ पीठ; अधिष्ठान. २ पाट; आसन. ३ सिंहासन. ४ वेदी.

पीट-स्त्री. (सं.) पाठ.

पीठक-पु. (सं.) पाट.

पीठा-पु. (सं.) १ पाट. २ एक पक्वान्न.

पीठी-स्त्री. (सं.) वाटलेली डाळ.

पीढा-पु. (सं.) पाट.

पीढी-स्त्री. (सं.) १ पिढी. २ लहान पाट.

पीतम-वि. व पु. (सं.) प्रियतम.

पीतर-पु. (सं.) पितळ.

पीपड़ी-स्त्री. पिद्दी पहा.

पीन-वि. (सं.) स्थूल.

पीनक-स्त्री. (सं.) १ अफूची गुंगी. २ डुलकी.

पीनना-क्रि.स. (सं.) पिंजणें.

पीना-क्रि.स. (सं.) पिणें.

पीप-पु. (सं.) पू.

पीपर-पीपल-पु. (सं.) पिंपळ.

पीपा-पु. पीप.

पीय-पीया-पु. पिय पहा.

पीयर-वि. (सं.) पिवळा.

पीर-पीरा-स्त्री. (सं.) १ पीडा. २ सहानुभूति; दया.

पीर-वि. (फा.) १ वृद्ध. २ महात्मा ३ धूर्त.

पीर-पु. (फा.) १ धर्मगुरू. २ सोमवार.

पीरनाबालिग-वि. (फा.) म्हातारचळ लागलेला म्हातारा.

पीरी-स्त्री. (फा.) १ म्हातारपण. २ हुकमत. ३ चमत्कार. ४ लबाडी; चलाखी.

पीरोजा-पु. फीरोजा पहा.

पील-पु. (फा.) १ हत्ती. २ किडा.

पीलपाल-फा. (सं.) माहूत.

पीलपाँव-पु. (फा.) हत्तीरोग.

पीलवान-पु. (फा.) माहूत.

पीला-वि. (सं.) पिवळा.

पीलू-पु. (सं.) १ एक काटेरी फळझाड. २ अळी; कीड.

पीव-वि. (सं.) स्थूल.

पीव–पु. (सं.) पू.

पीवर–वि. (सं.) १ जाड; स्थूल. २ भारी; मोठा. ३ जटा.

पीसना–क्रि. स. (सं.) १ दळणें; चूर्ण करणें; कुटणें. ३ वाटणें. ४ श्रम करणें.

पीसना–पु. (सं.) दळण अगर कुटण्याची वस्तु.

पीसू-पीहू–पु. (सं.) पिसू.

पीहर–पु. (सं.) माहेर.

पुँछाला–पु. (सं.) १ शेपटी. २ बरोबर येणारा; पाठ न सोडणारा. ३ खुशामती; आश्रित. ४ विनाकारण मागें लागलेलें लोढणें.

पुंजी–स्त्री. पूँजी पहा.

पुआ–पु. (सं.) पाकांतील पुरी; मालपूआ.

पुकार–स्त्री. (सं.) पुकार; आरोळी; हांक.

पुख–पु. (सं.) पुष्प.

पुख्ता–वि. (फा.) दृढ; मजबूत.

पुचकार–स्त्री. (अनु.) चुचकार.

पुचारा–पु. (अनु.) १ पोतेरे; सारवण. २ रंग सफेती. ३ खुशामत; सारवासारवी. ४ उत्तेजन; प्रोत्साहन.

पुच्छल–वि. (सं.) पुच्छ असलेला.

पुच्छल्ला–पु. (सं.) १ लांब शेपूट. २ कच्छपीं लागलेला. ३ आश्रित; खुशामति.

पुछार–पु. (सं.) १ विचार पूस करणारा. २ मोर.

पुछैया–पु. (सं.) पुछार १ पहा.

पुजाना–क्रि. अ. (सं.) १ पूजिले जाणें. २ आदर होणें.

पुजवना–क्रि.स. (सं.) १ भरणें; भरून येणें (खड्डा; जखम). २ पुरें करणें, ३ सफल करणें.

पुजवाना–क्रि.स. (सं.) १ पूजन करविणें. २ आपली पूजा करवून घेणें सेवा; आदर सन्मान करवून घेणें.

पुजाई–स्त्री. (सं.) पूजा; पूजन.

पुजाना–क्रि.स. (सं.) १ पूजवाना पहा. २ खड्डा; जखम इ. भरविणें बुझविणें. ३ पूर्ण करणें; सफल करणे.

पुजापा–पु. (सं.) १ पूजेची सामग्री. २ पूजेच्या सामानाची झोळी.

पुजाही–स्त्री. (सं.) पूजेच्या सामानाची झोळी वा थाळी.

पुजेरा–पु. (सं.) पुजारी.

पुजैया–पु. (सं.) १ पुजारी. २ भरणारा; पूर्ण करणारा.

पुजैया–स्त्री. (सं.) पूजन.

पुजौरा-पु. (सं.) १ पूजा. २ पूजेची सामग्री.

पुट-पु. (सं.) १ पुट. २ आच्छादन. ३ झाक.

पुटकी-स्त्री. (सं.) १ मोटळी; गठडी. २ आकस्मिक मृत्यु. ३ दैवी आपत्ति. ४ अळवण.

पुटरिया-पुटरी-स्त्री. पोटली पहा.

पुटीन-पु. (इं.) लांबी (तावदानांना लावण्याची)

पुट्ठा-पु. (सं.) १ पुट्ठा (कुल्ला). २ पुठ्ठा (पुस्तकाचा).

पुट्ठी-स्त्री. (सं.) चाकाचा तुंबा.

पुठवाल-पु. (सं.) १ चोराचा म्होरक्या. २ मदतनीस.

पुड़ा-पु. (सं.) पुडा.

पुड़िया-स्त्री. (सं.) पुडी.

पुड़ी-स्त्री. (सं.) तबल्याची पुडी.

पुतरा-पु. (सं.) पुतळा.

पुतरिका-पुतरिया-पुतरी-पुतली-स्त्री. (सं.) १ बाहुली. २ डोळ्यांतील बाहुली. ३ कापड विणण्याचें यंत्र. ४ सुंदर स्त्री; पुतळी.

पुताई-स्त्री. (सं.) १ लिंपणें; सारवणें. २ रंग लावणें.

पुतारा-पु. (सं.) सारवणें; पोतेरें.

पुत्तल-पु. (सं.) पुतळा.

पुनी-पु. (सं.) पुण्यात्मा.

पुनी-स्त्री. (सं.) पौर्णिमा.

पुपली-स्त्री. (सं.) बांबूची नळी.

पुरइन-स्त्री. (सं.) १ कमळाचें पान. २ कमळ.

पुरखा-पु. (सं.) १ पूर्वज. २ घरांतील वृद्ध मनुष्य.

पुरचक-स्त्री. (सं.) चुमकार पहा.

पुरजा-पु. (फा.) १ तुकडा; खंड. २ कातरण; चिंधी. ३ अवयव; अंग. ४ पक्ष्यांचे पंख.

पुरबला-पुरबुला-वि. (सं.) १ पूर्वीचा; पहिला. २ पूर्व जन्मींचा.

पुरवा-स्त्री. पुरवा पहा.

पुरबिया--पुरबिहा-वि. (सं.) पूर्वेकडील.

पुरबी-वि. पूरबी पहा.

पुरवट-पु. (सं.) मोटेची थैली.

पुरवना-क्रि.स. (सं.) भरणें. २ पूर्ण करणें.

पुरवना-क्रि.अ. (सं.) १ पुरें पडणें. २ यथेष्ट होणें.

पुरवा-पु. (सं.) लहान गांव; खेडें. २ मातीचें भांडें.

पुरवाई-पुरवैय्या स्त्री. (सं.) पूर्वेकडील वारें.

पुरसा–पु. (सं.) १ एक पुरुष (४॥ हातांचें माप).

पुरा–अव्य. (सं.) पूर्वी.

पुरा–पु. (सं.) गांव; वस्ती.

पुरान-पुराना–वि. (सं.) पुराणा; जुना.

पुरान–पु. (सं.) पुराण.

पुरावृत्त–पु. (सं.) प्राचीन इतिहास.

पुरिया–स्त्री. (सं.) पुडी.

पुरुख–पु. (सं.) पुरुष.

पुर्जा–पु. (सं-) पुरजा पहा.

पुर्वला–वि. पुरबला पहा.

पुर्सा–पु. पुरसा पहा.

पुल–पु. (फा.) पूल.

पुल–वि. (फा.) विपुल.

पुल–पुलक–पु. (सं.) रोमांच.

पुलपुला–वि. (अनु.) पिलपिलीत.

पुलपुलाना–क्रि.स. (अनु.) १ पिलपिलीत करणें. २ चुंफणें; चोखणें.

पुलाक–पुलाव–पु. (सं.) पुलाव (मास घालून केलेला भात).

पुलिन–पु. (सं.) १ पुळण. २ नदी किनारा; नदीचें वाळवंट.

पुश्त–स्त्री. (फा.) १ पाठ. २ वंश; पिढी.

पुश्तनामा–पु. (फा.) वंशवृक्ष.

पुश्ता–पु.(फा.) १ बांध; बंधारा. २ पुस्तकाच्या पुठ्यांना लावलेलें चामडें.

पुश्ती–स्त्री. (फा.) १ आधार; आश्रय. २ मदत; सहाय्य. ३ तरफदारी. ४ तक्या.

पुश्तैनी–वि. (फा.) वंशपरंपरा; पिढ्यानपिढ्या.

पुष्पित–वि. (सं.) फोफावलेला.

पुसाना–क्रि. अ. १ पटणें. २ शोभणें; चांगलें दिसणें.

पूंगा–स्त्री. (दे.) पुंगी.

पूँछ–स्त्री. शेपूट.

पूँछना–क्रि.स. (सं.) विचारणें.

पूँजी–स्त्री. (सं.) १ भांडवल. २ संपत्ती; धन.

पूँजीवाद–पु. (सं.) भांडवलशाही.

पूँठ–स्त्री. पीठ पहा.

पूआ–पु. मालपुआ.

पूच–वि. (फा.) १ रिकामा. २ व्यर्थ. ३ तुच्छ. ४ नीच.

पूछ–स्त्री. (सं.) १ विचारपूस. २ आदर; मान. ३ शोध, तपास.

पूछगाछ–पूछताछ–पूछपाछ–स्त्री. विचारपूस.

पूछना–क्रि.स.(सं.) १ विचारणें. २ शोध करणें. ३ विचारपूस करणें; आदरसत्कार करणें.

पूछरी–स्त्री. (सं.) शेपटी.

पूजना–क्रि.स. (सं.) पूजणें.

पूजना–क्रि.अ (सं.) १ भरणें; पूर्ण होणें. २ समाप्त होणें.

पूजिल–पु (सं.) देवबा.

पूजिल–पूज्य–वि. (सं.) पूजनीय.

पूटीन–स्त्री. पुटीन पहा.

पूठ–पूठा–पु. पुट्टा पहा.

पूठि–स्त्री. पीठ पहा.

पूडा–पु. मालपुआ.

पूड़ी–स्त्री. (सं.) १ तबल्याची पुडी. २ पुरी.

पूत–वि. (सं.) पवित्र; शुध्द.

पूत–पु. १ पूत; पुत्र. २ चुलीचे खूर.

पूतड़ा–पु. (दे.) पोतडें.

पूतरा–पु. (सं.) पुतळा.

पूतरी–स्त्री. पुतली पहा.

पूति–स्त्री. (सं.) पवित्रता; शुध्दता.

पून–पु. (सं.) पुण्य.

पूनी–स्त्री. (सं.) पेळू.

पूनव–पूनिउ–स्त्री. (सं.) पौर्णिमा.

पूनी-पूनो–पून्यो–स्त्री.(सं.) पौर्णिमा.

पूप–पु. (सं.) मालपुआ.

पूपली–स्त्री. (सं.) नळी; नळकांडें.

पूय–पु. (सं.) पू.

पूर–पु. (सं.) १ पूर. २ जखम भरणें. ३ सारण; पुरण (करंजी सामोसा इ०चे).

पूर–वि. १ पूर्ण. २ पूरक.

पूरन–वि. (सं.) पूर्ण.

पूरना–क्रि.स. (सं.) पूर्ण करणें; पूर्ति-करणें. २ झांकणें. ३ दोरा वळणें. ४ वाद्य फुंकणें.

पूरना–क्रि.अ. (सं.) पूर्ण होणें; भरणें.

पूरब–पु. (सं.) पूर्व.

पूरबल–पु. (सं.) १ प्राचीनकालीन. २ पूर्वजन्म.

पूरबला–वि.(सं.) १ प्राचीनकालीन. २ पूर्वजन्मींचा.

पूरबी–पूर्बी–वि. पूर्वेकडील.

पूरा–वि. (सं.) पूर्ण; पुरा.

पूरी–स्त्री. (सं.) १ पुरी. २ तबल्याची पुडी.

पूरुब–पु. (सं.) पूर्व.

पूर्वक–पूर्वज–पु. पूर्वज.

पूर्वापर–क्रिवि. (सं.) पुढेंमागें.

पूर्वापर–वि. (सं.) पुढचा व मागचा.

पूर्वापर–पु. (सं.) पूर्व आणि पश्चिम.

पूर्वी–वि. (सं.) पूर्वेकडील.

पूलक-पूला–पु. (सं.) पेंढी.

पूली–स्त्री. पेंढी; जुडी.

पूवा–पु. (सं.) मालपुवा.

पूस–पूश–पु. (सं.) पौष.

पेंग–स्त्री.(सं.) झोका.

पेंच–पु. पेच पहा.

पेंचकश–पु. पेचकश पहा.

पेंजनी–स्त्री. पैजनी पहा.

पेंड–पु. पेड पहा.

पेंडुकी–स्त्री. (सं.) १ पारवा. २ फुंकणी. ३ करंजी.

पेंदा–पु. (सं.) तळ; तळभाग.

पेंदी–स्त्री. (सं.) १ तळभाग. २ ढुंगण. ३ गाजर व मुळयाचें मूळ.

पेउश-पेउशी–स्त्री. (सं.) १ खरवसाचा चीक. २ खरवस.

पेखक–पु. (सं.) प्रेक्षक.

पेच–पु. (फा.) १ पेच; फिरकी. २ डावपेच. ३ वेढा; चक्कर. ४ झेंगट. ५ धूर्तता. ६ यंत्र; मशीन. ७ यंत्राची कळ. ८ यंत्राचा भाग. ९ स्क्रू. १० अढी; गुंतागुंत. ११ युक्ति; उपाय. १२ शिरपेच. १३ एक कर्णभूषण. १४ पोटांतील मुरडा. १५ चीड; त्वेष; जळफळाट.

पेचक–स्त्री. (फा.) १ सुताचा गुंडा. २ शिवण्याचा दोरा.

पेचकश–पु. (फा.) स्क्रू ड्रायव्हर.

पेचकाब–पु. (फा.) १ द्वेष. २ मनःस्ताप.

पेचवान–पु. (फा.) हुक्क्याची नळी.

पेचिश–स्त्री. (फा.) मुरडा.

पेचीदा-पेचीला–वि. (फा.) १ पेचदार. २ बिकट; गुंतागुंतीचा.

पेज–स्त्री. (सं.) बासुंदी.

पेट–पु. (सं.) पोट.

पेटक–पु. (सं.) १ पेटारा. २ समूह; ढेर.

पेटा–पु. (सं.) १ मध्यभाग. २ तपशील. ३ हारा. ४ सीमा; हद्द. ५ घेर. ६ नदीचें पात्र. ७ पशूंची आंतडीं. ८ झोळ.

पेटाग्नि–पु. (सं.) जठराग्नि.

पेटू–वि. (सं.) आधाशी.

पेठ–पु. पैठ पहा.

पेठा–पु. (दे.) १ कोहाळा. २ कोहाळयाची वडी; पेठा.

पेड़–पु. (सं.) वृक्ष.

पेड़ना–क्रि.स. पेरना पहा.

पेड़ा–पु. (सं.) पेढा.

पेड़ी–स्त्री. (सं.) १ झाडाचें खोड. २ धड; शरीर.

पेडू–पु. (सं.) १ ओटीपोट. २ गर्भाशय.

पेदड़ी–स्त्री. पिद्दी पहा.

पेन्हाना–क्रि.स. पहनाना पहा.

पेन्हाना–क्रि.अ. (सं.) पान्हवणें.

पेयूष–पु. (सं.) १ खरवसाचा चीक. २ खरवस. ३ अमृत ४ ताजें तूप.

पेरना–क्रि.स. (सं.) १ पिळणें. २ प्रेरणा करणें. २ त्रास देणें; सतावणें. ४ विलंब लावणें. ५ पाठविणें.

पेरा–पु. (सं.) १ पिवडी. २ पेढा.

पेलना–क्रि.स. (सं.) १ दाबून आंत घुसडणें. २ ढकलणें. ३ अवज्ञा करणे. ४ टाकणें; फेकणें. ५ प्रविष्ट करणें. ६ पेरना पहा. ७ पुढें ढकलणें (आक्रमण करण्याकरितां).

पेला–पु. (सं.) १ भांडण; तक्रार. २ अपराध. ३ हल्ला.

पेवस–पु. **पेवसी**–स्त्री. खरवसाचा चीक.

पेश–पु. (फा.) पुढचा भाग.

पेश–क्रिवि. (फा.) समोर; सम्मुख; पुढें.

पेशकब्ज–स्त्री. (फा.) कट्यार.

पेशकश–पु. (फा.) १ भेट; नजराणा. २ बक्षिस.

पेशकार–पु. (फा.) शिरस्तेदार.

पेशगी–स्त्री. (फा.) आगाऊ.

पेशतर–क्रिवि. (फा.) आधीं; पूर्वी.

पेशदस्त–पु. पेशकार पहा.

पेशदस्ती–स्त्री. (फा.) जबरदस्ती.

पेशबंदी–स्त्री. (फा.) १ अगाऊ बदोबस्त. २ कपट; धोका.

पेशल–वि. (सं.) १ सुंदर. २ चतुर. ३ धूर्त. ४ कोमल.

पेशवा–पु. (फा.) नेता; सरदार; पेशवा; प्रधान.

पेशवाई–स्त्री. (सं.) १ सामोरे जाणें. २ पेशवाई.

पेशवाज़–स्त्री. (फा.) नर्तकीचा घागरा.

पेशा–पु. (फा.) पेशा; व्यवसाय.

पेशानी–स्त्री. (फा.) १ कपाळ; ललाट. २ सौभाग्य; दैव. ३ वरचा भाग.

पेशाब–पु. (फा.) १ मूत्र. २ वीर्य. ३ संतान.

पेशावर–पु. (फा.) व्यवसायी.

पेशी–स्त्री. (फा.) १ खटल्याची सुनावणी. २ पुढें ठेवणें; पुढें मांडणें; पुढें होणें.

पेशी–स्त्री. (सं.) १ पेशी २ गर्भाची थैली.

पेशीनगोई–स्त्री. भविष्यकथन; भविष्यवाणी.

पेश्तर–क्रिवि. (फा.) प्रथम; पूर्वी.

पैंचना–क्रि.स. (दे.) १ पाखडणें. २ उलटणें; फिरविणें.

पैंचा–पु. (दे.) फेर; बदल.

पैंजना–पु. (सं.) पायांतील पोकळ खुळखुळ वाजणारें कडें.

पैंजनिया-पैंजनी-स्त्री. (सं.) पैंजण.

पैंठ-स्त्री. (सं.) १ बाजार. २ दुकान. ३ बाजाराचा दिवस. ४ गहाळ झाल्यानें दुसरी दिलेली हुंडी.

पैंठौर-पु. दुकान; बाजार.

पैंड़-पु. (सं.) १ दोन पावलांमधील अंतर; पाऊल; ढांग. २ रस्ता; पाऊल वाट.

पैंडा-पैंड़ा-पु. (सं.) १ मार्ग; रस्ता. २ घोड्याचा तबेला. ३ पायंडा; पद्धति; प्रणाली.

पैंत-स्त्री. (सं.) पैज; शर्त.

पैंती-स्त्री. (सं.) १ पवित्रक. २ २ तांब्याची अंगठी.

पै-अव्य. (सं.) १ पण; परंतु. २ अवश्य; जरूर. ३ जवळ; समीप. ४ बाजूस; कडे.

पै-प्रत्यय. (सं.) १ तृतीयेचा प्रत्यय. २ वर; वरती.

पै-स्त्री. (सं.) दोष; खोड.

पैकरना-स्त्री. (सं.) परिक्रमा.

पैकार-पैकारी-पु. (फा.) लहान व्यापारी.

पैग-पु. (सं.) पाऊल; कदम.

पैग-पु. (सं.) लहान व्यापारी.

पैगाम-पु. (फा.) १ संदेश. २ विवाहासंबंधी बोलणें.

पैज-स्त्री. (सं.) १ पैज. २ पवित्रा.

पैजनी-स्त्री. (सं.) पैंजण.

पैज़ार-स्त्री. (फा.) पैजार; जोडा.

पैठ-स्त्री. (सं.) प्रवेश; शिरकाव.

पैठना-क्रि.स. (सं.) घुसणें; प्रवेश करणें.

पैठार-पु. (सं.) १ प्रवेश. २ प्रवेश-द्वार; फाटक.

पैठारी-स्त्री. (सं.) प्रवेश; शिरकाव.

पैठी-स्त्री. (सं.) बदला.

पैडी-स्त्री. (सं.) १ पायठणी; पायरी. २ मोटेचा उतरता रस्ता. ३ पाण्याचा साठा; मोटेचें थारोळें.

पैतरा-पु. (सं.) १ पवित्रा. २ पावलाचा ठसा.

पैतला-वि. (सं.) उथळ.

पैदर-पैदल-वि (सं.) पायीं चाल-णारा.

पैदर-पैदल-क्रिवि. (सं.) पायीं; पायानें.

पैदा-वि. (फा.) १ उत्पन्न झालेला. २ प्राप्त.

पैदा स्त्री. (फा.) १ उत्पन्न; लाभ. २ पवित्रा

पैदाइश-स्त्री. (फा.) उत्पत्ति; जन्म.

पैदाइशी-वि. (फा.) १ जन्मतः; जन्मापासूनचा. २ स्वाभाविक.

पैदावार-पैदावारी-स्त्री. (फा.) उत्पन्न; पीक.

पैन-पु. (सं.) नाला.

पैना-वि. (सं.) तीक्ष्ण धारेचा.

पैना-पु. (सं.) १ अंकुश. २ शिमटी. ३ नाला.

पैनाना-क्रि.स. (सं.) धार लावणें.

पैन्हना- क्रि.स. पहनना पहा.

पैमाइश-स्त्री. (फा.) माप; मापणी; मोजणी.

पैमाना-पु. (फा.) माप; मापण्याचें साधन.

पैमाल-वि. (फा.) पददलित.

पैयाँ-स्त्री. (सं.) पाय.

पैया-पु. (सं.) १ धान्याचा पोकळ दाणा. २ हीनदीन. ३ चाक; चक्र.

पैर-पु. (सं.) १ पाय २ खळें. ३ उडवी. ४ प्रदर रोग.

पैरना-क्रि.स. (सं.) तरणें: पोहणें.

पैरवी-स्त्री. १ (फा.) १ मागोमाग जाणें: अनुसरण. २ आज्ञापालन. ३ बाजू घेणें; शिफारस करणें; एखाद्या पक्षाचें समर्थन करणें.

पैरवीकार-पु. (फा.) बाजू मांडणारा; समर्थन करणारा.

पैरा-पु. (सं.) १ पायगुण. २ पायांतील कडें. ३ तात्पुरता जिना. ४ पयाल पहा.

पैरा-पु. (इं.) परिच्छेद; प्यारा.

पैराई-स्त्री. (सं.) पोहणें; तरंगणें.

पैराक-पु. (सं.) पोहणारा.

पैराव-पु. (सं.) १ खोल पाणी. २ डोह.

पैरी-स्त्री. (सं.) १ पायांत घालण्याचें तांब्याचें पोकळ कडें. २ मळणी. ३ शिडी; जिना.

पैरेखना-क्रि.स. परेखना पहा.

पैरो-पु. (फा.) अनुयायी; शिष्य.

पैरोकार-पु. पैरवीकार पहा.

पैलगी-स्त्री. (सं.)पाया पडणें; प्रणाम.

पैली-स्त्री. (सं.) १ धान्य वा तेल ठेवण्याचें मातीचें भांडें. २ धान्य मोजण्याचें मातीचें माप.

पैवंद-पु. (फा.) १ ठिगळ; चकती. २ झाडाचें कलम. ३ मित्र.

पैवंदी-वि. (फा.) १ कलमी. २ संकरज.

पैवस्त-वि. (फा.) मुरलेला (द्रव पदार्थांनी).

पैसरा-पु. (सं.) झेंगट; जंजाळ; बखेडा.

पैसार-पु. (सं.) १ प्रवेश; शिरकाव. २ प्रवेशद्वार.

पैहरा-पु. (दे.) कापूस वेंचणारा.

पैहारी-वि. (सं.) केवळ दुग्धाहारी.

पोंकना–क्रि.अ. (अनु.) घाबरगुंडी होणें.

पोंका–पु.(दे.)मोठें फुलपाखरूं.

पोंगली-पोंगी–स्त्री. (सं.) १ नळी. २ उसाचें वा बांबूचें कांड.

पोंगा–पु.(सं.)१ नळकांडें. २ नडगी.

पोंगा–त्रि. (सं.) पोकळ. २ मह.

पोंछ–स्त्री. पूँछ पहा.

पोंछना–क्रि.स.(सं.) १ पुसणें. २ झटकणें; साफ करणें.

पोंछना–पु. (सं.) पुसण्याचें फडकें.

पोंटा–पु. (दे.) शेंबूड.

पोआ–पु.(सं.) सापाचें पिल्लू.

पोई–स्त्री. (सं.) १ एक वेल. २ कोवळा अंकुर. ३ उसाचा डोळा. ४ उसाचें पेर. ५ गहूं, ज्वारी इ०चें कोवळें रोप.

पोकल–वि. (सं.) पोकळ.

पोखना–क्रि.अ. (सं.) पालनपोषण करणें.

पोखर-पोखरा–पु. (सं.) तलाव.

पोखरी–पु. (सं.) तळें.

पोच–वि (फा.) १ तुच्छ; क्षुद्र. २ क्षीण.

पोचारा–पु. पुचारा पहा.

पोची–स्त्री. (फा.) नीचता.

पोछना–क्रि.स. पोंछना पहा.

पोट–स्त्री. (सं.) १ गठडी; मोळी. २ रास; ढेर. ३ प्रेतावरील चादर.

पोट–पु. (सं.) १ घराचा पाया. २ मिलाफ.

पोटना–क्रि.स. (सं.) १ गोळा करणें. २ वश करणें.

पोटरी-ली–स्त्री. (सं.) १ मोटळी. २ पुरचुंडी.

पोटला–पु. (सं.) गाठोडें.

पोटा–पु. (सं.) १ कोथळा. २ हिंमत; छाती. ३ पापणी. ४ पक्षाचें पिल्लू.

पोटा–पु. शेंबूड.

पोटा–स्त्री. (सं.) १ पुरुषी स्त्री. २ दासी. ३ मगर.

पोढ़-पोढ़ा–वि. (सं.) १ धष्टपुष्ट. २ कठोर.

पोढ़ाना–क्रि.अ. (सं.) दृढ होणें; पक्के होणें.

पोढाना–क्रि.स. (सं.) पक्के करणें; दृढ करणें.

पोत–पु. (सं.) १ पक्षाचें पिल्लू. २ रोपटें. ३ गर्भ. ४ घराचा पाया. ५ कपड्याचा पोत. ६ नौका. ७ ढंग; ढब. ८ पाळी. ९ प्रवृत्ति; स्वभाव.

पोत–स्त्री. (सं.) पोत; मणि.

पोत–पु. (फा.) जमीनीचा महसूल.

पोतडा-पु. (सं.) हगोलें; दुपटें.

पोतदार-पु. (फा.) खजिनदार.

पोतन-पु. (सं.) पवित्र; शुद्ध.

पोतना-क्रि.स. (सं.) १ सारवणें; लिंपणें. २ चोपडणें.

पोता-पु. (सं.) १ मुलाचा मुलगा. पोतेऱ्याचें फडकें. ३ रंगाचा कुंचा.

पोता-पु. (फा.) १ जमिनीचा महसूल. २ अंडकोष.

पोतारी-स्त्री. (सं.) पोतेऱ्याचें वस्त्र.

पोतिया-पु. (सं.) १ चंची. २ वेढून घेण्याचें वस्त्र. ३ छाटी.

पोती-स्त्री. (सं.) १ मुलाची मुलगी. २ पोतेरें.

पोथा-पु. (सं.) १ मोठी पोथी. २ कागदांचें बाड.

पोना-क्रि.स. १ हातानें पोळी थापटणें. २ पोळी भाजणें. ३ ओवणें; गुंफणें. ४ पौना पहा.

पोपला-वि. (सं.) १ वाळून चिपाड झालेला. २ बोथरा.

पोपली-स्त्री. (सं.) आंब्याच्या कोयीची पिंगाणी.

पोया-पु. (सं.) १ बालक. २ सापाचें पिल्लू. ३ रोपटें.

पोर-स्त्री. (सं.) १ पेरें. २ पाठीचा कणा.

पोल-पु. (सं.) १ पोकळी. २ पोकळपणा. ३ फाटक; प्रवेशद्वार. ४ अंगण.

पोला-वि. (सं.) १ पोकळ. २ निःसत्व.

पोशाक-स्त्री. (फा.) पोशाख.

पोशीदगी-स्त्री. (फा.) गुप्तपणा.

पोशीदा-वि. (फा.) गुप्त.

पोस-पु. (सं.) पालन केल्याबद्दल कृतज्ञता.

पोसन-पु. (सं.) पालनपोषण.

पोस्त-स्त्री. (फा.) १ टरफल. २ कातडें. ३ अफूचें झाड व बोंड.

पोस्ता-पु. (फा.) अफूचें झाड.

पोस्ती-पु. (फा.) १ अफूबाज. २ आळशी मनुष्य. ३ एक खेळणें.

पोस्तीन-पु. (फा.) फरकोट.

पोहना-क्रि.स. (सं.) १ गुंफणें; ओवणें. २ टोंचणें; भोक पाडणें. ३ लिंपणें. ४ वाटणें; घोटणें. ५ खुपसणें; ठोसणें. ६ पोना पहा.

पोहना-वि. (सं.) घुसणारा.

पोहर-पु. (सं.) कुरण.

पोहा-पु. (सं.) पशु.

पोहिया-पु. (सं.) गुराखी.

पौंडई-वि. (सं.) हिरवट पिवळा.

पौंडी-स्त्री. पौरी पहा.

पौंरना-क्रि.स. (सं.) पोहणें.

पौ-स्त्री. (सं.) १ किरण. २ पाणपोई. ३ सोंगटयांचें दान.

पौ-पु. (सं.) १ पाऊल. २ मूळ.

पौआ-वा-पु. (सं.) पावशेर.

पौढ़ना-क्रि.अ. (सं.) १ डोलणें. २ निजणें; पहुडणें.

पौढाना-क्रि.स. (सं.) १ डोलविणें. २ निजविणें.

पौद्-स्त्री. (सं.) १ रोपटें. २ संतान. ३ पायघडया.

पौदर-स्त्री. (सं.) १ पावलाचा ठसा. २ पाऊल बाट. ३ मोटेचे वा घाण्याचे बैल फिरण्याची चाकोरी.

पौदा-धा-पु. (सं.) १ लहान रोपटें. २ लहान झाड; क्षुप.

पौन-पु. स्त्री. (सं.) १ पवन. २ प्राण; जीव. ३ भूत.

पौन-वि. (सं.) पाऊण.

पौना-पु. (सं.) पाऊणकीचा पाडा.

पौना-पु. (दे.) मोठा झारा.

पौंनार-पौंनारि-स्त्री. (सं.) कमळाचा देठ.

पौनी-स्त्री. (सं.) १ लग्न कार्यांत बिदागी मिळणारे न्हावी; धोबी इ. २ गांवांतील धान्यापैकी कांहीं वांटा मिळणारे मानकरी.

पौने-वि. (सं.) पाऊणे (३/४).

पौर-रि-री-स्त्री. (सं.) १ देवडी. पायरी. ३ खडावा. ४ दार.

पौरक-पु. (सं.) बाग.

पौरा-पु. (सं.) पायगुण.

पौली-स्त्री. (सं.) १ देवडी. २ तळ; पाऊल.

पौवा-पु. (सं.) पावलाचा ठसा.

पौवा-पु. (सं.) पाद (१/४).

पौसला-स्त्री. (सं.) पाणपोई.

पौसरा-पु. पावशेर.

पौहारी-पु. (सं.) दुग्धाहारी.

प्याऊ-पु. (सं.) पाणपोई.

प्याज-पु. (फा.) कांदा.

प्याजी-वि. (फा.) फिका गुलाबी.

प्यार-पु. (सं.) प्रेम; प्यार.

प्याला-पु. (फा.) पेला.

प्यावना-क्रि.स. (सं.) पाजणें.

प्यास-स्त्री. (सं.) प्यास; तहान.

प्यो-पु. (सं.) पति.

प्योसर-पु. (सं.) खरवसाचा चीक.

प्योसार-पु. (सं.) माहेर.

प्रकरण-पु. (सं.) १ उत्पन्न करणें; आणणें. २ एकादा विषय समजाविण्याकरितां वादविवाद किंवा चर्चा. ३ प्रकरण, विभाग; अध्याय.

प्रकरणी-स्त्री. (सं.) नाटिका

प्रकाम-पु. (सं.) कामना.

प्रकाम-वि. (सं.) भरपूर; पुरेसा.

प्रकार-पु. (सं.) प्रकार.

प्रकार-स्त्री. प्राकार.

प्रकार-पु. (सं.) प्रकार.

प्रकाश-पु. (सं.) १ प्रकाश. २ विकास; विस्तार. ३ प्रकट होणें. ४ ख्याति; प्रसिद्धी. ५ स्पष्ट होणें; समजणें. ६ थट्टा; हंसे. ७ ग्रंथाचा विभाग. ८ ऊन्ह.

प्रकाश-वि. (सं.) १ प्रकाशित. २ विकसित. ३ प्रकट. ४ ख्यात. ५ स्पष्टपणें समजलेला.

प्रकृति-स्त्री. (सं.) १ स्वभाव; प्रकृति. २ गुणधर्म. ३ निसर्ग.

प्रक्रम-पु. (सं.) १ क्रम. २ उपक्रम. ३ अतिक्रम. ४ मोका.

प्रक्रमण-पु. (सं.) १ चांगल्या प्रकारें भ्रमण करणें. २ पार करणें. ३ आरंभ करणें. ४ पुढें जाणें.

प्रक्षाल-पु. (सं.) प्रायश्चित्त

प्रगंड-स्त्री. (सं.) खांद्यापासून कोपरा-पर्यंतचा भाग.

प्रगंडी-स्त्री. (सं.) किल्ल्याचा तट.

प्रचर-पु. (सं.) रस्ता; मार्ग.

प्रचरण-पु. (सं.) चालणें.

प्रचल-पु. (सं.) १ अतिशय चंचल. २ मोर.

प्रचार-पु. (सं.) १ प्रचार; प्रसार. २ प्रसिद्धी; प्रकाश.

प्रछना-क्रि.स. (सं.) विचारणें.

प्रछन्न-वि. (सं.) झांकलेला. २ लपविलेला.

प्रजरना-क्रि. अ. (सं.) जळणे.

प्रजातंत्र-स्त्री. (सं.) लोकशाही.

प्रण-पु. (सं.) पण; प्रतिज्ञा.

प्रण-वि. (सं.) पुराण; प्राचीन.

प्रणाल-पु. (सं.) पन्हाळ.

प्रताप-पु. (सं.) १ शौर्य; प्रताप. २ ताप; उष्णता. ३ तेज प्रताप; दरारा.

प्रतिग्या-स्त्री. (सं.) प्रतिज्ञा.

प्रतिघ-पु. (सं.) १ क्रोध. २ मारणें ३ मूर्च्छा. ४ बाधक. ५ बांधा; अडचण.

प्रतिघातन-पु. (सं.) १ हत्त्या. २ अडचण; बाधा.

प्रतिघाति-पु. (सं.) शत्रु.

प्रतिघाति-वि. (सं.) विरोधक; प्रतिद्वंद्वी.

प्रतिपद-स्त्री. (सं.) १ मार्ग. २ आरंभ. ३ प्रतिपदा. ४ श्रेणि; पंक्ति.

प्रतिपूजन-प्रतिपूजा-पु. (सं.) अभिवादन.

प्रतिप्रभा-स्त्री. (सं.) प्रतिबिंब.

प्रतिफल-पु. (सं.) १ प्रतिबिंब. २ परिणाम. ३ बदला.

प्रतिबाधन-पु. (सं.) १ विघ्न. २ बाधा. ३ पीडा; कष्ट.

प्रतिभास-पु. (सं.) १ आकृति. २ भ्रम; धोका. ३ प्रकाश; चमक.

प्रतिम-अव्य (सं.) समान; सदृश.

प्रतिमान-पु. (सं.) १ प्रतिबिंब. २ गंडस्थळ. ३ समानता. ४ दृष्टांत; उदाहरण. ५ प्रतिनिधि.

प्रतिलिपी-स्त्री. (सं.) लेखाची नक्कल.

प्रतिवाद-पु. (सं.) १ विरोध; खंडन. २ विवाद. ३ उत्तर; जबाब.

प्रतिशोध-पु. (सं.) बदला.

प्रतिषेध-पु. (सं.) १ निषेध; मनाई. २ खंडन. ३ किल्ल्याचें फाटक.

प्रतिष्ठ-वि. (सं.) महशूर.

प्रतिष्ठा-स्त्री. (सं.) प्रतिष्ठा.

प्रतिहार-पु. (सं.) १ द्वारपाल. २ द्वार; देवडी. ३ चोबदार. ४ राजमंत्री. ५ मायावी.

प्रतिहारी-पु. (सं.) द्वारपाल.

प्रतीक-वि. (सं.) १ प्रतिकूल. २ प्रतिलोम.

प्रतीक-पु. (सं.) प्रतीक.

प्रतीचीन-वि. (सं.) १ पश्चिमेचा. २ पराङ्मुख.

प्रतीवेश-पु. (सं.) शेजार.

प्रतीहारी-पु. प्रतिहारी पहा.

प्रतोली-स्त्री. (सं.) १ रुंद सडक. २ गल्ली. ३ किल्ल्याचा दरवाजा.

प्रत्यय-पु. (सं.) १ विश्वास; भरवसा २ प्रमाण; पुरावा. ३ विचार. ४ बुद्धि; समज. ५ हेतु. ६ आवश्यकता ७ प्रतीति. ८ चिन्ह; लक्षण. ९ निर्णय. १० सम्मति. ११ स्वाद. १२ सहाय्यक. १३ प्रत्यय.

प्रत्यर्थी-पु.(सं.) १ प्रतिवादी. २ शत्रु

प्रत्यवसान-पु. (सं.) भोजन.

प्रत्युत-अव्य. (सं.) उलट; इतकेंच नव्हे तर!

प्रथिति-स्त्री. (सं.) ख्याति.

प्रदर्शनी-स्त्री. (सं.) प्रदर्शन.

प्रपानक-पु. (सं.) सरबत; पन्हें.

प्रबंध-पु. (सं.) १ प्रबंध. २ व्यवस्था. ३ बंधन; दोरी.

प्रबाधना-क्रि स. (सं.) १ झोंपेंतून उठविणें. २ समजाविणें. ३ शिकविणें. ४ धीर देणें.

प्रमुख-क्रिवि. (सं.) १ समोर; सम्मुख. २ त्यावेळीं.

प्रमुख-वि. (सं.) प्रमुख.

प्रमुख-अव्य. (सं.) इत्यादि; वगैरे.

प्रयुक्त-पु. (सं.) सम्मीलित.

प्रलंभन-पु. (सं.) आधार.

प्रस्ताव-पु. (सं.) १ ठराव. २ विषय; प्रकरण. ३ चर्चा. ४ प्रस्तावना. ५ अवसर.

प्रागार-पु. (सं.) प्रासाद; भवन.

प्राग्य-वि. (सं.) श्रेष्ठ,

प्राङ्मुख-वि. (सं.) पूर्वाभिमुख.

प्राणकर-वि. (सं.) पौष्टिक.

प्राणोपहार-पु. (सं.) जेवण.

प्रातराश-पु. (सं.) न्याहरी.

प्रेंख-पु. (सं.) पेंगणें.

प्रेंख-वि. (सं.) डोलणारा.

प्रेक्षी-पु. (सं.) बुद्धिमान.

प्रेतपक्ष-पु. (सं.) पितृपक्ष.

प्रेतवन-पु. (सं.) स्मशान.

प्रेमजल-पु. (सं.) १ घाम. २ प्रेमाश्रु.

प्रेष्ट-वि. (सं.) अतिशय प्रिय.

प्रैय-पु. (सं.) प्रेम,

प्रोत-वि. (सं.) १ भिनलेला; मिसळलेला. २ शिवलेला; गांठविलेला. ३ लपलेला.

फ

फंक-स्त्री. फाँक पहा.

फंका-पु. (अनु.) **फंकी**-स्त्री. १ फक्की. २ फांक; तुकडा.

फंग-पु. (सं.) १ बंधन; पाश. २ अनुराग.

फंद-पु. (सं.) १ फंद; बंधन. २ पाश. ३ धोका. ४ मर्म; रहस्य. ५ दुःख; कष्ट. ६ दागिन्याचा फासा.

फंदना-क्रि.अ. (सं.) जाळयांत पडणें.

फंदना-क्रि.स. (सं.) उल्लंघणें.

फंदरा-पु. फंदा पहा.

फंदवार-पु. (सं.) फासे पारधी.

फंदा-पु. (सं.) १ दोरीचा फांस. २ जाळें. ३ दुःख; कष्ट

फंदाना-क्रि.स. (सं.) जाळयांत अडकविणें; फसविणें.

फंफाना-क्रि.अ. (अनु.) १ अडखळत बोलणें. २ दूध उफाळणें.

फँसना-क्रि.अ. (सं.) १ अडकणें; गुंतणें; जाळयांत सांपडणें.

फँसिहारा-वि. (सं.) जाळयांत पकडणारा.

फक-वि. (सं.) १ स्वच्छ; सफेद. २ फिकट; बदरंग.

फकडी-स्त्री. दुर्दशा.

फ़क़त-वि. (अ.) १ बास; पुरे. २ फक्त; केवळ.

फक्किका-स्त्री. (सं.) कूट प्रश्न. २ फसवेगिरी.

फ़क्र-पु. (अ.) १ दारिद्य. २ फकिरी. ३ अल्पसंतुष्टता.

फ़ख्र-पु. (अ.) १ अभिमान; गर्व. २ अभिमानाची गोष्ट.

फगुआ-पु. (सं.) १ शिमगा; होळी २ शिमग्यांतील गाणी. ३ शिमग्याचें पोस्त.

फगुआना-क्रि.स. (सं.) एकाद्याचा शिमगा करणें.

फगुनहट-स्त्री. (सं.) १ फाल्गुनांतील वारा. २ फाल्गुनांतील पाऊस.

फगुहारा-पु. (सं.) १ शिमग्याचे खेळांत भाग घेणारा. २ शिमग्याचें गीत गाणारा.

फजर-फजिर- स्त्री. (अ.) पहाट.

फजल-फजिल-पु. (अ.) कृपा.

फजीलत-स्त्री. (अ.) उत्कृष्टता; श्रेष्ठता.

फजीहत-ती-स्त्री. (अ.) फजीती; दुर्दशा.

फजूल-वि. (अ.) व्यर्थ; निरर्थक.

फजूलखर्च-वि. (फा.) अपव्ययी.

फजूलखर्ची-स्त्री. (फा.) अपव्यय.

फटक-पु. (सं.) स्फटिक.

फटक-क्रिवि. (सं.) फटकन; झटकन.

फटकन-स्त्री. (अनु.) भुसा; तूस इ.

फटकना-क्रि.स. (अनु.) १ पाखडणें. २ झटकणें. ३ फेकणें; मारणे. ४ कापूस पिंजणें.

फटकना-क्रि.अ. (अनु.) १ पोहोचणें येऊन ठेपणें. २ अलग होणें. ३ हातपाय आपटणें. ४ श्रम करणें.

फटका-पु. (अनु.) १ पिंजाऱ्याची धनुकली. २ फटफट वाजणारें बुजगावणें. ३ फटका (कविता). ४ तडफडाट. ५ फाटक.

फटकारना-क्रि.स. (अनु.) १ वार करणें; मारणें. २ दटकारणें; दटावणें. ३ प्राप्त करणें; मिळविणें. ४ झिडकारणें. ५ दूर करणें; हटविणें. ६ झटकणें.

फटना-क्रि.अ. (सं.) फाटणें.

फटफटाना-क्रि.स. (अनु.) १ व्यर्थ वटवट करणें. २ फटफट आवाज करणें.

फटफटाना-क्रि.अ. (अनु.) फट फट आवाज होणें.

फटा-स्त्री. (सं.) १ नागाची फडा. २ घमेंड. ३ कपट; धोका.

फटा-पु. (सं.) छिद्र; छेद.

फट्ठा-पु (सं.) १ बांबूची कामटी. २ तरट.

फट्ठी-स्त्री. (सं.) बांबूची कामटी.

फड़-स्त्री. (सं.) १ फाशांचा जुगारी डाव. २ जुगारी अड्डा. ३ पक्ष; दल. ४ दुकानदाराची खरेदी विक्रीची जागा.

फड़कना-क्रि.अ. (अनु.) १ फडफडणें. २ स्फुरणें. ३ घाबरणें.

फड़िया-पु. (सं.) १ किरकोळ धान्याचा व्यापारी. २ जुगारी अड्डयाचा मालक.

फड्डआ-वा-पु. फावडें.

फड्डई-ही-स्त्री. १ लाही. २ लहान फावडें.

फडोलना-क्रि.अ. (सं.) एखादी वस्तु उलथी पालथी वा खालीवर करणें.

फण-पु. (सं.) १ सापाची फणी; फडा. २ दोरीचा फास. ३ नावेचें टोक.

फतवा-पु. (फा.) मौलवीनें शास्त्राधारें दिलेला निर्णय.

फतह-स्त्री. (अ.) १ विजय; फत्ते. २ सफलता.

फतिंगा-पु. (सं.) पतंग (किडा).

फतीलसोज़-पु. (फा.) १ समई. २ दिवा.

फतीला-पु. (अ.) पलीता.

फतूर-पु. (अ.) १ विकार. २ दोष ३ हानि. ४ कुरापत.

फतूरिया-वि. (अ.) कुरापतखोर.

फतूह-स्त्री. (अ.) १ फत्ते; विजय. २ लढाईंतील लूट.

फतूही-स्त्री. (अ.) १ बिन बाह्यांचा सदरा; कुडता. २ लढाईंतील लूट.

फते-फतेह-स्त्री (अ.) फत्ते.

फदकना-क्रि अ. (अनु.) १ फदफदणें. २ टुणटुण उड्या मारणें.

फदका-पु. (फा.) काकवी.

फन-पु. (सं.) १ फडा. २ फेस.

फन-पु. (फा.) १ गुण; खुबी. २ हस्तकौशल्य; कला. ३ विद्या.

फनकना-क्रि.अ. (अनु.) १ फणफण आवाज करणें. २ नाचणें; डोलणें.

फनगना-क्रि.अ. (सं.) अंकुरणें.

फनगा-पु. (सं.) १ कोवळी टहाळी. २ बांबूची कामटी. ३ फुलपाखरूं.

फनना–क्रि.अ. (सं.) कामाला सुरुवात करणें.

फनफनाना–क्रि.अ. (अनु.) १ हवेमध्यें फणफण आवाज उत्पन्न करणें.

फनस–पु. (सं.) फणस.

फनी–पु. (सं.) फणी पहा.

फन्नी–स्त्री. (सं.) १ पाचर; खुंटी. २ फणी (विणकरांची).

फफदना–क्रि.अ. (सं.) १ फदफदणें. २ फुगणें; वाढणें.

फफसा–पु, (सं.) १ फुप्फुस. २ फुसका; पोकळ.

फफूंदी–स्त्री. नाडी (परकराची).

फफोला–पु. (सं.) भाजल्यामुळें आलेला फोड.

फबकना–क्रि.अ. (सं.) फुगणें; मोठे होणें.

फबती–स्त्री. १ टोमणा. २ समयानुकूल गोष्ट.

फबन–स्त्री. (सं.) शोभा; सुंदरता.

फबना–क्रि.अ. (सं.) शोभणें; खुलून दिसणें.

फबि–स्त्री. (सं.) शोभा; सौंदर्य.

फबीला–वि. (सं.) शोभिवंत.

फर–पु. (सं.) १ फळ. २ फड पहा. ३ सामना; मुकाबला. ४ चंचलता.

फरक–स्त्री. पु. (अ.) चपलता; चंचलता.

फ़रक़–पु. (अ.) फरक; भेद; अंतर.

फरकना–क्रि.अ. (सं.) १ फडफडणें; हलणें. २ उचंबळून येणें. ३ स्फुरणे. ४ फडकणें.

फरकना–क्रि. अ. (अ.) १ अलग होणें. २ फाटणें.

फरका–पु. (सं.) १ गवताचें छप्पर. २ तट्टया.

फरकाना–क्रि.स. (सं.) १ हलविणें. २ फडकाविणें.

फरचा–वि. (सं.) १ शुद्ध; पवित्र. २ स्वच्छ.

फरचाई–स्त्री. (सं.) १ शुद्धता; पवित्रता. २ सफाई.

फरचाना–क्रि.स. (सं.) १ भांडी वगैरे धुवून साफ करणें. २ पवित्र वा शुद्ध करणें.

फरजंद-फरजिंद–पु. (फा.) पुत्र.

फरजी–पु. (फा.) फरजी; वजीर (बुद्धिबळातील).

फरजी–वि. (फा.) बनावटी; नकली

फरद–स्त्री. (अ.) १ यादी. २ दुलईचा वरचा पदर. ३ दोन ओळींची कविता.

फरद–वि. (अ.) बेजोड; अनुपम.

फरना-क्रि.अ. (सं.) फळें येणें.

फरकंद-पु. (फा.) १ डावपेंच; फसवेगिरी. २ नखरा; हावभाव.

फरफर-पु. (अनु.) फडफड आवाज.

फरफुंदा-पु. (अनु.) फुलपाखरूं.

फरमाइश-स्त्री. (फा.) आज्ञा.

फरमान-पु. (फा.) फर्मान.

फरवरी-पु. (इं.) फेब्रुअरी.

फरवार-पु. खळें.

फरश-फरस-पु. (अ.) १ बिछायत; बैठक. २ सपाट जमीन. ३ फरसबंदी जमीन.

फरशी-फरसी-स्त्री. (फा.) गुडगुडी.

फरस-सा-पु. (सं.) १ परशु. २ फावडें.

फरहद-पु. (सं.) देवदार.

फरहर-वि. (सं.) १ अलग अलग सुटा. २ साफ; स्पष्ट. ३ शुद्ध; निर्मळ. ४ अंतरा अंतरावर; वरचढ; विरळ. ५ प्रसन्न. ६ चलाख.

फरहरना-क्रि. अ. (अनु.) फडफडणें; फडकणें.

फरहरा-पु. (अनु.) पताका; झेंडा.

फरहरा-वि. (अनु.) १ अलग अलग; स्पष्ट. २ शुद्ध; निर्मल. ३ प्रसन्न.

फरहरी-स्त्री. (सं.) फळ.

फराक-पु. (फा.) मैदान.

फराक-वि. (फा.) विस्तृत; लांब रुंद.

फराकत-वि. (फा.) १ विस्तृत; लांब रुंद. २ फरागत पहा.

फराखी-स्त्री. (फा.) १ विस्तार; फैलाव. २ संपन्नता. ३ घोड्याचा तंग.

फरागत-स्त्री. (अ.) १ सुटका. २ निश्चिंतता. ३ मलविसर्जन.

फराज-वि. (फा.) उंच.

फरामोश-वि. (फा.) विस्मृत.

फरार-वि. (फा.) फरारी.

फरार-ल-स्त्री. (फा.) १ विस्तार; फैलाव. २ तनखा.

फराशीस-पु. (फा.) फ्रान्स.

फरियाद-स्त्री. (फा.) १ तक्रार; गाऱ्हाणें. २ फिर्याद. ३ प्रार्थना; विनंति.

फरियाना-क्रि. (सं.) १ निवडणें; नीट करणें. २ निर्णय करणें; निवाडा करणें.

फरियाना-क्रि.अ. (सं.) १ ठरणें; निश्चित होणें. २ समज पडणें. ३ निवळून स्वच्छ होणें.

फ़रिश्ता-पु. (फा.) देवदूत.

फरी–स्त्री. (अ.) १ फरी; ढाल. २ गाडीचा आंस. ३ नांगराचा फाळ. ४ फली पहा.

फरीक–पु. (अ.) १ प्रतिस्पर्धी. २ स्वपक्षीय.

फरूआ–पु. भिक्षापात्र.

फरूई-ही–स्त्री. १ फावडें. २ मथाणी. ३ लाह्या.

फरेब–पु. (फा.) कपट; धोका; जाल.

फरेरा–पु. (अनु.) झेंडा; पताका.

फरेरी–स्त्री. जंगली फळें.

फरैदा–पु. (फा.) पोपट.

फरो–वि. (फा.) लपलेला; तिरोहित.

फरोख्ता–स्त्री. (फा.) विक्री.

फ़र्क़–पु. (फा.) फरक.

फर्ज–पु. (अ.) १ मुसलमानी धार्मिक कृत्य. २ कर्तव्यकर्म. ३ उत्तरदायित्व. ४ कल्पना.

फर्जी–वि. (फा.) १ कल्पित. २ नाममात्र.

फर्जी–पु. फरजी पहा.

फर्द–स्त्री. (फा.) १ कागद वा कापडाचा सुटा तुकडा. २ यादी. ३ रजई वा शालीचा वरचा पदर.

फर्राटा–पु. (अनु.) १ वेग; जोर. २ खर्राटा पहा.

फर्राश–पु. (अ.) नोकर.

फर्श–स्त्री. (अ.) १ जमीनीवर अंथरण्याचा कपडा. २ फरश पहा.

फलंक–पु. फलांग पहा.

फलंक–पु. (फा.) आकाश.

फल–पु. (सं.) १ फळ. २ फायदा; लाभ. ३ परिणाम. ४ गुण; प्रभाव. ५ नांगराचा फाळ. ६ क्षेत्रफळ. ७ व्याज.

फलक–पु. (सं.) १ फलक; फळा. २ पत्रा. ३ तबक. ४ पृष्ठ; पान. ५ तळहात. ६ फळ. ७ मेज ८ बाजेची वीण

फलक–पु. (फा.)१ आकाश. २स्वर्ग.

फलकना–क्रि.अ. (अनु.) फडकणें; फडफडणें.

फलका–पु. (सं.) फोड.

फलतः–अव्य. (सं.) यासाठीं; परिणामीं.

फलदान–पु. (सं.) वाङ्‌निश्चय.

फलाँ–वि. (फा.) फलाणा; आमका.

फलांग–स्त्री. (सं.) उडी.

फलांगना–क्रि.स. (सं.) उडी मारणें; ओलांडणें.

फलांश–पु. (सं.) तात्पर्य; सारांश.

फलागम–पु. (सं.) शरद ऋतु.

फलाना–पु (अ.) फलाणा; अमका.

फलालीन-लेन-लैन-पु. (इं.) फ्लॅनेलचें कापड.

फलार-पु. (स.) फराळ.

फली-स्त्री (सं.) शेंग.

फ़लीता-पु. (अ.) पलिता.

फलेंदा-पु. (सं.) टपोरें जांभुळ.

फसकडा-पु. (दे.) मांडी; फतकल.

फसकना-क्रि.अ. (अनु.) १ कपडा टरकणें. २ रुतणें; फसणें.

फसल-स्त्री. (अ.) १ मोसम; ऋतु. २ पीक.

फसली-वि. (अ.) हंगामी.

फसाद-पु. (अ.) १ बिघाड; विकार. २ दंगा; तंटा. ३ विवाद.

फसादी-वि. (अ.) तंटेखोर.

फसील-स्त्री. (अ.) गावाभोवतालचा तट.

फ़सूँ-पु. (अ.) जादूटोणा.

फ़सूगर-वि. (अ.) मांत्रिक.

फ़हम-स्त्री. (अ.) १ ज्ञान. २ धारणाशक्ति ३ बुद्धि.

फहमाइस-स्त्री. (फा.) १ शिकवण. २ आज्ञा.

फहरना-क्रि.अ. (सं.) फडफडणें; उडणें.

फहरिस्त-स्त्री. (फा.) यादी.

फहश-वि. (फा.) अश्लील.

फॉक-स्त्री. (सं.) फांक.

फॉंकडा-वि. (दे.) १ तिरका; वांकडा. २ तगडा; धष्टपुष्ट.

फाँकना-क्रि.स. (सं.) फांकणें; फक्की मारून खाणें.

फाँकी-स्त्री. (सं.) फांक.

फाँडा-पु. (सं.) वस्त्राचा कमरे-भोवतीचा भाग.

फाँद-स्त्री. (सं.) उडी.

फाँद-स्त्री. पु. (सं.) फास; फासकी.

फाँदी-स्त्री (सं.) १ रश्शी. २ उसाची मोळी.

फाँफी-स्त्री. (सं.) पापुद्रा.

फाँस-स्त्री. (सं.) १ पाश; फास. २ कामटी.

फाँसना-क्रि.स. (सं.) १ फासांत पकडणें, २ धोक्यांत आणणें. ३ जाळयांत पकडणें.

फाँसी-स्त्री. (सं.) १ फांशी. २ फांस.

फाका-पु. (अ.) उपास; फाका.

फाकामस्त-फाकेमस्त-वि. (अ.) निष्काळजी.

फ़ाख़्ताई-वि. (अ.) भुरकट लाल.

फाग-पु. (सं.) १ फाल्गुन. २ होळीचें गीत, ३ होळीचा सण.

फागन-पु. (सं.) फाल्गुन.

फाजिल-वि. (अ.) १ अधिक; ज्यादा. २ विद्वान.

फाटना-क्रि.अ. (सं.) फाटणें.

फाडना-क्रि.स. (सं.) फाडणें.

फातिहा-पु. (अ.) १ प्रार्थना. २ मृताकरितां केलेलें दान.

फानना-क्रि.स. (सं.) १ कापूस पिंजणें. २ कोणत्या तरी कार्याला आरंभ करणें.

फानूस-पु. (फा.) १ कंदील. २ झुंबर. ३ दीपगृह.

फाबना-क्रि.अ. (सं.) शोभणें.

फारखती-स्त्री. (फा.) ऋणविमोचन पत्र.

फाल-स्त्री. (सं.) १ फाळ. २ कातरा; काप.

फाल-पु. (सं.) १ फावडें. २ ढांग.

फ़ालतू-वि. (फा.) १ फालतू. २ जरुरीपेक्षां अधिक.

फ़ालसई-वि (फा.) निळसर तांबडा.

फालसा-पु. (फा.) एक आंबूस फळ.

फालिज-पु. (अ.) अर्धांग रोग.

फालूदा-पु. (फा.) एक पेय.

फावड़ा-पु. (सं.) फावडें.

फाश-वि. (फा.) उघड; प्रकट.

फासला-पु. (अ.) अंतर; दूरत्व.

फासिद-वि. (फा.) १ भांडखोर. २ चिडलेला.

फासिल-वि. (फा.) विभक्त करणारा.

फाहा-पु. (सं.) फाया.

फाहिशा-स्त्री. (फा.) छिनाल स्त्री.

फिकर-स्त्री. (फा.) फिकीर.

फिकरा-पु. (अ.) १ वाक्य. २ व्यंग्योक्ति. ३ थाप; गप्प.

फिकूर-पु. (सं.) तोंडांतून येणारा फेस.

फिट-अव्य. (अनु.) धिक्; थूड्. धिक्कार सूचक शब्द.

फिटकार-पु. (अनु.) १ धिक्कार. २ शाप. ३ थोडासा अंश; थोडासा वास.

फिटकिरी-स्त्री. (सं.) तुरटी.

फिटकी-स्त्री. (अनु.) १ तुषार. २ कापडावरील सुताचीं टोकें. ३ तुरटी.

फिटन-स्त्री. (अ.) व्हिक्टोरिया; बग्गी.

फिट्टा-वि. (अनु.) अपमानित.

फितना-पु. (अ.) १ दंगल; तंटा-बखेडा. २ एक प्रकारचें फूल. ३ एक प्रकारचें अत्तर. ४ पाप.

फ़ितर-पु. (अ.) अर्ध्या दिवसाचा उपवास.

फितरत-पु. (अ.) १ स्वभाव. २ बुद्धिमत्ता. ३ धूर्तपणा. ४ निसर्ग; सृष्टि.

फितूर-पु. (अ.) १ न्यूनता. २ खराबी; विपर्यय. ३ झगडा; भांडण.

फितूरी-वि. (अ.) १ भांडखोर. २ उपद्रवी.

फिद्वी-वि. (अ.) स्वामिभक्त.

फिद्वी-पु. (अ.) दास.

फ़िदा-वि. (अ.) १ आसक्त. २ एखाद्यासाठीं प्राण देणारा.

फिदाई-पु. (अ.) फिदा झालेला मनुष्य.

फिनिया-स्त्री. (दे.) एक कर्णभूषण.

फिरंग-पु. (अ.) १ यूरोप. २ गरमीचा रोग.

फिरंट-वि. १ विरुद्ध; फितूर. २ भांडावयास उठलेला.

फिर-क्रिवि. (सं.) १ पुन्हां. २ पुढें केव्हांतरी. ३ तेव्हां; नंतर.

फ़िरक़ा-पु. (अ.) १ जात. २ तेली. ३ पंथ.

फिरकी-स्त्री. (सं.) फिरकी; भिंगरी.

फिरता-पु. (सं.) अस्वीकार.

फिरता-वि (सं.) १ परत फिरलेला. २ परत.

फिरना-क्रि.अ. (सं.) फिरणें; सर्व अर्थ मराठी प्र.

फ़िराक़-पु. (अ.) १ वियोग. २ चिंता. ३ शोध; तपास. ४ विचार.

फ़िराग़-पु. (अ.) १ मुक्ति; सुटका. २ सवड. ३ आनंद. ४ अधिकता.

फिराना-क्रि स. (सं.) फिरविणें.

फिरार-पु. (अ.) पलायन.

फिरारी-वि. (फा.) फरारी.

फिरियाद-स्त्री. (अ.) १ वेदनासूचक शब्द; आय; हाय इ. २ आरोळी; पुकार. ३ विनंति.

फिरिश्ता-पु. (फा.) देवदूत.

फिस-वि. (अनु.) कांहीं नाहीं.

फिसड्डी-वि. (अनु.) कामांत मागें मागें पडणारा.

फिसफिसाना-क्रि. अ. (अनु.) सैल पडणें.

फिसलन-स्त्री. (सं.) १ घसरडें. २ चूक; प्रमाद.

फिसलना-क्रि.अ. (सं.) १ घसरणें. २ झुकणें; प्रवृत्त होणें.

फिसलना-वि. (सं.) घसरडा; बुळबुळीत

फिहरिश्त-स्त्री. (फा.) यादी; सूची.

फीचना-क्रि.स. (अनु.) कपडे आपटून धुणें.

फी-अव्य. (अ.) प्रत्येक; हरएक.

फीका-वि. (सं.) फिक्का.

फीता-पु. (पोर्तु.) फीत.

फीरनी-स्त्री. (फा.) खीर.

फीरोजा–पु. (फा.) नीलमणी.

फील–पु. (फा.) हत्ती.

फीलपाया–पु. (फा.) १ खांब. २ हत्ती रोग.

फीलवान–पु. (फा.) माहूत.

फीली–स्त्री. (सं.) पिंढरी.

फीस–स्त्री. (इं.) फी.

फुंकना–क्रि.अ. (अनु.) १ फुंकलें जाणें. २ जळणें. ३ राख होणें. ४ नष्ट होणें.

फुंकनी–स्त्री. (अनु.) १ फुंकणी. २ भाता.

फुंकरना–क्रि. अ. (अनु.) फुंकरणें; फू फू करणें.

फुंकवाना–क्रि.स. (अनु.) १ फुकविणें. २ जाळविणें.

फुंकार–पु. (अनु.) फूत्कार.

फुंदना–पु. (सं.) १ गोंडा. २ दोरीच्या टोंकाची गांठ.

फुंदी–स्त्री. (सं.) १ गांठ. २ फासकी.

फुंसी–स्त्री. (सं.) फुटकुळी.

फुआरा–पु. (सं.) फवारा.

फुकना–क्रि.अ. फुंकना पहा.

फुचड़ा–पु. (दे.) कापडामध्यें जागोजाग आलेलीं सुताचीं टोकें.

फुट–वि. (सं.) १ एकटा. २ पृथक.

फुटकर–वि. (सं.) फुटकळ.

फुटका–पु. (सं.) १ फोड. २ लाही

फुटकी–स्त्री. (सं.) १ गुठळी. २ एक पक्षी.

फुटेहरा–पु. (सं.) चणेफुटाणे.

फुट्टैल–ट्टौल–वि. (सं.) १ एकाकी; एकटा. २ फुटक्या नशीबाचा.

फुदकना–क्रि.स. (अनु.) १ उडया मारणें. २ हर्षानें भरून येणें.

फुदकी–स्त्री. (अनु.) एक पक्षी.

फुनंग–फुनंगी–स्त्री. (अनु.) झाडाचें टोक.

फुन–अव्य. (सं.) पुन्हा.

फुनना–पु. फुंदना पहा.

फुफँदी–स्त्री. (सं.) १ नाडी. २ नाडीची सुरगांठ.

फुफकार–पु. (अनु.) फूत्कार.

फुफी–फुफू–स्त्री. आत्या.

फुफेरा–वि. (अनु.) आते(भाऊ, बहीण इत्यादि).

फुर–वि. (सं.) सत्य.

फुरकाना–क्रि.स. फडकविणें; फडफडविणें.

फुरती–स्त्री. (सं.) शीघ्रता.

फुरतीला–वि. (सं.) चपळ.

फुरना–क्रि.अ. १ फुलणें. २ प्रकाशित होणें; चमकणें. ३ फडफडणें. ४

उच्चारणें. ५ बरोबर मनाप्रमाणें होणें. ६ प्रभाव पाडणें. ७ सफळ होणें.

फुरमान–पु (फा.) १ फर्मान. २ सनद. ३ आदेश.

फुरहरना–क्रि.अ. (सं.) स्फुरित होणें; प्रादुर्भूत होणें.

फुरहरी-फुरेरी–स्त्री. १ कंप; रोमांच. २ फडफड. ३ फाया.

फुर्ती–स्त्री. फुरती पहा.

फुलका–पु. (सं.) १ फोड. २ फुलकी. ३ कढई.

फुलचुही–स्त्री. (सं.) फुलपाखरूं.

फुलझडी-फुलझरी–स्त्री. (सं.) १ फुलबाजी. २ लावालावी; फुसकुली.

फुलरा–पु. फुँदना पहा.

फुलवाई-डी-री–स्त्री. १ फुलबाग. २ कागदाचीं फुलें पानें इ.ची वरातीच्या वेळची सजावट.

फुलसरा–पु (सं.) एक पक्षी.

फुलसुंघी–स्त्री. (सं.) फुलपाखरूं.

फुलहरा–पु. (सं.) माळी.

फुलाना–क्रि.स. (सं.) १ फुगविणें. २ आनंदित करणे. ३ फुलांनी सजविणें.

फुलव–पु. **फुलावट**–स्त्री. (सं.) १ सूज; फुगवटा. २ फुलणें.

फुलिया–स्त्री. (सं.) १ खिळा; चूक. २ खिळयाचें डोकें. ३ लवंग (दागिना).

फुलुरिया–स्त्री. (दे.) दुपटें.

फुलेरा–पु. (सं.) फुलांची छत्री.

फुलेल–पु. (सं.) १ सुवासिक तेल. २ एक फळझाड.

फुलेली–स्त्री. (सं.) सुवासिक तेलाची बरणी.

फुलौरी–स्त्री. (सं.) भजे.

फुसकारना–क्रि.अ. (अनु.) फुसकारणें.

फुसफुसा–वि. (अनु.) १ ठिसूळ. २ कडक नाहीं असा; मध्यम (तंबाख इत्यादि).

फुसलाना–क्रि स. फुस लावणें.

फुहार–पु. (सं.) तुषार.

फुहारा–पु. (सं.) फवारा.

फुही–स्त्री. तुषार.

फूँक–स्त्री. (अनु.) १ फूक; फुंकर. २ श्वास.

फूँका–पु. (अनु.) १ फुंकणें. २ फोड. ३ फुंकणी.

फूद–स्त्री. **फूँदा**–पु. (सं.) गोंडा; झुबका.

फूआ–पु. (अनु.) आत्याचा नवरा.

फूट–स्त्री. (सं.) १ फूट; वैर; बिघाड. २ मोठी काकडी.

फूटन-स्त्री. (सं.) १ तुकडा. २ पीडा; ठणका.

फूटना-क्रि.अ. (सं.) १ फुटणें. २ सांधे दुखणें.

फूटा-वि. (सं.) सांध्यांतील दुखणें.

फूफा-पु. (अनु.) आतेचा नवरा.

फूफी-फूफू-स्त्री. (अनु.) आत्या.

फूलकारी-स्त्री. (सं. + फा.) कशिद्याचें काम.

फूलदान-पु. (सं.+ फा.) फ्लावरपॉट.

फूलना-क्रि.अ.(सं.) फुलणें.

फूला-पु (सं.) १ लाही. २ काहील. ३ मोतीबिंदू.

फूली-स्त्री. (सं.) मोतीबिंदू.

फूवा-स्त्री. (अनु.) आत्या.

फूस-पु. (सं.) वाळलेलें गवत.

फूहड-फूहर-वि. (सं.) १ मूर्ख; आडाणी. २ बेढब.

फूही-स्त्री. (अनु.) १ जलकण, २ तुषार.

फेंकना-क्रि.स. (सं.) फेंकणें.

फेंकरना-क्रि अ. ओक्साबोक्षी रडणें.

फेंट-स्त्री.(सं.) १ कमरेचा घेर. २ कमरबंद. ३ फेरा. ४ फेटा.

फेंटना-क्रि.स. (सं.) १ घोटणें; २ मिसळणें. ३ पत्ते पिसणें.

फेंटा-पु. (सं.) १ फेंट १, २, ४ पहा २ सुताचा गुंडा.

फेंटी-स्त्री. (सं.) सुताची गुंडाळी.

फेकरना-क्रि.अ. १ बोडके होणें. २ फेंकरना पहा.

फेकारना-क्रि.स. बोडके करणें.

फेण-न-पु. (सं.) १ फेस. २ शेंबुड.

फेनक-पु. (सं.) १ फेस. २ एक पक्वान्न. ३ रिठ्यांनी अंग घासणें.

फेनना-क्रि.स. (सं.) फेसणें.

फेनल-फेनिल-वि.(सं.) फेसाळ.

फेनी-स्त्री. (सं.) सुतरफेणी.

फेफड़ा-पु. (सं.) फुप्फुस

फेफडी-फेफरी-स्त्री.(सं.) १ थंडीनें ओठावरील सुखलेलें कातडें. २ एक रोग.

फेरंड-पु. (सं.) कोल्हा.

फेर-पु. (सं.) १ फेरा; चक्कर. २ परिवर्तन; फेर. ३ फरक. ४ संदेह; संशय. ५ जंजाळ. ६ युक्ति; उपाय. ७ अदलाबदल. ८ तोटा. ९ भूतबाधा. १० दिशा; बाजू.

फेर-अव्य. (सं.) पुन्हा.

फेरना-क्रि.स. (सं.) फिरविणें सर्व अर्थ मराठी प्र०

फेरवट-स्त्री. (सं.) १ चक्कर. २ फेरा. ३ पेच. ४ अंतर; फरक.

फेरवा-पु. (सं.) १ सोन्याचें वळें; अंगठी. २ फेरा पहा.

फेरा-पु. (सं.) फेरा सर्व अर्थ मराठी प्रमाणें.

फेरि-अव्य. पुन्हा.

फेरी-स्त्री. (सं.) फेरी.

फेरौरी-स्त्री. (सं.) शाकारणी.

फेल-पु. (अ.) काम.

फेहरिश्त-स्त्री. यादी.

फ़ैज़-पु. (अ.) १ वृद्धि; लाभ. २ फळ; परिणाम. ३ परोपकार.

फैयाज़-वि. (अ.) दाता; उदार.

फ़ैर-स्त्री. (इं.) फैर.

फैल-(सं.) पसरलेला; विस्तृत.

फैल-पु. (अ.) १ काम; कार्य. २ खेळ. ३ नखरा.

फैलना-क्रि.अ. (सं.) १ पसरणें; फैलावणें. २ हट्ट करणें. ३ बरोबर भाग लागणें.

फैलसूफ-वि. (फा.) १ विद्याप्रेमी; विद्वान. २ धोकेबाज. ३ अपव्ययी.

फैसल-पु. (अ.) १ निर्णय देणारा. २ निर्णय.

फैसला-पु. (अ.) निर्णय.

फोंक-पु. (सं.) बाणाच्या मागची बाजू.

फोंका-पु. (सं.) १ नळकांडें. २ फूका पहा.

फोंफर-वि. (अनु.) पोकळ.

फोंफी-स्त्री. (अनु.) १ पोकळ नळी. २ फुकणी. ३ चमकी.

फोक-पु. (सं.) १ साका; गाळ. २ नीरस पदार्थ. ३ चोथा.

फोकट-वि. (सं.) फुकट.

फोकला-पु. (सं.) फळाची साल.

फोट-पु. (सं.) स्फोट.

फोडना-क्रि.स. (सं.) फोडणें.

फोडा-पु. (सं.) फोड.

फोड़िया-स्त्री. (सं.) पुटकुळी.

फ़ोता-पु. (फा.) १ कमरेला बांधावयाचा पटका. २ पगडी. ३ पागोटें. ४ शेतसारा. ५ थैली. ६ अंडकोश.

फ़ोतेदार-पु. (फा.) खजीनदार.

फोहारा-फौआरा-पु. फवारा.

फ़ौक-वि. श्रेष्ठ; उच्च.

फ़ौक-पु. श्रेष्ठता.

फौकना-क्रि.अ. (अनु.) शेखी मिरविणें.

फौज़-स्त्री. (अ.) फौज.

फौजी-वि. (अ.) फौजेसंबंधी.

फौत-फ़ौती-वि. (अ.) नष्ट; मृत.

फौत-फौती-स्त्री. (फा.) लौकर.

फौलाद-पु. (फा.) पोलाद.

ब

बंक–वि. (सं.) १ वंक. २ कठिण; दुर्गम. ३ पराक्रमी.

बंक–स्त्री. (इं.) बँक.

बंकट–वि. (सं.) वांकडातिकडा.

बंकनाल–स्त्री. (सं.) सोनाराची नळी.

बंका–वि. (सं.) १ तिरका; वाकडा. २ बांका. ३ पराक्रमी.

बंकाई–स्त्री. (सं.) वक्रता.

बँगला–वि. (सं.) बंगाली.

बंगला–पु. (सं.) १ बंगला. २ बंगाल. ३ बंगाली विडयाचें पान.

बंगला–स्त्री. (सं.) बंगाली भाषा.

बंगसार–पु. पडावांचा धक्का

बंगा–वि (सं.) १ वक्र. २ मूर्ख. ३ आडदांड.

बंचक–वि. (सं.) वंचक.

बंचना–स्त्री. (सं.) ठगी.

बंचर–पु. वनचर.

बँचवाना–क्रि.स. (सं.) वाचून येणें.

बंछना–क्रि.स. (सं.) इच्छा करणें.

बंछित–क्रि.स. (सं.) इच्छित.

बंजर–पु. (सं.) ओसाड जमीन.

बंजारा–पु. (सं.) वंजारी.

बंझा–स्त्री. (सं.) वांझ.

बँटना–क्रि.अ. (सं.) १ विभागलें जाणें. २ वांटणी होणें.

बँटवाई–स्त्री. (सं.) वाटण्याची मजूरी.

बंटा–पु. (सं.) छोटा डबा.

बंटा–वि. (सं.) बुटका; लहान आकाराचा.

बँटाई–स्त्री. (सं.) १ वाटणी. २ वाटण्याची मजूरी. ३ धान्यापैकीं हिस्सा घेऊन केलेली शेती.

बँटावन–वि. (सं.) वांटणी करणारा.

बंटी–स्त्री. १ पारध्याचें जाळें. २ लहान डबा.

बँटैया–पु. (सं.) वांटा घेणारा.

बँडेरा–पु. **बँडेरी**–स्त्री. (सं.) आढें (कौलाराचें).

बंद–पु. (फा.) १ कागद, पत्र इ. ठेवण्याचें फडकें. २ बांध. ३ शरीराचा सांधा. ४ बंद. ५ कागदाचा ताव. ६ उर्दु कवितेचा ५ किंवा ६ चरणांचा तुकडा. ७ बंधन; कैद.

बंद–वि. (फा.) बंद.

बंदगी–स्त्री. (फा.) १ प्रणाम. २ २ सेवा. ३ प्रार्थना.

बंदनवार–पु. (सं.) पानें व फुलें यांचें तोरण.

बंदना–क्रि.स. (सं.) वंदन करणें.

बंदर–पु. (सं.) वानर.

बंदर-बंदरगाह-पु. (फा.) बंदर.
बंदा-पु. (फा.) सेवक; दास.
बंदारू-वि. (सं.) वंदनीय.
बंदि-स्त्री. (सं.) १ कारावास. २ बंदी पहा.
बंदिश-स्त्री. (फा.) १ गांठ. २ रचना; बांधणी. ३ व्यवस्था. ४ षड्यंत्र. ५ दोषारोप.
बंदी-पु. (सं.) भाट.
बंदी-पु. (फा.) कैदी.
बंदी-स्त्री. (फा.) दासी.
बंदीछोर-वि. (फा.+सं.) बंधमुक्त करणारा.
बंदेरी-स्त्री. (फा.) दासी.
बंधक-स्त्री. (सं.) गहाण वस्तु.
बंधकी-स्त्री. (सं.) १ वेश्या. २ बदचालीची स्त्री.
बंधना-क्रि.अ. (सं.) १ बांधलें जाणें. २ कैद होणें. ३ दुरुस्त होणें; ठीक होणें. ४ प्रेमांत सांपडणें.
बंधान-पु. (सं.) १ परिपाठ; नियम. २ बांध. ३ तालांतील सम (संगीत).
बांधित-वि. (सं.) वांझ
बंधी-पु. (सं.) बंदी; बंधन.
बंधो-स्त्री. (सं.) रतीब; उकाडा.
बंधुआ-पु. (सं.) कैदी.
बंधेज-पु. (सं.) १ तीव्र उकाडा. २ प्रतिबंध; आळा; विरोध.
बंपुलिस-स्त्री. सार्वजनिक संडास.
बंब-स्त्री. (अनु.) १ रणभेरी. २ नगारा.
बंबा-पु. (अ.) १ पाण्याचा पंप. २ झरा. ३ नळ.
बंस-पु. (सं.) बांबू .
बंसकार-पु. बांसरी.
बंसी-स्त्री. (सं.) १ बांसरी. २ मासे मारण्याचा गळ.
बँहगी-स्त्री. (सं.) कावड.
बऊर-पु. (सं.) मोहोर (आंब्याचा).
बऊराना-क्रि.अ. (सं.) बावरणें.
बकचा-पु. बकुचा पहा.
बकठाना-क्रि स. (सं.) तुरट फळ खाल्ल्यानें तोंड बिघडणें.
बकतर-पु. (फा.) चिलखत.
बकना-क्रि.स. (सं.) बकणें; बड बड करणें
बकरना-बकराना-क्रि.स. (सं.) १ आपल्याशींच बडबडणें. २ स्वतःच कबूल करणें.
बकल-ला-पु. (सं.) १ वल्कल. २ फळाची साल.
बकवाद-पु. (सं.) बकवाद.

बकवास-स्त्री. (सं.) १ बकवाद. २ बकवाद करण्याची संवय. ३ बकवाद करण्याची इच्छा.

बकवृत्ति-वि. (सं.) कपटी.

बकस-पु. (इं.) बॉक्स.

बकसना-क्रि. स. (सं.) १ देणें; प्रदान करणें. २ माफ करणें; सोडून देणें.

बकसा-पु. (दे.) एक चारा.

बकसीला-वि. तुरट.

बकसीस-स्त्री. (फा.) बक्षिस.

बकसुआ-वा-पु. (इं.) बक्कल.

बकाना-क्रि.स. (सं.) १ बकविणें. २ पाठ करविणें.

बकाया-पु. (अ.) १ उरलेला; शेष. २ बचत.

बकुचना-क्रि.अ. (सं.) संकुचित होणें.

बकुचा-पु. (सं.) छोटें गाठोडें.

बकुचाना-क्रि. स. (सं.) बोचकें पाठींगळीस घेणें.

बकुचा-स्त्री. (सं.) १ एक औषधी वनस्पति. २ लहान गठडी.

बकुरना-क्रि.अ. बकरना पहा.

बकुला-पु. (सं.) बगळा.

बकोटा-स्त्री. (सं.) चिमूट.

बकोटना-क्रि.स. (सं.) चिमटा घेणें; ओरखडणें.

बक्कल-पु. (सं.) १ साल. २ टरफल.

बक्काल-पु. (अ.) वाणी.

बक्की-वि. (सं.) बकवादी; वाचाळ.

बक्कुर-पु. (सं.) बोल; वचन.

बक्स-पु. (इं.) बॉक्स.

बखत-पु. (अ.) वेळ; वक्त.

बखतर-पु. (फा.) चिलखत; कवच.

बखरा-पु. (फा.) भाग; हिस्सा.

बखरी-स्त्री. घर.

बखरैत-वि. हिस्सेदार.

बखान-पु. (सं.) १ वर्णन; कथन. २ प्रशंसा.

बखानना-क्रि.स. (सं.) १ वर्णन करणें. प्रशंसा करणें. ३ शिवीगाळ करणें.

बखार-पु. (सं.) धान्याची कोठी.

बखिया-पु. (फा.) पक्की शिवण.

बखियाना-क्रि.स. (फा.) शिवण घालणें.

बखील-वि. (सं.) कंजूष.

बखूबी-क्रिवि. (फा.) १ चांगल्या प्रकारें. २ पूर्णतया.

बखेड़ा-पु. (सं.) बखेडा.

बखेरना-क्रि.स. (सं.) विखुरणें; पसरणें.

बख्त-पु. (फा.) भाग्य; नशीब.

बख्तर-पु. (फा.) चिलखत.

बख्शना-क्रि.स. (फा.) १ क्षमा करणें; सोडून देणें. २ दान करणें. ३ सोडणें.

बख्शिश-बख्शीश-स्त्री. (फा.) १ दानशीलता. २ बक्षिस. ३ क्षमा.

बगछूट-बगटूट-क्रिवि. (सं.) अतिशय वेगानें.

बगदना-क्रि.अ. (सं.) १ बिघडणें. २ चुकणें; भुलणें.

बगदहा-वि. (सं.) बुजरा.

बगमेल-पु. (सं.) १ बरोबरी २ बरोबरीनें चालणें.

बगमेल-क्रिवि. (सं.) बरोबर; जोडीनें.

बगर-पु. (सं.) १ प्रासाद. २ अंगण. ३ घर. ४ गव्हाण.

बगर-स्त्री. (फा.) बगल.

बगरना-क्रि.अ. (सं.) विखुरणें.

बगल-स्त्री. (फा.) १ बगल; बाजू.

बगला-पु. (सं.) बगळा.

बगलियाना-क्रि.अ. (फा.) बगल देणें.

बगली-वि. (फा.) बाजूचा; बगले-संबंधी.

बगली-स्त्री. (फा.) १ सुई दोऱ्याची पिशवी. २ सदऱ्याच्या बगलेंत लाव-लेला तुकडा.

बगलौहा-वि. (फा.) तिरका.

बगा-पु. (फा.) अंगरखा.

बगा-पु. (सं.) बगळा.

बगाना-क्रि.स. (सं.) फिरावयास जाणें.

बगाना-क्रि.अ. (सं.) धावणें.

बगार-पु. (दे.) गव्हाण.

बगारना-क्रि.स. (सं.) विखुरणें.

बग़ावत-स्त्री. (अ.) बंड.

बग़िचा-स्त्री. **बगीचा**-पु. बगीचा; बाग.

बगुला-पु. (सं) बगळा.

बगूला-पु. (सं.) वावटळ.

बगेडी-री-स्त्री. (दे.) एक चिमणी-सारखा पक्षी.

बग़ैर-अव्य. (अ.) खेरीज; शिवाय; विना.

बघंबर-पु. (सं.) व्याघ्रांबर.

बघना-बघहाँ-पु. **बघनहियाँ**-वाघनख.

बघार-पु. (सं.) फ़ोडणी.

बघारना-क्रि.स. (सं.) १ फोडणी देणें. २ योग्यतेपेक्षां अधिक बोलणें.

बच-पु. (सं.) वचन; बोल.

बचकाना-वि. (सं.) १ बालकांना योग्य. २ बालकाप्रमाणें.

बचत-स्त्री. (सं.) १ बचत. २ फायदा. ३ बचाव.

बचना-क्रि.अ. (सं.) बचणें.

बचपन-पु. (सं.) बालपण.

बचा-पु. (सं.) बालक.

बचाना-क्रि.स. (सं.) बचाविणें.

बचून-पु. (सं.) अस्वलाचें पिल्लू.

बच्चा-पु. (सं.) अर्भक.

बच्चा-वि. (सं.) अज्ञान.

बच्चादान-पु. गर्भाशय.

बच्छ-पु. (सं.) १ वासरूं. २ बालक.

बच्छल-वि. (सं.) वत्सल.

बच्छा-पु. (सं.) वासरूं.

बछडा-बछरा-बछरू-बछवा-पु. (सं.) गाईचें वासरूं.

बछेडा-पु. (सं.) घोडयाचें तट्टू.

बजंत्री-पु. (सं.) वाजंत्रीवाला.

बजकना-क्रि.अ. (अनु.) सडणें; फदफदणें.

बजना-क्रि.अ. (सं.) वाजणें.

बजनिया बजनिहाँ-पु. स्त्री. (सं.) वाजविणारा.

बजनी-नू-वि. (सं.) वाजणारें.

बजबजाना-क्रि.स. (अनु.) सडणें; फदफदणें.

बजर-पु. (सं.) वज्र.

बजरबट्टू-पु. (सं.) एक वृक्ष.

बजवाई-स्त्री. (सं.) वाद्य वाजविल्याबद्दलचा मोबदला

बजवैया-वि. (सं.) वाजविणारा.

बजा-वि. (फा.) वाजवी.

बजागि-स्त्री. (सं.) विद्युत्.

बजाज-पु. (अ.) कापडाचा व्यापारी.

बजाजा-पु. (अ.) कापड बाजार.

बजाना-क्रि.स. (सं.) वाजविणें.

बजाय-अव्य. (फा.) बद्दल; ऐवजी.

बजार-पु. (फा.) बाजार.

बजारी-वि. (फा.) १ बाजारी. २ सामान्य.

बजुज़-अव्य. (फा.) शिवाय; खेरीज.

बजूखा-पु. बिजूखा पहा.

बज्जर-पु. (सं.) वज्र.

बझाना-क्रि स. (सं.) फसविणें; जाळयांत पकडणें.

बट-पु. (सं.) १ एक पक्वान्न. २ लहान वरवंटा. ३ वजन; माप. ४ वड. ५ पीळ; वट. ६ मार्ग.

बटखरा-पु. (सं.) वजन (लोखंडी शेर; पावशेर इ.).

बटन-स्त्री. (सं.) १ पीळ. २ वीण.

बटना-क्रि.अ. (सं.) सूत, दोरी इ. वळणें.

बटपरा--बटपार--बटमार-पु. लुटारू; वाटमाऱ्या.

बटला-पु. (सं.) १ मोठा गुंड. २ पातेलें.

बटली--बटलोई-स्त्री. १ लहान गुंड. २ लहान पातेलें.

बटवार-पु. (सं.) १ पहारेकरी. २ जकातदार.

बटा-पु. (सं.) १ गोळा. २ चेंडू. ३ रोडा. ४ वाटसरू.

बटाई-स्त्री. (सं.) १ दोर किंवा सूत वळणें. २ वळण्याची मजूरी.

बटाऊ-पु. (सं.) पथिक.

बटाक-वि. (सं.) मोठा; उंच.

बटाना-क्रि.अ. (सं.) बंद होणें. थांबणें.

बटिया-स्त्री. (सं) १ गोळा; गोल तुकडा. २ दगडी बत्ता.

बटी-स्त्री. (सं.) १ गोळी. २ एक पक्वान्न. ३ बगीचा.

बटुरना-क्रि.अ. (सं.) १ आक्रसणें; मिटणें. २ एकत्र होणें.

बटुआ-वा-पु. (सं.) १ बटवा. २ मोठा गुंड.

बटेर-स्त्री. (सं.) होला.

बटेरा-पु. (सं.) कटोरा.

बटोई-पु. बटोही पहा.

बटोर-पु. (सं.) १ जमाव. २ ढीग. ३ कचऱ्याचा ढीग.

बटोरन-पु. (सं.) १ ढीग. २ धान्याची रास. ३ कचऱ्याचा ढीग.

बटोरना-क्रि.स. (सं.) एकत्र करणें; गोळा करणें.

बटोहिया-बटोही-पु. (सं.) वाटसरु.

बट्ट-पु. (सं.) १ गोळा. २ चेंडू. ३ पीळ. ४ वजन.

बट्टा-पु. (सं.) १ तोटा. २ दलाली. ३ बत्ता (दगडी). ४ गोळा; गोटा. ५ कटोरा. ६ उकडलेली सुपारी.

बट्टाखाता-पु. बुडीत खातें.

बट्टाढाल-वि. (सं.) अतिशय सपाट व गुळगुळीत.

बट्टी-स्त्री. (सं.) १ बत्ता; वरवंटा. २ वडी. ३ लहान गोल तुकडा.

बड़-स्त्री. (अनु.) बडबड.

बड़-पु. (सं.) वड.

बड़प्पन-पु. (सं.) मोठेपणा.

बड़बड-स्त्री. (अनु.) बडबड.

बड़बोल-वि. बडबड्या.

बड़वारी-स्त्री. (सं.) १ मोठेपणा. २ प्रशंसा.

बड़हार-पु. (सं.) लग्नाची जेवणावळ.

बड़ा-वि. (सं.) मोठा.

बड़ादिन-पु. (सं.) नाताळचा सण.

बड़ाबोल-पु. (सं.) घमेंडीचें बोलणें.

बड़ी-वि. स्त्री. (सं.) मोठी.

बड़ी-स्त्री. (सं.) १ एक पक्वान्न. २ वडी.

बड़ीमाता-स्त्री. (सं.) देवींचा आजार.

बड़ेरर-पु. (दे.) झंझावात.

बड़ेरा-वि. (सं.) १ मोठा; महान. २ मुख्य; प्रधान.

बड़ौना-स्त्री. (सं.) स्तुति.

बढई-पु. (सं.) सुतार.

बढना-क्रि.अ. (सं.) वाढणें.

बढनी-स्त्री. (सं.) १ केरसुणी. २ आगाऊ पैसे किंवा धान्य.

बढावा-पु. (सं.) प्रोत्साहन.

बढिया-वि. (सं.) उत्तम

बढोतरी-स्त्री. (सं.) १ बढती. २ उन्नति; प्रगति.

बतख-स्त्री. (अ.) बदक.

बतचल-वि. (सं.) बक्रवादी; वाचाळ.

बतबढाव-पु. (सं.) वितंडवाद.

बतरस-पु. गप्पागोष्टींतील मजा.

बतरान-पु. (सं.) गप्पागोष्टी.

बतलाना - बताना-क्रि.स. १ सांगणें. २ समजाविणें. ३ दाखविणें.

बताशा-सा-पु. १ बत्तासा. २ भुईनळा. ३ बुडबुडा.

बतास-पु. (सं.) १ वातरोग. २ वायु.

बतिया-पु. (सं.) कोंवळें फळ.

बतिया-स्त्री. (सं.) बात पहा.

बतियार-स्त्री. (सं.) बोलणें; संभाषण.

बत्तू-पु. कलाबतू.

बतौर-क्रिवि. (अ.) १ तऱ्हेनें; प्रकारें. २ रीतसर. ३ समान; सदृश.

बत्तक-पु. (अ.) बदक.

बत्ती-स्त्री. (सं.) १ वात. २ मेणबत्ती. ३ दिवा. ४ पलीता. ५ पेटी.

बथान-पु. (सं.) गोठा.

बद-स्त्री. (सं.) १ सुजल्यामुळें आलेली गांठ. २ बदला.

बद-वि. (फा.) १ खराब. २ दुष्ट; खल. ३ उघडा.

बदअमली-स्त्री. (फा.) अंदाधुंदी.

बदइंतजामी-स्त्री. (फा.) अव्यवस्था.

बदकार-वि. (फा.) १ कुकर्मी. २ व्यभिचारी.

बदकिस्मत-वि. (फा.+अ.) अभागी.

बदख्वाब-वि. (फा.) अनिष्ट चिंतणारा.

बदगुमान-वि. (फा.) संशयानें पाहणारा.

बदगोई-स्त्री. (फा.) १ निंदा. २ चुगली.

बदतमीज-वि. (फा.) उद्धट.

बदतर-वि. (फा.) अतिशय वाईट.

बददियानती-स्त्री. (फा.+अ.) विश्वासघात.

बददुआ-स्त्री. (फा.+अ.) शाप.

बदन-पु. (फा.) शरीर.

बदन-पु. (सं.) तोंड.

बदना-क्रि.स.(सं.) १ वदणें; बोलणें. २ मानणें; स्वीकारणें. ३ ठरविणें. ४ पैज लावणें. ५ बधणें.

बदनुमा-वि. (फा.) कुरुप.

बदपरहेज-वि. (फा.) कुपथ्य करणारा.

बदबू-स्त्री. (फा.) दुर्गंध.

बदमजगी-स्त्री. (फा.) बेबनाव.

बदमस्त-वि. (फा.) १ निशेमध्यें चूर. २ लंपट.

बदमिजाज-वि. (फा.) चिडखोर.

बदर-पु. (फा.) १ बोरीचें झाड. २ कपास. ३ सरकी.

बदर-क्रिवि. (सं.) बाहेर.

बदरनवीसी-स्त्री. (फा.) १ हिशेब तपासणी. २ हिशेबांत गडबड.

बदरा-पु. (सं.) मेघ.

बदराह-वि. (फा.) १ कुमार्गी. २ दुष्ट.

बदल-पु. (अ.) बदल; फरक.

बदला-पु. (अ.) बदला.

बदली-स्त्री. (सं.) दाट ढग.

बदली-स्त्री. (फा.) १ बदली; ऐवजी. २ बदली.

बदलौवल-स्त्री. (फा.) अदलाबदल.

बदशकल-वि. (फा.) बेडौल; कुरूप.

बदसलूकी-स्त्री. (फा+अ.) १ अशिष्ट व्यवहार. २ अपकार.

बदसूरत-वि. (फा.+अ.) कुरूप.

बदस्तूर-क्रिवि. (फा.) जसेंच्या तसें; नियमानुसार.

बदहज़मी-स्त्री. (फा.) अजीर्ण.

बदहवास-वि. (फा.) १ बेशुद्ध. व्याकुळ; उद्विग्न. ३ शिथिल; श्रान्त.

बदा-वि. (सं.) भाग्यलिखित.

बदाबदी-स्त्री. (सं.) चढाओढ.

बदि-स्त्री. (सं.) बदला.

बदि-अव्य. ऐवजी; बदली.

बदी-स्त्री. (फा.) अहित; अपकार.

बदी-स्त्री. (सं.) कृष्ण पक्ष; वद्य.

बदे-अव्य. (सं.) करितां; खातर.
बदौलत-क्रिवि. (फा.) १ द्वारा. २ मुळें; कारणानें.
बद्दर-बद्दल-पु. बादल पहा.
बद्दू-वि. (दे.) बदनाम.
बद्धी-स्त्री. (सं.) १ रश्शी; वादी. २ एक अलंकार.
बधाई-बधाया-पु. (सं.) स्त्री. १ वृद्धि २ पुत्रजन्मोत्सव. ३ मंगल-प्रसंगींचें गाणेंबजावणें. ४ आनंदोत्सव. ५ पुत्र जन्माबद्दलचें अभिनंदन. ६ शुभाशीर्वाद. ७ भेट; नजराणा.
बधाना-क्रि.स. (सं.) वध करविणें.
बधावना-बधावा-पु. (सं.) १ नजराणा. २ अभिनंदन.
बधिया-पु. (सं.) खच्ची केलेला बैल, घोडा वगैरे.
बधिर-पु. (सं.) बहिरा.
बधिरता-स्त्री. (सं.) बहिरेपणा.
बधूटी-स्त्री. (सं.) १ सून. २ सौभाग्यवती स्त्री.
बधूरा-पु. (सं.) बगळा.
बधैया-स्त्री. बधाई पहा.
बनक-स्त्री. (सं.) १ बनावट; सजावट. २ वेश. ३ जंगलांत उत्पन्न झालेले जिन्नस उदा० गोंद; लाकूड; मध इ.
बनजारा-पु. (सं.) १ वंजारी. २ व्यापारी.
बनजी-पु. (सं.) १ व्यापार. २ व्यापारी.
बनत-स्त्री. (सं.) १ रचना; बनावट. २ मेळ. ३ कपडयावरील वेलबुट्टी.
बनद-पु. (सं.) मेघ.
बनना-क्रि.स. (सं.) बनणें. मराठी प्रमाणें सर्व अर्थ.
बनानि-स्त्री. (सं.) १ बनावट; सजावट. २ थाट शृंगार.
बनबाहन-पु. (सं.) नौका.
बनबिलाव-पु. (सं.) रानमांजर.
बनरा-पु. (सं.) १ वानर. २ नवरदेव. ३ विवाहप्रसंगींचें मंगल गीत.
बनरी-स्त्री. (सं.) नव वधू.
बनवाना-क्रि.स. (सं.) बनवून घेणें.
बनवारी-पु. (सं.) श्रीकृष्ण.
बनवैया-पु. (सं.) बनविणारा.
बनसार-पु. (सं.) नावेचा धक्का.
बनाइ-य-क्रि. वि. (सं.) अत्यंत; नितांत.
बनात-स्त्री. उंची लोकरीचें कापड.
बनाना-क्रि.स. (सं.) बनविणें.
बनाम-क्रिवि. (फा.) १ नांवानें; नांवावर. २ विरुद्ध.

बनाय-क्रिवि. (सं.) १ पूर्णतया. २ चांगल्या प्रकारें.

बनाव-पु. (सं.) १ बनावट; रचना. २ सजावट. ३ युक्ति; उपाय.

बनावट-स्त्री. (सं.) १ बनावट; रचना. २ वरवरचा देखावा; बनवाबनवी.

बनावटी-वि. (सं.) बनावट; नकली.

बनावन-पु. (सं.) धान्यांतील खडे पाकड इत्यादि.

बनावनहारा-पु. (सं.) १ रचयिता. २ सुधारणारा; दुरुस्त करणारा.

बनास्पती-स्त्री. (सं.) वनस्पति.

बनि-वि. (सं.) पूर्ण; सर्व; एकंदर.

बनिज-पु. (सं.) १ व्यापार; वाणिज्य. २ व्यापाराचा माल. ३ श्रीमंत प्रवासी.

बनिजना-क्रि.स. (सं.) १ व्यापार करणें. २ विकत घेणें.

बनिजारा-पु. (सं.) वंजारी;व्यापारी.

बनिजारिन--बनिजारी---स्त्री. वंजारीण.

बनिया-पु. (सं.) व्यापारी.

बनियाइन-स्त्री. (इं.) गंजीफ्राक.

बनिस्बत-अव्य. (फा.) च्यापेक्षां.

बनिदार-पु. (सं.) शेतावरील कुळ.

बनी-स्त्री. (सं.) १ वनाचा एक भाग. २ बाग. ३ नववधू. ४ स्त्री;नायिका.

बनी-पु. (सं.) वाणी; बनिया.

बनेठी-स्त्री. (सं.) बोथाटी.

बनैला-वि. (सं.) रानटी; वन्य.

बनौटी-वि. (सं.) कपाशी; कापसाच्या फुलाप्रमाणें.

बनौरी-स्त्री. (सं.) गार; हिमकण.

बप-पु. (सं.) बाप.

बपना-क्रि.स. (सं.) बी पेरणें.

बपौती-स्त्री. (सं.) वडिलार्जित संपत्ति.

बप्पा-पु. (सं.) बाप.

बफारा-पु. (सं.) वाफारा.

बफौरी-स्त्री. (सं.) उकडलेल्या डाळीच्या पिठाची वडी.

बबर-पु. (फा.) १ सिंह. २. जाड कांबळें.

बबुआ-पु. (सं.) १ लहान मुलगा किंवा जावई यांना हांक मारताना योजण्याचें संबोधन २ जमीनदार.

बबुई-स्त्री. (सं.) १ कन्या. २ लहान नणंद.

बबूला-पु. (इं.) १ वावटळ. २ बुडबुडा.

बम-पु. (इं.) बॉंब.

बम-पु. (अनु.) बम बम शब्द.

बमचख-स्त्री (अनु.) १ आरडा ओरडा. २ भांडण; वादविवाद.

बमना-क्रि.स. (सं.) ओकणें.

बमीठा-पु. (सं.) वारूळ.

बमुजिब-क्रिवि. (फा.) अनुसार; प्रमाणें.

बयन-पु. (सं.) वचन; वाणी.

बयना-क्रि.स. (सं.) १ बी पेरणें. २ वर्णन करणें; सांगणें.

बयसवाला-वि. (सं.+फा.) तरुण.

बयससिरोमनि-पु. (सं.) तारुण्य.

बया-पु. (सं.) एक पक्षी.

बया-पु. (अ.) धान्य तोलणारा.

बयान-पु. (फा.) १ वर्णन. २ वृत्तान्त.

बयाना-पु. (अ.) बयाणा.

बयाबान-पु. (फा.) १ वाळवंट. २ जंगल; ओसाड स्थान.

बयार-रि-स्त्री. (सं.) हवा.

बयारा-पु. (सं.) १ हवेचा झोका. २ तुफान.

बयाला-पु. (सं.) १ झरोका. २ कोनाडा.

बयालिस-वि. (सं.) बेचाळीस.

बयासी-वि. (सं.) ब्यायशीं.

बर-पु. (सं.) १ नवरदेव. २ वर; आशीर्वाद. ३ वड. ४ बल. ५ रेघ; रेषा.

बर-अव्य. (फा.) वर; वरती.

बर-अव्य. (सं.) परंतु; पण.

बर-वि. (सं.) १ श्रेष्ठ. २ पूर्ण.

बरकंदाज-पु. (अ+फा.) १ लाठीधारी शिपाई. २ बंदुकवाला शिपाई. ३ चौकीदार.

बरकत-स्त्री. (अ.) १ विपुलता; बरकत. २ अंत; समाप्ति. ३ फायदा; ४ एक. ५ धनदौलत. ६ कृपा.

बरकना-क्रि.स. (सं.) १ निभावणें; अनिष्ट टळणें. २ दूर रहाणें; हटणें.

बरकरार-वि. (फा.) १ कायम; स्थिर. २ उपस्थित.

बरकाज-पु. (सं.) विवाह.

बरकाना-क्रि.अ. (सं.) १ निवारणें; बचावणें. २ आनंदित करणें; मोहित करणें.

बरख-पु. (सं.) वर्ष.

बरखना-क्रि.अ. (सं.) पाऊस पडणें; वर्षणें.

बरखा-स्त्री. (सं.) १ वृष्टि. २ पावसाळा.

बरखास-स्त-वि. (फा.) बरखास्त.

बरखिलाफ़-क्रिवि. (फा.+अ.) विरुद्ध.

बरगद-पु. (सं.) वट वृक्ष.

बरछा-पु. (सं.) भाला.

बरजनि–स्त्री. (सं.) १ मनाई. २ आडकाठी. ३ अडचण.

बरजबान–वि. (फा.) तोंडपाठ.

बरजोर–वि. (सं.+फा.) १ बलवान. २ अत्याचारी.

बरजोरे–क्रिवि. (सं.+फा.) १ बळजोरीनें. २ जोरानें.

बरजोरन–पु. (सं.) १ विवाह. २ वर-वधूंच्या वस्त्रांना एकत्र गांठ मारण्याचा विधि.

बरजोरी–स्त्री. (सं.+फा.) बळजबरी.

बरत–पु. (सं.) व्रत.

बरत–स्त्री. (सं.) रश्शी.

बरतन–पु. (सं.) १ भांडें. २ वर्तन.

बरतनी–स्त्री. (सं.) १ धूळ पाटी. २ लिहिण्याची शैली.

बरतर–वि. (फा.) श्रेष्ठतर.

बरतरफ़–वि. (सं.+फा.) २ कडेला. २ काढून टाकलेला; दूर केलेला.

बरताना–क्रि.स. (सं.) वाटणें; देणें.

बरताव–पु. (सं.) वर्तणूक.

बरती–वि. (सं.) व्रत करणारा.

बरतोर–पु. (सं.) केसतूट.

बरद्वान–पु. (फा.) सोसाट्याचा वारा.

बरदाना-बरदवाना–क्रि.स.(सं.) फळविणें.

बरदाफराश–पु. (फा.) गुलामांचा धनी.

बरदार–वि. (फा.) १ वाहणारा; धारण करणारा. २ पालन करणारा.

बरदास्त–स्त्री. (फा.) १ सहनशक्ति. २ जांगड माल आणणें.

बरदौर–पु. (सं.) गोशाळा.

बरध-धा–पु. (सं.) बैल.

बरनन–पु. (सं.) वर्णन.

बरना–क्रि.स. (सं.) १ वरणें. २ दान देणें. ३ नियुक्त करणें. ४ वळणें पीळ घालणें.

बरना–क्रि.स. (सं.) जळणें.

बरनेत–पु. (सं.) वरपूजन.

बरबंड–वि. (सं.) १ बलवान्. २ उद्धट.

बरबर–स्त्री. (अनु.) बडबड.

बरबस–क्रिवि. (सं.) १ बलपूर्वक. २ व्यर्थ.

बरबाद–वि. (फा.) नष्ट.

बरम–पु. (सं.) चिलखत.

बरमा–पु. (दे.) भोक पडण्याचें यंत्र; गिरमीट.

बरम्हाव–पु. (सं.) १ ब्राह्मणत्व. २ ब्राह्मणाचा आशीर्वाद.

बरवट–स्त्री. (सं.) पाणथरीचा रोग.

बरस–पु. (सं.) वर्ष.

बरसगाँठ–स्त्री. (सं.) वाढदिवस.
बरसना–क्रि.अ. (सं.) वर्षाव होणें.
बरसाइत–स्त्री. (सं.) वटसावित्री.
बरसात–स्त्री. (सं.) वर्षाऋतु.
बरसाना–क्रि.स. वृष्टि करणें.
बरसायत–(सं.+अर.) शुभमुहूर्त.
बरसी–स्त्री. (सं.) वर्षश्राद्ध.
बरसौंड़ी-ढी–स्त्री. (सं.) वार्षिक कर.
बरहम–वि. (फा.) रागावलेला; भडकलेला.
बरहा–पु. (सं.) पाण्याचा पाट.
बरहा–पु. (दे.) जाड दोरखंड.
बरहा–पु. (सं.) १ मोर. २ कोंबडा. ३ आग.
बरही–स्त्री. (सं.) लांडोर.
बरही–स्त्री. (सं.) बारसें.
बरही–स्त्री. (दे.) १लांकडांची मोळी. २ दोरखंड.
बरहौ–पु. (सं.) बारसें.
बरांउल–पु. (दे.) १ दोरखंड. २ व्हरांडा.
बरा–पु. (सं.) १ वडा. २ वड.
बराक–पु. (सं.) १ शिव; शंकर. २ लढाई.
बराक–वि. (सं.) १ शोचनीय. २ नीच; अधम. ३ बिचारा.
बरात–स्त्री. (सं.) १ वरात. २ मिरवणूक. ३ स्मशानयात्रा.
बराना–क्रि.अ. (सं.) १ प्रसंग आला असताहि एकादी मतलबाची गोष्ट न सांगणें. २ जाणून बुजून एकादी गोष्ट वगळणें. ३ रक्षण करणें. ४ शेतांतून उंदीर हांकलणें. ५ शेताला पाणी देणें.
बराना–क्रि.स. (सं.) १ छाटणें; निवडणें. २ जाळणें.
बराबर–वि. (फा.) १ समान. २ ठीक: बरोबर. ३ सपाट.
बराबर–क्रिवि. (फा.) १ एकसारखा; निरंतर. २ एका ओळींत. ३ बरोबर; सह. ४ नेहमी; सदा.
बराबरी–स्त्री. (फा.) १ बरोबरी; तुलना. २ सादृश्य. ३ सामना.
बरामद–वि. (फा.) १ बाहेर आलेला. २ हरवलेला किंवा चोरीस गेलेला माल परत मिळविणें.
बरामदा–पु. (फा.) १ व्हरांडा; पडवी. २ ओसरी.
बराय–अव्य. (फा.) करितां; साठीं.
बराव–पु. (सं.) बचाव; निवारण.
बरास–पु. (सं.) भीमसेनी कापूर.
बराह–क्रिवि. (फा.) १ द्वारा; कडून. २ प्रमाण; तऱ्हेनें.

बरियाई–क्रिवि. (सं.) जबरदस्तीनें.
बरियार–वि. (सं.) बलवान.
बरी–स्त्री. (सं.) वडी
बरी–वि.(फा.) मुक्त; सुटलेला.
बरु-बरुक–अव्य. (सं.) बरें; कांहीं हरकत नाहीं.
बरुआ-बरुवा–पु. (सं.) १ मुंजा-मुलगा. २ व्रतबंध. ३ बांबूची कामटी.
बरुनी–स्त्री. पापणीचें केंस.
बरेंढा-बरेंडा–पु. **बरेंडी**–स्त्री.(सं.) आढें.
बरे–क्रिवि. (सं.) बळें; जोरानें.
बरे–अव्य.(सं.) १बदली. २निमित्त.
बरेखी-बरेषी–स्त्री. (सं.) १ एक बाहुभूषण. २ वर किंवा वधू परीक्षा. ३ विवाहनिश्चिति.
बरेत-ता–पु. (सं.) दोरखंड.
बरेरी–पु.(दे.) गुराखी.
बरोक–पु. (सं.) १ हुंडा करणी इ० २ सेना.
बरोठा–पु. (सं.) १ देवडी. २ दिवाणखाना.
बरोबर–वि. (सं.) बरोबर.
बरोह–स्त्री. (सं.) पारंबी.
बर्क–स्त्री. (अ.) वीज.
बर्क़–वि. (अ.) १ चलाख. २ वाकब-गार.
बर्ग–पु. (फा.) १ झाडाचें पान. २ सामग्री.
बर्जना–क्रि.स. (सं.) वर्ज करणें.
बर्त्ताव–पु. (सं.) बरताव पहा.
बर्फिस्तान–पु. (फा.) हिमप्रदेश.
बर्बर–वि. (सं.) १ असभ्य मनुष्य. २ हत्यारांचा आवाज. ३ कुरळे केस.
बर्बर–वि. (सं.) १ असभ्य. २ बांक दार; कुरळे (केस).
बर्र–पु. (अ.) १ अरण्य. २ कोरडी जमीन.
बर्राक़–वि. (अ.) १ लखलखीत; चमकणारा. २ चपल; गतिमान्. ३ शुभ्र. ४ धूर्त. ५ पूर्णपणें अभ्यस्त. ६ तीव्र.
बर्राना–क्रि.अ. (अनु.) १ बकणें. २ झोपेंत बरळणें.
बर्रै–पु. (सं.) गांधील माशी.
बलंद–वि; (फा.) उंच.
बल–पु. (सं.) १ बळ; शक्ती. २ पीळ; आटा; पेच. ३ आधार. ४ आसरा; भरवसा. ५ सेना. ६ बाजू. ७ फेरा; वळसा. ८ पीळ; वाकडेपणा ९ चुणी. १० मुरड. ११ तोटा; फरक; अंतर.

बलकना–क्रि.अ. (अनु.) १ उकळी फुटणें. २ जोमांत असणें.

बलकाना–क्रि.स. (अनु.) १ उकळविणें. २ उत्तेजित करणें.

बलगम–पु. (अ.) श्लेष्मा; कफ.

बलना–क्रि.अ. (सं.) जळणें; पेटणें.

बलबलाना–क्रि.अ. (अनु.) बरळणें.

बलबलाहट–स्त्री. (अनु.) १बरळणें. २ अहंकार. आवेश.

बलबीर–पु. (सं.) श्रीकृष्ण.

बलम–पु. (सं.) प्रियतम; पति.

बलवंड–वि. (सं.) पराक्रमी.

बलवा–पु. (फा.) १ दंगा. २ बंड.

बलवाई–पु. (फा.) १ बंडखोर. २ दंगेखोर.

बलसुम–वि. (सं.) वाळूमिश्रित.

बला–स्त्री. (सं.) १ आपत्ति. २ दु:ख; कष्ट. ३ भूत. ४ भूतबाधा. ५ रोग.

बलाई–स्त्री. **बलाय**–पु. (अ.) १ बला पहा. २ पिच्छा पुरविणारा शत्रु; लचांड. ३ बोटाच्या पेराला होणारा रोग.

बलि–पु. (सं.) १ शेतीचा सारा; कर. २नजराणा; भेट. ३ पूजासाहित्य. ४ एक यज्ञ. ५ भक्ष्य. ६ नैवेद्य. ७ बळी.

बलि–स्त्री. (सं.) १ बलि पहा. २ सुरकुती. ३ पुटकुळी. ४ सखी.

बलिहारना–क्रि.स. (सं.) अर्पण करणें.

बलिहारी–स्त्री. (सं.) आत्मार्पण; बलिदान.

बली–वि. (सं.) बलवान.

बली–स्त्री. (सं.) वळी; सुरकती.

बलीमुख–पु. (सं.) वानर.

बलुआ–वि. (सं.) वाळूमिश्रित.

बलैया–स्त्री. (अ.) बला पहा.

बल्कस–पु. (सं.) तळचा सांका.

बल्लम–पु. (सं.) १ काठी; सोटा. २ राजदंड. ३ भाला.

बल्लमटेर–पु. (इं. व्हॉलंटिअर) स्वयंसेवक.

बल्लमबरदार–पु. (सं.+फा.) भालदार चोपदार.

बल्लव–पु. (सं.) १ गवळी. २ आचारी.

बल्ला–पु. (सं.) १ लांकडाचा ओंडका. २ सोटा. ३ वल्हें. ४ क्रिकेटची बॅट. ५ गोवरी.

बल्ली–स्त्री. (सं.) १ लाठी. २ वासा. ३ खांब. ४ वल्हें. ५ वेल.

बवँडना–क्रि.अ. (सं.) भटकणें.

बवंडर-बवघूरा–पु. (सं) १ वावटळ. २ तुफान.

बवना–क्रि.स. (सं.) १ पेरणें. २ विखुरणें.

बवरना–क्रि. अ. बौरना पहा.

बवासीर–स्त्री. (अ.) मूळव्याध.

बसंदर–पु. (सं.) आग.

बस–अव्य. (फा.) पुरें; भरपूर.

बस–पु. (सं.) वश; ताबा.

बसना–क्रि.अ. (सं.) १ बसणें. २ वसणें; वसाहत करणें. ३ भरभराटीस येणें. ४ मुक्काम करणें. ५ सुगंधित होणें.

बसना–पु. (सं.) १ बासन; फडकें. २ थैली. ३ पैशाची पिशवी. ४ बासन; भांडें.

बसनि–स्त्री. (सं.) वसती; मुक्काम.

बसवास–पु. (सं.) १ वसती; निवास. २ चर्या; स्थिति. ३ वसती करण्यास योग्य ठिकाण.

बसर–पु. (फा.) निर्वाह.

बसह–पु. (सं.) बैल.

बसा–स्त्री. वसा पहा.

बसा–स्त्री. (दे.) १ बरें पहा. २ एक प्रकारची मासळी.

बसाना–क्रि.स. (सं.) १ वसती-करितां जागा देणें. २ वसविणें; वसाहत करणें. ३ बसविणें. ४ ठेवणें.

बसाना–क्रि.अ. (सं.) अधिकार चालणें. २ सुवास देणें; सुवास सुटणें.

बसिऔरा–पु. (सं.) शिळा सप्तमी; शीतला सप्तमी (या दिवशीं फक्त शिळाच पदार्थ खातात). २ शिळें भोजन.

बसिया–वि. (सं.) शिळें.

बसियाना–क्रि.अ. (सं.) शिळें होणें.

बसीकत-गत–स्त्री. (सं.) १ वस्ती. २ राहणी.

बसीकर–वि. (सं.) वश करणारा.

बसीठ–पु. (सं.) दूत.

बसीठी–स्त्री. (सं.) जासुदाचें काम.

बसीना–पु. (सं.) राहणी.

बसूला–पु. (सं.) वाकस.

बसूली–स्त्री. (सं.) लहान वाकस.

बसेरा–वि. (सं.) वस्ती करणारा.

बसेरा–पु. (सं.) १ प्रवाश्यांची रात्री मुक्काम करण्याची जागा. २ पक्षांचें घरटें. ३ राहणें.

बसेरी-बसैया–वि- (सं.) राहणारा.

बसोबास–पुं. (सं.) निवासस्थान.

बसौंधी–स्त्री. (सं.) बासुंदी.

बस्ता–पु. (फा.) दप्तराचें फडकें.

बस्तार–पु. (फा.) एकत्र बांधलेल्या वस्तूंचें बंडल.

बस्ति–पु. वस्ति.

बस्ती-स्त्री. वस्ती.

बहँगा-पु. **बहँगी**-स्त्री. (सं.) कावड.

बहकना-क्रिअ. (सं.) १ बहकणें. २ रस्ता चुकणें. ३ चुकणें.

बहन-हिन-स्त्री. (सं.) बहीण.

बहना-क्रि.अ. (सं.) वाहणें.

बहनापा-पु. (सं.) बहिणीचें नातें.

बहनोई-पु. (सं.) बहिणीचा नवरा.

बहनौता-पु.(सं.) बहिणीचा मुलगा.

बहनौरा-पु. (सं.) बहिणीचें सासर.

बहरा-वि. (सं.) बहिरा.

बहराना-क्रि.स- (सं.) १ मन रंजविणें; दुःखद विचाराकडून मन दुसरीकडे वळविणें. २ बहकाविणें; फुसलाविणें. ३ बाहेर घालविणें.

बहरिया-वि. (सं.) बाहेरील.

बहरियाना-क्रि.स. (सं.) १ बाहेर घालविणें. २ अलग करणें. ३ नाव खोल पाण्यांत नेणें.

बहल-स्त्री. (सं.) एक प्रकारची बैलगाडी.

बहलना-क्रि.अ. (सं.) आनंदित होणें; खुलणें.

बहलाना-क्रि.अ. (सं.) १ आनंदित करणें. २ बहकाविणें; भुलविणें.

बहलाव-पु. (सं.) प्रसन्नता.

बहलिया-पु. बहेलिया पहा.

बहली-स्त्री. (सं.) बैलगाडी.

बहल्ला-पु. (सं.) आनंद.

बहस-स्त्री. (अ.) १ चर्चा. २ भांडण. ३ चढाओढ.

बहाना-क्रि.अ. (सं.) वाहविणें.

बहाना-पु. (फा.) बहाणा; बतावणी

बहार-स्त्री. (अ.) १ वसंत ऋतु. २ बहार; मौज; आनंद. ३ जवानी. ४ शोभा; रमणीयता; सौंदर्य. ५ प्रफुल्लता. ६ नारंगीचीं फुलें.

बहारना-क्रि.स. बुहारना पहा.

बहारी-स्त्री. बुहारी पहा.

बहाल-वि. (फा.) १ जशाचा तसा; पूर्वीप्रमाणेंच. २ प्रसन्न; खूष. ३ चांगल्या स्थितींतला.

बहाली-स्त्री. (फा.) पुनरावृत्ति.

बहाली-स्त्री. (फा.) धोका देणारें बोलणें.

बहाव-पु. (सं.) प्रवाह.

बहिक्रम-पु. (सं.) वय; उमर.

बहिन-स्त्री. (सं.) बहिण.

बहिनापा-पु. (सं.) बहिणीचें नातें.

बहियाँ-स्त्री. (सं.) बाही.

बहिरत-अव्य. (सं.) बाहेर.

बहिराना-क्रि.स क्रिअ. (सं.) बाहेर घालविणें; बाहेर जाणें.

बही–स्त्री. (सं.) वही.

बहीर–स्त्री. (सं.) १ गर्दी; जमाव. बाजारबुणगें. ३ फौजेचें सामान.

बहीर–अव्य. (सं) बाहेर.

बहीरा–पु. (सं.) बेहेडा.

बहु–स्त्री. (सं.) १ सून. २ पत्नी. ३ वधू.

बहुगुना–पु. (सं.) बोगोणें; पातेलें.

बहुज्ञ–वि. (सं.) ज्ञानी.

बहुत-बहुताँ–वि. (सं.) पुष्कळ; अधिक; अनेक.

बहुतक–वि. (सं.) अनेक; पुष्कळ.

बहुता-बहुताइत-बहुताई-बहुतात-बहुतायत–स्त्री. (सं.) अधिकता.

बहुतेरा–वि. (सं.) अधिक; पुष्कळ.

बहुतेरा–क्रिवि. अनेक प्रकारें.

बहुतेरे–वि. (सं.) अनेक.

'**बहुधा**–क्रिवि. (सं.) १ अनेक प्रकारें. २ बहुतेक; बहुधा.

बहुरूपिया–पु. बहुरुपी.

बहू–स्त्री. (सं.) १ सून. २ वधू. ३ पत्नी.

बहेंगवा-बहेतू–वि. (सं.) भटक्या.

बहेड़ा-बहेरा–पु. (सं.) बेहेडा.

बहेतू–वि. (सं.) १ भटक्या. २ रिकामटेकडा.

बहेरी–स्त्री. (फा.) बहाणा.

बहेलिया–पु. (सं.) पारधी.

बहोर–पु. (सं.) पुनरागमन; परतणें.

बहोर-रि–क्रिवि. (सं.) पुन्हा.

बहोरना–क्रि.स. (सं.) परतविणें; परत आणणें.

बाँ–पु. (सं.) वेळ; खेप; बारी.

बाँक–पु. (सं.) १ बाजूबंद. २ पायांत घालण्याचें चांदीचें कडें. ३ पाटली. ४ नदीचें वाकण. ५ वक्रता; वांक. ६ कोयता.

बाँक–वि. (सं.) वाकडा. २ तिरपा.

बाँकडा–वि. (सं) १ वीर; साहसी. २ वाकडा; वक्र. ३ धारदार. ४ कुशल.

बाँकडी–स्त्री. (सं.) एक प्रकारची जरीची लेस; किनार.

बाँकनल–स्त्री. (सं.) सोनाराची नळी.

बाँकना–क्रि.अ. क्रि.स. (सं.) १ वांकणें. २ वाकविणें.

बाँकपन–पु. (सं.) १ वांकडेपणा; तिरपेपणा. २ नखरा; रंगेलपणा. ३ बनावट; सजावट. ४ शोभा; सौंदर्य.

बाँका–वि. (सं.) १ वाकडा. २ वीर; साहसी. ३ नखरेल.

बाँका–पु. (सं.) १ कोयता. २ एक किडा. ३ वरातींतील नवरदेव.

बाँकी–स्त्री. (सं.) कोयती.

बाँकी–स्त्री. (अ.) १ भूमीकर. २ बाकी पहा.

बाँकुडी–स्त्री. बाँकडी पहा.

बाँकुर-बाँकुरा–वि. (सं.) १ वाकडा. २ धारदार. ३ कुशल; चतुर.

बाँग–स्त्री. (फा.) १ आवाज; शब्द. २ पुकार. ३ कोंबडयाचें आरवणें. ४ नमाजाचे वेळीं मुल्लाचें मोठयानें पुकारणें; ओरडणें.

बाँगडू–वि. (दे.) मूर्ख.

बाँगुर–पु. (दे.) पारध्याचें जाळें.

बाँचना–क्रि.स. (सं.) १ मजकूर वाचणें. २ वाचणें; शिल्लक उरणें. ३ सोडून देणें; वाचविणें.

बाँछना–स्त्री. (सं.) वासना; इच्छा.

बांछना–क्रि.स. (सं.) १ वांछिणें; इच्छिणें. २ निवडणें.

बांछा–स्त्री. (सं.) इच्छा.

बाँझ–स्त्री. (सं.) वांझ स्त्री.

बाँट–पु. (सं.) १ वांटणी; विभागणी. २ वाटा; हिस्सा. ३ गवताची दोरी.

बाँटचूँट–स्त्री. (सं.) १ हिस्सा; वांटा. २ देणं; घेणें.

बाँटना–क्रि स. (सं.) १ वाटणें; हिस्से करणें.

बाँटा–पु. (सं.) १ वाटा. २ गाणारा व साथीदार यांची बिदागी.

बाँड–पु. (दे.) दोन नद्यांच्या संगमां-मधील जमीन.

बाँडा–वि. (दे.) १ शेंपूट तुटलेला. २ मुलबाळें नसलेला. ३ पोपट.

बाँडी–स्त्री. (दे.) १ शेपूट तुटलेली. २ लाठी; छडी.

बाँडीबाज–पु. (दे.+फा.) १ लाठी-बाज. २ उपद्रवी.

बाँद–पु. (फा.) सेवक; दास.

बाँदर–पु. (स.) वानर.

बाँदी–स्त्री. (फा.) दासी.

बाँदू–पु. (सं.) कैदी.

बाँध–पु. (सं.) बांध.

बाँधना-क्रि.स. (सं.) बांधणें.

बाँधनू–पु. (सं.) १ मानस; मनसुबा. २ योजलेल्या गोष्टीबद्दल मनांतल्या मनांत विचार. ३ तोहमत; मिथ्या आरोप. ४ कल्पित गोष्ट. ५ कपडा रंगवितांना बांधून ठेवलेले कांठ.

बाँबी-बाँमी–स्त्री. (सं.) वारुळ.

बाँयाँ–बि. बायाँ पहा.

बाँबाँरथी–पु. (सं.) बुटका.

बाँस–पु. (सं.) बांबू.

बाँसपूर–पु. एक तलम कापड.

बाँसली–स्त्री. (सं.) १ बासरी. २ कमरेचा कसा.

बाँसा–पु. (सं.) १ पाभरीचें धान्य पेरण्याचें नळकांडें. २ नाकाच्या बोंडीचें हाड. ३ पाठीचा कणा. ४ एक लहान फुलझाड.

बाँसी–स्त्री. (सं.) एक प्रकारचा बांबू. २ एक प्रकारचा गहूं. ३ एंक धान्य. ४ एक प्रकारचें गवत. ५ एक पिव-ळट रंगाचा दगड.

बाँसुरी-बाँसुली–स्त्री. (सं.) बांसरी.

बाँह-बाँही–स्त्री. (सं.) १ बाहु. २ भरंवसा; आधार. ३ ताकत. ४ बाही.

बा–पु. (सं.) पाणी.

बा–पु. (फा.) खेप; वेळ; बारी.

बाइ-ई–स्त्री. (सं.) १ वातरोग. २ वात; वायु.

बाइस–पु. (अ.) १ कारण; सबब. २ संस्थापक.

बाई–स्त्री. (सं.) १ बाई; स्त्री. २ वात; वायु.

बाउ-बाऊ–पु. (सं.) वायु.

बाउर–वि. (सं.) १ बावळा. २ भोळा. ३ मुका. ४ वाईट.

बाएँ–क्रिवि. (सं.) डावीकडे.

बाकचाल–वि. (सं.) वाचाळ.

बाकना–क्रि.अ. (सं.) बकणें; बड-बडणें.

बाक़र–पु. (अ.) १ विद्वान. २ धनाढय.

बाक़ला–पु. (अ.) एक प्रकारचा वाटाणा.

बाका–स्त्री. (सं.) वाणी; वाचा.

बाक़ी–वि. (अ.) बाकी; अवशिष्ट.

बाकी–अव्य. (अ.) बाकी; पण; परंतु.

बाकी–स्त्री. (सं.) एक प्रकारचें धान्य.

बाकी–स्त्री. (अ.) १ वजाबाकी. २ बाकी.

बाग–पु. (अ.) बाग; बगीचा.

बाग-बागडोर–स्त्री. (सं.) लगाम.

बागना–क्रि.अ. (सं.) १ चालणें; फिरणें. २ बोलणें.

बागर–पु. (दे.) नदी किनाऱ्याची जमीन.

बागल–पु. (सं.) बगळा.

बाग़ी–पु. (अ.) बंडखोर.

बाघंबर–पु. (सं.) १ व्याघ्रांबर. २ २ जाड कांबळें.

बाघ–पु. (सं.) वाघ.

बाचना–क्रि.अ. क्रि.स. (सं.) बचा-वणें.

बाचना–क्रि.अ. (सं.) वाचणें.

बाचा-स्त्री. (सं.) वाचा; वाणी.

बाछ-छा-पु. (सं.) १ वासरूं. २ बालक.

बाज-पु. (फा.) ससाणा.

बाज-वि. (फा.) १ रहित. २ कोणी कोणी. ३ कांहीं. ४ केव्हां केव्हां.

बाज-क्रिवि. (फा.) विना; शिवाय.

बाज-पु. (सं.) १ घोडा. २ वाद्य; बाजा. ३ बाजविण्याची पद्धती. ४ सतारीची पहिली तार.

बाज़दावा-पु. (फा.) अधिकारत्याग.

बाजना-क्रि.अ. (सं.) १ वाजणें. २ झगडणें. ३ गाजणें. ४ दुखावणें. ५ जाऊन पोचणें.

बाजरा-पु. (सं.) बाजरी.

बाजा-पु. (सं.) बाजा; वाद्य.

बाजाब्ता-क्रिवि. (फा.) कायद्याला अनुसरून.

बाजाब्ता-वि. (फा.) कायदेशीर.

बाज़ार-पु. (फा.) बाजार.

बाजारी-रू-वि. (फा.) १ बाजारसंबंधी. २ साधारण; सामान्य. ३ मर्यादारहित; भटक्या. ४ अशिष्ट.

बाज़िंदगी-स्त्री. (फा.) १ खेळ; मौज. २ धूर्तपणा; चलाखी.

बाज़िंदा-पु. (फा.) खेळाडू.

बाजि-पु. (सं.) १ घोडा. २ बाण. ३ पक्षी.

बाजि-वि. (सं.) चालणारा.

बाज़ी-स्त्री. (फा.) १ पैज; शर्त. २ डाव; पाळी.

बाजी-पु. वाद्य वाजविणारा.

बाज़ीगर-पु. (फा.) जादूगार.

बाजु-अव्य. (सं.) १ विना; शिवाय. २ व्यतिरिक्त.

बाजूबंद-बाजूबीर-पु. (फा.) बाजूबंद.

बाझन-स्त्री. (सं.) १ पेंच; झंजट. २ बखेडा. ३ झगडा.

बाट-पु. (सं.) १ वाट; रस्ता. २ वजनें (लोखंडी शेर; पावशेर इ०) ३ वरवंटा.

बाट-स्त्री. (सं.) दोरीचा पीळ.

बाटी-स्त्री. (सं.) १ गोळी. २ बाटी. ३ वाटी. ४ तसराळें.

बाड़-स्त्री. (सं.) १ वाढ; वृद्धि. २ जोर.

बाड-स्त्री. (दे.) एक दागिना.

बाड़ा-पु. (सं.) १ वाडा. २ गोठा.

बाडी-स्त्री. (सं.) १ बाग; वाडी. २ बॉडी (चोळी इंग्रजीवरून).

बाढ़-स्त्री. (सं.) १ वृद्धि; वाढ. २ नदीचा पूर. ३ तोफांचा भडिमार. ४ धार.

बाढना–क्रि.अ. बढना पहा.
बाढि–स्त्री. बाढ पहा.
बाढी–स्त्री. (सं.) १वाढ. २ आधिक्य. ३ व्याज. ४ लाभ; फायदा.
बाढीवान–पु. (सं.) धार लावणारा.
बाणक–पु. (सं.) वाणी.
बात–स्त्री. (सं.) १ बोलणें; शब्द; बात. २ चर्चा. ३ अफवा. ४ खबरबात. ५ परिस्थिति. ६ संदेश. ७ बात; थाप. ८ प्रतिज्ञा. ९ प्रतीति. १० उपदेश; शिकवण. ११ गूढ; अर्थ. १२ विशेषता; खुबी. १३ प्रश्न. १४ आशय; मतलब. १५ इच्छा. १६ प्रकृति; स्वभाव. वस्तु; बाब. १८ किंमत; मूल्य. १५ कर्तव्य.
बातड़–वि. (सं.) वातयुक्त.
बातुल–वि. (सं.) वेडा.
बातूनिया-बातूनी–वि. (सं.) बकवादी.
बाद–पु. (सं.) वाद.
बाद–अव्य. (सं.) व्यर्थ.
बाद–अव्य. (सं.) नंतर; पश्चात्.
बाद–वि. (अ.) १ अलग केलेला. २ कमिशन. ३ अतिरिक्त. ४ किरकोळ विक्रीची किंमत.
बाद–पु. (फा.) वारा; हवा.
बादना–क्रि.अ. (सं.) १ वितंडवाद करणें. २ ललकारणें.
बादनुमा–पु. (फा.) हवेची दिशा दाखविणारें यंत्र.
बादर–पु. (सं.) मेघ.
बादर–वि. (सं.) १ बोरीसंबंधी; बोरीचा. २ कपाशीचा. ३ जाडेभरडें (कापड).
बादर–वि. (दे.) आनंदित.
बादरा–पु. (सं.) १ बोरीचें झाड. २ कपास. ३ पाणी. ४ रेशीम.
बादरिया-बादरी–स्त्री. बदली पहा.
बादल–पु. (सं.) १ मेघ. २ एक एक प्रकारचा दगड.
बादला–पु. (सं.) चांदी-सोन्याची अतिशय बारीक तार; जर.
बादली–स्त्री. बदली पहा.
बादाम–पु. (फा.) बदाम.
बादि–अव्य. (सं.) व्यर्थ.
बादी–वि. (फा.) १ वातसंबंधी; वायुसंबंधी. २ वातुळ.
बादी–स्त्री.(फा.) शरीरांतील वात.
बादी–पु. (सं.) १ वादी, फिर्यादी. २ शत्रु. ३ वादीस्वर.
बादुर–पु. (दे.) चमगादड़ पहा.
बाध–पु. (सं.) १ बाध. २ गवताची दोरी.

बाधक-वि. (सं.) १ बाधक. २ स्त्रियांचा एक रोग.

बाधन-पु. (सं-) १ व्यत्यय आणणें. २ त्रास देणें.

बाधा-स्त्री. (सं.) बाधा.

बाधी-वि. (सं.) बाधा करणारा.

बान-पु. (दे.) १ भाताच्या रोपांची जुडी. २ एक वृक्षविशेष.

बान-पु. (सं.) १ बाण; तीर. २ लाट. ३ पिंजाऱ्याचा धोटा.

बान-स्त्री. (सं.) १ बनावट; वेशभूषा. २ संवय; खोड. ३ कांति; रंग.

बानईत-वि. (सं.) १ तिरंदाज. २ योद्धा.

बानक-स्त्री. (सं.) १ वेशभूषा. २ एक प्रकारचें रेशीम.

बानगी-स्त्री. पाहाण्याकरितां पाठविलेला माल; नमूना.

बाना-पु. (सं.) १ पोशाख; पेहेराव. २ बाणा; स्वभाव. ३ दुधारी तरवार. ४ भाल्यासारखें एक हत्यार. ५ वीण. ६ कापडांतील आडवा धागा. ७ पतंगाचा दोरा.

बाना-क्रि. स. (सं.) ताणून भोक मोठें करणें (मुहबाना=तोंड पसरणें).

बानात-स्त्री. (सं.) बनातीचें कापड.

बानि-स्त्री. १ बनावट; सजावट. २ स्वभाव; संवय; खोड. ३ रंग; कांति. ४ वाणी; वचन.

बानिक-स्त्री. (सं.) वेशभूषा; शृंगार.

बानिन-स्त्री. (सं.) वाणीण.

बानी-पु. (सं.) १ वाणी; वचन. २ प्रतिज्ञा. ३ सरस्वती. ४ महात्म्याचे बोल. ५ वर्ण; रंग; पाणी. ६ एक प्रकारची पिवळी माती.

बानी-पु. (सं.) वाणी; बनिया.

बानी-पु. (अ.) प्रवर्तक; मूळ संस्थापक.

बानैत-पु. (सं.) १ तिरंदाज. २ पट्टा फिरविणारा. ३ योद्धा; वीर.

बापुरा-वि. (सं.) बापुडा.

बाफ-स्त्री. (सं.) वाफ.

बाफता-पु. (फा.) जरकाम केलेलें कापड.

बाब-पु. (अ.) १ पुस्तकाचा विभाग वा परिच्छेद. २ बाब; प्रकार; तऱ्हा. ३ मुकदमा. ४ बाब; विषय. ५ आशय; मतलब. ६ दार; दरवाजा.

बाबत-स्त्री. (अ.) बाबत.

बाबरी-स्त्री. (सं.) जटा.

बाबी-स्त्री. (सं.) १ संन्यासिनी. २ बाबी (लहान मुलगी).

बाबुल-पु. (सं.) बाबू (एक आदर सूचक शब्द).

बाभन-पु. (सं.) ब्राह्मण.

बाम-पु. (फा.) १ गच्ची. २ छत. ३ एक पुरुष (साडेतीन हाताचें माप).

बाम-स्त्री. (सं.) १ एक प्रकारचा मासा. २ एक कर्णभूषण.

बामी-स्त्री. (सं.) वारुळ.

बायँ-याँ-वि. (सं.) १ डावा. २ विरुद्ध. ३ चुकलेला; वाया गेलेला.

बाय-स्त्री. (सं.) १ वायु. २ बावडी.

बायक-पु. (सं.) १ वाचक. २ सांगणारा. ३ दूत.

बायन-पु. (अ.) बयाणा.

बायन-वि. (सं.) १ अपरिचित; नवखा. २ वायव्येकडील.

बायल-वि. (सं.) वाया गेलेला डाव.

बायल-वि. (सं.) वातुळ.

बायाँ-वि. (सं.) बायँ पहा.

बायाँ-पु. (सं.) डग्गा.

बायें-क्रिवि. (सं.) १ डावीकडे. २ विरुद्ध.

बार-पु. (सं.) १ द्वार. २ आसरा; ठिकाण. ३ वेळ; खेप. ४ बांध; कठडा. ५ किनारा; कड. ६ धार. ७ केस. ८ भार.

बारदाना-पु. (फा.) १ बारदार; पोते. २ सैन्याची रसद. ३ मोडकें तोडकें लोखंडी सामान.

बारना-क्रि. स. (सं.) पेटविणें.

बारना-क्रि.अ. (सं.) वारणें; निवारण करणें.

बारबधू-स्त्री. (सं.) वेश्या.

बारबरदार-पु. (फा.) ओझें वाहणारा.

बारमुखी-स्त्री. (सं.) वेश्या.

बारह-वि. (सं.) बारा.

बारहखडी-स्त्री. (सं.) बाराखडी.

बारहदरी-स्त्री. (सं.) अनेक दरवाजे असलेली बैठकीची खोली.

बारहपत्थर-पु. (सं.) सीमेचा दगड; सीमा.

बारहबान-पु. (सं.) अतिशय शुद्ध सोनें.

बारहबाना-वि. (सं.) १ सूर्यासारखा तेजस्वी. २ चोख (सोनें).

बारहबानी-वि. (सं.) १ बारहबाना पहा. २ निर्दोष; खरा. ३ पुरा; पूर्ण; पक्का.

बारहसिंगा-पु. (सं.) सांबर.

बारहा-क्रिवि. (फा.) वारंवार.

बारहीं-स्त्री. (सं.) बारसें.

बारहों-पु. (सं.) १ बारसें. २ मरणानंतरचा बारावा दिवस.

बारा-वि. (सं.) बालक.

बारात-स्त्री. (सं.) वरात.

बारानी-वि. (फा.) पावसाळी.

बारानी-स्त्री. (फा.) १ कोरडवाहू जमीन. २ पावसाच्या पाण्यावर येणारें पीक. ३ पावसाळी कपडा.

बारिश-स्त्री. (फा.) १ वृष्टि. २ वर्षाऋतु.

बारी-स्त्री. (सं.) १ किनारा; कांठ. कुंपण. ३ धारदार काठ. ४ बाग; वाडी. ५ वाफा. ६ घर. ७ खिडकी; झरोका. ८ बंदर. ९ बारी; पाळी. १० बालिका.

बारी-पु. (सं.) द्रोण पत्रावळी इ. विकणारी जात; माळी.

बारी-पु. (अ.) ईश्वर.

बारी-वि. (सं.) वयांत न आलेली बालिका.

बारीक-वि. (फा.) १ बारीक; सूक्ष्म. २ कौशल्यपूर्ण.

बारीकी-स्त्री. (फा.) १ खुबी; मख्खी. २ बारीकपणा. २ सूक्ष्मपणा; बारकाई.

बारू-पु. (सं.) वाळू.

बारूत-द-स्त्री. (तु.) दारू (भुकटी).

बारे-क्रि.वि. (फा.) शेवटीं; अखेरीस.

बारेमें-अव्य. (फा.+सं.) संबंधी; विषयीं.

बाल-पु. (सं.) केस.

बाल-वि. (सं.) बाल.

बालकी-स्त्री. (सं.) कन्या.

बालछड़-स्त्री. (सं.) जटामासी पहा.

बालटी-स्त्री. (इं.) बालदी.

बालना-कि. स. (सं.) जाळणें; पेटविणें.

बालभोग-पु. (सं.) १ नैवेद्य. २ न्याहरी.

बालम-पु. (सं.) १ पति. २ प्रेमी; प्रणयी. ३ जार.

बाला-स्त्री. (सं.) १ बाला; तरुणी. २ पत्नी. ३ स्त्री. ४ सलकडें.

बाला-वि. (फा.) वरील; वरचा; उंच.

बाला-पु. (सं.) साधा भोळा.

बालाई-स्त्री. (फा.) मलई.

बालाई-वि. (फा.) १ वरचा; वरील. २ नेहमींच्या मिळकतीखेरीज अधिक.

बालाखाना-पु. (फा.) बैठकीची माडी.

बालदस्ती-स्त्री. (फा.) जबरदस्ती.

बालरोग-पु. (सं.) नारूचा रोग.

बालिग-पु. (अ.) वयांत आलेला.

बालिश-स्त्री. (फा.) तक्या.

बालिश-वि. (सं.) अज्ञानी; मूर्ख.

बालिश-वि. (सं.) १ बालक. २ मूर्ख मनुष्य.

बालिश्त-स्त्री. (फा.) एक वितीचें माप.

बाली-स्त्री. (सं.) १ बाळी. २ गहूं ज्वारी इ० चें कणीस.

बालुका-स्त्री. (सं.) बाळू. २ काकडी.

बालू-स्त्री. (सं.) वाळू.

बालूदानी-स्त्री. (सं. + फा.) वाळू ठेवण्याची डबी.

बालूसाही-स्त्री. (फा.) मिठाई.

बाव-पु. (सं.) १ वायु; हवा. २ वात रोग. ३ अपान वायु.

बावडी-स्त्री. (सं.) विहीर.

बावभक-स्त्री. (सं.) वेडेपणा.

बावर-वि. (सं.) १ वेडा. २ मूर्ख; बावळा.

बावर-पु. (फा.) विश्वास.

बावरची-पु. (फा.) आचारी.

बावरा-बावला-वि. (फा.) वेडा.

बावरि-री-ली-स्त्री. (सं.) १ लहान तलाव. २ केस कापण्याची एक पद्धति.

बावाँ-वि. बायाँ पहा.

बाशिंदा-वि. (फा.) रहिवाशी.

बास-पु. (सं.) १ वास; वस्ति; निवास. २ घर; निवासस्थान. ३ वास; गंध. ४ वस्त्र. ५ वासना. ६ अग्नि. ७ एक अस्त्र.

बासन-पु. (सं.) भांडें; बासन.

बासना-स्त्री. (सं.) १ वासना; इच्छा. २ गंध; वास.

बासना-क्रि.स. (सं.) सुगंधित करणें.

बासर-पु. (सं.) १ दिवस. २ पहाट. ३ पहाटेचा राग.

बासा-पु. (सं.) १ खाणावळ. २ निवासस्थान.

बासी-वि. १ शिळें पाकें. २ रहाणारा.

बासौंधी-स्त्री. (सं.) बासुंदी.

बाह-पु. (सं.) १ नांगरणी. २ बाँह पहा.

बाहकी-स्त्री. (सं.) पालखी वाहणारी स्त्री.

बाहड़ी-स्त्री. (दे.) एक प्रकारची खिचडी.

बाहना-क्रि.स. (सं.) वाहून नेणें. २ हत्यार चालविणें. ३ गाडी हाकणें. ४ वाहणें; प्रवाहित होणें.

बाहम-क्रिवि. (फा.) आपसांत; परस्पर. २ साथ; सहित.

बाहर-क्रिवि. (सं.) बाहेर.

बाहरजामी-पु. (सं.) ईश्वराचे अवतार.

बाहाँजोरी–क्रिवि. (सं.) हाताला हात मिळवून.
बाहिज–वि. (सं.) वरवरचा; बाहेरील.
बाही–स्त्री. (सं.) बाँह पहा.
बिंग–पु. (सं.) टोमणा; व्यंगोक्ति.
बिंजन–पु. (सं.) खाद्यपदार्थ.
बिंद–पु. (सं.) १ बिंदु. २ दोन भिवयांमधील जागा. ३ बिंदी.
बिंदा–पु. (सं.) १ कपाळावरील टिळा. २ टिळा.
बिंदी–स्त्री. (सं.) १ बिंदु; शून्य. २ टिकली.
बिंधना–क्रि.अ. (सं.) १ भोंक पडणें. २ फसणें; अडकणें.
बिंधिया–पु. (सं.) मोत्यांना भोकें पाडणारा.
बि–वि. (सं.) दोन.
बिआना–क्रि.स. (सं.) विणें.
बिआहना–क्रि.स. ब्याहना पहा.
बिकना–क्रि.अ. (सं.) विक्री होणें.
बिकरार–वि. (फा.) विक्राळ.
बिकलाना–क्रि.अ. व्याकूळ होणें.
बिकवाना–क्रि.अ. (सं.) विकविणें.
बिकाऊ–वि. (सं.) विकाऊ.
बिकाना–क्रि.अ. बिकना पहा.
बिकार–पु. विकार; विकृति.

बिक्री–स्त्री. (सं.) विक्री.
बिकरू–वि. (सं.) विकाऊ.
बिख–पु. (सं.) विष.
बिखरना–क्रि. अ. विखुरणें.
बिगड़ना–क्रि.अ. (सं.) १ बिघडणें. २ रागावणें.
बिगड़ेदिल–वि. (सं. + फा.) १ चिडखोर. २ बिघडलेला; वाम मार्गाला गेलेला.
बिगड़ैल–वि. (सं.) १ हट्टी. २ बिगडेदिल पहा.
बिगर वि. (अ.) विना; बिगर.
बिगरना–क्रि.अ. बिगडना पहा.
बिगराइल–बिगरायल–वि. (सं.) बिगडैल पहा.
बिगसना–क्रि. अ. (सं.) विकसणें.
बिगहा–पु. बिघा
बिगाड–पु. (सं.) बिघाड.
बिगाना–वि. (फा.) १ दुसऱ्याचा. २ अपरिचित; नवखा.
बिगार–पु. बिघाड.
बिगार–बिगारि–स्त्री. बेगार पहा.
बिगारी–पु. स्त्री. बेगारी पहा.
बिगास–पु. (सं.) विकास.
बिगुन–वि. (सं.) निर्गुण.
बिगुरचिन–बिगुर्चन–बिगूचन–स्त्री. (सं.) १ किंकर्तव्य मूढावस्था. २ अडचण; कठिणता.

बिगूचना-बिगूतना-क्रि.अ. (सं.) १ बुचकळयांत पडणें. २ दबणें; पकडले जाणें.

बिगूचना-क्रि.स. (सं.) दाबणें; आवळणें.

बिगोना-क्रि.स. (सं.) १ नाश करणें; बिघडविणें. २ लपविणें; दूर करणें. ३ त्रासविणें. ४ भ्रमांत पाडणें; बहकावणें. ५ व्यतीत करणें; घालविणें.

बिग्रह-पु. (सं.) १ शरीर. २ कलह. ३ विभाग.

बिघटना-क्रि.स. (सं.) बिघडविणें.

बिघन-पु. (सं.) विघ्न.

बिच-क्रिवि. बीच पहा.

बिचकाना-क्रि.अ. (अनु.) तोंड विचकणें.

बिचरना-क्रि.अ. (सं.) १ फिरणें. २ प्रवास करणें.

बिचला-वि. (सं.) मधला.

बिचलाना-क्रि.स. (सं.) १ विचलित करणें. २ विस्कटणें.

बिचवान-नी-पु. (सं.) मध्यस्थ.

बिचरना-क्रि.अ. (सं.) १ विचार करणें. २ विचारणें.

बिचारा-वि. बिचारा.

बिचारी-पु. (सं.) विचारी.

बिचाल-पु. (सं.) १ अलग करणें. २ फरक; अंतर.

बिचेत-वि. (सं.) निचेष्ट; बेशुद्ध.

बिच्छू-पु. **बिच्छी**-स्त्री. (सं.) विंचू.

बिछना-क्रि.अ. (सं.) पसरलें जाणे.

बिछलना-क्रि अ. (सं.) घसरणें; सरकणें.

बिछवाना-क्रि.स. (सं.) पसरविणें; अंथरणें.

बिछान-पु. (सं.) बिछाना.

बिछाना-क्रि. स.(सं.)पसरणें; अंथरणें.

बिछावन-पु. (सं.) बिछाना.

बिछुआ-बिछुवा-पु. (सं.) १ बिचवा. २ जोडवी. ३ करगोटा. ४ गवताची पेंढी.

बिछुडन - बिछुरनि-स्त्री. (सं.) वियोग; विरह.

बिछुडना-बिछुरना-क्रि.स. (सं.) वियोग होणें.

बिछुरता - बिछूना - बिछोई-पु. (सं.) विरही.

बिछोडा - बिछोय - बिछोह -पु. (सं.) विरह; वियोग.

बिछाना-पु. (सं.) बिछाना; अंथरुण.

बिज़न–पु. (फा.)सरसहा कत्तल.

बिजन–पु. (सं.) पंखा.

बिजन–पु. (सं.) एकांत.

बिजन–वि. (सं.) एकाकी; एकटा.

बिजली–स्त्री.(सं.) १ वीज. २ अंब्याच्या कोयींतील गर. ३ एक अलंकार.

बिजली–वि. (सं.) १चंचल. २ चमकदार.

बिजाती–वि.(सं.) १ विजातीय. २ जातिबहिष्कृत.

बिजान–पु. अज्ञान.

बिजायठ–पु. (सं.) बाजूबंद.

बिजार–पु. (दे.) १ सांड. २ बैल.

बिजुरी–स्त्री. (सं.) वीज.

बिजूका-खा–पु.(दे.) १ बुजगावणें. २ कपट; धोका.

बिजोग–पु. (सं.) वियोग.

बिजोरा–वि. (सं.+फा.) कमजोर.

बिज्जु-बिज्जुल–स्त्री. (सं.) वीज.

बिज्जुल–पु. (सं.) त्वचा; साल.

बिज्जू–पु. (सं.) ऊद; रानमांजर.

बिझुकाना–क्रि. अ. (सं.) १ भडकणें; रागावणें. २ भिणें. ३ वाकडें होणें; तिरपे होणें.

बिझुकाना–क्रि.अ. (सं.) १ भडकविणें; चिडविणें. २ भिवविणें.

बिट–पु. (सं.) १ वाणी; वैश्य. २ पक्षांची विष्टा.

बिटरना–क्रि.अ. (दे.) १ मळणें. २ गढूळ होणें. ३ विरघळणें.

बिटिनिया-बिटिया–स्त्री. (सं.) मुलगी.

बिठलाना-बिठाना–क्रि.स. (सं.) बसविणें.

बिडंब–पु. (सं.) आडंबर; देखावा.

बिडर–वि. (सं.) विस्कटलेला; विखुरलेला.

बिडर–वि. (सं.) निडर; निर्भय.

बिडरना–क्रि अ. (सं.) १ विस्कळित होणें. २ बिचकणें; बुझणें.

बिडराना–क्रि.स. (सं.) १ विस्कटणें; उधळून टाकणें. २ पळवून लावणें.

बिडवना–क्रि.स. (सं.) तोडणें.

बिडारना–क्रि.स. (सं.) भेवडावून पळवून लावणें.

बिढ़ता–पु. (सं.) फायदा; नफा.

बिढ़वना-बिढ़ाना–क्रि.स. (सं.) १ कमविणें; मिळविणें. २ संचय करणें.

बित–पु. (सं.) १ वित्त; धन. २ सामर्थ्य. ३ आकार; बांधा.

बितताना–क्रि. अ. व्याकूळ होणें; त्रासणें.

बितताना-क्रि. स. सतावणें.

बितना-पु. वीत.

बितवना--बिताना--बितावना-क्रि.स. (सं.) (वेळ) घालविणें; व्यतीत करणें.

बितीतना-क्रि.अ. (सं.) व्यतीत होणें.

बितीतना-क्रि. स. बितवना पहा.

बितु-बित्त-पु. (सं.) १ वित्त; धन. २ सामर्थ्य; ऐपत.

बित्ता-पु. वीत.

बिथकना-क्रि.अ. (सं.) १ थकणें; आश्चर्यचकित होणें. २ मोहून जाणें.

बिथरना-बिथुरना-क्रि.अ. (सं.) विखुरणें.

बिथित-वि. (सं.) दुःखित; व्यथित.

बिदकना-क्रि.स. (सं.) १ फाटणें; विदीर्ण होणें. २ जख्मी होणें. ३ भडकणें.

बिदकाना-क्रि.स. (सं.) १ फाडणें. २ कापणें; चिरणें. ३ जखमी करणें.

बिदर-पु. (सं.) विदर्भ देश.

बिदरन-स्त्री. (सं.) भेग; फट.

बिदरन-वि. (सं.) विदीर्ण करणारा.

बिदा-स्त्री. (अ.) १ प्रस्थान; प्रयाण. २ निरोप; जाण्याची अनुज्ञा.

बिदाई-स्त्री. (अ.) १ प्रयाण. २ जाण्याची अनुज्ञा. ३ प्रयाणप्रसंगी दिलेली भेट; बक्षिशी.

बिदारना-क्रि.अ. (सं.) विदीर्ण करणें.

बिदुराना-क्रि.अ. (सं.) हंसणें; स्मित करणें.

बिदुरानी-स्त्री. (सं.) मंद; स्मित.

बिदून-अव्य. (फा.) खेरीज.

बिदूषना-क्रिवि. (सं.) १ दोष लावणें. २ बिघडविणें; खराब करणें.

बिदेस-पु. (सं.) विदेश.

बिदोख-पु. (सं.) वैर; वैमनस्य.

बिद्दत-स्त्री. (अ.) १ चांगल्या कामांत बिब्बा घालणारें बोलणें किंवा कृत्य. २ दोष; खराबी. ३ कष्ट; त्रास ४ विपत्ति. ५ जुलूम.

बिधँसना-क्रि.स. (सं.) विध्वंस करणें.

बिध-स्त्री. (सं.) १ प्रकार; तऱ्हा. २ ब्रह्मा. ३ जमाखर्च.

बिधना-पु. (सं.) ब्रह्मदेव.

बिधना-क्रि.अ. (सं.) विंधना पहा.

बिन-अव्य. (सं.) विना; शिवाय.

बिनई-पु. (सं.) १ विनंति करणारा. २ नम्र.

बिनउ-पु. (सं.) विनय.

बिनति-ती-स्त्री. (सं.) विनंती.

बिनन-स्त्री. (सं.) १ निवड; वेचणी. २ निवडून काढलेले खडे पाकड इ. ३ वीण (कपडयाची). ४ विणणें.

बिनना-क्रि.स. (सं.) १ निवडणें. २ छाटून अलग करणें. ३ विणणें.

बिनवना- क्रि.स. (सं.) विनवणें.

बिनशना-बिनसना-क्रि.स. क्रि. अ. (सं.) १ नष्ट करणें. २ नष्ट होणें.

बिना-अव्य. (सं.) विना; शिवाय.

बिनाई-स्त्री. (सं.) १ निवड. २ निवडणें. ३ निवडण्याची मजूरी. ४ विणणें. ५ विणण्याची मजुरी. ६ वीण.

बिनाना-क्रि. (सं.) बुनाना पहा.

बिनानी-स्त्री. (सं.) अज्ञानी.

बिनानी-स्त्री. (सं.) मनन.

बिनावट-स्त्री. (सं.) बुनावट पहा.

बिनि-नु-अव्य. (सं.) विना; शिवाय.

बिनूठा-वि. (सं.) अनोखा पहा.

बिनै-पु. (सं.) विनय.

बिनौला-पु. सरकी.

बिपच्छ-पु. (सं.) विपक्ष; शत्रु.

बिपच्छ-पु. (सं.) १ नाराज; अ-प्रसन्न. २ प्रतिकूल.

बिपत-द-स्त्री. (सं.) विपत्ति.

बिपर-पु. (सं.) ब्राह्मण.

बिफर-पु. (सं.) विफल.

बिफरना-क्रि.स. (सं.) १ बंड पुकारणें. २ नाराज होणें.

बिबछना-क्रिअ. (सं.) १ विरोधी होणें. २ फसणें; अडकणें.

बिबरन-वि. (सं.) १ रंग खराब झालेला. २ चेहरा उतरलेला; बिवर्ण.

बिबरन-पु. (सं.) विवरण.

बिबस-वि. (सं.) १ विवश; लाचार. २ पराधीन.

बिबस-क्रिवि. (सं.) निरुपायानें.

बिबहार-पु. (सं.) व्यवहार.

बिबाई-स्त्री. (सं.) तळपाय फुट-ण्याचा रोग.

बिबाकी-स्त्री. (अ.) बेबाकी; बाकी न राहणें.

बिबि-वि. (सं.) दोन.

बिमन-वि. (सं.) विमनस्क.

बिमौरा-पु. (सं.) वारूळ.

बिय-वि. (सं.) १ दोन; युग्म. २ दुसरा.

बिय-बिया-पु. (सं.) बीज.

बियहुता-वि. (सं.) विवाहित.

बिया-वि. (सं.) अन्य; दुसरा.

बियाज-पु. (सं.) व्याज.

बियाधा-पु. (सं.) पारधी.

बियाधि-स्त्री. (सं.) व्याधि.

बियान-पु. (सं.) वीणें; प्रसवणें.

बियाना-क्रि.स. (सं.) वीणें.

बियाबान-पु. (फा.) उजाड जंगल.

बियारी-रू-लू-स्त्री. (सं.) रात्रीचें जेवण.

बियाह-पु. (सं.) विवाह.

बियो-पु. मुलाचा मुलगा.

बिरंग-वि. (सं.) १ रंगीबेरंगी. २ बिन रंगाचा.

बिरंज-पु. (फा.) १ तांदूळ. २ भात.

बिरंजी-स्त्री. लोखंडी चूक.

बिरछ- पु. (सं.) वृक्ष.

बिरछिक-छीक-स्त्री. वृच्छिक.

बिरझना-क्रि.स. (सं.) रागावणें.

बिरतंत-तांत-पु. (सं.) वृत्तान्त.

बिरताना-क्रि.स. (सं.) विभागणें; वाटणें.

बिरतिया-पु. (सं.) विवाहाचे पूर्वी वधू पक्षासंबंधी माहिती काढणारा.

बिरथा-वि. (सं.) वृथा.

बिरद-पु. (सं.) १ यश; कीर्ति; मोठेपणा. २ विरद पेहा.

बिरदैत-पु.(सं.) १ अतिशय प्रसिद्ध वीर, योद्धा. २ दानशूर मनुष्य.

बिरदैत-वि. (सं.) नामी; प्रसिद्ध.

बिरध-वि. (सं.) वृद्ध.

बिरमना-क्रि.अ. (सं.) १ राहणें; थांबणें. २ आराम करणें; सुस्तावणें. ३ रमणें.

बिरमाना-क्रि.स. (सं.) १ थांबविणें; राहून घेणें. २ रमविणें. ३ व्यतीत करणें.

बिरला-वि. (सं.) विरळा.

बिरवा-पु. (सं.) १ वृक्ष. २ झुडुप. चणा: घाटा.

बिरवाही-स्त्री. (सं.) झाडांचा ताटवा.

बिरसन-पु. जहर; विष.

बिरही-वि. (सं.) विरही.

बिरादर-पु. (फा.) भाऊ.

बिरादरी-स्त्री. (फा.) १ बंधुत्व. २ जातीय समाज.

बिरान-ना-वि. (फा.) १ दुसरा. २ दुसऱ्याचा.

बिराना-क्रि.स. (अनु.) तोंड वांकडे करून चिडविणें.

बिरावना-क्रि.स. (अनु.) वेडावणें; चिडविणें.

बिरास-पु. (सं.) विलास.

बिरियाँ-स्त्री. (सं.) १ समय; वेळ. २ वेळ; पाळी.

बिरिया–स्त्री. (सं.) एक कर्णभूषण.

बिरी–स्त्री. (सं.) १ विडी. २ विडा.

बिरूझना–क्रि.अ. (सं.) रागावणें; संतापणें.

बिलंगी–स्त्री. (दे.) अलगनी पहा.

बिलंब–वि. (फा.) १ उंच. २ मोठा. ३ विफल झालेला.

बिल–पु. (सं.) बीळ.

बिलकुल–क्रिवि. (फा.) १ पुरे-पुर; सर्व. २ अथपासून इतिपर्यंत. ३ अगदीं; बिलकुल.

बिलखना–क्रि.अ. (सं.) १ विलाप करणें. २ दु:खी होणें. ३ संकुचित होणें; सुरकुतणें.

बिलखाना–क्रि.स. (सं.) रडविणें; दु:खी करणें.

बिलग–वि. (सं.) विलग; अलग.

बिलगाना–क्रि.अ. क्रि.स. (सं.) १ अलग होणें. २ अलग करणें.

बिलटी- स्त्री. (इं.) रेल्वे पार्सलाची रसीद.

बिलनी–स्त्री. (सं.) १ कुंभार माशी. २ रांजणवाडी.

बिलपना–क्रि.अ. (सं.) विलाप करणें.

बिलफ़ेल–क्रिवि. (फा.) यावेळीं; आतां.

बिलबिलाना–क्रि.अ. (अनु.) १ वळवळणें. २ आक्रोश करणें; विलाप करणें. ३ भुकेनें व्याकूळ होणें.

बिलम–पु. (सं.) विलंब.

बिलमना–क्रि. अ. (सं.) १ विलंब करणें. २ थांबणें. ३ प्रेमबद्ध होणें.

बिलगाना–क्रि.स. (सं.) थांबवून धरणें.

बिललाना–क्रि.अ. (सं.) १ विलाप करणें. २ दु:खानें बडबडणें.

बिलवाना–क्रि.स. (सं.) १ नष्ट करणें. २ नष्ट करविणें. ३ लपविणें.

बिलसना–क्रि.अ. (सं.) विलसणें.

बिलसाना–क्रि.स. (सं.) भोगणें; विलास करणें.

बिलसाना–क्रि.स. (सं.) १ उप-भोग घेणें. २उपभोग घ्यावयास लावणें.

बिलस्त–पु. बालिश्त पहा.

बिलहरा–पु.(सं.) विडे ठेवण्याचा डबा.

बिला–अव्य. (अ.) विना; शिवाय.

बिलाई–स्त्री. (सं.) १ मांजर. २ विहिरींत सोडण्याचा गळ. ३ दाराची खिट्टी.

बिलाना–क्रि. अ.(सं.) १ नष्ट होणें. २ लपणें.

बिलार–पु. (सं.) मांजर.

बिलासना-क्रि.स. (सं.)उपभोगणें.

बिलिया-स्त्री. (सं.) लहान कटोरा.

बिलैया-स्त्री. (सं.) १ मांजर. २ किसणी.

बिलान-वि. (सं.) १ कुरूप. २ आळणी.

बिलोड़ना-क्रि.स. (सं.) १ घुसळणें. २ अस्ताव्यस्त करणें.

बिलोना- बिलोवना-वि. (सं.) घुसळणें. २ ढाळणें; पाडणें.

बिलोलना-क्रि.अ. (सं.) हलणें; डोलणें.

बिल्ला-पु. (सं.) १ बिल्ला. २ बोका.

बिल्ली-स्त्री. (सं.) मांजरी.

बिल्लार-ल्लूर-बिल्लौर-पु.(सं.) १ स्फटिक. २ अतिशय उत्तम आरसा.

बिवराना-क्रि.स. (सं.) गुंतागुंत सोडविणें; केस विंचरणें.

बिसंच-पु. (सं.) १ संचयाचा आभाव; बेपर्वाई. २ बाधा; कार्याची हानि. ३ भय.

बिसंभर-पु. (सं.) विश्वंभर.

बिसंभर - बिसंभार-वि. (सं.) शुद्ध बुद्ध विसरलेला.

बिस-पु. (सं.) विष.

बिसखपरा-बिसखापर-पु. (सं.) घोरपडीसारखा एक प्राणी; बिसर्प.

बिसतरना-क्रि.अ. (सं.) विस्तारणें; फैलावणें.

बिसन-पु. (सं.) व्यसन.

बिसनी-वि. (सं.) व्यसनी.

बिसमउ-बिसमव-पु.(सं.)विस्मय.

बिसमिल-वि. (फा.) घायाळ.

बिसमिल्ला(ह)-पु. (फा.) कार्यारंभापूर्वी ईश्वराचें स्मरण.

बिसरना-क्रि.अ. (सं.) विसरणें.

बिसरात-पु. (सं.) खेचर.

बिसराम-पु. (सं.) विश्राम.

बिसवार-पु (सं.) न्हाण्याची धोकटी.

बिसवासिनि-वि. स्त्री. (सं.) १ विश्वासू. २ विश्वासघातकी.

बिसवासी-वि. (सं.) १ विश्वासू. २ अविश्वासू.

बिससना-क्रि.स. (सं.) १ विश्वास ठेवणें. २ वध करणें. ३ शरीराचे तुकडे करणें.

बिसहना-क्रि.स. (सं.) खरीदणें.

बिसहर-पु. (सं.) सर्प.

बिसहरू-पु. (सं.) खरेदी करणारा.

बिसाँयँध-स्त्री. (सं.) सडक्या मासळीचा वास.

बिसात-स्त्री. (अ.) १ ऐपत; ऐश्वर्य. २ मांडवल. ३ सामर्थ्य; बिशाद. ४ सोंगटयांचा पट. ५ सतरंजी, चटई इ.

बिसाती-पु. (अ.) १ रस्त्यावर बसून माल विकणारा. २ किरकोळ दुकानदार.

बिसाना-क्रि.अ. (सं.) १ अधिकार चालणें; काबूंत असणें. ३ विषारी असणें.

बिसारना-क्रि. अ. (सं.) विसरणें.

बिसारा-वि. (सं.) विषारी.

बिसास-पु. (सं.) विश्वास.

बिसासिनि- सिन- बिसासी-- वि. स्त्री. (सं.) अविश्वासू स्त्री.

बिसाह-पु. (सं.) खरेदी.

बिसाहना-क्रि.स. (सं.) १ खरेदी करणें. २ जाणून बुझुन मार्ग घेणें.

बिसाहना - बिसाहा-पु. **बिसाहनी**-स्त्री. (सं.) १ सौदा. २ खरेदी करण्याच्या वस्तू.

बिसियर-वि. (सं.) विषारी.

बिसुनना-क्रि.अ. खाताना वस्तु नाकाला लागणें.

बिसूरना-क्रि.अ. (सं.) खेद करणें.

बिसूरना-स्त्री. (सं.) खेद; चिंता.

बिसेख-वि. (सं.) विशेष.

बिसेखना-क्रि. स. (सं.) १ विस्तारानें वर्णन करणें. २ निश्चित करणें; निर्णय करणें.

बिसेसर-पु. (सं.) विश्वेश्वर.

बिस्तर - बिस्तरा-पु. (सं.) १ बिस्तरा; अंथरुण. २ विस्तार.

बिस्तुइया-स्त्री. (सं.) पाल.

बिस्वा-पु. (सं.) एक बिघ्याचा एक विसांश भाग.

बिस्वादार-वि. (सं.+फा.) १ हिस्सेदार. २ जमीनदार.

बिहंडना-क्रि.स. (सं.) १ तुकडे करणें; तोडणें. २ ठार करणें.

बिहँसना-बिहँसाना-क्रि.अ. (सं.) हंसणें.

बिहतर-वि. (फा.) अतिशय चांगला.

बिहबल-वि. (सं.) व्याकूळ.

बिहरना-क्रि.अ. (सं.) विहरणें; फिरणें.

बिहरना-क्रि.स. (सं.) फाटणें.

बिहान-पु. (सं.) प्रातःकाल.

बिहान-क्रिवि. उद्यां.

बिहाना-क्रि.स.(सं.)सोडणें; त्यागणें.

बिहाना-क्रि.अ. (सं.) गुजरणें; व्यतीत होणें.

बिहाल-वि. (सं.) व्याकूळ.

बिहिश्त-स्त्री. (फा.) स्वर्ग.

बिही–पु. (फा.) पेरुसारखें एक फळ.

बिहीन-बिहून–वि. (सं.) विहिन; रहित.

बिहोरना–क्रि. अ. (सं.) अलग होणें; वियोग होणें;

बींड-डा–पु. (सं.) १ गवताची चुंबळ. २ गोल आकाराची लहान चटई. ३ मोळी. ४ पिंड.

बींडी–स्त्री. (सं.) १ सुताची गुंडाळी. २ चुंबळ.

बींधना–क्रि.अ. (सं.) १ छिद्र पाडणें. २ फसणें; अडकणें.

बींधना–क्रि.स. (सं.) भोंक पाडणें.

बी–स्त्री. (फा.) बीबी; पत्नी.

बीका–वि. (सं.) वांकडा.

बीख–पु. (सं.) १ पाऊल. २ विष.

बीघा–पु. (सं.) बिघा.

बीच–पु. (सं.) १ मध्य. २ भेद; फरक. ३ अंतर; अवकाश; जागा.

बीच–क्रिवि. (सं.) दरम्यान; मध्यें.

बीच–स्त्री. (सं.) लहान तरंग.

बीचु–पु. (सं.) १ मोका. २ अंतर; फरक.

बीचोबीच–क्रिवि. (सं.) मधोमध.

बीछना–क्रि.स. (सं.) १ वेचून काढणें. २ निवडून पारखणें.

बीछी–स्त्री. (सं.) विंचू.

बीछू–पु. (सं.) १ विंचू. २ बिचवा.

बीजक–पु. (सं.) १ यादी; सूची. २ मालाचा आंकडा; बील. ३ बीज. ४ कबिराचा एक पद्यसंग्रह.

बीजन–पु. (सं.) पंखा.

बीजा–वि. (सं.) दुसरा.

बीजा–पु. (सं.) बीज.

बीजी–स्त्री. (सं.) १ कोय. २ गीर.

बीजी–वि. (सं.) मधला.

बीजु-बीजुरी–स्त्री. (सं.) वीज.

बीजू–वि. (सं.) बीपासून झालेला (कलमी नाहीं).

बीझना–क्रि.अ. (सं.) लिप्त होणें; अडकणें.

बीझा–पु. (सं.) निर्जनस्थान.

बीट–स्त्री. (सं.) १ पक्षांची विष्ठा. २ गू. ३ कामटी अगर पट्टी.

बीडा–पु. (सं.) विडा.

बीडिया–वि. (सं.) विडा उचलणारा पुढारी.

बीड-बीडी–स्त्री. (सं.) १ विडी. २ विडा. ३ गड्डी. ४ मशेरी.

बीतना–क्रि.अ. (सं.) १ व्यतीत होणें; गुजरणें. २ दूर होणें. ३ घटणें.

बीता–पु. बित्ता पहा.

बीन–स्त्री. (सं.) बीन; वीणा.

बीनना-क्रि.स. (सं.) १ वेचणें; निवडणें. २ बींधना पहा. ३ विणणें.

बीबी-स्त्री. (फा.) १ कुलीन स्त्री. २ पत्नी. ३ कुमारी.

बीमा-पु. (फा.) विमा.

बीमार-वि. (फा.) रोगी.

बीमारदार-पु. (फा.) रोग्याची शुश्रुषा करणारा.

बीमारी-स्त्री. (फा.)१ रोग; आजार. २ वाईट खोड.

बीय-बीया-वि. दुसरा.

बीर-पु. (सं.) भाऊ.

बीर-वि. (सं.) वीर.

बीर-स्त्री. (सं.) १ सखी; मैत्रीण. २ एक कर्णभूषण. ३ कुरण. ४ चरणावळ.

बीरज-पु. (सं.) वीर्य; शक्ति.

बीरन-पु. (सं.) भाऊ.

बीरबहूटी-स्त्री. (सं.) पावसाळी किडा; इंद्रगोप; मृग.

बीरा-पु. (सं.) १ विडा. २ देवाचा प्रसाद.

बीरी-स्त्री. (सं.) १ विडा. २ एक कर्णभूषण.

बील-वि. (सं.) १ पोकळ. २ खोलगट जमीन.

बीवी-स्त्री. (फा.) बीबी पहा.

बीसना-क्रि.स. (सं.) सोंगटयांचा पट पसरणें.

बीसवाँ-वि. (सं.) विसांवा.

बीसी-स्त्री. (सं.) १ विसांचा समूह. २ जमीनीचें माप.

बीह-वि. (सं.) वीस.

बीहड़-वि. (सं.) १ खडबडीत; उंचसखल. २ विषम; पृथक; विलग.

बुंद-वि. (सं.) थोडासा.

बुंद-पु. (सं.)थेंब.

बुंदकी-स्त्री. (सं.) १ लहान टिकली. २ ठिपका; डाग.

बुंदवान-पु. (सं.) लहान लहान थेंबांचा पाऊस.

बुंदा-पु. (सं.) १ कानांतील लोलक. २ कपाळावर लावण्याची टिकली. ३ कपाळावर गोंदलेला टिळा.

बुँदिया-स्त्री. (सं.) बूँदी पहा.

बुंदोरी-स्त्री. (सं.) एक मिठाई.

बुआ-स्त्री. (फा.) १आत्या. २ वडील बहीण.

बुकचा-पु. (तु.) बोचकें.

बुकची-स्त्री. (तु.) १ लहान गाठोडें. २ शिंप्याची सुईदोरा ठेवण्याची थैली. ३ बकुची पहा.

बुकनी-स्त्री. (दे.) १ बुक्की; पूड. २ पाचक चूर्ण. ३ रंगाची पूड.

बुकवा-पु. (दे.) १ उटणें. २ बुक्का.

बुकस-पु. (सं.) भंगी.

बुका-पु. बुक्का.

बुकुन-पु. (दे.) १ भुकटी; पूड. २ पाचक चूर्ण.

बुक्का-पु. (दे.) १ बुक्का. २ मौक्तिक भस्म.

बुक्का-पु. (सं.) १ हृदय. २ रक्त. ३ बकरी. ४ एक वाद्य.

बुखार-पु. (अ.) १ वाफ; बाष्प. २ ज्वर; ताप. ३ दुःख क्रोधादिकांचा आवेग. बुकचा पहा.

बुगदर-पु. (दे.) मच्छर; ढांस.

बुगदा-पु. (फा.) कसायाचा सुरा.

बुगियल-पु. (दे.) कुरण.

बुचका-पु. बुकचा पहा.

बुज़कसाब-पु. (फा.) कसाई.

बुजदिल-वि. (फा.) भित्रा; भीरु.

बुजनी-स्त्री. (दे.) एक कर्णभूषण.

बुजुर्ग-वि. (फा.) १ वृद्ध; मोठा. २ पाजी; दुष्ट.

बुजुर्ग-पु. (फा.) पूर्वज; बापजादा.

बुजुर्गी-स्त्री. (फा.) मोठेपणा.

बुझना-क्रि.अ. १ विझणें. २ तापलेली वस्तु थंड होणें. ३ मंदावणें. (उत्साह शक्ति इ).

बुट-स्त्री. बूटी पहा.

बुटना-क्रि.अ. पळ काढणें.

बुडकी-स्त्री. (अनु.) डुब्बी; गोता.

बुडना-क्रि.अ. बूडना पहा.

बुडबुडाना-क्रि.अ. (अनु.) क्रोधानें बडबडणें.

बुडाना-क्रि.स. (अनु.) बुडविणें.

बुड्ढा-बुढवा-वि. (सं.) बुड्ढा.

बुढाई-स्त्री. **बुढापा**-पु. वृद्धावस्था.

बुत-बुत्त-पु. (फा.) १ मूर्ती. २ प्रियकर.

बुतना-क्रि.अ. विझणें.

बुतपरस्त-पु. (फा.) मूर्तिपूजक.

बुदबुद-पु. (सं.) बुडबुडा.

बुधि-स्त्री. (सं.) बुद्धि.

बुनना-क्रि.स. (सं.) विणणें.

बुनाई-स्त्री. (सं.) १ वीण. २ विणण्याची मजूरी.

बुनावट-स्त्री. (सं.) वीण; विणीचा प्रकार.

बुनियाद-स्त्री. (फा.) १ मूळ. २ पाया. ३ वास्तविकता.

बुबुकना-क्रि.अ. **बुबुकारी**-स्त्री. ओक्साबोक्शी रडणें.

बुभूषा-स्त्री. (सं.) यशाची इच्छा.

बुयाम-पु. (?) काचेची उभी बरणी.

बुरकना-क्रि.स. (अनु.) शिंपडणें; पिसकारणें.

बुरका–पु. (अ.) १ बुरखा. २ गर्भ वेष्टण.

बुरा–वि. (सं.) वाईट; खराब.

बुराई–स्त्री. (सं.) १ वाईटपणा. २ दोष; दुर्गुण. ३ निंदा.

बुरादा–पु. (फा.) १ लाकडाचा भुस्सा. २ चूर्ण; चुरा.

बुर्ज–पु. (अ.) १ बुरूज. २ घुमट. ३ फुगा. ४ राशिचक्र.

बुर्द–स्त्री. (फा.) १ नफा; वरची मिळकत. २ पैज. ३ बुर्जी (बुद्धि-बळांतील).

बुलंद–वि. (फा.) १ उंच. २ भारी; उत्तुंग.

बुलंदी–स्त्री. (फा.) उंची.

बुलबुल–स्त्री. (फा.) बुलबुल पक्षी.

बुलबुला–पु. (सं.) बुडबुडा,

बुलाना–क्रि.स. (सं.) १ बोलविणें. २ बोलावयास लावणें.

बुलावा–पु. (सं.) बोलावणें; निमंत्रण.

बुस–पु. (सं.) भुरकट; कोंडा.

बुहारना–क्रि.स. (सं.) झाडणें.

बुहारा–पु. (सं.) झाडू; खराटा.

बुहारी–स्त्री. (सं.) केरसुणी; झाडू.

बूँद–स्त्री. (सं.) थेंब; बिंदु.

बूँदा–पु. (सं.) १ मोठा ठिपका. २ २ मोठी टिकली. ३ जाड मोती.

बूँदाबांदी–स्त्री. (सं.) थोडासा पाऊस.

बूँदी–स्त्री. (सं.) १ बुंदी; लाडवाच्या कळ्या. २ पावसाचा थेंब.

बू–स्त्री. (फा.) १ वास; गंध. २ दुर्गंध.

बूआ–स्त्री. (फा.) १ आत्याबाई. २ मोठी बहीण.

बूक–पु. चिमूट.

बूकना–क्रिस. (सं.) १ चूर्ण करणें. २ बढाईखोर बाता करणें.

बूका–पु. (दे.) बुक्का.

बूगा–पु. (दे.) भुसा; भुगा.

बूच–पु. बूच.

बूचड़–पु. (इं.) कसाई.

बूचा–वि. (सं.) १ कान कापलेला. २ विद्रुप. ३ बुच्चा; भुंडा.

बूजन–पु. (फा.) वानर.

बूजना–क्रि. स. फसविणें.

बूझ-बूझन–स्त्री. (सं.) १ बुद्धि; समज; अक्कल. २ कोडें.

बूझना–क्रि.स. (सं.) १ समजणें; जाणणें. २ प्रश्न करणें.

बूट–पु. (सं.) १ हरभऱ्याचें झाड. २ घाटा; हरभऱ्याचा दाणा. ३ वृक्ष; झाड.

बूटा–पु. (सं.) १ झाड. २ वेलबुट्टी.

बूटी-स्त्री. (सं.) १ वनस्पति. २ जडी बुट्टी. ३ भांग. ४ कापडावरील बुट्टे. ५ पत्त्यावरील ठिपके.

बूड-बूडन-क्रि.स. (अनु.) मनुष्य बुडण्याइतकी खोली.

बूडना-क्रि.अ. (अनु.) बुडणें.

बूड़ा-पु. (अनु.) चूर.

बूढ़ा-पु. (सं.) बुड्ढा.

बूढ़-पु. लाल रंग.

बूत-ता-पु. (सं.) बल; पराक्रम.

बूरा-पु. (सं.) १ भुक्की. २ शुद्ध न केलेली साखर. ३ शुद्ध केलेली साखर.

बूरी-स्त्री. (दे.) बुरशी.

बेंग-पु. (सं.) बेडूक.

बेंट-ठ-स्त्री. (दे.) हत्याराची मूठ; दस्ता.

बेंड-पु. (दे.) १ वळूबकरा. २ रोख रक्कम. ३ मुक्काम; तळ.

बेंड-स्त्री. टेकण; आधार.

बेंडा-पु. अडसर.

बेंडा-वि. १ आडवा; तिरपा. २ कठिण; वेडावाकडा.

बेंढ-पु. वाऱ्याची दिशा दाखविणारें यंत्र.

बेंत-पु. (सं.) १ वेत. २ वेताची छडी.

बेंदली-स्त्री. (सं.) टिकली.

बेंदा-पु. (सं.) १ टिळा. २ टिकली. ३ बिंदी.

बेंदी-स्त्री. (सं.) १ टिकली; बिंदी; २ शून्य.

बेंवड़ा-पु. अडसर.

बेंवताना-क्रि. स. बेतविणें (कपडा).

बे-अव्य. (फा.) विना; खेरीज.

बे-अव्य. (सं.) अरे; ए.

बेअकल-वि. (फा.) अक्कलशून्य.

बेअदब-वि. (फा.) धृष्ट; बेअदबी.

बेआब-वि. (फा.) १ ज्याच्यांत पाणी नाहीं असा. २ ज्याची प्रतिष्ठा नाहीं असा.

बेआबरू-वि. (फा.) अप्रतिष्ठित.

बेइंसाफ़ी-स्त्री. (फा.) अन्याय.

बेइज्जत-वि. (फा.) १ अप्रतिष्ठित. २ अपमानित.

बेइंतहा-वि. (फा.) अमर्याद.

बेउज्र-वि. (फा.+अ.) हरकत न घेणारा.

बेक़दर-वि. (फा.) अप्रतिष्ठित.

बेक़रार-वि. (फा.) व्याकूळ; घाबरा.

बेकल-वि. (सं.) विकल.

बेकली-स्त्री. (सं.) १ विकलावस्था. २ स्त्रियांचा एक रोग.

बेकस-वि. (फा.) १ असाहाय्य. २ गरीब; दीन. ३ अनाथ.

बेकहा-वि. (फा.) मनमानेल तसा वागणारा; बेछूट.

बेकानूनी-वि. (फा.) बेकायदा.

बेकाम-बेकार-वि. (फा.+सं.) १ बेकार. २ निरुपयोगी.

बेकसूर-वि. (फा.+अ.) निरपराध.

बेख़-स्त्री. (फा.) मूळ.

बेख-पु. (सं.) १ वेश. २ नक्कल; वेश.

बेखटके-क्रिवि. (फा.+अनु.) निः-संकोचपणें.

बेख़ता-वि. (फा.+अ.) १ निरपराध; २ अचूक.

बेखबर-वि. (फा.) १ अजाण. २ बेशुद्ध. ३ निष्काळजी.

बेखौफ-वि. (फा.) निर्भय; धीट.

बेग-पु. (सं.) वेग.

बेग-पु. (इं.) बॅग.

बेगडी-पु. (दे.) १ हिऱ्यांना पैलू पाडणारा. २ दागिने बनविणारा.

बेगम-स्त्री. (तु.) राणी.

बेगमी-वि. (तु.) १ बेगमेसंबंधी. २ उत्तम; उमदा.

बेगर-क्रिवि. बगैर पहा.

बेगरज़-वि. (फा.+अ.) बेपर्वा; बे-फिकीर.

बेग़रज़-क्रिवि. व्यर्थ.

बेगाना-वि. (फा.) १ परकीय. २ अजाण; बिन माहीतगार.

बेगार-स्त्री. (फा.) वेठ; बिगार.

बेगारी-स्त्री. (फा.) वेठ.

बेगि-क्रिवि. (सं.) बिगी बिगी.

बेगुनाह-वि. (फा.) निरपराधी.

बेगुनी-स्त्री. (दे.) सुरई.

बेचक-पु. (सं.) विक्रेता.

बेचना-क्रि.स. (सं.) विकणें.

बेचारा-वि. (फा.) बिचारा.

बेचिराग़-वि. (फा.+अ.) बेचिराख.

बेजड़-वि. (फा.+सं.) ज्याला कांहीं आधार नाहीं असा.

बेज़बान-वि. (फा.+सं.) १ गरीब; दीन. २ मुका.

बेजा-वि. (फा.) १ अनुचित. २ खराब.

बेजान-वि. (फा.) १ निर्जिव; निर्बल. २ मेलेला. ३ कोमेजलेला.

बेजाब्ता-वि. (फा.+अ.) बेकायदा.

बेजार-वि. (फा.) बेजार; बैचेन.

बेजोड-वि. (फा. + सं.) १ बिन सांध्याचा; अखंड. २ बेजोड; अनुपम.

बेझा-पु. (सं.) लक्ष्य; निशाण.

बेटकी-स्त्री. (सं.) बेटी; कन्या.

बेटला-बेटवा-बेटा-बेटौना-बेट्टा-पु. (सं.) पुत्र; बेटा.

बेठन-पु. (सं.) वेष्टण.

बेठिकाने-क्रिवि. (फा.+सं.) १ अस्थानी; व्यर्थ. २ स्थानभ्रष्ट.

बेब-पु. (सं.) १ झाडाभोवती घातलेला गडगा वा कुंपण. २ नगद पैसा.

बेडना-क्रि.स. (सं.) झाडांचे भोवती कुंपण किंवा गडगा घालणें.

बेडा-पु. (सं.) १ तराफा. २ जहाजांचा काफला. ३ होडी; नाव. ४ झुंड.

बेडा-वि. (सं.) १ आडवा. २ कठिण; मुष्किल.

बेड़िन-बेडिनी-स्त्री. नर्तकी; कलावंतीण.

बेड़ी-स्त्री (सं.) १ बेडी. २ पाणी उपसण्याची टोपली. ३ साप चावलेल्या ठिकाणी डागणें. ४ होडी. ५ तराफा.

बेढंग-बेढंगा-वि. १ अशिष्ट; चालरीत न जाणणारा. २ बेढब; बेडौल. ३ कुरुप.

बेढ-पु. १ नाश. २ कोंब फुटलेलें बी.

बेढई-स्त्री. (सं.) कचोरी.

बेढन-पु. (सं.) वेष्टण.

बेढना-क्रि.स. (सं.) १ कुंपण घालणें. २ गुरें वळणें.

बेढब-वि. बेढब.

बेढ़ा-पु. (सं.) १ सलकडें. २ वेढें; परसाव.

बेढाना-क्रि.स. (सं.) वेढविणें.

बेत-पु. (सं.) वेत.

बेतकल्लुफ़-वि. (फा.+अ.) मनमोकळा; निःसंकोचि.

बेतकल्लुफ़ी-स्त्री. सरळपणा; साधेपणा.

बेतकसीर-वि. (फा.अ.) निरपराध.

बेतना-क्रि.अ. (सं.) कळणें; जाणीव होणें.

बेतमीज़-वि. (फा.+अ.) उद्धट; असभ्य; निर्लज्ज

बेतरह-क्रिवि. (फा.+अ.) १ वाईट तऱ्हेनें. २ विलक्षणपणें.

बेतरह-वि. (फा.+अ.) अधिक; पुष्कळ.

बेतरीक़ा-वि. (फा.+अ.) अनुचित; बेकायदा.

बेतरीका-क्रिवि. अनुचित प्रकारें.

बेतहाशा-क्रिवि. (फा.अ.) १ अतिशय वेगानें. २ अतिशय घाबरेपणानें. ३ विचार न करितां; बेधडक.

बेताब-वि. (अ.) १ दुर्बल; कमजोर. २ विकल; बेचैन.

बेतार–वि. (फा+सं.) बिनतारी.

बेताल–पु. (सं.) १ बेताळ. २ भाट.

बेतुका–वि. (फा.+सं.) १ विसंगत; विजोड. २ बेढब.

बेतौर–वि. व क्रिवि. बेतरह पहा.

बेदखल–वि. (फा.) अधिकारच्युत.

बेदम–वि. (फा.) १ मुडदा. २ अर्धमेला. ३ जर्जर; निकामी झालेला.

बेदर्द–वि. (फा.) निष्ठुर.

बेदाग–वि. (फा.) १ स्वच्छ. २ निर्दोष; शुद्ध. ३ निरपराध; निष्कलंक.

बेदाना–पु. (फा.) १ काबूली डाळिंब. २ दारुहळद. ३ बुंदीच्या गोड कळ्या. ४ बिहिदाना नामक फळाचें बी.

बेदाना–वि. (फा.) मूर्ख.

बेदाम–पु. (फा.) बदाम.

बेदाम–क्रिवि. फुकटचा; मोफतचा.

बेधड़क–क्रिवि. (फा. + अनु.) बेधडक.

बेधना–क्रि.स. (सं.) १ भोंक पाडणें. २ जखम करणें.

बेधर्म–वि. (सं.) धर्मभ्रष्ट.

बेन–पु. (सं.) १ वेणु; मुरली. २ गारुडयाची पुंगी. ३ बांबू. ४ एक वृक्ष.

बेनउर–बर–पु. बिनौला पहा.

बेनज़ीर–वि. (फा.+सं) अद्वितीय; अनुपम.

बेना–पु. (सं.) १ बांबूच्या कामट्यांचा पंखा. २ खस; वाळा. ३ बांबू.

बेनिमून–वि. (फा.) अनुपम; अद्वितीय.

बेनी–स्त्री. (सं.) १ वेणी. २ त्रिवेणी संगम. ३ दाराची बिनी.

बेनु–पु. (सं.) १ वेणु; मुरली. २ बांबू.

बेनौटी–वि. कपाशी रंगाचा.

बेनौरा–पु. बिनौला पहा.

बेनौरी–स्त्री. पावसांतील गारेचा तुकडा.

बेपरद–वि. (फा.) १ अनावृत्त. २ नंगा.

बेपरवा–वाह–वि. (फा.) १ बेपर्वा; बेफिकीर. २ उदार

बेपाइ–वि. (फा.+सं.) घाबरलेला; निरुपाय झालेला.

बेपार–पु. (दे.) एक वृक्ष.

बेपार–पु. (सं.) व्यापार.

बेपीर–वि. (फा.+सं.) निर्दय.

बेपेंदी–वि. (सं.) बिनबुडाचा.

बेबस–वि. (सं.) १ लाचार. २ पराधीन.

बेबसी-स्त्री. (सं.) पराधीनता.

बेबाक-वि. (फा.) चुकता; बेबाक.

बेबुनियाद-वि. (फा.) निराधार.

बेभाव-क्रिवि. (फा.+सं.) बेहिशोब.

बेमरम्मत-वि. (फा.) नादुरुस्त.

बेमारी-स्त्री.(फा.) बीमारी; आजार.

बेमुनासिब-वि. (फा.) अनुचित.

बेमौका-वि. (फा.) अवेळीचा; अयोग्य वेळीं.

बेर-पु.(सं.) बोर व बोराचें झाड.

बेर-पु. स्त्री. (सं.) १ वेळ; उशीर. २ पाळी; खेप; वेळ.

बेरस-वि. (फा+सं.) नीरस.

बेरहड्डी-स्त्री. (सं.) नडगी.

बेरहम-वि. (फा.) निर्दय.

बेरा-पु. (सं.) १ वेळ; समय. २ प्रातःकाल.

बेरा-पु. (सं.) बेडा पहा.

बेरा-पु. (इं.) बेअरर; चपराशी.

बेरादरी-स्त्री. बिरादरी पहा.

बेराम-वि. बीमार पहा.

बेरिआ-बेरियाँ-स्त्री. समय; वेळ.

बेरी-स्त्री. (सं.) १ एक लता. २ बेर पहा. ३ बेडी. ४ वैरा.

बेरुई-स्त्री. (दे.) वेश्या.

बेरुख-वि. (फा.) १ बेमुर्वतखोर; ऐनवेळी मागे पडणारा. २ नाराज; क्रुद्ध.

बेरोक-क्रिवि. (फा.+सं.) निर्वेधपणें.

बेरौनक-वि. (फा.) उदास.

बेलंद-वि. (फा.) बुलंद पहा.

बेल-पु. (सं.) बेलाचें झाड व फळ.

बेल-स्त्री. (सं.) १ वेल; लता. २ वंशवेल. ३ मंगलप्रसंगी न्हावी धोबी इ. ना मिळणारी बिदागी. ४ वेल-बुट्टी. ५ वल्हे.

बेल-पु. (फा.) १ कुदळ. २ सडके-वर मारलेली रेघ. ३ लांब खुरपें. ४ बेला पहा.

बेलक-पु. (फा.) फावडें.

बेलकी-पु. (दे.) गुराखी.

बेलचा-पु. (फा.) १ कुदळ. २ खुरपें.

बेलडी-स्त्री. लता; वेल.

बेलन-पु.(सं.) १ खडी दाबण्याचा रूळ. २ रोलर. ३ लाटणें.

बेलना-पु. (सं.) लाटणें.

बेलना-क्रि.स. (सं.) १ (पोळ्या) लाटणें. २ नष्ट करणें. ३ अंगावर जोरानें गमतीखातर पाणी उडविणें.

बेलपत्ती-पात-पत्र-पु. (सं.) बिल्वपत्र.

बेलसना-क्रि.अ.(सं.) विलास करणें.

बेलहरा-पु.(सं) लावलेलें विडे ठेव-ण्याचा डबा.

बेला-पु.(सं.) १ मोगरा. २ एक दागिना. ३ लाट; लहर. ४ तेल मापण्याचा कातड्याचा बुधला. ५ समुद्रकिनारा. ६ वेळ; समय.

बेलाग-वि. (फा. + सं.) १ अगदी अलग; दुसऱ्या कशाचाही संबंध नसलेला. २ खरा; साफ.

बेलिया-स्त्री. (सं.) लहान कटोरा.

बेलौस-वि. (फा.) १ सच्चा; खरा. २ बेमुर्वतखोर (क्वचित).

बेवकूफ-वि. (फा.) निर्बुद्ध; मूर्ख.

बेवक्त-क्रिवि. (फा.) अवेळीं.

बेवफ़ा-वि. (फा.) १ कृतघ्न. २ दु:शील.

बेवरा-पु. (सं.) विवरण.

बेवरेबाज़ी-स्त्री. (सं.+फा.) लबाडी.

बेवरेवार-वि. (सं.) तपशीलवार.

बेवहरिया-पु. (सं.) १ सावकार. २ मुनीम.

बेवा-स्त्री. (फा.) विधवा.

बेवान-पु. (सं.) विमान.

बेश-पु. (सं.) वेश.

बेशऊर-वि. (फा.+अ) मूर्ख; बेअक्कल.

बेशक-क्रिवि. (फा.+सं.) बेलाशक.

बेशक़ीमत-वि.(फा.+अ.) बहुमूल्य.

बेशी-स्त्री. (फा.) १ अधिकता. २ फायदा.

बेशुमार-वि. (फा.) बेसुमार.

बेसंदर-पु. (सं.) अग्नि.

बेसँभर-वि. (फा.+सं.) बेहोश.

बेसन-पु. (दे.) बेसन; डाळीचें पीठ.

बेसनी-वि. (दे.) बेसनाचा.

बेसबब-वि. (फा.) अकारण.

बेसबरा-वि. (फा.) अधीर.

बेसरा-वि. (फा.) निराश्रित.

बेसरा-पु. एक शिकारी पक्षी.

बेसरोसामान-वि. (फा.) कंगाल.

बेसवा-बेसा-स्त्री. (सं.) वेसवा; वेश्या.

बेसा-पु. (सं.) वेश.

बेसारा-वि.(सं.) बसविणारा; स्थापक.

बेसाहना-क्रि.अ. (दे.) १ खरीदणें. २ पाठीमागें लचांड लाऊन घेणें.

बेसाहा-पु. (दे.) खरेदी केलेलें सामान; सौदा.

बेसिलसिले-क्रिवि. (फा.) अव्यवस्थितपणें.

बेसी-स्त्री. बेशी पहा.

बेहंगम-वि. (सं.) १ कुरुप. २ बेढब.

बेहँसना-क्रि. अ. (सं.) १ खोखो हसणें. २ हसणें.

बेह-पु. (सं.) भोंक; छिद्र.

बेहड-वि. व पु. बीहड पहा.

बेहतर-वि. (फा.) अति उत्तम.

बेहतर-अव्य. (फा.) छान; उत्तम.
बेहद्-वि. (फा.) बेहद्द.
बेहन-पु. (सं.) पेरण्याचें धान्य.
बेहना-पु. (दे.) पिंजारी.
बेहया-वि. (फा.) निर्लज्ज.
बेहर-वि. (दे.) १ स्थावर. २ अलग; भिन्न.
बेहर-स्त्री. (सं.) विहीर.
बेहरना-क्रि.अ. तडकणें; चीर पडणें.
बेहरा-वि. (सं.) १ पृथक्: अलग. २ भिन्न.
बेहरा-पु. (दे.) १ चाऱ्याचें गवत. २ गवताची विणलेली नथीची डबी.
बेहरी-स्त्री. १ जमा झालेली वर्गणी. २ वर्गणी.
बेहला-पु. (इं.) व्हायोलिन.
बेहान-क्रिवि. (सं.) उद्यां.
बेहाल-वि. (फा.) व्याकूळ; बेचैन.
बेहिसाब-क्रिवि.(फा.+अ.) बेहिशोब.
बेहुनरा-वि. (फा.) १ कलाहीन; मूर्ख. २ न शिकविलेलें अस्वल.
बेहुरमत-वि. (फा.) अप्रतिष्ठित.
बेहूदगी-स्त्री. (फा.) असभ्यता.
बेहून-क्रिवि. विना; रहित.
बेहैफ़-वि. (फा.) बेफिकीर.
बेहोश-वि. (फा.) मूर्च्छित; बेशुद्ध.
बैंगन-पु. (सं.) वांगें.
बैंगनी-बैंजनी-स्त्री. (सं.) बैंगणी.
बैंड-स्त्री. (इं.) १ झुंड. २ बँड-वाल्यांचा ताफा.
बैंडा-वि. बेंढा पहा.
बै-स्त्री. (सं.) वय.
बै-स्त्री. (अ.) विक्री.
बैकल-वि. (सं.) वेडा; पागल.
बैखानस-पु. (सं.) तपस्वी.
बैग-स्त्री. (इं.) १ ब्याग. २ थैली; पिशवी.
बैगन-पु. (सं.) वांगे.
बैगना-पु. (सं.) वांग्याची भजी.
बैजंती-स्त्री. (सं.) वैजयंती वृक्ष.
बैज-पु. (इं.) बॅज; बिल्ला.
बैजई-वि. (अ.) फिकट निळा.
बैजा-पु. (अ.) १ अंडें. २ आंत पाणी असलेला फोड.
बैठ-पु. (सं.) कर.
बैठक-स्त्री. (सं.) बैठक सर्व अर्थ मराठीप्रमाणें.
बैठका-पु. (सं.) बैठकीची खोली.
बैठकी-स्त्री. (सं.) १ बैठक (व्यायामाचा प्रकार). २ बैठक; आधार. ३ बैठकीची जागा. ४ बैठक; बसण्याची ढब.
बैठन-बैठनि-स्त्री. (सं.) १ बसणें. २ बैठक; आसन.

बैठना-क्रि.अ. (सं.) १ खर्च होणें; २ गूळ चिघळणें. २ भात मऊ होणें. ४ एकाद्या घरीं जाऊन पडणें. ५ अंडी उबविणें. ६ अस्त होणें. ७ बसणें; इतर अर्थ मराठीप्रमाणें.

बैठावाँ-वि. (सं.) बैठा; दबलेला.

बैठवाना-क्रि.स. (सं.) १ बसविणें. २ रोपें लावणें.

बैठा-पु. (सं.) मोठा चमचा; कावि-लथा.

बैठाना-बैठारना-बैठालना-क्रि. स. (सं.) बसविणें.

बैठना-क्रि.स. (सं.) १ बंद करणें. २ गुरांना कोंडून ठेवणें.

बैण-पु. (सं.) बुरूड.

बैत-पु. (अ.) पद्य; श्लोक.

बैताल-पु. (सं.) वेताळ.

बैद-पु. (सं.) वैद्य.

बैदई-स्त्री. वैद्यकी.

बैन-पु. (सं.) १ वचन; बोलणें. २ २ घरांत मृत्यु झाल्यावर रडतांना म्हटलें जाणारे शोकसूचक वाक्य.

बैना-पु. (सं.) १ विवाहप्रसंगी वाटण्याची मिठाई. २ बेंदा पहा.

बैना-क्रि.स. (सं.) पेरणें.

बैपार-पु. (सं.) व्यापार.

बैयर-स्त्री. (सं.) बाई; स्त्री.

बैर-पु. (सं.) १ वैर. २ द्वेष; मत्सर. ३ बोर.

बैर-बैरा-पु. (दे.) पाभर.

बैरख-पु. (तु.) सैन्याचा ध्वज.

बैरा-पु. (दे.) विटांचे तुकडे व रोडेराडे इ.

बैरा-पु. (इं.) हुजऱ्या; बेअरर.

बैराखी-स्त्री. (सं.) एक बाहुभूषण.

बैराग-पु. (सं.) वैराग्य.

बैरागी-पु. (सं.) वैरागी.

बैरी-वि. (सं.) वैरी; शत्रु.

बैषानस-पु. (सं.) तपस्वी; वैखानस.

बैसंदर-पु. (सं.) अग्नि.

बैस-पु. (सं.) १ वय; आयु. २ तारुण्य; यौवन. ३ वैश्य.

बैसना-क्रि.अ. (सं.) बसणें.

बैसर-स्त्री. विणकराची फणी.

बैसाख-पु. (सं.) वैशाख.

बैसाखी-स्त्री. (फा.) कुबडी.

बैसारना-क्रि.स. (सं.) बसविणें.

बैसिक-पु. (सं.) १ वेश्येवर प्रेम करणारा. २ विषयी पुरुष.

बैहर-वि. (सं.) भयंकर; क्रोधी.

बैहर-स्त्री. (सं.) वायु.

बोंगना-पु. (सं.) बोगोणें (पितळेचें भांडें).

बोंडरी-स्त्री. (सं.) बेंबी.

बोंडी–स्त्री. बौंडी पहा.

बौआई–स्त्री. (सं.) १ पेरणी. २ पेरण्याची मजूरी.

बोक–बोकरा–पु. (सं.) बकरा.

बोकरी–स्त्री. (सं.) बकरी.

बोकला–पु. (सं.) १ झाडाची साल. २ टरफल; साल.

बोखार–पु. बुखार पहा.

बौजा–स्त्री. (फा.) एक मद्य.

बोझ–बोझा–पु. बोजा.

बोझना–क्रि. स. ओझें लादणें.

बोटा–पु. (सं.) १ लाकडाचा ओंडका. २ कापलेला तुकडा.

बोटी–स्त्री. (सं.) मांसाचा तुकडा.

बोडरी–स्त्री. (सं.) बेंबी.

बोडल–स्त्री (दे.) एक पक्षी.

बोडा–पु. (दे.) १ अजगर. २ चवळीची शेंग.

बोडी–स्त्री. १ दमडी. २ अल्पधन. बौंडी पहा.

बोत–पु. घोडयांची एक जात.

बोतल–स्त्री. (इं.) बाटली.

बोतलिया–बोतली–वि. काळसर हिरवा.

बोदर–स्त्री. (दे.) छडी; शिमटी.

बोदा–वि. (सं.) १ मूर्ख; आडाणी; मठ्ठ. २ भुसभुशीत; ठिसूळ.

बोध–पु. (सं.) १ बोध; जाणीव. २ धीर.

बोधन–पु. (सं.) १ समजाविणें; जाणीव करून देणें. २ जागविणें. ३ उद्दीपन. ४ मंत्रजागर. ५ नंदादीप दाखविणें.

बोधना–क्रि.स. (सं.) १ समजाविणें. २ ज्ञान देणें.

बोना–क्रि.स. (सं.) १ पेरणें. २ पसरणें; विखुरणें.

बोबा–पु. (दे.) १ स्तन. २ घरांतील सामानसुमान. ३ गाठोडें.

बोय–स्त्री. (फा.) १ गंध; वास. २ सुगंध.

बोर–पु. बुडविण्याची क्रिया; बुडविणें; बुचकळी.

बोर–पु. (सं.) १ घुंगुर. २ डोक्यावर घालण्याचा टोप (दागिना). ३ खड्डा.

बोरका–पु. दऊत.

बोरना–क्रि.स. बुडविणें; बुचकळणें.

बोरसी–स्त्री. (सं.) मातीची शेगडी.

बोरा–पु. (सं.) १ पोतें. २ घुंगुर.

बोरिया–बोरी–स्त्री. (सं.) लहान पोतें.

बोरिया–स्त्री. (फा.) चटई; बिस्तरा.

बोल–पु. (सं.) १ बोल. २ व्यंगार्थी बोलणें. ३ संख्या. ४ अंतरा.

बोलचाल–स्त्री. (सं.) १ संभाषण; बोलणें; चालणें; मैत्री. २ व्यवहाराची भाषा.

बोलता–पु. (सं.) १ आत्मा. २ प्राण. ३ मनुष्य. ४ हुक्का.

बोलता–वि. (सं.) बडबडया; बोलका.

बोलती–स्त्री. (सं.) वाचा; वाणी.

बोलना–क्रि.अ. क्रि.स. बोलणें.

बोलबाला–पु. एक वृक्ष.

बोलवाना–क्रि.स. १ बोलाविणें. २ बोलविणें.

बोलाना–क्रि.स. बुलाना पहा.

बोलावा–पु. (सं.) निमंत्रण.

बोली–स्त्री. (सं.) बोली.

बोवना–क्रि.स. (सं.) पेरणें.

बोह–स्त्री. (सं.) डुब्बी.

बोहनी–स्त्री. (सं.) बोहनी.

बोहारना–क्रि.स. बुहारना पहा.

बोहारी–स्त्री. झाडू.

बोहित–स्त्री. (सं.) नाव; होडी.

बौंड–स्त्री. (सं.) १ वेलीची फांदी. २ वेल.

बौंडना–क्रि.अ. (सं.) वेलीप्रमाणें वाढणें; पसरणें.

बौंडर–पु. (सं.) चक्रीवादळ.

बौंडी–स्त्री. (सं.) १ दोडे फळ; कच्चें फळ. २ शेंग.

बौआना–क्रि.अ. (सं.) १ स्वप्नांत बोलणें. २ बरळणें.

बौखल–वि. (सं.) वेडा.

बौखा–पु. (सं.) वाऱ्याचा प्रचंड झोत.

बौछाड–बौछार–स्त्री. (सं.) १ पाण्याचे तुषार. २ वर्षाव.

बौड़हा–वि. (सं.) वेडा.

बौता–पु. (सं.) जहाजांना मार्ग दर्शविण्यासाठीं पाण्यांत सोडलेले ओंडकें वा पिपें.

बौना–पु. (सं.) बुटका मनुष्य.

बौर–पु. (सं.) आंब्याचा मोहोर.

बौरई–बौराई–स्त्री. (सं.) वेडेपणा

बौरना–क्रि.अ. (सं.) मोहोरणें.

बौरहा–वि. (सं.) वेडा.

बौरा–वि. (सं.) १ वेडा; विक्षिप्त. २ भोळा; मूर्ख. ३ मुका.

बौराना–क्रि.अ. (सं.) १ वेडे होणें. २ उन्मत्त होणें.

बौराना–क्रि.स. (सं.) वेडे करणें.

बौराह–वि. (सं.) वेडा.

बौरी–स्त्री. (सं.) वेडी.

बौहर–स्त्री. (सं.) १ वधू. २ पत्नी.

ब्यवहर–पु. (सं.) कर्ज.

ब्यवहरिया–पु. (सं.) सावकार.

ब्यवहार-पु. (सं.) व्यवहार.

ब्याज-पु. (सं.) व्याज.

ब्याना-क्रि.स. (सं.) पैदा करणें; उत्पन्न करणें.

ब्याना-क्रि.अ. (सं.) वीणें; प्रसवणें.

ब्यारी-स्त्री. **ब्यालु**-पु. (सं.) रात्रीचें जेवण.

ब्याह-पु. (सं.) विवाह.

ब्याहता-वि. (सं.) विवाहित.

ब्याहता-पु. (सं.) पति.

ब्याहना-क्रि.स. (सं.) विवाह करणें.

ब्योंचना-क्रि.अ. (सं.) मुरगळणें; लचकणें.

ब्योंची-स्त्री. (सं.) ओकारी.

ब्योंत-पु. (सं.) १ व्यवस्था. २ तऱ्हा; ढब; रीत. ३ युक्ति; उपाय. ४ तयारी. ५ संधी; अवसर. ६ साधन वा सामग्री. ७ कपडा बेतणें. ८ विवरण.

ब्योंतना-क्रि.स. (सं.) कपडा बेतणें. २ मारणें; कापून काढणें.

ब्योपार-पु. (सं.) व्यापार.

ब्योरना-कि.स. (सं.) १ केसांचा गुंता सोडविणें. २ गुंता सोडविणें.

ब्योरा-पु. (सं.) १ विवरण; तपशील. २ वृत्त; वृत्तान्त; समाचार.

ब्योहर-पु. (सं.) देण्यायेण्याचा व्यवहार.

ब्योहरा-ब्योहरिया-पु. (सं.) सावकार.

ब्रज-पु. (सं.) गोकुळ.

ब्रजना-क्रि.अ. (सं.) जाणें.

ब्रह्मजन्म-पु. (सं.) उपनयन संस्कार.

ब्रह्मजीवी-वि. (सं.) पौरोहित्य करून उपजीविका करणारा.

ब्रह्मण्य-वि. (सं.) १ ब्रह्मसंबंधी. २ ब्राह्मणनिष्ठ.

ब्रह्मदंड-पु. (सं.) १ ब्रह्मचाऱ्याचा दंड. २ केतु. ३ ब्राह्मणाचा शाप.

ब्रह्मदाता-पु.(सं.) वेद शिकविणारा.

ब्रह्मदान-पु. (सं.)वेद शिकविणें.

ब्रह्मदैत्य-पु. (सं.) ब्रह्मराक्षस.

ब्रह्मदोष-पु. (सं.) ब्रह्महत्या.

ब्रह्मद्रव-पु. (सं.) गंगाजल.

ब्रह्मभोज-पु. (सं.) ब्राह्मण भोजन.

ब्रह्मयज्ञ-पु. (सं.)वेदाध्ययन.

ब्रह्मलेख-स्त्री. भाग्यरेषा; विधिलिखित.

ब्रह्मवध्या-स्त्री. ब्रह्महत्या.

ब्रह्मवादी-वि. (सं.) अद्वैतवादी.

ब्रीडना-क्रि.अ. (सं.) लज्जित होणें.

भ

भँइस-स्त्री (सं.) म्हैस..

भंकार-पु. (अनु.) विकट हास्य.

भँकारी-स्त्री. (सं.) १ भणभण करणारा एक किडा २ डांस.

भंग-पु. (सं.) १ लाट; लहर. २ पराजय. ३ खंड; तुकडा. ४ कौटिल्य. ५ रोग. ६ गमन. ७ प्रवाह. ८ भय. ९ विध्वंस. १० अडचण; बाधा. ११ वाकणें. १२ अर्धांग वायु. १३ भंग; तुटणें.

भंग-स्त्री. (सं.) भांग (गांज्या).

भंगड़-वि. (सं.) भांग पिणारा; भंगड; गांजेकस.

भंगना-क्रि.अ. (सं.) १ भंगणें; तुटणें. २ हरणें; दबणें.

भंगना-क्रि.स. (सं.) १ तोडणें. २ दबविणें.

भँगरा-पु. (सं.) १ एक जाडेंभरडें कापड. २ भृंगराज; माका.

भंगराज-पु. (सं.) एक पक्षी.

भंगा-स्त्री. भाँग पहा.

भंगार-पु. (सं.) १ डबकें. २ केरकचरा; भंगार.

भंगारी-स्त्री. (सं.) डांस.

भंगी-पु. (सं.) १ नाशवंत. २ भांग करणारा. ३ वेलबुट्टी; नक्षी वगैरे. ४ भंगी.

भंगी-वि. (सं) भांग पिणारा.

भंगुर-वि. (सं.) १ भंगुर; नाशवंत. २ कुटिल; वांकडा.

भंगुर-पु. (सं.) नदीचें वांकण.

भँगेडी-वि. (सं.) भांग पिणारा.

भँगेला-पु. (सं.) एक प्रकारचें जाड कापड.

भंजना-क्रि अ. (सं.) १ भंगणें. २ पैशांची मोड होणें. ३ दोरी वळली जाणें. ४ कागदाला घडया पडणें.

भंजना-क्रि.स. (सं.) तोडणें.

भंटा-पु. (सं.) वांगें.

भंड-वि. (सं.) १ धूर्त; पाखंडी. २ अश्लील शब्द बोलणारा; मवाली.

भंडताल-पु. (सं.) नृत्य गायनाचा एक प्रकार.

भंडना-क्रि.स. (सं.) १ नुकसान करणें. २ तोडणें. ३ अपकीर्ति करणें.

भँडफोड़-पु. (सं.) १ मातीच्या भांडयांची मोडतोड. २ रहस्यभेद.

भँडभाँड-पु. (सं.) एक कांटेरी झुडुप.

भँडरिया-पु. ज्योतिष सांगणारी एक जात.

भँडरिया-वि. १ ढोंगी; पाखंडी. २ धूर्त; लुच्चा.

भँडसार-साल-स्त्री. (सं.)धान्याचें कोठार.

भंडा-पु. (सं.) १ भांडें. २रहस्य. ३ भारी दगड हटविण्याचा वासा; तरफ.

भंडाना-क्रि.स. (सं.) १ भंडावून सोडणें. २ वस्तूंची उलथापालथ तोडफोड करणें.

भंडार-पु.(सं.) १ भांडार. २ कोठार. ३ पाकशाळा. ४ पोट; उदर. ५ अग्नेय. ६ साधूंचें जेवण.

भंडारा-पु. (सं.) १ भंडार पहा. २ समूह; झुंड. ३ साधूंना वाढलेलें जेवण. ४ पोट.

भंडारी-स्त्री. (सं.) १ लहान कोठडी. २ खजिना.

भंडारी-पु. (सं.) १ कोशाध्यक्ष. २ आचारी. ३ वस्त्रागाराचा मुख्य.

भंडेरिया-पु. भँडरिया पहा.

भँडौआ-पु. (सं.) १ भाटांचें गीत. २ विनोदी कविता.

भँभरना-क्रि. अ. (सं.) भयभीत होणें.

भँभा-पु. (सं.)बीळ; भोंक.

भँभाना-क्रि. अ. (अनु.) हंबरणें.

भँभीरी-स्त्री. (अनु.) एक पक्षी.

भँभेरि-स्त्री. (सं.) भय.

भँमर-रा-पु. (सं.) १ मोठी मधमाशी. २ गांधील माशी.

भँवना-क्रि.अ. (सं.) फिरणें.

भँवर-पु. (सं.) १ भ्रमर; भुंगा. २ खदक; खड्डा. ३ पाण्यांतील भोवरा.

भँवरकली-स्त्री. (सं.) कोणत्याहि बाजूस फिरुं शकेल अशी सांखळीची कडी.

भँवरजाल-पु. (सं.) संसारपाश.

भँवरभीक-स्त्री. (सं.) हिंडून मिळविलेली भीक.

भँवरा-पु. भौंरा पहा.

भँवरी-स्त्री. (सं.) १ पाण्यांतील भोवरा. २ भोवरी. ३ भाँवर पहा. ४ फेरीवाल्याचा धंदा. ५ फेरी; गस्त. ६ प्रदक्षिणा.

भँवना-क्रि. स. (सं.) १ फिरविणें. २ भ्रमांत टाकणें.

भँवरा-वि. (सं.) फिरणारा.

भंसना-क्रि.अ. (सं.) १ रंगणें. २ पाण्यांत टाकलें जाणें.

भइया-पु. (सं.) १ भाऊ. २ एक आदरसूचक शब्द.

भउजाई-स्त्री. (सं.) भावजय.

भकटाना-साना-क्रि. अ. (सं.) आंबणें; नासणें.

भकडना–क्रि.अ. भगरना पहा.

भकराँध–स्त्री. कुजलेल्या धान्याची दुर्गंधी.

भकसा–वि. (सं.) आंबलेला; सडलेला (खाद्य पदार्थ).

भकाऊँ–पु. (अनु.) बागुलबोआ.

भकुआ-वा–वि. (सं.) मूर्ख.

भकुआना–क्रि.अ. (सं.) घाबरणें; भांबावणें.

भकुआना–क्रि.स. (सं.) १ घाबरविणें. २ मूर्ख बनविणें.

भकोसना–क्रि.स. (सं.) १ भसाभसा खाणें. २ खाणें.

भक्किका–स्त्री. (सं.) एक किडा.

भख–पु. (सं.) भक्ष्य; आहार.

भखना–क्रि.स. (सं.) १ खाणें. २ गिळणें.

भगई–स्त्री. (सं.) लंगोटी.

भगत–वि. (सं.) भक्त.

भगत–पु. (सं.) १ वैष्णवपंथी साधु. २ राजपुतान्यांतील एक जात (मुली वेश्यावृत्ति करितात). ३ होळींतील एक सोंग. ४ भूत काढणारा मांत्रिक. ५ वेश्येच्या गाण्याला साथ करणारा.

भगतिया–पु. (सं.) राजपुतान्यांतील एक जात; पुरुष गाणें बजावणें करितात व स्त्रिया वेश्यावृत्ति करितात.

भगदर–स्त्री. (सं.) पळापळ.

भगना–क्रि.अ. पळणें.

भगना–पु. (सं.) भाचा.

भगनी–स्त्री. (सं.) बहीण.

भगर–पु. १ ढोंग; बतावणी. २ सडलेलें (कुजलेलें) धान्य.

भगरना–क्रि.अ. कुजणें; सडणें.

भगल–पु. (दे.) १ ढोंग; कपट. २ जादू; हातचलाखी.

भगली–पु. (दे.) १ ढोंगी. २ जादूगार.

भगाना–क्रि.स. (सं.) १ पळवून लावणें; पळविणें. २ दूर करणें.

भगाना–क्रिअ. (सं.) पळणें; दूर होणें.

भगाल–पु. (सं.) मनुष्याच्या डोक्याची कवटी.

भगाली–पु. (सं.) महादेव.

भगेडू-लू-भगोडा-भगोहाँ–वि. (सं.) १ पळालेला. २ पळपुट्या; भितरा.

भगौहाँ–वि. (सं.) भगवा.

भग्गुल-भग्गू–वि. (सं.) भगोडा पहा.

भग्नी–स्त्री. (सं.) भगिनी.

भचक–स्त्री. (सं.) लंगडेपणा.

भचकना–क्रि.अ. (सं.) १ आश्चर्य-चकित होणें. २ लंगडणें.

भच्छ–पु. (सं.) भक्ष्य.

भजक–पु. (सं.) १ भजक. २ विभाग करणारा.

भजन–पु.(सं.) १ भाग; खंड. २ सेवा; पूजा. ३ भजन.

भजना–क्रि.अ. (सं.) १ पळणें. २ पोहोचणें.

भजाना–क्रि.अ. क्रि.स. (सं.) १ पळणें. २ पळविणें.

भजिआउर–स्त्री. (सं.) तांदूळ दही तूप मीठ घालून केलेला भात.

भज्य–वि. (सं.) १ विभागण्यास योग्य. २ भजनीय.

भटकटाई-कटैया–स्त्री. (सं.) एक वनस्पति.

भटकना–क्रि.अ. (सं.) १ भटकणें. २ रस्ता चुकणें. ३ भ्रमांत पडणें.

भटधर्मा–वि. (सं.) धर्मयोद्धा.

भटभेरा–पु. (सं.) १ द्वंद्वयुद्ध. २ धक्का; ठोकर. ३ आकस्मिक भेट.

भटा–पु. (सं.) वांगें.

भटियारा–पु. भठियारा पहा.

भट्ट स्त्री. (सं.) १ स्त्रियांकरितां एक आदरसूचक संबोधन. २ सखी; मैत्रीण. ३ प्रिय व्यक्ति.

भटोट–पु. (सं.) ठग.

भटैया–स्त्री. भटकटैया पहा.

भटोला–वि. (सं.) भाटासंबंधी.

भट्टी-ट्ठी–स्त्री. (सं.) भट्टी.

भठियाना–क्रि.अ. (सं.) ओहोटी लागणें.

भठियारा–पु. (सं.) सराईचा व्यव-स्थापक.

भठियाल–पु. (सं.) ओहोटी.

भठुली–स्त्री. (सं.) लहान भट्टी.

भडंबा–पु. (सं.) पोकळ देखावा; अवडंबर.

भड़क–स्त्री. (अनु.) १ दिखाऊ; चटकदार. २ चमक

भड़कदार–वि. (अनु.+अ.) १ भडक; चमकदार. २ रुबाबदार.

भड़कना–क्रिअ. (अनु.) १ आग भडकणें. २ क्रुद्ध होणें; भडकणें. ३ (घोडा) बुजणें.

भड़भड़–स्त्री. (अनु.) १ भडभड आवाज. २ गर्दी; जनसमूह. २ व्यर्थ बडबड.

भड़भाड़िया–वि. (अनु.) बडबड्या; गप्पीदास.

भड़भूँजा–पु. (सं.) भडभुंजा.

भड़वा–पु. भडुआ पहा.

भड़डार–स्त्री. (सं.) खाण्याचे पदार्थ ठेवण्याचें कपाट.

भड़ाल–पु. (सं.) योद्धा.

भड़िहा–पु. (सं.) चोर.

भड़िहाई–क्रिवि. (सं.) लपूनछपून.

भड़ी–स्त्री. (सं.) हरबऱ्याच्या झाडावर चढविणें.

भडुआ–पु. (सं.) वेश्येचा दलाल; भडवा.

भणना–क्रि.अ. (सं.) बोलणें.

भतरौड़–पु. उंच स्थान. २ शिखर. ३ मथुरेजवळचें एक स्थळ.

भतवान–पु. (सं.) विवाहांतील एक चाल.

भतार–पु; (सं.) भ्रतार; पति.

भतीज़ा–पु. (सं.) पुतण्या.

भतुला–पु. (दे.) गाकर; बाटी.

भत्ता–पु. (सं.) भत्ता.

भदई–वि. (सं.) भाद्रपदसंबंधी.

भदभद–वि. (अनु.) १ अतिशय लठ्ठ. २ कुरूप.

भदूदा–वि. (अनु.) कुरूप.

भदेस-भदेसिल–वि. (अनु.) कुरूप.

भदैला-भदौहा–वि. (सं.) भाद्रपदांत होणारा.

भद्र–वि (सं.) १ सभ्य; सुशिक्षित. २ कल्याणकारी. ३ श्रेष्ठ. ४ साधु.

भद्र–पु. (सं.) १ कल्याण; क्षेमकुशल. २ मुंडण.

भद्रता–स्त्री. (सं.) सभ्यता.

भद्री–वि. (सं.) भाग्यवान.

भनक–स्त्री. (सं.) १ धीमा आवाज. २ उडती गप्प.

भनकना-भनना–क्रि.स. (सं.) बोलणें.

भनभनाहट–स्त्री. (अनु.) भणभण आवाज.

भबका-भभका–पु. (सं.) अत्तर किंवा दारू गाळण्याचें यंत्र.

भभक–स्त्री. (अनु.) उसळी.

भभकना–क्रि.अ. (अनु.) १ उसळूनवर येणें. २ प्रज्वलित होणें; भडकणें.

भभकी–स्त्री. (अनु.) पोकळ धमकी.

भब्भड-भभ्भड–स्त्री. (अनु.) गर्दी; समुदाय.

भभरना–क्रि.अ. १ भयभीत होणें. २ भ्रमांत पडणें.

भभूका–पु. (अनु.) ज्वाला.

भभूत–स्त्री. (सं.) भस्म.

भयचक–वि. भौचक पहा.

भया–वि. (सं.) झालें.

भयान–वि. (सं.) भयाण; भयानक.

भयाना-क्रि.अ.क्रि.स. १ भिणें. २ भिवविणें.

भरंत-स्त्री. (सं.) भ्रम; संदेह.

भर-वि. (सं.) भर.

भर-क्रिवि. (सं.) द्वारा; कडून.

भर-पु. (सं.) भार.

भरकना-क्रि. अ. भडकणें.

भरट-पु. (सं.) १ कुमार. २ सेवक; नोकर.

भरण-पु. (सं.) १ पालनपोषण. २ भरणी नक्षत्र. ३ वेतन.

भरता-पु. (दे.) भरीत.

भरता-भरतार-पु. (सं.) पति; भ्रतार.

भरती-स्त्री. (सं.) भरती सर्व अर्थ मराठी प्र०

भरना-क्रि.स. क्रि.अ. (सं.) भरणें.

भरना-पु. (सं.) लांच.

भरनि-स्त्री. (सं.) पोषाख.

भरपाई-क्रिवि. (सं.) पूर्णपणें.

भरपाई-स्त्री. (सं.) भरपाई; पूर्ण वसूली.

भरभराना-क्रि. अ. (अनु.) रोमांच उठणें; घाबरणें.

भरभूँजा-पु. (सं.) भडभुंजा.

भरभेंटा-पु. (सं.) युध्द; सामना.

भरम-पु. (सं.) १ भ्रम. २ रहस्य.

भरमना-क्रि.अ. (सं.) १ भ्रमण करणें. २ भटकणें. ३ धोक्यांत पडणें.

भरमाना-क्रि.स. क्रि.अ. (सं.) १ भुलविणें; बहकाविणें. २ भटकविणें. ३ चकित होणें; संशयांत पडणें.

भरमार-स्त्री. (सं.) विपुलता.

भरराना-क्रि.अ. (अनु.) १ तुटून पडणें. २ एकदम कोसळणें.

भरवाई-स्त्री. (सं.) भरण्याचें काम.

भरसक-क्रिवि. (सं.) यथाशक्ति.

भरसन-स्त्री. (सं.) निर्भर्त्सना; कान उघाडणी.

भरहराना-क्रि.अ. भरभराना पहा.

भराई-स्त्री. (सं) भरण्याचें काम.

भरापूरा-वि. (सं) संपन्न.

भरिया-वि. (सं.) १ भरणारा; पूर्ण करणारा. २ ऋण फेडणारा.

भरिया-वि. (सं.) धातूचे ओतकाम करणारा.

भरी-स्त्री. (सं.) एक रुपया भाराचें वजन.

भरु-पु. (सं.) भार; ओझें.

भरैया-वि. (सं.) १ पालनकर्ता; पालक. २ भरणारा.

भरोसा-पु. (सं.) भरंवसा.

भरौती-स्त्री. (सं.) पावती.

भरौना-वि. (सं.) वजनदार; भारी.

भर्जन-पु. (सं.) भट्टीवर भाजलेले खाद्य पदार्थ.

भर्त्सन-स्त्री. (सं.) १ निर्भर्त्सना; निंदा. २ दटावणी.

भर्म-पु. (सं.) भ्रम.

भर्मन-पु. (सं.) भ्रमण.

भर्रा-पु. (अनु.) पक्षांचें उडणें.

भर्सन-स्त्री. भर्त्सन पहा.

भल-पु. (सं.) वध; हत्या. २ दान. ३ निरुपण.

भलटी-स्त्री. हँसिया पहा.

भलमनसत—भलमनसाहत—भलमनसी-स्त्री. (सं.) सज्जनता; भलेपणा.

भला-वि. (सं.) भला; चांगला.

भला-पु. (सं.) १ कुशल; कल्याण. २ फायदा.

भला-अव्य. (सं.) बरें; असो.

भले-क्रिवि. (सं.) चांगल्या तऱ्हेनें.

भले-अव्य. (सं.) वाहवा; भले.

भलेरा-पु. भला पहा.

भवँ-स्त्री. भौंह पहा.

भवंग-गा-पु. (सं.) साप.

भवँर-पु. (सं.) भँवर पहा.

भवत-वि. (सं.) आपला.

भव-पु. (सं.) १ जन्म; उत्पत्ति. २ मेघ. ३ कुशल. ४ संसार; दुनिया. ५ सत्ता. ६ प्राप्ति. ७ कारण; हेतु. ८ शिव. ९ भय.

भव-वि. (सं.) १ शुभ. २ जन्मलेला.

भवत्-पु. (सं.) १ भूमि. २ विष्णु.

भवत्-वि. (सं.) मान्यवर; पूज्य.

भवना-क्रि.अ. (सं.) फिरणें.

भवनी-स्त्री. (सं.) भार्या; गृहिणी.

भवबंधन-पु. (सं.) संसारपाश.

भवभंजन-पु. (सं.) १ ईश्वर. २ संसाराचा नाश करणारा; काळ.

भवसंभव-वि. (सं.) सांसारिक.

भवाँ-स्त्री. (सं.) फेरी; चक्कर.

भवीला-वि. (सं.) भावपूर्ण.

भव्य-वि. (सं.) १ भव्य; सुंदर. २ शुभ. ३ खरा; सच्चा. ४ लायक. ५ भविष्यकालीन. ६ श्रेष्ठ; मोठा. ७ प्रसन्न.

भष-पु. (सं.) भोजन; आहार.

भसन-पु. (सं.) भुंगा.

भसना-क्रि.अ. (बंगाली) १ तरंगणें; २ डुबणें.

भसान-पु. (बंगाली) मूर्तिविसर्जन.

भसाना-क्रि.स. पाण्यांत सोडणें; पाण्यांत लोटणें.

भसुंड-पु. (सं.) हत्ती.

भसुर-पु. (सं.) मोठा दीर.

भहराना-क्रि.अ. (अनु.) १ तुटून पडणें. २ कोसळणें. ३ घसरून पडणें. ४ जोमानें कामास लागणें.

भहूँ-स्त्री. भौंह पहा.

भाँऊँ-पु. (सं.) भाव; अभिप्राय.

भाँउर-रि-स्त्री. भाँवर पहा.

भाँग-स्त्री. (सं.) भांग (पेय).

भाँज-स्त्री. (सं.) १ घडी घालणें; मुडपणें. २ मोड दिल्याबद्दलचा वटाव. ३ फिरविणें.

भाँजना-क्रि.स. (सं.) घडी घालणें; मुडपणें. २ जोडी फिरविणें. ३ वीण घालणें; वळणें.

भाँजी-स्त्री. (सं.) मोडता घालणारें बोलणें.

भाँट-पु.(सं.) भाट.

भाँटा-पु. (सं.) वांगें.

भाँड-पु.(सं.) १ विदूषक; नकल्या. २ विनोद; थट्टा मस्करी. ३ बेशरम; नंगा. ४ सत्यनाश. ५ भांडें. ६ भेद. ७ उपद्रव; गडबड. ८ भाड पहा.

भाँड़ना-क्रि.अ. (सं.) भटकणें.

भाँड़ना-क्रि.स. (सं.) १ कोणाची तरी निंदा करीत फिरणें. २ बिघडविणें; नाश करणें.

भाँड़ा-पु. (सं.) भांडें.

भांडागार-पु. (सं.) भांडार.

भांडिल-पु. (सं.) न्हावी.

भाँत-भाँति-स्त्री. (सं.) १ प्रकार; तऱ्हा. २ रीति; पद्धति.

भाँपना-क्रि.स.१ ताडणें; अजमावणें; ओळखणें. २ पाहणें.

भाँबी-पु. चांभार.

भाँयँभाँयँ-पु. (अनु.) अगदी एकांत स्थळीं कानांत होणारा आवाज.

भाँरी-स्त्री. भाँवरा पहा.

भाँवता-पु. भावता पहा.

भाँवना-क्रि.स. (सं.) खोदून कोरून घासून सुंदर बनविणें.

भाँवर-स्त्री. (सं.) १ फेरी; चक्कर; फेरफटका. २ सप्तपदीच्या वेळची प्रदक्षिणा.

भाँवर-पु. भौंरा पहा.

भा-स्त्री. (सं.) १ वीज. २ किरण. ३ शोभा; चमक; दीप्ति.

भा-अव्य. (सं.) पाहिजेतर; किंवा; अथवा.

भाइ-पु. (सं.) १ प्रेम; प्रीति. २ स्वभाव. ३ विचार.

भाइ-स्त्री. (सं.) १ प्रकार; तऱ्हा. २ चालचालणूक.

भाइप-पु.(सं.) १ स्नेहसंबंध. २ आप्तसंबंध.

भाई-पु. (सं.) भाऊ; बंधु.

भाईचारा-पु. (सं.) (बंधुसमान) स्नेहसंबंध.

भाईदूज-स्त्री. (सं.) भाऊबीज.

भाईबिरादरी-स्त्री. (सं. + फा.) ज्ञातिबांधव.

भाउ-पु. (सं.) १ भाव. २ प्रेम; प्रीति. ३ उत्पत्ति; जन्म.

भाऊ-पु.(सं.) १ प्रेम; प्रीति. २ भावना. ३ स्वभाव. ४ अवस्था; स्थिति. ५ महत्त्व; महिमा. ६ रूप; आकृति. ७ सत्ता; प्रभाव. ८ वृत्ति; विचार.

भाएँ-क्रिवि.(सं.) समजुतीप्रमाणें.

भाकसी-स्त्री. (सं.) भट्टी.

भाखना-क्रि.स. (सं.) बोलणें.

भागड़-स्त्री. (सं.) पळापळी.

भागधेय-पु. (सं.) १ भाग्य; नशीब. २ राजकर. ३ दायाद; सपिंड.

भागना-क्रि.अ. (सं.) पळणें.

भागनेय-पु. (सं.) भाचा.

भागहर-वि. (सं.) हिस्सेदार.

भागहार-पु. (सं.) भागाकार;भागणें.

भागिक-पु. (सं.) व्याजू रक्कम.

भागी-पु. (सं.) १ भागीदार. २ अधिकारी.

भागू-पु. (सं.) पळून गेलेला.

भाजन-पु. (सं.) १ भांडें. २ आधार. ३ योग्य; लायक; पात्र.

भाजनता-स्त्री. (सं.) पात्रता.

भाजना-क्रि.अ. (सं.) पळणें; पळून जाणें.

भाजित-वि. (सं.) १ भाग दिलेला; भागलेला. २ विभक्त.

भाटा-पु. (सं.) १ ओहोटी. २ पाण्याचा उतार. ३ खडकाळ जमीन.

भाटयौ-पु. (सं.) यशोगान; भाटाचें काम.

भाठ-स्त्री. (सं.) १ नदीबरोबर वहात आलेली माती. २ भाट. ३ प्रवाह.

भाठा-पु. (सं.) १ भाटा पहा. २ खड्डा.

भाठी-स्त्री. (सं.) १ पाण्याचा उतार. २ ओहोटी. ३ भट्टी. ४ दारूची भट्टी.

भाड़-पु. (सं.) भडभुंजाची भट्टी.

भाड़ा-पु. (सं.) १ भाडें. २ एक प्रकारचा चारा. ३ वाऱ्याची दिशा.

भात-पु. (सं.) १ भात. २ प्रभात. ३ प्रकाश; दीप्ति.

भाता-पु. (सं.) नांगरणीबद्दलचा धान्याचा वाटा.

भाति-स्त्री. (सं.) १ शोभा; कांति. २ भाँति पहा.

भाथा-पु. (सं.) १ बाणांचा भाता. २ लोहाराचा भाता.

भाथी-स्त्री (सं.) लोहाराचा भाता.

भादों-भादौं-भाद्र-पु. (सं.) भाद्रपद.

भाद्रमातुर-वि. (सं.) सतीचा मुलगा.

भान-पु. (सं.) १ प्रकाश. ३ चमक. ३ ज्ञान ४ आभास. ५ सूर्य.

भानजा-पु. (सं.) भाचा.

भानना-क्रि.स. (सं.) १ तोडणें. २ नाश करणें. ३ हटविणें; दूर करणें. ४ कापणें.

भानना-क्रिअ. (सं.) समजणें; अनुमान करणें.

भानमती-स्त्री. (सं.) जादूगारीण.

भाना-क्रि.अ. (सं.) १ मोहींत होणें. २ पसंत पडणें; आवडणें. ३ शोभणें.

भाना-क्रि.स. (सं.) चमकविणें.

भाप-स्त्री. (सं.) वाफ.

भापना-क्रि.स. भाँपना पहा.

भाभरा-वि. (सं.) लाल.

भाभरी-स्त्री. १ गरम राख. २ धूळ.

भाभी-स्त्री. (सं.) भावजय.

भामा-भामिनी-स्त्री. (सं.) १ सखी. २ क्रुद्ध स्त्री.

भामी-वि. (सं.) क्रुद्ध; नाराज.

भाय-पु. (सं.) भाई; भाऊ.

भाय-पु. (सं.) १ भावना; भाव. २ परिमाण. ३ दर; भाव. ४ ढंग; तऱ्हा.

भायप-पु. भाईचारा पहा.

भाया-वि. (सं.) आवडता; प्यारा.

भार-पु. (सं.) १ भार. २ भाड़ पहा.

भारथी-पु. (सं.) योद्धा.

भारना-क्रि.स. (सं.) १ बोजा लादणें. २ भार देणें.

भारा-वि. (सं.) भारी पहा.

भारि-पु. (सं.) सिंह.

भारी-वि. (सं.) १ भारी; जड; वजनदार. २ असह्य; कठीण; मुश्किल. ३ भीषण; कराल. ४ विशाल; मोठा. ५ अधिक; खूप. ६ सुजलेला. ७ प्रबल. ८ गंभीर; शांत.

भालना-क्रि.स. (सं.) १ लक्ष देऊन पहाणें. २ शोधणें.

भाला-पु. (सं.) भाला.

भालि-स्त्री. (सं.) १ बरची. २ त्रिशूळ.

भाली-स्त्री. (सं.) १ भाल्याचें टोंक. त्रिशूळ.

भालु-पु. (सं.) १ सूर्य. २ अस्वल.

भालुक-भालूक--भालू-पु. (सं.) अस्वल.

भावंता-पु. (सं.) १ प्रेमपात्र; प्रियतम. २ भावी.

भावँर-स्त्री भाँवरा पहा.

भाव-पु. (सं.) १ पदार्थ. २ उपदेश. ३ जगत. ४ कृत्य. ५ जन्म नक्षत्र. ६ भाव. इतर सर्व अर्थ मराठीप्रमाणें.

भावइ-सव्य. (सं.) पाहिजेतर; इच्छा असेल तर.

भावक-क्रिवि. (सं.) जरा; किंचित.

भावक-वि. (सं.) १ भावपूर्ण. २ उत्पादक.

भावक-पु. (सं.) १ भाविक. २ भाव.

भावगति-स्त्री. (सं.) १ विचार. २ इच्छा.

भावज-स्त्री. (सं.) भावजय.

भावता-वि. (सं.) आवडता; प्रिय.

भावता-पु. (सं.) प्रियतम

भावताव-पु. (सं.) किंमत; मूल्य.

भावन-भावना-वि.(सं.) आवडता; प्रिय.

भावन-पु. **भावना**-स्त्री. (सं.) भावना.

भावना-क्रि.अ. (सं.) पसंत पडणें; आवडणें.

भावनि-स्त्री. (सं.) इच्छेनुसार काम.

भावनीय-वि. (सं.) विचार करण्यायोग्य.

भावाभाव-पु. (सं.) १ होणें न होणें. २ उत्पत्ति व लय.

भाविक-पु. (सं.) भावी अनुमान.

भाविक-वि. (सं.) मर्म जाणणारा.

भावित्र-पु. (सं.) त्रैलोक्य.

भावी-स्त्री. (सं.) १ भविष्यकाल. २ भविष्यता. ३ भाग्य; प्रारब्ध.

भावुक--पु. (सं.) १ भाचा. २ मंगल; आनंद. ३ सज्जन.

भावुक-वि. (सं.) १ विचार करणारा. २ भावनाप्रधान. ३ सुविचारी.

भाव्य-वि. (सं.) १ निश्चित होणारा २ विचार करण्यायोग्य. ३ शाक्ति करण्यायोग्य.

भाषना-क्रि.अ. (सं.) १ बोलणें. २ भोजन करणें.

भास-पु. (सं.) १ भास; आभास. २ स्वाद; लज्जत. ३ प्रकाश; तेज. ४ इच्छा. ५ किरण. ६ कोंबडा.

भासना-क्रि.अ. (सं.) १ भासणें. २ प्रकाशणें; चमकणें. ३ दृष्टीस पडणें. ४ लिप्त होणें. ५ बोलणें.

भासिक-वि. (सं.) भासणारा; दिसणारा.

भासित-वि. (सं.) प्रकाशमान; तेजोमय; चकचकीत.

भिंग-पु. (सं.) १ एक किडा. २ भौंरा पहा.

भिंग-स्त्री. (सं.) बाधा.

भिंगाना-भिंजाना-क्रि.स. (सं.) भिजविणें.

भिंडी-स्त्री. (सं.) भेंडी.

भिंसार-पु. (सं.) प्रातःकाल.

भिआ-पु. (सं.) भाई; भाऊ.

भिक्षु-पु. (सं.) १ भिकारी. २ संन्यासी.

भिक्षुक-पु.(सं.) भिकारी; याचक.

भिक्षुकी-स्त्री (सं.) भिकारीण.

भिखमंगा-भिखार-भिखारी-पु. भिकारी.

भिखिया-स्त्री. (सं.) भिक्षा.

भिगोना-क्रि.अ. (सं.) भिजविणें.

भिजंवना-क्रि.स. (सं.) दुसऱ्याकडून भिजविणें.

भिजवाना-क्रि.स. (सं.) दुसऱ्याकडून पाठविणें.

भिजाना-क्रि.स. (सं.) १ भिजविणें. २ भिजवाना पहा.

भिजोना-भिजोवना-क्रि.स. भिजविणें.

भिटका-पु. वारूळ.

भिटना-पु. (दे.) बोंड.

भिटनी-स्त्री. (दे.) स्तनाग्र.

भिटाना-क्रि.स. भेटविणें.

भिड़-स्त्री. (सं.) गांधील माशी.

भिडना-क्रि.अ. (अनु.) भिडणें.

भितल्ला-पु. (सं.) अस्तर.

भितल्ला-वि. (सं.) आंतला; आंतील.

भिताना-क्रि.स. (सं.) भिणें.

भित्ति-स्त्री. (सं.) १ भिंत. २ भीति; भय. ३ तुकडा.

भिद्-पु. (सं.) भेद; अंतर.

भिद्ना-क्रि.अ. (सं.) १ भेदलें जाणें. २ घायाळ होणें.

भिदुर-पु. (सं.) वज्र.

भिनकना-क्रि.अ. (अनु.) १ भण भण आवाज होणें. २ काम अपुरें राहणें. ३ घृणा उत्पन्न होणें.

भिनसार-पु. (सं.) प्रातःकाल.

भिनहीं-क्रिवि. (सं.) पहांटे.

भियना-क्रि.अ. (सं.) भिणें.

भिया-पु. (सं.) भाई; भाऊ.

भिरना-क्रि. (स.) भिडणें.

भिरिंग-पु. (सं.) भृंग.

भिलनी-स्त्री. भिल्लीण.

भिलावाँ-पु. (सं.) बिब्बा.

भिश्त-स्त्री. (फा.) स्वर्ग.

भिश्ती-पु. भिस्ती.

भिष्ठा-स्त्री. (सं.) विष्टा.

भींगना-क्रि.अ. भिजणें.

भींगी-पु. (सं.) १ भुंगा. २ एक फुलपाखरूं.

भींचना-क्रि. (सं.) १ खेचणें; कसणें. २ बंद करणें; झाकणें; मिटणें. (विशेषतः डोळे).

भींजना-क्रि.अ. (सं.) १ भिजणें. २ भिनणें.

भींट-पु. भीट पहा.

भींत-स्त्री. भीत पहा.

भी-स्त्री. (सं.) भय.

भी-अव्य. १ अवश्य; जरूर. २ अधिक; ज्यादा: विशेष. ३ पर्यंत.

भीउँ-पु. (सं.) भीमसेन.

भीक-वि. (सं.) भ्यालेला.

भीक-भीख-स्त्री.(सं.) भीक; भिक्षा.

भीखन-भीखम-वि. (सं.) भीषण.

भीगना-भीजना-क्रि.अ. (सं.) भिजणें.

भीट-भीटा-पु. (दे.) **भीटन**-स्त्री. १ उंचवटा. २ पानमळ्याची जमीन.

भीड़-भीडा-भीड़ी-स्त्री. (अनु.) १ गर्दी; दाटी. २ संकट; आपत्ति.

भीडना-क्रि.स. (सं.) १ लावणें. २ चोळणें; मळणें.

भीड़भड़क्का-पु. **भीड़भाड़**-स्त्री. गर्दी; दाटी; जनसमूह.

भीडा-वि. संकुचित; अरुंद.

भीड़ी-स्त्री. (सं.) भेंडी.

भीत-स्त्री. (सं.) १ भिंत. २ चटई. ३ छत. ४ तुकडा; खंड. ५ स्थान. ६ भेग; फट. ७ कोरकसर; त्रुटि. ९ मोका; अवसर.

भीत-पु. (सं.) भीति.

भीतर-भीतरि-क्रिवि. आंत; मध्यें.

भीतर-पु. १ अंतःकरण. २ जनानखाना

भीतरा-वि जनानखान्यांत जाणारा; स्त्रियांमध्यें जाणारा येणारा.

भीतरिया-भीतरी-वि. १ आंतील; आंतला. २ गुप्त; लपविलेला.

भीति-स्त्री. (सं.) १ भीति. २ कंप; कापरें. ३ भिंत.

भीती-स्त्री. (सं.) १ भिंत. २ भीति.

भीन-पु. प्रातःकाल.

भीनना-क्रि. अ. भिनणें.

भीर-स्त्री. (अनु.) १ गर्दी. २ दुःख कष्ट. ३ संकट; विपत्ति.

भीर-वि. (सं.) १ भयभीत. २ भितरा.

भीरना-क्रि.अ. (सं.) भिणें.
भीरा-स्त्री. (सं.) भीव व भीड पहा.
भीरा-वि. (सं.) भितरा.
भीरे-क्रिवि. (सं.) जवळ; निकट.
भील-पु. (सं.) भिल्ल.
भीलु-भीलुक-वि. (सं.) भीरू.
भुँइ-स्त्री. (सं.) भूमी; भुई.
भुँइधरा-भुँइहरा-पु. (सं.) १ जमीन खोदून बनविलेलें स्थान; भुयार. २ तळघर.
भुंगाल-पु. (अनु.) फोनोचा किंवा बोलण्याचा कर्णा; भोंगा.
भुँजना-क्रि. अ. १ होरपळणें. २ भाजून निघणें.
भुँजवा-पु. भडभुंजा.
भुंटा-पु. भुट्टा पहा.
भुंडली-स्त्री. सुरवंट.
भुंडा-वि. (सं.) भुंडा.
भुआर-भुआल-पु. (सं.) भूपाल.
भुइँ-स्त्री. (सं.) भूई; भूमि.
भुइँडोल-पु. भूकंप.
भुइ-स्त्री. सुरवंट.
भुक-पु. (सं.) १ भोजन. २ अग्नि.
भुक्खड़-वि. (सं.) १ भुकेलेला. २ आधाशी. ३ दरिद्री.
भुक्तशेष-पु. (सं.) उष्टा.
भुक्ति-स्त्री. (सं.) १ भोजन. २ विषप्रयोग. ३ अधिकार; ताबा.
भुखमरा-वि. (सं.) १ वखवख-लेला; भुकेला. २ आधाशी.
भुखाना-क्रि. अ. (सं.) भुकेलें होणें.
भुखालु-वि. (सं.) भुकेला.
भुगत-स्त्री. (सं.) भुक्ति पहा.
भुगतना-क्रि.अ. (सं.) भोगणें; सहन करणें.
भुगतना-क्रि.अ. (सं.) पूर्ण होणें; निपटणें.
भुगतान-पु. (सं.) १ निकाल; फैसला. २ कर्जफेड; बेबाकी. ३ देणें.
भुगताना-क्रि.स. (सं.) १ पुरें करणें. २ (वेळ) खर्च करणें; (वेळ) कामी लावणें. ३ देणें; चुकते करणें. ४ भोगावयास लावणें. ५ दु:ख देणें.
भुगाना-क्रि.स. (सं.) भोगावयास लावणें.
भुच्च-वि. (सं.) मूर्ख.
भुजकोटर-पु. (सं.) खाक; बगल.
भुजपाश-भुजबाथ-पु. (सं.) मिठी.
भुजवा-पु. भडभुंजा.
भुजा-पु. (सं.) बाहु.
भुजाना-क्रि.स. भुनाना पहा.
भुजाली-स्त्री. (सं.) कुकरी; कटयार.

भुजिया–स्त्री. (सं.) १ उकडे तांदूळ. २ उकडया तांदळाचा भात. ३ कोरडी भाजी.

भुजेना–पु. (सं.) भाजलेले चणे; फुटाणे.

भुजौना–पु. (सं.) १ चणे; फुटाणे. २ भाजणावळ. ३ मोड दिल्याबद्दलचा बट्टा.

भुट्टा–पु. (सं.) १ कणीस. २ लोंगर; घोस.

भुन–पु. भुणभुण; गुणगुण.

भुनगा-भुनना–पु. (अनु.) १ फुलपांखरू. २ निर्बल मनुष्य. ३ एक उडणारा किडा.

भुयना–क्रि.अ. (सं.) भाजणें. २ नाण्यांची मोड होणें.

भुनभुनाना–क्रि.अ. (अनु.) १ भुणभुणणें. २ पुटपुटणें.

भुनाना–क्रिस. (सं.) भाजविणें. २ (नाण्यांची) मोड करणें.

भुरकना–क्रि.स. (सं.) १ सुकून भुरभुरीत होणें. २ विखरणें. ३ पूड किंवा चूर्ण पिस्करणें.

भुरका–पु. (सं.) १ बुक्का; अबीर. २ २ मातीचा खुजा. ३ लिहिण्यासाठीं कालविलेली खडूची माती ठेवण्याचें मातीचें भांडें.

भुरकाना–क्रि.स. (सं.) १ भुरभुरीत करणें. २ पिस्कारणें; शिंपडणें. ३ भुलविणें; बहकाविणें.

भुरकुन-भुरकुरा–पु. (सं.) चुरा; चूर्ण.

भुरजी–पु. (सं.) भडभुंजा.

भुरता–पु. १ चेपटलेला. २ पोचटलेला.

भुरभुर-रा–वि. भुरभुरित.

भुरवना–क्रि.स. (सं.) भुलविणें; फसविणें.

भुराई–स्त्री. (सं.) १ भोळेपणा. २ भुरका पहा.

भुराना–क्रि.स. (सं.) १ विसरणें.

भुरुकी–स्त्री भुरका पहा.

भुलना–पु. (सं.) १ एक प्रकारचें गवत. २ विसरभोळा.

भुलसना–क्रि.अ. (सं.) होरपळणें.

भुलाना–क्रि.स. (सं.) भुलविणें; फसविणें.

भुलाना–क्रि.अ. (सं.) भुलणें; विसरणें.

भुलावा–पु. (सं.) १ फसवणूक; दगा; धोका. २ थाप; गप्प.

भुवार-ल–पु. (सं.) भूपाल; राजा.

भुस–पु. (सं.) भुस्सा.

भुसी–स्त्री. (सं.) भुसकट; तूस.

भुसौरा–पु. **भुसौरी**–स्त्री. (सं.) भुसा ठेवण्याचें कोठार.

भूँख-स्त्री.(सं.) भूक.

भूँचाल-पु. (सं.) धरणीकंप.

भूँजना-क्रि.स (स.) १ भाजणें. २ शिजविणें. ३ तळणें. ४ दुःख देणें; सतावणें. ५ भोगणें.

भूँजा-पु. (सं.) १ लाह्या; चणे; फुटाणे इ. २ भडभुंजा.

भूँसना-क्रि.अ. (अनु.) भुंकणें.

भूणा-पु. (दे.) कापसाप्रमाणें हलक्या व मऊ वस्तूचा लहान तुकडा.

भूक-ख-स्त्री (सं.) भूक.

भूकना-क्रि.अ. (अनु.) भुंकणें.

भूकेश-पु. (सं.) १ शेवाळ. २ वडाच्या पारंब्या.

भूकेशा-स्त्री. (सं.) राक्षशीण.

भूखन-पु. (सं.) भूषण; दागिना.

भूखना-क्रि.स. (सं.) सजविणें.

भूखर-स्त्री. (सं.) १ भूक. २ इच्छा.

भूचाल-भूडोल-पु. (सं.) भूकंप.

भूड़-स्त्री. (दे.) १ वाळू मिश्रित जमीन. २ विहिरीचा झरा.

भूतखाना-पु. (सं+फा.) अतिशय अंधार असलेलें घाणेरडें घर.

भूतचतुर्दशी-स्त्री. (सं.) नरक चतुर्दशी.

भूतपक्ष-पु. (सं.) कृष्ण पक्ष.

भूतपूर्णिमा-स्त्री. (सं.) अश्विनी पौर्णिमा.

भूतपूर्व-वि. (सं.) माजी; पूर्वीचा.

भूतात्मा-पु. (सं.) १ शरीर. २ परमेश्वर. ३ शिव. ४ विष्णु. ५ जीवात्मा. ६ युद्ध.

भूतावास-पु. (सं.) १ संसार; जगत. २ देह. ३ विष्णु.

भूति-स्त्री. (सं.) १ वैभव; संपत्ति. २ राख; भस्म. ३ उत्पत्ति. ४ बृद्धि. ५ लक्ष्मी.

भूत्तम-पु.(सं.) सोनें.

भूधन-पु. (सं.) राजा.

भूनना-पु. (सं.) १ विस्तवावर भाजणें. २ भट्टींत भाजणें. ३ तळणें; परतणें, ४ सतावणें.

भूपाली-स्त्री. (सं.) भूप रागिणी.

भूर-पु. (सं.) वाळू.

भूर-वि. (सं.) अधिक.

भूरा-पु. (सं.)१ भुरकट रंग; खाकी रंग. २ युरोपियन. ३ साखर.

भूरा-वि. (सं.) भुरकट; मळकट रंगाचा.

भूरि-वि. (सं.)१ अधिक; प्रचुर. २ मोठा; भारी.

भूरिता-स्त्री. (सं.) अधिकता.

भूरिदा–वि. (सं.) अतिशय दातृत्ववान; दाता.

भूल–स्त्री. (सं.) भूल; चूक.

भूलना–क्रि.स. (सं.) १ चुकणें. २ हरवणें; गमावणें. ३ विसरणें.

भूलना–क्रि.अ. (सं.) १ विसरणें. २ चूक होणें. ३ धोक्यांत येणें ४ अनुरक्त होणें; भाळणें. ५ हुरळून जाणें. ६ हरवणें.

भूलना–वि. (सं.) विसराळू.

भूलभूलैयाँ–स्त्री. (सं.) चक्रव्यूह.

भूवा–पु. (सं.) कपाशी.

भूवा–वि. (सं.) शुभ्र.

भूवा–स्त्री. आत्याबाई.

भूषना–क्रि.स. (सं.) भूषविणें.

भूषा–पु. (सं.) १ दागिना. २ वेशपरिधान, सजणें.

भूस-भूसा–पु. (सं.) भुस्सा.

भूसठ–पु. (दे.) कुत्रा.

भूसन–पु. (सं.) १ भूषण; दागिना २ भुंकणें.

भूसी–स्त्री. (सं.) भुसकट; भुसा.

भृष्ट–वि. (सं.) भाजलेला.

भेंठ–स्त्री. (सं.) १ भेट; गाठ. २ भेट; नजराणा.

भेंटना–क्रि.स. (सं.) भेटणें.

भेवँना–क्रि.स. (सं.) भिजविणें.

भेऊ–पु. (सं.) मर्म; रहस्य.

भेख–पु. (सं.) वेष.

भेज–स्त्री. (सं.) १ कर (Tax). २ माल पाठविण्याच्या वस्तू.

भेजना–क्रि.उ. (सं.) पाठविणें.

भेजा–पु. १ मेंदु; मगज. २ वर्गणी.

भेजाबरार–पु. दिवाळखोराचें देणें चुकविण्यासाठीं जमविलेली वर्गणी.

भेट–स्त्री. भेट पहा.

भेटना–क्रि. स. भेंटना पहा.

भेटना–पु. (दे.) कपाशीचें बोंड.

भेड-भेड़ी–स्त्री. (सं.) १ मेंढी. २ अतिशय साधा भोळा मनुष्य. ३ थप्पड.

भेड़ा–पु. (सं.) मेंढा.

भेडिया–पु. (सं.) कोल्हा.

भेदिया-भेदी–पु. (सं.) १ हेर. २ गुप्त रहस्य जाणणारा.

भेद्य–स्त्री. (सं.) शस्त्रक्रिया; चिरफाड.

भेन–स्त्री. (सं.) बहिण.

भेना–क्रि.स- (सं.) भिजविणें.

भेर-री–स्त्री. (सं.) नगारा; भेरी.

भेरीकार–स्त्री. (सं.) नगारा वाजविणारा.

भेल-वि. (सं.) १ भित्रा. २ चंचल. ३ मूर्ख.

भेला-पु. १ टक्कर. २ भेट; मुलाखत ३ बिब्बा. ४ ढेप.

भेली-स्त्री. गुळाची ढेप.

भेव-पु (सं.) १ भेद; रहस्य. २ ३ पाळी खेप.

भेवना-क्रि.स. भिजविणें.

भेश-भस-पु. (सं.) वेश.

भेशना-भेसना-क्रि.स. (सं.) १ वेश घेणें. २ परिधान करणें.

भैंस-स्त्री. (सं.) म्हैस.

भैंसा-पु. (सं.) रेडा.

भै-पु. (सं) भय.

भैक्ष-स्त्री. १ भिक्षा मागणें. २ भीक.

भैचक-क्क-वि. चकित; विस्मित; कावराबावरा.

भैजन-भैदा-वि. (सं.) भयप्रद.

भैन-ना-भैनी-स्त्री. बहिण.

भैने-पु. (सं.) बहिण.

भैयंस-पु. (सं.) भावाचा हिस्सा.

भैया-भैवा-पु. (सं.) भाऊ.

भैयादूज-स्त्री. (सं.) भाऊबीज.

भैवाद्-पु. भाईचारा व बिरादरी पहा.

भैहा-पु. (सं.) १ भयभीत. २ भूत वा देव अंगात येणारा.

भोंकना-क्रि.स. (अनु.) १ भोसकणें; खुपसणें. २ भुंकणें.

भोंचाल-पु. (सं.) कुरूप.

भोंडा-पु. (दे.) एक प्रकारचें धान्य.

भोंतरा-भोंतला-वि. बोथट धारेचा.

भोंदू-वि. (सं.) १ मूर्ख. २ साधा भोळा.

भोंदू-पु. (अनु.) तुतारीसारखें एक वाद्य.

भोकस-वि. (सं.) भुकेला.

भोकार-स्त्री. (अनु.) जोरानें रडणें.

भोगना-भोगवना-क्रि.अ. (सं.) भोगणें.

भोगली-स्त्री. (दे.) १ लहान नळी २ नाकांतील चमकी. ३ एक कर्णभूषण.

भोगिन-भोगिनी-स्त्री. १ राजाची रखेली.

भोग्या-स्त्री. वेश्या.

भोज-पु. १ जेवणावळ: भोजन २ खाद्यपदार्थ. ३ एक प्रकारचें मद्य.

भोजक-पु. (सं.) भोगणारा; भोगी. २ विलासी.

भोजनखानी-स्त्री. स्वयंपाक खोली.

भोजनभट्ट-पु. (सं.) भोजनभाऊ; खादाड.

भोजू-पु. (सं.) भोजन; आहार.

भोट-पु. (सं.) भूतान देश.

भोटिया-बादाम-पु. (सं+फा.) १ भुईमूग. २ आलूबुखार.

भोडर-पु. (दे.) पूड.

भोना-क्रि.अ. १ भिनणें. २ आसक्त होणें. ३ लिप्त होणें.

भोपा-पु. भोंपू पहा.

भोर-भोरा-पु. (सं.) प्रातःकाल.

भोर-वि. (सं.) १ स्तंभित; चकित. २ भोळा; साधा.

भोरा-वि. (सं.) भोळा.

भोराना-क्रि.स. (सं.) बहकावणें; धोका देणें.

भोराना-क्रि.अ. (सं.)१ धोक्यांत येणें. २ फसणें; धोक्यांत येणें.

भोरु-पु. प्रातःकाल.

भोला-वि. (सं.) भोळा.

भोसर-वि. (दे.) मूर्ख.

भौं-स्त्री. (सं.) भुवई.

भैंकना-क्रि.अ. (अनु.) भुंकणें.

भौंचाल-पु. (सं.) भूकंप.

भौंडी-स्त्री. (दे.) टेकडी.

भौंडा-वि. भोंडा पहा.

भौंर-पु. (सं.) १ भोंवरा (पाण्यांतील). २ भुंगा.

भौंरा-पु. (सं.) १ भुंगा. २ मोठी मधमाशी. ३ भोवरा (खेळणें). ४ चाकाचा तुंबा. ५ शिकारी कुत्रा. ६ एक पीकावरील किडा. ७ तळघर. ८ धान्याचें पेंव. ९ भाँवर पहा.

भौंराना-क्रि.स. (सं.) १ फिरविणें. २ विवाद करविणें.

भौंराना-क्रि.अ. (सं.) फिरणें.

भौंरी-स्त्री.(सं.) १ पशूंच्या शरीरावरील भोवरा. भाँवर पहा. ३ पाण्यांतील भोवरा. ४ बाटी; गाखर; ५ भ्रमरी.

भौंह-स्त्री. (सं.) भिवई.

भौ-पु. (सं.) १ संसार; जगत. २ भय.

भौका-पु. (दे.) हारा; टोपली.

भौचक-वि. (सं.) आश्चर्यचकित; स्तंभित.

भौचाल-पु. (सं.) भूकंप.

भौज-भौजाई-स्त्री. (सं.) भावजय.

भौठा-पु. (दे.) टेकडी.

भौती-स्त्री. (सं.) रात्र.

भौन-पु. (सं.) भवन; घर.

भौना-क्रि. अ. (सं.) भ्रमण करणें.

भौर-पु. १ भौंरा पहा. २ भँवर पहा.

भौसा-पु. (दे.) १ गर्दी; जनसमूह. २ नाश. ३ हुल्लड.

भ्रंश-पु. (सं.) १ अधःपतन; नाश. २ पळणें.

भ्रंश-वि. (सं.) खराब; भ्रष्ट.

भ्रमना-क्रि. अ. (सं.) १ भ्रमण करणें. २ चुकणें; चूक करणें.

भ्रमी-वि. (सं.) १ भ्रमिष्ट. २ चकित; विस्मित.

भ्रमी-स्त्री. (सं.) १ भ्रमण. २ पाण्यांतील भोवरा. ३ कुंभाराचें चाक.

भ्रजना-क्रि. अ. (सं.) शोभायमान होणें.

म

मंकुर-पु. (सं.) आरसा.

मंखी-स्त्री. (दे.) मुलांच्या गळयांतील दागिना.

मंगता-मंगन-पु. (सं.) भिकारी.

मँगनी-स्त्री. (सं.) १ मागणी. २ उसनें.

मंगलवाद-पु. (सं.) आशीर्वाद.

मंगलसूत्र-पु. (सं.) मनगटावर बांधण्याचा गंडा.

मंगलमुखी-स्त्री. (सं.) वेश्या.

मंगली-वि. (सं.) मंगळ असलेला वर किंवा वधू.

मँगवाना-मँगाना-क्रि.स. (सं.) मागविणें.

मँगाना-क्रि.स. (सं.) विवाह निश्चित करणें.

मँगेतर-वि. (सं.) ज्याचा विवाह ठरला आहे असा.

मँजर-पु. (सं.) १ मोती. २ तिळाचें झाड.

मंजरी-मंजि-मंजी-स्त्री. (सं.) मंजिरी.

मंजिका-स्त्री. (सं.) वेश्या.

मंजीर-पु. (सं.) १ नूपुर. २ मथाणीचा खांब.

मंजुल-वि. (सं.) सुंदर; मनोहर.

मंजुल-पु. (सं.) १ नदी वा जलाशयाचा किनारा. २ कुंज.

मंजूर-पु. (फा.) स्वीकृत; मंजूर; मान्य.

मंझा-वि. (सं.) मधला.

मंझा-पु. (सं.) १ खुर्ची. २ पलंग. ३ मांज्या.

मंड-पु. (सं.) १ पेज. २ सार. ३ सजावट. ४ मेंढी.

मंडन-पु. (सं.) १ सजणें. २ मंडन; समर्थन.

मंडना-क्रिस. (सं.) १ सजविणें. २ समर्थन करणें. ३ मळणें; तिंबणें.

मंडरना-क्रि.अ. (सं.) घेरणें.

मंडराना-क्रि.अ. (सं.) १ घिरटया घेत उडणें. २ भोवती घिरटया घालणें.

मँड्वा-पु. (सं.) मांडव.

मँडार-पु. (सं.) खड्डा.

मंडी-स्त्री. (फा.) १ मंडई. २ जमिनीचें एक माप.

मंत-पु. (सं.) १ मंत्र. २ सल्ला.

मंतव्य-वि. (सं.) मानण्यायोग्य.

मंतव्य-पु. (सं.) विचार; मत.

मंत्रण-पु. **मंत्रणा**-स्त्री. (सं.) सल्ला; विचार; मत.

मंदक-वि. (सं.) मूर्ख.

मंदरा-वि. (सं.) बुटका.

मंदरा-पु. (सं.) एक वाद्य.

मंदिल-पु. (सं.) १ मंदिर. २ घर. ३ विक्रीचे वेळीं धर्मादाय म्हणून घेतलेलें द्रव्य; पागढी.

मंसना-क्रि.स. (सं.) इच्छा करणें; मनांत आणणें.

मंसब-पु. (अ.) १ हुद्दा; पद; स्थान. २ काम; कर्तव्य. ३ अधिकार.

मंसा-स्त्री. (सं.) मनीषा.

मंसूख-वि. (अ.) रद्द केलेला.

मंसूबा-पु. मानस; विचार.

मइँ-सर्व. मै पहा.

मइका-पु. माहेर.

मइमंत-वि. (सं.) मदोन्मत्त.

मइया-स्त्री. मैया पहा.

मई-स्त्री. (सं.) मे महिना.

मउर-पु. (सं.) नवरदेवाच्या डोक्यावरचा फुलांचा मुकुट.

मउरछोराई-स्त्री. (सं.) विवाहांतील वराचा मुकुट काढण्याचा एक विधि.

मउरी-स्त्री. (सं.) वधूच्या डोक्यावरील मुकुट.

मउसी-स्त्री. (सं.) मावशी.

मकई-स्त्री. (सं.) ज्वारी.

मकड़ा-पु. (सं.) कोळी (किडा).

मकड़ा-पु. (दे.) एक चारा व त्याचें धान्य.

मकडी-स्त्री. (सं.) कोळयाची मादी.

मकतब-पु. (अ.) पाठशाळा.

मक़दूर-पु. (अ.) शक्ति; मगदूर.

मक़तानीस-पु. (अ.) लोहचुंबक.

मक़फूल-वि. (अ.) गहाण ठेवलेला.

मक़बरा-पु. (अ.) कबर.

मक़बूजा-वि. (अ.) ताब्यांत घेतलेला.

मक़बूल-वि. (अ.) १ कबुली दिलेला. २ पसंत; छान; निवड केलेला.

मकरी-स्त्री. (सं.) १ मगर. २ वैदिक गीत.

मकरूह-वि. (फा.) १ अपवित्र. २ घृणित.

मकरेड़ा-पु. मका किंवा ज्वारीचें ताट.

मक़सद-मक़सूद-पु. (अ.) १ मनोरथ; हेतु. २ अभिप्राय; हेतू.

मक़सूद-वि. (अ.) अभिप्रेत.

मकाँ-मकान-पु. (फा.) मकाण.

मकाई-स्त्री. (सं.) ज्वारी.

मक़ाम-पु. (अ.) मुक्काम.

मकु-अव्य. (सं) १ पाहिजे तर. २ परंतु. ३ कदाचित.

मकूनी-मकूनी-स्त्री. (दे.) १ एक प्रकारची कचोरी. २ तिखटमिठाचा गाकर. ३ मटाराच्या पिठाची रोटी.

मकुर-पु. (सं.) १ बकुल. २ आरसा. ३ कळी.

मकूला-पु. (अ.) १ वाक्‌प्रचार; म्हण. २ कथन; वचन.

मकोडा-पु. (सं.) लहान किडा.

मकोय-स्त्री. (सं.) एक फळ झाड.

मकोरना-क्रि.स. मरोडना पहा.

मक्कर-पु. (अ.) १ कपट; धोका. २ नखरा.

मक्का-पु. (दे.) मका.

मक्का-पु. (अ.) मक्का.

मक्कार-वि. (अ.) कपटी; धूर्त.

मक्खन-पु. (सं.) लोणी.

मक्खा-पु. (सं.) नरमाशी.

मक्खी-स्त्री. (सं.) १ माशी. २ मधमाशी.

मक्खीचूस-पु. (सं.) कृपण मनुष्य.

मक्खीमार-पु. (सं.) १ एक किडा. २ माशा मारण्याचें एक साधन. ३ घृणित व्यक्ति.

मख-पु. (सं.) यज्ञ.

मख़ज़न-पु. (अ.) खजिना; भंडार.

मख़तूल-पु. (सं.) काळें रेशीम.

मख़दूम-पु. (अ.) स्वामी; मालक.

मखदूम-वि. (अ.) पूज्य; पूजनीय.

मखना-पु. मकुना पहा.

मख़्लूक-पु. (अ.) ईश्वरनिर्मित सृष्टि.

मख़सूस-वि. (अ.) विशिष्ट कामाकरितां वेगळा काढून ठेविलेला वा बनविलेला.

मखाणा-मखान्न-पु. मकाणा.

मग-पु. (सं.) मार्ग; रस्ता.

मगज-पु. (अ.) १ मेंदु. २ मस्तिष्क. ३ गर; मगज.

मगजचट-पु. (अ.) बडबड्या.

मगजचट्टी-स्त्री. वटवट; बडबड.

मगजपच्ची-स्त्री. एकाद्या कामांत अतिशय डोकें खर्च करणें.

मजची-स्त्री. (दे.) किनार; लेस; फीत; गोट.

मगद-पु. (सं.) एक मिठाई.

मगदर-ल-पु. (सं.) मुगाचा लाडू.

मगदूर-पु. (अ.) मगदूर.

मगन-वि. (सं.) १ मग्न. २ आनंदित. ३ मूर्च्छित.

मगना-क्रि. अ. (सं.) मग्न होणें.

मगर-पु. (सं.) १ मगर. २ मासा.

मगर-अव्य. परंतु; पण.

मग़रब-पु. (अ.) पश्चिम.

मगरोशान-स्त्री. (अ.) तपकीर.

मगसिर-पु. (सं.) मार्गशीर्ष.

मगह-मगहर-पु. मगधदेश.

मगही-वि. मघई पहा.

मगु-मग्गा-पु. (सं.) मार्ग; रस्ता.

मग्ज़-पु. मगज पहा.

मग्ज़रोशान-स्त्री. (अ.) तपकीर.

मघई-वि. (सं.) मगधदेशाचा.

मचक-स्त्री. (अनु.) दाब; भार; बोजा.

मचकना-क्रि.अ. क्रि. (सं.) १ गदगदा हलविणें. २ लपलप हलणें.

मचका-पु. (अनु.) १ धक्का; झटका. २ झोका.

मचना-क्रि.अ. (अनु.) १ पसरणें; फैलणें. २ मचकना पहा.

मचलना-क्रि.अ. (अनु.) देण्याघेण्यासंबंधांत अडून बसणें.

मचला-वि. (अनु.) १ ऐन प्रसंगी वेड पांघरून चूप बसणारा. २ मळमळ उत्पन्न करणारी वस्तु.

मचलाना-क्रि.अ. (अनु.) मळमळणें; ओकारी येणें. मचलना पहा.

मचवा-पु. (सं.) १ मचवा; होडी. २ खाट. ३ खुर्चीचा वा खाटेचा पाय.

मचांग-स्त्री. **मचान**-पु. १ माचण. २ उंच आसन. ३ दिव्याची बैठक.

मचाना-क्रि.स. (अनु.) (हुल्लड; गोंधळ; गडबड इ.) माजविणें.

मचिया-स्त्री. (सं.) लहान बाज.

मच्छड़-च्छर-पु. (सं.) डांस.

मच्छड़-र-वि. (सं.) कृपण; कंजूश

मच्छर-पु. (सं.) मत्सर; द्वेष.

मच्छरिया-मच्छी-मछली-स्त्री. (सं.) मासा.

मच्छीमार-मछलीमार-पु. (सं.) कोळी.

मछवा-पु. (सं.) १ मचवा. २ नाविक; कोळी.

मछुआ-मछुवा-पु. (सं.) कोळी; नाविक.

मछेह-पु. (दे.) मधाचें पोळें.

मज़कूर-वि. (फा.) उक्त; कथित.

मज़दूर-पु. (फा.) मजूर.

मजना-क्रि.अ. (सं.) १ निमग्न होणें; तल्लिन होणें. २ अनुरक्त होणें.

मजनूँ-पु. (अ.) १ वेडा. २ प्रेम-वेडा. ३ मजनूँ. ३ अतिशय दुर्बळ मनुष्य. ५ एक वृक्ष.

मज़बूर-वि. (अ.) विवश; लाचार; असमर्थ.

मज़बूरन्-क्रिवि. निरुपायास्तव.

मजमा-वि. (फा.) जनसमुदाय.

मजमुआ-पु. (अ.) १ एकाच प्रकारच्या अनेक वस्तूंचा संग्रह. २ एक अत्तर.

मज़मून-पु. (अ.) १ बोलण्याचा वा लिहिण्याचा विषय. २ लेख; निबंध.

मजरिया-वि. (फा.) चालू असलेला; प्रचारांत असलेला.

मजल-स्त्री. (फा.) मजल.

मजलिस-स्त्री. (अ.) १ सभा; बैठक. २ समारंभ. ३ मैफल.

मजलिसी-पु. (अ.) सभेंतील निमंत्रित सद्गृहस्थ.

मजलिसी-वि. (अ.) मजलिस-संबंधी. २ उत्सवप्रिय व आनंदी व्यक्ति.

मज़लूम-वि. (अ.) जुलमानें पीडलेला.

मज़हब-पु. (अ.) धार्मिक संप्रदाय.

मज़हबी-पु. शीख जातीचा भंगी.

मज़हबी-वि. (अ.) धार्मिक संप्रदायाशीं संबंध ठेवणारा.

मज़ा-पु. (फा.) १ स्वाद; लज्जत. २ मजा; आनंद. ३ थट्टा; मजा.

मज़ाक़-पु. (अ.) १ थट्टा; मस्करी. २ प्रवृत्ति; आवड.

मज़ाक़न्-मज़ाकिया-क्रिवि. थट्टेनें.

मजाज़-पु. (अ.) हक्क; अधिकार.

मजाज़ी-वि. (अ.) १ कृत्रिम. २ कल्पित.

मज़ार-पु. (अ.) १ समाधि. २ कबर.

मजाल-स्त्री. (अ.) सामर्थ्य.

मजिल-स्त्री. मंझिल पहा.

मजीर-स्त्री. (सं.) मंजिरी.

मजीरा-पु. (सं.) टाळ.

मजूर-पु. (सं.) मोर.

मजूर-पु. (फा.) मजूर.

मजेज-वि. (फा.) मिजास; अहंकार; दर्प.

मज़ेदार-वि. (फा.) १ स्वादिष्ट. २ चांगला; छान; मजेदार.

मज्ज-स्त्री. (सं.) हाडाचा गाभा; मज्जा.

मज्जना-क्रि.अ. (सं.) १ स्नान करणें. २ निमग्न होणें.

मज्झ-क्रिवि. (सं) मध्यें; मधोमध.

मझधार-स्त्री. (सं.) १ नदीची मध्य-धारा. २ कार्याचा मध्य.

मझला-वि. (सं.) मधला.

मझाना-मझावना-क्रिस. क्रि.अ. १ प्रविष्ट करणें; मध्यें घुसडणें. २ प्रविष्ट होणें.

मझार-क्रिवि. (सं.) मध्यें; मधोमध.

मझियाना-क्रि.अ. (सं.) १ नाव वल्हविणें; नाव चालविणें. २ मध्यें जाऊन येणें; मधोमध निघणें.

मझियारा-वि. (सं.) १ मध्यम. २ मधोमधचा.

मझुआ-पु. (सं.) कोपरा जवळची बांगडी.

मझेला-पु. (दे.) १ चांभाराची आरी. २ चामडें गुळगुळीत करण्याचें हत्यार; रापी. ३ भानगड; बखेडा.

मझोला-वि. (सं.) १ मधला. २ मध्यम(आकाराचा).

मझोली-स्त्री. (सं.)१ एक प्रकारची बैलगाडी. २ चांभाराची आरी.

मट-पु. (सं.) माठ; मडकें.

मटक-स्त्री. (सं.) १ चाल; गति. २ नखरा; हावभाव. ३ नखरेल चाल.

मटकना-क्रिअ. (सं.) १ ठुमकत मुरडत चालणें. २ लचकणें; मुरडणें. ३ फिरणें; परतणें. ४ हलणें; विचलित होणें.

मटकनि-स्त्री. (सं.) १ गति; चाल. २ मुरडणें; लचकणें. ३ नृत्य. ४ नखरा; हावभाव.

मटका-पु. (सं.) मडकें; माठ.

मटकाना-क्रि.अ. (सं.) हावभाव करणें; लचकणें; मुरडणें.

मटकी-स्त्री. (सं.) १ लहान मडकें. २ मटका पहा.

मटकौअल-मटकौवल-स्त्री. मटक पहा.

मटमँगरा-पु. (सं.) विवाहांतील एक रीति.

मटमैला-वि. (सं.) मातीच्या रंगाचा; खाकी.

मटरगश्त-स्त्री. १ भटकणें; सहल करणें. २ फेरफटका.

मटरबोर-पु. वाटोळे घुंगुर.

मटा-पु. लाल मुंगळा.

मटिआना-क्रि;स. (सं.) १ मातीनें घासणें. २ मातीनें झांकणें. ३ टेकलें न टेकलेसें करणें.

मटिया-स्त्री. (सं.) १ माती. २ २ मृत देह.

मटिया-वि. (सं.) मातीसारखा; मळकट; खाकी.

मटिया-पु. (सं.) एक पक्षी.

मटियाममान-वि. (सं.) नष्टप्राय.

मटियामेट-वि. (सं.) मलियामेट पहा.

मटियार-पु. (सं.) चिकण मातीची जमीन.

मटियाला-मटीला-वि. मटमैला पहा.

मटुकिया-पु. (स्त्री.) **मटुकी**-स्त्री. माठ; मडकें.

मट्टी-स्त्री. (सं.) माती.

मट्ठा-ठा-पु. (सं.) ताक; मठ्ठा.

मट्ठी-मठरी-स्त्री एक मिठाई.

मठिया-स्त्री. (सं.) लहान झोपडी.

मठिया-स्त्री. (दे.) कोपरापर्यंत घालण्याच्या बांगडया.

मठी-स्त्री. (सं.) लहान मठ; मठी.

मठी-पु. (सं.) मठाचा महंत.

मठुलिया-स्त्री. एक मिठाई.

मठोर-स्त्री. (सं.) ताकाचें मडकें.

मठोरना-क्रि.स. (दे.) लाकूड रंधून साफ करणें. २दागिना घडविणें.

मठौरा-पु. (दे.) एक प्रकारचा रंधा.

मड़ई-स्त्री. (सं.) १ लहान मंडप. २ झोपडी. २ मंडई.

मडराना-क्रि.अ. (सं.) मँडराना पहा.

मडला-पु. (सं.) धान्याची कोठी.

मड़वा-पु. (सं.) मंडप.

मडवारी-पु. मारवाडी.

मड़दा-पु. १ गवता मातीचें घर. २ भाजके फुटाणे; चणे.

मड़ाड़-पु. (दे.) डबकें.

मडुआ-वा-पु. (दे.) १ नाचणी. २ एक पक्षी.

मड़ैया-स्त्री. (सं.) १ लहान मंडप. २ झोपडी. ३ मातीचें लहान घर.

मडोड़-स्त्री. मरोड़ पहा.

मड़ोड़ी-स्त्री. लोखंडी स्क्रू.

मढ़-पु. (सं.) मठ.

मढ़-वि. (सं.) अडेल तट्टू; हट्टी.

मढ़ना-क्रि.स. (सं.) मढविणें.

मढना-क्रि.अ. (सं.) आरंभ होणें.

मढा-पु. (सं.) मातीचें लहान घर.

मढी-मढ़ैया-स्त्री. (सं.) १ मढी; मठ. २ देवालय. ३ झोपडी. ४ लहान मंडप.

मढैया-पु. (सं.) मढविणारा.

मत-पु. (सं.) मत.

मत-क्रिवि. (सं.) नको; नाहीं.

मत-वि. (सं.) १ खराब; कुत्सित. २ पूजित.

मतंगी-पु. (सं.) हत्तीवर बसणारा.

मतना-क्रि.अ.(सं.)१ मत बनविणें. २ निशेंत चूर होणें; मातणें.

मतरिया-स्त्री. (सं.) आई; माता.

मतरिया-वि. (सं.) १ सल्लागार. २ मंत्रित.

मतलबिया-वि. (अ.) स्वार्थी; मतलबी.

मतवाला-वि. (सं.) १ मदोन्मत्त; निशेंत चूर. २ वेडा. ३ घमेंडखोर.

मतवाला-पु. (सं.) १ किल्ल्यावरून शत्रूच्या अंगावर ढकलावयाचा दगड. २ एक खेळणें.

मता-पु. (सं.) मत.

मता-स्त्री. मति पहा.

मति-ती-स्त्री. (सं.) १ मति; बुद्धि. २ मत; सम्मति; सल्ला. ३ इच्छा. ४ स्मृति.

मति-ती-वि. (सं.) बुद्धिमान.

मति-ती-क्रिवि. मत पहा.

मतीरा-पु. (सं.) कलिंगड.

मतीस-पु. (दे.) एक प्रकारचा बाजा.

मतेई-स्त्री. (सं.) सावत्र माता.

मत्तताई-स्त्री. (सं.) मस्तवालपणा.

मत्था-पु. (सं.) माथा.

मथना-क्रि. स. (सं.) घुसळणें; मंथन करणें.

मथना-पु. (सं.) रवी.

मथनियाँ-स्त्री. (सं.) ताक घुसळण्याचें मडकें.

मथनी-स्त्री. (सं.)१ ताक घुसळण्याचें मडकें. २ रवी. ३ मंथन; घुसळणें.

मथानी-मथी-स्त्री. (सं.) रवी.

मथी-वि. (सं.) घुसळणारा.

मथौरा-पु. (सं.) एक ओबडधोबड रंधा.

मथौरी-स्त्री. (सं.) एक चंद्राकार शिरोभूषण.

मदक-स्त्री. (सं.) एक मादक पदार्थ.

मदकची-मदकी-वि. (सं.)मदक ओढणारा.

मदकल-वि. (सं.) १ मत्त. २ बावळा.

मदखूला-स्त्री. (अ.) रखेली.

मदगल-वि. (सं.) मत्त; मस्त.

मदद-स्त्री. (अ.) मदत.

मदनलेख-पु. (सं.) प्रेमपत्र.

मदनांध-वि. (सं.) कामांध.

मदना-स्त्री. (सं.) मैना.

मदर-पु. (सं.) घेरणें, आक्रमण.

मदरसा-पु. (फा.) पाठशाळा.

मदाखिलत-स्त्री. (अ.) १ अडकाठी. २ अधिकार; प्रवेश.

मदारिया-मदारी-पु. (अ.) १ वांदर व अस्वलांचे खेळ करणारा. २ जादूगार.

मदीला-वि. (सं.) निशेंत चूर.

मद्धे-अव्य. (सं.) १ मध्यें. २ बाबत.

मघ-मधि-पु. (सं.) आंत; मध्यें.

मधि-अव्य. (सं.) आंत; मध्यें.

मधिम-वि. (सं.) मध्यम.

मधु-पु. (सं.) मध.

मधुरी-स्त्री. (सं.) १ सौंदर्य. २ एक प्रकारचा बाजा.

मनई-पु. (सं.) मनुष्य.

मनकना-क्रि.अ. (अनु.) १ हालचाल करणें. २ तर्कवितर्क करणें.

मनकरा-वि. (सं.) चमकदार; प्रकाशमान.

मनका-पु. (सं.) १ मणी. २ जपमाळ. ३ पाठीचा मणका.

मनकूला-वि. (अ.) स्थावरच्या उलट जंगम.

मनकूहा-वि. स्त्री. (अ.) विवाहिता.

मनगढंत-वि. (सं.) कपोलकल्पित.

मनचला-वि.(सं.)१ धीट २ रसिक.

मनचाहता-वि. (सं.)प्रिय; आवडता. २ यथेच्छ.

मनचाहा-मनचीता-वि. (सं.) इच्छित; अभिलाषित.

मननाना-क्रि.अ. (अनु.) गुणगुणणें.

मनभाया--मनभावता--मनभावन-वि. (सं.) आवडणारा प्रिय.

मनमति-वि. (सं.) मनमानेल तसें वागणारा.

मनमानता-वि. (सं.) मनोवांच्छित; मनाप्रमाणें.

मनमाना-वि. (सं.) १ मनाप्रमाणें. २ पसंत.

मनमुखी-वि. (सं.) मनमानेल तसें वागणारा.

मनमुटाव-पु. (सं.) मनांतील तेढ.

मनमोदक-पु. (सं.) मनचे मांडे.

मनमोहन-वि. (सं.) १ चित्ताकर्षक; मनोहर. २ प्रिय. ३ एक वृक्ष.

मनमौजी-वि. (सं.) मनमानेल तसें वागणारा.

मनलाड्डू-(सं.) मनचे मांडे.

मनवाँ-पु. (दे.) देवकपास.

मनवाना-क्रि.स.क्रि.अ.(सं.) १ समजूत घालणें. २ समजूत घालविणें.

मनशा-स्त्री. (अ.) मनीषा.

मनसना-क्रि. स. (सं.) १ विचार करणें; इच्छा करणें. २ संकल्प करणें. ३ संकल्प सोडून दान करणें.

मनसब-पु. (अ.) १ पद; हुद्दा. २ काम; कर्म. ३ अधिकार. ४ वृत्ति.

मनसबदार-पु. (अ.+फा.) अधिकारी.

मनसा-स्त्री. (सं.) १ मनीषा. २ एक देवी.

मनसा-वि. (सं.) मनांतील.

मनसा-क्रिवि. (सं.) मनानें.

मनसाना-क्रि.स. (सं.) आवेशांत येणें; लहरींत येणें.

मनसूख-वि. (अ.) १ परित्यक्त; सोडून दिलेला. २ रद्द केलेला. ३ टाकाऊ.

मनसूखी-स्त्री. (अ.) टाकाऊ ठरविणें; रद्द करणें.

मनसूबा-पु. (अ.) १ युक्ति; उपाय. २ विचार; मानस.

मनस्कांत-वि. (सं.) १ मनाप्रमाणें २ प्रिय; प्यारा.

मनस्कांत-मनस्काम-पु. (सं.) मनोरथ.

मनस्वी-वि. (सं.) १ बुद्धिमान; उच्च मनाचा. २ खुशाल चेंडू.

मनहुँ-अव्य. (सं.) जणु काय; जसें.

मनहूस-वि. (अ.) १ अशुभ; वाईट. २ ओंगळ. ३ सुस्त; आळशी.

मना-वि.(अ.) १ निषिद्ध; वर्जित. २ अनुचित; अयोग्य.

मनाई-स्त्री. (अ.) मनाई ; निषेध.

मनाक्-मनाक-ग-वि. (सं.) अल्प; थोडा.

मनायी-स्त्री. मुनादी पहा.

मनाना-क्रि.स. (सं.) १ स्वीकार करण्याकरितां आळविणें; समजाविणें; मनधरणी करणें. ३ प्रार्थना करणें.

मनार-पु. मीनार पहा.

मनावन-पु. (सं.) आळवणी.

मनाही-स्त्री. (अ.) मनाई.

मनि-स्त्री. (सं.) मणी; रत्न.

मनिका-स्त्री. (सं.) मणी.

मनित-वि. (सं.) उत्पन्न; जात.

मनिया-स्त्री. (सं.) १ मणी. २ माला.

मनियार-वि. (सं.) १ देदीप्यमान. २ शोभिवंत; सुंदर.

मनिहार-पु. (सं.) बांगडया बनविणारा; बांगडया भरणारा.

मनी-स्त्री. (सं.) १ अहंकार; मान. २ मणी.

मनीक-पु. (सं.) अंजन.

मनीषा-स्त्री. (सं.) बुद्धि; अक्कल. २ प्रशंसा.

मनीषि-वि. (सं.) पंडित;बुद्धिमान.

मनुआँ-पु. (सं.) १ मन. २ मानव.

मनुजाद-वि. (सं.) नरभक्षक.

मनूजाद-पु. (सं.) राक्षस.

मनुषी-स्त्री. स्त्री.

मनुसाई-स्त्री. (सं.) १ माणुसकी. २ पराक्रम.

मनुहार-स्त्री. (सं.) १ विनवणी. २ प्रार्थना. ३ आदर; सत्कार.

मने-वि. मना पहा.

मनों-अव्य. जसें; जणु.

मनोदंड-पु. (सं.) मनोनिग्रह.

मनोनीत-वि. (सं.) १ पसंत; आवडता. २ निवडलेला; पसंत केलेला.

मनोरा-पु. (सं.) भिंतीवर शेणानें काढलेलें चित्र.

मनोवेग-मनोसर-पु. (सं.) मनोविकार.

मनौती-स्त्री. (सं.) १ विनवणी. २ नवस.

मन्नत-स्त्री. (सं.) नवस.

मन्ना-पु. (दे.) कांहीं विशिष्ट झाडांचा मध.

ममकार-स्त्री. (सं.) स्वतः कमाविलेली संपत्ती.

ममियाउर-ममियौरा-पु. मामाचें घर.

मयस्सर-वि. (अ.) प्राप्त; उपलब्ध.

मया-स्त्री. (सं.) १ मायाजाल. २ जगत. ३ प्रेमपाश. ४ जीवन. ५ दया.

मयार-वि. (सं.) दयाळू.

मयारी-स्त्री. (सं.) झोपाळा टांगण्याचें वहाल; मयाल.

मय्या-स्त्री. (सं.) आई.

मरक-पु. (सं.) १ मृत्यु. २ रोगाची साथ (ज्यांत अनेक मृत्यु होतात). मरी पहा.

मरक-स्त्री. (सं.) संकेत; इशारा.

मरकज़-पु. (सं.) १ केंद्र; मध्यबिंदु. ३ उर्दु लिपींत अक्षरांवर असणारी रेघ.

मरक़त-पु. (सं.) १ पाचू. २ वर्ख.

मरकना-क्रि. अ. (अनु.) भारानें मोडणें; करकर वाजणें.

मरकहा-वि. (सं.) शिंगांनीं मारणारा.

मरकाना-क्रि.स. दाबून चुराडा करणें.

मरक़ूम-वि. (अ.) लिखित.

मरखंडा—मरखन्ना-वि. मरकहा पहा.

मरगजा-वि. (सं.) १ चुरडलेला; चुरगळलेला; चोळवटलेला. २ मलगजा.

मरगी-स्त्री. (सं.) साथीचा रोग.

मरघट-पु. (सं.) स्मशान.

मरघट-वि. (सं.) १ विद्रुप. २ उदास.

मरज़-पु. (अ.) १ रोग. २ वाईट संवय; खोड.

मरजाद—मरजादा-स्त्री. (सं.) मर्यादा.

मरजिया-जिवा-वि. (सं.) १ मरणांतून वांचलेला. २ मृतप्राय. ३ अर्धमेला. ४ प्राणावर उदार झालेला.

मरजिया-जिवा-पु. (सं.) मोती काढणारा पाणबुड्या.

मरतबा-पु. (अ.) १ पद: पदवी. २ वेळ; खेप.

मरद-पु (फा.) मर्द.

मरदना-क्रि.स. (सं.) १ मर्दन करणें; चोळणें. २ तिंबणें; मळणें. ३ ध्वंस करणें; चूर करणें.

मरदनिया-पु. (सं.) मर्दन करणारा.

मरदानगी-स्त्री. (फा.) मर्दुमकी.

मरदाना-वि. (फा.) मर्दानी.

मरदूद-वि. (अ.) १ तिरस्कृत. २ लुच्चा.

मरना-क्रि.अ. (सं.) मरणें.

मरनि-नी-स्त्री. (सं.) १ मरण; मृत्यु. २ दु:ख कष्ट. ३ मृताबद्दलचा शोक. ३ मृताचें क्रियाकर्म.

मरभुक्खा-वि. (सं.) १ भुकेलेला. २ कंगाल दरिद्री.

मरफा-पु. (फा.) ढोलकें.

मरमर-पु. संगमरवरी दगड.

मरमरा-वि. (अनु.) ठिसूळ.

मरमरा-वि. (अनु.) मचुळ पाणी.

मरम्मत-स्त्री. (अर.) दुरुस्ती.

मरासिया-पु. (अ.) १ एकाद्याच्या मृत्युबद्दलचें शोक गीत. २ मरणाबद्दलचा दुखवटा.

मरहड-पु.(सं.) स्मशान.

मरहम-पु. (अ.) मलम.

मरहला-पु. (अ.) १ यात्रेकरूंची मुक्कामाची जागा. २ झोंपडी. ३ दर्जा.

मरहून-मरहूना-वि. (अ.) गहाण.

मरहूम-वि. (अ.) स्वर्गवासी.

मरातिब-पु. (अ.) १ दर्जा. २ उत्तरोत्तर येणाऱ्या अवस्था. २ पृष्ठभाग. ४ घराचा मजला. ५ झडा.

मराना-क्रि.स. (सं.) मारविणें.

मरायल-वि. (सं.) १ मार खाल्लेला. २ नि:सत्व. ३ मरतुकडा. ४ तोटा; त्रुटि.

मरिच-मरिचा-पु. मिरची.

मरी-स्त्री. (सं.) १ साथीचा रोग २ मरीआई.

मरी-स्त्री. (दे.) साबूदाण्याचें झाड.

मरीज़-वि. (अ.) रोगी.

मरूआ-मरुवा-पु. (सं.) मरवा.

मरुभूमि-स्त्री. (सं.) **मरुस्थल**-पु. वाळवंट.

मरूरना–क्रि.अ. मरोरना पहा.

मरू–वि. (सं.) कठिण.

मरूक–पु. (सं.) १ एक प्रकारचें हरिण. २ मोर.

मरूरा–पु. (सं.) पीळ.

मरोड–पु. (सं.) १ पीळ. २ क्षोभ. ३ पोटांतील मुरडा. ४ घमेंड.

मरोडना–क्रि.स. (सं.) १ पीळ घालणें. २ पिरगळणें. ३ गळणें. ४ त्रास देणें.

मरोडा–पु. (सं.) १ पीळ. २ मुरडा.

मरोडी–स्त्री. (सं.) १ पीळ. २ गांठ. ३ मर्ळी; वळी.

मर्तबा–पु. (अ.) १ पद; हुद्दा. २ वेळ; खेप.

मर्तबान–पु. बरणी.

मर्दानगी-मर्दी–स्त्री. (फा.) बहादूरी; शौर्य; मर्दुमकी.

मर्दुम–पु. (फा.) मनुष्य.

मर्दुमशुमारी–स्त्री. (फा.) १ शीरगणती. २ लोकसंख्या.

मर्मर–पु. मरमर पहा.

मर्री–स्त्री. (सं.) गहाण टाकलेली जमीन.

मलंग-मलंगा–पु. (फा.) १ मुसलमान साधु.

मलकना–क्रि.अ. (अनु.) १ हलणें; डोलणें. २ तोऱ्यांत येणें.

मलका–स्त्री. (अ.) राणी; महाराणी.

मलकाना–क्रि.स. (अनु.) हलविणें; डोलविणें; विचलित करणें.

मलकाना–क्रि.अ. (अनु.) मोठमोठया बाता करणें.

मलखंभ-मलखम पु. (सं.) मलखांब.

मलगजा–वि. (सं.) १ दळलेला; मळलेला. २ चुरगळलेला; चोळामोळा केलेला.

मलगजा–पु. वांग्याचे तळलेले काप.

मलन–पु. (सं.) १ मर्दन; मळणें. २ चोपडणें; लिंपणें.

मलना–क्रि.स. (सं.) १ मळणें; घासणे. २ चोळणें; मळणें; रगडणें. ३ चुरडणें; दाबून चूर्ण करणें. ४ मुरगळणें; पिरगळणें. ५ दाबणें; चेपणें.

मलमलाना–क्रि.स. (सं.) वारंवार स्पर्श करणें. २ वारंवार उघडझाप करणें. ३ पुन:पुन्हा आलिंगन करणें.

मलमा–पु. (सं.) पडक्या इमारतीचे आसपास पडलेले विटांचे तुकडे, दगड चुना इ.

मलमास-पु. (सं.) अधिकमास.

मलहम-पु. (अ.) मलम.

मलाई-स्त्री. (दे.) १ साय; मलई. २ सार; तत्व. ३ फिका बदामी रंग.

मलान-वि. (सं.) म्लान.

मलामत-स्त्री. (अ.) १ तिरस्कार; दुतकार. २ घाण; गाळ.

मलाल-पु. (अ.) १ दुःख. २ उदासीनता.

मलाह-पु मल्लाह पहा.

मलिंग-पु. (सं.) भुंगा.

मलिक-पु. (अ.) १ राजा. २ अधीश्वर. ३ मुसलमान शेतकरी.

मलिका-स्त्री. (अ.) राणी.

मलिका-स्त्री. (सं.) मल्लिका पहा.

मलिक्ष-च्छ-पु. म्लेंच्छ.

मलिना-नी-स्त्री. (सं.) रजस्वला स्त्री.

मलिया-स्त्री. (सं.) १ आवळ तोंडाचें मातीचें दूध तूप; दहीं इ. ठेवण्याचें भांडें. २ घेरा; चक्कर; फेरा.

मलियामेट-पु. (सं.) सत्यानाश.

मलिष्ठ-वि. (सं.) अत्यंत मलिन.

मलिदा-पु. (फा.) १ एक मिठाई. २ एक मऊ लोकरीचें कापड.

मलूक-पु. (सं.) १ एक किडा. २ एक पक्षी.

मलूक-वि. (सं.) सुंदर; मनोहर.

मलेक्ष-च्छ-पु. म्लेंच्छ.

मलोला-पु. (अ.) १ मानसिक दुःख. २ व्याकूळ करणारी इच्छा.

मल्ला-स्त्री. (सं.) १ स्त्री २ मल्लिका; चमेली. ३ एक वेल.

मल्लाह-पु. (अ.) कोळी; नाविक.

मल्लिक-पु. (सं.) १ एक प्रकारचा हंस. २ माघ महिना.

मल्लिका-स्त्री. (सं.) मोगरा; मोतिया.

मल्हराना-मल्हाना-क्रि. (सं.) चुचकारणें.

मवक्किल-पु. (अ.) अशील.

मवाजिब-पु. (अ.) नियमित वेळीं मिळणारें वेतन; महसूल इ.

मवाजी-वि. (अ.) अनुमान केलेला; अंदाजी.

मवाद-पु. (अ.) १ सामग्री; सामान. २ पू.

मवास-पु. (सं.) १ आसऱ्याचें ठिकाण. २ किल्ला. ३ किल्ल्याच्या तटावरील झाडें.

मवासी-स्त्री. (सं.) गढी.

मवासी-पु. (सं.) १ किल्लेदार. २ २ मुख्य; नायक.

मवेशी-पु. (अ.) पशु.

मवेशीखाना-पु. (अ.+फा.) गुरांचा कोंडवाडा.

मश-पु. (सं.) १ क्रोध. २ मच्छर.

मशक-पु. (सं.) १ मच्छर. २ एक चर्मरोग.

मशक-स्त्री. (फा.) पखाल.

मशकहरी-स्त्री. मशहरी पहा.

मशक्कत-स्त्री. (अ.) १ श्रम; मेहनत. २ कैद्यांनीं करण्याचे श्रम.

मशगूल-वि. (अ.) गढून गेलेला; मग्न.

मशरू-पु. (अ.) एक रेशमी धारीदार कापड.

मशाविरा-पु. (अ.) सल्ला.

मशहूर-वि. (अ.) महशूर; प्रसिद्ध.

मशान-पु. (सं.) स्मशान.

मशीखत-स्त्री. (अ.) शेखी; घमेंड.

मशीर-पु. (अ.) सल्लागार; मंत्री.

मश्क-पु. (अ.) अभ्यास (Practice).

मश्शाक-वि. (अ.) अभ्यस्त.

मषि-षी-स्त्री. (सं.) १ काजळ. २ सुरमा. ३ शाई.

मषिकूपी-स्त्री. (सं.) दऊत.

मष्ट-वि. (सं.) १ विस्मृत झालेला. २ उदास; मौन.

मस-मसक-पु. (सं.) मच्छर.

मसक-स्त्री. मशक पहा.

मसकना-क्रि.स. (अनु.) १ कपडा टरकावणें; खसकाविणें. २ जोरानें; चेपणें.

मसकना-क्रि.अ. (अनु.) १ फाटणें; भंग पडणें. २ मनाला बोचणें.

मसकरा-पु. मसखरा पहा.

मसक़ला-पु. (फा.) **मसक़ली**-स्त्री. १ धार लावणें. २ धार काढण्याचें चंद्राकार हत्यार.

मसका-पु. (फा.) १ मस्का; लोणी. २ ताजें तूप. ३ दह्याचें पाणी. ४ ४ चुना.

मसकीन-वि. (अ.) १ गरीब; दीन. २ साधु. ३ दरिद्री. ४ भोळा. ५ सुशील.

मसखरा-पु. (अ.) १ थट्टेखोर. २ विदुषक.

मसखवा-पु. मांसाहारी.

मसजिद-स्त्री. (फा.) मशीद.

मसनंद-नद-स्त्री. (अ.) १ मोठा तक्या. २ अमीराची गादी.

मसना-क्रि.स. (सं.) १ मळणें; रगडणें. २ कणीक मळणें.

मसयारा-पु. (अ.) १ मशाल. २ मशालची.

मसरफ़-पु. (अ.) उपयोग.
मसरूक़ा-वि. (अ.) चोरीचा.
मसरूफ़-वि. (अ.) उपयोगांत आणलेला.
मसल-स्त्री. (अ.) लोकोक्ति; म्हण.
मसलन्-वि. (अ.) उदाहरणार्थ.
मसलना-क्रि.स. (सं.) १ रगडणें. २ कणीक मळणें. ३ जोरानें चेपणें; दाबणें.
मसलहत-स्त्री. (अ.) चांगला हेतू असलेली गुप्त गोष्ट.
मसला-पु. (अ.) लोकोक्ति; म्हण.
मसविदा-पु. (अ.) १ मसुदा. २ युक्ति; उपाय.
मसहरी-स्त्री. (सं.) १ मच्छरदाणी. २ मच्छरदाणीचा पलंग.
मसहूर-वि. (अ.) महशूर.
मसा-पु. (सं.) १ मस; चामखीळ. २ मूळव्याधीचे मोड. ३ डांस.
मसान-मसाना--पु. (सं.) १ स्मशान. २ भूत पिशाच्च. ३ रणक्षेत्र.
मसाना-पु. (अ.) मूत्राशय.
मसानी-स्त्री. (सं.) हडळ.
मसायल-पु. (अ.) समस्या.
मसाला-पु. (फा.) १ मसाला. २ साधन. ३ तेल. ४ दारूकाम.
मसि-सी-स्त्री. (सं.) १ शाई. २ काजळ. ३ काजळी.
मसिबिंदु-पु. (सं.) काजळाचें गालबोट.
मसू-स्त्री. कठिणता.
मसूड़ा-मसूरा-पु. (सं.) हिरड्या.
मसूढ़ी-स्त्री. १ वेश्या. २ मसूर डाळ. ३ मसुरांची वडी.
मसूरिका-स्त्री. (सं.) १ कांजिण्या. २ कुंटीण. ३ देवी (अंगावर उठणाऱ्या).
मसूस-मसूसन-स्त्री. कुढणें.
मसूसना-मसोसना-क्रि. (सं.) पीळ देणें. २ पिळणें. ३ मनांतील दुःख दाबून ठेवणें. ४ कुढणें.
मसोढा-पु. (सं.) हिरडी.
मसौदा-पु. (अ.) १ मसूदा. २ २ युक्ति; उपाय.
मस्कर-पु. १ वंश. २ गति. ३ ज्ञान.
मस्करी-स्त्री. (फा.) मस्करी.
मस्का-पु. मसका पहा.
मस्कुर-पु. हिरडी.
मस्त-वि. (फा.) मस्त.
मस्ताना-वि. (फा.) १ मस्त; मत्त. २ निशेंत चूर.

मस्ताना-क्रि अ. क्रि.स. (फा.) १ मस्तावणें. २ मस्त करणें.

मास्तिक-मस्तिष्क-पु. (सं.) मेंदू.

मस्ती-स्त्री. (फा.) मस्ती.

मस्तु-पु. (सं.) दह्यांतील पाणी.

मस्तूल-पु. (पोर्तु.) डोलकाठी.

महँ-महँई-अव्य. मध्यें.

महँई-वि. (सं.) महान.

महँक-स्त्री. महक पहा.

महँगा-वि. (सं.) महाग.

महँगी-स्त्री. (सं.) १ महागाई. २ दुष्काळ.

महँड़ा-पु. (दे.) भाजलेले चणे.

महँयी-स्त्री. (सं.) मेंदी.

महक-स्त्री. (सं.) वास.

महकमा-पु. (अ.) विभाग.

महज़-वि. (अ.) १ शुद्ध. २ केवळ; मात्र.

महजित-स्त्री. (फा.) मशीद.

महताब-स्त्री. (फा.) १ चांदणें. २ एक प्रकारचें दारूकाम.

महताब-पु. (फा.) १ चंद्रमा. २ जंगली कावळा.

महताबी-स्त्री. (फा.) १ दारू कामांतील चंद्रज्योत. २ घरासमोरच्या अथवा इतर बागेंतील बसावयाचा चबुतरा. ३ एक प्रकारचें लिंबू.

महतारी-स्त्री. (सं.) माता; आई.

महतु-पु. (सं.) महिमा.

महत्कथ-पु. (सं.) खुशामती.

महना-क्रि.स. (सं.) घुसळणें.

महना-पु. (सं.) रवी.

महनिया-पु. (सं.) ताक घुसळणारा.

महनु-वि. (सं.) नाश करणारा; विनाशक.

महफिल-स्त्री. (अ.) १ सभा; बैठक. २ मैफल.

महफ़ूज़-वि. (अ.) सुरक्षित; बचावलेला.

महबूब-पु. (अ.) प्रियकर.

महबूबा-स्त्री. (अ) प्रेयसी.

महमंत-वि. (सं.) मदोन्मत्त.

महमह-क्रिवि. सुवासासहित.

महमहा-वि. सुगंधित.

महमहाना-क्रि. अ. सुगंध दरवळणें.

महमान-पु. मेहमान पहा.

महमेज़-स्त्री. (फा.) बुटाचा नाल; टांच.

महर-पु. (सं.) १ जमीनदाराकरितां आदर सूचक शब्द. २ नंदाला उद्देशून योजतात. ३ एक पक्षी. ४ महरा पहा.

महर-वि. (सं.) सुगंधित.

महर–पु. (अ.) १ मुसलमान मुलीचें ज्यांच्याशीं तिचें लग्न होऊं शकत नाही असें नातेवाईक. २ रहस्य जाणणारा.

महरम–पु. (अ.) चोळी.

महरा–पु. (सं.) १ भोई. २ पुढारी; श्रेष्ठ व्यक्ती.

महराई–स्त्री. (सं.) प्रधानता; श्रेष्ठता.

महराना–पु. (सं.) १ भोयांची वस्ती. २ महाराणा.

महराब–स्त्री. मेहराब पहा.

महरि–स्त्री. (सं.) १ कुलीन स्त्रियांना संबोधण्याचा शब्द. २ यशोदेला उद्देशून म्हणतात. ३ गृहलक्ष्मी. ४ एक पक्षी.

महरुआ–पु. (दे.) जस्त.

महरू–पु. (दे.) १ चंडू पीण्याची नळी. २ एक वृक्ष.

महरूम–वि. (अ.) १ वंचित. २ दुर्दैवी.

महरेटा–पु. (सं.) १ भोयाचा मुलगा. २ श्रीकृष्ण.

महरेटी–स्त्री. (सं.) राधा.

महल–पु. (अ.) १ महाल. २ अंतःपुर. ३ मोका; वेळ. ४ मधमाशी (डोंगरी).

महलसरा–पु. (अ.+फा.) अंतःपुर.

महल्ला–पु. (अ.) मोहल्ला.

महसूल–पु. (अ.) १ कर; महसूल. २ भाडें. ३ मालगुजारी.

महाँ–अव्य. महँ पहा.

महाँ–वि. (सं.) महा.

महाअरंभ–अतिशय गडबड; कोलाहल.

महाई–स्त्री. (सं.) घुसळणें.

महाउर–पु. महावर पहा.

महाजन–पु. (सं.) १ श्रेष्ठ पुरुष. २ साधु. ३ सावकार; हुंडीचा व्यवहार करणारा. ४ वाणी. ५ भला मनुष्य.

महाजनी–स्त्री. १ सावकारी; हुंडीचा व्यवहार. २ मोडी लिपीसारखी एक लिपी.

महाधन–वि. (सं.) १ बहुमोल; किंमती. २ श्रीमंत.

महानुभाव–पु. (सं.) महापुरुष; आदरणीय व्यक्ति.

महायात्रा–पु. (सं.) मृत्यु.

महाल–पु. (अ.) १ मोहल्ला; पाडा; टोला. २ भाग; हिस्सा. ३ अनेक गांवें असलेला विभाग; महाल.

महावर–पु. (सं.) पायांना लावण्याचा लाल रंग.

महावरा–पु. (सं.) मुहावरा पहा.

महावारा–स्त्री. (सं.) दूर्वा.

महावात - महावायु–पु. (सं.) वादळ.

महियाँ–अव्य. में पहा.

महीन–वि. (सं.) १ पातळ; बारीक. २ मंद (स्वर).

महीन–पु. (सं.) राजा.

महीर–स्त्री. (सं.) १ तुपाची बेरी. २ ताकांत शिजविलेले तांदूळ.

महुँ–अव्य. महँ पहा.

महुअर–स्त्री. (सं.) १ पुंगी. २ गारुड्याचा खेळ. ३ तपकिरी रंगाची लोकर असलेली मेंढी. ४ मोहाची रोटी.

महुआ-वा–पु. (सं.) मोहाचें झाड.

महुच्छी–पु. (सं.) महोत्सव.

महुवरि–स्त्री. (सं.) पुंगी.

महेर–पु. (दे.) भांडण.

महेर-रा–पु. (सं.) १ ताकांत तांदूळ टाकून केलेला गोड वा तिखट मिठाचा भात. २ एक पक्वान्न.

महेर-रा-ला–पु. गुरांचें एक प्रकारचें आंबवण.

महोला–पु. (अ.) १ बहाणा. २ फसवणूक.

माँ–स्त्री. (अ.) माता.

माँखना–क्रि.अ. (सं.) रागावणें.

माँखी–स्त्री. (सं.) माशी.

माँग–स्त्री. (सं.) १ मागणी. २ केसांचा भांग.

माँगन–पु. (सं.) १ मागणी. २ याचक; भिकारी.

माँगना–क्रि.स. (सं.) मागणें.

माँगफूल—माँगटीका—पु. एक डोक्यावर घालण्याचा दागिना.

माँचना–क्रि.अ. सुरू होणें.

माँचा–पु. (सं.) १ माचा; पलंग. २ माचण.

माँछना–क्रि.अ (सं.) घुसणें; खुपणें.

माँछर-ली–स्त्री. (सं.) मासा.

माँछी–स्त्री. (सं.) माशी.

माँजना–क्रि.स. (सं.) १ घासणें. २ मांजा चढविणें.

माँजना–क्रि.अ. (सं.) १ अभ्यास करणें. २ पाठ करणें.

माँजर–स्त्री. (सं.) हाडांचा सापळा.

माँझ–अव्य. (सं.) मध्यें; आंत.

माँझ–पु. (सं.) १ फरक; अंतर. २ नदीचे मध्यभागीं पडलेली रेताड जमीन.

माँझा–पु. (सं.) १ नदीच्या मध्यभागीं असलेली रेताड जमीन. २ मांजा.

माँझील-क्रिवि. (सं.) मधील; मधला.

माँझी-पु. (सं.) १ नाविक. २ मध्यस्त.

माँट-माँठ-पु. (सं.) माठ; मडकें.

माँठी-स्त्री. (दे.) १ कोपरापर्यंत घालण्याची बांगडी. २ एक पक्वान्न.

माँड-पु. (सं.) भाताची पेज.

माँडना-क्रि.अ. (सं.) १ मळणें; तिंबणें. २ मळणें; चोळणें. ३ लावणें; चोपडणें. ३ सजविणें; रचणें. ४ (गडबड गोंधळ) माजविणें. ५ धान्याचीं कणसें झोडणें.

माँडनी-स्त्री. (सं.) गोट; किनार.

माँडा-माँढा-पु. (सं.) १ मांडा. २ मांडव. ३ मोतीबिंदु. ४ परोटा.

माँडी-स्त्री. (सं.) १ पेज. २ खळ.

माँड्यो-पु. (सं.) १ पाहुण्यांची उतरण्याची जागा. २ देवक बसवितात ती जागा. ३ मांडव.

माँत-वि. (सं.) १ माजलेला; उन्मत्त. २ वेडा. ३ उदास. ४ पराजित.

माँद-वि. (सं.) १ उदास. २ पराजित. ३ कमी प्रतीचा.

माँद-स्त्री. (दे.) १ गुहा. २ शेणाचा पोह.

माँदगी-स्त्री. (फा.) १ रोग. २ थकवा.

माँदा-वि. (फा.) १ थकलेला. २ अवशिष्ट.

माँदा-पु. (फा.) रोगी.

माँपना-क्रि.अ. (सं.) निशेंत चूर होणें.

माँपना-क्रि. (सं.) मापणें.

माँयँ-माँह-माँह-माँहा-माँहि-माँहीं-माँहे-अव्य (सं.) मध्यें; आंत.

माइँ-माईं-स्त्री. १ कन्या. २ मामी.

माइ-माई-स्त्री. (सं.) १ आई. २ वृद्ध स्त्री; माई.

माइका-पु. (सं.) माहेर.

माकूल-वि. (अ.) १ उचित; ठीक. २ लायक; योग्य. ३ यथेष्ट; पुरा. ४ चांगला; उत्तम. ५ निरुत्तर झालेला.

माख-पु. (सं.) १ नाराजी. २ घमेंड. ३ पश्चात्ताप. ४ आपल्या दोषांवर पांघरूण घालणें.

माखन-पु. (सं.) लोणी.

माखना-क्रि.अ. (सं.) नाराज होणें.

माखी-स्त्री. (सं.) १ माशी. २ सोनामुखी.

माच-पु. (सं.) माचण.

माचना–क्रि. (सं.) १ (गडबड) माजविणें. २ चालू करणें.

माचल–वि. १ हट्टी. २ मचला पहा.

माचल–पु. (सं.) १ रोग. २ ग्रह. ३ कैदी. ४ चोर.

माचा–पु. (सं.) लहान खाटलें.

माचिका–स्त्री. . (सं.) माशी.

माची–स्त्री. (सं.) १ नांगराचें जोखड. २ गाडीवानाची बसण्याची जागा. ३ लहान खाटलें.

माछ–पु. (सं.) मासा.

माछर–पु. (सं.) १ मच्छर. २ मासा-

माछी–स्त्री. (सं.) माशी.

माजरा–पु. (अ.) १ वृत्तान्त. २ घटना; गोष्ट.

माट–पु. (सं.) माठ; मडकें.

माटा–पु. लाल मुंगळा.

माटी–स्त्री. (सं.) १ माती. २ वर्ष-भराची शेताची मशागत. ३ प्रेत. ४ देह; शरीर.

माठ–पु. (सं.) १ एक मिठाई. २ माठ; मडकें (काव्यांत स्त्रीलिंगी वापर-तात).

माड़ना–क्रि. अ. (सं.) १ माज-विणें (गडबड). २ चालू करणें; सुरू करणें; थाटणें. ३ फिरणें.

माड़ना–क्रि. स. (सं.) १ आदर करणें. २ भूषित करणें. ३ नेसणें; परिधान करणें. ४ तिंबणें; मळणें; तुडविणें.

मात–स्त्री. (सं.) माता.

मात–स्त्री. (अ.) पराजय; मात.

मातदिल–वि. (अ.) समजुतदार.

मातना–क्रि.अ. (सं.) माजणें; मस्त होणें.

मातबर–वि. (अ.) विश्वसनीय.

मातम–पु. (अ.) १ मृताबद्दलचा दुखवटा. २ शोक.

मातमपुर्सी–स्त्री. (फा.) मृताच्या नातेवाईकांचें सांत्वन करणें.

मातमी–वि. (फा.) सुतकी; शोक-सूचक.

मातहत–पु. (अ.) दुसऱ्याच्या अधीन काम करणारा.

मातुली–स्त्री. (सं.) मामी.

माथ–था–पु. (सं.) माथा.

माथे–माथै–क्रिवि. (सं.) माथ्यावर.

माद–पु. (सं.) १ माद; मस्ती. २ हर्ष; आनंद. ३ घमेंड.

मादर – मादरिया–स्त्री. (फा.) माता; आई.

मादरज़ाद–वि. (फा.) १ जन्मापासून. २ सहोदर. ३ नंगा.

मादा-मादी-मादीन-स्त्री. (फा.) मादी.

मादिक-वि. (सं.) मादक.

माद्दा-पु. (अ.) १ मूळ धातू. २ शब्दाची व्युत्पत्ति. ३ योग्यता. ४ पू.

माधवी-पु. (सं.) १ एक प्रसिद्ध वेल. २ एक मदिरा. ३ तुळस. ४ कुंटीण. ५ मधुशर्करा.

माधैया-माधौ-पु. (सं.) माधव; विष्णु.

माधो-पु. (सं.) १ श्रीकृष्ण. २ श्रीराम.

माध्यस्थ-पु. (सं.) १ मध्यस्थ. २ दलाल. ३ वेश्येचा दलाल. ४ विवाह लावणारा पुरोहित.

माध्वी-स्त्री. (सं.) १ मदिरा. २ एक प्रकारचा मासा. ३ एक नदी.

मान-पु. (सं.) १ मान; परिमाण. २ अनुमान; मान. ३ प्रतिष्ठा; मान. ४ सामर्थ्य; शक्ती. ५ मान; रुसवा.

मानकलह-पु. (सं.) १ चढाओढ. २ तेढ; अढी; ईर्षा.

मानचित्र-पु. (सं.) नकाशा.

मानता-स्त्री. (सं.) नवस.

मानदंड-पु. (सं.) मापण्याचा गज.

मानना-क्रि.स. (सं.) मानणें.

मानमनौती-स्त्री. (सं.) १ नवस. २ परस्परांचें प्रेम. ३ विनवणी; मनधरणी.

मानमरोर-स्त्री. (सं.) १ मनांतील तेढ; आढी. २ दुःख; खेद.

मानहुँ-अव्य. मानों पहा.

माना-पु. (सं.) पावशेराचें माप.

माना-क्रि.स. (सं.) १ मापणें; तोलणें. २ परीक्षा करणे; अजमावणें.

माना-क्रिअ. (सं.) सामावणें.

मानिंद-वि. (फा.) समान; सदृश; तुल्य.

मानिक-पु. (सं.) माणिक.

मानिकचंदी-स्त्री. (सं.) लहान सुपारी.

मानित-वि. (सं.) सन्मान्य; प्रतिष्ठित.

मानिता-स्त्री. (सं.) १ मानमान्यता; आदर; गौरव. २ गर्व; मानीपणा.

मानिनी-स्त्री. (सं.) मानिनी.

मानी-वि. (सं.) १ मानी; अहंकारी. २ सम्मानित.

मानी-स्त्री. (सं.) १ कुंभ; घडा. २ छिद्र; भोक (खुंटा; दांडा इ. बसविण्याचें). ३ भोक; छिद्र.

मानी-स्त्री. (स.) १ हेतु; कारण. २ तत्त्व; रहस्य. मतलब; तात्पर्य; अर्थ.

माने-पु. (अ.) अर्थ; मतलब; आशय.

मानों-अव्य. (सं.) जणुकाय; जणु.

माप-पु. (सं.) माप.

मापना-क्रि.स. (सं.) मापणें.

मापना-क्रि.अ. (सं.) माजणें; मातणें. .

माफकत-माफिकत-स्त्री. (अ.) १ अनुकूलता. २ मैत्री; भेळ.

माफिक-वि. (अ.) १ अनुसार; प्रमाणें. २ योग्य.

माफी-स्त्री. (अ.) १ माफी; क्षमा. २ सारा माफ असलेली जमीन.

माम-पु. (सं.) १ मीपणा; अहंकार. २ ममता. ३ शक्ति.

मामता-स्त्री. (सं.) १ ममता; प्रेम २ आपलेपणा; आत्मीयता.

मामलत-मामलात-पु. (अ.) १ मामला. २ भानगड.

मामला-मामिला-पु. (अ.) १ व्यापार; कामधंदा. २ परस्पर; व्यवहार देणें घेणें इ. ३ विषय; ४ करार ५ झगडा. ६ मुख्य विषय.

मामा-पु. (सं.) मामा.

मामा-स्त्री. (फा.) १ आई; माता. २ स्वयंपाकीणबाई. ३ म्हातारी स्त्री. ४ मोलकरीण; दासी.

मामी-स्त्री. (सं.) आपल्या दोषांकडे दुर्लक्ष करणें.

मामूँ-पु. मामा (मुसलमानांत म्हणतात).

मामूल-पु. (अ.) १ खोड; संवय. २ रीति; रिवाज. २ शिरस्त्याप्रमाणें मिळणारें द्रव्य.

मामूली-वि. (अ.) १ नियमित. २ सामान्य; साधारण; मामूली.

मायक-पु. (सं.) मायावी; जादूगार.

मायक-मायका-पु. (सं.) माहेर.

मायनी-स्त्री. (सं.) मायाविनी.

मायल-वि. (फा.) १ झुकलेला; प्रवृत्त. २ मिश्रित.

माया-स्त्री. (सं.) जागा; अंतर. या अर्थाखेरीज सर्व अर्थ मराठी मायाप्रमाणें.

मायाकार-मायाजीवी-पु. (सं.) जादूगार.

मायावी-पु. (सं.) १ मायावी. २ मांजर. ३ परमात्मा.

मायी-पु. (सं.) १ ईश्वर. २ माया करणारा. ३ जादूगार.

मायी-स्त्री. (सं.) माई.

मायूस-वि. (फा.) निराश.

मार–पु. (सं.) १ कामदेव. २ विघ्न. ३ विष. ४ धोत्रा.

मार–स्त्री. (सं.) १ मार; युद्ध; लढाई. ३ मारामारी. ४ माला.

मारका–पु. (इं.) चिन्ह; मार्क.

मारका–पु. (अ.) १ युद्धक्षेत्र. २ लढाई. ३ महत्त्वपूर्ण घटना; महत्त्वाचें काम.

मारकीन–स्त्री. (इं.) एक जाडेंभरडें कापड.

मारग–पु. (सं.) मार्ग.

मारगन–पु. (सं.) १ भिकारी. २ बाण; तीर.

मारना–क्रि.स. (सं.) १ मारणें. २ गुप्त राखणें; लपविणें. ३ धातूचें भस्म तयार करणें.

मारपेंच–पु. (सं.) गोत्यांत आण-ण्याचे डावपेंच.

मारा–वि. (सं.) मारला गेलेला.

मारामार–क्रिवि. (सं.) अत्यंत शीघ्रतेनें.

मारामार–स्त्री. (सं.) मारामारी.

मारि–स्त्री. (सं.) मारणें; वध करणें. २ मरी पहा.

मारी–स्त्री. (सं.) साथीचा रोग.

मारू–स्त्री. (सं.) मार.

मारू–पु. (सं.) १ एक रोग. २ मोठा डंका. ३ मारवाडचा रहिवाशी.

मारू–वि. (सं.) १ मारणारा. २ हृदयवेधक.

मारे–अव्य. (सं.) कारणानें; योगें; मुळें.

मार्का–पु. (इं.) शिक्का; खूण; मार्क (Mark).

मार्गण–पु. (सं.) १ शोधणें. २ प्रेम. ३ याचक.

माल–पु. (सं.) १ क्षेत्र. २ कपट. ३ जंगल. ४ मल्ल.

माल–स्त्री. (सं.) १ माला; हार. २ चरख्याची धाव. ३ ओळ; पंगत.

माल–पु. (अ.) १ माल. २ कर रूपानें मिळणारें धन. ३ सुग्रास भोजन. ४ पीक.

मालखाना–पु. (फा.) मालाचें गुदाम.

मालगोदाम–(फा.+इं.) १ मालाचें गुदाम. २ मालधक्का.

मालती–स्त्री. (सं.) १ मालतीचा वेल. २ मालतीवृत्त. ३ युवती. ४ चांदणें. ५ रात्र.

मालदार–वि. (फा.) धनवान.

मालन–स्त्री. (सं.) माळीण.

मालामाल-वि. (फा.) संपन्न; धनधान्यानें समृद्ध.

मालिक-पु. (सं.) १ माळी. २ धोबी. ३ एक पक्षी

मालिक-पु. (अ.) १ मालक. २ पति. ३ ईश्वर.

मालिकाना-स्त्री. (फा.) १ मालकी. २ स्वामित्वाबद्दलचा कर.

मालिकाना-क्रि.वि. (फा.) मालकाप्रमाणें.

मालिकी-स्त्री. मालकी.

मालियत-स्त्री. (अ.) १ किंमत. २ धन संपत्ति. ३ किंमती माल.

मालिश-स्त्री. (फा.) मालीश.

माली-पु. (सं.) माळी.

माली-वि. (सं.) माला धारण करणारा.

माली-वि. (फा.) आर्थिक; धनासंबंधी.

मालिदा-पु. (फा.) १ मलिदा पहा. २ एक उंची लोकरीचें कापड.

मालूम-वि. (अ.) ज्ञात; माहितीचा.

माल्य-पु. (सं.) १ फूल. २ माला.

माल्यवंत-वान् -माल्यवत् - वि. मालाधारी.

माल्यवती-वि. माला धारण करणारी.

मावत-पु. (सं.) माहूत.

मावस-स्त्री. (सं.) अमावास्या.

मावा-पु. (सं.) १ पेज. २ सत्व; निष्कर्ष. ३ गव्हाचें दूध. ४ प्रकृति. ५ खवा; मावा. ६ अंड्यांतील पिवळा बलक. ७ सामान; मसाला. ८ हिऱ्याची बुकटी.

मावासी-स्त्री. गढी; लहान किल्ला.

माशा-पु. (सं.) १ मासा (१/१२ तोळा). २ महाशय; भला माणूस. ३ बंगाली मनुष्य.

माशी-पु. (सं.) १ हिरवट काळा रंग. २ जमीनीचें माप २४० चौ. वार.

माशी-वि. (सं.) हिरवट काळा.

माशूक-पु. (अ.) प्रेमपात्र.

माष-पु. १ उडीद. २ मासा. ३ शरीरावरील तीळ.

माष-वि. (सं.) मूर्ख.

माषक-पु. (सं.) १ उडीद. २ मासा (१/१२ तोळा).

मास्-पु. (सं.) १ चंद्रमा. २ मास; महिना.

मास-पु. (सं.) १ मास; महिना. २ मांस.

मासा-पु. (सं.) माशा पहा.

मासी-स्त्री. (सं.) मावशी.

मासीन-मास्य-वि. (सं.) एक महिन्याचा.

माईं–अव्य. मध्यें.

माह–पु. (सं.) १ माघ महिना. २ उडीद.

माह–पु. (फा.) महिना; मास.

माहत–स्त्री. (सं.) महत्त्व.

माहताब–पु. **माहताबी**–स्त्री. महताब; महताबी पहा.

माहर–माहिर–वि. तत्त्वज्ञ; तज्ञ; माहितगार.

माहवार–क्रिवि. (फा.) प्रतिमास.

माहवार–माहवारी–वि. मासिक.

महावार–पु. (फा.) मासिक वेतन.

माहाँ–अव्य. मध्यें.

माहिं–हीं–अव्य. आंत; मध्यें.

माहियत–स्त्री (अ.) १ तत्त्व. २ प्रकृति. ३ विवरण.

माहियाना–वि. व पु. माहवार पहा.

माहिर–पु. (सं.) इंद्र.

माहिर–वि. माहर पहा.

माहिला–पु. (अ.) नावाडी.

माही–स्त्री. (फा.) मासळी; मांस.

माहीगीर–पु. (फा.) कोळी.

माहीपुश्त–वि. (फा.) मध्यें जाड व टोकांना बारीक असा.

माहुर–पु. (सं.) विष.

माहुं–माहों–स्त्री. (दे.) पिकावरील कीड.

माहेताबा–पु. (फा.) चिलीम ओढणारा.

मिंगनी–स्त्री. लेंडी.

मिंगी–स्त्री. बीच्या आंतील गर.

मिंड़ाई–स्त्री. १ मळण्याची क्रिया. २ कपडा रंगविण्याची एक पद्धति.

मिंहदी–स्त्री. (सं.) मेंदी.

मिआद–मीआद पहा.

मिआन–वि. व पु. मियाना पहा.

मिकदार–स्त्री. (अ.) परिमाण; मान; प्रमाण.

मिकनातीस–पु. (फा.) लोहचुंबक दगड.

मिचकना–क्रि.स. मिचकणें.

मिचकाना–क्रि.स. मिचकावणें.

मिचलाना–क्रि.अ.मळमळणें;ओकारी येणें.

मिचौलना–मीचना पहा.

मिछा–वि. (सं.) मिथ्या.

मिजराब–स्त्री. (अ.) नखी.

मिज़ाज–पु. (अ.) १ स्वभाव. २ गुणधर्म. ३तब्येत; प्रकृति. ४ मिजास; घमेंड.

मिजाज–शरीफ. मिजाज–आली–(अ.) आपण कुशल अहांत ना ?

मिज़ाज़दार–वि. (फा.) मिजासखोर; घमेंडखोर.

मिजाजपुरसी–स्त्री. (फा.) कुशल विचारणें.

मिटना–क्रि.अ. (सं.) १ रद्द होणें. २ नष्ट होणें; न राहणें. ३ खराब होणें. ४ पुसून जाणें.

मिटिया–स्त्री. (सं.) मडकें (दूध वगैरे ठेवण्याचें).

मिटिया–वि. (सं.) मातीचा.

मिटियाना–क्रि.अ. (सं.) मातीनें घासणें.

मिटियाफूस–वि. अतिशय; कमजोर; फुसका.

मिटियामहल–पु. (सं+फा.) झोंपडी.

मिट्टी–स्त्री. (सं.) १ माती; धूळ. २ राख. ३ शरीर. ४ मृत शरीर. ५ मांस. ६ शरीराची घडण. ७ जमीन; पृथ्वी.

मिट्टीका तेल–पु. (सं.) घासलेट.

मिट्टीखारिया–स्त्री. खड़िया पहा.

मिठ्ठा–वि. (सं.) गोड.

मिठ्ठी–स्त्री. (सं.) पापा; चुंबन. (लहान मुलांचें).

मिठ्ठू–पु. (सं.) १ गोड बोलणारा. २ पोपट.

मिठ्ठू–वि. (सं.) १ अबोल; घुम्या. २ मधुरभाषी.

मिट्टू-मिट्ठो–स्त्री. (सं.) माती.

मिठलोना–वि. (सं.) कमी मीठ असलेला.

मिठाई–स्त्री. (सं.) १ माधुर्य. २ मिठाई. ३ चांगली गोष्ट.

मिठास–स्त्री. (सं.) माधुर्य.

मिठौरी–स्त्री. (सं.) डाळ किंवा उडदाच्या पिठाची वडी.

मिडाई–स्त्री. मिंडाई पहा.

मिताई–स्त्री. (सं.) मित्रता.

मित्तर–पु. (सं.) १ खेळांतील पुढारी; कर्णधार. २ मित्र.

मिथु–वि. (सं.) मिथ्या.

मिनती–स्त्री. (सं.) विनंति.

मिनमिना–वि. (अनु.) १ नाकांत बोलणारा. २ चिडका. ३ सुस्त; मट्ठ.

मिनमिनाना–क्रि. अ. (अनु.) १ नाकांत बोलणें. २ सुस्तपणें काम करणें.

मिन्नत–स्त्री. (अ.) १ प्रार्थना; निवेदन. २ दीनता. ३ कृतज्ञता.

मिमियाना–क्रि.अ. (अनु.) बकरी सारखें ओरडणें.

मियाँ–पु. (फा.) १ स्वामी; मालक; २ पति. ३ महाशय; मिया. ४ शिक्षक. ५ मुसलमान.

मियान-स्त्री. म्यान.

मियान-पु. (फा.) मधला भाग; मधला हिस्सा.

मियाना-वि. (फा.) मध्यम आकाराचा.

मिरग-पु. मृग.

मिरगी-मिर्गी-स्त्री. (सं.) अपस्मार रोग.

मिरज़ई-स्त्री. (फा.) एक प्रकारचा अंगरखा.

मिरजा-बि. (फा.) १ अमीरी. २ सरदारी; नेतृत्व. ३ घमेंड. ४ मिरज़ई पहा.

मिरजामिजाज-वि. (फा.) नाजुक मनाचा.

मिरिच-स्त्री. (सं.) मिर्च पहा.

मिर्च-स्त्री. (सं.) १ मिरची. २ काळीमिरी.

मिलक-स्त्री. (फा.) १ जमीनजुमला. २ धनवान; अमीर.

मिलनसार-वि. (सं.) मिळूनमिसळून वागणारा.

मिलना-क्रि.स. (सं.) मिळणें.

मिलनी-स्त्री. (सं.) १ विवाहांतील एक विधि. २ मीलन.

मिलवाना-क्रि.स. (सं.) भेटविणें.

मिलाई-स्त्री. (सं.) १ मिश्रण. २ विवाहांतील एक रीति. ३ धर्मांतरिताचा शुद्धिकरण विधि. ४ मिळविणें: मिसळणें.

मिलान-पु. (सं.) १ तुलना. २ तपासणी. ३ पडताळून पाहणें.

मिलाना-क्रि.स. (सं.) १ मिसळणें. २ जोडणें. ३ तुलना करणें. ४ मुळाशीं पडताळून पाहणें. ५ समेट करणें. ६ सुरांत लावणें.

मिलाप-पु. (सं.) मिलाफ.

मिलावट-स्त्री. (सं.) १ मिश्रण; मेळ. २ भेसळ.

मिलिक-स्त्री. (अ.) १ जमीनदार. २ जहागीर.

मिलोना-क्रि.स. (सं.) १ मिलाना पहा. २ दूध काढणें.

मिलौनी-स्त्री. (सं.) मिलाई पहा.

मिल्क-पु. (अ.) १ इनाम जमीन; जहागीर. २ अधिकार; मालकी. ३ धनसंपत्ति. ४ जमीनदारी.

मिल्कियत-स्त्री. (अ.) जमीनदारी. २ इनाम जमीन. ३ मिळकत. ४ धनसंपत्ति.

मिल्की-पु. (अ.) १ इनामदार. २ जमीनदार.

मिल्लत–स्त्री. (सं.) १ घसट; मैत्री. २ मनमिळाऊपणा. ३ जनसमूह.

मिल्लत–स्त्री. (अ.) संप्रदाय; पंथ.

मिशी–स्त्री. (सं.) १ बडीशेप. २ मेथी. ३ दर्भ. ४ एक सुगंधी वनस्पती.

मिश्री–पु. (सं.) मिश्रण करणारा.

मिश्री–स्त्री. (सं.) मिसरी पहा.

मिष–पु. (सं.) १ मिष; बहाणा. २ कपट. ३ दर्शन. ४ सिंचन. ५ जळफळाट. ६ स्पर्धा.

मिस–पु. (सं.) मिष पहा.

मिस्–पु. (फा.) तांबें.

मिसकीन–वि. (अ.) १ दुर्बल;दीन. २ निर्धन. ३ साधा भोळा.

मिसरा–पु. (अ.) कवितेचा चरण.

मिसरी-मिसिरी–स्त्री. १ मिसर देशाचा रहिवाशी. २ खडीसाखर.

मिसरोटी–स्त्री. अनेक धान्यांचीं पिठें मिसळून केलेली रोटी.

मिसाल–स्त्री. (अ) १ उपमा. २ २ उदाहरण. ३ म्हण; लोकोक्ति.

मिसि-सी–स्त्री. (सं.) मिशी पहा.

मिसिल–वि. (अ.) समान; तुल्य.

मिसिल–स्त्री. (अ.) १ एखाद्या विषयाचे वा खटल्याचे कागदपत्र. २ पुस्तकाचे फॉर्मस.

मिसिली–वि.(अ.) गुन्ह्याबद्दल कोर्टात शिक्षा झालेला.

मिस्कला–पु. (अ.) धार लावण्याचें यंत्र.

मिस्कीन–वि. मिसकीन पहा.

मिस्तर–पु. (इं.) १ प्लॅस्टर ठोकण्याची ठोकणी. २ निळीच्या गोळया करण्याचें यंत्र. ३ मेहतर पहा.

मिस्तरी–पु. (इं.) मेस्तरी; कुशलकारागीर (सुतार, लोहार, गवंडी वगैरे).

मिस्र–पु. (अ.) मिसर देश.

मिस्रा–पु. मिसरा पहा.

मिस्री–स्त्री. मिसरी पहा.

मिस्ल–वि. (अ.) समान; तुल्य; बरोबर.

मिस्सा–पु.अनेक प्रकारचीं पिठें मिसळून केलेली रोटी.

मिस्सी–स्त्री. (फा.) १ दातवण; मशेरी. २ वेश्यांमधील एक विधि.

मिहतर–पु. मेहतर पहा.

मिहनत–स्त्री. मेहनत पहा.

मिहमान–पु. मेहमान पहा.

मिहर–स्त्री. मेहर पहा.

मिहानी–स्त्री. मथानी पहा.

मिहिका–स्त्री. (सं.) १ गारा. २ धुकें. ३ कापूर.

मिहीन–वि. महीन पहा.

मींगनी–स्त्री. मेंगनी पहा.

मींगी-स्त्री. (सं.) बीच्या आंतील गर.

मींजना-क्रि.स. (सं.) १ चोळणें. २ मळणें. ३ कुस्करणें; चुरणें.

मींडना-क्रि स. (सं.) मळणें; कणीक तिंबणें.

मीआद-स्त्री. (अ.) १ मुदत; अवधि. कैदेची मुदत.

मीआदी-वि. (अ.) १ मुदतीचा. २ कैद भोगलेला.

मीचना-क्रि. स. (सं.) (डोळे) मिटणें.

मीचु-स्त्री. (सं.) मृत्यु.

मीजा-स्त्री. (अ.) १ अनुकूलता. २ स्वभाव. ३ अनुमति; सम्मति.

मीजान-स्त्री. (अ.) १ तराजू. २ बेरीज. ३ मीजा पहा.

मीटना-क्रि.अ. (सं.) मीचना पहा.

मीठा-वि. (सं.) १ गोड. २ स्वादिष्ट. ३ धिम्मा; सुस्त. ४ साधारण; मध्यम ५ नामर्द; नपुंसक. ६ सुस्वभावी. ७ प्रिय; रुचकर.

मीठाआलू-पु. (सं.) रताळें.

मीठाजीरा-पु. (सं.) १ काळें जिरें. २ बडीशेप.

मीठातेल-पु. (सं.) गोडें तेल.

मीठानीबू-पु. (सं.) पपनस.

मीठापानी-पु. (सं.) सोडालेमन.

मीठाबरस-मीठासाल-पु. मुलीचें तेरावें किंवा अठरावें वर्ष.

मीठछुरी-स्त्री. (सं.) १ कपटी मित्र. २ कपटी; कुटील.

मीठीमार-स्त्री. (सं.) मुकामार.

मीना-पु. (सं.) १ रंगीबेरंगी काच. २ नीलमणी. ३ किमया. ४ मिन्याचें काम. ५ दारूची सुरई.

मीनामारी- स्त्री. (फा.) मिन्याचें काम. २ नक्षी काम; कलाकसुरीचें काम.

मीनार—मीनारा—स्त्री. (अ.) मीनार; स्तंभ.

मीर-पु. (फा.) १ सरदार. २ पुढारी; नेता. ३ आचार्य. ४ सरदाराचा मुलगा.

मीरजाई-स्त्री. (फा.) १ अमीरी; सरदारी. २ घमेंड; अभिमान.

मीरमजलिस-पु. (फा.) सभापति; अध्यक्ष.

मीरास-स्त्री. (अ.) मरणानंतर वारसास मिळणारी संपत्ति.

मील-पु. (इं.) मैल.

मीलन-पु. (सं.) १ मिटणें; बंद करणें. २ संकुचित करणें.

मीलित-वि. (सं.) १ बंद केलेला; मिटलेला. २ आकसलेला; संकुचित झालेला.

मुँगरा-पु. (सं.) १ लांकडी हातोडा. २ बुंदीच्या खाऱ्या कळ्या.

मुँगौरी-स्त्री. (सं.) मुगाची वडी.

मुंज-पु. (सं.) मूँज पहा.

मुंड-पु. (सं.) मुंडकें.

मुंड-वि. (सं.) १ टक्कल पडलेला. २ नीच; अधम.

मुंड़चिरा-पु. (सं.) १ डोकें, नाक, डोळे इ. स इजा करून घेऊन भीक मागणारा. २ हुज्जतखोर.

मुंडना-क्रि.अ. (सं.) १ मुंडण होणें; लुटलें जाणें. ३ फसणें.

मुंडा-वि. (सं.)१ तुळतुळीत हजामत केलेला. २ संन्यास घेतलेला. ३ शिंग तुटलेलें (जनावर).

मुंडाई-स्त्री. (सं.) मुंडण; हजामत.

मुंडासा-पु. (सं.) मुंडासें.

मुँडिया-स्त्री. (सं.) मुंडकें.

मुँडिया-पु. (सं.) संन्यासी.

मुंडी-स्त्री. (सं.) १ बोडकी; विधवा. २ एक पादत्राण.

मुंडी-पु. (सं.) १ मुंडण केलेला. २ न्हावी. ३ संन्यासी.

मुंडेर-मुँढेरी-स्त्री. (सं.) १ मुंडेरा पहा. २ बांध.

मुंडेरा-पु. (सं.) १ पक्का बांधलेला बांध. २ मधून मधून जास्त उंच असलेली गच्चीची भिंत; वरवंडी.

मुंडो-स्त्री. (सं.) बोडकी; विधवा.

मुंडोका-रांडेचा; रांडेच्या (शिवी).

मुंतकिल-वि. (अ.) एका जागेवरून दुसऱ्या जागीं गेलेला.

मुंतज़िम-पु. (अ.) व्यवस्था करणारा.

मुंतज़िर-वि. (अ.) वाट पाहणारा; प्रतीक्षा करणारा.

मुंदना-क्रि.अ. (सं.) १ बंद होणें; झांकलें जाणें. २ लुप्त होणें. ३ भोक बुझणें.

मुंदरा-पु. (सं.) १ एक कर्ण भूषण. २ संन्याशाच्या कानांतील कुंडल.

मुंदरी-स्त्री. (सं.) अंगठी.

मुंशी-पु. (अ.) १ लेखक. २ वळणदार अक्षर काढणारा. ३ कारकून.

मुंसरिम-पु. (अ.) १ व्यवस्था करणारा. ३ हेड क्लार्क.

मुंसिफ़-पु. (अ.) मुन्सफ.

मुंह-पु. (सं.) तोंड.

मुंहअखरी-वि. (सं.) शाब्दिक; तोंडी.

मुँहचटौवल-स्त्री. (सं.) १ चुंबन. २ बकवाद.

मुँहचोर-पु. (सं.) तोंड लपविणारा.

मुँहछुआई-स्त्री. (सं.) वरवरचें बोलणें.

मुँहछुट-वि. (सं.) फाटक्या तोंडाचा; फटकळ.

मुँहजोर-वि. (सं.+फा) १ वाचाळ. २ फटकळ. ३ उच्छृंखल; आडदांड.

मुँहदिखलाई-**मुँहदिखाई**-स्त्री. (सं.) १ लग्नांतील एक रीति. २ सुनमुख. ३ सुनमुखाच्या वेळचें धन वगैरे.

मुँहदेखा-वि. (सं.) १ तोंड देखला; २ नेहमी आज्ञेची वाट पहात बसणारा.

मुँहपडा-पु. (सं.) प्रसिद्ध; सर्वांच्या तोंडी असणारा.

मुँहफट-वि. (सं.) फटकळ.

मुँहबोला-वि. (सं.) मानलेला (नातेवाईक).

मुँहभराई-स्त्री. (सं.) तोंड दाबणें; लांच देणें.

मुँहमाँगा-वि. (सं.) इच्छेनुरुप.

मुँहामुँह-क्रिवि. (सं.) सांडोसांड. काठोकाठ.

मुँहासा-पु. (सं.) वयांत आल्याबर तोंडावर उठणारे मुरमाचे फोड.

मुअत्तल-वि. (अ.) १ काम धंदा नसलेला; रिकामा. २ कामावरून दूर केलेला.

मुअ़म्मा-पु. (अ.) १ रहस्य. २ कोडें. ३ डावपेचाचें बोलणें.

मुअ़ल्लिम-पु. (अ.) शिक्षक.

मुआ़फ़-वि. (अ.) माफ.

मुआ़फ़कत-स्त्री. (अ.) १ सदृशता २ मैत्री.

मुआ़फ़िक-वि. (अ.) १ विरुद्ध नसलेला; अनुकूल. २ सदृश; समान. ३ अगदीं बरोबर; कमी नाहीं व जास्तही नाहीं; माफक. ४ इच्छेनुसार.

मुआ़फ़िकत-स्त्री. (अ.) १ अनुरूपता. २ अनुकूलता. ३ मैत्री.

मुआ़फ़ी-स्त्री. (अ.) माफी.

मुआ़मला-पु. मामला पहा.

मुआ़यना-पु. (अ.) निरीक्षण.

मुआ़लिज-पु. (अ.) इलाज करणारा.

मुआ़लिजा-पु. (अ.) इलाज.

मुआ़वज़ा-पु. (अ.) १ बदला. २ नुकसान भरपाई.

मुआहिदा–पु. (अ.) दृढनिश्चय; करार.

मुकटा–पु. (दे.) मुकटा.

मुकता–वि. (सं.) अतिशय; भरपूर.

मुकत्ता–वि. (अ.) १ सभ्य; शिष्ट. २ कापून कोरून चांगल्या रीतीनें बनविलेला.

मुकद्‌मा–मुकद्दमा–पु. (अ.) मुकदमा; दावा.

मुकद्दम–वि. (अ.) १ प्राचीन. २ सर्वश्रेष्ठ. ३ आवश्यक.

मुकद्दम–पु. (अ.) मुकादम; पुढारी

मुकद्दर–पु. (अ.) प्रारब्ध; भाग्य.

मुकद्दस–वि. (अ.) पवित्र; शुद्ध.

मुकना–पु. (सं.) १ लहान दातांचा हत्ती. २ मिशा नसलेला पुरुष.

मुकना–क्रि.अ. (सं.) १ मुक्त होणें; सुटणें. २ संपणें.

मुकम्मल–वि. (अ.) तयार; पूरा केलेला.

मुकरना–क्रिअ. (सं.) नाकारणें (केलेली किंवा सांगितलेली गोष्ट).

मुकरना–पु. (सं.) नाकारणारा; बोलणें बदलणारा.

मुकरनी–मुकरी–स्त्री. एक काव्य प्रकार.

मुकर्रर–क्रिवि. (अ.) १ दोनदां; फिरून. २ अवश्य.

मुकर्रर–वि. (अ.) १ निश्चित; ठरलेला. २ नियुक्त..

मुकर्ररी–स्त्री. (अ.) १ नियुक्ति. २ २ कर (Tax). ३ पगार; नेमणूक.

मुकव्वी–वि. (अ.) बलवर्द्धक.

मुकाबला–पु. (अ.) १ समोरासमोर. २ लढाई. ३ विरोध. ४ तुलना. ५ समानता; बरोबरी.

मुकाबिल–क्रिवि. (अ.) समोर; सम्मुख.

मुकाबिल–वि. (अ.) १ समोरचा. २ समान; बरोबरीचा.

मुकाबिल–पु. (अ.) १ प्रतिद्वंद्वी. २ शत्रु.

मुक़ाम–पु. (अ.) १ मुक्काम. २ घर; निवासस्थान. ४ मोका.

मुकियाना–क्रि.स. (सं.) १ बुक्या मारणें. २ कणीक तिंबणें.

मुक्का-पु. (सं.) बुक्का.

मुक्की–पु. (सं.) १ बुक्की. २ मुष्टियुद्ध. ३ कणीक तिंबणें. ४ अंगावर हळुहळु बुक्क्या मारणें.

मुक्केबाजी–स्त्री. गुद्दागुद्दी.

मुख़्तार–पु. (अ.) १ मुखत्यार; प्रतिनिधि. २ वकील.

मुखबंध-मुखबंधन-पु (सं.) प्रस्तावना.

मुखबिर-पु. (अ.) दूत; संदेशवाहक.

मुखर-वि. (सं.) १ कटुभाषी. २ बकवादी. ३ अग्रणी; मुख्य.

मुखर-पु. (सं.) १ कावळा. २ शंख.

मुखस्त-वि. (सं.) तोंडपाठ.

मुखातिब-वि. (फा.) ज्याच्याशीं बोलणें होतें तो.

मुखोपक्षक-पु. (सं.) दुसऱ्याच्या तोंडाकडे पाहणारा; परावलंबी.

मुख़ालिफ़-वि. (अ.) १ विरोधक. २ शत्रु. ३ प्रतिद्वंद्वि.

मुखिया-पु. (सं.) मुख्य; पुढारी.

मुख्तलिफ़-वि. (अ.) १ पृथक; अलग. २ अनेक प्रकारचा.

मुख्तसर-वि. (अ.) १ संक्षिप्त. २ छोटा. २ अल्प; थोडा.

मुग़ल-पु. (फा.) मोगल.

मुगलानी-स्त्री. (फा.) १ मोगल स्त्री. २ कपडे शिवणारी स्त्री. ३ दासी.

मुचंगड़-वि. जाडजूड पण बेढब.

मुच्चा-पु. (दे.) मांसाचा लचका.

मुछंदर-पु. (सं.) १ मोठया मिशा असणारा. २ कुरूप व मूर्ख. ३ उंदीर.

मुछियल-वि. (सं.) मिशावाला.

मुज़रा-पु. (अ.) १ जारी केलेला. २ कापून घेतलेली रक्कम. ३ अभिवादन; मुजरा. ४ वेश्येचें गाणें.

मुज़रिम-वि. (अ.) अपराधी.

मुजावर-पु. (अ.) मुसलमान पुजारी.

मुज़िर-वि. (अ.) हानिकारक.

मुझे-सर्व. (सं.) मला.

मुटकना-वि. छोटा पण सुंदर.

मुटका-पु. रेशमी धोतर; मुकटा.

मुटाई-स्त्री. (सं.) १ जाडेपणा; स्थूलता. २ पुष्टि. ३ घमेंड; मोठेपणा.

मुटाना-क्रि.अ. (सं.) १ लठ्ठ होणें. २ अहंमन्य होणें.

मुटासा-वि. (सं.) श्रीमंतीनें ताठरलेला व माजलेला.

मुटिया-पु. (सं.) हमाल; मजूर.

मुट्ठा-पु. (सं.) १ हातांत मावेल एवढया गवताची जुडी. २ मूठभर वस्तु. ३ मुठींत मावणाऱ्या वस्तूंचा जुडगा. ४ हत्याराची मूठ.

मुट्ठी-मुठी-स्त्री. (सं.) १ मूठ. २ रिंगणें.

मुठभेड़-स्त्री. (सं.) १ टक्कर. २ लढाई; सामना.

मुठिका-स्त्री. (सं.) १ मूठ. २ बुक्का; गुद्दा.

मुठिया-स्त्री. (सं.) १ हत्याराची मूठ. २ छत्री काठी इ.ची मूठ.

मुठुकी-स्त्री.(सं.)रिंगणें.

मुड़क-स्त्री. मुरक पहा.

मुड़ना-क्रि. अ. (सं.) १ लवणें; वाकणें; मुडपणें. २ वळणें. ३ परत फिरणें. ४ मुंडना पहा.

मुड़ला-वि. (सं.) डोक्यावर केंस नसलेला.

मुड़वाना-क्रि.स. (सं.) १ मुंडन करविणें. २ वळविणें. ३ वाकविणें.

मुडवारी-स्त्री. (सं.) १ वरवंडी. २ उसें. ३ डोक्याकडचा भाग.

मुड़हर-पु. (सं.) १ साडीचा डोक्यावरील पदर. २ डोक्याचा पुढील भाग.

मुडाना-क्रि.स. (सं.) मुंडण करणें.

मुडिया-पु. (सं.) मुंडण केलेला (संन्याशी).

मुडेरा-पु. मुँडेरा पहा.

मुतअल्लिक-क्रिवि. (अ.) विषयीं; संबंधी.

मुतका-पु. १ कठडा. २ खांब. ३ मीनार.

मुतफ़न्नी-त्रि. (अ.) धोकेबाज.

मुतफर्रिक़-वि. (सं.) १ भिन्न भिन्न. २ अनेक प्रकारचा.

मुतबन्ना-पु. (सं) दत्तकपुत्र.

मुतमौबल-वि. (अ.) धनाढ्य.

मुतलक़-क्रिवि. (अ.) जरा देखील; थोडा सुद्धां. २ सर्वच्या सर्व.

मुतलक़-वि. (अ.)अगदीं;निव्वळ.

मुतवफ़ा-वि. (अ.)स्वर्गीय.

मुतवल्ली-पु. (अ.) अज्ञानाचा पालक.

मुतसद्दी-पु. (अ.) १ लेखक. २ दिवाण. ३ व्यवस्थापक. ४ कारकून.

मुतासिरी-स्त्री. (सं.) मोत्यांची कंठी.

मुताबिक़-क्रिवि. (अ.) अनुसार.

मुताबिक-वि. (अ.)अनुकूल.

मुतालबा-पु. (अ.) मिळावयाचें बाकी राहिलेलें धन.

मुताह-पु.(अ.) शिया मुसलमानांतील तात्पुरता विवाह.

मुताही-वि.(अ.) १ मुताह झालेला, झालेली. २ रखेली (स्त्री).

मुतिलाडू-पु. (सं.) मोतीचुराचे लाडू.

मुतेहरा-स्त्री. (सं.) एक प्रकारच्या बांगडया.

मुत्तफ़िक़-वि. (अ.) सहमत.

मुत्तसिल-वि. (अ.) निकट; जवळ.

मुत्तसिल-क्रिवि. लागोपाठ; एकसारखा.

मुदगर-पु. (सं.) मुद्गल.

मुदरा-पु. (दे.) एक मादक पेय.

मुदर्रिस-पु. (अ.) अध्यापक.

मुदा-अव्य. (अ.) १ तात्पर्य असें कीं. २ परंतु.

मुदा-पु. (सं.) आनंद.

मुदाम-क्रिवि. (फा.) १ सदा; नेहमी. २ निरंतर. ३ हुबेहुब.

मुदामी-वि. (फा.) सार्वकालिक.

मुदिर-पु. (फा.) १ मेघ. २ कामुक.

मुद्गर-पु. (सं.) १ मुद्गल. २ गदा. ३ मोगरा.

मुद्दआ-पु. (अ.) मुद्दा; तात्पर्य.

मुद्दई-पु. (अ.) १ दावा लावणारा; वादी. २ वैरी.

मुद्दत-स्त्री. (अ.) १ मुदत; अवधी. २ बरेच दिवसांचा काल.

मुद्दअलेह - मुद्दालेह-पु. (अ.) प्रतिवादी.

मुद्रणा-स्त्री. (सं.) अंगठी.

मुद्रा-स्त्री. (सं.) मुद्रा सर्व अर्थ मराठीप्रमाणें.

मुधा-क्रिवि. (सं.) वृथा; व्यर्थ.

मुधा-वि. (सं.) १ निष्प्रयोजन. २ असत्य.

मुधा-पु. (सं.) मिथ्या; असत्य.

मुनक्का-पु. (अ.) मनुका.

मुनरी-स्त्री. मुँदरी पहा.

मुनादी-स्त्री. (अ.) दवंडी.

मुनाफा-पु. (अ.) फायदा; नफा.

मुनरा-पु. (अ.) मीनार.

मुनासिब-वि. (अ.) उचित;योग्य.

मुनीब-म-पु. (अ.) १ मुनीम; कारकून. २ नायब; सहाय्यक.

मुन्ना-मुन्नूँ-पु. (दे.) लहान बालक.

मुफ़सिद-वि. (अ.) भांडखोर.

मुफ़स्सल-वि. (अ.) सविस्तर.

मुफ़स्सल-पु. शहराच्या आसपासचीं गांवें.

मुफ़ीद-वि. (अ.) लाभदायक;फायदेशीर.

मुफ्त-वि. (अ.) मोफत; विनामूल्य.

मुफ्ती-पु. (अ.) मुसलमानी धर्मशास्त्र जाणणारा शास्त्री.

मुफ्ती-वि. (अ.) फुकट मिळालेला.

मुबतिला-वि. (अ.) ग्रस्त.

मुबादिला-पु. (अ.) बदला.

मुबारक-वि. (अ.) शुभ; मंगलकारक.

मुबारकबाद-पु. (अ.) धन्यवाद; अभिनंदन.

मुबारकबादी-मुबारकी-स्त्री. (अ.) १ अभिनंदन. २ स्वागतपर गीत.

मुबालिग़ा–पु. (अ.) अतिशय शेफारून केलेलें बोलणें.

मुबाहिसा–पु. (अ.) वादविवाद; चर्चा.

मुमकिन–वि. (अ.) संभवनीय; शक्य.

मुरंडा–पु. (दे.) गव्हाची गुडदाणी.

मुरंडा–मुरंदा–वि. (दे.) शुष्क; सुखलेला.

मुर–पु. (सं.) वेष्टण.

मुर–अव्य. (सं.) फिरून; दुसऱ्यांदा.

मुरकना–क्रि.अ. (सं.) मुरकणें; मुरडणें. २ फिरणें. ३ परत फिरणें. ४ मुरगळणें. ५ विनष्ट होणें.

मुरका–पु. (दे.) १ मोठा सुंदर हत्ती. २ मेंढपाळांची जेवणावळ.

मुरगा–पु. (फा.) १ कोंबडा. २ पक्षी.

मुरगाबी–पु. (फा.) पाणकोंबडा.

मुरचंग–पु. तोंडानें वाजविण्याचें एक वाद्य.

मुरचा–पु. मोरचा पहा.

मुरछना–क्रि.अ. (सं.) १ शिथिल होणें. २ बेशुद्ध होणें.

मुरज–पु. (सं.) मृदंग.

मुरझाना–क्रि.अ. (सं.) १ कोमेजणें. सुस्त होणें. २ उदास होणें.

मुरड–पु. गर्व; अहंकार.

मुरडकी–स्त्री. मरोड़ पहा.

मुरदर–पु. (सं.) श्रीकृष्ण.

मुरदा–पु. (फा.) मुडदा.

मुरदा–वि. (फा.) १ मृत. २ दुर्बल. ३ कोमेजलेला.

मुरदार–वि. (फा.) १ मृत. २ अपवित्र. ३ निर्जिव; चामट.

मुरदार–पु. (फा.) मेलेलें जनावर.

मुरना–क्रि. अ. मुड़ना पहा.

मुरपरैना–पु. फेरीवाल्याचें गाठोडें.

मुरब्बा–पु. (अ.) १ मुरंबा. २ समभुज चतुष्कोण. ३ वर्गफल.

मुरब्बी–पु. (अ.) १ पालन करणारा. २ रक्षक; आश्रयदाता. ३ सहाय्यक; मदतनीस.

मुरमुराना–क्रि.अ. (अनु.) १ पीळ पडून तुटणें; चूरचूर होणें. २ टणक वस्तु फुटताना आवाज होणें.

मुरारिया–स्त्री. मूर्री दहा.

मुरलिका–मुरालिया–स्त्री. (सं.) मुरली.

मुरव्वत–स्त्री. मुरौवत पहा.

मुरशिद–पु. (अ.) १ गुरु; मार्गदर्शक. २ मोठा; पूज्य. ३ धूर्त; वस्ताद.

मुरस्सा–वि. (अ.) जडावाचा.

मुरस्साकारी–स्त्री. (अ.) जडावाचें काम.

मुरहा–वि. (सं.) १ मूळ नक्षत्रावर जन्मलेला. २ अनाथ; पोरका. ३ उपद्रवी; खोडकर.

मुरहा–पु. (सं.) श्रीकृष्ण.

मुराड़ा–पु. (दे.) कोलीत.

मुराद्–स्त्री. (अ.) १ अभिलाषा; इच्छा. २ आशय; मतलब.

मुराना–क्रि.स. (अनु.) चघळणें.

मुराफा–पु. (अ.) १ अपील(Appeal). २ निवेदन.

मुरार–पु. (सं.) कमलनाल.

मुरार-रि-री–पु. (सं.) मुरारी; श्रीकृष्ण.

मुरासा–पु. (सं.) १ कर्णफूल. २ मुंडासें.

मुरीद्–पु. (अ.) १ शिष्य. २ अनुयायी.

मुरुआ–पु. (दे.) पायाचा घोटा.

मुरुख–वि. (सं.) मूर्ख.

मुरुछना–क्रि.अ. (सं.) मूर्च्छित पडणें.

मुरुझना–क्रि.अ. (सं.) कोमेजणें.

मुरौवत–स्त्री. (अ.) १ लाज; संकोच; मुरवत. २ माणुसकी.

मुर्ग़–पु. (फा.) कोंबडा.

मुर्ग़ाबी–पु. पाणकोंबडा.

मुर्दनी–स्त्री. (फा.) १ प्रेतकळा. २ प्रेतयात्रेबरोबर जाणें. ३ प्रेतयात्रा.

मुर्दा–पु. (फा.) मुडदा; प्रेत.

मुर्रा–पु. (सं.) १ पोटांतील मुर्डा. २ मुरूड शेंग.

मुर्री–स्त्री. (सं.) १ पीळ देऊन दोन दोऱ्या एकत्र गांठविण्याची पद्धति. २ निरी. ३ कापडाची वात. ४ पीळ. ५ सुरकुति.

मुर्रीदार–वि. (सं.+फा.) पीळदार.

मुर्शिद–पु. मुरशीद पहा

मुलकना–क्रि.अ. (सं.) स्मित करणें.

मुलकी–वि. (अ.) १ मुल्की पहा. २ देशी.

मुलज़िम–वि. (अ.) अपराधी.

मुलतवी–वि. (अ.) स्थगित.

मुलना–पु. (अ.) मुल्ला.

मुलमची–पु. (अ.) मुलामा करणारा.

मुलम्मा–पु. (अ.) मुलामा.

मुलम्मा–वि. (अ.) मुलामा दिलेला.

मुलहा–वि. मुरहा पहा.

मुलाँ–पु. (अ.) मुल्ला; मौलवी.

मुलाकत–स्त्री. (अ.) १ मुलाखत; भेट. २ मैत्री; मिलाफ.

मुलाकाती-वि. (अ.) परिचित.

मुलाजिम-पु. (अ.) १ हजर राहणारा; उपस्थित राहणारा. २ नोकर.

मुलाजिमत-स्त्री. (अ.) चाकरी.

मुलाम-मुलायम-वि. (अ.) १ १ नरम; मऊ. २ मंद; धीमा. ३ नाजुक; सुकुमार. ४ मृदु (स्वभाव).

मुलायमत-मुलायामियत-मुलायमी-स्त्री. (अ.) १ मृदुता. २ सुकुमारता. ३ नाजुकता.

मुलाहज़ा-पु. (अ.) १ निरीक्षण. २ संकोच; भीड; मुरवत. ३ विचार.

मुलेठी-स्त्री. (सं.) जेष्ठीमध.

मुल्क-पु. (अ.) १ मुलुख. २ संसार; जगत.

मुल्की-वि. (अ.) १ शासनासंबंधी; २ मुलुखासंबंधी; देशी.

मुल्तवी-वि. (अ.) स्थगित.

मुवक्किल-पु. (अ.) अशील.

मुवना-क्रि.अ. (सं.) मरणें.

मुवाना-क्रि.अ. (सं.) मारणें; प्राण घेणें.

मुशफ़िक़-वि. (अ.) १ दयाळू. २ मित्र.

मुश्क-पु. (फा.) १ कस्तुरी. २ गंध; वास.

मुश्क-स्त्री. (फा.) बाहू ; दंड.

मुश्किल-वि. (अ.) कठिण; मुश्किल.

मुश्किल-स्त्री. (अ.) १ कठिणता. २ संकट.

मुश्की-वि. (फा.) १ कस्तुरी रंगाचा; काळा. २ कस्तुरी मिश्रित.

मुश्की-पु. (फा.) काळाभोर घोडा.

मुश्त-पु. (फा.) मूठ.

मुश्तहिर-वि. (अ.) जाहीर.

मुश्ताक़-वि. (अ.) १ इच्छा धरणारा. २ प्रेमी.

मुषुर-स्त्री.स. (सं.) गुंजारव.

मुसक-पु. मुश्क पहा.

मुसकनी-स्त्री. (सं.) स्मित हंसणें.

मुसकनिया-स्त्री. मुसकान पहा.

मुसकराना-क्रि.अ. (सं.) स्मित करणे;

मुसकराहट-स्त्री. (सं.) मंदहास्य; स्मित.

मुसका-पु. (दे.) बैलाच्या तोंडावर बांधण्याची जाळी.

मुसकान-मुसकानी—मुसकिराहट—मुसकुराहट—मुसक्यान-स्त्री. (सं.) मंदस्मित.

मुसन्ना-पु. (अ.) नक्कल; कॉपी.

मुसन्निफ़-पु. (अ.) ग्रंथकर्ता.

मुसमुंद-मुसमुंध-वि. (दे.) ध्वस्त; नष्ट.

मुसम्मा-वि. पु. **मुसम्मात**-वि. स्त्री. (अ.) नामक.

मुसम्मात-स्त्री. (अ.) स्त्री.

मुसरिया-स्त्री. (सं.) उंदराचें पिलूं.

मुसल्लम-वि. (फा.) सबंध; अख्खा.

मुसल्लम-मुसल्ला-पु. (फा.) मुसलमान.

मुसल्ला-पु. (अ.) नमाज पढण्याची चटई.

मुसव्विर-पु. (अ.) चित्रकार.

मुसाफिर-पु. (अ.) प्रवासी; वाटसरु.

मुसाफिरी-स्त्री. (अ.) प्रवास.

मुसाइब-पु. (अ.) राजे किंवा श्रीमंत लोक यांचे बरोबर नेहमी असणारा कारभारी.

मुसीबत-स्त्री. (अ.) १ संकट; मुसीबत. २ कष्ट.

मुस्की-मुसक्यान-स्त्री. मुसकराहट पहा.

मुस्की-वि. मुश्की पहा.

मुस्टंडा-वि (सं.)१ धष्टपुष्ट;मोताद. २ बदमाश.

मुस्त-मुस्तक-पु. (सं.) नागरमोथा.

मुस्तकिल-वि. (अ.) १ अटळ; स्थिर. २ पक्का. मजबूत. ३ स्थायी.

मुस्तनद-वि. (अ.) प्रामाणिक.

मुस्तैद-वि. (अ.) १ तत्पर; सिद्ध; तयार. २ हुशार; तरतरीत.

मुस्तैदी-स्त्री. (अ.) १ तत्परता; तयारी. २ हुशारी.

मुहकम-वि. (अ.) पक्का; दृढ.

मुहकमा-पु. (अ.) विभाग; खातें.

मुहताज-वि. (अ.) १ गरजू. २ दरिद्री. ३ आश्रित.

मुहब्बत-स्त्री. (अ.) १ प्रेम; प्रीति. २ मैत्री.

मुहर-स्त्री. (अ.) मोहर पहा.

मुहरा-पु. (सं.) १ दर्शनी भाग. २ निशाण; लक्ष्य. ३ तोंडाचा भाग. ४ बुद्धिबळांतील मोहरा.

मुहरी-स्त्री. १ मोरी पहा. २ मोहरी पहा.

मुहर्रम-पु. (अ.) मोहरमचा महिना

मुहर्रमी-वि. (अ.) १ मोहरमसंबंधी. २ उदास; दुःखी.

मुहर्रिर-पु. (अ.) कारकून.

मुहलत-स्त्री. मोहलत पहा.

मुहल्ला-पु. महल्ला पहा.

मुहसिल-वि. (अ.) वसुली करणारा.

मुहस्सिल-पु. (अ.) प्यादा; शिपाई.

मुहाफ़िज़-वि. (अ.) रक्षण करणारा; संरक्षक.

मुहाल-वि. (अ.) १ अशक्य; असंभाव्य. २ कठिण; दुःसाध्य.

मुहाल-पु. महाल व मोहल्ला पहा.

मुहाला-पु. (सं.) हत्तीच्या दातांना बसविलेली पितळी वसवी.

मुहावरा-पु. (अ.) १ म्हण; वाक्संप्रदाय. २ संवय; अभ्यास.

मुहासिब-पु. (अ.) १ गणिती. २ हिशेब तपासनीस.

मुहासिबा-पु. (अ.) १ हिशेब. २ हिशेब तपासणी.

मुहासिरा-पु. (अ.) वेढा; घेरा.

मुहासिल-पु. (अ.) १ उत्पन्न; आय. २ नफा.

मुहिम-मुहिम-स्त्री. (अ.) १ अवघड वा जोखमीचें काम. २ मोहीम; युद्ध. ३ आक्रमण; चढाई.

मुहिर-पु. (स.) कामदेव.

मुहिर-वि. (सं.) जडबुद्धि; मूर्ख.

मूँग-स्त्री.पु. (सं.) मूग.

मूँगफली-स्त्री. (सं.) भुइमूग व भुईमुगाची शेंग.

मूँगा-पु. (सं.) पोंवळें; प्रवाळ.

मूँगिया-वि. (सं.) हिरवट रंगाचा; मुगासारखा.

मूँछ-स्त्री. (सं.) मिशी.

मूँछी-स्त्री. (दे.) शेव घातलेली कढी.

मूँज-स्त्री. (सं.) दर्भ; एक गवत.

मूँड-पु. (सं.) कपाळ; डोकें.

मूँडकटा-पु. (सं.) धोकेबाज; गळेकापू.

मूँडना-क्रि.स. (सं.) १ केस कापणें. २ ठगविणें. ३ शिष्य बनविणें.

मूँडी-स्त्री. (सं.) डोकें; कपाळ.

मूँदना-क्रि.स. (सं.) झाकणें.

मूकना-क्रि.स. (सं.) १ त्यागणें; सोडणें; दूर करणें. २ बंधन हटविणें. ३ मुक्त करणें.

मूका-पु. (सं.) १ भिंतींतील भोंक. २ झरोका. ३ ठोसा; बुक्का.

मूकिमा-स्त्री. (सं.) मूकता.

मूखना-क्रि.स. चोरून नेणें.

मूज़ी-पु. (अ.) खल; दुर्जन.

मूठ-स्त्री. (सं.) मूठ सर्व अर्थ मराठीप्रमाणें.

मूठना-क्रि.अ. (सं.) नष्ट होणें; नाहीसें होणें; मरणें.

मूठा-पु. (सं.) गवताची पेंढी.

मूठी-पु. (सं.) मुट्ठी पहा.

मूर-पु. (सं.) १ मूळ. २ जडीबुट्टी. ३ भांडवल; मुद्दल.

मूरख-वि. (सं.) मूर्ख.

मूरचा-पु. (फा.) १ गंज; तांब. २ आरशावरील मळ. ३ खंदक. ४

किल्ल्यावरील मारा करण्याची जागा. ५ किल्यावरील लढणारी सेना.

मूरि-मूरी-स्त्री. (सं.) मुळी.

मूर्ति-स्त्री. (सं.) १ कठीणपणा; भरीवपणा. २ मूर्ति.

मूल-पु. (सं.) मूळ.

मूल-वि. (सं.) मुख्य; प्रधान.

मूस-सा-पु. (सं.) उंदीर.

मेंगनी-स्त्री. लेंडी.

मकदार-पु. (अ.) मिकदार पहा.

मेख-पु. (सं.) मेष.

मेख-स्त्री. (फा.) १ मेख; खुंटी. २ पाचर.

मेचक-स्त्री. (सं.) १ अंधकार. २ सुरमा. ३ धूर. ४ मेघ. ५ काळेंमीठ.

मेचक-वि. (सं.) काळा.

मेज़-पु. (फा.) मेज; टेबल.

मेज़बान-पु. (फा.) आतिथ्य करणारा; यजमान.

मेजा-पु. (सं.) बेडूक.

मेटक-मेठनहार-रा-पु. (सं.) मिटविणारा; नाशक;

मेटना-क्रि.स. (सं.) १ घासून साफ करणें. २ दूर करणें; राहूं न देणें. ३ नष्ट करणें.

मेटिया-मेटी-स्त्री. (सं.) मडकें.

मेदुवा-वि. (सं.) कृतघ्न.

मेठ-पु. (सं.) माहुत.

मेड़-पु. (सं.) १ मातीचा बांध. २ २ दोन शेतांमधील पाऊल वाट. ३ उंच लाट.

मेडक-पु. बेडूक

मेड़रा-पु. (सं.) **मेड़री**-स्त्री. गोल वस्तूचा कांठ.

मेड़िया-स्त्री. (सं.) १ मंडप. २ मढी.

मेढक-पु. (सं.) बेडूक.

मेढ़ा-पु. (सं.) मेंढा.

मेढी-स्त्री. (सं.) तीन पेडी वेणी.

मेढ़ू-पु. (सं.) १ लिंग; शिश्न. २ मेंढा.

मेदा-स्त्री. (सं.) एक औषधी.

मेदा-पु. (अ.) पक्वाशय.

मेदुर-वि. (सं.) स्निग्ध.

मेधिर-वि. (सं.) बुद्धिमान.

मेनाद-पु. १ बकरा. २ मांजर. ३ मोर.

मेम-स्त्री. (इं.) १ मडम. २ पत्त्यांतील राणी.

मेमना-पु. १ कोकरूं. २ घोड्याची एक जात.

मेमार-पु. (अ.) गवंडी.

मेर-मेल-पु. (सं.) मेळ.

मेलक-पु. (सं.) १ संग; सहवास. २ मेळावा. ३ मलिन.

मेलन-पु. (सं.) १ मीलन. २ जमाव.
मेलना-क्रि. स. (सं.) १ मिसळणें; मिळविणें. २ टाकणें. ३ धारण करणें.
मेलना-क्रि.अ. (सं.) एकत्र होणें; जुळणें.
मेला-पु. (सं.) १ मेळावा. २ जत्रा.
मेला-स्त्री. (सं.) १ मेळावा. २ मीलन; मिलाफ ३ अंजन. ४ शाई.
मेलाठेला-पु. गर्दी व रेटारेटी.
मेली-पु. (सं.) दाट मैत्री असलेला.
मेली-वि. (सं.) मिळून मिसळून वागणारा.
मेल्हना-क्रि.अ. १ त्रासामुळें या कुशीवरुन त्या कुशीवर होणें; तळमळणें. २ अळंटळं करणें.
मेव-पु. (दे.) एक लुटारू जात.
मेवा-पु. (फा.) सुकामेवा.
मेवासा-पु. १ किल्ला. २ घर.
मेवासी-पु. १ घरांत रहाणारा; घराचा मालक. २ किल्ल्यांत रहाणारा.
मेहँदी-स्त्री. (सं.) मेंदी.
मेह-पु. (सं.) १ प्रमेहरोग. २ मूत्रस्राव. ३ मेघ. ४ पाऊस.
मेहतर-पु. (फा.) १ श्रेष्ठ; मोठा. २ भंगी.
मेहनत-स्त्री. (फा.) मिहनत; श्रम.
मेहनताना-पु. (फा.) मजुरी.
मेहना-स्त्री (सं.) स्त्री; महिला.
मेहमान-पु. (फा.) पाहुणा.
मेहमानदारी-स्त्री. (फा.) आतिथ्य.
मेहमानी-स्त्री. (फा.) १ आतिथ्य. २ पाहुणचार घेणें.
मेहर-स्त्री. (फा.) कृपा; मेहरबानी.
मेहरा-पु. (सं.) हिजडा.
मेहराब-स्त्री. (अ.) महिरप.
मेहरारू-स्त्री. (सं.) स्त्री; महिला.
मेहरिया—मेहरी—स्त्री. १ स्त्री; महिला. २ पत्नी.
मैं-अव्य. (सं.) आंत.
मैं-सर्व. (सं.) मी.
मै-क्रिवि. (सं.) सह; बरोबर.
मैका-पु. (सं.) माहेर.
मैगल-पु. (सं.) मस्त हत्ती.
मैगल-वि. (सं.) मस्तावलेला.
मैजल-स्त्री. (अ.) १ मजल. २ सफर; यात्रा.
मैत्रक-पु. (सं.) मित्रता.
मैदान-पु. (फा.) १ मैदान. २ विस्तार; लांबीरुंदी.
मैन-पु. (सं.) १ मदन. २ मेण.
मैमंत-वि. (सं.) १ मदोन्मत्त. २ घमेंडखोर.
मैया-स्त्री. (सं.) आई.

मैयत–स्त्री. (फा.) १ मृत्यु. २ प्रेत.

मैलंद–पु. भ्रमर.

मैल–वि. (सं.) मलिन.

मैल–स्त्री. (सं.) १ मळ; घाण. २ दोष; विकार.

मैलखोरा–वि. मळखाऊ.

मैलखोरा–पु. १ गंजीफ्राक, मलमलीचा सदरा इ. आंतून घालण्याचे कपडे. २ साबण.

मैला–वि. (सं.) १ मळलेला. २ दोषयुक्त. ३ दुर्गंधी सुटलेला.

मैला–पु. (सं.) विष्ठा; गू. २ केरकचरा. ३ मळ.

मैलाकुचैला–वि. (सं.) १ मळकट; घाणेरडा. २ मळकट कपडे घालणारा; घामट.

मैहर–पु. १तुपाची बेरी. २ नैहर पहा.

मोंगरा–पु. (सं.) १ लांकडी हातोडा. २ मोगरा.

मोंछ–स्त्री. (सं.) मिशी.

मोंढा–पु. (सं.) १ वेत वा बांबूचें गोल आसन. २ खांद्याचें टोक.

मो–सर्व. माझा.

मोकना–क्रि.स. (सं.) १ सोडणें; त्यागणें. २ फेकणें; टाकणें.

मोकल–वि. (सं.) मोकळा; सुटा; स्वतंत्र.

मोकला–वि. (सं.) १ खूप रुंद. २ मोकळा; स्वछंद.

मोका–पु. १ मोका. २ झरोका.

मोख–पु. (सं.) मोक्ष.

मोखा–पु. (सं.) झरोका.

मोघ–वि. (सं.) व्यर्थ; निष्फळ.

मोच–स्त्री. (सं.) शीर चमकणें; नस उतरणें; लचकणें.

मोचा–पु. (सं.) केळें.

मोचाट–पु. (सं.) १ केळें. २ केळीचा गाभा.

मोची–पु. (सं.) चांभार.

मोछ–स्त्री. (सं.) मिशी.

मोछ–पु. (सं.) मोक्ष.

मोट–स्त्री. मोटळी.

मोट–पु. पाण्याची मोट.

मोट–वि. १ मोठा; जाडा. २ स्वस्त अल्पमोली.

मोटन–पु. (सं.) १ वायु; हवा. २ दळणें. ३ मळणें; रगडणें.

मोटरी–स्त्री. मोटळी; गठडी.

मोटा–वि. (सं.) १ जाडा; जाड. २ रवाळ. ३ कमी प्रतीचा; जाडा भरडा. ४ बेडौल. ५ साधारण मानापेक्षा अधिक. ६ घमेंडी.

मोटा–पु. गाठोडें; ओझें.

मोटाई–स्त्री. (सं.) १ लठ्ठपणा. २ २ खोडसाळपणा; पाजीपणा.

मोटाना-क्रि.अ. (सं.) १ लट्ठ होणें; फुगणें; २ घमेंड करणें. ३ श्रीमंत होणें.

मोटिया-पु. १ जाडेंभरडें कापड. २ हमाल; मजूर.

मोड-पु. (सं.) १ रस्त्याचें वळण; वाकण. २ बांक; वक्रता.

मोडना-क्रि.स. (सं.) वाकविणें; मुडपणें; वळविणें.

मोड़ा-पु. (सं.) मुलगा.

मोड़ी-स्त्री. (सं.) मुलगी.

मोतबर-वि. (फा.) विश्वासघात.

मोतिया-वि. (सं.) मोगरा.

मोतिया-वि. (सं.) १ मोत्याच्या रंगाचा २ मोत्यांसारखा.

मोतीझिरा-पु. कांजिण्या.

मोतीबिल-पु. (सं.) मोतिया; मोगरा.

मोतीसिरी-स्त्री. (सं.) मोत्यांची माळ.

मोथरा-वि. बोथट.

मोदी-पु. (सं.) धान्य व किराणा व्यापारी.

मोदीखाना-पु. (सं+फा.) धान्याचें गोदाम.

मोघू-वि. (सं.) मूर्ख.

मोन-मोना-पु. (सं.) गवताचा पेटारा.

मोना-क्रि. (सं.) भिजविणें.

मोनिया-स्त्री. (सं.) गवताची लहान पेटी.

मोम-पु. (फा.) मेण.

मोमजामा-पु. (फा.) मेणकापड.

मोमना-वि. (फा.) अतिशय कोमल मेणासारखा.

मोमिन-पु. (फा.) १ कर्मठ मुसलमान. २ विणकरांची एक जात.

मोमियाई-स्त्री. (फा.) १ कृत्रिम शिलाजित. २ एक मलम.

मोमी-वि. (फा.) मेणाचा; मेणासारखा.

मोयन-पु. कणकेंत घालण्याचें मोहन.

मोरचा- पु. (फा.) १ गंज; तांबेरा. २ आरशावरील मळ. ३ खंदक. ४ किल्ल्यावरून लढणारी सेना. ५ मार्‍याची जागा.

मोरछड़-ल-पु. (सं.) मोर पिसांची चवरी.

मोरछली-स्त्री. (सं) १ बकुळीचें झाड. २ चवरी वारणारा.

मोरछाँह-पु. मोरछल पहा.

मोरजुटना-पु. एक अलंकार.

मोरन-म-स्त्री. (सं.) १ मोडणें. २ दह्याची शिकरण.

मोरना–क्रि.स. (सं.) १ मोडणें. २ दही घुसळून लोणी काढणें.

मोरनी–स्त्री. (सं.) लांडोरें.

मोरवा–पु. (सं.) मोर.

मोरा–सर्व. माझा.

मोराना–क्रि.स. १ फिरविणें; घुमविणें. २ पिरगाळणें.

मोरी–स्त्री. १ मोरी. २ नाली; गटार; ३ लांडोर.

मोर्चा–पु. मोरचा पहा.

मोल–पु. (सं.) १ मोल; किंमत. २ वाढवून सांगितलेली किंमत.

मोलाई–स्त्री. (सं.) मूल्य ठरविणें.

मोहड़ा–पु. (सं.) १ भांडयाचें तोंड. २ दर्शनी भाग. ३ मुख.

मोहताज–वि. (अ.) १ निर्धन; मोताद. २ इच्छुक.

मोहब्बत–स्त्री. (फा.) १ प्रेम; प्रीति २ मैत्री.

मोहर–स्त्री. (फा.) मोहोर.

मोहरा–पु. (सं.) १ भांडयाचें तोंड. २ मोहरा; दर्शनी भाग. ३ जनावरांच्या तोंडावर बांधण्याची जाळी. ४ सैन्याची पुढची बाजू. ५ चोळीचा बंद.

मोहरा–पु. (फा.) १ बुद्धीबळांतील मोहरें. २ मातीचा सांचा. ३ एक प्रकारची इस्त्री. ४ एक विष.

मोहरी–स्त्री. (सं.) १ भांडयाचें तोंड. २ विजारीचे पाय. ३ मोरी.

मोहर्रिर–पु. (अ.) लेखक; कारकून.

मोहलत–स्त्री. (अ.) १ फुरसद. २ अवधि; मुदत.

मोहार–पु. (सं.) १ द्वार. २ पुढचा भाग; मोहरा. ३ मधमाशींचें पोळें. ४ भुंगा.

मोहारनी–स्त्री. (सं.) उजळणी म्हणणें.

मोहाल–पु. (अ.) १ मोठें गांव किंवा अनेक गांवांचा एक महाल. २ मधमाशींचें पोळें. ३ एक मधमाशी.

मोहिं–सर्व. (सं.) मला.

मौड़ा–पु. (सं.) १ मुलगा. २ मोहड़ा पहा.

मौका–पु. (फा.) १ मोका; संधि. २ स्थान; जागा. ३ समय; अवसर.

मौकूफ़–वि. (अ.) १ स्थगित. २ नोकरीकरून दूर केलेला. ३ रद्द केलेला. ४ अवलंबित; अवलंबून.

मौखर–पु. (सं.) तोंडाळ; मुखर.

मौगा– वि. (सं.) १ मूर्ख. २ हिजडा.

मौज-स्त्री. (अ.) १ तरंग; लाट. २ मौज; मजा.

मौज़ा-पु. (अ.) गांव.

मौज़ी-वि. (अ.) १ आनंदी; प्रसन्नचित्त. २ मजेंत राहणारा.

मौजूद-वि. (अ.) हजर; उपस्थित.

मौजूदा-वि. (अ.) वर्तमानकालीन; प्रस्तुतचा.

मौत-स्त्री. (अ.) मृत्यु.

मौताद्-स्त्री. (अ.) औषधाची निश्चित मात्रा.

मौना-पु. (सं.) १ तूप वा तेल ठेवण्याचें भांडें. २ धान्य ठेवण्याचा गवताचा पेटारा वा हारा.

मौर-पु. (सं.) १ विवाहप्रसंगी नवरदेवानें घालण्याचें शिरोभूषण. २ शिरोमणी; श्रेष्ठ. ३ वृक्षाची मोहोर. ४ गळयाच्या मागील भाग; मान.

मौरना-क्रि.स. (सं.) मोहोरणें.

मौरसिरी-मौलसिरी-मौसली-स्त्री. (सं.) बकुळी.

मौरी-स्त्री. (सं.) वधूच्या डोक्यावर घालण्याचें शिरोभूषण.

मौरूसी-वि. (अ.) वडिलोपार्जित.

मौसर-वि. (अ.) १ सहज मिळणारा. २ उपलब्ध.

मौसा-पु. (सं.) मावशीचा पति.

मौसिम-पु. (अ.) १ मोसम. २ योग्य वेळ.

मौसियाउत--मौसियायत---

मौसेरा-वि. (सं.) मावस.

मौसी-स्त्री. (सं.) मावशी.

मौसूफ़-वि. (अ.) १ प्रशंसित. २ उल्लेखित.

मौसूम-वि. (अ.) नामक.

म्यान-पु. (फा.) म्यान.

म्याना-क्रि.स. (फा.) म्यानांत ठेवणें.

य

यंत्रणा-स्त्री. (सं.) १ क्लेश; यातना. २ वेदना; पीडा.

यकक़लम-क्रिवि. (फा.) १ लेखणीच्या एका फटकाऱ्यांत. २ एकदम; एकाएकी.

यकता-वि. (अ.) अद्वितीय.

यक-बयक-क्रिवि. (फा.) एकदम; एकाएकी.

यकबारगी-क्रिवि. अचानक; एकाएकी.

यकसाँ-वि. (फा.) सारखा; समान.

यकायक-क्रिवि. (फा.) एकाएकी.

यकीन-पु. (अ.) विश्वास; भरंवसा.

यक़ीनन्-क्रिवि. (अ.) अवश्य; बेलाशक; जरुर.

यक़ीनी-वि. (अ.) निश्चित; ठरा-विक.

यगाना-वि. (फा.) १ नातेवाईक. २ एकटा. ३ अनुपम; अद्वितीय.

यगाना-पु. (फा.) १ भाईबंद. २ परममित्र.

यग्य-पु.(सं.) यज्ञ.

यच्छ-पु.(सं.)यक्ष.

यतीम-पु. (अ.)पोरका;अनाथ.

यह-सर्व. (सं.) हा; हीं; हें.

यहाँ-याँ-क्रिवि. (सं.) येथें.

या-अव्य. (फा.) अथवा; वा.

याकूत-पु. (अ.) लाल रत्न.

याज-पु. (सं.) धान्य.

यातायात-पु. (सं.) येजा; जाणें-येणें; दळणवळण.

यातु-पु. (सं.) १ येणारा. २ पथिक. ३ राक्षस. ४ काल; समय. ५ हवा. कष्ट. ७ हिंसा.

याद-स्त्री. (फा.) स्मरण; स्मृति.

यादगार-स्त्री. (फा.) स्मारक.

याददास्त-स्त्री. (फा.) १ स्मरण-शक्ति. २ स्मरणार्थ लिहिलेला लेख.

यानी-ने-अव्य. (अ.) १ तात्पर्य हें कीं. २ अर्थात् म्हणजे.

याबू-पु. (फा.)तट्टू.

यार-पु. (फा.) मित्र; दोस्त.

याराना-पु. (फा.) १ मित्रता. २ स्त्रीपुरुषांतील अनुचित प्रेमसंबंध.

याराना-वि. (फा.) मित्राप्रमाणें.

यारी-स्त्री. (फा.) याराना पहा.

याल-स्त्री. (तु.) आयाळ.

याहि-ही-सर्व. (सं.) याला.

यूँ-अव्य. (सं.) असें; अशा तऱ्हेनें.

यूत-पु. (सं.) मिश्रण.

ये-सर्व. (सं.) हे; हे सर्व.

येई-सर्व (सं.) हाच.

येऊ-सर्व. (सं.) हाही.

यों-अव्य. (सं.) असें; अशा तऱ्हेनें.

योंही-अव्य. (सं.) १ याच प्रकारें. २ असेंच; व्यर्थ. ३ उगाच; सहज.

यौतक-यौतुक-पु. (सं.) लग्नांत मिळणारा अहेर.

र

रंक-वि. (सं.) १ रंक; दरिद्री. २ कृपण. ३ सुस्त.

रंग-पु. (सं.) १ कथिल; वंग. २ नृत्य व गायन ३ नाटकगृह. ४ युद्धभूमि. ५ रंग; वर्ण. ६ यौवन. ७ शोभा; सौंदर्य. ८ प्रभाव. ९ धाक. १० क्रीडा; खेळ इ. ११ युद्ध. १२ मौज. १३ दशा;

हालत. १४ अद्‌भुत चमत्कार. १५ कृपा; दया. १६ प्रेम. १७ ढब; ढंग. १८ प्रकार; तऱ्हा.

रंगत-स्त्री. (सं.) १ रंग. २ मजा; आनंद. ३ अवस्था; दशा.

रंगना-क्रि.स. (सं.) १ रंगविणें. २ अनुकूल करणें; बनविणें. ३ प्रेमांत अडकविणें.

रंगना-क्रि.स. (सं.) अनुरक्त होणें.

रंगबिरंग-गा-क्रि.अ. (अ.) १ रंगीबेरंगी. २ तऱ्हतऱ्हेचा.

रंगभरिया-पु. (सं.) चित्रकार; रंगारी.

रंगभूति-स्त्री. (सं.) कोजागिरी पौर्णिमा.

रंगमार-पु. (सं.) पत्त्यांचा एक खेळ.

रंगरली-स्त्री. (सं.) खेळ; क्रीडा; मौज.

रंगरसिया-पु. (सं.) भोगविलासी.

रंगरेज़-पु. (फा.) कपडे रंगविणारा.

रगरेली-स्त्री. रंगरली पहा.

रंगसाज़-पु. (फा.) १ रंगारी. २ रंग तयार करणारा.

रंगाना-क्रि.स. (सं.) रंगवून घेणें.

रंगावतारक—रंगावतारी-- पु. (सं.) नट.

रँगिया-पु. (सं.) १ कपडे रंगविणारा. २ रंगारी.

रंगी-वि. (सं.) आनंदी; रंगेल.

रंगीन-वि. (फा.) १ रंगीत. २ २ रंगेल. ३ मजेदार; चमत्कृति पूर्ण.

रंगीला-वि. (फा.) १ रंगेल. २ सुंदर; देखणा. ३ प्रेमी.

रंच-रंचक-वि. (सं.) थोडा; अल्प.

रंज-पु. (फा.) १ दुःख; खेद. २ शोक.

रंजक-पु. (सं.) १ रंगसाज व रंगरेज पहा. ३ बिब्बा. ३ मेंदी.

रंजक-वि. (सं.) रंजविणारा; हांसविणारा.

रंजक-स्त्री. १ तोडयाच्या बंदुकीची दारू. २ गांज्याचा दम. ३ एकाद्याल्या भडकविण्यासाठीं सांगितलेली गोष्ट. ४ तोंडाला रुचि आणणारें चूर्ण.

रंजना-क्रि. स. १ प्रसन्न करणें. २ भजणें; स्मरणें. ३ रंगविणें.

रंजिश, रंजीदगी-स्त्री. (फा.) १ दुःख; खेद. २ बेबनाव. ३ वैमनस्य; वैर.

रंडापा-पु. (सं.) वैधव्य.

रंडुआ-वा-रँडोरा-पु. (सं.) विधुर.

रंता–वि. (सं.) अनुरक्त.

रंद्–पु. (सं.) १ झरोका. २ तटाला तोफेसाठीं ठेवलेलीं भोकें.

रंदा–पु. (सं.) रंधा.

रंधक–पु. (सं.) १ आचारी. २ नाशक.

रंधन–पु. (सं.) १ रांधणें; शिजविणें. ३ नष्ट करणें.

रंभ–पु. (सं.) १ बांबू. २ एक प्रकारचा बाण. ३ भारी आवाज.

रंभा–स्त्री. (सं.) रंभा. सर्व अर्थ मराठी प्र.

रंभा–पु. (सं.) पहार.

रंभान–क्रि. अ. (सं.) हंबरणें.

रंभोरू–वि. (सं.) १ केळीप्रमाणें मांडया असलेली स्त्री. २ सुंदर; रूपवान.

रँहचटा–वि. (सं.) मनोरथ पूर्तीची तळमळ लागलेला.

रअय्यत–रइअत–स्त्री. (अ.) रयत; प्रजा.

रइकौ–क्रिवि. जरासुद्धा.

रइनि–स्त्री. (सं.) रात्र.

रई–स्त्री. (सं.) १ रवी. २ रवा. ३ चूर्ण; राई एवढे तुकडे.

रई–वि. स्त्री. (सं.) १ अनुरक्त. २ युक्त; सहित. ३ बुडलेली; लिप्त.

रईस–पु. (अ.) १ प्रांताधिकारी. २ श्रीमान; धनिक जमीनदार;

रउताई–पु. (सं.) स्वामित्व.

रउरे–सर्व. (सं.) आपण; महाराज (आदरार्थी).

रऐयत–स्त्री. (सं.) प्रजा.

रकछ–पु. (सं.) पानांचीं भजीं.

रकत–पु. (सं.) रक्त.

रक़बा–पु. (.अ.) क्षेत्रफळ.

रक़म–स्त्री. (अ.) १ लिहिणें. २ २ छाप; मोहोर. ३ संपत्ति; धन-दौलत. ३ दागिना. ५ धनवान. ६ धूर्त; ७ सुंदरी. ८ कराचा दर. ९ प्रकार तऱ्हा.

रकाब–स्त्री. (अ.) १ रिकीब. २ थाळी; तबक.

रकाबदार–पु. (फा.) १ हलवाई. २ आचारी. ३ साईस.

रकाबा–पु. (फा.) परात; मोठें तबक.

रकाबी–रकेबी–स्त्री. (फा.) १ १ तबक. २ ताटली; बशी.

रक़ीक़–वि. (अ.) १ द्रव; तरल. २ कोमल; नरम.

रक़ीब–पु. (अ.) दुसरा प्रियकर.

रक्षा–स्त्री. (सं.) १ रक्षण; बचाव. २ राख; भस्म. ३ गळयांत बांधण्याचा गंडा.

रख-खा-स्त्री. (सं.) कुरण.

रखना-क्रि.अ. (सं.) ठेवणें.

रखनी-स्त्री. (सं.) रखेली.

रखवाई-रखवाली-रखाई-स्त्री. (सं.) रखवाली.

रखाना-क्रि.स. (सं.) ठेववून घेणें.

रखाना-क्रि.अ. (सं.) रखवाली करणें.

रखिया-रखैया-पु. (सं.) १ रक्षक. २ ठेवणारा.

रखियाना-क्रि.स. (सं.) राखेनें भांडीं घासणें.

रखेडिया-पु. (सं.) भोंदू साधू.

रखौंडी-रखौनी-स्त्री. (सं.) राखी.

रखौत-ना-पु. (सं.) कुरण.

रग-स्त्री. (फा.) १ शरीरांतील नस. २ पानावरील शिरा.

रगड़-स्त्री. (सं.)१रगडणें; घर्षण. २ घट्टा; वण. ३ भांडण. ४ भारी श्रम.

रगड़ना-क्रिस. (सं.) १ रगडणें; घासणें. २ वाटणें. ३ अति जलद व नेटानें काम करणें. ४ बेजार करणें.

रगडना-क्रि.अ (सं.) अत्यंत श्रम करणे.

रगड़ा-पु. (सं.) १ घर्षण. २ अत्यंत परिश्रम. ३ दीर्घकाल चाललेला झगडा.

रगड़ी-वि. (सं.) भांडखोर.

रगपट्टा-पु.१ शरीराचीं विविध अंगें. २.कोणत्याहि विषयांतील सूक्ष्म भेद.

रग़बत-स्त्री. (अ.) १ इच्छा. २ प्रवृत्ति; रुचि.

रगरेशा-पु. (फा.) १ पानाच्या शिरा. २ शरीरांतील अंगोपांगे. ३ कोणत्याही विषयाचीं अंगोपांगें.

रगवाना-क्रि.स. (दे.) चूप करणें; शांत करणें.

रगी-रगीला-पु. (फा.) १ रगेल; हट्टी. २ पाजी.

रगेदना-क्रि स. (सं.) पिटाळणें; पळवून लावणें.

रचना-स्त्री. (सं.) रचना.

रचना-क्रि.स. (सं.) १ रचणें. २ रंगविणें.

रजना-क्रि.अ. (अनु.) १ अनुरक्त होणें. २ रंगणें.

रजवाड़ा-पु. (सं.) १ राज्य. २ राजा.

रज़ाइ-स्त्री.(अ.)१ मर्जी; इच्छा. २ सुट्टी;रजा. ३ आज्ञा; हुकुम. ४स्वीकृति.

रजाइ-स्त्री.(अ.) १ आज्ञा; हुकुम. २ रजा.

रजाई-स्त्री.(सं.) १ रजई. २ राजेपणा.

रजाना-क्रि.स. १ राज्य सुखाचा उपभोग देणें. २ अतिशय सुख देणें.

रज़ामंद-वि.(फा.) राजी; सहमत.

रज़ाय-रज़ायस-सु-स्त्री. (अ.) १ हुकूम; आज्ञा. २ मर्जी; इच्छा.

रज़ील-वि. (अ.) नीच; हलक्या जातीचा.

रट-रटन-स्त्री. (सं.) घोकंपट्टी; घोकणें.

रटना-रढना-क्रि.स.(सं.) १ घोकणें; पाठ करणें. २ वारंवार उच्चार करणें. ३ वारंवार वाजणें.

रठ-वि. शुष्क; वाळलेला.

रणखेत-पु. (सं.) रणक्षेत्र.

रणरण-पु. (सं.) १ व्याकुलता. २ दुःख; पश्चात्ताप.

रतजगा-पु. (सं.) उत्सवाप्रीत्यर्थ जाग्रण.

रतनार-रा--रतनालिया--वि. (सं.) लालसर.

रतनारीच-पु. (सं.) १ कामदेव. २ कुत्रा. ३ लंपट; बदचालीचा.

रता-स्त्री. बुरशी.

रताना-क्रि.स. क्रि.अ. १ रत होणें. २ मन आकर्षून घेणें.

रतायनी-स्त्री. (सं.) वेश्या.

रति-स्त्री. (सं.) १ कामदेवाची स्त्री. २ मैथुन. ३ प्रीति. ४ शोभा. ५ भाग्य. ६ रहस्य. ७ रती; गुंज. ८ रात्र.

रतिक-क्रिवि. (सं.) रत्तीभर; किंचित.

रतिगर-क्रिवि. (सं.) पहाटे.

रतिनाह-पु. (सं.) रतिनाथ; कामदेव.

रतियाना-क्रि.अ. (सं.) प्रेम करणें; अनुरक्त होणें.

रतिवंत-वि. (सं.) सुंदर.

रतिवल्ली-स्त्री. (सं.) प्रेम; प्रीति.

रती-स्त्री. (सं.) १ रती; मैथुन. २ कामदेवाची स्त्री. ३ सौंदर्य. ४ गुंज; रत्ती.

रतोपल-पु. (सं.) १ लालकमळ. २ मेरू. ३ लाल सुरमा.

रतौंधी-स्त्री. (सं.) रातांधळेपणा.

रत्ती-स्त्री. (सं.) १ रत्ती; गुंज. २ शोभा; सौंदर्य.

रथी-स्त्री. (सं.) १ तिरडी. २ शवपेटी.

रदबदल-क्रिवि. (फा.) परिवर्तन; उलटापालट; अदलाबदल.

रद्द-वि. (फा.) १ रद्द. २ खराब; निकामी.

रद्दा-पु. (दे.) एकावर एक रचलेल्या वस्तूंचा थर.

रद्दी-वि. (फा.) रद्दी; निरुपयोगी; खराब.

रद्दी-स्त्री. (फा.) रद्दी.

रन-पु. (सं.) १ युद्ध. २ रान; वन. ३ सरोवर. ४ लहान समुद्र.

रनना-क्रि. अ. (सं.) वाजणें; निनादणें.

रनबका-रनबाँकुरा-रनवादी-रनी-पु. योद्धा; वीर.

रनवास-रनिवास-पु. (सं.) राणीवसा; जनानखाना.

रनित-वि. (सं.) वाजणारा; निनादणारा.

रपट-स्त्री. (सं.) अभ्यास; संवय.

रपट-स्त्री. (सं.) २ उतार. २ घसरघुंडी. ३ रपेट; दौड; फेरफटका.

रपट-पु. (इं.) रिपोर्ट. (Report)

रपटना-क्रि.अ. (सं.) १ घसरणें. २ जल्दीनें चाळणें.

रपटना-क्रि.स. (सं.) जल्दीनें काम उरकणें.

रपट्टा-पु. (सं.) १ घसरणें. २ रपेट; दौड. ३ थप्पड; रपाटा.

रफते-रफते-क्रिवि. रफ्ता पहा.

रफ़ल-स्त्री. (इं.) गरम पांघरूण.

रफ़ा-वि. (अ.) १ पुरा केलेला; हाता वेगळा केलेला. २ निवारण केलेला; शांत केलेला (तंटा, भांडण इ.)

रफ़ीक़-पु. (अ.) १ मित्र. २ सहाय्यक.

रफू-पु. (अ.) रफू.

रफूचक्कर-वि. (अ.) बेपत्ता.

रफ्त-वि. (फा.) भूतकालीन.

रफ्तनी-स्त्री. (फा.) १ निर्गत. २ मालाची निर्गत.

रफ्तार-स्त्री. (फा.) चाल; गति.

रफ्ता-रफ्ता-क्रि. वि. (फा.) धीरेधीरे; क्रमक्रमानें.

रब-पु. (अ.) ईश्वर.

रबड़-पु. (इं.) रबर.

रबडना-क्रिस. (सं.) १ ढवळणें. २ घुमविणें.

रबडना-क्रि.अ. (सं.) फिरणें.

रबडी-स्त्री. (सं.) बासुंदी.

रबदा-पु. (सं.) १ थकवा. २ चिखल.

रबाब-पु. (अ.) एक तंतुवाद्य.

रबी-स्त्री. (अ.) १ वसंत ऋतु. २ रबीचें पीक.

रब्त-पु. (फा.) १ अभ्यास; संवय. २ घनिष्टसंबंध.

रमक-पु. (सं.) १ प्रेमी. २ उपपति.

रमक-स्त्री. (सं.) १ झोका. २ तरंग.

रमक-स्त्री. (अ.) १ मरण समयींचा श्वास. २ थोडा अंश. ३ नशेचा अंमल.

रमकना-क्रि.अ. (सं.) १ झोपाळया वर झोके घेणें. २ तोऱ्यांत चालणें.

रमचा-पु. चमचा.

रमझोल-ला-पु. नुपूर.

रमता-वि. (सं.) भटक्या.

रमना-क्रि.अ. (सं.) रमणें.

रमना-पु. (सं.) १ कुरण. २ घेरा. ३ बाग. ४ रमणीय स्थान.

रमल-पु. (अ.) फाशांच्या सहाय्यानें वर्तविलें जाणारें भविष्य.

रमना-क्रि.स. (सं.) १ रमविणें. २ थोपविणें. ३ लावणें; जोडणें.

रमूज़-स्त्री. (अ.) १ कटाक्ष. २ खूण; इषारा. २ कूट वाक्य. ३ श्लेष. ४ गुप्त रहस्य.

रमैया-पु. (सं.) १ राम. २ ईश्वर.

रम्माल-पु. (अ.) रमल सांगणारा.

रम्हाना-क्रि.अ. (सं.) हंबरणें.

रय-पु.(सं.) १रज; धूळ.२ वेग;गति.

रयना-क्रि.अ. (सं.) १ रंगांत बुडविणें. २ अनुरक्त होणें. ३ जुळणें; संयुक्त होणें.

रयनि-स्त्री. (सं.) रात्र.

रयासत-स्त्री. रियासत.

रय्यत-स्त्री. (अ.) रयत.

ररकना-क्रि.अ. (अनु.) ठुसठुसणें; ठणकणें.

ररना-क्रि.अ. (सं.) पाठ करणें; घोकणें.

ररिहा-पु. (सं.) १ घोकणारा २ २ एक पक्षी. ३ एक सारखें मागणारा; वटवट करणारा.

ररी-वि. (सं.) भांडखोर.

ररी-पु. (सं.) १ एकसारखें मागणारा. २ नीच.

रलना-क्रि. अ. मिसळणें.

रलाना-क्रि.स. (सं.) मिसळणें.

रली-स्त्री. (सं.) १ क्रीडा; खेळ. २ प्रसन्नता; आनंद.

रल्ल-पु. हल्ला.

रवकना-क्रि.अ. (सं.) १ जोरानें पुढें पळणें. ५ उसळणें.

रवन-पु. (सं.) पति; स्वामी.

रवन-वि. (सं.) रमणारा; खेळणारा.

रवनि-नी-स्त्री. (सं.) १ रमणी. २ पत्नी.

रवन्ना-पु. (फा.) १ स्त्रियांचा नोकर. २ मालाचा आंकडा. ३ परवाना पत्र; रसीद. ४ रवाना पहा.

रवाँ-वि. (फा.) १ वाहणारा; प्रवाहित. २ जारी; चालू. ३ पाठ केलेला; अभ्यस्त. ४ धारदार. ५ रवाना पहा.

रवा-पु. (सं.) १ रवा; लहान कण. २ रवा; सोजी. ३ दारुचा कण.

रवा-वि. (फा.) १ उचित; वाजवी. २ प्रचलित; चालू.

रवाज-स्त्री. (फा.) रीतिरिवाज.

रवादार-वि. (फा.) १ संबंध ठेवणारा. २ शुभचिंतक.

रवादार-वि. (सं.) रवाळ.

रवाना-वि (फा.) रवाना; पाठविलेला.

रवानी-स्त्री. (फा.) प्रवाह.

रवायत-स्त्री. (अ.) १ कहाणी. २ म्हण; उक्ति.

रवारवी-स्त्री. (फा.) १ घाई. २ पळापळ.

रविश-स्त्री. (फा.) १ गति; चाल. रीति; पद्धति. २ बागेंतील पाऊलवाट.

रवैया-पु. (फा.) १ चाल; रीति. २ पद्धति. ढंग.

रश्क-पु. (फा.) १ मत्सर. २ लज्जा

रसद-वि. (सं.) १ सुखद. २ स्वादिष्ट.

रसद-स्त्री. (फा.) १ वांटा; हिस्सा. २ धान्य. ३ सैन्याची रसद; अन्न पुरवठा.

रसना-स्त्री. (सं.) १ जीभ. २ दोरी. ३ लगाम.

रसना-क्रि. अ. (सं.) १ ठिबकणें; झिरपणें. २ प्रफुल्लित होणें. ३ तन्मय होणें. ४ स्वाद घेणें. ५ अनुरक्त होणें.

रसभीना-वि. १ आनंदांत मग्न. २ आर्द्र.

रसमसा-वि. (सं.) १ आनंदांत मग्न. २ ओला; घामानें भिजलेला.

रसमि-स्त्री. (सं.) १ किरण; रश्मि. ३ प्रकाश; चमक.

रसरा-पु. **रसरी**-स्त्री. दोरी.

रसवाद-पु. (सं.) १ रसिक बोलणें. २ विनोदी संवाद. ३ बकवाद.

रसिया-पु. (सं.) १ रसिक. २ एक होळीचें गीत.

रसीद-स्त्री. (फा.) १ पावती. २ थांगपत्ता.

रसीला-वि. (सं.) १ रसदार. २ स्वादिष्ट. ३ रसिक. ४ रंगेल. ५ सुंदर; छबेला.

रसूम-पु. (अ.) १ नियम; कायदा. २ रीतिरिवाज.

रसूल-पु. (अ.) १ ईश्वराचा दूत. २ पैगंबर.

रसोइया-पु. (सं.) आचारी.

रसोई-रसोय-स्त्री. (सं.) १ स्वयंपाक. २ स्वयंपाक घर.

रसौर-पु. (सं.) उसाच्या रसाचा भात.

रस्म-स्त्री. (अ.) रिवाज; परिपाठी.

रस्सा-पु. (सं.) दोरखंड.

रस्सी-स्त्री. (सं.) दोरी.

रस्सीबाट-पु. (सं.) दोऱ्या वळणारा.

रहँकला-पु. (सं.) १ रेकला; गाडी. २ तोफेची गाडी. ३ तोफ.

रहँचटा-पु. (सं.) प्रीतीची इच्छा.

रहँट-पु. (सं.) रहाट.

रहँटा-पु. चरखा.

रहचठा-पु. रहँचटा पहा.

रहचह-स्त्री. (अनु.) पक्षांची किलबिल.

रहन—रहनसहन—स्त्री. (सं.) राहणी.

रहना-क्रि. अ. (सं.) राहणें.

रहनि-नी-स्त्री. १ राहणी. २ प्रेम; प्रीति.

रहम-पु. (अ.) १ दया. २ अनुकंपा. ३ गर्भाशय;

रहमत-स्त्री. (अ.) कृपा; दया.

रहमान-वि. (अ.) कृपाळु.

रहमान-पु. (अ.) परमेश्वर.

रहर-री-स्त्री. अरहर पहा.

रहस-पु.(सं.) १ रहस्य. २ खेळ; क्रीडा. ३ मर्म. ४ एकांतस्थान.

रहसना-क्रि.फ. (सं.) प्रसन्न होणें.

रहसबधावा-पु. (सं.) विवाहांतील एक विधि.

रहसि-स्त्री.(सं.) गुप्त स्थान; एकांत स्थान.

रहसू-स्त्री. (सं.) व्यभिचारिणी.

रहाई-स्त्री (सं.) १ राहणी. २ चैन; आराम.

रहाट-पु. (सं.) १ सल्लागार. २ मंत्री; अमात्य. ३ प्रेतात्मा.

रहासहा-वि. उरलासुरला.

रहिला-पु. चणा.

रहीम-वि. (अ.) कृपाळु.

रहीम-पु. (अ.) ईश्वर.

रहुवा-पु. (सं.) तुकडे मोडून राहणारा आश्रित.

राँक-वि. (सं.) रंक.

राँकड-स्त्री. रेताड जमीन.

राँग-राँगा-पु. १ कथिल. २ शिसें.

राँचना-क्रि.अ. (सं.) १ अनुरक्त होणें; प्रेम करणें. २ रंगणें.

राँचना-क्रि.स. (सं.) १ रंगविणें. २ रंजविणें.

राँड–स्त्री. (सं.) १ रांड. २ विधवा.

राँढना–क्रि.स. (सं.) रडणें; विलाप करणें.

राँध–पु. (सं.) १ जवळ; समीप. २ शेजार; पार्श्व.

राँधना–क्रि.स. (सं.) रांधणें; शिजविणें.

राँधपडोस–पु. (सं.) आसपास.

राँपी–स्त्री. (दे.) रापी.

राँभना–क्रि.अ. (सं.) हंबरणें.

राइ-राउ–पु. (सं.) राजा; सरदार.

राई–स्त्री. (सं.) मोहोरी.

राउर–पु. (सं.) अंतःपुर.

राऊल–पु. (सं.) १ राजा. ३ राजाच्या वंशांतील पुरुष.

राकस-राछस–पु. (सं.) राक्षस.

राखना–क्रि.स. (सं.) १ रक्षण करणें. २ राखणें; राखण करणें. ३ लपविणें. ४ रोखणें; थांबविणें. ५ आरोप करणें.

राग–पु. (सं.) १ अभिलाषा; इच्छा. २ क्लेश; पीडा. ३ मत्सर; द्वेष. ४ प्रेम; अनुराग. ५ अंगराग; उटी. ६ लाल रंग. ७ मनरंजन. ८ चंद्र. ९ सूर्य. १० राजा. ११ राग (संगीत).

रागना–क्रि.अ. (सं.) १ अनुरक्त होणें; रंगणें. ३ रंगणें; निमग्न होणें.

रागि–पु. (सं.) अनुरागी; प्रेमी.

रागी–वि. (सं.) १ रंगलेला. २ लाल. ३ विषयासक्त. ४ रंजन करणारा.

रागी–स्त्री. (सं.) राणी.

राचना–क्रि.स. क्रि. अ. १ रचणें; बनविणें. ३ रचलें जाणें; बनणें. ३ रंगणें; रंगविलें जाणें. ४ अनुरक्त होणें. ५ मग्न होणें. ६ प्रसन्न होणें. ७ शोभणें. ८ काळजींत पडणें.

राछ–पु. (सं.) १ मागाची फणी. २ मिरवणूक; वरात. ३ लाकडाच्या रेशा. ४ जात्याची खुंटी. ५ लोहाराचा हातोडा.

राज–पु. (सं.) १ राज्य. २ राजा; ३ गवंडी.

राज़–पु. (फा.) रहस्य.

राजगीर–पु. (सं.) गवंडी

राजना–क्रि.अ. (सं.) १ राहणें; असणें. २ विराजणें; शोभणें.

राजबाडी–स्त्री. (सं.) १ राजाची बाग. २ राजभवन.

राजबाहा–पु. (सं.) मोठा कालवा.

राजी–वि. (अ.) १ खूष; राजी. २ सुखी. ३ निरोगी.

राजीनामा-पु. (फा.) १ तडजोड-पत्र. २ स्वीकारपत्र.

राड-राढ़-वि. १ नीच; निकृष्ट. २ पळपुटा; भित्रा.

राढ़-स्त्री. भांडण; झगडा.

राढ़ा-स्त्री. (सं.) १ कांति; दीप्ति. २ शोभा.

रात-रातरी-रातडी-स्त्री. रात्र.

रातना-क्रि.अ. (सं.) १ रंगणें; लाल होणें. २ अनुरक्त होणें.

राता-वि. (सं.) १ लाल. २ रंग-लेला.

रातिब-पु. (अ.) पशूंच्या खाण्याचा रतीब.

राद्धांत-पु. (सं.) सिद्धांत

राध-पु. (सं.) १ वैशाख मास. २ धनसंपत्ति.

राध-पु. पू.

राधा-स्त्री. (सं.) १ वैशाखी पौर्णिमा. २ प्रीति. ३ वीज.

रानी-स्त्री. (सं.) राणी.

राब-स्त्री. (सं.) उसाच्या रसाची राब.

राबड़ी-स्त्री. (सं.) बासुंदी.

राबना-क्रि.स. (सं.) शेतांत राब जाळणें.

रामरतन-पु. (सं.) चंद्रमा.

रामराम-पु. (सं.) १ रामराम; नमस्कार. २ भेट; मुलाखत.

रामबान-रामबाण-वि. रामबाण; अचुक गुणकारी.

रामा-स्त्री. (सं.) १ सुंदर स्त्री. २ गानकुशल स्त्री.

राय-पु. (सं.) १ राजा. २ भाट.

राय-स्त्री. (फा.) अनुमति; सम्मति.

रायज-वि. (अ.) प्रचलित.

रायता-पु. (सं.) रायतें.

रायरायान-पु. (सं.) राजाधिराज.

रायसा-पु. (सं.) राजाचें जीवन-चरित्र असलेलें काव्य.

रार-पु. (सं.) तंटा; झगडा.

राल-स्त्री (सं.) १ राळ. २ लाळ.

रावटी-स्त्री. (सं.) १ राहुटी; तंबू. २ झोपडी.

रावण-वि. (सं.) रडविणारा.

रावत-पु. (सं.) १ राजा. २ वीर; बहाद्दर. ३ सेनापति.

रावना-क्रि.स. (सं.) रडविणें.

रावर-रावल-पु. (सं.) अंतःपुर.

रावर-रावल-रावरा-वि. तुमचा; आपला. (आदरार्थी).

रावल-पु. (सं.) १ राजा. २ प्रधान. ३ आदर सूचक संबोधन.

राशि-राशी-स्त्री. (सं.) १ रास; ढीग. २ उत्तराधिकार. ३ रास; राशि.

राशी-वि. (अ.) लांचखाऊ.

रास-स्त्री. (फा.) १ रस्ता. २ राहू. ३ लगाम.

रास-पु. (सं.) कोलाहल.

रास-वि. (अ.) रास्त; योग्य.

रास-स्त्री. (सं.) १ रासक्रीडा. २ एक गीत प्रकार. ३ शृंखला. ४ विलास. ५ नाच करणारे लोक. ६ रास; राशि. ७ कळप. ८ दत्तक. ९ व्याज. १० रास; ढीग.

रास-पु. (अ.) १ वरचा भाग. २ भूशिर.

रासधारी-पु. (सं.) रासक्रीडा करणारे लोक.

रासन-वि. (सं.) स्वादिष्ट; चवदार.

रासन-पु. (सं.) चव घेणें; चाखणें.

रासनशनि-वि. (सं.+फा.) दत्तक.

रासन-रास्ना-स्त्री. एक औषधी वेल.

रासि-रासी-स्त्री. राशि पहा.

रासी-स्त्री. १ निकृष्ट मद्य. २ सज्जीखार.

रासी-वि. नकली; खराब.

रासु-वि. (फा.) १ सरळ; सीधा. २ ठीक.

रासेरस-पु. (सं.) १ खेळ; क्रीडा. २ शृंगार. ३ उत्सव. ४ थट्टामस्करी.

रासो-पु. राजांचें पद्यमय चरित्र.

रास्त-वि. (फा.) १ रास्त. २ अनुकूल; च्याप्रमाणें.

रास्ता-पु. (फा) रस्ता.

रास्ना-स्त्री. रासना पहा.

रास्य-पु. (सं.) श्रीकृष्ण.

राह-पु. (फा.) १ मार्ग. २ प्रथा; चाल. ३ नियम.

राहगीर-पु. (फा.) वाटसरू.

राहचलता-पु; (फा.+सं.) १ वाटसरू. २ तिऱ्हाईत; वाटेवरील मनुष्य.

राहचौरंगी-पु. चौक.

राहजन-पु. (फा.) लुटारू.

राहजनी-स्त्री. (फा.) लुटारूपणा.

राहत-स्त्री. (अ.) सुख; चैन.

राहदारी-स्त्री. (फा.) १ रस्त्यावरील दस्तुरी. २ जकात.

राहना-क्रि.स. जात्याला टाकी लावणें.

राहना-क्रि.अ. राहणें.

राहरीति-स्त्री. १ देणें; घेणें; व्यवहार. २ परिचय.

राहिन-पु. (फा.) गहाण ठेवणारा.

राहिब-पु. (अ.) बैरागी

राही-पु. (सं.) वाटसरू.

रिंखण-पु. (फा.) १ घसरणें. २ विचलित होणें.

रिंगण-पु. १ रांगणें. २ सरकणें; घसरणें.

रिंद-पु. (फा.) १ नास्तिक; सुधारक २ स्वच्छंद.

रिंद-वि. (फा.) १ लहरी. २ उनाड; मस्त.

रिंदा-वि. (फा.) निरंकुश; उद्दाम.

रिआयत-स्त्री. (अ.) १ सवलत. २ २ कमीपणा. ३ विचार; ध्यान. ४ दयापूर्ण व्यवहार.

रिआया-स्त्री. (अ.) प्रजा.

रिकाब-स्त्री. (अ.) रिकीब.

रिकाबी-स्त्री. १ बशी; ताटली. २ तबक.

रिच्छ-पु. (सं.) अस्वल.

रिज़क-पु. (अ.) उपजीविका.

रिजाली-स्त्री. (अ.) निर्लज्जपणा.

रिझकवार-रिझवार-पु. १ प्रसन्न होणारा; रिझणारा. २ मोहित होणारा. ३. प्रेमी. ४ गुणग्राहक.

रिझाना-क्रि.स. (सं.) १ रिझविणें. २ मोहित करणें.

रित-रितु-स्त्री. ऋतु.

रितवना-क्रि.स. (सं.) रितें करणें.

रिन-पु. (सं.) ऋण.

रिप्र-पु. (सं.) पातक.

रिमझिम-स्त्री. (अ.) पावसाची झिमझिम.

रिया-स्त्री. (अ.) कपट; दगा.

रियासत-स्त्री. (अ.) १ राज्य; रियासत. २ अमीरी.

रिर-स्त्री. (सं.) हट्ट.

रिलना-क्रि.अ. १ घुसणें; प्रवेश करणें. २ मिसळून जाणें.

रिवाज-पु. (अ.) रिवाज.

रिश्ता-रिश्तेदारी--पु. (फा.) नाते; संबंध.

रिश्तेदार--रिश्तमंद--पु. नातेवाईक.

रिश्वत-स्त्री. (फा.) लांच.

रिस-रिसि-स्त्री. (सं.) क्रोध; राग.

रिसना-क्रि. (सं.) पाझरणें; झिरपणें.

रिसवाना-क्रि. (स.) रिसाना पहा.

रिसहा-वि. (सं.) चिडखोर; रागीट.

रिसहाया-वि. (सं.) क्रुद्ध; नाराज.

रिसाना-क्रि.अ. (सं.) क्रुद्ध होणें.

रिसाल-पु. (अ.) खेडयापाडयांतून वसूल होणारा महसूल.

रिसालदार-पु. (फा.) १ घोडदळावरील अधिकारी. २ महसूल वसूल करणारा अधिकारी.

रिसाला-पु. (फा.) घोडदळ.

रिसिआना-याना--क्रि. अ. क्रुद्ध होणें.

रिसिक-स्त्री. (सं.) तलवार.

रिसौंहाँ-वि. (सं.) रागावलेला.

रिहा-वि (फा.) १ मुक्त; मोकळा झालेला. २ संकटमुक्त.

रिहाई-स्त्री. (फा.) सुटका; मुक्ति; सुट्टी.

रींधना-क्रि.स. (सं.) रांधणें; शिजविणें.

री-अव्य. (सं.) सखे; गे; अग.

रीछ-पु. (सं.) अस्वल

रीझ-स्त्री. (सं) प्रसन्नता.

रींठ-स्त्री. (सं.) १ तलवार. २ युद्ध.

रीठ-वि. (सं.) अशुभ; खराब.

रीठा-पु. (सं.) **रीठी**-स्त्री. १ रिठें. २ रिठ्याचें झाड.

रीढ़-स्त्री. (सं.) पाठीचा कणा.

रीता-वि. (सं.) रिता.

रीम-स्त्री. पू.

रीर-स्त्री. (सं.) पाठीचा कणा.

रीस-स्त्री. (सं.) १ क्रोध. २ द्वेष. ३ स्पर्धा; बरोबरी.

रुंज-पु एक वाद्य.

रुंदवाना-क्रि.स. (सं.) तुडविणें.

रुधना-क्रि.अ. (सं.) १ तुंबणें; अडकणें. २ अडकणें; फसणें. ३ कामांत गढणें.

रु-अव्य. आणि; आणखी.

रुआँली-स्त्री. (सं.) कापसाचा पेळू.

रुआ-पु. (सं.) रोम; लव.

रुआना-क्रि. (सं.) रुलाना पहा.

रुआब-पु. (अ.) १ धाक; दरारा. २ भय.

रुकना-क्रि.अ. (सं.) १ थांबणें; अडकून पडणें. २ अडून राहणें.

रुकवाना-क्रि.स. (सं.) थांबविणें.

रुकाव-पु. (सं.) १ अडथळा; अडकाठी. २ मलावरोध.

रुक्का-पु. (सं.) १ चिठ्ठी. २ कर्जरोखा.

रुक्ख-पु. वृक्ष; झाड.

रुक्म-पु. (सं.) १ सोनें. २ धोतरा. ३ लोखंड.

रुखचढवा-पु. (सं.) १ वानर. २ भूत.

रुखसत-स्त्री. (अ.) १ आज्ञा; परवानगी. २ रवानगी; प्रस्थान. ३ सुट्टी; मोकळीक.

रुखसताना-पु. (फा.) बिदागी.

रुखसती-स्त्री. (फा.) १ पाठवणी. २ बिदागी.

रुखसार-पु. (फा.) गाल.

रुखाई-स्त्री. (सं.) १ रुक्षपणा. २ कठोरता. ३ बेमुर्वतखोरी.

रुखान-नी-स्त्री. (सं.) १ पटाशी. २ टाकी; छिन्नी.

रुखिया-स्त्री. (सं.) वृक्षाच्छादित भूमि.

रुखरी-स्त्री. (सं.) १ चणे (भाजके). २ रोपटें.

रुखौहाँ-वि. (सं.) रुक्ष; वाळलेला.

रुचदान-वि. (सं.) रुचकर.

रुचना-क्रि.अ. (सं.) रुचणें

रुचित-पु. (सं.) १ गोड वस्तु. २ इच्छा.

रुचित-वि. (सं.) अभिलाषित.

रुजू-वि. (अ.) १ प्रवृत्त. २ ध्यान देणारा.

रुझना-क्रि.अ. (सं.) १ (जखम) भरून येणें. २ उलझना पहा.

रुठ-पु. (सं.) क्रोध.

रुतबा-पु. (अ.) १ पदवी; हुद्दा. २ मान; प्रतिष्ठा.

रुपना-क्रि.अ. (सं.) १ रोवले जाणें. २ रुतणें; रुपणें.

रुपहरा-ला-वि. (सं.) रुपेरी.

रुराई-स्त्री. (सं.) सुंदरता.

रुलना-क्रि.अ. (सं.) इकडे तिकडे भटकणें.

रुलाई-रुवाई-स्त्री. (सं.) रडणें.

रुलाना-क्रि.अ. (सं.) १ रडविणें. २ इकडे तिकडे भटकविणें.

रुवाब-पु. रोब पहा.

रुसना-क्रि.अ. (सं.) रुसणें.

रुसवा-वि. (फा.) निंदित; बदनाम.

रुसवाई-स्त्री. निंदा; कुत्सा.

रुसित-वि. (सं.) रुसलेला.

रुस्तम-पु. (अ.) १ प्रसिद्ध इराणी योद्धा. २ वीर; शूर;

रुहिर-पु. (सं.) रुधिर.

रूँगटा-पु. रोंगटा पहा.

रूँधना-क्रि.स. (सं.) अडविणें.

रू-पु. (फा) १ चेहरा. २ मार्ग; द्वार; कारण. ३ आशा; उमेद. ३ वरचा भाग; कळस. ५ दर्शनी भाग.

रूई-स्त्री. (सं.) १ कापूस; चटई. २ अंकुर.

रूक-पु. (सं.) वरतावळा; धार.

रूखा-वि. (सं.) १ रूक्ष. २ बेचव. नीरस. ३ खडबडीत. ४ उदास.

रूझना-क्रि अ. उलझना पहा.

रूठण-रूठणि-स्त्री. (सं.) रुसणें; नाराजी.

रूड-डा-वि. श्रेष्ठ; उत्तम.

रूदाद-स्त्री. (फा.) १ वृत्तान्त. २ दशा; अवस्था. ३ कैफियत विवरण. ४ व्यवस्था. ५ फिर्यादीचा राग रंग.

रूपा–पु. (सं.) रुपें.

रूपोश–वि. (फा.) १ गुप्त; लपविलेला. २ फरारी.

रूपोशी–स्त्री. तोंड लपविणें.

रूप्य–वि. (सं.) १ सुंदर;. २ उपमेय.

रूबकार–पु. (फा.) १ समोर आणणें. २ कोर्टाचा हुकूम. ३ हुकूमनामा.

रूबरू–क्रिवि. (फा.) समोर; समक्ष.

रूर–वि. (सं.) १ तापलेला. २ दग्ध.

रूरना–क्रि.अ. (सं.) ओरडणें.

रूरा–वि. (सं.) उत्तम; चांगला; प्रशस्त.

रूषित–वि. (सं.) खंडित; तुटलेला.

रूसना–क्रि अ. (सं.) रूसणें.

रूसा–पु. (सं.) १ अडुळसा. २ एक सुगंधि गवत.

रूसी–स्त्री. डोक्यांत जमणारा कोंडा.

रूह–स्त्री. (अ.) १ आत्मा. २ सत्त्व; सार.

रूहना–क्रि.अ. (सं.) १ आरोप करणें. २ घेरणें.

रेंकना–क्रि.अ. (अनु.) रेकणें.

रेंगटा–पु. (अनु.) गाढवाचें पिलू.

रेंगना–क्रि.अ. (सं.) १ सरपटणें. २ हळू हळू चालणें.

रेंट–पु; शेंबूड.

रेंड–पु. (सं.) एरंड.

रेंडी–स्त्री. (सं.) एरंडाची बी.

रेखना–क्रि.स. (सं.) १ रेघ मारणे. २ ओरखडणें.

रेग–स्त्री. (फा.) वाळू.

रेगिस्तान–पु. (फा.) वाळवंट.

रेज़ा–पु. (फा.) १ तुकडा; रेजा. २ गवंड्याच्या हाताखालचा पोऱ्या. ३ चोळी.

रेतना–क्रि.स. (सं.) १ रेतीनें घासून गुळगुळीत करणें. ३ कानशीनें घासणें.

रेता–पु. (सं.) १ रेती. २ वाळवंट. ३ धूळ.

रेती–स्त्री. (सं.) १ कानस. २ रेती. ३ नदीच्या पात्रांतील रेताड.

रेप–वि. (सं.) १ निंदित. २ क्रूर; कृपण.

रेलना–क्रिं.स. १ ढकलणें; लोटणें. २ यथेच्छ खाणें.

रेलना–क्रि. अ. ठासून भरले जाणें.

रेलपेल–स्त्री. १ गर्दी; ढकलाढकली. २ रेलचेल.

रेला-पु. (दे.) १ पाण्याचा प्रवाह. आक्रमण; चढाई. ३ धक्काधक्की. ४ अधिकता. ५ समूह; पंक्ति.

रेवड-पु. मेंढ्यांचा कळप.

रेवडा-पु. रेवडीचे लांबट आकाराचे तुकडे.

रेवडी-स्त्री. रेवडी.

रेवना-क्रि.स. रेना पहा.

रेवाउतन-पु. हत्ती.

रेशम-पु. (फा.) रेशीम.

रेशा-पु. (फा.) रेशा.

रेसमान-पु. (फा.) रश्शी; दोरी.

रेह-स्त्री. खारी माती.

रेहन-पु. (फा.) गहाण.

रेहनदार-पु. (फा.) गहाण घेणारा.

रेहूआ-वि. खारी माती असणारा.

रैतुआ-पु. रायतें.

रैदास-पु. १ रोहीदास. २ चांभार.

रैदासी-पु. १ एक धान्य. २ रोहिदास पंथी.

रैन-रैनी-स्त्री. (सं.) रात्र.

रैयत-स्त्री. (फा.) रयत; प्रजा.

रैयाराव-पु. १ राजा २ एक पदवी.

रैला-रैहर-पु. (सं.) तंटा; झगडा.

रोंग-रोंगटा-पु. (सं.) शरीरावरील केंस, रोम.

रोंगटी-स्त्री. (सं.) खेळांत चिडणें; खेळांत लबाडी करणें.

रोंठा-पु. आंबोशीची फोड.

रोंव-पु. (सं.) शरीरावरील केंस; रोम.

रोआँ-रोउँ-पु. रोम; लव; केंस.

रोआई-स्त्री. रूलाई पहा.

रोआब-पु. (सं.) दरारा; प्रभाव; वचक.

रोक-स्त्री. (सं.) अडथळा; अडकाठी.

रोक-पु. (सं.) १ रोख; नगद. २ दीप्ति. ३ छिद्र. ४ नौका.

रोकझोंक-रोकटोक-स्त्री. प्रतिबंध; बाधा; मनाई.

रोकड-स्त्री. (सं.) १ रोकड. २ भांडवल; जमा.

रोकडिया-पु. (सं.) रोकड ठेवणारा; खजिनदार.

रोकना-क्रि. (सं.) रोखणें; अडविणें.

रोख-पु. (सं.) रोष.

रोगन-पु. (फा.) १ रोगण. २ रोगण; पॉलिश.

रोचमान-वि. (सं.) चकाकणारा; शोभिवंत.

रोचि-स्त्री. (सं.) दीप्ति; शोभा; चमक.

रोज-पु. (सं.) १ रडणें. २ विलाप.

रोज-पु. (फा.) दिवस; रोज.

रोज-अव्य. रोज; प्रतिदिन; नित्य.

रोजगार-पु. (फा.) १ रोजगार; धंदा; व्यवसाय. २ व्यापार.

रोजगारी-पु. (फा.) व्यापारी.

रोजनामचा-पु. (फा.) १ रोजनिशी. २ जमाखर्चाची वही.

रोजमर्रा-अव्य. (फा.) दररोज; नित्य.

रोजमर्रा-पु. (फा.) बोलभाषा.

रोजा-पु. (फा.) १ उपवास. २ रमजान महिन्यांतील उपवास.

रोज़ाना-क्रि.वि. (फा.) नित्य; दररोज.

रोज़ी-स्त्री. (फा.) १ रोजचें जेवण. २ उपजीविकेचें साधन; उपजीविका.

रोज़ीना-पु. (फा.) रोजची मजूरी. रोजी; रोजचा.

रोज़ीबिघाड़-वि. (फा.) बेकार; कामधंदा नसलेला.

रोट-पु. रोट.

रोटिका-स्त्री. लहान रोटी.

रोटिहा-पु. केवळ जेवणावर काम करणारा नोकर.

रोटी-स्त्री. १ चपाती; रोटी. २ भोजन.

रोटीफल-पु. एक फळझाड.

रोडा-पु. (सं.) रोडा; गोटा.

रोध-पु. (सं.) १ अडथळा. २ किनारा.

रोना-क्रि.अ. (सं.) १ रडणें. २ चिडणें. ३ दुःख करणें.

रोना-पु. दुःख करणें; रडणें; शोक.

रोना-वि. (सं.) रडका; रडया.

रोनीधोनी-स्त्री. रडवी वृत्ती; उदासीनता.

रोपना-क्रि.अ. (सं.) १ रोप लावणें. २ पेरणें. ३ बसविणें; स्थापित करणें.

रोब-पु. (अ.) १ दरारा; वचक. २ ऐट; रुबाब.

रोबदार-वि. (अ.) रूबाबदार.

रोम-पु. (सं.) १ रोम; लव. २ छिद्र. ३ पाणी. ४ लोकर.

रोयाँ-पु. (सं.) रोम; लव.

रोर-स्त्री. (सं.) आरडाओरड.

रोर-वि. (सं.) १ प्रचंड. २ उद्धट; दुष्ट.

रोरी-स्त्री. (सं.) १ कुंकू; पिंजर २ गडबड; धूमधाम.

रोरी-वि. (सं.) सुंदर.

रोरुदा-स्त्री. (सं.) विलाप; आक्रोश.

रोलंब-पु. (सं.) १ भुंगा. २ सुखखी जमीन.

रोल–स्त्री. (सं.) १ कोलाहल. २ ध्वनि.

रोल–पु. (सं.) पाण्याचा प्रवाह.

रोला–पु (सं.) १ कोलाहल. २ घनघोर युद्ध.

रोला–पु. भांडीं घासणें.

रोली–स्त्री. (सं.) पिंजर; कुंकु.

रोवनहार–पु. (सं.) १ रडका. २ मृताबद्दल शोक करणारा.

रोवना-रोवासा–वि. रडया; चिड-खोर.

रोवना–क्रि.अ. रडणें.

रोवनी-धोवनी–स्त्री. रडकी वृत्ती; उदासीनता.

रोवाँ–पु. रोयाँ पहा.

रोशन–वि. (फा.) १ जळणारा. २ प्रकाशमान, चमकदार. ३ प्रसिद्ध; महशूर. ४ प्रकट; जाहीर.

रोशनचौकी–स्त्री. (फा.) सनई.

रोशनदान–पु.(फा.)खिडकी,गवाक्ष.

रोशनाई–स्त्री. (फा.) १ शाई. २ प्रकाश; चमक. ३ आरास.

रोशनी-रोसनी–स्त्री. (का.) १ उजेड; प्रकाश. २ दिवा. ३ दीप-मालेचा प्रकाश. ४ ज्ञानाचा प्रकाश.

रोहना–क्रि.अ.क्रि.स.(सं.) १चढणें; आरोहण करणें. २ चढविणें. ३ धारण करणें.

रोहू–स्त्री. १ एक मासा. २ एक वृक्ष.

रौंट–स्त्री. १ चिडणें. २ खेळामध्यें खोटेपणा करणें.

रौंदना–क्रि.स. (सं.) १ मर्दन करणें. २ लाथा मारणें.

रौंदी–स्त्री. गोठा.

रौ–स्त्री. (फा.) १ गति; चाल. २ वेग. ३ पाण्याचा प्रवाह. ४ आवेग; भर. ५ चाल; ढंग.

रौ–पु. (सं.) रव; आवाज.

रौग़न–पु. (अ.) १ रोगण; तेल. २ पॉलिश.

रौज़न–पु. (फा.) १ छिद्र. २ भेग; फट. ३ झरोका.

रौजा–पु. (अ.) १ बाग. २ कबर.

रौत–पु.(सं.) सासरा.

रौताइन–स्त्री. (सं.) १ बडया घराण्यांतील स्त्री; सरदारीण. २ कुलीन स्त्री.

रौन–पु. (सं.) रमण.

रौनाई–स्त्री. (सं.) सरदारी

रौनक–स्त्री. (अ.) १ रूप. २ कांति; चमक; तेज. ३ प्रफुल्लता; टवटवी. ४ शोभा.

रौनी–स्त्री. (सं.) रमणी.

रौरा-रौला–पु. १ हुल्लड. २ दंगा-मस्ती.

रौरा-सर्व. आपला (बहुमानार्थी).

रौराना-क्रि.स. (सं.) बकणें; प्रलाप करणें.

रौरे-सर्व. (सं.) आपण(बहुमानार्थी).

रौलि-स्त्री. थप्पड.

रौशन-वि. रोशन पहा.

रौस-स्त्री. (फा.) १ गति; चाल. २ चालचलणूक. ३ बागेंतील पाऊलवाट

ऱ्योरी-स्त्री. (सं.) रेवडी.

ल

लंक-स्त्री. (सं.) कंबर.

लंकाल-पु. सिंह.

लंगड-पु. (फा.) लंगर;

लंगड-लँगडा-वि. (सं.) लंगडा.

लँगड़ाना-क्रि. अ. लंगडणें.

लंगर-पु. (फा.) १ जहाजाचा नांगर. २ लोढणें. ३ साखळदंड. ४ लंगोट. ५ दोरखंड. ६ लंबक. ७ आश्रयस्थान. (क्वचित). ८ धांवदोरा. ९ गरिबांना वाटावयाचें जेवण. १० अन्नछत्र. ११ पाकशाळा.

लंगर-वि. (फा.) १ भारी; वजनदार. २ व्रात्य; खोडकर.

लंगरई-राई-स्त्री. (फा.) खोडकरपणा.

लंगरखाना-पु. (फा.) अन्नछत्र.

लँगराना-क्रि.अ. (सं.) लंगडणें.

लंगूर-पु. (सं.) १ वानर. २ वानराचें शेपूट.

लंघना-क्रि.अ. (सं.) ओलांडणें.

लंघना-स्त्री. (सं.) उपेक्षा.

लंड-वि. (सं.) मूर्ख.

लँडूरा-वि. (सं.) शेपूट तुटका.

लंतरानी-स्त्री. (अ.) शेखी.

लंपाक-वि. (सं.) लंपट.

लंबतडंग-वि. (सं.) ताडासारखा उंच.

लंबर-पु. (इं.) नंबर.

लंबा-वि. लांब.

लंबाई-स्त्री. **लंबान**-पु. (सं.) लांबी.

लंबिका-स्त्री. (सं.) गळ्याची घाटी.

लंबी-वि. स्त्री. लांब.

लंभन-पु. (सं.) १ ध्वनि. २ लांछन.

लऊकी-स्त्री. (सं.) दूध भोपळा.

लकड़बग्घा-पु. (सं.) तरस.

लकड़हारा-पु. (सं.) लाकूड तोडया.

लकड़ा-पु. (सं.) लांकडाचा ओंडका.

लकड़ी-लकरी-स्त्री. (सं.) १ लांकूड. २ जाळण्याचें लाकूड. ३ छडी; लाठी.

लक़ब–पु. (अ.) १ पदवी; किताब. २ उपनांव.

लक़वा–पु. (अ.) अर्धांग वायु.

लकसी–स्त्री. (सं.) फळें तोडण्याची आंकडी.

लकीर–स्त्री. (सं.) १ रेघ; लकेर. २ पंक्ति.

लकुट-लकुटी–स्त्री. (सं.) लाठी; काठी.

लक्कड–पु. (सं.) लांकडाचा ओंडका.

लक्का–पु. (अ.) एक जातीचें कबूतर.

लक्खी–वि. (सं.) लाखेसारखा.

लक्खा–पु. (सं.) लाखोपति.

लक्त–वि. (सं.) लाल; तांबडा.

लखना–क्रि.स. (सं.) १ ताडणें; अनुमान करणें. २ पाहणें.

लख़लख़ा–पु. (फा.) सुगंधि द्रव्य.

लखलुट–वि. (सं.) उधळ्या.

लखाउ-लखाऊ–पु. (सं.) १ खूण; चिन्ह. २ खुणेची वस्तु.

लखाना–क्रि.अ. (सं.) नजरेस पडणें.

लखाना–क्रि.स. (सं.) १ दाखविणें. २ समजाविणें.

लखाव–पु. लखाऊ पहा.

लखिया-लखुआ–पु. (सं.) प्रेक्षक.

लखुआ-लखुवा–पु. (सं.) लाल तोंडाचा वानर.

लखेरा–पु. (सं.) लाखेच्या बांगडया करणारा.

लखोट-ठ–लकुट पहा.

लखौट–-स्त्री. (सं.) लाखेच्या बांगडया.

लखौटा–पु. (सं.) १ चंदन केशराचें उटणें २ कुंकवाची पेटी. ३ लिखावट पहा.

लखौरी–स्त्री. १ भुंग्याच्या मादीचें घर. २ जुन्या तऱ्हेची खापरी वीट. ३ देवाला वहाण्याची लाखोली (लक्ष दूर्वा, फुलें इ.).

लग–क्रिवि. (सं.) १ पर्यंत. २ निकट; समीप.

लग–स्त्री. (सं.) प्रेम.

लग–अव्य. करितां; साठीं.

लगढग–क्रिवि. लगभग पहा.

लगदी–स्त्री. जाडजूड दुपटें (हगोलें)

लगन–स्त्री. (सं.) १ कांहीं विशिष्ट गोष्टींकडे मन लागणें. २ प्रेम. ३ संबध.

लगन–पु. (सं.) १ विवाह मुहूर्त. २ लग्नाचा मोसम. ३ लग्न.

लगन–पु. (फा.) १ मेणबत्ती ठेवण्याची तांब्यापितळेची थाळी. २

थाळी वा परात. ३ मुसलमानांतील विवाहाच्या वेळचा एक विधि.

लगना-क्रि.अ. (सं.) लागणें.

लगनि-स्त्री. (सं.) लगन पहा.

लगभग-क्रिवि. (सं.) प्राय: बहुतेक, जवळजवळ.

लगर-पु. एक शिकारी पक्षी.

लगलग-वि. (अ.) अतिशय हडकुळा; कृश; अतिसुकुमार.

लगव-वि. (अ.) १ असत्य. २ व्यर्थ; निरर्थक.

लगवाना-क्रि.स. (सं.) लाववीणें.

लगवार-पु. (सं.) उपपति; जार.

लगहर-पु. (सं.) पासंग असलेला तराजू.

लगातार-क्रिवि. (सं.) एकसारखें; लागोपाठ; निरंतर.

लगान-पु. (सं.) १ कर; महसूल. २ लावण्याची किंवा लागण्याची क्रिया. ३ ओझें टेकण्याची जागा. ४ नावेचा धक्का.

लगाना-क्रि.स. (सं.) १ लावणें. २ दूध काढणें.

लगार-स्त्री. (सं.) १ रतीब. २ क्रम. ३ प्रेम; प्रीति. ४ अतिशय परिचित. ५ हेर; गुप्त दूत.

लगालगी-स्त्री. (सं.) १ प्रेम. २ संबंध; मेळ.

लगाव-लगावन-पु. (सं.) संबंध.

लगावट-स्त्री. (सं.) १ संबंध. २ प्रेम.

लगावना-क्रि.स. लगाना पहा

लगि-क्रि.वि. (सं.) १ पर्यंत. २ निकट; जवळ.

लगि-अव्य. (सं.) १ बरोबर; सह. २ करितां

लगी-स्त्री. लग्गी पहा.

लगु-अव्य. लग पहा.

लगुड-पु. (सं.) १ लाठी; दंडा. २ लाल कण्हेर. ३ लोखंडाची कांब.

लगुवा-पु. (सं.) पाठीमागें लागणारा.

लगूर-लगूल-स्त्री. (सं.) शेपूट.

लगे-अव्य. लग पहा.

लगेलगे-पु. वानर.

लग्गत-स्त्री. लागत पहा.

लग्गा-लग्घा-पु. (सं.) १ कार्यारंभ. २ लांब बांबू. ३आकडी लावलेला लांब बांबू.

लग्गी-लग्गी-स्त्री. (सं.) लांब बांबू.

लग्घड़-पु. १ ससाणा. २ एक जातीचा चित्ता.

लच-लचक-स्त्री. (सं.) १ लचक. मुरका. २ लवचीकपणा.

लचकना-लचना-क्रि.अ. (अनु.) १ वांकणें; लवणें. ३ मुरडणे; लचकणें.

लचकनि-स्त्री. (अनु.) १ लवचिकपणा. २ लचक पहा.

लचकाना-क्रि.स. (अनु.) वांकविणें.

लचकीला-वि. (अनु.) लवचिक.

लचन-नि-स्त्री. लचक पहा.

लचार-वि. लाचार पहा.

लचारी-स्त्री. लाचारी पहा.

लचारी-स्त्री. १ मोठ्या व्यक्तीस गरिबानें दिलेला नजराणा. २ एक गीतप्रकार. ३ एक प्रकारचें लोणचें.

लचुई-स्त्री. मैद्याची पुरी.

लच्छ-पु. (सं.) १ बहाणा; ढोंग. २ लक्ष्य; निशाण. ३ एक लक्ष; लाख.

लच्छ-स्त्री. (सं.) लक्ष्मी.

लच्छा-पु. (अनु.) १ गोंडा; झुबका. २ जुडगा. ३ लगदा. ४ एक मिठाई. ५ एक दागिना.

लच्छि-स्त्री. (सं.) लक्ष्मी.

लच्छित-वि. (सं.) १ पाहिलेला. २ चिन्हित. ३ लक्षणयुक्त.

लच्छिनाथ-पु. (सं.) विष्णु.

लच्छी-स्त्री. (सं.) लक्ष्मी.

लच्छी-स्त्री. (अनु.) सुताची लडी.

४३

लच्छेदार-वि. (अनु.+फा.) १ दोरेदोरे असलेला. २ गोंडेदार. ३ गुंतागुंतीचें विनोदी (बोलणें).

लछन-पु. (सं.) लक्ष्मण.

लछना-क्रि. अ. लखना पहा.

लजना-क्रि अ. (सं.) लाजणें.

लजाधुर-वि. (सं.) लाजाळू.

लजाधुर--लजारू--लजालू-पु. (सं.) लाजाळूचें झाड.

लजाना-क्रि.अ. क्रि.स. (सं.) १ लाजणें. २ लाजविणें.

लजीज़-वि. (अ.) स्वादिष्ट; लज्जतदार.

लजोर--लजीला--वि. (सं.) लाजाळू.

लजूरी-स्त्री. (सं.) रहाटाची दोरी.

लजोहा-लजौहा-वि.(सं.)शर्मिला; लज्जाशील; लाजाळू.

लज्जत-स्त्री. (अ.) स्वाद; लज्जत; मजा.

लज्जरी-स्त्री. (सं.) लाजाळूचें झाड.

लट-स्त्री. (सं.) १ केसाची बट. २ केसांमध्यें पडलेल्या जटा. ३ जंत. ४ आगीची ज्वाला.

लटक-स्त्री. (सं.) १ हावभाव; अंगविक्षेप. २ मुरगळा; लचक;

झुकाव. ३ लटकणें. ४ उताराची जमीन.

लटकन-स्त्री. (सं.) १ लटकणें. २ लटकलेली वस्तु. ३ हावभाव; मुरडणें. ४ नाकाच्या मधल्या पाळींत घालण्याचा दागिना. ५ शिरपेचावर रुळणारा मोत्यांचा झुबका.

लटकना-क्रि.अ.(सं.) १ लटकणें; लोंबकळणें. २ झुकणें.

लटकहर-पु. तेली

लटका-पु. (सं.) १ चाल; ढब; तऱ्हा. २ डाव. ३ हावभाव. ४ पुन्हा पुन्हा एकादा शब्द बोलण्याची लकब. ५ एकादा रोग बरा करण्याची अगदीं सोपी युक्ति. ६ एक गीत प्रकार.

लटकाना-क्रि.स. (सं.) लटकविणें.

लटना-क्रि.अ. (सं.) १ थकल्यानें गळून पडणें. २ शिथिल होणें. ३ ढिलें पडणें. ४ लालचावणें. ५ अनुरक्त होणें.

लटपट-लटपटा-वि. (सं.) १ लटपटणारा. २ लटपटीत; ढिला. ३ अस्पष्ट शब्द; अडखळणारा शब्द. ४ क्रमरहित; अस्ताव्यस्त. ५ अशक्त; गळलेला. ६ अगदीं पातळ नाहीं व अगदीं घट्ट नाहीं असा. ७ सुरकुतलेला; कुसकरलेला.

लटपटान-स्त्री. (सं.) १ ठुमकत मुरडत चालणें. २ लटपटणें; अडखळणें.

लटपटाना-क्रि.अ. (सं.) १ लटपटणें. २ अडखळून पडणें.

लटा-वि. (सं.) १ लंपट; लोलूप. २ लुच्चा. ३ तुच्छ; हीन. ४ पतित; पडलेला. ५ खराब.

लटापटी-स्त्री. (सं.) १ लटपटणें; २ लढाई; झगडा.

लटापाट-वि. (सं.) मोहित; मुग्ध.

लटिया-स्त्री. (अनु.) सुताची लड.

लटी-स्त्री. (सं.) १ वाईट गोष्ट. २ खोटी गोष्ट.

लटी-स्त्री. १ भिक्षिण. २ वेश्या.

लटुआ-लटु-पु. लट्टू पहा.

लटुरी-लटूरी-स्त्री. केसांची बट.

लट्ट-पु. (सं.) दुर्जन.

लट्टपट्ट-वि. लथपथ.

लट्टू-पु. (सं.) लांकडी भोवरा.

लट्टूहोना-मोहित होणें.

लट्ठ-पु. (सं.) मोठा सोटा.

लट्ठबाज-पु.(सं +फा.) लाठीबाज.

लट्ठर-वि. (सं.) कठोर; कर्कश.

लट्ठा-पु.(सं.) १ लांकडाचा वासा. २ कडीपाटाची कडी. ३ लांकडी खांब. ४ साडेपांच हातांचें जमिनीचें माप. ५ एक जाडेंभरडें कापड. ६ तुळई.

लट्ठाबंदी-स्त्री. (सं.+फा.) जमिनीची मोजणी.

लठ-पु. (सं.) लठ्ठ पहा.

लठियल-पु. (सं.) लाठीबाज.

लठिया-स्त्री. (सं.) लाठी; दंडा.

लठैत-पु. (सं.) लाठीबाज.

लड़ंत-स्त्री. (सं.) लढाई.

लड़-स्त्री. (सं.) १ माला; लड. २ दोरीचा एक तुकडा. ३ पंक्ति; ओळ.

लड़कई-स्त्री. (सं.) १ बाल्यावस्था. २ पोरकटपणा ३ खेळकरपणा.

लडकखेल-पु. (सं.) पोरखेळ (सोपें काम).

लड़का-पु. (सं.) १ बालक. २ पुत्र; मुलगा.

लड़काबाला-पु. (सं.) १ पोरवडा; संतति. २ बायका मुलें वगैरे.

लड़किनी-लडकी-स्त्री. (सं.) १ बालिका. २ पुत्री; कन्या.

लड़कीवाला-पु. (सं.+फा.) लग्नामध्यें मुलीकडील मनुष्य.

लड़कौरी-स्त्री. (सं.) तान्हें मूल असलेली (स्त्री.).

लड़खड़ाना-क्रिअ. (सं.) १ अडखळणें. २ अडखळून पडणें.

लड़ना-क्रि.अ. (सं.) १ लढणें. २ हुज्जत करणें. ३ टक्कर खाणें. ४ मनाप्रमाणें घडून येणें. ५ दंश करणें. ६ संयुक्त होणें; भिडणें.

लडबडाना-क्रि. (अ.) लडखडाना पहा.

लडबावर-लडबावरा-ला-लडबौरा-वि. (सं.) १ पोरकट. २ आडाणी. ३ मूर्ख.

लडाई-स्त्री. (सं.) लढाई.

लडाका-वि. (सं.) १ लढवैय्या. २ भांडखोर.

लडाकू-वि. (सं.) १ लढाइच्या उपयोगी. २ लडाका पहा.

लडाना-क्रि.अ. (सं.) १ लढविणें. २ लाड करणें.

लडायता-वि. लडैता पहा.

लडी-स्त्री. (सं.) लड; लढी.

लडुआ-वा-पु. (सं.) लाडू.

लडैता-वि. (सं.) १ लाडका. २ लाडावलेला; हट्टी. ३ प्रिय; प्यारा. ४ योद्धा.

लड्डू-पु. (सं.) लाडू.

लड्यामा-क्रि.स. (सं.) लाड करणें.

लढंत-पु. (सं.) कुस्तीचा एक पेंच.

लढा-लढिया-पु. बैलगाडी.

लत-स्त्री. (सं.) वाईट खोड.

लतखोर-रा-वि. १ लाथाखाऊ. २ नीच. ३ दास; गुलाम. ४ दाराची चौकट. ५ पायपुसणें.

लतडी-लतरी-स्त्री. (सं.) एक प्रकारचें पायतण.

लतपत-वि. लथपथ पहा.

लतमर्दन-स्त्री. (सं.) पायांनी तुडविणें.

लतर-स्त्री. (सं.) वेल.

लतहा-वि. (सं.) लाथ मारणारा.

लताडना-क्रि.स. (सं.) १ लाथाडणें; तुडविणें. २ लाथा मारणे. ३ हैराण करणें. ४ अंगावर पाय देणें (अंग चेपण्याकरितां).

लतापता-पु. (सं.) १ झाडपाला. २ झाडापाल्याचें औषध.

लतियर-यल-वि. लाथा खाणारा.

लतियाना-क्रि.स. (सं.) १ पायांनीं तुडविणें; तिंबणें- २ लाथा मारणें.

लतिहर-हल-वि. लतियर पहा.

लतीफ-वि. (अ.) १ मज़ेदार; सुस्वादु. २ सुंदर; मनोहर.

लतीफा-पु. (अ.) १ हास्यरसपूर्ण लहान कथा. २ चुटका. ३ चमत्कार पूर्ण गोष्ट; अजब गोष्ट.

लत्ता-पु. (सं.) १ फाटका कपडा. २ कपडयाचा तुकडा. ३ कपडा.

लत्ती-स्त्री.(सं.) १ लाथ २ कापडाची पट्टी; चिंधी. ३ पतंगाची शेपटी.

लथपथ-वि. (अनु.) भिजून थबथबीत झालेला. ३ चिखलानें बरबटलेला.

लथाड-स्त्री. (अनु.) १ जमिनीवर लोळविणें. २ पराजय. ३ नुकसान. ४ शिवीगाळ.

लथाडना-लथेडना-क्रि. (सं.) १ चिखल इ. त बरबटविणें. २ जमिनीवर लोळविणें. ३ चीत करणें. ४ थकविणें; हैराण करणें.

लदना-क्रि.अ. (सं.) १ लादलें जाणें. २ आच्छादलें जाणें. ३ तुरुंगांत जाणें. ४ मरणें.

लदलद-क्रिवि. (अनु.) बदबद आवाज.

लदुवा-लद्दू-वि. (सं.) ओझें वहाणारा.

लद्दड़-वि. (सं.) आळशी; सुस्त.

लद्धना-क्रि.स. (सं.) प्राप्त करणें; मिळणें; भेटणें.

लप-पु. १ लपलप आवाज. २ ओंजळ.

लपक-स्त्री. (अनु.) १ ज्वाळा. २ चमक; कांति. ३ गति; वेग.

लपकना-क्रि.अ (अनु.) १ झटकन पळणें. २ झटपट जाणें. ३ तुटून पडणें; हल्ला करणें. ४ झटकन हातानें झडप मारणें;

लपकी-स्त्री. (अनु.) सरळ शिलाई.

लपझप-वि. (अनु.) १ चपळ. २ अधीर.

लपट-स्त्री. (सं.) १ आगीची ज्वाळा. २ आंच. ३ सुवासाची झुळुक. ४ वास; गंध.

लपटना-लपटाना-क्रि.स. (सं.) १ आलिंगन करणें. २ संलग्न होणें; चिकटणें. ३ घेरलें जाणें; लपेटलें जाणें. ४ रत होणें.

लपटा-पु. १ गिरगिट; लगदा. २ कढी. ३ लापशी. ४ खळ; लई.

लपटाना-क्रि.स. (सं.) १ घेरणें; लपेटणें. २ आलिंगन करणें. ३ संलग्न करणें. ४ गुंतविणें.

लपन-पु. (सं.) १ मुख. २ भाषण; कथन.

लपना-क्रि.अ. (अनु.) १ लवणें; लपणें. २ झुकणें. ३ लालचावणें.

लपलपाना-क्रि.अ. (अनु.) लपलप करणें.

लपसी-स्त्री. (सं.) लापशी.

लपाना-क्रि.स. (अनु.) वेताची छडी तरवार इ. लपलप हलविणें.

लपित-वि. (सं.) कथित.

लपेट-लपेटन-स्त्री. १ वेढा; वेष्टण. २ पीळ. ३ घेर. ४ गुंतागुंत. ५ पकड; बंधन.

लपेटन-पु. (सं.) वेष्टण; वेढण्याची वस्तु.

लपेटना-क्रि.स. (सं.) लपेटणें; गुंडाळणें.

लपेटवाँ-वि. (सं.) १ लपेटलेला. २ गुप्त; गूढ. ३ आढ्यावेढयांचा; गुंतागुंतीचा.

लपेटा-पु. (सं.) लपेट पहा.

लप्पड-पु. थप्पड.

लफंगा-वि. (फा.) लफंगा; चोर.

लफना-क्रि.अ. लपना पहा.

लफलफानि-स्त्री. लपलपाना पहा.

लफ्ज़-पु. (अ.) १ शब्द. २ बोलणें.

लब-पु. (फा.) ओठ.

लबझना-क्रि.अ. गुंतणें; फसणें.

लबड्धोधों-स्त्री. १ खोटा गोंधळ व आरडाओरडा. २ अव्यवस्था;

गोंधळ; अनीति. ४ लपवालपवी; थापा.

लबड़ना-क्रि.अ. (सं.) १ खोटें बोलणें; लबाडी करणें. २ थाप ठोकणें.

लबदा-पु. ओबडधोबड सोटा.

लबदी-स्त्री. शिमटी; छडी.

लबनी-स्त्री. १ ताडीचें मडकें. २ डाव; ओघराळें.

लबरा-वि. (सं.) १ खोटाडया. २ थापाडया.

लबरी-वि. स्त्री. (सं.) खोटें बोलणारी; लबाड स्त्री.

लबलहका-वि. १ अतिशय लोभी; लालचावलेला. २ कारण नसतां वस्तूंना हात लावणारा.

लबादा-पु. (फा.) एक प्रकारचा अंगरखा.

लबार-वि. (सं.) लबाड; खोटें बोलणारा.

लबारी-स्त्री. (सं.) लबाडी.

लबारी-वि. (सं.) चुगलखोर; लबाड.

लबालब-क्रिवि. (फा.) काठोकांठ.

लबेद-पु. (सं.) वैदिक नव्हे; लौकिक.

लबेदा-पु. (सं.) मोठा सोटा.

लब्धप्रतिष्ठित-वि. (सं.) प्रतिष्ठित; सन्माननीय.

लब्धांक-पु. (सं.) गणिताचें उत्तर.

लब्धि-स्त्री. (सं.) १ प्राप्ति. २ लब्धांक पहा.

लमक-पु (सं.) १ जार; उपपति. २ लंपट

लमकना-क्रिस. (सं.) १ लपकना पहा. २ उत्कंठित होणें.

लमगोडा-पु. (सं.) लांबटांग्या.

लमघिचा-वि. (सं.) उंच मानेचा.

लमछड-पु. (सं.) १ भाला; बरची. २ एक प्रकारची बंदूक.

लमछड-वि. (सं.) सडपातळ; उंच.

लमटंगा-वि. लांबटांग्या.

लमतडंग-वि. (सं.) उंचा पुरा.

लमाना-क्रि. स. क्रि. अ. १ लांब करणें. २ दूर निघून जाणें; लांब जाणें.

लय-पु. (सं.)१ प्रवेश; घुसणें. २ विलीन होणें. ३ प्रेम; अनुराग. ४ प्रलय. ५ विनाश; लोप. ६ मूर्च्छा. ७ स्थैर्य. ८ गाण्यामध्यें वाद्यांच्या सुरांचा मेळ.

लय-स्त्री. (सं.) १ गाण्याचा सूर. २ गाणें म्हणण्याची ढब. ३ संगीतांतील सम.

लर-स्त्री. लड पहा.

लरकई-स्त्री. (सं.) लरकाई; लडकाई पहा. बालपण.

लरकना-क्रि.अ (सं.) १ लटकणें; झुकणें. ३ तुटून खालीं कोसळणें.

लरका-पु. (सं.) लडका; मुलगा.

लरकाना-क्रि.स. (सं.) १ लटकाविणें. २ खालीं खेचणें. ३ झुकविणें.

लरकिनी-स्त्री. (सं.) मुलगी.

लरखरना--लरखराना --लडखडाना पहा.

लरखरनि-स्त्री. डळमळितपणा.

लरज़ना-क्रि.अ. (फा.) १ हलणें; कांपणें. २ भीणें.

लरज़ा-पु. (फा.) १ भूकंप. २ थरकांप; कंप. ३ थंडीताप; हुडहुडी.

लरझर-वि. ओसंडणारा.

लरना-क्रि.अ (सं.) लढणें.

लरनि-स्त्री. (सं.) १ युद्ध; लढाई. २ लढण्याची पद्धति.

लराई-स्त्री. लढाई.

लराक-वि. लढाका पहा.

लरिकई-स्त्री. लरकई पहा.

लरिक--सलोरी--स्त्री. मुलांचें खेळणें.

लरिका-पु. (सं.) मुलगा.

लरी-स्त्री. (सं.) लड.

ललक-स्त्री. (सं.) तीव्र इच्छा.

ललचना-क्रि अ. (सं.) १ लालच करणें; इच्छा करणें. २ मोहित करणें.

ललचाना-क्रि.स. क्रि अ. १ लालूच उत्पन्न करणें. २ मोहित करणें. ३ ललचावणें. ४ मोहित होणें.

ललचौहाँ-वि. (सं) लालची.

ललन-पु. (सं.) १ लाडका मुलगा. २ बालक. ३ प्रिय पति. ४ क्रीडा.

ललना-स्त्री. (सं.) १ ललना; स्त्री. २ जीभ.

लला-पु. (सं.) १ लाडका मुलगा. २ बालक. ३ प्रिय पति.

ललाना-क्रि.अ. (सं.) लालचावणें.

ललाम-वि. (सं.) १ सुंदर; रमणीय. २ तांबडा. ३ श्रेष्ठ; मोठा.

ललाम-पु. (सं.) २ दागिना. २ रत्न. ३ चिन्ह. ४ ध्वज. ५ आयाळ. ६ प्रभाव.

ललामी-स्त्री. (सं.) १ लाली. २ सौंदर्य.

ललित-वि. (सं.) १ सुंदर. २ प्रिय; प्यारा. ३ हालताडोलता.

ललितई-ललिताई-स्त्री; सौंदर्य.

ललिया-पु. (सं.) लाल रंगाचा बैल.

लली-स्त्री. (सं.) १ लाडकी. २ प्रेयसी.

ललौहाँ-वि. (सं.) लालसर.

लल्ला-पु. (सं.) लाडका मुलगा.

लल्लो-स्त्री. (सं.) जीभ.

लल्लोचप्पो-लल्लोपत्तो-स्त्री. खुशामती बोलणें.

लव-पु. (सं.) लव सर्व अर्थ मराठी प्रमाणें.

लवण-वि. (सं.) १ खारट. २ लावण्ययुक्त; सुंदर.

लवन-पु. (सं.) १ कापणें. २ कापणी. ३ कापण्याची मजुरी.

लवना-क्रि.स, (सं.) कापलेलें पीक एकत्र करणें.

लवनाई-वि. लोना पहा.

लवनाई-स्त्री. (सं.) लावण्य.

लवनि-नी-स्त्री. (सं.) १ कापणी. २ कापणीबद्दल मिळणारें धान्य.

लवनी-स्त्री. (सं.) शिताफळ.

लवर-स्त्री. (सं.) आगीची ज्वाला.

लवलीन-वि. (सं.) तन्मय; तल्लीन.

लवहर-पु. जुळीं मुलें.

लवा-पु. (सं.) १ लाही. २ लावा पक्षी.

लवाई-स्त्री. नुकतीच व्यालेली गाय.

लवाई-स्त्री (सं.) १ कापणी. २ कापणीची मजूरी.

लवाजमा-पु. (अ) लवाजमा.

लवासी-वि. (सं.) १ गप्पीदास. २ लंपट.

लशकर-पु. (फा.) १ फौज; लष्कर. २ नौदलांतील नौकर. ३ छावणी.

लषन-पु. लखन पहा.

लष्छन-पु. लक्खन पहा.

लस-पु. (सं.) १ चिकटण्याचा गुणधर्म. २ गोंद. ३ आकर्षण; फायद्याची गोष्ट.

लसक-पु. (सं.) नर्तक.

लसदार-वि. (सं.+फा.) चिकट.

लसना-क्रि.स. (सं;) चिकटविणें.

लसना-क्रि अ. (सं.) १ शोभणें. २ विराजणें; विद्यमान होणें.

लसनि-स्त्री. (सं.) १ विद्यमानता. २ शोभा; छटा.

लसम-वि. दूषित; चोखा नव्हे.

लसदार-वि. (सं.+फा.) चिकट; चिपचिपा.

लसिका-स्त्री. (सं.) लाळ; थुंकी.

लसी-स्त्री. (सं.) १ चिकटपणा. २ २ आकर्षण (फायद्याची बाब). ३ संबंध; मैत्री ४ दूध व पाणी मिसळलेलें सरबत; लस्सी.

लसीका-स्त्री. (सं.) १ लस. २ लाळ.

लसीला-वि. (सं.) १ चिकटणारा. २ सुंदर; शोभायुक्त.

लसुनिया-पु. लहसुनिया पहा.

लस्टम-पस्टम-क्रिवि. १ धीरे-धीरे. २ काहीबाही करून; कसेंतरी.

लस्त-वि. १ क्रीडित. २ शोभायुक्त; सजविलेला. ३ थकलेला. ४ अशक्त.

लस्तक-पु. (सं.) धनुष्याची मूठ.

लहँगा-पु. (सं.) लहंगा; परकर.

लहकना-क्रि.अ. (सं.) १ डुलणें; झुलणें. २ हवा सुटणें. २ आग भडकणें; पसरणें. ४ उत्सुकतेनें पुढें होणें. उत्कंठित होणें.

लहकाना-क्रि.स. (सं.) १ झोके देणें; हेलकावणें. २ पुढें सरण्यास प्रोत्साहन देणें. ३ एकाद्याच्या विरुद्ध एकाद्यास भडकवून देणें.

लहकौर-पु. **लहकौरी**-स्त्री. लग्नामध्यें घास देण्याचा विधि.

लहज़ा-पु. (अ.) १ गाण्याची वा बोलण्याची ढब; स्वर. २ पळ; क्षण.

लहटना-क्रि.अ. परचना पहा.

लहनदार-पु. (सं.) सावकार.

लहना-क्रि अ. (सं.) १ प्राप्त करणें; मिळविणें. २ कापणें; छेदणें. ३ तासणें.

लहना-पु. (सं.) १ देणें असलेले पैसे देणें. २ येणें असलेले पैसे. ३ भाग्य; नशीब.

लहनाबही-स्त्री. (सं.) कर्जाची खातेवही.

लहनी-स्त्री. (सं.) १ प्राप्ति. २ फळ. ३ तांबटाचें एक हत्यार.

लहमा-पु. (अ.) क्षण; पळ

लहर-स्त्री. (सं.) १ पाण्याची लाट; लहर. २ लहर; मनोवेग. ३ आवाजाची लकेर. ४ वक्ररेषा. ५ सुवासाची झुळुक.

लहरदार-वि.(सं.+फा.) वेडावांकडा.

लहरा-पु. (सं.) १ लहर; तरंग. २ आनंद; मौज. ३ वाद्यावर वाजविलेले गाण्याचे सुरवातीचे बोल; लहरा.

लहराना-क्रि.अ. (सं.) १ हेलकावे खाणें. २ उल्हासित होणें. ३ उत्कंठित होणें. ४ ज्वाळा भडकणें. ५ शोभित होणें.

लहराना-क्रिस. (सं.) फडफडविणें.

लहरि-स्त्री. लहर पहा.

लहरिया-पु. (सं.) १ वक्र रेघारेघांचें. २ लहरदार रेघांचें कापड. ३ जरीच्या कापडाच्या काठावर काढलेली वेल.

लहरी-स्त्री. (सं.) लहर; तरंग.

लहरी-वि. (सं.) लहरी

लहलह-वि. (सं.) १ रसभरित; रसानें डबडबलेला. २ आनंदानें खुललेला.

लहलहा-वि. (सं.) **लहलही**-वि. स्त्री. १ धष्टपुष्ट. २ पाना फुलांनी भरलेला. लहलह पहा.

लहलहाना-क्रि.अ. (सं.) १ पाना फुलांनी शोभित होणें. २ टवटवीत होणें.

लहसुन-पु. (सं.) लसूण.

लहसुनिया-पु. (सं.) एक रत्न.

लहा-पु. लाह पहा.

लहालह-वि. लहालहा पहा.

लहालोट-वि. (सं.) १ हंसण्यांत दंग. २ आनंदांत मग्न. ३ प्रेममग्न.

लहि-अव्य. (गं.) पर्यंत.

लहु-अव्य. लौं पहा.

लहुरा-दि. (सं.) लहान; कनिष्ठ.

लहुरी-वि. स्त्री. लहान; छोटी.

लहू-पु. (सं.) रक्त.

लहेरा-पु. (सं.) १ रेशीम रंगविणारी एक जात. २ लाखेचा पक्का रंग चढविणारा. ३ पक्का रंग देणारा.

लहेरा-पु. एक वृक्ष.

लाँक-स्त्री. (सं.) १ नुकतेंच कापलेलें पीक. २ भुसा. ३ कमर. ४ परिमाण.

लाँग-स्त्री. (सं.) धोतराचा काचा.

लाँगडा-पु. (सं.) हनुमान.

लाँघना-क्रि.स. (सं.) ओलांडणें.

लाँच-स्त्री. लांच.

लाँबा-वि. लंबा पहा.

लाइ-पु. (सं.) अग्नि.

लाइची-स्त्री. (सं.) वेलची.

लाई-स्त्री. (सं.) १ लाही. २ चुगली.

लाऊ-पु. भोपळा.

लाकडी-स्त्री. (सं.) लकडी पहा.

लाखना-क्रि.अ. (सं.) लाखेनें भोंक बंद करणें.

लाखना-क्रि.स. (सं.) लक्ष देणें; समजून घेणें.

लाखा-पु. (सं.) १ ओठाला लावण्याचा रंग. २ एक गव्हाचा रोग.

लाखिराज-वि. (अ.) बिन कराची जमीन.

लाखी-पु. (सं.) लाखी रंग.

लाग-पु. (सं.) १ लागाबांधा; संबंध. २ प्रेम. ३ मनाची तत्परता. ४ युक्ति; उपाय. ५ हातचलाखीचे प्रयोग. ६ चढाओढ; स्पर्धा. ७ वैर. वैमनस्य. ८ जादूटोणा. ९ विवाहसमयीं ब्राह्मण, न्हावी, धोबी इ.स मिळणारें ठराविक द्रव्य. १० भस्म. ११ रसद. १२ जमीन महसूल. १३ एक प्रकारचें नृत्य.

लागडॉट-स्त्री. १ वैमनस्य; वैर. २ चढाओढ.

लागत-स्त्री. (सं.) खरेदीची किंमत; एकाद्या वस्तूस तयार करण्यास लागलेला खर्च.

लागि-अव्य.(सं.) १ कारण; हेतु. २ करितां; खातीर.

लागू-वि. (सं.) लागू.

लागे-अव्य. (सं.) करितां; साठीं.

लाघव-पु. (सं.) १ लघुता. २ अल्पता. ३ हाताची सफाई: कौशल्य ४ नपुंसकता. ५ निरोगीपणा.

लाघव-अव्य. (सं.) सहज

लाघवी-स्त्री. (सं.) शीघ्रता.

लाचार-वि. (फा.) लाचार; विवश.

लाचार-क्रिवि. (फा.) विवश होऊन.

लाची-स्त्री. (सं.) वेलची.

लाचीदाना-पु. (सं.) साखरफुटाणे.

लाजवर्द-पु. एक किंमती निळसर दगड.

लाजबाब-वि. (फा.) १ बेजोड; अनुपम. २ निरुत्तर.

लाजा-स्त्री. (सं.) १ तांदूळ; चावल. २ लाह्या.

लाजिम-लाजिमी-वि. (अ.) १ उचित; वाजवी. २ जरूरीचें; आवश्यक.

लाट-पु. (इं.) १ लाट; गव्हर्नर. २ लाट (Lot).

लाट-पु. (सं.) १ जाडजूड व उंच खांब. २ एक अनुप्रास. ३ पाणी अडविण्याचा बांध.

लाटी-स्त्री. (अनु.) तोंडाला कोरड पडणे.

लाड़लड़ैता-लाडला-वि. (सं.) लाडका.

लाड़ा-पु. (सं.) नवरदेव.

लाडी-स्त्री. (सं.) वधु.

लाढ़िया-पु. दलाल.

लात-स्त्री. (सं.) लाथ.

लातर-स्त्री. (सं.) जुनें पादत्राण.

लाद-स्त्री. (सं.) १ पोट; उदर. २ आंतडें.

लादना-क्रि.स. (सं.) लादणें.

लादिया-पु. (सं.) ओझें वाहणारा.

लादी-स्त्री. (सं.) १ परटाचें कपड्याचें गाठोडें. २ मोठें गाठोडें. (जनावरावरून वाहून नेण्याचें).

लाधना-क्रि.स. (सं.) प्राप्त करणें.

लान-पु. (इं.) हिरवळ; लॉन (Lawn).

लानत-स्त्री. (अ.) धिक्कार.

लानती-पु. (अ.) झिडकारलेला; तिरस्कृत.

लाना-क्रि.अ. (सं.) आणणें.

लाना-क्रि.स. (सं.) १ आग लावणें. २ लावणें.

लाने-अव्य. करितां; साठीं.

लापता-वि. (अ.+सं.) नापत्ता.

लापरवा-वि. (अ.+फा.) 'बेपरवा.

लापसी-स्त्री. (सं.) लापशी.

लाबर-वि. लबाड.

लाभ-पु. (सं.) १ लाभ; फायदा. २ उपकार; भलाई. ३ प्राप्ति; लब्धि.

लाम-पु. (फा.) १ सेना. २ जन-समूह.

लाम-क्रिवि. (सं.) लांब; दूर.

लामा-वि. (सं.) लांब.

लामे-क्रिवि. (सं.) अंतरावर; दूर.

लाय-स्त्री. (सं.) १ ज्वाला. २ अग्नि.

लायक़-वि. (अ.) १ वाजवी; उचित; २ उपयुक्त. ३ लायक; योग्य. ४ समर्थ.

लायची-स्त्री. (सं) वेलची.

लायन-पु. (सं.) गहाण टाकलेली वस्तु.

लार-स्त्री. (सं.) १ लाळ. २ ओळ; पंगत. ३ चिकट पदार्थ; लसदार पदार्थ.

लार-क्रिवि. (सं.) बरोबर; मागोमाग.

लाल-पु. (सं.) १ लाडका सुलगा; पुत्र. ३ प्रिय व्यक्ति. ४ श्रीकृष्ण. ५ लाड. ६ लाळ. ७ एक पक्षी.

लाल-स्त्री. (सं.) इच्छा; अभिलाषा.

लाल-वि. (सं.) १ लाल; तांबडा. २ रागावलेला. ३ खेळांत प्रथम येणारा.

लाल-पु. (फा.) लाल (रत्न).

लाल-आलू-पु. (सं.) रताळें.

लालच-पु. (सं.) लोभ; लालूच.

लालचहा-लालची-वि. (सं.) लोभी; लालची.

लालटेन-स्त्री. (इं.) कंदील.

लालडी-पु. (सं.) एक दागिना.

लालना-क्रि.स. (सं.) लाड करणें.

लालपानी-पु. (सं.) दारू; मद्य.

लालबुझक्कड-पु. मतलबाप्रमाणें अर्थ करणारा.

लालमन-पु. (सं.) १ श्रीकृष्ण. २ लाल पोपट.

लालरी-स्त्री. लालडी पहा.

लालसिखी-पु. (सं.) कोंबडा.

लालसी-वि. (सं.) लालसा कर-णारा.

लाला-स्त्री. (सं.) लाळ; थुंकी.

लालायित-वि. (सं.) १ लाल-चावलेला. २ लाडावलेला.

लाली-स्त्री. (सं.) १ लाली; रक्तिमा. २ पत; अब्रू.

लाले-पु. (सं.) लालसा; इच्छा.

लाघ-पु. (सं.) १ एक पक्षी. २ लवंग.

लाव-स्त्री. (सं.) १ आग; आंच; अग्नि. २ रश्शी. ३ वस्तु गहाण ठेवून दिलेलें कर्ज.

लावनता-स्त्री. (सं.) लावण्य.

लावना-क्रि स. (सं.) १ आणणें. २ जाळणें; आग लावणें. ३ लावणें.

लावनि-स्त्री. (सं.) लावण्य.

लावनि-नी-स्त्री. लावणी.

लाव।बली-पु. (अ.) १ बेफिकीर. २ रिकाम टेकडा व भटक्या. ३ नास्तिक.

लावल्द्-वि. (अ.) निःसंतान.

लावा-पु. (सं.) १ लावा पक्षी. २ लाह्या.

लावा-पु. (इं.) लाव्हा.

लावापरछन-पु. (सं.) विवाहांतील एक रीति.

लावारिस-लावारिसी-पु. (अ.) १ बेवारशी. २ ज्याला कोणी पुढें वारस नाहीं असा मनुष्य.

लाविका-स्त्री. (सं.) लावी पक्षीण.

लाश-स्त्री. (फा.) मुडदा; शव.

लाष-पु. लाख.

लाषुक-पु. (सं.) लोभी.

लास-पु. (सं.) १ एक प्रकारचा नाच. २ मुरकणें; नखरा.

लासक-पु. (सं.) १ मोर २ नर्तक. ३ मडकें.

लास्रक-वि. (सं.) चमकणारा; चकचकीत

लासकी-स्त्री. (सं.) नर्तकी.

लासन-पु- (इं.) दोरखंड.

लासा-पु. (सं.) लसदार चिकट पदार्थ.

लासानी-वि. (अ.) अनुपम; बेजोड.

लासी-लास्य-पु. (सं.) १ नृत्य.

लासी-स्त्री. १ एक गव्हावरचा किडा. २ लसी व लस्सी पहा.

लाह-स्त्री. (सं.) लाख.

लाह-स्त्री. चमक; कांति; दीप्ति.

लाह-पु. (सं.) लाभ; फायदा.

लाही-स्त्री. (सं.) १ लाखेचा किडा. २ पिकांवरील एक किडा.

लाही-वि. लाखी.

लाही-स्त्री. मोहरी.

लाहु-पु. (सं.) नफा; फायदा.

लिए-अव्य. करितां; साठीं.

लिक्खाड-पु. (सं.) फर्डा लेखक.

लिक्षा-स्त्री. (सं.) लीख

लिखत-स्त्री. (सं.) १ लिखाण; लेख. २ दस्तऐवज.

लिखधार-पु. (सं.) १ लेखक. २ कारकून.

लिखन-स्त्री. (स.) १ लेख. २ भाग्यलेख.

लिखना-क्रि.अ. (सं.) लिहिणें.

लिखनी-स्त्री. (सं.) लेखणी

लिखवाई-लिखाई-स्त्री. (सं.) १ लेख. २ लेखन. ३ लिहिण्याची शैली. ४ लेखनाची मजुरी.

लिखाना-क्रि.स. (सं.) लिहविणें.

लिखापढी-स्त्री. (सं.) १ पत्र व्यवहार. २ लिहून ठेवणें; नोंद.

लिखावट-स्त्री. (सं.) १ लेखन; लेख. २ लेखनशैली.

लिगडी-स्त्री. अशक्त घोडी.

लिटाना-क्रि.स. (सं.) झोपविणें

लिट्ट-पु. गाकर; बाटी.

लिडार-पु. कोल्हा.

लिडार-वि. भित्रा.

लिडौरी-स्त्री. झोडल्यानंतर पेंढ्याला राहिलेलें धान्य.

लिपटना-क्रि.अ. (सं.) १ लपेटलें जाणें. २ गुंतणें; कार्यमग्न होणें. ३ मिठी मारणें; गळ्यांत पडणें. ४ चिकटणें.

लिपटाना-क्रि.स. (सं.) १ संलग्न करणें. २ जोडणें; चिकटविणें. ३ आलिंगिणें.

लिपडा-पु. कपडा.

लिपडा-वि. (सं.) खळीसारखा दाट व चिकट.

लिपना-क्रि.अ. (अ.) लिंपलें जाणें.

लिपवाना-क्रि-स. (सं.) लिंपविणें.

लिपाई-स्त्री. (सं.) लिंपण्याचें वा सारविण्याचें काम.

लिफाफा-पु. (फा.) १ लिफाफा. २ वरवरचा पोशाख. ३ वरवरचा देखावा. ४ दिखाऊ गोष्ट.

लिबडी-स्त्री. कपडालत्ता.

लिवारा-पु. (अ.) पोशाख; कपडा.

लिबि-स्त्री. (सं.) लिपि.

लियाकत-स्त्री. (अ.) १ योग्यता; २ लायकी. २ शील. ३ गुण.

लिलाट-लिलार-पु. (सं.) ललाट.

लिलारी-पु. (सं.) रंगारी.

लिलाही-वि. (सं.) लोभी.

लिवाना-क्रि.स. (सं.) १ घेवविणें. २ आणविणें.

लिवाल-पु. (सं.) घेणारा.

लिवैया-पु. (सं.) १ आणणारा. २ घेणारा.

लिसोडा-पु. (सं.) एक वृक्ष.

लिहाज़-पु. (अ.) १ कृपादृष्टि. २ संकोच. ३ पक्षपात. ४ अदबी. ५ लज्जा; शरम. ६ एखादी गोष्ट करीत

असतां तिच्या सर्व अंगोपांगांचा विचार.

लिहाडा-वि. १ नीच; वाह्यात. २ निकामी.

लिहाडी-स्त्री. उपहास.

लिहाफ़-पु. (अ.) जाड रजई.

लिक-स्त्री. (सं.) १ लकेर; रेघ. २ चाकोरी. ३ पायवाट. ४ नाव; यश. ५ रूढीचे नियम; प्रथा ६ बदनामी; कलंक. ७ गणना.

लीख-स्त्री. (सं.) ऊचें अंड; लीख.

लीचड-वि. १ सुस्त. २ देण्याघेण्यात ठीक नसलेला.

लीची-स्त्री. (चिनी) एक फळझाड.

लीझी-स्त्री. १ शरीरापासून सुटणारी कातडयाची मळी. २ रस काढल्यानंतरचा चोथा.

लीझी-वि. १ नीरस. २ निकामी.

लीद-स्त्री. लीद; लेंडी.

लीपना-क्रि स. (सं.) लिंपणें; सारविणें.

लील-वि. (सं.) निळा.

लीलना-क्रि.अ. (सं.) गिळणें.

लीली-वि.स्त्री. निळी.

लुंगा-पु. १ धान्य परण्याची एक पंजाबी रीत. २ लफंगा.

लुंगाडा-पु. लफंगा.

लुंज-वि. (सं.) १ लुला. २ वठलेला वृक्ष.

लुंठन-क्रि.स. (सं.) १ लुडकना पहा. २ लुटणें.

लुंड-पु. (सं.) १ चोर. २ शिर कापलेलें धड.

लुंडमुंड-वि. (सं.) १ हात पाय, व डोकें कापलेला. २ लंगडालुळा. ३ वठलेला वृक्ष. ४ गठडी वळलेला.

लुंडा-वि. (सं.) भंडा

लुंडा-पु. (सं.) सुताचा गुंडा.

लुंडियाना-क्रि.स. (सं.) गुंडाळी करणें.

लुंडी-स्त्री. (सं.) गुंडाळी.

लुंडी-वि.स्त्री. (सं.) पंख वा शेपूट झडलेली.

लुआठ-ठा-पु. (सं.) **लुआठी**-स्त्री. कोलीत.

लुआब-पु. (अ.) लिबलिबीत गर.

लुकंजन-पु. (सं.) एक दिव्य अंजन.

लुकंदर-वि. (सं.) लपणारा.

लुक-पु. (सं.) १ लुकण; पॉलीश. २ आगीची ज्वाळा.

लुकना-लुकाना-क्रि-अ. (सं.) लपणें.

लुक़मा-पु. (अ.) घास कवळ.

लुकाना-क्रि.स.क्रि.अ. १ लपविणें. २ लपणें.

लुकारी--स्त्री. (सं.) **लुकेठा**-पु. कोलीत.

लुक्क-पु (सं.) लुक पहा.

लुक्कायित-वि. (सं.) लपलेला; अदृश्य.

लुगडा-पु. **लुगडी**-स्त्री. १ वस्त्र; कपडा. २ ओढणी.

लुगदा-पु. **लुगदी**--स्त्री. लगदा; गोळा.

लुगरा-पु. (सं.) १ कपडा; वस्त्र. २ ओढणी. ३ जुनापुराणा कपडा.

लुगरा-वि. **लुगरी**-स्त्री. (सं.) १ पाठीमागें निंदा करणारा; चहाडखोर. ३ जुनें फाटकें लुगडें वा वस्त्र.

लुगाई-स्त्री. (सं.) स्त्री.

लुघड़ना-क्रि.अ. (सं.) लुढकना पहा.

लुचकना-क्रि.स. (सं.) हिसडणें.

लुचवाना-क्रि.स. (सं.) उपटविणें; उखडविणें.

लुचुई-स्त्री. (सं.) मैद्याची पुरी.

लुच्चा-वि. (सं.) १ दुसऱ्याची वस्तु हिसकून पळून जाणारा. २ कुमार्गी. ३ लुच्चा.

लुच्ची-वि.स्त्री. लुच्ची.

लुच्ची-स्त्री. लुचुई पहा.

लुटंत-स्त्री. (सं.) लूट.

लुटकना-क्रि.अ. लटकणें.

लुटना-क्रि.अ. (सं.) १ लुटलें जाणें. २ सर्वनाश होणें.

लुटाना-लुटावना-क्रि.स. (सं.) १ व्यर्थ व्यय करणें; उधळणें. २ वाटून टाकणें; लुटणें. ३ लुटून देणें.

लुटिया-स्त्री. (सं.) लहान लोटी.

लुटेरा-पु. (सं.) चोर; लुटारू.

लुठना-क्रि.स. (सं.) लोळणें.

लुडकना-लुढकना--लुढना-क्रि. अ. (सं.) घरंगळणें; गडगडणें.

लुंढियाना-क्रि. (सं.) तुरपाई करणें.

लुतरा-वि. चहाडखोर; लावालावी करणारा.

लुत्फ़-पु. (अ.) १ कृपा; दया; मेहेरबानी. २ उत्तमता. ३ मजा; आनंद. ४ स्वाद. ५ रुचकरपणा.

लुनना-क्रि.स. (सं) १ कापणी करणें. २ हटविणें; नष्ट करणें.

लुनाई-स्त्री. (सं.) लावण्य.

लुनरा-पु. (सं.) १ शेताची कापणी करणारा. २ भिठागरावर काम करणारी एक जात.

लुपना-क्रि.अ. (सं.) लपणें.

लुबरी-स्त्री. (अ.) तळाशीं बसलेला साका; बेरी.

लुबुध-वि. लुब्ध.

लुबुध-लुब्धक-पु. (सं.) शिकारी

लुब्बलुब्बाव-पु. (सं.) १ गर; मगज. २ सारांश; तत्त्व.

लुभाना-क्रि.अ. (सं.) लोभावणें.

लुभाना-क्रि.स. (सं.) लोभित करणें.

लुरकना-क्रि.अ. (सं.) लटकणें; लोंबकळणें.

लुरका-पु. लोलक; डूल.

लुरकी-स्त्री. कानांतील बाळी.

लुरना-क्रि.अ. (सं.) १ लोंबणें; लटकणें. २ झुकणें; लोंबकळणें. ३ एकदम येऊन पडणें. ४ लोभावणें; आकर्षित होणें.

लुरियाना-क्रि.अ. अंगावर अंग घासणें, प्रेम करणें.

लुरी-स्त्री. नुकतीच व्यालेली गाय.

लुलन-पु. (सं.) लोंबणें.

लुवार-स्त्री. तापलेल्या वाऱ्याची झळ.

लुहँगी-स्त्री. (सं.) लोखंडाची मूठ बसविलेली काठी वा लाठी.

लुहना-क्रि.अ. (सं.) लोभावणें.

लुहार-पु. (सं.) लोहार.

लुहारी-स्त्री. (सं.) १ लोहारीण. २ लोहारकाम.

लू-स्त्री. (सं.) गरम वाऱ्याची झळ.

लूक-स्त्री (सं.) १ आगीची ज्वाळा. २ कोलीत. ३ लू पहा. ४ उल्का.

लूकना-क्रि.अ (सं.) जाळणें; कोलीत लावणें.

लूका-पु. (सं.) १ आगीचा लोळ. २ कोलीत.

लूकी-स्त्री. (सं.) १ आगीची ठिणगी. २ कोलीत.

लूखा-वि. (सं.) वाळलेला; ओलावा नसलेला; रूक्ष.

लूगड़-पु. (सं.) १ कपडा; वस्त्र; २ ओढणी.

लूता-पु. (सं.) **लूती**-स्त्री. कोलीत.

लूनना-क्रि. (सं.) लुनना पहा.

लूम-पु. (सं.) शेपूट.

लूमड़ी-स्त्री. लोमड़ी पहा,

लूमना-क्रि.अ. (सं.) लोंबणें; लटकणें.

लूमर-वि. तरुण; जवान; वयांत आलेला.

लूरना-क्रि. (अ.) लुरना पहा.

लूला-वि. (सं.) लुळा.

लूलू-वि. मूर्ख.

लूह-लूहर-स्त्री. लू पहा.

लँगा-पु. लहँगा पहा.

लेंड-पु. (सं.) लेंडूक.

लेंडी-स्त्री. (सं.) लेंडी.

लेंडुआ-पु. एक खेळणें (वेडे वांकडें केलें तरी पुन्हां उठून बसणारें).

लेंहड़ा-पु. लेंढार; झुंड.

ले-अव्य. १ आरंभ होऊन; सुरू होऊन. २ पर्यंत; पावेतों.

ले-क्रि.स. (सं.) लेना पहा.

लेइ-अव्य. पर्यंत; पावेतो.

लेई-स्त्री. (सं.) १ लेह; अवलेह; चाटण. २ लापशी. ३ डकविण्याची खळ. ४ विटांच्या बांधकामाचा एक प्रकारचा चुना.

लेख-पु. (सं.) १ लेख. २ देव; देवता.

लेख-वि. (सं.) १ लिहिण्यायोग्य. २ हिशोबाच्या लायक; हिशब ठेवण्या जोगा.

लेखहार-पु. (सं.) चिठ्ठी नेणारा.

लेखा-पु. (सं.) १ गणना; हिशोब-ठिशोब. २ बरोबर अंदाज. ३ देण्या-घेण्याच्या हिशोबाचा तक्ता. ४ अनुमान; विचार; तर्क.

लेखा-स्त्री. (सं.) १ लिपि. २ रेघ; ओळ.

लेखाबही-स्त्री. (सं.) देण्याघेण्याची हिशोब वही.

लेज-स्त्री. (सं.) दोरी; रश्शी.

लेजुर-लेजुरी-स्त्री. (सं.) **लेजुरा**-पु. १ दोरी; रश्शी. २ रहाटाचा दोर.

लेट-स्त्री. चुनेगच्चीची गुळगुळीत जमीन.

लेटना-क्रि. अ. (सं.) १ झोपणें; आडवे होणें. २ जमीनीवर पडणें. ३ मरणें.

लेद-पु. एक होळीचें गीत.

लेद्वा-पु. एक प्रकारची काकडी.

लेन-पु. (सं.) १ घेणें; घेण्याची क्रिया. २ घेणें; येणें असलेली रक्कम.

लेनदार-पु. (सं.+फा.) सावकार.

लेनदेन-पु. (सं.) १ देणेंघेणें; व्यवहार. २ पैशाची देवाणघेवाण. ३ सावकारी.

लेना-क्रि.स. (सं.) घेणें सर्व अर्थ मराठी प्रमाणें.

लेपना-क्रि.स. (सं.) लिंपणें; सारविणें.

लेपालक-पु. (सं.) दत्तक पुत्र.

लेपी-वि. (सं.) लेप करणारा.

लेपी-पु. (सं.) लेखक.

लेरूआ-पु. (सं.) लाडू.

लेरूवा-पु. (सं.) बच्चा; वासरूं.

लेव-लेवड़ा-पु. (सं.) १ लेप. २ गिलावा.

लेवा-पु. (सं.) १ गिलावा. २ लेप. ३ अतिशय पावसानें शेतांत झालेली दलदल. ४ अचूळ.

लेवा-वि. (सं.) घेणारा.

लेवाल-पु. (सं.) खरेदी करणारा.

लेष-पु. (सं.) १ लेश. २ लेख.

लेषना-क्रि.स. (सं.) १ लखना पहा. २ लिहिणें.

लेस-पु. (सं.) १ लेश. २ मातीचा गिलावा. ३ गिलावा.

लेसना-क्रि.स. (सं.) १ जाळणें. २ साराविणें; लिंपणें. ३ चिकटाविणें. ४ चुगली करणें. ५ दोघांमध्यें भांडण लाऊन देणें.

लेह-पु. (सं.) अवलेह.

लेहन-पु. (सं.) चाटणें.

लेहजा-क्रिवि; (फा.) याकरितां; या साठीं.

लेहाडा-वि. १ वाह्यात. २ खराब; निकामी.

लेहाडी-स्त्री. अप्रतिष्ठा.

लेहाफ़-पु. लिहाफ़ पहा.

लै-अव्य. (सं.) पर्यंत.

लैस-वि. (इं.) हत्यारबंद व सिद्ध.

लैस-पु. (इं) लेस; फीत.

लों-अव्य. लैं पहा.

लोंडी-स्त्री. (सं.) कानांतील लोलक.

लोंदा-पु. (सं.) गोळा; लगदा.

लो-अव्ह. (सं.) हं; चला इत्यादि संबोधनाचा शब्द.

लोइ-पु (सं.) लोक.

लोइ-स्त्री. (सं.) १ प्रभा; दीप्ति. २ ज्वाला.

लोई-स्त्री. (सं.) १ लाती. २ एक प्रकारचें कांबळें.

लोकंजन-पु. (सं.) मनुष्य अदृश्य करणारें एक दिव्य अंजन.

लोकंदा-पु. (सं.) नव वधुबरोबर सासरी दासी पाठविण्याची पद्धति.

लोकंदी-स्त्री. (सं.) वधुबरोबर सासरी आलेली दासी.

लोकना-क्रि.स. (सं.) १ झेलणें. २ मध्येंच पकडणें.

लोकरा-पु. चीथडा पहा.

लोकांतर-पु. (सं.) स्वर्ग लोक.

लोकाना-क्रि.स. (सं.) वर उडविणें.

लोखर-पु. (सं.) १ न्हाव्याचीं हत्यारें. २ लोखंडी हत्यारें.

लोग-पु. (सं.) लोक.

लोगाई-स्त्री. (सं.) स्त्री.

लोच-पु. (सं.) १ लवचिकपणा. २ २ कोमलपणा. लुसलुशीतपणा. ४ अभिलाषा.

लोचना-क्रि स. (सं.) १ प्रकाशित करणें. २ रुचि उत्पन्न करणें. ३ अभिलाषा करणें.

लोचना-क्रि.अ. (सं.) १ शोभित होणें. २ इच्छिणें.

लोचना-पु. (सं.) न्हावी.

लोटन-पु. (सं.) १ एक प्रकारचा नांगर. २ एक कबूतर. ३ रस्त्यावरील धुळीचे कण.

लोटना-क्रि.अ. (सं.) १ लोळणें. २ झोपणें २ या कुशीवरून त्या कुशीवर होणें; तडफडणें. ४ चकीत होणें.

लोटपटा-पु. (सं.) १ विवाहांतील एक प्रथा. २ खेळामध्यें बाजू बदलणें.

लोटिया-लोटी-स्त्री. लोटी.

लोडना-क्रि.स. (सं.) आवश्यकता असणें.

लोढ़कना-क्रि.अ. लुढकना पहा.

लोढ़ना-क्रि.स. (सं.) १ तोडणें; खुडणें. २ कापसांतील सरकी काढणें.

लोढा-पु. (सं.) वरवंटा.

लोढिया-स्त्री. लहान वरवंटा.

लोण-पु. लोन पहा.

लोथ-थि-स्त्री. (सं.) शव; प्रेत.

लोथडा- पु. (सं.) मांसाचा तुकडा.

लोथारी-स्त्री. (सं.) उथळ पाण्यांत नाव चालविणें;

लोद्-ध-स्त्री. (सं.) एक वृक्ष.

लोन-पु. (सं.) १ मीठ. २ लावण्य.

लोनहरामी-वि. (सं.+अ.) निमकहराम.

लोना-वि. (सं.) १ खारट. २ सुंदर. ३ तिखट मिठाचा; चमचमीत.

लोना-वि. (सं.) १ लोणा. २ हरभऱ्याची आंब.

लोना-क्रि.स. (सं.) पिकाची कापणी.

लोनाई-स्त्री. (सं.) लावण्य.

लोनिया-पु. (सं.) मीठ तयार करणारी जात; लोणारी.

लोनी-स्त्री. (सं.) १ एक पालेभाजी २ आंब; खाटी. ३ एक क्षारयुक्त माती. ४ लोना पहा.

लोपाक--लोपायक--पु. सियार पहा.

लोबान-पु. (अ.) एक वृक्षाचा सुगंधित डीक.

लोबिया-पु. (सं.) एक फळ.

लोबियाकंजई-पु. दाट हिरवा रंग.

लोभाना-क्रि.स. क्रि.अ. १ मोहून टाकणें. २ मोहून जाणें.

लोमडी--लोमरी--स्त्री. (सं.) कोल्हा.

लोय-पु. (सं.) १ लोक. २ डोळा.

लोय-अव्य. लौं पहा.

लोयन-पु. (सं.) लोचन; डोळा.

लोर-वि. (सं.) १ चंचल. २ उत्सुक.

लोर-पु. (सं.) अश्रु.

लोरना-क्रि.अ. (सं.) १ चंचल होणें. २ लपलपणें. ३ लपेटणें ४ झुकणें. ५ लोळणें.

लोरी-स्त्री. अंगाई गीत; ओवी.

लोल-वि. (सं.) १ हालता झुलता. २ चंचल. ३ परिवर्तनशील. ४ क्षणीक. ५ उत्सुक; उत्कंठित.

लोलक-पु. (सं.) लोलक.

लोलकी-स्त्री. (सं.) कानाची पाळी;

लोलना-क्रि.अ. (सं.) हलणें; डुलणें.

लोला-स्त्री. (सं.) जीभ.

लोला-पु. (सं.) एक खेळणें.

लोवा-स्त्री. (सं.) लोमडी पहा.

लोवा-पु. (सं.) एक पक्षी.

लोहँडा-पु. (सं.) १ अन्न शिजविण्याचें लोखंडी भांडें. २ सतेलें.

लोहा-पु. (सं.) लोखंड.

लोहाना-क्रि.अ. (सं.) लोखंडाचा वास लागणें; कळकणें.

लोहिया-पु. (सं.) १ लोखंडाचा व्यापारी. २ एक व्यापारी जात. ३ लाल रंगाचा बैल. ४ लोखंडाची गोळी.

लोहू-पु. (सं.) रक्त.

लौं-अव्य. (सं.) पर्यंत.

लौंकना-क्रि.अ. (सं.) १ दिसणें. २ चमकणें. ३ डोळे दिपणें.

लौंग-पु. (सं.) लवंग.

लौंडा-पु. १ मुलगा. २ सुरूप मुलगा.

लौंडापन-पु. बालपण.

लौंडी-स्त्री. दासी.

लौंद-पु. अधिक मास.

लौंदा-पु लोंदा पहा.

लौंन-पु. १ लवण. २ लौंद पहा.

लौ-स्त्री. (सं.) आगीची ज्वाला. २ दिव्याची ज्योत. ३ आवड; गोडी. ४ चित्तवृत्ति. ५ आशा. ६ इच्छा.

लौआ-लौवा-लौका-लौकी-पु. (सं.) दूधभोपळा.

लौज-पु. (अ.) १ बदाम. २ बदामाची बर्फी.

लौटना-क्रि. (सं.) १ परतणें; माघारें येणें. २ मागें वळणें.

लौटना-क्रि.स. (सं.) उलटणें; फिरविणें; पलटणें.

लौट-पौट-स्त्री. १ दोनही बाजूस एक प्रकारची छपाई. २ उलटणें; पालटणें.

लौटफेर-पु. इकडचें तिकडे व तिकडचें इकडे; परिवर्तन; फेरबदल.

लौटाना-१ परत देणें; परत करणें. २ उलटें सुलटें करणें; उघड करणें.

लौन-पु. (सं.) लवण.

लौनहार-पु. (सं.) शेत कापणारा.

लौना-लौमना-पु. (सं.) १ पायबंद. २ जळण. ३ कापणी.

लौना-वि. (सं.) लावण्य युक्त; सुंदर.

लौनी-स्त्री. (सं.) १ कापणी. २ गवताची पेंढी. ३ लोणी.

लौह-स्त्री. (अ.) १ लाकडी तक्ता. २ लाकडाची पाटी. ३ फळा. ४ पुस्तकाचें मुखपृष्ठ.

ल्याना-ल्यावना-क्रि. (स.) लाना पहा

व

वंक-वि. (सं.) वांकडा; वक्र.

वंकट-वि. (सं.) १ वांकडा; कुटिल. २ बिकट; दुर्गम.

वंकिम-वि. (सं.) झुकलेला; वांकलेला

वंग-पु. (सं.) १ बंगालदेश. २ कथिल. ३ वंगभस्म.

वंगज-पु. (सं.) १ शेंदूर. २ पितळ -वि. बंगाली.

वंगण-पु. (सं.) वांगें.

वंचक-वि. (सं.) १ धूर्त; ठक. २ खल; लबाड.

वंट-पु. (सं.) १ भाग; वांटा. २ हत्याराची मूठ ३ लांडा; भुंडा. ४ अविवाहित पुरुष.

वंटक-पु. (सं.) भाग; वांटा.

वंटक-वि. (सं.) वाटणारा; विभागणारा.

वंठ-वि. (सं.) लंगडा; लुळा; भुंडा.

वंडर-पु. (सं.) १ कंजूष. २ अंत:पूर रक्षक

वंदनमाला-स्त्री. (सं.) **वंदनवार**-मंगलप्रसंगीं घराच्या दाराला वा मांडवाभोंवती लाविलेली माला.

वंदना-स्त्री. (सं.) १ स्तुति; २ प्रणाम.

वंदी-पु. (सं.) बंदी.

वंश-पु. (सं.) १ बांबू. २ पाठीचा कणा. ३ नाकाचें हाड. ४ बांसरी. ५ हाताचें वगैरे लांब हाड. ६ जात; कुल. ७ संतान. ८ घराणें.

वंशधर-पु. (सं.) वंशज; संतति.

वंशी-स्त्री. (सं.) बांसरी; मुरली.

वंशीधर-पु. (सं.) श्रीकृष्ण.

वंशीवट-पु. (सं.) वृंदावनांतील वडाचें झाड ज्याखालीं कृष्ण बांसरी वाजवीत असे.

व-पु (सं.) १ वायु. २ बाण. ३ वरुण. ४ बाहु. ५ कल्याण. ६ समुद्र. ७ वस्त्र. ८ वंदन.

वक-पु. (सं.) १ बगळा. २ बकुळीचें झाड. ३ एक दैत्य.

वकवृत्ति-स्त्री. (सं.) कपट.

वकालत-स्त्री. (अ) १ दूतकर्म. २ दुसऱ्याकरितां बोलणें. ३ वकीलीचा धंदा.

वकालतनामा-पु. (अ.) वकिलाचें अधिकारपत्र.

वकुल-पु. (सं.) बकुल.

वक्त-पु. (सं.) १ समय; वेळ. २ अवसर; संधि. ३ अवकाश; फुरसत.

वक्तव्य-वि. (सं.) १ बोलण्यासारखें. -पु. (सं.) १ बोलणें; वचन. २ बोलण्याची गोष्ट.

वक्तृता-स्त्री. (सं.) १ वाक्पटुता. २ व्याख्यान; ३ कथन; भाषण.

वक्तृत्व-पु. (सं.) १ वक्तव्य. २ व्याख्यान. ३ कथन.

वक्त्र-पु. (सं.) १ तोंड. २ एकछंद.

वक्फ-पु. (अ.) १ धमार्थ संपत्ति. २ दान; धर्म.

वगैरह-अव्य. (अ.) इत्यादि; आदि.

वचा-स्त्री. (सं.) मैना.

वच्छ-पु. (सं.) ऊर; छाती; वक्ष.

वजन-पु. (अ.) १ भार; बोज। २ तोल. ३ मान; मर्यादा; गौरव.

वजनी-वि. (अ.) जड; भारी.

वजह-स्त्री. (अ.) कारण; हेतु.

वजा-स्त्री. (अ.) १ बनावट; रचना. २ आकार; घाट. ३ दशा; अवस्था ४ रीत. ५ कापून घेतलेला.

वजादार-वि. (अ.) तऱ्हेदार; उत्तम घडणीचा.

वजीफा-पु. (अ.) १ छात्र, संन्यासी, विद्वान यांस मिळणारी वृत्ति २ जप.

वजीर-पु. (अ.) १ प्रधान; मंत्रि. २ बुद्धिबळांतील मोहरें.

वजीरी-स्त्री. (अ.) मंत्रिपद. -पु. घोड्याची एक जात.

वजू-पु. (अ.) स्नान; हातपाय धुणें.

वजूद-(मु.) (अ.) १ आस्तित्व. २ देह. ३ सृष्टि ४ प्रकट होणें.

वज्र पु. (सं) १ इंद्राचें शस्त्र. २ वीज. ३ हिरा. ४ पोलाद. ५ भाला. -वि. १ कठिण २ दारुण; कठोर.

वज्रलेप-पु. (सं.) सांधण्याचा मसाला.

वज्रसार-पु. (सं.) हिरा.

वज्री-पु. (सं.) इंद्र.

वटक-पु. (सं.) १ वडी. २ वडा

वटिका-वटी-स्त्री. (सं.) गोळी; वडी.

वटु-पु. (सं.) १ बटु; बालक. २ ब्रह्मचारी.

वटुक-पु. (सं.) १ बालक. २ ब्रह्मचारी. ३ एक भैरव.

वठर-वि. (सं.) १ मूर्ख. २ लुच्चा. ३ मंद.

वतंस-पु. अवतंस पहा.

वतन-पु. (अ.) जन्मभूमि.

वतीरा-पु. (सं.) १ रीति; ढंग २ चालरीत ३ संवय; खोड.

वत्-पु. (सं.) समान; तुल्य.

वत्सनाभ-पु. (सं.) बचनाग.

वदन-पु. (सं) १ मुख; तोंड. २ समोरचा भाग. ३ कथन.

वदान्य-वि. (सं.) १ उदार. २ मधुरभाषणी.

वदि-पु. (सं.) क्षय पक्ष.

वदुसाना-क्रिस. (सं.) दोष देणें.

वधक-पु. (सं.) १ घातक; हिंसक. २ व्याध. ३ मृत्यु.

वधू-स्त्री. (सं.) १ नवविवाहित स्त्री. २ पत्नी; भार्या. ३ सून.

वधूटी-स्त्री. (सं.) वधू पहा.

वधूत-पु. (सं.) अवधूत पहा.

वनज-पु. (सं.) १ अरण्यांत उत्पन्न झालेला. २ कमल.

वनमाला-स्त्री. (सं.) १ रानांतील फुलांची माळ. २ कृष्णाची माळ.

वनमाली-पु. (सं) श्रीकृष्ण.

वनरुह-पु. (सं.) कमल.

वनलक्ष्मी-स्त्री. (सं.) वनश्री; अरण्याची शोभा.

वनस्थली-स्त्री. (सं) वनभूमि.

वनी-स्त्री. (सं.) लहान वन.

वपन-पु. (सं.) पेरणी.

वपा-स्त्री. (सं.) १ मेद; चरबी. २ वारूळ.

वफा-स्त्री. (अ.) १ वचनपूर्ति. ३ निर्वाह; पूर्णता. ३ सुशीलता.

वफात-स्त्री (अ.) मृत्यु.

वफादार-वि. (अ.) वचन पूर्ण करणारा; सच्चा; इमानी.

वबा-स्त्री. (अ.) सांसर्गिक रोग; सांथ.

वबाल-पु. (अ.) १ वजन; ओझें. २ आपत्ति. ३ पापाचें फळ.

वमि-स्त्री. (सं.) ओकबोक; ओकारीचें दुखणें.

वयं-सर्व. (सं.) आम्ही.

वयःक्रम–पु. (सं.) अवस्था; वय.

वयःसंधि–स्त्री. (सं.) बाल्य व तारुण्य यांचा संधिकाल.

वरंच–अव्य. (सं) १ तथापि. २ परंतु.

वर–पु. (सं.) १ देवाजवळ मागितलेला मनोरथ. २ देवतेनें दिलेली सिद्धि. ३ पति. –वि. श्रेष्ठ; उत्तम.

वरक–पु. (सं.) १ पत्र. २ पृष्ठ; पान. ३ सोन्याचांदीचा पातळ पत्रा; वर्ख.

वरज–वि. (सं.) मोठा; ज्येष्ठ.

वरजिश–स्त्री. (फा.) व्यायाम.

वरण–पु. (सं.) १ निवड. २ यज्ञ वगैरेमध्यें होता वगैरेची निवड. ३ मंगल कार्यांत निवडलेल्या होत्यास वगैरे दिलेलें दान. ४ वराची निवड. ५ सत्कार; पूजन.

वरणी–स्त्री. वरण पहा.

वरद–वि. (सं.) वर देणारा; वरदाता. वरदानी.

वरदान–पु. (सं.) १ वर देणें. २ फलाचा लाभ.

वरदी–स्त्री. (अ.) गणवेश.

वरन्–अव्य. (सं.) तथापि.

वरना–पु. (सं.) उंट.

वरना–अव्य. (अ.) नाहींतर.

वरम–पु. (सं.) वर्म पहा.

वरयात्रा–स्त्री. (सं.) वरघोडा.

वरही–पु. (सं.) वर्ही पहा.

वरटकी–स्त्री. (सं.) कवडी.

वरानना–स्त्री. (सं.) सुंदर स्त्री.

वराहमिहिर–पु. (सं.) एक ज्योतिषःशास्त्रज्ञ.

वरिष्ठ–वि. (सं.) श्रेष्ठ; पूजनीय.

वर्ग–पु. (सं.) १ जाति; कोटि; श्रेणी. २ समानधर्मी वस्तूंचा समूह. ३ वर्णसमूह. ४ परिच्छेद; प्रकरण. ५ समानअंकांचा गुणाकार.

वर्गफळ–पु. (सं.) समान अंकांच्या गुणाकाराचें फल.

वर्गमूळ–पु. (सं.) वर्गमूळ.

वर्गलाना–क्रिस. (फा.) १ उत्तेजन देणें; उठावणी करणें. २ फूस देणें; बहकाविणें.

वर्जन–पु. (सं.) १ त्याग; सोडणें. २ मनाई; निषेध.

वर्जित–वि. (सं.) १ त्यक्त; सोडलेलें. २ निषिद्ध.

वर्ज्य–वि. (सं.) १ त्याज्य; सोडण्यास योग्य. २ निषिद्ध.

वर्णसंकर–पु. (सं.) १ मिश्रवर्णसंयोग. २ व्यभिचारज संतति.

वर्त्तन–पु. १ व्यवहार; आचरण. २ व्यवसाय; वृत्ति. ३ फिरविणें. ४ परिवर्तन; फेरफार. ५ स्थापना; ठेवणें. ६ खलबत्त्यानें कुटणें. ७ पात्र; भांडें.

वर्त्तमान–वि. (सं.) १ चालू. २ उपस्थित; विद्यमान. ३ आधुनिक. –पु. १ चालूकाळ. २ वृत्तांत; समाचार ३ चालू व्यवहार.

वर्त्ति–स्त्री. (सं.) १ वात. २ अंजन. ३ गोळी; वडी.

वर्त्तिका–स्त्री. (सं.) १ वात. २शलाका; सळई.

वर्त्तित–वि. (सं.)१संपादित केलेलें. २ चालविलेलें; जारी केलेलें.

वर्त्ती–वि. (सं.) १ वर्तनशील; वागणारा. २ स्थित; राहणारा.

वर्त्तुल–वि. (सं.) वाटोळा.

वर्त्म–पु. (सं.) १ मार्ग. २ किनारा. ३ पापणी. ४ आधार.

वर्दी–स्त्री. (फा.) वरदी पहा.

वर्द्धमान–पु. १ एक वर्ण वृत्त. २ महावीर.

वर्द्धित–वि. (सं.) १ वाढलेला. २ पूर्ण. ३ कापलेला; तासलेला.

वर्म–पु. (सं.) १ कवच. २ घर.

वर्मा–पु. (सं.) क्षत्रियांची उपाधि.

वर्य्य–वि. (सं.) श्रेष्ठ.

वर्वर–पु. (सं.) १ बर्बर देश. २ बर्वर देशांतील असंस्कृत लोक. ३ पामर; नीच.

वर्ष–पु. (सं.) १ वृष्टि; वर्षाव. २ संवत्सर; साल. ३ एक द्वीप. ४ मेघ.

वर्षगांठ–स्त्री. (सं.) वाढदिवस.

वर्षण–पु. (सं.) वृष्टि; वर्षाव.

वर्ही–पु. (सं.) मोर.

वल–पु. (सं.) १ मेघ. २ एक असुर.

वलन–पु. (सं.) विचलन.

वलभी–स्त्री. (सं.) १ घराच्या वरील राहुटी. २ घराचा माथा. ३ एक जुनें शहर.

वलवला–पु. (अ.) आवेश.

वलाहक–पु. (सं.) १ मेघ. २ पर्वत. ३ एक असुर.

वलि–पु. (सं.) १ रेषा; रेघ. २ वळी; सुरकुती. ३ बलि. ४ एक दैत्य.

वलित–वि. (सं.) १ सुरकुतलेला; वळी पडलेला. २ वांकवलेला; ३ वेष्टित; वेढलेला. ४ लागलेला; लपटलेला. ५ युक्त; सहित.

वली–स्त्री. (सं.) १ सुरकुती; वळी. २ रांग; ओळ. ३ रेघ; रेषा.

वली-पु. (अ.) १ मालक; स्वामी. २ अधिकारी; शासक. ३ साधू.

वलद्-पु. (अ.) पुत्र.

वलिद्यत-स्त्री. (अ.) बापाचें नांव.

वल्लभा-स्त्री. (सं.) प्रिय स्त्री.

वल्लभी-स्त्री. (सं.) वलभी पहा.

वश-पु. (सं.) १ इच्छा. २ अधिकार; काबू. ३ शक्तीचा विस्तार. ४ प्रभुत्व.

वशवर्त्ती-वि. (सं.) अधीन; ताब्यांत.

वशानुग-वि. (सं.) वशीभूत.

वशिता-स्त्री. (सं.) १ अधीनता; ताबेदारी. २ मोहून जाण्याची क्रिया.

वशित्व-पु. (सं.) १ वश्यता. २ एक सिद्धी

वशी-वि. (सं.) १ विकार ताब्यांत ठेवणारा. २ अधीन.

वश्यता-स्त्री. (सं.) अधीनता.

वसंत-पु. (सं.) १ पहिला ऋतु. २ देवींचा रोग. ३ एक राग.

वसंतदूत-पु. (सं.) १ आम्रवृक्ष. २ कोकिळा. ३ चैत्र.

वसंतदूती-स्त्री. (सं.) १ कोकिळा. २ माधवी लता.

वसंतपंचमी-स्त्री. (सं.) माघ शुद्ध पंचमी.

वसंती-पु. (सं.) बसंती पहा.

वसंतोत्सव-पु. **वसंतयात्रा**-(सं.) १ वसंतपंचमी पासून सुरू होणारा उत्सव. २ होळीचा सण.

वसअत-स्त्री. (अ.) १ विस्तार. २ मावण्याचा अवकाश. ३ रुंदी. ४ सामर्थ्य; शक्ति.

वसन-पु. (सं.) १ वस्त्र. २ आवरण; झांकण. ३ निवास; वसती.

वसमा-पु. (अ) १ कलप. २ लेप. ३ एक प्रकारचें छापलेलें कापड.

वसवास-पु. (अ.) १ भ्रम; संशय. २ प्रलोभन; मोह.

वसह-पु. (सं.) बैल; वसू.

वसा-स्त्री. (सं.) १ मेद. २ चरबी.

वसीका-पु. (अ.) १ पर धार्मियांकडून कर म्हणून रक्कम घेण्याची पद्धत. २ व्याज मिळण्याकरितां खजिन्यांत ठेवलेली अशी रक्कम. ३ अशा रकमेवरील व्याज; वृत्ति. ४ वक्फचा करार नामा.

वसीयत-**वसीयतनामा**-पु. (अ.) मृत्युपत्र.

वसीला-पु. (अ.) १ संबंध. २ सहाय्य; आश्रय. ३ काम तडीस नेण्याचा मार्ग.

वसुंधरा-स्त्री. (सं.) पृथ्वी.

वसुदा-वसुधा-स्त्री. (सं.) पृथ्वी.

वसुधारा-स्त्री. (सं.) १ जैनांची एक देवी. २ अलका; कुबेरनगरी.

वसुमती-स्त्री. (सं.) १ पृथ्वी. २ एक वृत्त.

वसूल-वि. (अ.) १ प्राप्त; मिळालेला. २ वसूल झालेला; लब्ध.

वसूल-पु. उसूल पहा.

वसूली-स्त्री. (अ.) प्राप्ति; वसूली.

वस्ति-स्त्री. (सं.) १ मूत्राशय; बस्ती. २ पिचकारी.

वस्तुनिर्देश-पु. (सं.) मंगलाचरणांत कथेचा उल्लेख.

वस्तुवाद-पु. (सं.) न्याय, वैशेषिक तात्त्विक सिद्धांत.

वस्फ़-पु. (अ.) १ प्रशंसा; स्तुति. २ गुण. ३ विशेषता.

वस्ल-पु. (अ.) १ दोन वस्तूंचें मीलन. २ संयोग; मिलाफ.

वह-सर्व (सं.) १ तो. २ तृतीय पुरुष.

वहम-पु. (अ.) १ मिथ्या धारणा; चुकीची समजूत. २ भ्रम. ३ संदेह; खोटा संशय.

वहमी-वि. (अ.) संशयखोर; शंकेखोर.

वहशत-स्त्री. (अ.) १ असभ्यता; रानटीपणा; अज्ञाणीपणा. ३ वेडेपणा. ४ अधीरता. ५ उदासीनता. ६ भित्रेपणा.

वहशी-वि. (अ.) १ रानटी; जंगली. २ असभ्य. ३ पाळीव नव्हे तो. ४ भटकणारा.

वहाँ-अव्य. (सं.) तेथें.

वहा-स्त्री. (सं.) नदी.

वहाबी-पु. (अ.) १ अबदूल वहाबचा संप्रदाय. २ या संप्रदायाचा अनुयायी.

वहि-अव्य. (सं.) बाहेरील; बाहेरचा.

वहित्र-पु. (सं.) जहाज; नाव.

वहिरंग-पु. (सं.) १ बहिरंग. २ बाहेरील; दूरचा मनुष्य. -वि. बाहेरचा.

वहीं-अव्य. (सं.) तेथें; त्याठिकाणीं.

वही-सर्व. (सं.) १ तोच; पूर्वोक्त व्यक्ति. २ निर्दिष्ट व्यक्ति.

वा-अव्य. (सं.) अथवा-सर्व-मी.

वाइ-सर्व. वांहि पहा.

वाइदा-पु. (सं.) वादा पहा.

वाकई-वि. (अ.) वास्तव; खरें. -अव्य. खरोखर; यथार्थतः.

वाक़फियत-स्त्री. (अ.) १ ज्ञान. २ परिचय.

वाकया-पु. (अ.) १ घटना. २ वृत्तांत; वार्ता.

वाका-वि. (अ.) १ होणारें. २ स्थित; उभा.

वाकिफ-वि. (अ.) १ जाणता; ज्ञाता. अनुभवी; जाणणारा.

वाकिफयत-स्त्री. (सं.) ज्ञान.

वाक्सिद्धि-स्त्री. (सं.) बोलल्याप्रमाणें घडून येणारी शक्ति.

वागीश-पु. (सं.) १ बृहस्पति. २ ब्रह्मा. ३ कवि.

वाग्दंड-पु. (सं.) शाब्दिक शिक्षा; धाकदपट.

वाग्दान-पु. (सं.) वाङ्निश्चय.

वाग्देवी-स्त्री. (सं.) सरस्वती.

वाग्मी-पु. (सं.) १ वक्ता. २ पंडित. ३ बृहस्पति.

वाग्विलास-पु. (सं.) आनंदपूर्ण संभाषण.

वाङ्मय-वि. (सं.) १ वचनसंबधी. २ वाचेनें केलेलें. -पु. साहित्य.

वाङ्मुख-पु. (सं.) उपन्यास; गद्य काव्य.

वाचक-वि. (सं.) सूचक. -पु. १ नाम; संकेत. २ वाचणारा. ३ बोलणारा.

वाचन-पु. (सं.) १ वाचणें; पढणें. २ सांगणें. ३ प्रतिपादन.

वाचाबध्द-वि. (सं.) प्रतिज्ञाबद्ध; शब्दानें गुंतलेला.

वाचाल-वि. (सं.) १ वाचाट: बडबड्या. २ वाक्पटु.

वाचिक-वि. (सं.) १ बोलणाऱ्यासंबंधी. २ वाणीनें केलेलें.

वाची-वि. (सं.) सूचक.

वाच्य-वि. (सं.) १ सांगण्यासारखें. २ अभिधेय; बोलून दाखविण्यासारखें. -पु. (सं.) वाच्यार्थ; अभिधेयार्थ.

वाच्यार्थ-पु. (सं.) मूळशब्दार्थ.

वाच्यावाच्य-पु. (सं.) बोलण्या न बोलण्यासारखी गोष्ट; बरीवाईट गोष्ट.

वाज-पु. (अ.) १ उपदेश; शिक्षण. २ धार्मिक उपदेश; कथन.

वाजपेई-वाजपेयी-पु. (सं.) १ वाजपेय यज्ञ केलेला. २ ब्राह्मणांतील एक नांव. ३ अत्यंत कुलीन पुरुष.

वाजपेय-पु. (सं.) एक यज्ञ.

वाजिब-वाजिबी-वि. (अ.) योग्य; उचित.

वाजी-पु. (सं.) १ घोडा. २ नासलेल्या दुधाचें पाणी.

वाट-पु. (सं.) मार्ग; रस्ता.

वाड़वाग्नि-स्त्री. (सं.) १ समुद्रांतील आग. २ समुद्री आग.

वाण-पु. (सं.) तीर: बाण.

वाणावली-स्त्री. (सं.) १ बाणांची रांग. २ बाणांचा वर्षाव.

वाणी-स्त्री. (सं.) १ सरस्वती. २ वचन; शब्द. ३ वाक्शक्ती. ४ जीभ.

वातजात-पु. (सं.) हनूमान.

वातायन-पु. (सं.) १ खिडकी. २ रामायणांतील एक प्रदेश.

वातुल-वि. (सं.) १ वातुळ २ अंगात वारें आलेला.

वातुळ-पु. (सं.) उन्मत्त.

वातोर्मी-पु. (सं.) एक वर्णवृत्त.

वाद-पु. (सं.) भांडण. वाद सर्व अर्थ मराठी प्रमाणें.

वादक-पु. (सं.) १ वाजविणारा. २ वक्ता. ३ शास्त्रार्थ करणारा.

वादरायण-पु. (सं.) व्यास; बादरायण.

वादा-पु. (अ.) १ वचन; प्रतिज्ञा; करार; वायदा. २ विवक्षित क्षण व घडी.

वादानुवाद-पु. (सं.) वादविवाद.

वादी-पु. (सं.) १ वक्ता; बोलणारा. २ फिर्यादी. ३ पक्ष अथवा प्रस्ताव मांडणारा.

वापस-वि. (फा.) परत.

वापसी-वि. (फा.) परत आलेला. -स्त्री. प्रत्यावर्तन; परत येणें.

वाम-वि. (सं.) १ डावा. २ प्रतिकूल; विरुद्ध. ३ वांकडा. ४ दुष्ट. -पु. १ कामदेव. २ वामदेव; रुद्र. ३ वरुण; ४ धन. ५ एक वर्णवृत्त.

वामकी-स्त्री. (सं.) जादूगारांची देवता.

वामदेव-पु. (अ.) १ शिव. २ एक वैदिक ऋषि.

वामन-वि. (सं.) १ ठेंगू मनुष्य. २ लहान; आंखूड. पु. १ विष्णूचा अवतार. २ शिव. ३ एक दिग्गज.

वाममार्ग-पु. (सं.) तांत्रिकमत.

वामा-स्त्री. (सं.) १ स्त्री. २ दुर्गा. ३ एकवृत्त.

वामावर्त-वि.(सं.)१ डावी प्रदक्षिणा. २ डाव्याबाजूस भोवरा असलेला.

वायव्य-वि. (सं.) वायुसंबंधी. -पु. पश्चिमोत्तर दिशा. २ एक अस्त्र; वायुअस्त्र.

वायुकोण-पु. (सं.) पश्चिमोत्तर दिशा; वायव्य.

वायुलोक-पु. (सं.) १ सप्तलोकांतील एक लोक. २ आकाश.

वारंवार- अव्य. (सं.) बारंबार पहा.

वार-पु. (सं.) १ दार. २ अडथळा; रुकावट. ३ आवरण. ४ आवृत्ति;

वेळा. ५ क्षण. ६ आठवड्यांतील दिवस.

वार-पु. (सं.) आघात.

वारण-पु. (सं.) १ निषेध. २ बाधा; रोध. ३ कवच. ४ छप्पयचा एक भेद.

वारतिय-स्त्री. (सं.) वेश्या.

वारद-पु. (सं.) मेघ.

वारदात-स्त्री. (अ.) १ दुर्घटना. २ मारपीट; दंगा.

वारन-स्त्री. (सं.) बली; ओवाळून टाकलेली वस्तु.

वारना-क्रि.स. (सं.) ओवाळून टाकणें. -पु. ओवाळणी; उत्सर्ग.

वारपार-पु. (सं.) १ पूर्ण विस्तार; या काठापासून त्या काठापर्यंत. २ अंत. -अव्य. १ या काठापासून त्या काठापर्यंत. २ या बाजूपासून त्या बाजूपर्यंत; आरपार.

वारफेर-पु. (सं.) १ बली. २ ओवाळून टाकलेली वस्तु.

वारमुखी-स्त्री. (सं.) वेश्या.

वारांनिधि-पु. (सं.) समुद्र.

वारा-पु. (सं.) १ खर्चांत बचत. २ लाभ; फायदा. ३ पैलतीर. -वि. १ स्वस्त; किफायती. २ ज्यानें स्वतःचें बलिदान केलें असा.

वारान्यारा-पु. (सं.) १ निश्चय; निर्णय. ३ झगड्याचा निकाल.

वाराह-पु. (सं.) वराह.

वाराही-स्त्री. (सं.) १ आठ मातृकांतील एक. २ एक योगिनी.

वाराहीकंद-पु. (सं.) एक मोठा कंद; डुक्करकंद.

वारिज-पु. (सं.) १ कमल. २ शंख. ३ शिंपला. ४ कवडी. ५ सोनें.

वारित-वि. (सं.) निवारित.

वारिधि-पु.(सं.) समुद्र.

वारियां-स्त्री. (सं.) बलिदान; आत्मसमर्पण.

वारिवर्त-पु. (सं.) मेघ.

वारिस-पु. (अ.) उत्तराधिकारी; वारस.

वारींद्र-पु. (सं.) समुद्र.

वारीफेरी-स्त्री. (सं.) दृष्ट काढण्यासाठीं ओवाळणी.

वारुणी-स्त्री. (सं.) १ मदिरा. २ वरुणानी. ३ उपनिषद् विद्या. ४ पश्चिम दिशा. ५ एक पर्व.

वारेंद्र-पु. (सं.) एक प्रदेश; राजशाही जिल्हा.

वार्त्ता-स्त्री. (सं.) १ बातमी. २ संवाद; वृत्तान्त. ३ विषय. ४ संभाषण. ५ वाणिज्य.

वार्त्तालाप-पु. (सं.) संभाषण.

वार्त्तिक-पु. (सं.) भाष्य; टीका.

वार्द्धक्य-पु. (सं.) १ वृद्धपण. २ वाढ.

वाला-स्त्री. (सं.) उपजाति वृत्त.

वाला-प्रत्यय. संबंधसूचक प्रत्यय.

वालिद-पु. (अ.) पिता; बाप.

वालिदा-स्त्री. (अ.) माता.

वावैला-पु. (अ.) १ विलाप; रडणें. २ आरडाओरड.

वाष्प-पु. (सं.) १ बाष्प. २ अश्रु.

वासंतिक-पु. (सं.) १ विदूषक. २ नर्तक. -वि. वसंतसंबंधी.

वासंती-स्त्री. (सं.) १ माधवी लता. २ जुई. ३ मदनोत्सव. ४ दुर्गा. ५ एक वृत्त.

वास-पु. (सं.) १ निवास; राहणें. २ घर. ३ सुगंध.

वासक-पु. (सं.) अडुळसा.

वासकसज्जा-स्त्री. (सं.) एक नायिकेचा प्रकार.

वासन-पु. (सं.) १ सुगंधित करणें. २ वस्त्र. ३ वास.

वासव-पु. (सं.) इंद्र.

वासित-पु. वि. (सं.) १ सुगंधित केलेला. २ वस्त्रानें आच्छादलेला. ३ शिळा.

वासिता-स्त्री. (सं.) १स्त्री. २ आर्येचा एक भेद.

वासिल-वि. (अ.) १ पोहोंचलेला; प्राप्त. २ वसूल झालेला.

वासी-पु. (सं.) राहणारा.

वास्तव्य-पु. (सं.) वस्ती; निवास. -वि. राहण्यायोग्य.

वास्ता-पु. (अ.) संबंध.

वास्तु-पु. (सं.) १ घराची जागा. २ घर. ३ इमारत.

वास्ते-अव्य. (अ.) १ निमित्त; करितां; साठीं. २ हेतु; सबब.

वाह-अव्य. (अ.) १ धन्य. २ आश्चर्यसूचक शब्द. ३ घृणा दाखविणारा शब्द.

वाहवाही-स्त्री. (फा.) प्रशंसा; स्तुति.

वाहिनी-स्त्री. (सं.) १ सेना. २ २ सैन्याचा एक प्रकार.

वाहियात-वि. (अ.) १ व्यर्थ. २ वाईट.

वाही-वि- ('अ.) १ सुस्त; ढिला. २ निकामी. ३ मूर्ख. ४ उगाच भटकणारा. ५ उद्धट.

वाही-तबाही-वि. (अ.) १ निरुपयोगी. २ उलटसुलट. ३ व्यर्थ; शेंडाबुडखा नसलेला. ४ रिकामटेकडा;

–स्त्री. असंबद्ध बोलणें; परस्पर गालिप्रदान.

वाह्य–वि. (सं.) बाहेरचा; अलग.

वाह्यांतर–वि. (सं.) आंतबाहेर; अन्तर्बाह्य.

वाह्येंद्रिय–स्त्री. (सं.) पांच ज्ञानेंद्रियें.

विंजन–पु. व्यंजन.

विंद–पु. वृंद व बिंदु पहा.

विंदक–पु. (सं.) १ मिळविणारा; प्राप्त करणारा. २ ज्ञाता.

विंदु–पु. (सं.) १ जलकण; बिंदु. २ टिकली. ३ अनुस्वार. ४ शून्य. ५ थेंब. ६ लहान तुकडा.

विंदुर–पु. (सं.) टिकली.

विंध-विंध्य-विंध्यकूट–पु. (सं.) विंध्य पर्वत. –वि. उप. (सं.) १ विशेष. २ विरूपता; ३ निषेध.

विकंकत–पु. (सं.) एक वृक्ष; किंकिणी.

विकट–वि. (सं.) १ विशाल. २ भयंकर. ३ वांकडा. ४ कठिण. ५ दुर्गम. ६ दुःसाध्य.

विकर–पु. (सं.) १ रोग; व्याधि. २ तलवारीचा हात.

विकरार-विकराल–वि. (सं.) भयंकर.

विकर्षण–पु. (सं.) १ आकर्षण. २ आकर्षणशास्त्र.

विकल–वि. (सं.) १ विव्हल; व्याकुळ. २ कलाहीन. ३ अपूर्ण.

विकलाना–क्रि.अ. (सं.) व्याकुळ होणें; घाबरणें.

विकल्प–पु. (सं.) १ भ्रम; भ्रांति. २ विचार. ३ एक चित्तवृत्ति. ४ एक अलंकार. ५ समाधि प्रकार. ६ दोहोंपैकीं वाटेल तो घेण्याचा प्रकार.

विकसना–क्रि. अ. विकसणें.

विकाश-विकास–पु. (सं.) १ १ प्रकाश; २ प्रसार. ३ एक अलंकार. ४ उन्नति होणें. ५ उत्क्रांतिवाद.

विकासना–क्रि.अ. (सं.) विकास होणें.

विकिर–पु. (सं.) पक्षी; चिमणी.

विकीर्ण–वि. (सं.) १ पसरलेला. २ प्रसिद्ध.

विकुंठ–पु. (सं.) वैकुंठ.

विकृत–वि. (सं.) १ विकार झालेला. २ कुरूप; वाईट. ३ अस्वाभाविक; असाधारण.

विकृष्ट–वि.(सं.) आकृष्ट; खेंचलेला.

विक्रम–पु. (सं.) १ विष्णु. २ पराक्रम. ३ बल. ४ गति. ५ विक्रमादित्य. –वि. श्रेष्ठ; उत्तम.

विक्रमी-पु. (सं.) १ पराक्रमी. २ विष्णु. -वि. विक्रमासंबंधी.

विक्रांत-पु. (सं.) १ वैक्रांत मणि. २ शूर; वीर. ३ एक संधि.

विक्षिप्त-वि. (सं.) १ फेंकलेला. २ वेडा. ३ विकल; व्याकुळ. -पु. योगांतील चित्ताची एक अवस्था.

विक्षेप-पु. (सं.) १ फेंकणें; टाकणें. २ हलविणें. ३ खेंचणें; धनुष्यास गुण चढविणें. ४ मन इकडे तिकडे भटकणें. ५ एक अस्त्र. ६ विघ्न; बाधा.

विक्षोभ-पु. (सं.) चंचलता; उद्विग्नता.

विखान-पु. (सं.) शिंग; विषाण.

विगंध-वि. (सं.) १ वासरहित. २ दुर्गंधियुक्त; घाणेरा.

विगत-वि. (सं.) १ गेलेला. २ अखेरचा; अंतींचा. ३ रहित; विहीन.

विगर्हणा-स्त्री. (सं.) निंदा; निर्भर्त्सना.

विगलित-वि. (सं.) १ गळलेला. २ शिथिल, ढिला. ३ बिघडलेला.

विगुण-वि. (सं.) निर्गुण; गुणरहित.

विग्रह-पु. (सं.) १ दूर करणें. २ विभाग. ३ समासांतील शब्द वेगळे करणें. ४ कलह; भांडण ५ युद्ध. ६ आकृति. ७ शरीर. ८ मूर्ति.

विग्रही-पु. (सं.) १ तंटा करणारा. २ युद्ध करणारा.

विघटन-पु. (सं.) १ तोडफोड. २ नष्ट करणें; नाश.

विघटिका-स्त्री. (सं.) घटकेचा २३ वा अंश.

विचक्षण-विचच्छन-वि. (सं.) १ चमकणारा. २ निपुण. ३ पंडित; विद्वान. ४ बुद्धिमान.

विचरण-विचरन-पु. (सं.) १ चालणें. २ फिरणें; पर्यटन करणें.

विचरना-क्रि अ. (सं.) फिरणें; चालणें.

विचल-वि. (सं.) १ अस्थिर. २ स्थानांतरित.

विचलता-स्त्री. (सं.) १ चंचलता. २ घाबरणें.

विचलना-क्रिअ. (सं.) १ सरणें; दूर होणें. २ अधीर होणें; घाबरणें. ३ संकल्प अथवा प्रतिज्ञा न पाळणें.

विचलाना-क्रिस. (सं.) विचलित करणें.

विचलित-वि. (सं.) १ अस्थिर; चंचल. २ प्रतिज्ञा मोडलेला.

विचार-पु. (सं.) १ मनांतील व्यापार. २ भावना. ३ खटला चालणें व त्याचा निकाल होणें.

विचारक-पु. (सं.) १ विचार करणारा. २ न्यायकर्ता.

विचारणा-स्त्री. (सं.) विचार करण्याची क्रिया.

विचारणीय-वि. (सं.) १ विचार करण्यासारखें. २ संदिग्ध.

विचारणा-क्रिअ. (सं.) १ विचार करणें. २ विचारणें; पुसणें. ३ शोधणें; पत्ता लावणें.

विचारपति-पु. (सं.) न्यायाधीश.

विचारवान्-विचारशील-विचार करण्याची शक्ति असलेला.

विचारालय-पु. (सं.) न्यायालय.

विचारी-पु. (सं.) विचार करणारा.

विचार्य्य-वि. (सं.) विचारणीय पहा.

विचिकित्सा-स्त्री. (सं.) संशय; शक.

विचित्र-वि. (सं.) १ अनेक रंगांचा. २ अद्भुत; विलक्षण. ३ विस्मित करणारा. -पु. (सं.) एक अलंकार.

विचित्रता-स्त्री. (सं.) १ रंगीबेरंगी असण्याचा गुण. २ विलक्षणता.

विच्छित्ति-स्त्री. (सं.) १ विच्छेद. २ त्रुटि; कमतरता. ३ चित्रविचित्र रंग. ४ कवितेंतील यति.

विच्छिन्न-वि. (सं.) १ छेदलेला; विभक्त. २ वेगळा; अलग.-पु. योगांतील एक अवस्था.

विछलना-क्रिअ. फिसलना पहा.

विछोई-पु. वियोगी पहा.

विछोह-पु. (सं.) वियोग.

विजन-वि. (सं.) एकांत.

विजन-विजना-पु. पंखा.

विजया-स्त्री. (सं.) १ दुर्गा. २ भांग. ३ कृष्णाची माळ. ४ एक छंद. ५ एक वृत्त. ६ दसरा.

विजात-वि. (सं.) वर्ण संकर.

विजानु-पु. (सं.) तरवारीचा एक हात.

विजारत-स्त्री. (अ.) वजीरी; मंत्रिपद.

विजित-पु. (सं.) १ जिंकलेला. २ जित देश.

विजोर-वि. (फा.) कमजोर.

विजोहा-विज्जोहा-पु. (सं.) एक वृत्त.

विज्ञापन-पु. (सं.) १ सूचना. २ जाहिरात.

विट-पु. (सं.) १ कामुक; लंपट. २ वेश्यागामी. ३ धूर्त; चलाख. ४ धूर्तनायक. ५ विष्टा.

विटलवण-पु. (सं.) पादेलोण.

विडंबना-स्त्री. (सं.) १ विडंबना; चेष्टा. २ थट्टा; हंसें करणें.

विडरना-क्रि.अ. (सं.) १ पळणें. २ इकडेतिकडे होणें; विस्कळित होणें.

विडराना-विडारना-क्रि.स. (सं.) १ इकडेतिकडे करणें. विस्काळित होणें. २ नाश करणें. २ पळणें; धांवणें.

विडाल-पु. (सं.) मांजर.

विडौजा-पु. (सं.) इंद्राचें नांव.

वितंडा-स्त्री. (सं.) १ दुसऱ्याचा पक्ष दाबून टाकून आपलें मत प्रस्थापित करणें. २ व्यर्थ वादविवाद.

वितंत-पु. (सं.) बिनतारी वाद्य.

वित-वि. (सं.) १ ज्ञाता. २ चतुर; निपुण.

वितताना-क्रि.ज; (सं.) व्याकुळ होणें.

वितद्रु-पु. (सं.) झेलम नदी.

वितपन्न-पु. (सं.) व्युत्पन्न; निपुण. -वि. व्याकुळ; घाबरलेला.

वितरण-वितरन-पु. (सं.) १ देणें. २ वाटणें.

वितरना-क्रि.स. (सं.) वांटणें.

वितरेक-क्रिवि. (सं.) व्यतिरिक्त; सोडून; शिवाय.

वितर्क-पु. (सं.) १ संदेह; संशय. २ एक अलंकार. ३ तर्कवितर्क.

वितल-पु. (सं.) सप्त पातलांपैकी एक.

वितस्ता-स्त्री. (सं.) झेलम नदी.

वितान-पु. (सं.) १ यज्ञ. २ विस्तार. ३ मोठा तंबू; शामियाना. ४ समूह. ५ शून्य. ६ एक छंद.

वितान-बि. १ शून्य; रिकामा. २ मंद; धिम्मा.

वितानना-क्रि.स. (सं.) शामियाना लावणें.

वितिक्रम-पु. व्यतिक्रम पहा.

वितुंड-पु. (सं.) हत्ती.

वितु-वित्त-पु. (सं.) वित्त; द्रव्य; धन.

वित्तपति-पु. (सं.) कुबेर.

विथक-पु. (सं.) वारा; हवा.

विथकना-क्रि.अ. (सं.) १ थकणें; दमणें. २ बिचकणें.

विथकित-वि. (सं.) १ थकलेला; २ बिचकलेला.

विथराना-क्रि.स. (सं.) १ पसरणें. २ विस्कळित करणें.

विथा-स्त्री. व्यथा पहा.

विथारना-क्रि.स. (सं.) पसरणें; विस्तारणें.

विथित–वि. (सं.) व्यथित; दुःखी.

विदग्ध–पु. (सं.) १ रसिक पुरुष. २ पंडित; विद्वान. ३ चतुर; चलाख.

विदग्धता–स्त्री. (सं.) विद्वत्ता.

विदग्धा–स्त्री. (सं.) कुशलनायिका.

विदमान–अव्य. विद्यमान .

विदरना–क्रि.अ. विदरणें; फाटणें. –क्रि.स. विदारणें; फाडणें.

विदलन–पु. (सं.) १ दाबणें; चुरगळणें. २ फाडणें.

विदलना–क्रि.स. (सं.) चुरगळणें; नाश करणें.

विदा–स्त्री. (सं.) १ प्रस्थान; रवाना होणें. २ जाण्याची अनुमति; निरोप. ३ प्रस्थान समयीं दिलेलें धन; बिदागी.

विदारीकंद–पु. (सं.) भुइकोहळा.

विदाही–पु. (सं.) जळणारा; पेट घेणारा पदार्थ.

विदिशा–स्त्री. (सं.) भेलशा गांवाचें प्राचीन नांव.

विदिश–स्त्री. (सं.) दोन दिशांमधील कोण.

विदुर–पु. (सं.) १ जाणणारा ज्ञाता. २ पंडित; ज्ञानी; पंडूचा भाऊ.

विदुष–पु. (सं.) विद्वान; पंडित.

विदुषी–स्त्री. (सं.) पंडिता.

विदूर–वि. (सं.) पुष्कळ दूरचा. –पु. (सं.) वैदूर्य पहा.

विदूषक–पु. (सं.) १ विषयी. २ विदूषक. ३ नायकमित्र. ४ भांड.

विदूषना–क्रि.स. (सं.) १ त्रास देणें. २ दोष देणें; दूषण देणें.

विदेह–पु. (सं.) १ देहविरहित. २ अयोनिंसभव. ३ जनक. ४ मिथिलादेश –वि. (सं.) बेशुद्ध; देहभान नसलेला.

विदेही–पु. (सं.) ब्रह्म.

विद्–पु. (सं.) १ जाणता. २ पंडित; विद्वान. ३ बुधग्रह.

विद्ध–वि. (सं.) १ भोंक पडलेला. २ जखमी; घायाळ. ३ वांकडा. ४ चिकटलेला; भिडलेला.

विद्याधर–पु. (सं.) १ एक देवयोनि. २ एक अस्त्र. ३ विद्वान पंडित.

विद्याधरी–स्त्री. (सं.) एका देवयोनीतील स्त्री.

विद्यारंभ–पु. (सं.) शिक्षणाच्या आरंभीचा संस्कार.

विद्युन्माला–स्त्री. (सं.) १ विजेचा समूह. २ एक छंद.

विद्युन्माली-पु. (सं.) एक राक्षस. २ एक छंद.

विद्युल्लेखा-स्त्री. (सं.) १ वीज. २ एक वृत्त.

विद्रधि-पु (सं.) एक घातक फोड.

विद्रावण-पु. (सं.) १ पळणें. २ विरघळणें. ३ उडून जाणें. ४ फाडणें. ५ नष्ट करणारा.

विद्रुम-पु. (सं.) पोंवळें.

विद्रोह-पु. (सं.) १ द्वेष. २ बंड.

विद्रोही-पु. (सं.) १ द्वेष करणारा. २ बंडखोर.

विद्वेष-पु. (सं.) वैर; शत्रुता.

विद्वेषण-पु. (सं.) १ वैर; शत्रुता. २ वैर उत्पन्न करणारें तांत्रिक कर्म. ३ शत्रुता. ४ दुष्टता.

विधंसना-क्रि.स. नष्ट करणें; नाश करणें.

विध-पु. (सं.) ब्रह्मा; विधि.

विधना-क्रि.स. (सं.) प्राप्त करणें; बरोबर घेणें. -स्त्री. (सं.) भवितव्यता; भविष्य. -पु. ब्रह्मा; विधि.

विधर-क्रि.वि. उधर पहा.

विधाँसना-क्रि.स. विधंसना पहा.

विधाता-पु. (सं.) १ ब्रह्मा; ईश्वर. २ विधान करणारा. २ उत्पत्तिकर्ता. ४ प्रबंध करणारा.

विधान-पु. (सं.) १ आयोजन; अनुष्ठान. २ व्यवस्था; प्रबंध. ३ विधि; प्रणाली. ४ रचना. ५ उपाय; युक्ति. ६ आज्ञापणें.

विधायक-पु. (सं.) १ विधान करणारा. २ करणारा; रचणारा. ३ प्रबंध करणारा.

विधि-स्त्री. (सं.) १ रीति; प्रणालि; पद्धति. २ व्यवस्था; योजना. ३ शास्त्रोक्त विधान. ४ शास्त्राची आज्ञा. ५ आज्ञार्थ. ६ एक अलंकार. ७ आचार-व्यवहार; चाल. ८ प्रकार; तऱ्हा.

विधिपुर-पु. (सं.) ब्रह्मलोक.

विधिरानी-स्त्री (सं.) सरस्वती; ब्रह्मदेवाची पत्नी.

विधिवत्-क्रीव. (सं.) १ विधिपूर्वक. २ उचितरूपानें; पाहिजे तसा.

विधुंतुद-पु. (सं.) राहु.

विधु-पु. (सं.) १ चंद्र. २ ब्रह्मा. ३ विष्णु.

विधुदार-पु. (सं.) रोहिणी.

विधुबंधु-पु. (सं.) कुमुद.

विधुबैनी-विधुवदनी-स्त्री. (सं.) चंद्रवदना स्त्री.

विधुर-पु. (सं.) १ दुःखी. २ व्याकुल. ३ असमर्थ; अशक्त.

विधेय-वि. (सं.) १ कर्तव्य. २ ज्याचें विधान करावयाचें तें. ३ विधिद्वारा करावयाचा नियम. ४ अधीन; वशीभूत. ५ ज्याच्या योगानें कांहीं सांगितलें जातें तो शब्द अथवा वाक्य; विधेय.

विध्याभ्यास-पु. (सं.) एक अर्थालंकार.

विन-अव्य. विना.

विन-सर्व. (सं.) ते.

विनत-वि. (सं.) १ नम्र. २ झुकलेला. ३ सुशिक्षित.

विनतडी-स्त्री. (सं.) विनति.

विनता-स्त्री. (सं.) गरुडाची माता.

विनति-विनती-स्त्री. (सं.) १ १ नम्रता; विनय. २ प्रार्थना; विनंती. ३ झुकाव

विनम्र-वि. (सं.) १ विनीत; सुशील. २ झुकलेलें.

विनय-स्त्री. (सं.) १ नम्रता. २ शिक्षण. ३ प्रार्थना. ४ शासन. ५ नीति.

विनयशील-वि. (सं.) नम्र; सुशील.

विनयी-वि. (सं.) नम्र; विनययुक्त.

विनशन-पु. (सं.) नष्ट होणें; नाश.

विनश्वर-वि. (सं.) अनित्य.

विनष्ट-वि. (सं.) १ उध्वस्त. २ मृत. ३ विघडललें. ४ भ्रष्ट; पतित.

विनसना-विनसाना-क्रि अ. नष्ट होणे; बिघडणें.

विनसाना-क्रि.स. (सं.) १ नष्ट करणें. २ बिघडविणें; बिनसविणें.

विना-अव्य (सं.) १ वाचून; अभावीं. २ सोडून; व्यतिरिक्त.

विनाती-स्त्री. (सं.) विनय.

विनाथ-वि. (सं.) अनाथ.

विनिमय-पु. (सं.) अदलाबदल.

विनियोग-पु. (सं.) १ उपयोग; प्रयोग. २ मंत्राचा प्रयोग. ३ पाठविणें; प्रेषण.

विनीत-वि. (सं.) १ विनययुक्त; सुशील. २ शिष्ट; नम्र. ३ धार्मिक.

विनु-अव्य. (सं.) विना. पहा.

विनूठा-वि. (सं.) सुंदर; अनूठा.

विनोक्ति-स्त्री. (सं.) एक अलंकार.

विनोद-पु. (सं.) १ कुतूहल; कौतुक. २ खेळ; क्रीडा. ३ थट्टा; परिहास. ४ हर्ष; आनंद.

विनोदी-वि. (सं.) १ थट्टेखोर. २ आनंदी. ३ खेळाडू. ४ गमत्या.

विन्यास-पु. (सं.) १ स्थापना; ठेवणें. २ जागच्याजागीं ठेवणें. ३ जडणें.

विपंची-स्त्री (सं.) १ एकवीणा. २ क्रीडा; खेळ.

विपक्ष-पु. (सं.) १ विरुद्ध पक्ष. २ विरोधी; प्रतिद्वंदी. ३ प्रतिवादी. ४ विरोध; खंडन. ५ अपवाद.

विपक्षी-पु. (सं.) १ विरुद्ध पक्षाचा. २ शत्रु; प्रतिवादी. ३ बिनपंखांचा.

विपल-पु. (सं.) एका पळाचा साठावा भाग.

विपाक-पु. (सं.) १ पिकणें. २ पूर्णावस्थेस येणें. ३ फल; परिणाम. ४ कर्मफल. ५ पचणें. ६ दुर्गति.

विपादिका-स्त्री. (सं.) १ एक रोग. २ प्रहेलिका.

विपासा-स्त्री. (सं.) बिआस नदी.

विपिनपति-पु. (सं.) सिंह.

विपिनविहारी-पु: (सं.) रानांत विहार करणारा. २ कृष्ण.

विपुला-स्त्री. (सं.) पृथ्वी. २ एक छंद. ३ आर्येचा प्रकार.

विपोहना-क्रिस. (सं.) १ सारवणें. २ नाश करणें. ३ पोहना पहा.

विप्रलंभ-पु. (सं.) १ इच्छित वस्तु न मिळणें. २ प्रियतमवियोग; विरह. ३ विच्छेद; वेगळें; होणें. ४ धूर्तता; कपट.

विप्रलब्ध-वि. (सं.) १ वंचित. २ वियोगी.

विप्रलब्धा-स्त्री. (सं.) संकेतस्थानीं प्रियकर न भेटलेली नायिका.

विप्लव-पु. (सं.) १ उपद्रव. २ बंड. ३ विपत्ति. ४ पूर.

विबुधविलासिनी-स्त्री. (सं.) १ देवांगना. २ अप्सरा.

विबोध-पु. (सं.) १ जागरण. २ चांगलें ज्ञान. २ सावधान होणें.

विभंग-पु. (सं.) गार; प्रस्तर.

विभक्त-वि. (सं.) १ विभाजित. २ अलग केलेला.

विभक्ति-स्त्री. (सं.) १ विभागणी; वांटणी. २ पृथकता. ३ संबंध दर्शक प्रत्यय.

विभव-पु. (सं.) १ धन; संपति. २ ऐश्वर्य. ३ समृद्धि. ४ मोक्ष.

विभाँति-स्त्री. (सं.) प्रकार; भेद. -वि. अनेकप्रकारचा. -क्रिवि. नाना· प्रकार. -पु. (सं.) वांटा.

विभाति-स्त्री. (सं.) शोभा.

विभाना-विभारना-क्रिअ. (सं.) १ चमकणें. २ शोभणें; शोभिवंत होणें.

विभाव-पु. (सं.) भाव उत्पन्न करणारा.

विभावरी-स्त्री. (सं.) १ रात्र. २ चांदणी रात्र. ३ दूती; कुंटीण.

विभासना-क्रि.अ.; (सं.) चमकणें.

विभीति-स्त्री. (सं.) १ भय; भीति. २ शंका.

विभीषिका-स्त्री. (सं.) १ भिवविणें. २ भयानक दृश्य.

विभु-वि. (सं.) १ सर्वव्यापक. २ सर्वगामी. ३ महान. ४ नित्य. ५ दृढ; अचल. ५ शक्तिमान. -पु.(सं.) १ ब्रह्मा. २ जीवात्मा. ३ प्रभु. ४ ईश्वर. ६ शिव. ६ विष्णु.

विभूति-स्त्री. (सं.) १ वृद्धि; वाढ. २ वैभव; ऐश्वर्य. ३ संपत्ति; धन. ४ सिद्धि; प्राप्ति. ५ भस्म. ६ लक्ष्मी. ७ एक दिव्यास्त्र. ८ सृष्टि.

विभूषना-क्रि.स. (सं.) १ दागिने घालणें. २ सुशोभित करणें.

विभेटन-पु. (अ.) मिठी मारणें; भेटणे.

विभेद-पु. (सं.) १ विभिन्नता; अंतर. २ भेद; प्रकार. ३ भेदून घुसणें.

विभौ-पु. (सं.) विभव पहा.

विभ्रम-पु. (सं.) १ भ्रमण, चक्कर. २ भ्रांति. ३ संदेह; संशय. ४ घाबरघुंडी. ५ स्त्रियांचा एक हावभाव.

विभ्राट-पु. (सं.) १ आपत्ति; विपत्ति. २ उपद्रव.

विमंडन-पु. (सं.) सजविणें; शृंगारणें.

विमत-पु. (सं.) १ विरुद्ध मत; विपरीत सिद्धांत. २ प्रतिकूल.

विमत्सर-पु. (सं.) मोठा अहंकार; औद्धत्य.

विमन-वि. (सं.) उदास.

विमर्दन-पु. (सं.) १ मळणें. २ नष्ट करणें. ३ मारणें.

विमर्श-विमर्ष-पु. (सं.) १ विचार. २ समीक्षा. ३ परीक्षा. ४ परामर्ष.

विमलापति-पु. (सं.) ब्रह्मा.

विमाता-स्त्री. (सं.) सापत्न माता; सावत्र आई.

विमान-पु. (सं.) १ आकाशयान. २ वृद्ध मनुष्याच्या प्रेताचें वाहन. ३ रथ; गाडी. ४ घोडा.

विमुख-वि. (सं.) उदास; खिन्न.

विमूढ-वि. (सं.) १ विशेष मुग्ध; मोहित. २ भ्रमांत पडलेला. ३ बेशुद्ध. ४ मूर्ख.

विमूढगर्भ-पु. (सं.) मूर्च्छित असलेला गर्भ.

विमोह-पु. (सं.) १ मोह; अज्ञान; भ्रम. २ बेशुद्धि ३ आसक्ति.

विमोहन-पु. (सं.) १ लोभविणें; मोहित करणें. २ शुद्ध घालविणें; बेशुद्ध करणें. ३ कामदेवाचा बाण.

विमोहना-क्रि.अ. (सं.) १ मोहित होणें; लुब्ध होणें. २ बेशुद्ध होणे. ३ फसणें. -क्रि.स. १ मोहित करणें. २ फसणें.

विमोहित-वि. (सं.) १ मुग्ध. २ बेशुद्ध. ३ मूर्छित.

विमोही-वि. (सं.) १ मोहित करणारा. २ शुद्धबुद्ध घालविणारा. ३ मूर्छित करणारा. ४ भ्रमांत घालणारा. ५ निष्ठुर.

विमौट-पु. (सं.) वारुळ.

वियंग-पु. (सं.) महादेव.

विय-पु. (सं.) १ दोन; जोडी. २ दुसरा.

वियुक्त-वि. (सं.) १ वेगळा केलेला. २ अलग केलेला. ३ रहित; हीन.

वियो-वि. (सं.) दुसरा.

वियोगांत-वि. (अ.) शोकांत (नाटिका).

वियोजक-पु. (सं.) १ वेगळा करणारा. २ वजा करावयाची रक्कम.

विरंग-वि. (सं.) १ फिक्का; वाईट रंगाचा. २ अनेक रंगाचा.

विरंचि-पु. (सं.) ब्रह्मा; विधाता.

विरंचिसुत-पु. (सं.) नारद.

विरक्त-वि. (सं.) १ विमुख. २ उदासीन. ३ अप्रसन्न.

विरक्ति-स्त्री. (सं) १ वैराग्य. २ उदासीनता. ३ अप्रसन्नता.

विरचन-पु. (सं.) निर्मिति; रचना.

विरचना-क्रि.स. (सं.) १ रचना; बनविणें. २ सजविणें. -क्रि.अ. विरक्त होणें.

विरत-वि. (सं.) १ विन्मुख. २ निवृत्त. ३ वैरागी. ४ विशेष रत; फार लीन.

विरति-स्त्री. (सं.) २ अनिच्छा. २ उदासीनता. ३ वैराग्य.

विरथ-वि. (सं.) १ रथ नसलेला. २ पदाति; पाय उतार.

विरद-पु. (सं.) १ ख्याति; प्रसिद्धी. २ यश; कीर्ति; ब्रीद.

विरदावली-स्त्री. (सं.) १ बिरुदावली; यशोगान. ५ कीर्तिकथा.

विरदैत-वि. (सं.) ब्रीदधारी; कीर्तिवान; यशवंत.

विरमना-क्रि.अ. (सं.) १ रमणें; मन लागणें. २ थांबणें; विराम करणें. ३ मोहित होऊन थांबणें. ४ वेग थांबणें. ५ विलंबना पहा.

विरमाना-क्रि.स. (सं.) विरमणें प्रयोजक; थांबविणें.

विरस-वि. (सं.) १ रसहीन; नीरस. २ अप्रिय. ३ रुक्ष (काव्य वगैरे).

विराग-पु. (सं.) १ अनिच्छा; अनासक्ति, २ वैराग्य.

विराजना-क्रि.अ. (सं.) विराजणें.

विराध-पु. (सं.) १ पीडा. २ पीडाकारक. ३ एक राक्षस.

विराव-पु. (सं.) १ शब्द; रव. २ आरडाओरडा; गलका.

विराव-वि. शब्दरहित.

विरुझना-क्रि.अ. उलझना पहा.

विरुद-पु. (सं.)१ प्रशस्ति. २ पदवी. ३ यश.

विरुदावली-स्त्री. (सं.) बिरुदावली; प्रशंसाः यशवर्णन.

विरुध्द-वि. (सं.) १ प्रतिकूल. २ अप्रसन्न. ३ विपरीत. ४ अनुचित. -क्रिवि. प्रतिकूल स्थितींत.

विरुद्धकर्मा-पु. (सं.) १ दुर्वर्तनी; कुकर्मा. २ श्लेषालंकार भेद.

विरुद्धरूपक-पु. (सं.) रूपकातिशयोक्ति.

विरूप-वि. (सं.) १ कुरूप. २ बदललेला; परिवर्तित. ३ शोभारहित. ४ विरुध्द. ५ अनेक रंगांचा व रूपांचा.

विरोचन-पु. (सं.) १ चमकणें. २ प्रकाशमान. ३ सूर्यकिरण. ४ सूर्य. ५ चंद्र. ६ अग्नि. ७ विष्णु. ८ प्रल्हादाचा पुत्र; बलीचा पिता.

विरोध-पु. (सं.) १ विरोध. २नाश.

विरोधना-क्रि.स. (सं.) विरोध करणें.

विलंबना-क्रि. अ. १ उशीर करणें. २ गमणें. ३ लोंबणें. ४ आश्रय घेणें.

विलंबित-वि. (सं.) १ लोंबता; लटकत असलेला. २ उशीर झालेला.

विलखना-क्रि.अ. (सं.) बिलखना पहा. २ दुःखी होणें.

विलग-वि. (सं.) अलग.

विलगाना-क्रि.अ. १ अलग होणें; पृथक होणें. २ सुटासुटा दिसणें. -क्रि.स. वेगळे करणें. २ अलगअलग करणें.

विलच्छन-वि. (सं.) विलक्षण.

विलपना-क्रि.अ. (सं.) रडणें.

विलम-पु. (सं.) विलंब; उशीर.

विलमना-क्रि.अ. (सं.) विलंबना पहा.

विलसन-पु. (सं.) १ चमकणें; विलीसणें. २ क्रीडा; प्रमोद.

विलसना-क्रि.अ. (सं.) १ शोभा देणें. २ विलास करणें. ३ आनंद मानण.

विलापना-क्रि.स. (सं.) शोक करणें; विलाप करणें.

विलायत-पु. (सं.) १ परदेश. २ दूरदेश.

विलास-पु. (सं.) १ मनोरंजन. २ आनंद; हर्ष ३ हावभाव. ४ प्रसन्न करणारी क्रिया. ५ अवयवाची हालचाल. ६ हालचाल. ७ सुखोपभोग.

विलासिका-स्त्री. (सं.) एक एकांकी रूपक.

विलासिनी-स्त्री. (सं.) १ सुंदरी; कामिनी. २ वेश्या. ३ एक वृत्त.

विलासी-पु. (सं.) १ सुखोपभोगानुरक्त; कामी. २ क्रीडाशील. ३ आराम करणारा.

विलीक-वि. पु. (सं.) व्यलीक; अनुचित.

विलोचन-पु. (सं.) १ नेत्र; नयन; डोळे. २ डोळे फोडणें.

विलोम-वि. (सं.) विपरीत; उलटा. -पु. व्युत्क्रम.

विलोल-वि. (सं.) १ चंचल. २ सुंदर.

विल्व-पु. (सं.) बिल्व; बेल.

विल्वमंगल-पु. (सं.) सूरदासाचें अंधत्वपूर्व नांव

विवक्षा-स्त्री. (सं.) १ सांगण्याची इच्छा. २ अर्थ; तात्पर्य. ३ अनिश्चय; शंका.

विवक्षित-वि. (सं.) अपेक्षित; इच्छित; नेमका.

विवदना-क्रि अ. (सं.) विवाद करणें.

विवर्ण-पु. (सं.) एक साहित्यांतील भाव. -वि. (सं.) १ नीच; कमी प्रतीचा. २ कुजाति; हलक्या जातीचा. ३ बेरंगी; वाईट रंगाचा. ४ कांतिहीन.

विवर्त-पु. (सं.) १ समुदाय; समूह. २ आकाश. ३ भ्रांती; भ्रम.

विवर्तन-पु. (सं.) फिरणें.

विवर्तवाद-पु. (सं.) परिणामवाद; मायावाद.

विवश-वि. (सं.) १ लाचार. २ पराधीन.

विवस्वान्-पु. (सं.) १ सूर्य. २ अरुण.

विवाद-पु. (सं.) १ वाग्युद्ध. २ कलह; तंटा. ३ दावेबाजी.

विवादी-पु. (सं.) १ कलहप्रिय. २ भांडणारा; वाद करणारा.

विवाहना-क्रिस. ब्याहना पहा.

विवाही-वि. स्त्री. विवाह झालेली.

विवि-वि. (सं.) १ द्वि; दोन. २ दुसरा.

विविचार-वि. (सं.) १ विचार रहित; विवेकरहित. २ आचाररहित.

विवर-वि. (सं.) १ विवर; गुहा. २ खाच; खळगा.

विवृत-वि. (सं.) १ विस्तृत. २ मोकळ.

विवकी-पु. (सं.) १ विवेकी. २ ज्ञानी. ३ न्यायाधीश. ४ न्यायशील.

विवेचन-पु. (सं.) १ परीक्षा करणे; तपास करणे. २ निर्णय; तर्कवितर्क. ३ मीमांसा.

विव्वोक-पु. (सं.) साहित्यांतील एक हावभाव.

विशद-वि. (सं.) १ स्वच्छ; विमल. २ साफ; स्पष्ट. ३ व्यक्त. ४ श्वेत; पांढरा. ५ सुंदर.

विशांपति-पु. (सं.) राजा.

विशाख-पु. (सं.) १ कार्तिकेय. २ एक देवता. ३ शिव.

विशाल-वि. (सं.) १ लांब रुंद. २ भव्य. ३ प्रसिद्ध.

विशालाक्ष-पु. (सं.) १ महादेव. २ विष्णु. ३ एक देवी.

विशिख-पु. (सं.) बाण.

विशिष्ट-वि. (सं.) १ युक्त; मिळालेला. २ विशेषतायुक्त. ३ विलक्षण.

विशुद्ध-वि. (सं.) १ विशुद्ध. २ सत्य; खरा.

विशूचिका-स्त्री. (सं.) विसूचिका पहा.

विशृंखल-वि. (सं.) क्रमरहित; अनिर्बाधित.

विशेष-पु. (सं.) १ भेद; अंतर. २ अधिकता; आधिक्य. ३ वस्तु; पदार्थ. ४ एक अलंकार. ५ सात पदार्थांतील एक.

विशेषज्ञ-पु. (सं.) एकाद्या विषयाचें विशेष ज्ञान असलेला तज्ज्ञ; निपुण.

विशेषण-पु. (सं.) १ वैशिष्ट्य दाखविणारा. २ विशेषण.

विशेषना-क्रि.अ. (सं.) १ निश्चय; निर्णय करणें. २ विशेष रूप देणें.

विशेषोक्ति-स्त्री. (सं.) एक अलंकार.

विशेष्य-पु. (सं.) विशेषणयुक्त शब्द; नाम.

विश्-स्त्री. (सं.) १ प्रजा. २ कन्या.

विश्पति-पु. (सं.) राजा.

विश्रंभ-पु. (सं.) १ विश्वास. २ प्रेमी व प्रेमिका यांतील प्रेमकलह. ३ प्रेम.

विश्रब्ध–वि. (सं.) १ शांत. २ विश्वसनीय. ३ निर्भय.

विश्रवा–पु. (सं.) कुबेरपिता.

विश्लिष्ट–वि. (सं.) १ विकसित. २ प्रकट; प्रकाशित. ३ पृथक्करण केलेला.

विश्लेषण–पु. (सं.) पृथक्करण.

विश्वंभरा–स्त्री. (स.) पृथ्वी.

विश्व–पु. (सं.) १ विश्व. २ एक देवतागण. ३ विष्णु. ४ शरीर. –वि. १ समस्त; सर्व. २ पुष्कळ.

विश्वकर्मा–पु. (सं.) १ ईश्वर. २ ब्रह्मा. ३ सूर्य. ४ त्वष्टा; देवतांचा शिल्पकार. ५ शिव. ६ सुतार. ७ गवंडी. ८ लोहार.

विश्वकोश–पु. (सं.) ज्ञानकोश.

विश्वरूप–पु. (सं.) १ विष्णु. २ शिव. ३ कृष्णानें अर्जुनास दाखविलेलें रूप.

विश्वलोचन–पु. (सं.) सूर्य व चंद्र.

विश्वश्रवा–पु. (सं.) रावणाचा पिता.

विश्वस्त–वि. (सं.) विश्वसनीय.

विश्वात्मा–पु. (सं.) १ विष्णु. २ शिव. ३ ब्रह्मा.

विश्वेदेव–पु. (सं.) १ अग्नि २ सर्व देव; एक देवतागण.

विषकन्या–स्त्री. अंगामध्यें विष असलेली स्त्री.

विषदंड–पु. (सं.) कमलनाल; देंठ.

विषमंत्र–पु. (सं.) १ विष उतरण्याचा मंत्र. २ गारुडी.

विषम–वि. (सं.) १ असमान. २ दोहोंनी भाग न जाणारी संख्या. ३ कठीण. ४ तीव्र. ५ भीषण. –पु. १ एक वृत्त. २ एक अर्थालंकार.

विषमता–स्त्री. (सं) १ विषमत्व. २ वैर; विरोध.

विषमबाण–पु. (सं.) कामदेव.

विषमवृत्त–पु. (सं.) एक वृत्त.

विषयी–पु. (सं.) १ विलासी; कामी. २ कामदेव. ३ धनवान.

विषविद्या–स्त्री. (सं.) विष उतरण्याचा मंत्र.

विषांगना–स्त्री. (सं.) विषकन्या पहा.

विषाक्त–वि. (सं.) विषयुक्त; विषपूर्ण.

विषाण–पु. (सं.) १ शिंग. २ डुकराचा दांत.

विषाद–पु. (सं.) १ खेद; दुःख. २ निश्चेष्टता.

विषुव–पु. (सं.) रात्र व दिवस सारखा असणारा दिवस.

विषुवरेखा–स्त्री. (सं.) भूमध्यरेषा; स्ववध्यरेषा.

विषूचिका–स्त्री. (सं.) विसूचिका पहा.

विष्कंभ-विष्कंभक–पु. (सं.) १ एक योग. २ विस्तार. ३ विघ्न. ४ नाटकांतील एक छोटा अंक.

विष्कीर–पु. (सं.) पक्षी; चिमणी.

विष्टंभ–पु. (सं.) १ अडथळा; बांधा. २ पोटफुगी.

विष्टंभना–पु. (सं.) संकोचन.

विष्णुक्रांता–स्त्री. (अ.) निळी अपराजिता.

विष्णुपदी–स्त्री. (सं.) गंगानदी.

विसदृश–वि. (सं.) १ विपरीत; विरुद्ध. २ विलक्षण; अद्‌भूत.

विसर्ग–पु. (सं.) १ दान. २ त्याग. ३ एक वर्ण. ४ मोक्ष. ५ मृत्यु. ६ प्रलय. ७ वियोग.

विसर्प–पु. (सं.) इसब; गजकर्ण.

विसर्पी–वि. (सं.) पसरणारा.

विसाल–पु. (सं.) १ संयोग. २ मृत्यु.

विसूचिका–स्त्री. (सं.) पटकी; कॉलरा.

विस्फोट–पु. (सं.) १ फुटणें. २ फोड.

विस्फोटक–पु. (सं.) १ विषारी २ फुटणारा; स्फोट होणारा पदार्थ. ३ देवींचा रोग.

विहंग-विहग–पु. (सं.) १ पक्षी. २ बाण; तीर. ३ मेघ. ४ चंद्र. ५ सूर्य.

विहसित–पु. (सं.) मध्यम हास्य.

विहार–पु. (सं.) १ फिरणें; सहल करणें. २ संभोग; रासक्रीडा. ३ बौद्धांचा संघाराम.

विहारी–पु. (सं.) १ विहार करणारा. २ कृष्ण.

विहित–वि. (सं.) विधान केलेलें; आज्ञापिलेलें.

वीचि–स्त्री. (सं.) लहर; लाट; तरंग.

वीचिमाली–पु. (सं.) समुद्र.

वीची–स्त्री. (सं.) तरंग; लाट; लहर.

वीज़–स्त्री. (सं.) बीज पहा.

वीजगणित–पु. (सं.) बीजगणित.

वीणापाणि–स्त्री. (सं.) सरस्वती.

वीत–वि. (सं.) १ सोडलेला. २ मुक्त; सुटलेला. ३ गेलेला; उतरलेला (काळ). ४ निवृत्त झालेला.

वीतराग–पु. (सं.) १ आसक्ति सोडलेला; निरासक्त. २ बुद्धाचें एक नांव.

वीथिका-वीथी-स्त्री. (सं.) १ एक रूपक. २ मार्ग; रस्ता. ३ रवि-मार्ग. ४ नक्षत्रमार्ग.

वीथ्यंग-पु. (सं.) रूपकाचें अंग.

वीर-पु. (सं.) १ शूर; पराक्रमी. २ योद्धा; सैनिक. ३ अग्रणी. ४ पुत्र. ५ पति. ६ भाऊ.

वीरकशोरी-पु. (सं.) वीरश्रेष्ठ.

वीरगति-स्त्री. (सं.) युध्दांत मृत्यु.

वीरता-स्त्री. (सं.) वीर्य; शौर्य.

वीरभद्र-पु. (सं.) १ अश्वमेध यज्ञांतील घोडा. २ वाळा. ३ एक शिवगण; शिवपुत्र.

वीरमाता-स्त्री. (सं.) वीराची आई.

वीरललित-पु. (सं.) वीरासारखा पण कोमल स्वभाव.

वीरशय्या-स्त्री. (सं.) रणभूमि.

वीरा-स्त्री. (सं.) १ मदिरा. २ पुत्रयुक्त स्त्री.

वीराचारी-पु. (सं.) एक वाम-मार्गी संप्रदाय.

वीरान-स्त्री.वि. (फा.) १ उजाड; वैराण. २ श्रीहीन.

वीरासन-पु. (सं.) एक बसण्याची तऱ्हा.

वृंत-पु. (सं.) १ स्तनाग्र. २ बोंडी. ३ देठ.

वृंदा-स्त्री. (सं.) १ तुळस. २ राधेचें एक नांव.

वृजिन-पु. (सं.) १ पाप; अपराध. २ दुःख; कष्ट. ३ कातडें.

वृत्त-पु. (सं.) १ चरित्र. २ आचार ३ समाचार. ४ जीविका; वृत्ति. ५ एक छंद. ६ मंडल; गोल. ७ वर्तुळ.

वृत्तखंड-पु. (सं.) १ वर्तुळाचा भाग. २ मेहरप.

वृत्ति-स्त्री. (सं.) १ जीविका. २ रोजगार. २ छात्र वगैरेस दिलें जाणारें वेतन. ३ विवरण. ४ वर्णन-शैली. ५ चित्ताची अवस्था. ६ व्यापार; कार्य. ७ स्वभाव; प्रकृति. ८ एक शास्त्र.

वृत्र-पु. (सं.) १ अंधकार. २ मेघ. ३ शत्रु. ४ एक असुर.

वृद्ध-पु. (सं.) १ म्हातारपण; जरा. २ म्हातारा; बुड्ढा. ३ पंडित; विद्वान.

वृद्धता-स्त्री. (सं.) १ वार्धक्य; म्हातारपण. २ पांडित्य.

वृष-पु. (सं.) १ सांड; बैल. २ कामशास्त्रांतील एक पुरुष जाति. ३ कृष्ण. ४ दुसरी रास.

वृषकेतन-वृषकेतु-पु. (सं.) शिव.

वृषण-पु. (सं.) १ इंद्र. २ कर्ण. ३ विष्णु. ४ सांड. ६ घोडा. ६ अंड.

वृषध्वज–पु. (सं.) १ शिव. २ गणपति. ३ एक पर्व.

वृषभधुज-वृषभध्वज–पु. (सं.) शिव; महादेव.

वृषभानु–पु. (सं.) राधेचा पिता.

वृषल–पु. (सं.) १ शूद्र. २ पापी. ३ घोडा. ४ चंद्रगुप्त.

वृषली–स्त्री. (सं.) १ रजस्वलाकुमारी. २ कुलटा. ३ नीच जातीची स्त्री. ४ रजस्वला.

वृषवासी–पु. (सं.) शिव.

वृषासुर–पु. (सं.) भस्मासुर.

वृषोत्सर्ग–पु. (सं.) मृतास उद्देशून बैल सोडून देणें.

वृष्टिमान–पु. (सं.) पाऊस मोजण्याचें यंत्र.

वृष्ण–पु. (सं.) वीर्य, बल प्राप्त करून देणारी वस्तु.

वेग–पु. (सं.) १ प्रवाह. २ शरीरांतून मल-मूत्रादि निघून जाण्याची प्रवृत्ति. ३ जोराची प्रवृत्ति. ४ शीघ्रता; जलदी. ५ आनंद; प्रसन्नता.

वेतनभोगी–पु. (सं.) वेतन घेऊन काम करणारा.

वेताल–पु. (सं.) १ द्वारपाल. २ शिवगण. ३ एकयोनि. ४ भूत; पिशाच्च; वेताळ.

वेत्रधर–पु. (सं.) द्वारपाल.

वेद–पु. (सं.) १ वेद. २ वृत्त. ३ वित्त. ४ यज्ञांग. ५ वास्तविक ज्ञान.

वेदज्ञ–पु. (सं.) १ वेद जाणणारा. २ ब्रह्मज्ञानी.

वेदमाता–स्त्री. (सं.) १ गायत्री; सावित्री. २ दुर्गा. ३ सरस्वती.

वेदवाक्य–पु. (सं.) पूर्ण प्रमाण गोष्ट.

वेदांग–पु. (सं.) वेदाच्या षडंगां पैकीं एक.

वेदांत–पु. (सं.) १ अध्यात्म; ब्रह्मविद्या; वेदांचा उपनिषदादि भाग. २ षड्दर्शनांपैकीं सहावें दर्शन.

वेदांतसूत्र–पु. (सं.) बादरायणाचीं सूत्रें.

वेदांती–पु. (सं.) ब्रह्मवादी; वेदांत जाणणारा.

वेध–पु. (सं.) १ छेदणें; विद्ध करणें. २ यंत्रसाह्यानें नक्षत्रादि पाहणें.

वेधा–पु. (सं.) १ ब्रह्मा. २ विष्णु. ३ शिव. ४ सूर्य.

वेपथु–पु. (सं.) कंप.

वेपन–पु. (सं.) कंप; कापणें.

वेला–स्त्री. (सं.) १ वेळ; समय. २ तास. ३ समुद्राची लाट.

वेष्टन–पु. (सं.) १ गुंडाळलेलें वस्त्र. २ गुंडाळणें. ३ पागोटें.

वैकल्पिक–वि. (सं.) १ एकांगी २ संदिग्ध. ३ इच्छेनुसार ग्रहण करण्यासारखा.

वैकृत–पु. (सं.) १ विकार. २ बीभत्स रस. ३ बीभत्स रसाचें आलंबन. –वि. १ विकारजन्य. २ दुःसाध्य.

वैक्रांत–पु. (सं.) एक रत्न.

वैखरी–स्त्री. (सं.) १ स्पष्ट स्वर; वाणी. २ वाक्शक्ति. ३ वाग्देवी.

वैखानस–पु. (सं.) १ वानप्रस्थाश्रमी. २ वनवासी ब्रह्मचारी.

वैजयंत–पु. (सं.) १ इंद्रपुरी. २ इंद्र.

वैजयंति–स्त्री. (सं.) १ पताका. २ एक पांचरंगी माळ.

वैज्ञानिक–पु. (सं.) १ शास्त्रज्ञ. २ निपुण. –वि. विज्ञानसंबंधी.

वैतरणी–स्त्री. (सं.) यम लोकाच्या वाटेवरील नदी.

वैतालिक–पु. (सं.) स्तुतिपाठक.

वैतालीय–पु. (सं.) एक वर्णवृत्त. –वि. वेतालसंबंधी.

वैदर्भ–पु. (सं.) १ विदर्भ देशाचा राजा. २ भीमक; दमयंतीचा पिता. ३ रुक्मिणीचा पिता. –वि. विदर्भ देशाचा.

वैदर्भी–वि. (सं.) १ एक काव्यरीति २ दमयंती. ३ रुक्मिणी.

वैदिक–पु. (सं.) १ वेदोक्त कर्म करणारा. २ वेदपाठक. –वि. वेदसंबंधी.

वैदूर्य–पु. (सं.) एक रत्न; लसण्या.

वैदेशिक–वि. (सं.) विदेशसंबंधी.

वैद्य–पु. (सं.) १ पंडित; विद्वान. २ चिकित्सक; भिषक्.

वैध–वि. (सं.) विधिनुसार; ठीक; कायदेशीर.

वैधर्म्य–पु. (सं.) १ विधर्मीपणा. २ नास्तिकता.

वैधेय–वि. (सं.) विधिसंबंधी.

वैरशुद्धि–स्त्री. वैराचा बदला.

वैरागी–पु. (सं.) १ विरक्त. २ बैरागी.

वैराग्य–पु. (सं.) विरक्ति.

वैराज्य–पु. (सं.) १ दोन राजांनी मिळून एकत्र राज्य करण्याची जुनी पद्धती. २ वरील पद्धतीनें चाललेलें राज्य.

वैलक्षण्य–पु. (सं.) १ विलक्षणता. विभिन्नता.

वैवाहिक–पु. (सं.) १ व्याही. २ –वि. विवाहसंबंधी.

वैशाखी–स्त्री. (सं.) वैशाख शुद्ध पूर्णिमा.

वैशाली–स्त्री. (सं.) विशाल नगरी; प्राचीन बौद्ध नगर.

वैशिक–पु. (सं.) वेश्यागामी नायक.

वैशेषिक–पु. (सं.) १ षड्दर्शनांपैकीं एक. २ हें दर्शन मानणारा.

वैश्वजनीन–वि. (सं.) सर्व लोकांचा.

वैषम्य–पु. (सं.) विषमता.

वैष्णवी–स्त्री. (सं.) १ विष्णुशक्ति. २ दुर्गा. ३ गंगा. ४ तुळस.

वोल्लाह–पु. (सं.) पिवळी आयाळ व शेपटी असणारा घोडा.

वोहित्थ–पु. (सं.) मोठी नाव; वहित्र

व्यंग्य–पु. (सं.) १ गूढ अर्थाचा शब्द. २ व्यंगार्थी बोलणें.

व्यंजन–पु. (सं.) १ व्यक्त करणें. २ अंग; अवयव. ३ भाजी; तोंडी लावणें. ४ अन्न. ५ स्वराशिवाय उच्चार न होणारा वर्ण.

व्यंजना–स्त्री. (सं.) १ प्रकटन. २ वाच्यार्थाशिवाय इतर अर्थ व्यक्त करण्याची शक्ति.

व्यक्त–वि. (सं.) १ प्रकट. २ साफ स्पष्ट.

व्यक्तगणित–पु. (सं.) अंकगणित.

व्यक्ति–स्त्री. (सं.) १ प्रकट होण्याची क्रिया. २ व्यष्टि; शरीर. ३ मनुष्य.

व्यग्र–वि. (सं.) १ व्याकुल. २ भ्यालेला. ३ कामांत मग्न.

व्यतिक्रम–पु. (सं.) १ उलट क्रम. २ विघ्न; अडचण.

व्यतिरेक–पु. (सं.) १ अभाव. अतिक्रम. ३ एक अर्थालंकार.

व्यतीत–वि. (सं.) गत; गेलेला.

व्यत्यय–पु. व्यतिक्रम पहा.

व्यर्थ–वि. (सं.) १ अर्थहीन. २ लाभरहित. –क्रिवि. उगाच.

व्यलीक–पु. (सं.) १ अपराध; कसूर. २ धाकदपटशा. ३ दुःख. ४ विट.

व्यवकलन–पु. (सं.) वजाबाकी.

व्यवच्छेद–पु. (सं.) पृथकता. २ विभाग. ३ विराम.

व्यवधान–पु. (सं.) १ पडदा. २ भेद; विभाग. ३ विच्छेद.

व्यवस्था–स्त्री. (सं.) १ शास्त्रोक्त विधान. २ जागच्याजागीं ठेवणें. ३ प्रबंध; व्यवस्था. ४ स्थिरता; स्थिति.

व्यवस्थान–पु. (सं.) १ उपस्थिति; हजेरी. २ व्यवस्था; प्रबंध. ३ विष्णूचें एक नांव.

व्यवस्थापक-पु. (सं.) १ शास्त्रासंबंधी योग्य माहिती देणारा. २ नियम वा शास्त्र याप्रमाणें काम करणारा. ३ व्यवस्थापक.

व्यवस्थित-वि. (सं.) नियमाप्रमाणें.

व्यवहार-पु. (सं.) १ क्रिया; कार्य. २ वर्तणूक. ३ व्यापार; रोजगार. ४ देणें घेणें. ५ विवाद. ६ खटला.

व्यवहारशास्त्र-पु. (सं.) धर्मशास्त्र.

व्यष्टि-स्त्री. (सं.) पृथकअंश; समष्टीच्या उलट.

व्यसन-पु. (सं.) १ विपत्ति; संकट २ वाईट गोष्ट. ३ विषयासक्ति. ४ नाद; आवड.

व्यसनी-पु. (सं.) १ शोकीन. २ व्यसनी.

व्यस्त-वि. (सं.) १ घाबरलेला; व्याकुळ. २कामांत मग्न. ३ व्याप्त. ४ इकडे तिकडे फेकलेला; अलग अलग.

व्याकुळ-पु. (सं.) व्याकुळ; उत्कंठित.

व्याक्रोश-पु. (सं.) १ आक्रोश. २ तिरस्काराचा दृष्टिक्षेप.

व्याख्या-स्त्री (सं.) १ टीका; भाष्य. २ कथन; वर्णन. ३ व्याख्या.

व्याख्याता-पु. (सं.) १ टीकाकार. २ भाषण करणारा.

व्याख्यान-पु. (सं.) १ विवरण. २ वक्तृत्व; भाषण.

व्याघात-पु. (सं.) १ विघ्न; बाधा. २ आघात; प्रहार. ४ एक योग. ४ एक अलंकार.

व्याज-पु. (सं.) १ कपट; छल. २ विघ्न; बाधा. ३ विलंब; उशीर. ४ व्याज; वृद्धि.

व्याजनिंदा-स्त्री. (सं.) १ वरून न दिसणारी निंदा. २ एक अलंकार.

व्याजस्तुति-स्त्री. (सं.) १ वरून दिखाऊ स्तुति. २ एक अलंकार.

व्याजोक्ति-स्त्री. (सं.) १ कपटी बोलणें. २ एक अलंकार.

व्याधि-स्त्री. (सं.) १ रोग; आजार. २ आपत्ति. ३ दुःख.

व्यापना-क्रि.अ. (सं.) पसरणें; व्यापणें.

व्यामोह-पु. (सं.) अज्ञान; मोह.

व्यालू-स्त्री. (सं.) रात्रिभोजन.

व्यासंग-पु. (सं.) आसक्ति.

व्याहार-पु. (सं.) वाक्य.

व्याहृति-स्त्री. (सं.) १ कथन; उक्ति. २ भूः भुवः सुवः हा मंत्र.

व्युत्पन्न-वि. (सं.) शास्त्रज्ञ.

व्यूह-पु. (सं.) १ समूह. २ रचना. ३ शरीर. ४ सेना. ५ सेनाविन्यास.

व्योम-पु. (सं.) आकाश.

व्योमयान-पु. (सं.) आकाशयान.

व्रज-पु. (सं.) १ गमन. २ समूह. ३ मथुरावृंदावन प्रदेश.

व्रजन-पु. (सं.) गमन; जाणें.

व्रजभाषा-स्त्री. (सं.) मथुरा, आग्रा या प्रदेशांतील भाषा.

व्रजमंडल-पु. (सं.) व्रज व सभोवतालचा देश.

व्रजराज-पु (सं.) कृष्ण.

व्रज्या-स्त्री. (सं.) १ पर्यटण; भ्रमण. २ गमन; जाणें. ३ चढाई; आक्रमण.

व्रत-पु. (सं.) १ भक्षण; खाणें. २ नियम. ३ संकल्प.

व्रती-पु. (सं.) १ व्रतस्थ; यजमान. २ ब्रह्मचारी.

व्राचड-स्त्री. (सं.) १ अपभ्रंश: भाषाभेद. २ पैशाचीचा भेद.

व्रात्य-पु. (सं.) १ संस्कारहीन. २ अनुपनीत. ३ वर्णसंकर.

श

शंक-पु. (सं.) भय; आशंका.

शंकना-क्रि.अ. (सं.) १ शंका येणें; संशय घेणें. २ भिणें.

शंकर-वि. (सं.) १ मंगलकारक. २ शुभ. ३ लाभदायक.

शंकर-पु. (सं.) शंकर; महादेव.

शंका-स्त्री. (सं.) १ संदेह; आशंका; संशय. २ भय; अनिष्टाची भीति. २ चिंता.

शंकित-वि. (सं.) १ भ्यालेला. २ संशयित. ३ अनिश्चित.

शंकु-पु. (सं.) १ टोंकदार वस्तु. २ मेख. ३ खुंटी. ४ भाला. ५ फाळ बाणाचा. ६ दहा कोटी. ७ कामदेव. ८ शिव.

शंखचूड-पु. (सं.) १ एक दैत्य. २ कुबेराचा दूत.

शंठ-पु. (सं.) १ नपुंसक. २ मूर्ख.

शंड-पु. (सं.) १ नपुंसक. २ निसंतान. ३ सांड.

शंभुलोक-पु. (सं.) कैलास.

श-पु. (सं.) १ शिव. २ कल्याण. ३ हत्यार; शस्त्र.

शऊर-पु. (अ.) १ काम करण्याची योग्यता. २ बुद्धि; अक्कल.

शऊरदार-पु. (अ.) हुनरमंद: बुद्धिवान.

शक-पु. (सं.) १ एक प्राचीन जाति. २ शालिवाहनाचा संवत्.

शकट–पु. (सं.) १ छकडा; बैल-गाडी. २ भार. ३ एक दैत्य. ४ देह.

शकठ–पु. (सं.) माचण.

शकर–स्त्री. (सं.) साखर.

शकरकंद–पु. (सं.) रताळें.

शकरपारा–पु. (सं.) १ एक फळ. २ साखरलिंबू. ३ चौकोनी शिलाई.

शकल–स्त्री. (सं.) १ आकृति; चेहरा; रूप; मुद्रा. ३ बनावट; घडण. ४ आकृति; स्वरूप. ५ उपाय.

शकार–पु. (सं.) शकवंशी व्यक्ति.

शकारि–पु. (सं.) विक्रमादित्य.

शकुंत–पु. (सं.) १ पक्षी. २ विश्वा-मित्राचा मुलगा.

शकुन–पु. (सं.) १ शुभचिन्ह. २ शुभमुहूर्त. ३ पक्षी.

शक्कर–स्त्री. (सं.) १ साखर. २ खांड.

शक्की–वि. (अ.) शंकेखोर.

शक्त–वि. (सं.) समर्थ.

शक्ति–स्त्री. (सं.) १ बल. २ प्रभाव. ३ अधिकार. ४ राज्याचें बल ५ प्रकृति; माया. ६ दुर्गा. ७ गौरी. ८ लक्ष्मी. ९ एक शस्त्र: सांग; १० तरवार.

शक्तु–पु. (सं.) सत्तू.

शक्य–वि. (सं.) १ करण्यायोग्य. २ शक्तियुक्त.

शक्र–पु. (सं.) १ इंद्र. २ रगण.

शक्ल–स्त्री. शकल पहा.

शख्स–पु. (अ.) व्यक्ति.

शग़ल–पु. (अ.) १ व्यापार; काम-धंदा. २ मनोविनोद.

शगुन–पु. १ शकुन पहा. २ तिलक.

शगुनिया–पु. (सं.) साधारण ज्योतिषी.

शगूफा–पु. (अ.) १ कळी. २ फूल. ३ विचित्र घटना.

शजरा–पु. (अ.) वंशवृक्ष. २ पट-वाऱ्याचा शेतांचा नकाशा.

शतघ्नी–स्त्री. (सं.) एक प्राचीन शस्त्र; तोफ.

शतदल–पु. (सं.) पद्म; कमल.

शतद्रु–स्त्री. (सं.) सतलज.

शतपत्र–पु. (सं.) १ कमल. २ शेवती. ३ मोर.

शतपद–पु. (सं.) घोण; गोम.

शतरंज–पु. (सं.) बुद्धिबळें.

शतरंजी–स्त्री. (फा.) १ सतरंजी. २ बुद्धिबलांचा पट. ३ बुद्धिबलपटु.

शतरूपा–स्त्री. (सं.) ब्रह्मदेवाची मानसकन्या; मनूची माता.

शतानंद–पु. (सं.) १ ब्रह्मा;. २ विष्णु. ३ कृष्ण. ४ गौतम मुनि. ५ जनकाचा पुरोहित.

शतानीक–पु. (सं.) १ वृद्ध पुरुष. २ एक चंद्रवंशी राजा. ३ शंभर सैनिकांचा नायक.

शतावधान–पु. (सं.) शंभर गोष्टी ध्यानांत ठेवणारा.

शत्रुसाल–वि. (सं.) शत्रूच्या हृदयांत शूल उत्पन्न करणारा.

शदीद–वि. (अ.) भारी; कठीण; सख्त.

शनाख्त–स्त्री. (फा.) १ ओळख. २ परिचय.

शनि–पु. (सं.) १ सातवा ग्रह. २ दुर्भाग्य; अभाग्य.

शनिश्चर–पु. (सं.) शनि.

शनैश्वर–पु(सं.) शनि.

शपथ–स्त्री. (सं.) १ शपथ; प्रतिज्ञा; सौगंद. २ दीव्य. ३ वचन.

शफतालू–पु. (फा.) सप्ताळू.

शफा–स्त्री. (अ.) आरोग्य.

शफाखाना–पु. (अ.) चिकित्सालय; दवाखाना.

शब–स्त्री. (फा.) रात्र.

शबनम–स्त्री. (फा.) १ दंव. २ एक प्रकारचें तलम कापड.

शबाब–पु. (अ.) १ यौवन; ज्वानी; तारुण्य. २ सौंदर्य.

शबीह–स्त्री; (अ.) छबी; चित्र; तसवीर.

शब्दचित्र–पु. (सं.) अनुप्रास शब्द अलंकार.

शब्दप्रमाण–पु. (सं.) आप्तवाक्य.

शब्दब्रह्म–पु. (सं.) वेद.

शब्दभेदी-शब्दवेधी–पु. (सं.) १ शब्दवेध करणारा. २ अर्जुन. ३ दशरथ.

शब्दशक्ति–स्त्री. (सं.) शब्दाचा अर्थ व्यक्त करण्याची शक्ति; अभिधा, लक्षणा व व्यंजना.

शब्दशास्त्र–पु. (सं.) व्याकरण.

शब्दसाधन–पु. (सं.) व्युत्पत्ति.

शब्दाडंबर–पु. (सं) शब्दजाल.

शब्दानुशासन–पु. (सं.) व्याकरण.

शम–पु. (सं.) १ शांति. २ मोक्ष. ३ उपचार. ४ अंतःकरण व इंद्रियनिग्रह. ५ शांतिरसाचा स्थायीभाव. ६ क्षमा.

शमन–पु. (सं.) १ पशूचें बलिदान. २ यम. ३ हिंसा. ४ शांति. ५ दमन.

शमशेर–स्त्री. (फा.) तरवार.

शमा–स्त्री. (अ.) मेणबत्ती.

शमादान-पु. (फा.) शामदान; वालशीट.

शमित-वि. (सं.) १ शमन केलेला. २ शांति.

शयनआरती-स्त्री. (सं.) शेजारती.

शय्या-स्त्री. (सं.) १ शेज; बिछाना. २ पलंग; खाट.

शर-पु (सं.) १ बाण; तीर. २ शरकांड; तिरांचा बांबू. ३ दर्भाच्या जातीचें एक गवत. ४ साय. ५ भाल्याचा फाळ. ६ चिता. ७ पांच संख्या. ८ एक असुर.

शरअ-पु. (अ.) १ कुराणांतील आज्ञा. २ आज्ञा. ३ धर्म. ४ रीत; दस्तूर. ५ मुसलमानांचें धर्मशास्त्र.

शरण-स्त्री. (सं.) १ आश्रय; रक्षण. २ आश्रयस्थान; बचावाची जागा. ३ घर; मकाण. -वि. अधीन; आश्रित.

शरणागत-पु. (सं.) १ शरण आलेली व्यक्ति. शिष्य.

शरणी-स्त्री. (सं.) आश्रय देणारी.

शरत-स्त्री. शर्त; शरत् पहा.

शरत्-शरद्-स्त्री. (सं.) १ वर्ष. २ एक ऋतु-आश्विन व कार्तिक.

शरपट्टा-पु. (सं.) एक शस्त्र.

शरपुख-पु. (सं.) १ बाणाची दांडी. २ बाणाचें पीस.

शरबत-पु. (अ.) १ पेय. २ साखरेंतील अर्क. ३ साखरमिश्रित पाणी.

शरबती-पु. (अ.) १ हलका पिवळा रंग. २ एक रत्न; दागिना. ३ एक प्रकारचें लिंबू. ४ एक प्रकारचें उंची कापड.

शरभ-पु. (सं.) १ रामाच्या सेनेंतील एक वानर. २ टोळ. ३ हत्तीचें पिल्लू. ४ विष्णु. ५ एक पक्षी. ६ आठ पायांचा एक कल्पित मृग. ७ एक वृत्त. ८ दोह्याचा एग प्रकार. ९ वाघ.

शरम-स्त्री. (फा.) १ लाज; लज्जा. २ संकोच. ३ प्रतिष्ठा.

शरमाना-क्रि.अ. (अ.) लज्जित होणें. -क्रि.स. लज्जित करणें.

शरमिंदगी-स्त्री. (फा.) लाज; लाजाळूपणा; संकोच

शरमिंदा-वि. (अ.) लज्जित.

शरमीला-वि. (फा.) लाजाळू.

शरह-स्त्री. (अ.) १ टीका; भाष्य; व्याख्या. २ दर; भाव.

शराकत-स्त्री. (फा.) १ भागीदारी. २ पाती; हिस्सेदारी.

शरफात-स्त्री. (अ.) सज्जनता; श्रेष्ठता; भलेपणा;

शराब-स्त्री. (अ.) मद्य.

शराबखाना–पु. (अ.) गुत्ता.

शराबखोरी–स्त्री. (अ.) मदिरा-पान; मद्यपान.

शराबी–वि. (अ.) मद्यपी; दारूबाज.

शराबोर–वि. (फा.) ओलाचिंब; भिजलेला.

शरारत–स्त्री. (अ.) दुष्टता; पाजीपणा.

शरिष्ठ–वि. (सं.) श्रेष्ठ पहा.

शरिअत–स्त्री. (अ.) मुसलमानी धर्मशास्त्र.

शरीक–वि. (अ.) संमीलित; मिळालेला; सामील. –पु. (अ.) १ साथी. २ पातीदार. ३ सहाय्यक; मदतगार.

शरीफ–पु. (अ.) १ कुलीन मनुष्य. २ सभ्य पुरुष. –वि. पवित्र.

शरीफा–पु. (सं.) १ सीताफल वृक्ष. २ सीताफळ.

शरीर–पु. (सं.) देह; काया.

शरीर–वि. (अ.) दुष्ट.

शरीरांत–पु. (सं.) मृत्यु; मरण.

शरीरी–पु. (सं.) १ शरीरवान; देहयुक्त. २ आत्मा; जीव. ३ प्राणी; जीवधारी.

शर्करा–स्त्री. (सं.) १ साखर. २ वाळू; वाळूचा कण.

शर्करी–स्त्री. (सं.) एक वृत्त.

शर्त्त–स्त्री. (अ.) १ पैज. २ अट.

शर्तिआ–क्रि.वि. (अ.) शर्तीनें; निश्चितपणें. –वि. निश्चित.

शर्म–स्त्री. शरम पहा.

शर्म्म–पु. (सं.) १ सुख; आनंद. २ गृह; घर.

शर्वरी–स्त्री. (सं.) १ रात्र. २ संध्या; सायंकाळ. ३ स्त्री.

शलगम--शलजम--पु. गाजरासारखा एक कंद.

शलभ–पु. (सं.) १ टोळ. २ पतंग.

शलाका–स्त्री. (सं.) १ सळई. २ बाण; तीर. ३ फांसा.

शलातुर–पु. (सं.) एक प्राचीन देश; पाणिनीचें निवासस्थान.

शलूका–पु. (फा.) अर्ध्या बाह्यांचें कुडतं.

शल्य–पु. (सं.) १ मद्रदेशाचा एक राजा. २ अस्त्रचिकित्सा. ३ एक छप्पयचा भेद. ४ हाड; अस्थि. ५ शलाका. ६ सांग. ७ दुर्वाक्य.

शल्यकी–स्त्री. (सं.) साळू.

शल्यक्रिया–स्त्री. (सं.) शस्त्रक्रिया.

शल्व–पु. (सं.) शाल्व पहा.

शवरी–स्त्री. (सं.) शबरी.

शश–पु. (सं.) १ ससा. २ चंद्रावरचा डाग. ३ कामशास्त्रांतील एक पुरुष भेद.

शशधर-पु. (सं.) चंद्र.
शशा-पु. (सं.) ससा.
शशिशाला-स्त्री. (फा.) आरसे महाल; शीशमहाल.
शशिहीरा-पु. (सं.) चंद्रकांत मणि.
शसा-पु. (सं.) ससा.
शसि-शसी-पु. (सं.) चंद्र.
शस्त-पु. (फा.) लक्ष्य; निशाण.
शाहंशाह-पु. शाहंशाह.
शह-पु. १ बादशाह; राजा २ वर; नवरदेव. -वि. मोठा; श्रेष्ठतर. -स्त्री. १ बुद्धिबळांत राजावर मारा. २ गुप्तरूपानें कोणास उठविण्याची क्रिया.
शहजादा-पु. (फा.) शाहजादा पहा.
शहजोर-वि. (फा.) बलवान; बलिष्ठ.
शहतीर-पु. (फा.) जाडजूड वासा.
शहतूत-पु. (फा.) तूत पहा.
शहद-पु. (अ.) मध.
शहनाई-स्त्री. (फा.) १ सनई. २ रौशनचौकी पहा.
शहबाला-पु. (फा.) टोकणा.
शहमात-स्त्री. (फा.) राजावर मात.
शहरपनाह-स्त्री. (फा.) नगरकोट; तट.
शहरी-वि. (फा.) १ शहरचा; नागर. २ नागरिक.
शहादत-स्त्री. (अ.) १ साक्ष्य. २ पुरावा; प्रमाण. ३ शहीद होणें; बलिदान.
शहाना-पु. (फा.) एक रंग. -वि. (फा.) १ शाही; राजस; राजयोग्य. २ उत्तम; श्रेष्ठ.
शहाब-पु. (फा.) एक गाढ लाल रंग.
शहिजदा-पु. (फा.) शाहजादा पहा.
शहीद-पु. (अ.) धर्मबलि.
शांत-वि. (सं.) १ बंद; थंड. २ नष्ट. ३ स्थिर. ४ मृत. ५ सौम्य; गंभीर. ६ मौन; गप. ७ जितेंद्रिय; ८ शिथिल; ढिला. ९ विघ्नरहित. १० स्वस्थचित्त.
शांति-स्त्री. (सं.) १ वेग, क्षोभ यांचा अभाव. २ स्तब्धता. ३ स्वस्थता. ४ रोगमुक्तता. ५ मृत्यु. ६ धीरता; गंभरिता. ८ विराग. ८ दुर्गा. ९ अमंगल वारण्याचा उपचार
शांतिकर्म-पु. (सं.) अनिष्ट निवारणार्थ क्रिया.
शाइस्तगी-स्त्री. (फा.) १ शिष्टता; सभ्यता. २ माणुसकी; भलेपणा.
शाइस्ता-वि. (फा.) १ शिष्ट; सभ्य. २ विनीत; नम्र.

शाक-पु. (सं.) भाजी. -वि. शक लोकांसंबंधी.

शाकद्वीप-पु. (सं.) १ सप्तद्वीपांतील एक. २ ईराण व तुर्कस्थान यांमधील प्रदेश.

शाकल-पु. (सं.) १ खंड; तुकडा. २ ऋग्वेदाची एक शाखा. ३ मद्र देशांतील एक नगर.

शाकिनी-स्त्री. (सं.) डाकीण; चुडेल.

शाक्त-वि. (सं.) शक्तिसंबंधी. -पु. शक्ति-उपासक.

शाक्य-पु. (सं) एक प्राचीन नेपाळांतील जाती.

शाक्यमुनि-शाक्यसिंह-पु. (सं.) बुद्ध.

शाख-स्त्री. (फा.) १ शाखा; डहाळी. २ खंड; फांक. ३ शाखा पहा.

शाखा-स्त्री. (सं.) १ डाहाळी; फांदी. २ हातपाय. ३ अवयव. ५ विभाग. अंग. ३ वेदसंहितेचा एक भेद.

शाखामृग-पु. (सं.) वानर.

शाखोच्चार-पु. (सं.) विवाहसमयीं शाखा वगैरेचा उच्चार.

शार्गिद-पु. (फा.) शिष्य.

शाद-वि. (फा.) प्रसन्न; खूष.

शादियाना-पु. (फा.) १ मंगलसूचक वाद्य; वाहाजणें. २ आशिर्वाद. -वि. विवाहासंबंधी.

शादी-स्त्री. (फा.) १ आनंद. २ आनंदोत्सव. ३ विवाह.

शाद्वल-स्त्री. (अ.) हिरवळयुक्त; गवतानें आच्छादलेला. -पु. १ हिरवें गवत. २ बैल. ३ ओलवण.

शान-स्त्री. (अ.) १ सजावट; थाटमाट. २ गर्वचेष्टा; ऐट. ३ भव्यता; विशालता. ४ शक्ति; करामत. ५ प्रतिष्ठा; इज्जत.

शानशौकत-स्त्री. (अ.) सजावट; तयारी; थाटमाट.

शाप-पु. (सं.) १ शाप. २ धिक्कार; भर्त्सना.

शाबरी-स्त्री. (सं.) शबरांची भाषा.

शाबाश-अव्य. (फा.) प्रशंसासूचक शब्द; वाहवा.

शाब्दी-स्त्री. (सं.) १ शब्दसंबंधी. २ केवळ शब्दांची.

शाम-स्त्री. (सं.) सांज; सायंकाळ. -वि. श्याम पहा. -पु. सिरिया देश.

शामकर्ण-पु. (सं.) श्यामकर्ण.

शामत-स्त्री. (अ.) १ दुर्भाग्य. २ विपत्ति. ३ दुर्दशा; दुरवस्था.

शामियाना-पु. (फा.) मोठा तंबू.

शामिल-वि. (फा.) संमिलित; मिळालेला.

शामी-स्त्री. शेंबी; बसवी.

शायक-पु. (सं.) १ सायक; बाण; तीर. २ खड्ग; तरवार.

शायक-वि. (अ.) १ शौकिन. २ इच्छुक.

शायद्-अव्य. (फा.) कदाचित्; संभवतः.

शायर-पु. (अ.) कवि.

शायी-वि. (सं.) निजणारा.

शारंग-पु. (अ.) सारंग पहा.

शारद्-वि. (सं.) शरत्कालीन.

शारिका-स्त्री. (सं.) मैना.

शारिवा-स्त्री. (सं.) १ अनंतमूळ; २ धमासा.

शालंकि-पु. (सं.) पाणिनि.

शाल-पु. (सं.) सालवृक्ष. -स्त्री. (फा.) शाल; लोकरीचें कापड.

शालग्राम-पु. (सं.) शालिग्राम.

शालपर्णी-स्त्री. सरिवन पहा.

शाला-स्त्री. (सं.) १ घर; गृह. २ जागा; स्थान. ३ एक वृत्त.

शालातुरीय-पु. (सं.) पाणिनि.

शालि-पु. (सं.) १ साळ; भात. २ वसुमती. ३ ऊंस.

शालिधान-पु. (सं.) वसुमती तांदूळ.

शालीन-वि. (सं.) १ विनीत; नम्र. २ सलज्ज. ४ सदृश; समान; तुल्य. ४ सभ्य. ५ धनवान. ६ दक्ष; चतुर.

शासन-पु. (सं.) १ आज्ञा; आदेश. २ अधिकारांत ठेवणें. ३ लिखित. पट्टा; लेख. ४ दान दिलेली भूमि. ५ अधिकाराचें आज्ञापत्र; फर्मान. ६ शास्त्र. ७ इंद्रियनिग्रह. ८ अधिकार. ९ दंड.

शास्ता-पु. (सं.) १ शासक. २ राजा. ३ पिता. ४ उपाध्याय; गुरु.

शासित-स्त्री. (सं.) १ शासन. २ दंड.

शास्त्र-पु. (सं.) १ धार्मिक ग्रंथ. २ विज्ञान; शास्त्र.

शाहंशाह-पु. (फा.) महाराजाधिराज.

शाहंशाही-स्त्री. (फा.) १ महाराजाधिराजत्व. २ व्यवहारांतील खरेपणा.

शाह-पु. (फा.) १ महाराज; बादशहा. २ फकीरांची उपाधि.

शाहजादा-पु. (फा.) महाराजकुमार; बादशाहाचा पुत्र.

शाहाना-वि. (फा.) राजसी. -पु. १ जामा; विवाहसमयींचा जोडा. २ एक राग.

शाही-वि. (फा.) बादशाहाचा.

शिंगरफ-पु. ईंगुर पहा.

शिंबी-स्त्री. (सं.) १ शेंग. २ घेवडा.

शिबीधान्य-पु. (सं.) द्विदल-धान्य.

शिशपा-शिंशुपा-स्त्री. (सं.) १ शिसवाचें झाड. २ अशोक वृक्ष.

शिंशुमार-पु. (सं.) सुसर

शिकंजा-पु. (फा.) १ दाबण्याचें, कसण्याचें यंत्र. २ प्रेस. ३ खोडा.

शिकन-स्त्री. (फा.) घडी; दुमड; सुरकुती.

शिकम-पु. (फा.) पोट; उदर.

शिकमीकाश्तकार-पु. (फा.) डाळें; ईजिक केलला शेतकरी.

शिकरा-पु. (फा.) एक जातीचा बाज पक्षी. .

शिकायत-स्त्री. (अ.) १ चुगली. २ तकरार; आरोप. २ रोग; आजार.

शिकार-पु. (फा.) १ मृगया; पारध. २ मृगयेंत मारलेलें जनावर ३ मांस. ४ आहार; भक्ष्य. ५ ज्या पासून लाभ होईल असा मनुष्य.

शिकारगाह-स्त्री. (फा.) शिकारीची जागा.

शिकारी-वि. शिकारकामाचा.

शिक्षक-पु. (सं.) गुरु.

शिक्षण-पु. (सं.) शिकवण.

शिक्षा-स्त्री. (सं.) १ शिक्षण. २ अभ्यास. ३ उपदश. ४ एक वेदांग. ५ शासन. ६ दंड.

शिक्षाक्षेप-पु. (सं.) एक अलंकार.

शिक्षागुरु-पु. (सं.) गुरु; शिक्षक.

शिक्षार्थी-पु. (सं.) विद्यार्थी.

शिक्षालय-पु. (सं.) विद्यालय.

शिक्षाविभाग-पु. (सं.) शिक्षण-खातें.

शिखंड-पु. (सं.) १ मयूर पुच्छ. २ शेंडी. ३ काकपक्ष.

शिखंडिनी-स्त्री. (सं.) १ मोरनी; मयूरी. २ द्रुपद कन्या.

शिखंडी-पु. (सं.) १ मोर. २ कोंबडा ३ बाण. ४ विष्णु. ५ कृष्ण. ६ शिव. ७ शिखा. ८ शिखंडिनी पहा.

शिख-स्त्री. (सं.) शिक्षा पहा.

शिखर-पु. (सं.) १ शेंडी. २ पहाडाचें उंच टोंक. ३ घराचा कळस. ४ मंडप. ५ जैनांचें एक तीर्थ. ६ एक अस्त्र.

शिखरण-स्त्री. (सं.) शिकरण.

शिखरीणी-स्त्री. (सं.) १ रसाळ. २ नारीरत्न. ३ रोमावली. ४ दहीं व साखर यांचें मिश्रण; श्रीखंड. ५ एक वर्ण वृत्त.

शिखरी-स्त्री. (सं.) एक गदा.

शिखा-स्त्री. (सं.) १ शेंडी. २ पक्षाचा तुरा. ३ दिव्याची ज्योत. ४

प्रकाश किरण. ५ टोंक. ६ शिखर. ७ शाखा; डहाळी. ८ एक वृत्त.

शिखि-पु. (सं.) १ मोर. २ कामदेव ३ अग्नि. ४ तीन संख्या.

शिखिध्वज-पु. (सं.) १ धूम्र. २ कार्तिकेय. ३ मयूरध्वज.

शिखी-वि. (सं.) शेंडीवाला. -पु. (सं.) १ मोर. २ कोंबडा. ३ बैल. सांड. ४ घोडा. ५ अग्नि. ६ तीन संख्या. ७ धूमकेतु. ८ बाण.

शिगाफ-पु. (फा.) १ फट; चीर. २ भोंक. छेद.

शिगूफा-पु. शगूफा पहा.

शित-वि. सित पहा.

शिताब-क्रिवि. (फा.) जलद; शीघ्र.

शिति-वि. (सं.) १ पांढरा. २ काळा.

शिथिल-वि. (सं.) १ ढिला. २ सुस्त; मंद. ३ थकलेला. ४ आळशी.

शिथिलता-स्त्री. (सं.) १ ढिलाई. २ थकावट. ३ आळस.

शिथिलाई-स्त्री.(सं.)शिथिलता पहा.

शिथिलाना--क्रि.अ. (सं.) १ शिथिल होणें. २ थकणें.

शिद्दत-स्त्री. (अ.) १ तेजी; जोर. २ अधिकता.

शिनाख्त-स्त्री. (फा.) १ ओळख. २ पारख.

शिफर-पु. (फा.) ढाल.

शिया-पु. (अ.) एक मुसलमानी पंथ.

शिर-पु. (सं.) १ डोकें. २ मस्तक. ३ शेंडी. ४ शिखर.

शिरकत-स्त्री. (अ.) १ पाती; वांटा. २ सामील होणें.

शिरत्रान-पु. (सं.) शिरस्त्राण.

शिरफूल-पु. सीसफूल पहा.

शिरमौर-पु. (सं.) १ शिरोभूषण; मुकुट. २ प्रधान.

शिरहन-पु. (सं.) १ उशी; तक्या. २ उसें; उशाची बाजू.

शिरा-स्त्री. (सं.) १ नाडी; नस. २ नस; पाण्याची धार. ३ पाण्याचा झरा. ४ रेशा; सिरा.

शिराकत-स्त्री. (अ.) हिस्सेदारी; भागीदारी.

शिरीष-पु. (सं.) शिरीष झाड.

शिल-पु. **शिला**-स्त्री. (सं.) १ पाषाण. २ चौकोनी दगड. ३ शिलाजीत. ४ दगडाचा तुकडा..५ वृत्ति

शिलाजतु-पु. (सं.) शिलाजीत.

शिलापट्ट-पु. (सं.) १ कातळ. २ पाटा.

शिलारस-पु. (सं.) एक सुगंधि गोंद

शिलाहरि-पु. (सं.) शाळिग्राम.

शिलीमुख-पु. (सं.) भ्रमर; भुंगा.

शिल्प-पु. (सं.) १ कारागिरी. २ कलात्मक व्यवसाय.

शिल्पी-पु. (सं.) १ शिल्पकार. २ गवंडी.

शिव-पु. (सं.) १ मंगल; कल्याण. २ जल; पाणी. ३ पारा. ४ मोक्ष. ५ वेद. ६ देव. ७ रुद्र; काल. ८ वसु. ९ लिंग. १० एक छंद. ११ परमेश्वर. १२ संहारकदेवता.

शिवता-स्त्री. (सं.) १ शिवत्व; शिवभाव. २ मोक्ष.

शिवनंदन-. पु. (सं.) गणेश.

शिवनिर्माल्य-पु. (सं.) १ शिवार्पण वस्तु. २ त्याज्य वस्तु.

शिवपुरी-स्त्री. (सं.) काशी.

शिवरानी-स्त्री. (सं.) पार्वती.

शिवलिंगी-स्त्री. (सं.) एक औषधी लता.

शिवलोक-पु. (सं.) कैलास.

शिवा-स्त्री. (सं.) १ दुर्गा. २ पार्वती. ३ मुक्ति; मोक्ष. ४ कोल्ही; भालू.

शिवाला-पु. (सं.) १ शिवालय. २ देवमंदिर.

शिवि-पु. (सं.) शिबी राजा.

शिबीर-पु. (सं.) १ डेरा; निवेश. २ छावणी. ३ किल्ला; कोट.

शिशिर-पु. (सं.) १ एक ऋतु. २ शीतकाल. ३ हिम.

शिशिरांत-पु. (सं.) वसंत ऋतु.

शिशु-पु. (सं.) लहान मूल.

शिशुता-शिशुताई-शिशुपन-- स्त्री. (सं.) बालपण.

शिशुनाग-पु. (सं.) शैशुनाग पहा.

शिशुमार-पु. (सं.) १ सुसर. २ नक्षत्रमंडल. ३ कृष्ण.

शिशुमारचक्र-पु. (सं.) सूर्यमाला.

शिष-पु. (सं.) शिष्य.

शिषरी-वि. (सं.) शिखरवाला.

शिषा-स्त्री. (सं.) शिखा पहा.

शिषि-स्त्री. शिष्य पहा.

शिषी-पु. शिखी पहा.

शिष्ट-पु. (सं.) १ धर्मशील. २ शांत; धीर. ३ सुशील. ४ बुद्धिमान. ५ सभ्य; सज्जन. ६ भला.

शिष्टता-स्त्री. (सं.) १ शिष्टत्व. २ सभ्यता. ३ श्रेष्ठता.

शिष्टाचार-पु. (सं.) १ सभ्य आचार. २ आदर; सन्मान. ३ विनय; नम्रता. ५ वरून सभ्य व्यवहार. ५ आदरसत्कार.

शिष्य–पु. (सं.) १ चेला. २ विद्यार्थी. ३ शागिर्द.

शिष्या–स्त्री. (सं.) एक वृत्त.

शिस्त–स्त्री. (फा.) १ गळ. २ निशाण; लक्ष्य.

शीत–वि. (सं.) थंड; शीतल. –पु. १ थंडी. २ शीतकाल. ३ दंव. ४ सरदी.

शीतलचिनी–स्त्री. (सं.) कबाबचिनी.

शीतलताई–स्त्री. (सं.) शीतलता; थंडी.

शीतला–स्त्री. (सं.) १ देवीचा आजार. २ देवी.

शीतलाष्टमी–स्त्री. (सं.) चैत्र कृष्ण अष्टमी.

शीया–पु. (अ.) एल मुसलमानी पंथ.

शीरा–पु. (फा.) पाक.

शीरीं–वि. (फा.) १ गोड; मधुर. २ प्रिय.

शीरीनी–स्त्री. (फा.) १ गोडी. २ मिठाई; मिष्टान्न.

शीर्ण–वि. (सं.) १ फाटकातुटका. २ जीर्ण. ३ कोमेजलेलें. ४ कृश; दुर्बल.

शील–पु. (सं.) १ चारित्र्य. २ शील. ३ संकोची वृत्ति.

शीश–पु. (सं.) शीर्ष पट्टा.

शीशम–पु. (फा.) सिसवाचें झाड.

शीशमहल–पु. (फा.) आरसेमहाल.

शीशा–पु. (फा.) १ कांच. २ आरसा.

शीशी–स्त्री. (फा.) बाटली.

शुकराना–पु. (अ.) १ कृतज्ञता. २ पारितोषिक.

शुक्र–वि. (सं.) १ उज्वल; स्वच्छ. २ देदीप्यमान.

शुक्र–पु. (अ.) धन्यवाद; धन्यवादप्रदर्शन.

शुक्र–पु. (सं.) १ अग्नि. २ एक ग्रह. ३ वीर्य. ४ बल; शक्ति. ५ शुक्रवार. ६ सोनें.

शुक्रगुजार–वि. (अ.) आभारी; कृतज्ञ.

शुक्रिया–पु. (फा.) धन्यवाद; आभार.

शुक्ल–वि. (सं.) उजळ; पांढरा. –पु. ब्राह्मणांची एक शाखा.

शुक्ला–वि. (सं.) सरस्वती.

शुतुरमुर्ग–पु. (फा.) शहामृग.

शुदनी–वि (सं.) भावी; नियति.

शुद्ध–वि. (सं.) १ पवित्र. २ स्वच्छ. ३ पांढरा; उजळ. ४ ठीक; अशुद्ध नसलेला. ५ निर्दोष. ६ भेसळ नसलेला.

शुद्धि-स्त्री. (सं.) १ शुद्ध करण्याची क्रिया. २ स्वच्छता. ३ शुद्ध करण्याचा संस्कार.

शुद्धोदन-पु. (सं.) बुद्धपिता.

शुनासीर-पु. (सं.) इंद्र.

शुनि-पु. (सं.) कुत्रा.

शुबह-पु. (अ.) १ संशय. २ धोका. ३ वहिम.

शुभदर्शन-वि. (सं.) सुंदर.

शुमार-पु. (फा.) १ गणती; संख्या. २ हिशोब.

शुरू-पु. (अ.) १ प्रारंभ. २ उत्थान; प्रारंभस्थान.

शुल्क-पु. (सं.) १ घाटावरील कर. २ हुंडा. ३ पैज; पण. ४ भाडें. ५ मूल्य. ६ फी.

शुश्रुषा-स्त्री. (सं.) १ सेवा. २ खुशामत.

शूक-पु. (सं.) १ धान्याचें तूस. २ यव; जव. ३ एक किडा.

शूकर-पु (सं.) १ डुकर; वराह २ विष्णूचा अवतार.

शूची-स्त्री. (सं) सुई.

शूद्रद्युति-पु. (सं.) निळा रंग.

शूना-स्त्री. (सं.) पांच सूना; गृहांतील पातक स्थानें, चूल, जातें इ.

शून्य-पु. (सं.) १ रिक्तस्थान. २ आकाश. ३ एकांतस्थान. ४ बिंदु; टिंब. ५ अभाव. ६ स्वर्ग. ७ विष्णु. ८ ईश्वर.

शूप-शूर्प-पु (सं.) सूप.

शूरता-शूरताई-स्त्री. (सं.) पराक्रम; वीरता.

शूरा-पु. (सं.) १ सामंत; वीर. २ सूर्य.

शूल-पु. (सं.) १ एक अस्त्र. २ शूळ. ३ त्रिशूळ. ४ मोठा कांटा. ५ पोटांतील तिडीक. ६ टोंक. ७ पीडा. ८ एक अशुभ योग. ९ सळई. १० पताका. ११ मृत्यु.

शूलना-क्रि.अ. (सं.) १ शूलासारखें टोंचणें. २ दुःख होणें.

शूलिक-पु. (सं.) सुळी देणारा.

शूली-पु. (सं.) १ शिव. २ पोटशूळ झालेला. ३ एक नरक.

शृंखला-पु. (सं.) १ मेखला. २ सांखळा. ३ हातकडी.

शृंगार-पु. (सं) नवरसांतील एक रस. २ स्त्रियांचा साज. ३ सजावट. ४ भक्तीचा एक प्रकार. ५ शोभादायक वस्तु.

शृंगारहाट-पु. (सं.) वेश्यांचा बाजार.

शृंगारिया-पु. (सं.) १ देवास शृंगार चढविणारा. २ बहुरूपी.

शृंगि-पु. (सं.) १ शिंग असलेला मासा. २ शिंगें असलेलें जनावर.

शृंगी-पु. (सं.) १ हत्ती. २ वृक्ष. २ ३ पर्वत. ४ एक ऋषि. ५ एक औषधि; ऋषभक. ६ शिंगें असणारा पशु. ७ कानफाटयांचें एक वाद्य. ८ महादेव.

शृंघ्रि-पु. (सं.) कंसाचा भाऊ.

शेख-पु. (अ.) १ महंमद पैगंबराचे वंशज. २ मुसलमानांतील चार वर्गां-पैकीं पाहिला. ३ इस्लामचा आचार्य.

शेख-पु. (अ.) शेष पहा.

शेखचिल्ली-पु. (अ.) १ एक कल्पित मूर्ख व्यक्ति. २ मनोरथ करणारा.

शेखर-पु. (सं.) १ शीर्ष; माथा. २ मुकुट. ३ शेंडी. ४ सर्वोत्कृष्ट वस्तु.

शेखावत-पु. (सं.) कच्छवाह रज-पूतांची एक शाखा.

शेखी-स्त्री. (अ.) गर्व; घमेंड.

शेर-पु. (फा.) १ वाघ. २ साहसी पुरुष.

शेरबबर-पु. (फा.) सिंह.

शेरवानी-स्त्री. अंगरखा.

शेष-पु. (सं.) १ बाकी. २ अध्या-हार. ३ शिल्लक. ४ समाप्ति; अंत. ५ नाग. ६ लक्ष्मण. ७ बलराम. ८ दिग्गज. ९ परमेश्वर. १० छप्पयचा एक भेद. -वि. १ बाकी. २ समाप्त.

शेषधर-पु. (सं.) शिव.

शेषर-पु. (सं.) शेखर पहा.

शेषराज-पु. (सं.) एक वृत्त.

शेषवत-पु. (सं.) कार्यावरून कारणाचा निश्चय.

शेषांश-पु. (सं.) अवशिष्ट भाग.

शेषाचल-पु. (सं.) दक्षिणेंतील एक पर्वत.

शेषोक्त-वि. (सं.) शेवटीं सांगित-लेलें.

शैतान-पु. (अ.) १ सैतान. २ दुष्ट देवयोनि; भूत. ३ दुष्ट.

शैतानी-स्त्री. (अ.) दुष्टता. -वि. १ सैतानासंबंधी. २ दुष्टतापूर्ण.

शैल-पु. (सं.) १ पर्वत. २ कडा. ३ शिलाजीत.

शैलगंगा-स्त्री. (सं.) गोवर्धन पर्व-तांतील एक नदी.

शैलजा-स्त्री. (सं.) पार्वती.

शैलतरी-स्त्री. (सं.) तराई.

शैली-स्त्री. (सं.) १ चाल; ढब. २ प्रणालि. ३ रीत; प्रथा. ४ काव्य-रचनेचा प्रकार.

शैलूष-पु. (सं.) १ नट. २ धूर्त.

शैलेंद्र–पु. (सं.) हिमालय.

शैलेय–वि. (सं.) १ शिलेचा; दगडी. २ पहाडी. –पु. १ शेवाळ. २ शिलाजीत.

शैव–वि. (सं.) शिवसंबंधी. –पु. (सं.) १ शिवोपासक. २ पाशुपत अस्त्र. ३ धोतरा.

शैवलिनी–स्त्री. (सं.) नदी.

शैवाल–पु. (सं.) शेवाळ.

शैव्या–स्त्री. (सं.) हरिश्चंद्राच्या राणीचें नांव.

शैशव–वि. (सं.) १ शिशुसंबंधी. २ बाल्यासंबंधी. –पु. (सं.) १ बाल्य. २ लाडिकपणा.

शैशुनाग–पु. वि. (सं.) मगधाच्या शिशुनाग वंशातील.

शोक–पु. (सं.) दुःख.

शोकहार–पु. (सं.) एक छंद.

शोख–वि. (सं.) १ धीट. २ चंचल; चपल. ३ चमकदार. ४ खटयाळ.

शोच–पु. (सं.) १ शोक. २ दुःख. २ चिंता.

शोचनीय–पु. (सं.) १ दुःखकारक. २ हीन; वाईट.

शोण–पु. (सं.) १ लाल रंग. २ लाली. ३ अग्नि. ४ रक्त. ५ एक नद.

शोणित–वि. (सं.) लाल. –पु. (सं.) रक्त.

शोथ–पु. (सं.) सूज.

शोध–पु. (सं.) १ सफाई. २ दुरुस्ती. ३ चुकते होणें. देऊन टाकणें. ४ परीक्षा. ५ तपास.

शोधक–पु. (सं.) १ शोधणारा. २ सुधारणारा. ३ तपास करणारा.

शोधन–पु. (सं.) १ शुद्ध करणें. २ दुरुस्त करणें. ३ धातूवर संस्कार करणें. ४ परीक्षा. ५ तपास. ६ ऋण चुकतें करणें. ७ प्रायश्चित्त. ८ साफ करणें. ९ विरेचन.

शोधना–क्रि.स. (सं.) १ शुद्ध करणें. २ दुरुस्त करणें. ३ औषधाकरितां धातूवर संस्कार करणें. ४ धुंडणें.

शोधवाना–क्रि.स. (सं.) १ शुध्द करविणें. २ तपास करविणें.

शोबदा–पु. (अ.) जादू; इंद्रजाल.

शोभन–वि. (सं.) १ शोभायुक्त; सुंदर. २ देखणा. ३ उत्तम. ४ शुभ. –पु. १ अग्नि. २ शिव. ३ एकयोग. ४ एक छंद ५ भूषण; दागिना. ६ मंगल. ७ सौंदर्य.

शोभना–स्त्री. (सं.) १ सुंदर स्त्री. २ हळद. –क्रि.स. शोभिवंत होणें.

शोभांजन-पु. (सं.) सहिंजन; (एक वृक्ष); शेवगा.

शोभा-स्त्री. (सं.) १ दीप्ति; कांति. २ छबि; छटा. ३ सजावट. ४ वर्ण; रंग. ५ एक वर्णवृत्त.

शोर-पु. (फा.) १ कोलाहल. २ प्रसिध्दी; धूम.

शोरबा-पु. (फा.) रस्सा.

शोरा-पु. (फा.) सोरा.

शोला-पु. (अ.) ज्वाला.

शोशा-पु. (फा.) १ टोंक. २ अद्‌भुत गोष्ट.

शोष-पु. (सं.) १ सुखें होणें. २ क्षीण होणें; सुकणें. ३ राजयक्ष्मा; क्षय. ४ बालकांचें सुकून रोड होणें.

शोषक-पु. (सं.) १ सुखणारा; कोरडें करणारा. २ शुष्क करणारा. ३ क्षीण करणारा.

शोषण-पु. (सं.) १ शोषून घेणें. २ सुखविणें. ३ क्षीण करणें. ४ नाश करणें. ५ कामदेवाचा एक बाण.

शोहदा-पु. (अ.) १ व्यभिचारी. २ बदमाष.

शोहरा-शोहरत-स्त्री. (अ.) १ ख्याति. २ धूम; आवई. ३ यश;कीर्ती.

शौंडिक-पु. (सं.) कलाल; दारूचा दुकानदार.

शौक-पु. (अ.) १ अभिलाषा; प्रबल लालसा. २ आकांक्षा. ३ व्यसन. ४ प्रवृत्ति.

शौकत-स्त्री. थाटमाट.

शौकीन-पु. (अ.) १ शोक करणारा. २ झकपक असणारा.

शौकीनी-स्त्री. (अ.)शोकीपणा.

शौच-पु. (सं.)१ शुध्दता; पवित्रता. २ शुद्ध आचार. ३ मलशुध्दि. ४ अशौच पहा.

शौत-स्त्री. सौत पहा.

शौध-वि. (सं.) निर्मल; पवित्र.

शौर्य्य-पु. (सं.) १ शूरता. २ नाटकांतील आरभटी वृत्ति.

शौहर-पु. (फा.) पति; स्वामी.

स्मशानपति-पु. (सं.) शिव.

श्याम-पु. (सं.) १ श्रीकृष्ण. २ मेघ; ढग. ३ एक प्राचीन देश. ४ सयाम देश. -वि. काळानिळा. २ सांवळा.

श्यामकर्ण-पु. (सं.) फक्त कान काळे असणारा घोडा.

श्यामजीरा-पु. (सं.) १ एक धान्य. २ काळें जिरें.

श्यामटीका-पु. (सं.) तीट; मुलास दृष्ट लागूं नये म्हणून लावतात तो काळा तिलक.

श्यामता–स्त्री. (सं.) १ श्यामवर्ण; २ सांवळेपणा. ३ मलिनता.

श्यामल–वि. (सं.) सांवळा.

श्यामसुंदर–पु. (सं.) १ श्रीकृष्ण. २ एक वृक्ष.

श्यामा–स्त्री. (सं.) १ राधा २ एक गोपी. ३ काळा पक्षी. ४ सोळा वर्षांची तरुणी. ५ काळी गाय. ६ तुळस. ७ कोकिळा. ८ यमुना. ९ रात्र. –वि. काळी.

श्याल–पु. (सं.) १ शालक; पत्नीचा भाऊ. २ बहिणीचा नवरा. –पु. (सं.) कोल्हा; शृगाल.

श्येन–पु. (सं.) १ बाज पक्षी. २ दोह्यांचा एक प्रकार.

श्योनाक–पु. (सं.) १ सोनापाठा झाड. २ लोध्र.

श्रम–पु. (सं.) १ परिश्रम; मेहनत; कष्ट. २ थकवा. ३ क्लेश; दुःख. ४ धावाधाव. ५ घाम; स्वेद. ६ व्यायाम. ७ प्रयास.

श्रमकण--**श्रमजल**--पु. (सं.) घामाचे बिंदु.

श्रमजित–वि. (सं.) परिश्रम करूनहि न थकणारा.

श्रमण–पु. (सं.) १ बौध्द संन्यासी. २ यति; मुनि. ३ मजूर.

श्रमबिंदु-**श्रमवारि**--पु. (सं.) घामाचे कण.

श्रमसीकर–पु. (सं.) घाम.

श्रमी–वि. (सं.) १ मेहनती. २ मजूर.

श्रव्य–वि. (सं.) ऐकण्याजोगें.

श्रांत–वि. (सं.) १ जितेन्द्रिय. २ शांत. ३ थकलेला. ४ दुःखी.

श्रांति–स्त्री. (सं.) १ परिश्रम; मेहनत. २ थकवा. ३ विश्राम.

श्राद्ध–पु. (सं.) १ पितृकार्य. २ पितृपक्ष. ३ श्रध्दापूर्वक कार्य.

श्राप–पु. (सं.) शाप.

श्रावक-**श्रावग**–पु. (सं.) १ बौध्द संन्यासी. २ जैन. ३ नास्तिक.

श्रावगी–पु. (सं.) जैन मताचा.

श्रावन–क्रि.स. (सं.) स्राव; पाडणें.

श्रिय–स्त्री. (सं.) मंगल; कल्याण.

श्री–स्त्री. (सं.) १ लक्ष्मी. २ सरस्वती. ३ कमल. ४ पांढरें चंदन. ५ धर्म, अर्थ व काम. ६ संपत्ति; धन. ७ ऐश्वर्य, ८ कीर्ति. ९ शोभा. १० कांति. ११ बिंदी. १२ एक पद, चिन्ह. १३ आदरसूचक शब्द. –पु. १ एक वैष्णव संप्रदाय. २ एक वृत्त. ३ एक राग.

श्रीकंठ–पु. (सं.) शिव.

श्रीकांत–पु. (सं.) विष्णु.

श्रीक्षेत्र–पु. (सं.) जगन्नाथ पुरी.

श्रीखंड–पु. (सं.) १ चंदन. २ श्रीखंड खाद्य.

श्रीखंडशैल–पु. (सं.) मलय पर्वत.

श्रीदाम–पु. (सं.) सुदामा.

श्रीधर–पु. (सं.) विष्णु.

श्रीनिकेतन–पु. (सं.) १ वैकुंठ. २ लाल कमल. ३ सोनें.

श्रीनिवास–पु. (सं.) १ विष्णु. २ वैकुंठ.

श्रीपंचमी–स्त्री. (सं.) वसंतपंचमी.

श्रीपति–पु. (सं.) १ विष्णु. २ रामचंद्र. ३ कृष्ण. ४ कुबेर. ५ नृप.

श्रीपाद्–पु. (सं.) १ पूज्य; श्रेष्ठ. २ संपन्न.

श्रीफल–पु. (सं.) १ बेल. २ नारळ. ३ खिरणी. ४ आंवळा. ५ धन.

श्रीमंत–पु. (सं.) १ एक शिरोभूषण. २ स्त्रियांचा भांग. –'व. धनवान.

श्रीमत्–वि. (सं.) १ धनवान्. २ शोभिवंत. ३ सुंदर.

श्रीमती–स्त्री. (सं.) १ धनवती. २ लक्ष्मी. ३ राधा.

श्रीमान्–पु. (सं.) १ आदरसूचक शब्द. २ धनवान.

श्रीमाल–स्त्री. (सं.) माळ; हार.

श्रीमुख–पु. (सं.) १ सुंदर मुख. २ वेद. ३ सूर्य.

श्रीयुक्त-श्रीयुत––वि. (सं.) १ शोभिवंत. २ आदरसूचक शब्द; श्रीयुत.

श्रीरंग–पु. (सं.) विष्णु.

श्रीरमण–पु. (सं.) विष्णु.

श्रीवत्स–पु. (सं.) १ विष्णु. २ भृगु-पद चिन्ह.

श्रीवास-श्रीवासक–पु. (सं.) १ गंधाबिरोजा. २ देवदार. ३ चंदन. ४ कमल. ५ विष्णु. ६ शिव.

श्रीहत–वि. (सं.) १ शोभारहित. निस्तेज.

श्रुति–स्त्री. (सं.) १ ऐकणें. २ कान. ३ ऐकलेली गोष्ट. ४ शब्द. ५ किंवदन्ती, वार्ता. ६ वेद; निगम. ७ चार संख्या. ८ अनुप्रासाचा एक भेद. ९ त्रिभुजांतील समकोणापुढील भुजा. १० नांव. ११ विद्या.

श्रुतिकटु–वि. (सं.) कर्णकटु.

श्रुतिपथ–पु. (सं.) १ श्रवणमार्ग; श्रवणेंद्रिय. २ वेदविहित मार्ग.

श्रुवा–पु. स्रुवा पहा.

श्रेणी-स्त्री. (सं.) १ पंक्ति; रांग. २ क्रम; परंपरा. ३ दल; समूह. ४ सेना. ५ कंपनी. ६ सांखळी; कडी. ७ शिडी.

श्रेणीबध्द-वि. (सं.) रांगेंत, ओळींत असलेलें.

श्रेय-वि. (सं.) १ अधिक चांगलें. २ श्रेष्ठ; उत्तम. ३ शुभ; मंगलदायक. -पु. (सं.) १ चांगलेपणा. २ मंगल. ३ धर्म; पुण्य.

श्रेयस्कर-वि. (सं.) शुभदायक.

श्रेष्ठ-वि. (सं.) १ सर्वोत्तम. २ मुख्य. ३ पूज्य. ४ वृध्द.

श्रेष्ठता-स्त्री. (सं.) १ उत्तमता. २ गुरुता; मोठेपणा.

श्रेष्ठी-पु. (सं.) शेट; महाजन.

श्रोत-पु. (सं.) कान.

श्रोत्र-पु. (सं.) १ श्रवणेंद्रिय; कान. २ वेदज्ञान.

श्रोत्रिय-श्रोती-पु. (सं.) १ वेदपारंगत. २ ब्राह्मणांतील एक भेद.

श्रोन-पु. (सं.) शोण पहा.

श्रोनित-पु. (सं.) शोणित पहा.

श्रौत-वि. (सं.) १ श्रवणसंबंधी २ श्रुतिसंबंधी. ३ वेदानुसार. ४ यज्ञसंबंधी.

श्रौन-पु. (सं.) श्रवण पहा.

श्लथ-वि. (सं.) १ शिथिल; ढिलें. २ मंद. ३ दुर्बल.

श्लाघनीय-वि (सं.) १ प्रशंसनीय. २ उत्तम; श्रेष्ठ.

श्लाघा-स्त्री. (सं.) १ प्रशंसा. २ २ स्तुति. ३ खुशामत. ४ इच्छा.

श्लाघ्य-वि. (सं.) १ प्रशसनीय. २ श्रेष्ठ.

श्लिष्ट-वि. (सं.) १ जडलेलें; लागलेलें. २ श्लेषयुक्त.

श्लीपद-पु. (सं.) हत्तीपायरोग.

श्लील-वि. (सं.) १ उत्तम. शुभ. २

श्लेष-पु. (सं.) १ मिळणें; जडणें. २ संयोग; जोड. ३ एक अर्थालंकार.

श्लेषक-वि. (सं.) जोडणारा.

श्लेषण-पु. (सं.) १ मिळविणें; जोडणें. २ आलिंगन.

श्लेषोपमा-पु. (सं.) एक अर्थालंकार.

श्लेष्मा-पु. (सं.) १ कफ. २ एक बोरासारखें फळ; भोकर.

श्लोक-पु. (सं.) १ शब्द. २ पुकार; आव्हान. ३ स्तुति. ४ कीर्ती. ५ अनुष्टुप् छंद. ६ पद्य.

श्वन्-पु. (सं.) कुत्रा.

श्वपच-पु. (सं.) चांडाल.

श्वफल्क-पु. (सं.) अक्रूराचा पिता.

श्वशुर-पु. (सं.) सासरा.

श्वश्रू-स्त्री. (सं.) सासू.

श्वास-पु. (सं.) १ दम; श्वसन. २ धाप; दमा.

श्वासा-स्त्री. (सं.) १ श्वास; दम. २ प्राण; प्राणवायु.

श्वेत-वि. (सं.) १ पांढरा. २ उजळ. ३ निर्दोष. ४ गोरा. -पु. (सं.) १ पांढरा रंग. २ चांदी. ३ एक द्वीप. ४ शिवाचा अवतार ५ पांढरा डुक्कर.

श्वेतकृष्ण-पु. (सं.) १ पांढरा व काळा. २ हा किंवा तो पक्ष.

श्वेतगज-पु. (सं.) ऐरावत.

श्वेतता-स्त्री. (सं.) सफेती;

श्वेता-स्त्री. (सं.) १ अग्नीची एक ज्वाला. २ कवडी. ३ शंखिनी; श्वेत हत्तीची माता. ४ साखर.

ष

षंड-पु. (सं.) १ नपुंसक. २ शिव.

षंडत्व-पु. (सं.) नंपुसकत्व; नामर्दी.

षंडामर्क-पु. (सं.) शुक्राचार्याच्या पुत्राचें नांव

षट्क-पु. (सं.) १ सहा संख्या. २ सहा वस्तूंचा समूह.

षट्चक्र-पु. (सं.) १ हठ योगांतील एक चक्र. २ षड्यंत्र; कारस्थान.

षट्पद-वि. (सं.) सहा पायांचा; भुंगा.

षट्पदी-स्त्री. (सं.) १ भ्रमरी. २ छप्पय.

षट्मुख-पु. (सं.) कार्तिकेय.

षट्राग-पु. (सं.) १ संगीतांतील सहा राग. २ बखेडा.

षट्वांग-पु. (सं.) खट्वांग राजा.

षडंग-पु. (सं.) १ वेदाचीं षडंगें. २ शरीराचे सहा अवयव.

षडानन-पु. (सं.) कार्तिकेय.

षड्दर्शनी-वि. (सं.) ज्ञानी.

षड्यंत्र-पु. (सं.) १ कारस्थान. २ कट.

षष्ठी-स्त्री. (सं.) १ सहावी तिथि. २ सोळा मातृकांतील एक. ३ कात्यायनी; दुर्गा. ४ संबंधकारक; विभक्ति. ५ सठी; जन्मापासून सहावा दिवस.

षाडव-पु. (सं.) सहास्वरयुक्त राग.

षाणमातुर-पु. (सं.) कार्तिकेय.

षोडशमातृका-स्त्री. (सं.) सोळा मातृदेवता.

ष्ठीवन-पु. (सं.) थुंकणें.

स

सं-अव्य. (सं.) संगति; समानता; उत्कृष्टता.

सँइतना-क्रि स. (सं.) १ सारवणें. २ संचय करणें. ३ संभाळणें.

सँउपना-क्रि..स. सौंपना पहा.

संक-स्त्री. (सं.) शंका पहा.

संकट-वि. (सं.) कृश; तंग. -पु. (सं.) १ विपत्ति; कष्ट. २ बिकट रस्ता. ३ संकट.

संकटा-स्त्री. (सं.) १ एक देवी. २ एक योगिनी दशा.

संकत-पु. संकेत पहा.

संकना-क्रि.अ (सं.) १ शंका घेणें. २ भिणें.

संकर-पु. (सं.) १ मिश्रण. २ मिश्र संतती. ३ शंकर पहा.

संकरघरनी-स्त्री. (सं.) पार्वती.

संकरता-स्त्री. (सं.) मिश्रण.

सँकरा-वि. (सं.) १ कृश. २ अरुंद.

सँकरा-पु. कष्ट; दुःख.

संकर्षण-पु. (सं.) १ ओढणें. २ नांगरास जोडणें. ३ कृष्णाचा भाऊ बळिराम. ४ एक वैष्णव संप्रदाय.

संकल-स्त्री. (सं.) १ सांखळी. २दावें.

संकलपना-क्रि.स. (सं.) संकल्प करणें.

सँकाना-क्रि.अ (सं.) शंका येणें; भिणें.

संकार-स्त्री. (सं.) इशारा; संकेत.

संकार-पु. (सं.) १ खकाणा. २ विस्तवाचा आवाज.

संकारना-क्रि. अ. (सं.) संकेत करणें.

संकाश-अव्य. (सं.) १ समान; सदृश. २ समीप; निकट.

संकाश-पु. प्रकाश; चमक.

संकीर्ण-वि. (सं.) १ मिश्रित. २ क्षुद्र ३ संकुचित; तंग.

संकीर्ण-पु. १ मिश्र राग. २ संकट; विपत्ति.

संकीर्त्तन-पु. (सं.) १ गुणवर्णन. २ देवतेचें भजन.

संकुचना-क्रि.अ. सकुचना पहा.

संकुल-वि. (सं.) १ संकीर्ण. २ पूर्ण; भरलेला. -पु. (सं.) १ युद्ध. २ समूह; झुंड. ३ दाटी. ४ परस्पर विरोधी वाक्य.

संकत-पु. (सं.) १ इंगित; इशारा. २ भेटीची जागा. ३ चिन्ह.

संकेत-वि. सँकरा पहा.

संकेतना-क्रि.स. (सं.) संकटांत टाकणें.

संकोच-पु. (सं.) १ आकुंचन. २ संकोच.

संकोचना-क्रि.स. (सं.) १ संकुचित करणें. २ संकोच करणें.

संकोचित-पु. (सं.) तरवारीचा एक हात.

संकोपना-क्रि.अ. (सं.) रागावणें.

संक्रंदन-पु. (सं.) शक्र; इंद्र.

संक्रामक-वि. (सं.) सांसर्गिक.

संक्रान-स्त्री. १ गमन. २ सूर्याचें संक्रमण.

संक्षिप्ति-स्त्री. (सं.) एक नाटकाचा प्रकार.

संखिया-पु. (सं.) १ सोमल; आर्सेनिक. २ सोमलाचें भस्म

संख्यक-वि. (सं.) संख्या असलेला.

संख्या-स्त्री. (सं.) १ गणति. २ परिणाम. ३ बुद्धि. ४ विचार.

संग-पु. (सं.) १ मीलन. २ सहवास. ३ अनुराग. ४ वासना; आसक्ति. ५ संगम. -क्रिवि. सहित.

संग-पु. (फा.) १ संगमरवर. २ पाषाण; दगड.

संगजराहत-पु. (फा.) संगजिरें.

संगठन-पु. (सं.) १ संघटन. २ संघटना.

संगतरा-पु. (फा.) संत्रें.

संगतराश-पु. (फा.) पाथरवट.

संगति-स्त्री (सं.) १ मिलाफ. २ साथ; संगत. ३ प्रसंग; मैथुन. ४ संबंध. ५ ज्ञान. ६ सुसंगतपणा.

संगतिया-पु. (सं.) साजिंदा.

संगदिल-वि. (फा.) निर्दय; पाषाणहृदयी.

संगमर्मर-पु. (फा.) संगमरवर.

संगमूसा-पु. (फा.) एक काळा मूल्यवान दगड.

संगयशब-पु- (फा.) एक हिरवा मूल्यवान दगड.

संगिनी-स्त्री. (सं.) १ मैत्रीण. २ पत्नी.

संगी-पु. (सं.) १ साथी. २ मित्र; बंधु.

संगी-वि. (फा.) दगडी.

संगीन-पु. (फा.) बंदुकीची संगीन.

संगीन-वि १ दगडी. २ मोठें. ३ मजबूत; टिकाऊ. ४ बिकट.

संग्रह-पु. (सं.) १ संचय. २ एकत्रित विषयांचा ग्रंथ. ३ रक्षण. ४

पाणिग्रहण; विवाह. ५ ग्रहण करण्याची क्रिया.

संघट-पु. (सं.) १ संघटन. २ युद्ध. ३ समूह; राशि.

संघटन-पु. (सं.) १ मेळ; संयोग. २ नायकनायिकांचें मीलन. ३ रचना. ४ बनावट. ५ संगठन पहा.

संघट्ट-संघट्टन-पु. (सं.) १ बनावट; रचना. २ मीलन; संयोग. ३ संघटन पहा.

सघती-पु. (सं.) संघाती पहा.

संघरना-क्रि.स. (सं.) १ संहारणें. २ मारणें.

संघात-पु. (सं.) १ समूह. २ आघात. ३ हत्त्या. ४ शरीर. ५ निवासस्थान.

संघाती-पु. (सं.) १ साथी; सहचर. २ मित्र.

संघारना-क्रि.स. (सं.) १ संहार करणें; नाश करणें. २ मारणें.

संघाराम-पु. (सं.) विहार; मठ.

संच-पु. (सं.) १ संचय. २ रक्षण; संभाळ. ३ शाई.

संचर-पु. (सं.) १ गमन; चालणें. २ सेतु. ३ मार्ग; पथ. ४ जागा; स्थान. ५ देह. ६ सहाय्यक; साथी.

संचकर-पु. (सं.) १ संचय करणारा. २ कंजूष.

संचना-क्रि.स. (सं.) १ संग्रह करणें; सांचविणें. २ रक्षण करणें.

संचरण-पु. (सं.) संचार; गमन; जाणें.

संचारना-क्रि.स (सं.) १ संचार करणें. २ प्रचार करणें. ३ जन्म देणें.

संचारिका-स्त्री. (सं.) दूती; कुंटीण.

संचारी-पु. (सं.) १ वायु. २ पोषकभाव. ३ व्याभिचारीभाव. ४ धूप. -वि. गतिशील.

संचालक-पु. (सं.) चालविणारा; प्रचालक.

संचालन-पु. (अ.) १ चालविणें. परिचालन. २ चालू ठेवणें.

संजम-पु. (सं.) संयम.

संजात-वि. (सं.) १ उत्पन्न. २ प्राप्त.

संजाफ-संजाब-स्त्री. (अ.) १ झालर. २ गोठ. -पु. एक प्रकारचा घोडा.

संजाफी-पु. (अ.) अर्धा लाल व अर्धा हिरवट घोडा.

संजीदा-वि. (फा.) १ गंभीर; शांत. २ समजदार; बुद्धिवान.

संजीवन-वि. (सं.) १ जगणें. २ जीवन देणारा..

संजीवनी–वि. (सं.) जीवन देणारी. –स्त्री. एक कल्पित औषधी.

संजुक्त–वि. (सं.) संयुक्त. पहा.

संजुग–पु. (सं.) संग्राम; युद्ध.

संजुत–वि. संयुक्त पहा.

संजुता–स्त्री. संयुत पहा. एक छंद.

संजोई–क्रिवि. (सं.) सह.

संजोइल–वि. (सं.) १ सुसज्जित. २ एकत्र.

संजोऊ–पु. (सं.) १ तयारी; उपक्रम. २ सामान; सामग्री.

संजोग–पु. संयोग.

संजोना–क्रि.स. (सं.) सजविणें.

संजोवल–वि. (सं.) १ सुसज्जित. २ ससैन्य. ३ सावधान.

संज्ञक–वि. (सं.) नांवचा.

संज्ञा–स्त्री. (सं.) १ चेतना; शुध्दि. २ बुध्दि. ३ ज्ञान. ४ नांव. ५ नाम. ६ सूर्यपत्नी.

संज्ञाहीन–वि. (सं.) बेशुध्द.

संझला––**संझावाती**–वि. (सं.) संध्याकाळचा.

संझवाती–स्त्री. (सं.) १ सांजवात. २ संध्यागीत.

संझा–स्त्री. (सं.) संध्या; संध्याकाळ.

साँझिया––**सँझैया**–पु. संध्याकाळचें जेवण.

संझोखे–स्त्री. (सं.) संध्याकाळ; सांज.

सँठ–पु. (सं.) १ शांतता; निःस्तब्धता. २ नीच; शठ. ३ वाह्यात.

संड–पु. (सं.) सांड.

संडमुसंड–वि. (सं.) धट्टाकट्टा; मोठा.

सँडसा––पु. (सं.) **सँडसी**–स्त्री. सांडस; चिमटा; सांडशी.

संडा–वि. (सं.) धष्टपुष्ट; तगडा.

संतति–स्त्री. (अ.) १ संतान. २ प्रजा. ३ विस्तार; फैलाव. ४ झुंड.

संतपन–पु. (सं.) १ तप करणें. २ दुःख देणें.

संतप्त–वि. (सं.) १ तापलेला. २ दुःखी.

संतरण–पु. (सं.) १ तरणें; पार होणें. २ तारणारा.

संतरा–पु. (पोर्तु.) संत्रा.

संतरी–पु. (इं.) १ पाहरेकरी. २ द्वारपाल.

संतान–पु. (सं.) १ संतती; मुलेंबाळें. २ कल्पवृक्ष.

संताप–पु. (सं.) १ ताप; उष्णता. २ दुःख; कष्ट. ३ त्रास.

संतापन–पु. (सं.) १ संताप देणें; दुःख देणें. २ कामदेवाचा बाण.

संतापना–क्रि.अ. (सं.) दुःख देणें: संताप देणें.

संतापित–वि. संतप्त पहा.

संतापी–पु. (सं.) संताप देणारा.

संती–अव्य. (सं.) बदली; ऐवजी.

संतुष्ट–वि. (सं.) १ तृप्त. २ मान्य झालेला; पसंती देणारा.

संतोख-संतोष–पु. (सं.) १ प्रसन्नता; संतुष्टी. २ तृप्ति; शांति. ३ आनंद; सुख.

संतोखना–क्रि.स. (सं.) संतोष देणें; संतुष्ट होणें. –क्रि.अ. (सं.) संतुष्ट होणें; प्रसन्न होणें.

संथा–पु. (सं.) पाठ; धडा.

संद–पु. दाब; छिद्र.

संदर्भ–पु. (सं.) १ रचना; बनावट. २ निबंध; लेख. ३ लहान पुस्तक. ४ विस्तार; फैलाव. ५ संदर्भ ग्रंथ.

संदर्शन–पु. (सं.) १ बारकाईनें अवलोकन. २ परीक्षा. ३ ज्ञान. ४ आकृति; आकार.

संदल–पु. (फा.) चंदन.

संदली–वि. (फा.) १ चंदनी रंगाचा. २ चंदनी.

संदली–पु. पिवळा रंग. २ एक जातीचा हत्ती. ३ एक जातीचा घोडा.

संदान–पु. (फा.) १ ऐरण. २ रश्शी; दोरी. ३ सांखळी. ४ बांधण्याची क्रिया. ५ गंडस्थळ.

संदि–स्त्री. (सं.) संधि; मेळ; मिलाफ.

संदिग्ध–वि. (सं.) १ संदिग्ध. २ संशयी.

संदीपन–पु. (सं.) १ उद्दीपन. २ कृष्णाचा गुरु. ३ कामदेवाचा बाण. –वि. उद्दीपक.

संदूक–पु. (अ.) पेटी.

संदूकडी–स्त्री. (अ.) लहान पेटी.

संदूर–पु. सिंदूर पहा.

संदेश–पु. (सं.) १ समाचार; बातमी. २ एक बंगाली मिठाई.

संदेसा–पु. (सं.) बातमी; वार्ता; निरोप.

संदेसी–पु. (सं.) दूत; बातमीदार.

संदोह–पु. (सं.) समूह; झुंड.

संध–स्त्री. (सं.) संधि पहा.

संधना–क्रि.अ. (सं.) सांधणें; संयुक्त होणें.

संधान–पु. (सं.) १ लक्ष्य साधणें. २ संयोजन; संघट्टन. ३ शोध. ४ काठेवाडाचें एक नांव. ५ संधि. ६ पेज. ७ मदिरा. ८ संजीवन. ९ स्वादिष्ट वस्तु.

संधानना-पु. (सं.) १ निशाण लावणें; नेम धरणें. २ बाण सोडणें.

संधाना-पु. (सं.) लोणचें.

संधि-स्त्री. (सं.) १ संयोग: मेळ. २ जोड; सांधा. ३ तह. ४ मैत्री. ५ सांधा शरीराचा. ६ दोन शब्दांचा संयोग. ७ नाटकांतील प्रसंगांची जोड. ८ चोरीकरितां भिंतींत पाडलेलें छिद्र. ९ वयःसंधि. १० अवकाश; रिक्तस्थान.

संपति-संपत्ति-स्त्री. (सं.) संपत्ति.

संपद्-स्त्री. (सं.) १ सिद्धी; पूर्णता. २ ऐश्वर्य; वैभव. ३ चांगले दिवस. ४ कायदा. ५ आधिक्य. ६ मोत्यांचा हार.

संपर्क-पु. (सं.) १ मिश्रण. २ संबंध; संसर्ग. ३ स्पर्श. ४ बेरीज.

संपा-स्त्री. (सं.) वीज.

संपात-पु. (सं.) १ बरोबर पडणें; सहपतन. २ संसर्ग; ३ संगम; समागम. ४ उडी. ५ पोहोच; धांव.

संपाति-ती-वि. (सं.) एकदम तुटून पडणारा.

संपाति-संपाती-पु. (सं.) १ जटायूचा भाऊ. २ माली राक्षसाचा पुत्र.

सँपेरा-पु. (सं.) सापवाला; मदारी.

सँपोला-पु. (सं.) सापाचें पिलूं.

संप्रज्ञात-पु. (सं.) योगांतील समाधि.

संप्रदान-पु. (सं.) १ दानक्रिया. २ दीक्षा; मंत्रोपदेश. ३ एक विभक्ति.

संप्राप्त-वि. (सं.) १ उपस्थित. २ आलेला; मिळालेला. २ घटित; घडलेला.

संबंधी-वि. (सं) १ संबंध ठेवणारा. २ विषयक. -पु. १ नातेवाईक. २ आप्त.

संवत्-पु. संवत्.

संबल-पु. (सं.) १ शिधोरी. २ प्रवास खर्च. ३ गव्हाचा रोग. ४ भूत; पिशाच्च.

संबुद्ध-पु. (सं.) १ ज्ञानी. २ जाणलेलें; ज्ञान. ३ बुध्द.

संबोधन-पु. (सं.) १ जागें करणें. २ एक विभक्ति. ३ सांगणें. ४ नाटकांतील स्वगत भाषण. ५ समजाविणें.

सँभरना-सँभलना-क्रिअ. (सं.) संभाळणें; सांवरणें.

संभव-पु. (सं.) १ उत्पत्ति; जन्म. २ संयोग; मेळ. ३ होणें. ४ शक्य असणें; संभव.

संभवतः-क्रिवि. (सं.) संभवानें.

संभवना-क्रि.स. (सं.) उत्पन्न करणें. –क्रि.अ. (सं.) १ उत्पन्न होणें. २ संभव असणें; शक्य असणें.

संभार-पु. (सं.) १ संचय. २ तयारी. ३ धन; संपत्ति. ४ पालन-पोषण.

सँभार-पु.(सं.) **संभाल**-स्त्री. १ देखरेख; सांभाळ. २ पालनपोषण.

सँभारना-क्रि.स. (सं.) १ संभालना पहा. २ आठवण करणें.

सँभालना-क्रि.स. (सं.) संभाळणें.

संभावना-स्त्री. (सं.) १ कल्पना; अनुमान. २ संभव असणें. ३ प्रतिष्ठा; मान. ४ एक अर्थालंकार.

संभावित-वि. (सं.) १ कल्पित. २ शक्य; संभवनीय. ३ पूजित. ४ प्रख्यात. ५ योग्य; उपयुक्त.

संभाव्य-वि. (सं.) १ शक्य. २ श्लाध्य. ३ विचारार्ह.

संभूत-वि. (सं.) १ बरोबर; उत्पन्न झालेला. २ उत्पन्न; उद्भूत. ३ युक्त; सहित. ४ योग्य; उपयुक्त.

संभोग-पु. (सं.) १ उपभोग. २ रति. ३ संभोगशृंगार.

संभ्रम-पु. (सं.) १ चक्कर २ आतुरता; उतावीळ. ३ व्याकुलता. ४ हालचाल; धूम. ५ उत्कट इच्छा. ६ आदर; मान; गौरव. ७ चूक; भूल. ९ सौंदर्य; शोभा. ९ एक शिवगण.

संभ्रांत-वि. (सं.) १ घाबरलेला; उद्विग्न. २ सन्मानित. ३ फिरविविलेला; चक्कर दिलेला. ४ तेजस्वी.

संभ्राजन-क्रि.अ. पूर्णपणें सुशोभित होणे.

संमत-वि. सम्मत.

संयम-वि. (सं.) १ बद्ध. २ दाबलेला. ३ दमन केलेला. ४ बंद केलेला. ५ क्रमबद्ध; व्यवस्थित. ६ निग्रही. ७ प्रतिबंधित; प्रतिबध्द.

संयम-पु. (सं.) १ रोध; दाब. २ इंद्रियनिग्रह. ३ दूर राहणें; निग्रह. ४ बंधन. ५ बंद करणें. ६ योगांतील निग्रह.

संयमनी-स्त्री. (सं.) यमपुरी.

संयुग-पु. (सं.) १ संयोग. २ युद्ध; लढाई.

संयुत-वि. (सं.) १ जोडलेला; मिळालेला. २ सहित; बरोबर.

संयोगी-पु. (सं.) १ संयोग करणारा. २ प्रियासहित. ३ विवाहित.

सँयोना-क्रि.स. सँजोना पहा.

संरक्षक-पु. (सं.) १ आश्रय देणारा. २ संरक्षक.

संरक्षण-पु. (सं.) १ राखण. २ देखरेख. ३ अधिकार.

संरोध-पु. (सं.) १ अडथळा; अडकाठी. २ किल्ल्याला घातलेला वेढा. ३ परिमिति. ४ बंद करणें. ५ अडचण. ६ हिंसा; नाश. ७ फेकणें.

संलक्ष्य-वि. (सं.) दृश्य; दिसण्यासारखा.

संलग्न-वि. (सं.) १ लागलेला. २ संबद्ध. ३ युध्दांत गुंतलेला.

संलप-पु. (सं.) वार्तालाप; बातचीत; संवाद.

सँवर-वि. (सं.) १ परिहार. २ सेतु. ३ निवड; पसंत करणें. ४ इंद्रियनिग्रह.

संवरण-पु. (सं.) १ दूर राखणें. २ झांकण. ३ झांकणें. ४ लपविणें. ५ निग्रह. ६ निवडणें. ७ कन्येनें वर पसंत करणें.

सँवरना-क्रि.अ. (सं.) १ दुरुस्त होणें. २ अलंकृत होणें.

सँवरना-क्रि.स. स्मरण करणें.

सँवरिया-वि. साँवला पहा.

संवाद-पु. (सं.) १ संभाषण. २ वार्ता; समाचार. ३ चर्चा. ४ मामला; मुकदमा. ५ एकवाक्यता. ६ मान्यता; स्वीकार.

संवादी-वि. (सं.) १ संवाद करणारा. २ सहमत होणारा. -पु. (सं.) वादीशीं मिळणारा स्वर.

संवार-पु. (सं.) १ झांकणें. २ शब्दोच्चार करतांना कंठ आकुंचित करणें.

संवारना-क्रि.स. (सं.) १ सजविणें; अलंकृत करणें. २ दुरुस्त करणें. ३ क्रमानें ठेवणें. ४ ठीक करणें.

संवाहन-पु. (सं.) १ उचलून नेणें; वाहून नेणें. २ पोहोंचविणें. ३ चालविणें.

संविद्-स्त्री. (सं.) १ चेतना; ज्ञानशक्ति. २ बोध; समज. ३ बुध्दि. ४ अनुभूति. ५ भेटण्याची ठरलेली जागा. ६ वृत्तांत. ७ नाम. ८ युध्द. ९ संपत्ति.

संवेदन-पु. (सं.) १ अनुभव. २ ज्ञान; बोध.

संवेदन-पु. (सं.) १ अनुभव घेणें. २ प्रकट करणें.

संवेद्य-वि. (सं.) १ अनुभव घेण्यासारखें. २ दाखविण्यासारखें.

संशोधक-पु. (सं.) १ सुधारणारा; ठीक करणारा. २ वाइटांतून चांगल्या स्थितीस नेणारा.

संशोधन-पु. (सं.) १ शुध्द करणें; साफ करणें. २ दुरुस्त करणें. ३ ऋण चुकतें करणें; देऊन टाकणें.

संशोधित-बि. (सं.) १ शुध्द केलेला. २ सुधारलेला.

संश्रय-पु. (सं.) १ संयोग; मेळ. २ संबंध. ३ आश्रय. ४ अवलंब. ५ घर.

संश्रयण-पु. (सं.) १ आश्रय घेणें; अवलंबणें. २ आधार घेणें.

संश्लिष्ट-वि. (सं.) १ संमिलित. २ आलिंगित.

संश्लेषण-पु. (सं.) १ जुडणें;लागणें; भिडणे. २ अटकविणें; टांगणें.

संस-संसइ-पु. (सं.) आशंका.

संसरण-पु. (सं.) १ चालणें; जाणें. २ संसार; जग. ३ सडक; रस्ता.

संसर्ग-पु. (सं.) १ संबंध. २ मेळ; मिलाफ. ३ संग; साथ. ४ स्त्री-पुरुष सहवास.

संसा-पु. संशय पहा.

संसार-पु. (सं.) १ जग; सृष्टि. २ एका मागोमाग अवस्थांतर. ३ वारंवार जन्म घेण्याची क्रिया. ४ इहलोक. ५ गृहस्थपणा; गृहस्थाश्रम.

संसारतिलक-पु. (सं.) एक प्रकारचा उत्तम तांदूळ.

संसारी-वि. (सं.) १ लौकिक; २ संसारांत गुरफटलेला. ३ व्यवहारकुशल. ४ वारंवार जन्म घेणारा.

संसृति-स्त्री. (सं.) १ जन्मपरंपरा. २ संसार.

संसृष्ट-स्त्री. (सं.) १ मिश्रित. २ संबध्द. ३ अंतर्गत; सामील.

संसृष्टि-स्त्री. (सं.) १ सृष्टि. २ मिश्रण. ३ संबंध. ४ घनिष्ठता. ५ संग्रह.

संस्करण-पु. (सं.) १ दुरुस्त करणें. २ शुध्द करणें. ३ संस्कार. ४ पुस्तकाची आवृत्ति.

संस्कर्ता-पु. (सं.) संस्कार करणारा.

संस्कार-पु. (सं.) १ दुरुस्ती. २ सजविणें. ३ साफ करणें. ४ शिक्षण उपदेश, संगति वगैरेचा प्रभाव. ५ पूर्व जन्मींचा परिणाम. ६ शुध्दि करणें. ७ सोळा धर्मकृत्यें. ८ मृताची क्रिया. ९ इंद्रियांनीं ग्रहण केलेल्या वस्तूंचा मनावर परिणाम.

संस्कृत-वि. (सं.) १ संस्कार केलेला. २ परिष्कृत. ३ साफ केलेला. ४ सुधारलेला. ५ सजविलेला. ६ ज्याचे उपनयनादि संस्कार झाले आहेत असा. -स्त्री. देववाणी; भारतीय भाषा.

संस्कृति-स्त्री. (सं.) १ शुध्दि. २ संस्कार; सुधारणा. ३ सजावट. ४ सभ्यता. ५ एक वर्ण वृत्त.

संस्था-स्त्री. (सं.) १ स्थिति. २ व्यवस्था; विधि. ३ समूह; जथा. ४ संघटित;समुदाय;समाज;मंडळ; सभा.

संस्थान-पु. (सं.) १ स्थिति. २ उभें राहाणें. ३ बसविणें; स्थापना. ४ अस्तित्व; जीवन. ५ घर. ६ वस्ती; जानपद; सार्वजनिक स्थान. ७ समष्टि. ८ नाश; मृत्यु.

संहत-वि. (सं.) १ मिळालेला; जड-लेला. २ संयुक्त; सहित. ३ घट्ट; पक्का. ४ घन. ५ मजबूत. ६ एकत्र; एकत्रित.

संहति-स्त्री. (सं.) १ मेळ; मिलाफ. २ जमाव; गर्दी. ३ राशी. ४ समूह; झुंड. ५ घनत्व; दाटपणा. ६ संधि; जोड.

संहरना-क्रि.अ. (सं.) नष्ट होणें; संहार होणें. –क्रि.स. संहार करणें.

संहार-पु. (सं.) १ एकत्र करणें; गोळा करणें. २ बांधणें; गुंथणें. ३ बाण, अस्त्र परत घेणें. ४ नाश; विध्वंस. ५ अंत; समाप्ति; निवारण; परिहार.

संहारक-वि. (सं.) नाशक.

संहित-वि. (सं.) १ एकत्र केलेला. २ मिळविलेला; जमविलेला. ३ जोड-लेला.

संहिता-स्त्री. (सं.) १ मेळ; मिळणी. २ संधि (व्याकरण). ३ वेद, स्मृति इ. चा संग्रह.

स-पु. (सं.) १ ईश्वर. २ शिव. ३ साप. ४ पक्षी. ५ वायु. ६ जीवात्मा. ७ चंद्र. ७ दान. ९ षड्ज स्वर. १० सगण.

सइ-अव्य. (सं.) सह; बरोबर. –अव्य. एक विभक्ति, अपादान.

सइयो-स्त्री. (सं.) सखी.

सई-स्त्री. (सं.) वृद्धि; वाढ.

सउँ-अव्य. सों पहा.

सक-स्त्री. शक्ति; सकत पहा. –पु. धाक.

सकट-पुं. (सं.) शकट; छकडा.

सकत-स्त्री. (सं.) १ बल; शक्ति. २ वैभव; संपत्ति. –क्रिवि. शक्य-तितकें; यथाशक्ति.

सकता-स्त्री. (सं.) १ शक्ति. २ सामर्थ्य.

सकती-पु. (अ.) १ मूर्च्छा. २ विराम.

सकती-स्त्री. (सं.) शक्ति.

सकना-क्रि.अ. (सं.) शकणें; समर्थ होणें.

सकपकाना-क्रि.अ. (अनु.) १ आश्चर्ययुक्त होणें. २ लाजणें. ३

आशंका येणें. ४ हलणें डोलणें. ५ मागें पुढें करणें.

सकरना-क्रिअ. (सं.) १ स्वीकृत होणें; मान्य होणें. २ कबूल होणें.

सकरपाला-पु. शकरपारा पहा.

सकल-वि. (सं.) सर्व; समस्त. -पु. निगण ब्रह्म.

सकलात-पु. १ दुलई. २ नजराणा.

सकसकाना-सकसाना--क्रि.अ. (अनु.) भीतीनें कांपणें.

सकाना-क्रि अ. (सं.) १ शंका घेणें. २ संकोच करणें. ३ दु:खी होणें. -क्रि.स. शकनाचें प्रयोजक.

सकाम-पु. (सं.) १ इच्छा पूर्ण करणारी व्यक्ति. २ पूर्ण झालेली इच्छा. ३ कामी; इच्छुक. ४ फलेच्छापूर्वक कार्य.

सकारना-क्रि.अ. (सं.) १ स्वीकारणें. २ हुंडी स्वीकारणें.

सकारे-क्रिवि. (सं.) सकाळीं.

सकिलना-क्रि.अ. १ सरकणें; निसटणें. २ एकत्र होणें; गोळा होणें.

सकुच-स्त्री. (सं.) लाज; शरम; संकोच.

सकुचना-क्रि.अ. (सं.) १ संकोचणें; लाजणें. २ फूल मिटणें; कोमेजणें.

सकुचाई-स्त्री. (सं.) संकोच; लज्जा.

सकुचाना-क्रि.अ. (सं.) १ संकोच करणें. -क्रि. (सं.) १ संकुचित होणें. २ लाजविणें.

सकुची-स्त्री. (सं.) एक जातीचा मासा.

सकुचौहाँ-वि. (सं.) संकोच करणारा; लाजणारा.

सकुन-पु. (सं.) पक्षी. शकुन पहा.

सकुनी-स्त्री. (सं.) पक्षी.

सकुपना-क्रि.अ. (सं.) सकोपना पहा.

सकूनत-स्त्री. (अ.) निवासस्थान.

सकृत्-अव्य. (सं.) १ एक वेळ. २ सदा. ३ सह; बरोबर.

सकेत-पु. (सं.) १ संकेत. २ प्रेमी जनांचें मीलनस्थान. -वि. तंग; संकुचित. -पु. विपत्ति; दु:ख; कष्ट.

सकेतना-क्रि.अ. सकुडना पहा.

सकेलना-क्रि.स. (सं.) १ एकत्र करणें; जमा करणें; गोळा करणें.

सकेला-स्त्री. (सं.) एक प्रकारची तरवार.

सकोच-पु. (सं.) संकोच.

सकोडना-क्रि.स. सिकोडना पहा.

सकोपना-क्रि.अ. (सं.) रागावणें.

सक्का-पु. (अ.) भिस्ती.

सक्ति–स्त्री. (सं.) शक्ति.

सक्तु–सक्तुक–पु. (सं.) सत्तु.

सक्रारि–पु. (सं.) मेघनाद; इंद्रजित.

सक्षम–वि. (सं.) १ क्षमताशाली. २ समर्थ.

सख–पु. (सं.) सखा; मित्र.

सखरा–सखरी–पु. कच्चा शिधा.

सखावत–स्त्री. (अ.) दानशीलता; औदार्य.

सखुआ–पु. शाल (वृक्ष).

सखुन–पु. (फा.) १ वार्तालाप; गप्पागोष्टी. २ कविता; काव्य. ३ वचन. ४ कथन; उक्ति.

सखुनतकिया–पु. (फा.) नेहमी तोंडांत असणारें वाक्य.

सख्त–वि. (फा.) १ कठोर. २ कठिण. –क्रिवि. फार अधिक.

सगपहती–स्त्री. (सं.) भाजी घालून केलेलें वरण.

सगबग–वि. (अनु.) १ लिबलिबीत; ओलागच्च. २ द्रावित; पातळ. ३ परिपूर्ण.

सगबगाना–क्रि.अ. भिजणें; बिलबिलीत होणें. २ शंकित होणें.

सगरा–वि. (सं.) सर्व; सगळा.

सगल–वि. सकल.

सगा–वि. (सं.) १ सख्खा; सहोदर. २ कुलांतील; नात्याचा.

सगाई–स्त्री. (सं.) १ वाङ्‌निश्चय; मागणी. २ विवाह. ३ संबंध; नातें.

सगापन–पु. (सं.) नातें; सगेपण.

सगुण–पु. (सं.) १ साकार ब्रह्म. २ मूर्तिपूजायुक्त उपासना.

सगुन–पु. (सं.) शकुन; सगुण पहा.

सगुनाना–क्रि.स. (सं.) १ शकुन सांगणें. २ शकुन पाहणें.

सगुनिया–पु. (सं.) शकुन पाहणारा व सांगणारा.

सगुनौती–स्त्री. (सं.) शकुन विचारणें.

सगोती–पु. (सं.) १ सगोत्र. २ भाऊबंद.

सगोत्र–पु. (सं.) १ एका गोत्राचे; सजातीय. २ कुल.

सघन–वि. (सं.) १ घन; दाट. २ ठासून भरलेला.

सच–वि. (सं.) सत्य; यथार्थ.

सचना–क्रि.स. (सं.) १ संचय करणें; एकत्र करणें. २ पुरें करणें. –क्रि.अ. सजना पहा.

सचमुच–अव्य. (सं.) १ यथार्थतः; वास्तविकपणें. २ अवश्य; निश्चयेंकरून.

सचरना–क्रि.अ. (सं.) १ संचरणें; पसरणें. २ प्रचलित होणें. ३ संचार करणें; प्रवेश करणें.

सचराचर-पु. (सं.) सर्व चल व अचल वस्तू.

सचाई-स्त्री. (सं.) १ सत्यता. २ यथार्थता.

सचान-पु. (सं) श्येन पक्षी; ससाणा.

सचारना-क्रि.स. (सं.) पसरणें; फैलावणें.

सचिंत-वि. (सं.) चिंताकारक.

सचिक्कण-वि. (सं.) अत्यंत चिक्कण.

सचिव-पु. (सं.) १ मित्र. २ मंत्री. ३ सहायक.

सचु-पु. (सं.) १ सुख; आनंद. २ प्रसन्नता.

सचेत-सचेतन-वि. १ चैतन्ययुक्त. २ अजड. -पु. १ चैतन्ययुक्त. २ सावध. ३ चतुर; समजदार.

सचेष्ट-वि. (सं.) १ हालचाल करणारा. २ हालणारा.

सच्चा-वि. (सं.) १ खरें बोलणारा; सत्यवादी. २ यथार्थ; वास्तविक. ३ अस्सल; शुद्ध. ४ पूर्ण; ठीक.

सच्चाई-सच्चापन-स्त्री. (सं.) सत्यता.

सच्चिक्कन-वि. सच्चिक्कण पहा.

सच्चिदानंद-पु. (सं.) ईश्वर; सत्-चित्-आनंद यांनीं युक्त.

सच्छत-वि. (सं.) सक्षत; घायाळ.

सच्छी-पु. स्त्री. साक्षी पहा.

सज-स्त्री. (सं.) १ सजावट. २ डौल. ३ शोभा; सौंदर्य. -पु. एक वृक्ष.

सजग-वि. (सं.) सावधान; जागरूक.

सजदार-वि. (सं.+फा.) सुंदर.

सजधज-स्त्री. (अनु.) सजावट; शृंगार.

सजन-पु. (सं.) १ सज्जन. २ पति; भर्ता. ३ प्रियतम.

सजना-क्रि.स. (सं.) १ सज्जित करणें; अलंकृत करणें. २ शोभा देणें. -क्रिअ. सुसज्जित होणें.

सजल-वि. (सं.) १ जलयुक्त. २ अश्रुपूर्ण.

सजवल-पु. (सं.) तयारी.

सजवाई-स्त्री. (सं.) सजविण्याची क्रिया, मजूरी.

सजवाना-क्रिस. (सं.) सजविणें.

सजा-स्त्री. (फा.) १ शिक्षा. २ कैद.

सजाइ-स्त्री. (फा.) दंड, शिक्षा.

सजाई-स्त्री. (सं.) सजविण्याची क्रिया; मजूरी.

सजातीय-वि. (सं.) एका गोत्राचे.

सजान-पु. (सं.) १ सज्ञान; जाणणारा. २ चतुर; हुशार.

सजाना-क्रि.स. (सं.) १ वस्तू जाग्यावर ठेवणें. २ शृंगारणें; सजविणें.

सजाय-स्त्री. सजा पहा.

सजायाफ़्ता-सजायाब-पु.(फा.) कैद भोगलेला.

सजाव-पु. (सं.) एक प्रकाचें दही.

सजावट-स्त्री. (सं.) सजविण्याची क्रिया; शोभा.

सजावन-पु. (सं.) सजविण्याची, तयार करण्याची क्रिया.

सजावल-पु. (तु.) १ कर वसूल करणारा. २ शिपाई; कामगार.

सजीउ-वि. सजीव पहा.

सजीला-वि. (सं.) १ सजून राहणारा. २ सुंदर; मनोहर.

सजीव-पु. (सं.) १ प्राणयुक्त. २ तेजस्वी; स्फूर्तियुक्त. ३ ओजस्वी.

सजुग-वि. (सं.) सचेतन.

सजूरी-स्त्री. एक मिठाई.

सजोना-क्रिस. सजाना पहा.

सज्ज-पु. (सं.) साज पहा.

सज्जन-पु. (सं.) १ भला माणूस. २ प्रिय मनुष्य; प्रियतम. ३ सजविण्याची क्रिया किंवा भाव.

सज्जनता-सज्जनताई-स्त्री.(सं.) सौजन्य; भलाई.

सज्जा-स्त्री. (सं.) १ सजावट. २ वेषभूषा.

सज्जा-स्त्री. (सं.) शय्या.

सज्जित-वि. (सं.) १ सजलेला. २ आवश्यक वस्तुयुक्त.

सज्जी-सज्जीखार-स्त्री. (सं.) एक खार.

सज्ञान-वि. (सं.) १ ज्ञानयुक्त. २ चतुर. ३ सावधान.

सटक-स्त्री. (अनु) १ सटकणें; निसटणें. २ नेचा. ३ बारीक छडी.

सटकना-क्रिअ. (अनु.) निसटणें.

सटकाना-क्रिस. (अनु.) छडीनें मारणें.

सटकार-स्त्री. (अनु.) १ सटकणें. २ हटविणें; हांकणें.

सटकारना-क्रि.स. (अनु.) छडीनें मारणें.

सटकारा-वि. (अनु.) चिकणे व लांब (केस); सडक (केस).

सटकारी-स्त्री. (अनु.) बारीक छडी; छिमटी.

सटना-क्रि.अ. (सं.) १ मिटणें. २ चिकटणें. ३ मारपीट होणें.

सटपट-स्त्री. (अनु.) १ आश्चर्य. २ संकोच; आशंका. ३. शंका. ४ दुविधा.

सटपटाना–क्रि.अ. सिठपिटाना पहा.

सटरपटर–वि. (अनु.) लहानमोठा; तुच्छ.

सटसट–क्रि.वि. (अनु.) १ सटासट. २ जलद; शीघ्र.

सटाना–क्रि.स. (सं.) १ भिडविणें; जोडणें. २ लाठी; दंडा वगैरेनी लढाई करणें.

सटीक–वि. (सं.) व्याख्येसह; टीकेसह.

सट्टक–पु. (सं.) एक रूपक प्रकार.

सट्टा–पु. करारनामा.

सट्टावट्टा–पु. (अनु.) १ मेळ; मिलाफ. २ गट्टी; कंपू. ३ कट.

सट्टी–स्त्री. (सं.) हाट; बाजार.

सठ–पु. (सं.) शठ पहा.

सठता–स्त्री. (सं.) १ शठता. २ मूर्खता.

सठियाना–क्रि.अ. (सं.) १ साठ वर्षे. २ वृद्ध होणें.

सडक–स्त्री. (अ.) राजमार्ग; राजपथ; सडक.

सडना–क्रि.अ. (सं.) कुजणें; सडणें.

सडाना–क्रि.स. (सं.) सडविणें; कुजविणें.

सडायँध–स्त्री. (सं.) घाण; सडलेल्या वस्तूंची दुर्गंधी.

सडासड–अव्य. (अनु.) सडसड.

सडियल–वि. (सं.) १ सडलेला; कुजलेला. २ खराब. ३ नीच; तुच्छ.

सत्-पु. (सं.) ब्रह्म. –वि. १ सत्य. २ साधु; सज्जन. ३ धीट. ४ नित्य. ५ विद्वान; पंडित. ६ शुद्ध; पवित्र. ७ श्रेष्ठ.

सत–वि. सत् पहा. –वि. सभ्यतापूर्ण धर्म. –वि. शत पहा. –पु. (सं.) १ सार. २ जीवनशक्ति; ताकद. –वि. सात.

सतकार–पु. सत्कार.

सतकारना–क्रि.स. (सं.) सत्कार करणें; सन्मान करणें.

सतजुग–पु. सत्ययुग.

सतनजा–पु. (सं.) सात भिन्न अन्नांचें मिश्रण.

सतपुतिया–स्त्री. (सं.) एक प्रकारची गोड भाजी.

सतफेरा–पु. (सं.) सप्तपदी.

सतमासा–पु. (सं.) सातोळें मूल.

सतयुग–पु. (सं.) सत्ययुग.

सतर–स्त्री. (अ.) १ रेषा; रेघ. २ पंक्ति; ओळ. –वि. १ वांकडा. २

क्रुद्ध; रागावलेला. -स्त्री. (अ.) १ गुह्य इंद्रियें. २ पडदा.

सतराना-क्रिअ. (सं.) १ रागावणें. २ चिडणें.

सतरौंहाँ-वि. (सं.) १ रागावलेला. २ राग येण्यासारखें.

सतर्क-वि. (सं.) १ तर्कयुक्त; युक्तियुक्त. २ सावधान.

सतर्पना-क्रिस. (सं.) तुष्ट करणें; संतर्पण.

सतवंती-वि. स्त्री. (सं.) सती; पतिव्रता.

सतसंग-पु. सत्संग.

सतसई-स्त्री. (सं.) सप्तशती.

सतह-स्त्री. (अ.) १ वरचा तळ; पृष्ठभाग. २ पातळी.

सताग-पु. (सं.) रथ; यान.

सतानंद-पु. (सं.) गौतमपुत्र जनकाचा पुरोहित.

सताना-क्रिस. (सं.) १ संताप देणें; दु:ख देणें. २ हैराण करणें.

सतालू-पु. (सं.) शफताळु; सप्ताळु.

सतावना-क्रि. (सं.) सताना पहा.

सतावर-स्त्री. (सं.) शतावरी.

सति-पु. (सं.) सत्य पहा.

सतिवन-पु. (सं) सप्तपर्ण; सातवीण.

सतीत्व-सतीपन-पु. (सं) पातिव्रत्य; सती जाणें.

सतुआ-पु. (सं.) सत्त्व. सत्त पहा.

सतून-पु. (फा.) स्तम्भ; खांब.

सतूना-पु. (फा.) बाज पक्षाचा हल्ला.

सतोखना-क्रिस. (सं.) १ संतुष्ट करणें. २ धीर देणें.

सतोगुण-पु. (सं.) सत्त्वगुण.

सतोगुणी-वि. (सं.) सात्त्विक.

सत्कर्म-पु. (सं.) १ चांगलें काम. २ धर्म कार्य. ३ पुण्य.

सत्कार-पु. (सं.) १ आदर; सन्मान. २ आतिथ्य.

सत्कार्य्य-वि. (सं.) १ सत्कार करण्यायोग्य. -पु. (सं.) १ उत्तम कार्य; चांगलें काम.

सत्कीर्ति-स्त्री. (सं.) यश.

सत्त-पु. (सं.) १ सार भाग; सत्त्व; २ तत्त्व.

सत्त-पु. (सं.) १ सत्य; खरी गोष्ट; २ सतीत्व; पातिव्रत्य.

सत्ता-स्त्री. (सं.) १ अस्तित्व. २ शक्ति. ३ अधिकार; प्रभुत्व.

सत्ताशास्त्र-पु. (सं.) परमार्थिक सत्तेचें विवेचन करणारें शास्त्र.

सत्तू-पु. (सं.) सातू.

सत्यकाम-वि. (सं.) सत्याचा प्रेमी.

सत्त्व-पु. (सं.) १ सत्ता; अस्तित्व. २ सार; तत्त्व. ३ प्रवृत्ति. ३ आत्म-तत्त्व; चैतन्य. ५ प्राण; जीव.

सथर-स्त्री. (सं.) भूमि.

साथिया-पु. (सं.) १ स्वस्तिक चिन्ह. २ शस्त्र वैद्य.

सद्-स्त्री. (सं.) प्रकृति; स्वभाव.

सदई-अव्य. (सं.) सदा.

सदका-पु. (अ.) १ दान. २ उतारा.

सदन-पु. (सं.) १ घर. २ विराम; स्थिरता. ३ सजन कसाई. ४ शैथिल्य.

सदमा-पु. (अ.) १ आघात; धक्का. २ रंज; दुःख.

सदर-वि. (अ.) प्रधान; मुख्य. -पु. केन्द्रस्थल; मोठया मनुष्याचें घर.

सदरआला-पु. (अ.) दुय्यम न्यायाधीश.

सदरी-स्त्री. (अ.) बिनबाह्यांचा कुडता.

सदर्थना-क्रि.स. (सं.) समर्थन करणें;

सदा-अव्य. (सं.) १ नित्य; सर्वदा. २ निरंतर. -पु. (सं.) १ प्रतिध्वनि. २ आवाज शब्द. ३ पुकार.

सदाफल-वि. (सं.) नेहमीं फळ देणारें. -पु. १ उंबर. २ वेल. ३ नारळ. ४ एक निंबू.

सदावरत-सदावर्त-पु. नित्य अन्न वांटणें. २ गरीबांस वाटलें जाणारें भोजन.

सदाबहार-वि. (सं.+फा.) १ नेहमी फुलणारें. २ नेहमीं हिरवें असणारें.

सदाशय-वि. (सं.) सज्जन.

सदासुहागिन-स्त्री. (सं.) अखंड सौभाग्यवती; वेश्या.

सादिया-स्त्री. (फा.) लाल पक्ष्याची मादी.

सदी-स्त्री. (फा.) १ शतक. २ शेंकडा.

सदूर-पु. शार्दूल. पहा.

सद्म-पु. (सं.) १ घर. २ संग्राम; युद्ध. ३ पृथ्वी व आकाश.

सधना-क्रिअ. (सं.) १ साधणें; सिद्ध होणें. २ काम होणें. ३ साधणें; संवय होणें. ४ सिद्धीस जाणें. ५ लक्ष्य साधणें.

सधाना-क्रिस. (सं.) दुसऱ्याकडून साधणें; साधना प्रयोजक.

सन-पु. (सं.) १ वर्ष. २ संवत्; विशेषवर्ष.

सन-पु. (सं.) सण; ताग.

सन-प्रत्यय. (सं.) संग; सह.

सन-स्त्री. (अनु.) सण् आवाज; वेगामुळें होणारा आवाज,

सन-वि. (अनु.) १ जोरानें आलेला २ मौन.

सनई-स्त्री. (सं.) सणाची लहान जात; लहान ताग.

सनक-स्त्री. (सं.) १ लहर; प्रवृत्ति. २ वेड.

सनकना-क्रि.अ. (सं.) वेड लागणें.

सनकारना-क्रि.अ. (सं.) संकेत करणें; इशारा देणें.

सनद्-स्त्री. (अ.) १ प्रमाण; पुरावा. २ प्रमाणपत्र.

सनदयाफ्ता-वि. (अ.) सनद मिळालेला.

सनना-क्रि.अ. (सं.) १ मिसळणें; मिळणें. २ लीन होणें.

सनम-पु. (अ.) प्रिय; प्यारा.

सनसनी-स्त्री. (अनु.) १ झणझण. २ भयानें स्तब्धता; सुन्न होणें. ३ उद्वेग; घाबरणें.

सनहकी-स्त्री. (अ.) एक मडकें.

सनीचरी-पु. (सं.) शनीची साडे-साती; दशा.

सनेह-पु. (सं.) स्नेह पहा.

सनेहिया-पु. (सं.) **सनेही**-वि. प्रेमी; स्नेही.

सनोवर-पु. (अ.) चीर; एक झाड.

सन्न-वि. (सं.) १ संज्ञाशून्य; स्वब्ध; सुन्न. २ चकित. ३ भीतीनें गप्प बसलेला.

सन्नाटा-पु. (सं.) १ निःशब्दता; नीरवता. २ निर्जनता. ३ स्तब्धता. ४ शीतता. ५ उदासीनता. ६ दुर्लक्ष्य कामाकडे. -वि. १ नीरव; स्तब्ध. २ निर्जन.

सन्नाटा-पु. (अनु.) वाऱ्याचा आवाज.

सन्नाह-अव्य. (सं.) समीप; जवळ.

सन्निधान-पु. (सं.) १ निकटता; समीपता. २ स्थापित करणें.

सन्निधि-स्त्री. (सं.) १ समीपता; निकटता. २ समोरासमोर स्थिति.

सन्निपात-पु. (सं.) १ बरोबर पडणें. २ संयोग; मेळ. ३ एकत्र होणें. ४ कफ, वात, पित्त यांचा बिघाड; त्रिदोष.

सन्निविष्ट- वि. (सं.) १ एकत्रस्थित. २ ठेवलेला. ३ स्थापित. ४ समीपचा; जवळचा.

सन्निवेश-पु. (सं.) १ एकत्र बसणें. २ जमणें. ३ ठेवणें. ४ लावणें. जोडणें. ५ मावणें. ६ घर; निवास. ७ जुळणें. ८ समूह; आवाज. ९ घडण; बनावट.

सन्निहित-वि. (सं.) १ एकत्र ठेवलेला. २ जवळ असलेला. ३ राहिलेला.

सपक्ष-वि. (सं.) १ आपल्या पक्षाचा; बाजूचा. २ समर्थक; पोषक. -पु. १ तरफदार; मित्र. २ साधक गोष्ट.

सपत्नी-स्त्री. (सं.) सवत.

सपना-पु. (सं.) स्वप्न.

सपरदाई-पु. (सं.) भडवा; ताफ्यांतील सारंगीवाला इ.

सपरना-क्रि.अ. (सं.) १ समाप्त होणें; पूर्ण होणें. २ शक्य होणें.

सपरिकर-वि. (सं.) अनुचरांसह; थाटमाटासहित.

सपाट-वि. (सं.) १ समतल; सपाट. २ गुळगुळीत. ३ सारखा.

सपाटा-पु. (सं.) १ जोर; वेग. २ तीव्र गति; दौड.

सपाद-वि. (सं.) १ चरणसह. २ सवापट.

सपुर्द-स्त्री. (फा.) अमानत ठेवलेली. -वि. सोंपविलेलें.

सपुर्दगी-स्त्री. (फा.) ठेवणें; स्वाधीन करणें.

सपूत-पु. (सं.) सुपुत्र.

सपूती-स्त्री. (सं.) १ योग्यता. २ सुपुत्रास जन्म देणारी.

सपेद-वि. (फा.) सफेद.

सपोला-पु. (सं.) सापाचें पिल्लूं.

सफ-स्त्री. (अ.) १ पंक्ति; रांग; ओळ. २ लांब चटई.

सफर-पु. (अ.) १ प्रवास; यात्रा. २ प्रवासांतील चालणें.

सफरमैना-स्त्री. (इं.) सॅपर व मायनर (सैन्यांतील).

सफरी-वि. (अ.) प्रवासासंबंधी; प्रवासी. -पु. प्रवासखर्च. २ पेरू.

सफरी-स्त्री. (सं.) शफरी; मासळी.

सफल-वि. (सं.) १ फलदायक. २ सार्थकयुक्त. ३ कृतकार्य.

सफ़हा-पु. (अ.) पृष्ठ; पान.

सफ़ा-वि. (अ.) १ साफ; स्वच्छ. २ पवित्र. ३ गुळगुळीत.

सफ़ाई-स्त्री. (अ.) १ स्वच्छता. २ स्वच्छ करण्याची क्रिया. ३ स्पष्टता. कपटाचा अभाव; मोकळेपणा. ५ निर्दोषता. ६ निर्णय.

सफावट-वि. (अ.) अगदीं स्वच्छ.

सफीना-पु. (अ.) समन्स; परवाना. सूचना.

सफीर-पु. (अ.) राजदूत.

सफेदपोश-पु. (फा.) १ पांढरे कपडे घालणारा. २ शिष्ट.

सफेदा–पु. (फा.) १ पांढरा रंग. २ पांढरा अमांश. ३ पांढरें खरबूज.

सफेदी–स्त्री. (अ.) १ श्वेतता; पांढरेपणा. २ पांढरा रंग.

सब–वि. (सं.) १ सर्व; समस्त. २ पूर्ण.

सबक–पु. (फा.) १ पाठ. २ शिक्षण.

सवज–वि· सब्ज पहा.

सबद्–पु. (सं.) १ शब्द. २ महात्म्याचे बोल.

सबब–पु. (अ.) १ कारण. २ द्वार; साधन.

सबर–पु. सब्र पहा.

सबार–क्रिवि. (सं.) शीघ्र.

सबील–स्त्री. (अ.) १ मार्ग. २ उपाय. ३ पाणपोई.

सबूत–पु. (अ.) प्रमाण; पुरावा. –वि. पूर्ण; शाबूत.

सब्ज–वि. (फा.) १ कच्चें; ताजें. २ हिरवें. ३ शुभ.

सब्जा–पु. (फा.) १ हिरवळ. २ भांग; गांजा. ३ पाच रत्न. ४ घोडयाचा एक रंग.

सब्जी–स्त्री. (फा.) १ वनस्पती; हिरवळ. २ हिरवी भाजी.

सब्र–पु. (अ.) संतोष; धैर्य.

सभागा–वि. (सं.) १ भाग्यवान. २ सुंदर.

समंजस–वि. (सं.) उचित; ठीक.

समंत–पु. (सं.) सीमा. –वि. समस्त.

समंद्–पु. (फा.) घोडा.

सम–वि. (सं.) १ समान; तुल्य. २ सर्व. ३ चौरस. ४ दोहोंनी भाग जाणारी. –पु. (सं.) १ संगीतांतील सभा. २ एक अलंकार.

सम–पु. (अ.) विष; जहर.

समकक्ष–वि. (सं.) समान; तुल्य.

समचर–वि. (सं.) समान आचरण करणारा.

समझ–स्त्री (सं.) बुद्धि.

समझदार–क्रिअ. (सं.+फा.) बुद्धिमान.

समझना–क्रिअ. (सं.) समजणें; ध्यानांत येणें.

समझाना–क्रिस. (सं.) समजविणें.

समझौता–पु. (सं.) आपसांत समजूत.

समता–स्त्री. (सं.) तुल्यता; बरोबरी.

समदन–पु. (सं.) नजराणा; भेट.

समदन–पु. (सं.) युद्ध; लढाई.

समद्ना–क्रिअ. (सं.) प्रेमपूर्वक भेटणें

समदर्शी-पु. (सं.) सर्वांस सारखें पाहणारा.

समधियाना-पु. (सं.) व्याहीघर.

समधी-पु. (सं.) व्याही.

समन्वित-वि. (सं.) संयुक्त; मिळालेला.

समरथ-वि. समर्थ.

समर्पक-वि. (सं.) समर्पण करणारा.

समर्पण-पु. (सं.) १ आदरपूर्वक; नजराणा देणें. २ दान देणें. ३ स्थापणें.

समल-पु. (सं.) मळ; विष्ठा; गू. -वि. मलीन.

समवतार-पु. (सं.) उतरण; उतार; अवतरण.

समवकार-पु. (सं.) वीररस प्रधान नाटक.

समवर्ती-वि. (सं.) १ समानरूप. २ निकट असलेला.

समवृत्त-पु. (सं) समचरण श्लोक.

समवेत-पु. (सं.) संबंध.

समवेत-वि. (सं.) १ एकत्र. २ संचित. ३ सहित.

समस्त-वि. (सं.) १ सर्व; समग्र. २ संयुक्त. ३ समासयुक्त. ४ संक्षिप्त.

समस्थली-स्त्री. (सं.) अंतर्वेदी; दुआब.

समस्या-स्त्री. (सं.) १ मिश्रण. २ समस्या. ३ कठिण प्रसंग; पेंच प्रसंग.

समाँ-पु. (सं.) १ समय; वेळ. २ साल; वर्ष.

समा-स्त्री. (सं.) साल; वर्ष.

समागम-पु. (सं.) १ आगमन. २ भेट. ३ मैथुन.

समाधान-पु. १ (सं.) समाधि. २ संशयनिवृत्ति; समाधान. ३ समर्थन. ४ अन्वेषण.

समाधि-स्त्री. (सं.) १ समर्थन. २ अंगीकार. ३ ध्यान. ४ निद्रा; झोंप. ५ प्रतिज्ञा. ६ योग. ७ योगांतील एक अवस्था. ८ थडगें. ९ एक अलंकार.

समाना-क्रिअ. (सं.) मावणें; सामावणें. -क्रिस. (सं.) भरणें; मावविणें.

समापक-पु. (सं.) समाप्त करणारा; पूर्ण करणारा.

समापन-पु. (सं.) १ समाप्त करणें; पुरें करणें. २ मारणें; वध.

समापिका-स्त्री. (सं.) समाप्तकरण सूचक क्रिया. (व्याकरण).

समापित-वि. (सं.) समाप्त; पूर्ण.

समायोग-पु. (सं.) १ संयोग. २ एकत्र मिलन.

समारंभ-पु. (सं.) १ चांगला आरंभ. २ उत्सव; समारोह.

समारोह-पु. (सं.) १ धामधूम. २ उत्सव.

समावर्त्तन-पु. (सं.) १ परत जाणें. २ सोडमुंज.

समावेश-पु. (सं.) १ एका जागीं राहणें. २ अंतर्गत होणें. ३ मनोनिवेश.

समास-पु. (सं.) १ संक्षेप. २ समर्थन. ३ संग्रह. ४ संमीलन. ५ दोन शब्दांचा संयोग; समास.

समासोक्ति-स्त्री. (सं.) एक अर्थालंकार.

समाहर्त्ता-पु. (सं.) १ समाहार करणारा. २ राजकर गोळा करणारा.

समाहार-पु. (सं.) १ संग्रह. २ समूह. ३ मिळणें.

समिध-पु. (सं.) अग्नि.

समिधा-स्त्री. (सं.) समिधा; हवन करण्याची काडी.

समीक्षा-स्त्री. (सं.) १ नीट पाहणें. २ समालोचन. ३ बुद्धि. ४ यत्न. ५ मीमांसा शास्त्र.

समीचीन-वि. (सं.) १ यथार्थ; ठीक. २ उचित.

समुक्ष-स्त्री. (सं.) समक्ष पहा.

समुहा-वि. (सं.) समोरील-क्रिवि. पुढें; समोर.

समुहाना-क्रिअ. (सं.) समोर येणें.

समूर-समूरू-पु. (सं.) सांबर.

समेटना-क्रिस. (सं.) १ एकत्र करणें. २ स्वतःवर येणें.

समेत-वि. (सं.) संयुक्त; मिळालेला. -अव्य. सहित.

समौरिया-वि. (सं.) समवयस्क.

सम्मति-स्त्री. (सं.) १ मत. २ अनुमति; आदेश. ३ अभिप्राय.

सयन-पु. (सं.) शयन.

सयानापन-सयानपन-स्त्री. (सं.) चलाखी; शहाणपणा.

सयाना-पु. (सं.) १ वयस्क; सज्ञान. २ बुद्धिवान. ३ धूर्त.

सर-पु. (सं.) तळें.

सर-पु. (सं.) शर.

सर-स्त्री. (सं.) चिता.

सर-पु. (फा.) १ शिर. २ शेंडी. -वि. पराजित; जिंकलेला.

सरअंजाम-पु. (फा.) सामग्री.

सरकंडा-पु. (सं.) बोरू.

सरक-स्त्री. (सं.) १ सरकणें. २ मद्याचा स्वाद.

सरकना-क्रिअ. (सं.) १ सरणें; दूर सरणें. २ टळणें. ३ निर्वाह होणें.

सरकश–वि. (फा.) १ उद्धत; उठलेला. २ विरोध करणारा.

सरकार–स्त्री. (फा.) १ मालक. २ राज्यसंस्था. ३ रियासत.

सरखत–पु. (सं.) १ भाडेपट्टा. २ देणें फेडल्याची नोंद, यादी. ३ आज्ञापत्र; परवाना.

सरग–पु. (सं.) स्वर्ग.

सरगना–पु. (फा.) सरदार; पुढारी.

सरगम–पु. (सं.) स्वरग्राम; स्वरांचा चढउतार.

सरगर्म–वि. (फा.) १ आवेशपूर्ण. २ उत्साही.

सरघा–स्त्री. (सं.) मधमाशी.

सरजना–क्रिस. (सं.) १ सृजणें; सृष्टि उत्पन्न करणें. २ रचणें; बनविणें.

सरजा–पु. (फा.) १ श्रेष्ठ; सरदार. २ सिंह.

सरजीवन–वि. (सं.) १ संजीवन करणारा. २ पिकाऊ; सुपीक.

सरद–वि. सर्द पहा.

सरदई–वि. (फा.) खरबुजी रंगाचा; हिरवट पिवळा.

सरदर–क्रिवि. (फा.) १ ओळीनें २ सरासरी.

सरदा–पु. (फा.) एका जातीचें खरबूज.

सरदार–पु. (फा.) १ नायक. २ शासक. ३ अमीर.

सरन–स्त्री. शरण पहा.

सरनदीप–पु. सिंहलद्वीप.

सरना–क्रिअ. (सं.) १ सरकणें. २ २ हलणें; डोलणें. ३ पुरें पडणें. ४ निपटणें; होणें.

सरनाम–वि. (फा.) प्रसिद्ध.

सरनामा–पु. (फा.) १ शीर्षक. २ पत्राचा आरंभ. ३ पत्ता.

सरपंच–पु. (फा.+सं.) पंचायतीचा मुख्य; मुख्य पंच.

सरपट–क्रिवि. (सं.) घोडयाची जलद गति.

सरपन–पु. (सं.) छपराकरितां योजण्यांत येणारें गवत.

सरपरस्त–पु. (फा.) संरक्षक.

सरपेच–पु. (फा.) शिरपेच.

सरपोश–पु. पु. (फा.) झांकण्याचा कपडा.

सरफोका–पु. सरकंडा पहा.

सरबंधी–पु. (सं.) धनुर्धर;तिरंदाज.

सरब–वि. सर्व पहा.

सरबराह–पु. (फा.) १ प्रबंध कर्ता; कारिंदा. २ मजुरांचा मुख्य.

सरबराहकार–पु. (फा.) प्रबंध करणारा; कारिंदा.

सरबस–पु. (सं.) सर्वस्व.

सरलनिर्य्यास–पु. १ (सं.) गंधाबिरोजा. २ टरपेन तेल.

सरवर–पु. सरोवर पहा.

सरवरि–स्त्री. (सं.) समता; बरोबरी.

सरवाक–पु. (सं.) १ संपुट; पेला. २ दिवली; पणती.

सरवान–पु. (फा.) तंबू.

सरस–वि. (सं.) १ रसयुक्त. २ ओला. ३ हिरवा; ताजा. ४ सुंदर; मनोहर. ५ मधुर. ६ भावपूर्ण. ७ उत्तम. ८ रसिक.

सरसई–स्त्री. (सं.) १ सरसता. २ हिरवेपणा. ३ सरस्वती.

सरसना–क्रि.अ. (स.) १ हिरवें होणें; टवटवणें. २ वाढणें. ३ शोभित होणें. ४ रसपूर्ण होणें.

सरसब्ज–वि. (फा.) १ हिरवा; ताजा. २ हिरवळीचा.

सरसर–पु. (अनु.) १ सरपटणें. २ सळसळ.

सरसराना–क्रि.अ. (अनु.) १ सणसणणें. २ सापाचें सरपटणें.

सरसराहट–स्त्री. (अनु.) १ सापाची सळसळ. २ खाज; कंड.

सरसरी–क्रिवि. (फा.) १ जलद. २ सरासरी; साधारणपणें.

सरसाई–स्त्री. (सं.) १ सरसता. २ शोभा. ३ अधिकता.

सरसाना–क्रि.स. (सं.) १ रसपूर्ण करणें. २ ताजें करणें. –क्रि.अ. शोभा देणें. सरसना पहा.

सरसाम–पु. (फा.) सन्निपात.

सरसार–वि. (फा.) १ मग्न. २ चूर; मदमस्त (निश्चिंत).

सरसटना–क्रिस. (अनु) फटकारणें;

सरसौहाँ–वि. (सं.) सरयुक्त.

सरह–पु. (सं.) १ पतंग; शलभ. २ टोळ.

सरहज–स्त्री. (सं.) मेहुणी.

सरहरी–स्त्री. (सं.) नकुलकंद. सर्पाक्षी.

सरहद–स्त्री. (फा.) १ सीमा. २ मर्यादा रेषा.

सरहदी–वि. (फा.) सीमासंबंधी.

सरहरी–स्त्री (सं.) मूंज गवत.

सरा–स्त्री. (सं.) १ चिता; सरण. २ सराय पहा.

सराई–स्त्री. (सं.) १ सळई. २ पातळ छडी. ३ पणती; दिवली.

सराग–पु. (सं.) सळई.

सराध–पु. (सं.) श्राद्ध.

सराना–क्रिस (सं.) पूर्ण करणें; संपविणें.

सराप-पु. (सं.) शाप.

सरापना-क्रिस. (सं.) शाप देणें.

सराफ-पु. (अ.) १ सोन्याचांदीचा व्यापारी. २ नाणेंवाला.

सराफा-पु. (अ.) १ सराफीचें काम. २ सराफ बाजार. ३ पेढी.

सराफी-स्त्री. (अ.) १ सराफाचा धंदा. २ महाजनी लिपि.

सराबोर-वि. (सं.) बिलबिलीत; ओलागच्च.

सराय-स्त्री. (फा.) १ घर. २ मुशाफरखाना.

सराव-पु. (सं.) १ शराव; मद्यपात्र. २ प्याला. ३ दिवली.

सरावग-सरावगी-पु. (सं.) श्रावक; जैन.

सरासन-पु. (सं.) शरासन पहा.

सरासर-अव्य. (फा.) १ एका टोका पासून दुसऱ्यापर्यंत. २ पूर्णपणें. ३ साक्षात्; प्रत्यक्ष.

सरासरी-स्त्री. (फा.) १ स्फूर्ति. २ शीघ्रता; जलदी. ३ साधारणपणें. -क्रिवि. १ जलदीनें. २ साधारणपणें.

सराह-स्त्री. (सं.) प्रशंसा.

सराहना-क्रिस. (सं.) श्लाघा करणें; प्रशंसिणें. -स्त्री. प्रशंसा.

सराहनीय-वि. (सं.) श्लाघ्य; प्रशंसनीय.

सरि-स्त्री. (सं.) नदी.

सरि-स्त्री. (सं.) समता; बरोबरी. -वि. सदृश.

सरियाना-क्रिस. (सं.) १ एकत्र करणें; रचणें. २ मारणें.

सरिवन-पु. (सं.) शालपर्ण; त्रिपर्णी.

सरिवरि-स्त्री. (सं.) समता; बरोबरी.

सरिश्ता-पु. (फा.) १ अदालत; कचेरी. २ खातें; कार्यालय विभाग.

सरिश्तेदार-पु. (फा.) शिरस्तेदार.

सरिस-वि. (सं.) सदृश; सारखा.

सरीकता-स्त्री. (अ.) वांटा; हिस्सा.

सरीखा-वि. (सं.) सारखा; सदृश.

सरीफा-पु. (सं.) श्रीफल.

सरीर-पु. (सं.) शरीर.

सरुज-वि. (सं.) रोगी.

सरुष-वि. (सं.) क्रोधयुक्त; सरोष.

सरुहाना-क्रिस. (सं.) सरोम करणें; केस वाढविणें.

सरू -पु. (फा.) १ प्रसन्नता. २ हलकी निशा.

सरेख-वि. (सं.) शहाणा; चलाख.

सरेखना-क्रिस. सहेजना पहा.

सरेदस्त-क्रिवि. (फा.) १ आतां; यावेळीं. २ या वेळेकरितां.

सरेबाजार-क्रिवि. (फा.) १ बाजारांत; लोकांसमोर. २ सर्वांसमोर.

सरेश-पु. (फा.) सरस.

सरो-पु. (फा.) सुरूचें झाड.

सरोकार-पु. (फा.) १ परस्पर व्यवहार. २ संबंध.

सरोज-पु. (सं.) कमल.

सरोजिनी-स्त्री. (सं.) १ कमलयुक्त; पुष्करिणी. २ कमल. ३ कमलसमूह.

सरोट-पु. (सं.) दुमड; सुरकुति.

सरोष-वि. (सं.) क्रोधयुक्त; रागावलेला.

सरोसामान-पु. (फा.) सामग्री.

सरौता-पु. (सं.) अडकित्ता.

सर्गुन-वि (सं.) सगुण पहा.

सर्ज-पु. (सं.) १ शालवृक्ष. २ राळ. ३ सलईवृक्ष.

सर्जन-पु. (सं.) १ फेंकणें; सोडणें. २ काढणें. ३ सृष्टि.

सर्जू-स्त्री. (सं) शरयू.

सर्द-वि. (फा.) १ थंड; शीतल. २ सुस्त; ढिला. ३ मंद; धीमा. ४ नपुंसक; नामर्द.

सर्दी-स्त्री. (फा.) १ थंडी. २ शीतलता. ३ पडसें.

सर्फ-सर्फा-पु. (अ.) खर्च.

सर्वस-पु. (सं.) सर्वस्व.

सर्राफ-पु. (फा.) सराफ.

सर्वगत-वि. (सं.) सर्वव्यापक.

सर्वतंत्र-पु. (सं.) सर्व शास्त्र सिद्धांत. -वि. सर्व शास्त्रमान्य.

सर्वमंगल-स्त्री. (सं.) १ दुर्गा. २ लक्ष्मी.

सर्वरी-स्त्री. (सं.) शर्वरी; रात्र.

सर्वाशी-वि. (सं.) सर्वभक्षक.

सलगम-पु. (फा.) शलजम पहा.

सलतनत-स्त्री. (अ.) १ राज्य. २ साम्राज्य. ३ प्रबंध. ४ आराम.

सलना-कि.अ. (सं.) १ सलणें. २ छिद्रांत घालणें.

सलब-वि. (अ.) नष्ट.

सलमा-पु. (अ.) जर; बादला.

सलवट-स्त्री. सिलवट पहा.

सलहज-स्त्री. (सं.) सरहज पहा.

सलाई-स्त्री. (सं.) सळई.

सलाक-पु. (सं.) तीर.

सलाख-स्त्री. (अ.) शलाका; सळई.

सलाद-पु. (इं.) १ सॅलाड; लोणचें; कोशिंबीर. २ एक पालेभाजी.

सलाम-पु. (अ.) प्रणाम.

सलामत-वि. (अ.) १ सुरक्षित. २ जीवंत; स्वस्थ. ३ कायम.

सलामती-स्त्री. (अ.) १ स्वस्थता. २ कुशल; क्षेम.

सलामी-स्त्री. (अ.) १ प्रणाम. २ सैनिकांचा प्रणाम. ३ तोफांचे सन्मानार्थ काढलेले बार.

सलार-पु. (सं.) एक पक्षी.

सलाह-स्त्री. (अ.) संमति; परामर्श.

सलाहकार-सलाही-पु. (अ.) परामर्श देणारा; मत देणारा.

सलीका-पु. (अ.) १ काम करण्याची हातोटी; पद्धति. २ कला; हुन्नर. ३ चालचलणूक; वर्तणूक. ४ सभ्यता.

सलीकामंद-वि. (सं.) १ पद्धतशीर. २ कलावान. ३ सभ्य.

सलीता-पु. एक प्रकारचें कापड.

सलीस-वि. (अ.) १ सहज; सुगम २ शैलीयुक्त (भाषा).

सलूक-पु. (अ.) १ व्यवहार; आचरण. २ मेळ; सलोखा. ३ भलेपणा; नेकी.

सलोना-वि. (सं.) १ सलवण; मीठ घातलेलें. २ रसदार; चवदार. ३ सुंदर.

सलोनापन-पु. (सं.) १ सलवणपणा. २ सुंदरता.

सलोसो-पु. (सं.) १ रक्षाबंधन. २ राखी पौर्णिमा.

सल्लम-स्त्री. एक प्रकारचें जाड कापड.

सवन-पु. (सं.) १ प्रसव. २ यज्ञ. ३ यज्ञस्नान. ४ चंद्र. ५ अग्नि.

सवांग-पु. स्वांग पहा.

सवा-स्त्री. (सं.) सपाद; चौथाईसह.

सवाद-वि. (सं.) स्वाद.

सवादिक-वि. (सं.) स्वादिष्ट.

सवाब-पु. (अ.) १ पुण्य. २ भलेपण; नेकी.

सवार-पु. (फा.) स्वार.

सवारी-स्त्री. (फा.) १ वर बसणें. २ बसण्याचें वाहन. ३ स्वारी. ४ मिरवणूक.

सवाल-पु. (अ.) १ प्रश्न. २ विचारणें; पुसणें. ३ मागणी. ४ निवेदन; प्रार्थना. ४ उदाहरण (गणित).

सवाल-जबाब-पु. (अ.) १ वादविवाद. २ तकरार; झगडा.

सवेरा-पु. (सं.) १ सकाळ; प्रातःकाल. २ निश्चित समयापूर्वीची वेळ.

सवैया-पु. (सं.) १ सवाशेर वजन. २ एक छंद. ३ सवाकीं.

सशंकना-क्रि.अ. (सं.) १ शंका घेणें. २ भिणें.

सस-पु. (सं.) सस्य; शेतीवाडी.

ससि-पु. (सं.) शशी; चंद्र

सची-स्त्री. (सं.) शची.

ससहर-पु. (सं.) ससिधर पहा.

ससुर-पु. (सं.) श्वशुर; सासरा.

ससुरा-पु. (सं.) १ श्वशुर; सासरा. २ एक शिवी. ३ ससुराल पहा.

ससुराल-स्त्री. (सं.) सासुरवाड.

सस्ता-वि. (सं.) १ अल्पमूल्य. २ कमी किंमतीचा; स्वस्त.

सस्ताना-क्रि.अ. (सं.) १ स्वस्त होणें.

सस्ती-स्त्री. (सं.) १ स्वस्ताई. २ स्वस्त.

सह-अव्य. (सं.) सहित; समेत. -वि. १ उपस्थित. २ सहनशील. ३ समर्थ; योग्य.

सहकार-पु. (सं.) १ सुगंधित पदार्थ. २ आंब्याचें झाड. ३ सहायक. ४ सहकार्य; सहयोग.

सहगौन-पु. (सं.) सहगमन.

सहज-पु. (सं.) १ भाऊ; सहोदर. २ स्वभाव. -वि. १ स्वाभाविक. २ साधारण. ३ सरळ; सुगम. ४ सहोत्पन्न.

सहजात-वि. (सं.) १ सहोदर. २ जुळा.

सहजिया-पु. (सं.) सहजपंथी.

सहतरा-पु. (फा.) पित्तपापडा; पर्पटक.

सहताना-क्रि.अ. सुस्ताना पहा.

सहत्व-पु. (सं.) १ सहभाव. २ एकता. ३ मेळ.

सहदानी-स्त्री. (सं.) खूण; चिन्ह.

सहदेई-स्त्री. (सं.) एक वनौषधि; सहदेवी.

सहन-पु. (सं.) १ साहणें; सोसणें. २ क्षमा; शांति.

सहन-पु. (अ.) १ अंगण. २ रेशमी कापड.

सहनभंडार-पु. (सं.) १ कोश. २ धनराशी.

सहना-क्रि.स. (सं.) १ सहन करणें; सोसणें. २ भोगणें.

सहनायन-स्त्री. (फा.) सनई वाजविणारी.

सहम-पु. (फा.) १ भय; भीति. २ संकोच.

सहमत-वि. (सं.) एका मताचे.

सहमना-क्रि.अ. (फा) भिणें.

सहमरण-पु. (सं.) सती जाणें.

सहमाना-क्रि.स. (फा.) भिवविणें.

सहमृता-स्त्री. (सं.) सती.

सहर-पु. (अ.) प्रातःकाळ; सकाळ.

सहर-पु. (अ.) जादूटोणा.

सहर-पु. शहर.

सहर-क्रिवि. धीरेधीरे; हळूहळू.

सहरगही-स्त्री. (अ.) उपवासा पूर्वीचें भोजन.

सहराना-क्रि.स. सहलाना पहा

सहरी-स्त्री. (सं.) शफरी; मासोळी.

सहरी-स्त्री. (अ.) सहरगही.

सहल-वि. (अ.) सहज; सोपें.

सहलाना-क्रि.स. (अनु.) १ हळू हात फिरविणें. २ मळणें. ३ गुदगुल्या करणें. -क्रि.अ. खाजविणें.

सहवास-पु. (सं.) १ संग; साथ. २ मैथुन; संभोग.

सहस-वि. सहस्र पहा.

सहसाक्षि-साखी-पु. (सं.) इंद्र.

सहसासन-पु. (सं.) शेष.

सहाइ-सहाई-पु. (सं.) सहायक. -स्त्री. सहाय्य.

सहाउ-पु. सहाय्य.

सहाय-पु. (सं.) १ मदत. २ आश्रय; भरवंसा; सहायक

सहायक-वि. (सं.) १ सहाय्य करणारा; मदतगार. २ मोठ्या नदीस मिळणारी लहान नदी; शाखा नदी. ३ पदरचा मदतगार.

सहायता-स्त्री. (सं.) १ सहाय्य; मदत. २ द्रव्य सहाय्य.

सहायी-पु. (सं.) १ सहायक. २ मदत.

सहार-पु. (सं.) १ सहनशीलता. २ सहन करणें.

सहारना-क्रि,स. (सं.) १ सहन करणें. २ भार घेणें.

सहारा-पु. (सं.) १ सहाय्य. २ आश्रय. ३ भरवंसा. ४ विश्वास.

सहालग-पु. (सं.) विवाह मुहूर्त असणारे महिने, दिवस.

सहिजन-पु. (सं.) शोभांजन; शेवगा.

सहिजानी-स्त्री. (सं.) खूण; चिन्ह.

साहिदान-सहिदानी-स्त्री. (सं.) चिन्ह; खूण.

सही-वि. (फा.) १ सत्य. २ प्रामाणिक; यथार्थ. ३ शुद्ध; ठीक. ४ हस्ताक्षर; सही.

सहीसलामत-वि. (फा.+अ.) १ आरोग्य. २ निर्दोष

सहुँ-अव्य. (सं.) १ सन्मुख; समोर २ कडे; बाजूस.

सहूलियत-स्त्री. (फा.) १ सवलत; सुगमता. २ अदब.

सहृदय-वि. (सं.) १ दयाळु. २ रसिक. ३ सज्जन.

सहेजना-क्रि.स. (अ.) १ संभाळणें. २ स्वाधीन करणें.

सहेजवाना-क्रि.स. (अ.) संभाळ करविणें; स्वाधीन करविणें.

सहेट-पु. सहेत पहा.

सहेत-पु. (सं.) संकेतस्थान; प्रेमी. जनांचें मीलनस्थान.

सहेली-स्त्री. (सं.) १ सखी. २ परिचारिका; दासी.

सहैया-पु. (सं.) सहायक. -वि. सहन करणारा.

सहोक्ति-स्त्री- (सं.) एक अलंकार.

साँई-पु. (सं.) १ स्वामी. २ ईश्वर. ३ पति. ४ फकिराचें उपपद.

साँकडा-पु. (सं.) पायांतील सांखळया;

साँकर-स्त्री. (सं.) सांखळी.

साँकर-पु. (सं.) संकट; वांकडें. -वि. दुःखमय; कष्टमय; संकटमय.

साँकरा-वि. सँकरा पहा.

साँग-स्त्री. (सं.) शक्ति; एक शस्त्र.

साँगा-स्त्री. (सं.) बरची.

साँच-वि. (सं.) सत्य; यथार्थ.

साँचला-वि. (सं.) सत्यवादी; सच्चा.

साँचा-पु. (सं.) सांचा.

साँची-पु. (सं.) एका जातीचें विडयाचें पान.

साँझ-स्त्री. (सं.) सांज; सायंकाळ.

साँझा-स्त्री. (सं.) साझा पहा.

साँझी-स्त्री. (सं.) रांगोळी.

साँट-स्त्री. (सं.) १ छडी; कमची. २ कोरडा. ३ वळ.

साँटा-पु. (सं.) १ कोरडा. २ ऊंस.

साँटिया-पु. (सं.) दौंडी पिटविणारा.

साँटी-स्त्री. (सं.) छडी.

साँटी-स्त्री. (सं.) १ मेळ; मिलाफ. २ बदला; सूड; उट्टें.

साँठ-पु. १ सांकडा पहा. २ ऊंस. ३ बोरू.

साँठना-क्रि.स. (सं.) पकडलें जाणें.

साँठी-स्त्री. (सं.) धन; भांडवल.

साँड-पु. (सं.) १ सांड; बैल. २ वसु.

साँडनी-स्त्री. (सं.) उंटीण.

साँडा-पु. (सं.) एक जनावर.

साँडिया-पु. (सं.) १ उंट. २ सांडणीस्वार.

सांत-वि. (सं.) अंतयुक्त.

सांत्वना-स्त्री. (सं.) आश्वासन.

सांदीपनी-पु. (सं.) कृष्णाचा गुरु.

साँधना-क्रि.स. (सं.) संधान करणें. नेम मारणें. -क्रि.स. पूर्ण करणें; करणें; साधणें; मिळणें; मिश्रण होणें.

सांध्य-वि.(सं.) संध्यासंबंधी; संध्याकालीन.

साँप-पु. (सं.) साप; भुजंग.

सांपत्तिक-वि. (सं.) आर्थिक; संपत्तीसंबंधी.

साँपधरन-स्त्री. (सं.) शिव; महादेव.

साँपिन-स्त्री. (सं.) सर्पीण; नागीण.

सांप्रत-अव्य (सं.) यावेळीं; सद्यः; आतां.

सांप्रदायिक-वि. (सं.) संप्रदायासंबधी.

सांब-पु. (सं.) कृष्णपुत्र.

साँभर-पु. (सं.) सांबर.

साँभर-पु. (सं.) शिदोरी; पाथेय; प्रवासांतील खाद्यपदार्थ.

साँमुहे-अव्य. (सं.) सन्मुख; समोर.

साँवत-पु. (सं.) सामंत पहा.

साँवर-साँवला-वि. (सं.) सांवळा. -पु. कृष्ण.

साँवलताई-साँवलापन-स्त्री. (सं.) श्यामलता; सांवळेपणा.

साँवा-पु. (सं.) सावे; कांग; श्यामाक.

साँस-स्त्री. (सं.) १ श्वास. २ अवकाश; फुरसत. ३ दम. ४ हवा येण्याकरितां ठेवलेली फट. ५ हवा भरलेली. ६ दमा.

साँसन-स्त्री. (सं.) १ धाप. २ कष्ट. ३ बखेडा

साँसनघर-पु. (सं.) अंधार कोठडी.

साँसना-क्रिस. (सं.) १ शासन करणें. २ धाक दाखविणें, दडपणें. ३ दुःख देणें.

साँसा-पु. (सं.) १ श्वास. २ जीवन. ३ प्राण.

साँसा-पु. (सं.) १ संशय. २ भय.

सा-अव्य. (सं.) १ सदृश; समान. २ एक प्रमाण; सूचक शब्द. ३ थोडासा.

साइक-पु. (सं.) शायक पहा.

साइन-स्त्री (अ.) १ तास. २ पळ.

साइयाँ-पु. (सं.) साई पहा.

साइर-पु. सायर पहा.

साई-पु. (सं.) १ स्वामी. २ ईश्वर. ३ पति.

साई-स्त्री. (अ.) अगाऊ रकम; पेशगी.

साईस-पु. (फा.) घोडयाचा चाकर; सैस.

साईसी-स्त्री. (फा.) घोडयाची चाकरी.

साकंभरी-पु. (सं.) सांबर सरोवर व त्याजवळचा प्रदेश.

साकचेरी-स्त्री. मेंदी.

साकट-पु. (सं.) १ शाक्त. २ दुष्ट. ३ गुरुविरहित.

साकर-वि. सँकरा पहा.

साका-पु. (सं.) १ शक; संवत. २ ख्याति, प्रसिद्धि. ३ यश. ४ स्मारक. ५ धाक. ६ अवसर; संधि. ७ मोठें कीर्तिदायक कृत्य.

साकार-वि. (सं.) १ सरूप; आकार असलेला. २ साक्षात्; मूर्तिमान. ३ स्थूल. -पु. सरूप ईश्वर.

साकिन-वि. (अ.) राहणारा; निवासी.

साकी-पु. (अ.) १ मद्य पाजणारा. २ माषूक; प्रेमपात्र.

साकेत-पु. (सं.) अयोध्या.

साक्षात्कार-पु. (सं.) १ भेट; दृष्टादृष्ट. २ इंद्रियजन्य ज्ञान.

साख-पु. (सं.) १ साक्षी. २ प्रमाण; पुरावा.

साख-पु. (सं.) १ धाक. २ मर्यादा. ३ प्रामाणिकपणा; पत.

साखना-क्रिस. (सं.) साक्ष देणें.

साखर-वि (सं.) साक्षर.

साखा-स्त्री. (सं.) शाखा पहा.

साखी-पु. (सं) साक्षी. -स्त्री. १ साक्ष. २ साकी.

साखी-पु. (सं.) वृक्ष; झाड.

साखू-पु. (सं.) शालवृक्ष.

साखोच्चारण-पु. (सं.) गोत्रोच्चार.

साग-पु. (सं.) १ शाक; भाजी. २ तोंडी लावणें; भाजी.

सागर-पु. (सं.) १ समुद्र. २ सरोवर. ३ संन्याश्यांचा एक भेद.

सागू-पु. (सं.) १ साबूदाण्याचें झाड. साबूदाणा.

सागूदाना-पु. (अ.) साबूदाणा.

साग्निक-पु. (सं.) अग्निहोत्री

साज-पु (फा.) १ सजावट. २ २ शोभेचें सामान. ३ वाद्य. ४ शस्त्र; हत्यार. ४ मेळ.

साजन-पु. (सं.) १ पति. २ प्रेमी; प्रियकर. ३ ईश्वर. ४ सज्जन.

साजबाज-पु. (सं.) १ तयारी. २ मेळ.

साजसामान-पु. (फा.) १ सामग्री; उपकरणें. २ थाटमाट.

साजिंदा-पु. (फा.) १ वाद्य वाजविणारा. २समाजी; ताफ्यांतील मनुष्य.

साजिश-स्त्री. (फा.) १ मेळ; मिलाफ. २ कट.

साजुज्य-पु. (सं.) सायुज्य पहा.

साझा-पुं. (सं.) १ पातीदारी; भागी. २ भाग; वांटा.

साझी-साझेदार-पु. (सं.) भागीदार; वांटेकरी

साटक-पु. (सं.) १ तूस; साल. २ निकामी वस्तु. ३ एक छंद.

साटन-पु. (इं.) साटीन.

साटना-क्रि.स. सटाना पहा.

साठ-वि. (सं.) साठ संख्या.

साठनाठ-वि. (सं.) १ निर्धन; दरिद्री. ३ नीरस; रुक्ष. ३ इकडे तिकडे.

साठसाती-स्त्री. (सं.) साडेसाती पहा.

साठा-पु. १ ऊंस. २ एक धान्य. -वि. साठ वर्षाचा.

साठी-पु. (सं.) एक धान्य.

साडी-स्त्री. (सं.) साडी; वस्त्र.

साढसाती-स्त्री. (सं.) साडेसाती पहा.

साढी-स्त्री. (सं.) १ आषाढी पिक; खरीप. २ मलई; साय. ३ साडी.

साढू-पु. (सं.) साडू.

साढसाती-स्त्री. (सं.) साडेसाती; शनीची पिडा.

सात-वि. (सं.) सात संख्या.

सातफेरी-स्त्री. (सं.) एक भाँवर नांवाची विवाह रीति.

सातला-पु. (सं.) सुवर्णपुष्पी; एक वेल.

सात्मक-वि. (सं.) आत्म्यासहित.

सात्म्य-पु. (सं.) सारूप्य; सरूपता.

सात्यकि-पु. (सं.) एक यादव.

सात्वत-पु. (सं.) १ बळिराम. २ कृष्ण. ३ विष्णु. ४ यदुवंशी.

सात्वती-स्त्री. (सं.) १ शिशुपालाची माता. २ सुभद्रा.

सात्विक-वि. (सं.) १ सत्वगुणी. २ सत्त्वगुणोत्पन्न.-पु. सत्वगुणापासून होणारे विकार; सात्त्विक वृत्ति.

साथ-पु. (सं.) १ संगत. २ साथी; संगती. ३ मेळ. -अव्य. १ सहित. २ विरुद्ध; प्रति. ३ द्वारा.

साथरा-पु. (सं.) १ बिछाना. २ हातरी; चटई.

साथी-पु. (सं.) १ संगती. २ मित्र.

सादगी-स्त्री. (फा.) १ सरळपणा. २ सीधेपणा; निष्कपटता.

सादा-वि. (फा.) १ साधा. २ सुलभ; सोपा. ३ शुद्ध; अमिश्र. ४ निष्कपटी. ५ मूर्ख. ६ कोरा

सादापन-पु. (फा.) सरळपणा; साधेपणा.

सादी–स्त्री. (फा.) १ चिमणी. २ साधी पुरी. –पु. १ शिकारी. २ घोडा.

सादूर–पु. (सं.) १ शार्दूल; सिंह. २ हिंस्र पशु.

सादृश्य–पु. (सं.) १ समानता; सरूपता. २ तुलना; बरोबरी.

साध–पु. (सं.) १ साधु. २ योगी. ३ सज्जन.–स्त्री. (सं.) १ इच्छा. २ डोहाळ जेवण.–पु. एक जात.–वि. उत्तम.

साधक–पु. (सं.) १ साधकः साधना करणारा. २ योगी. ३ कारण; साधन; द्वार. ४ सहायक; साधून देणारा

साधन–पु. (सं.) १ सिद्धि; विधान. २ सामग्री; उपकरण. ३ उपाय; युक्ति. ४ उपासना; साधना. ५ शोधना. ६ कारण; हेतु.

साधनता–स्त्री. (सं.) १ साधन-भाव. २ साधना.

साधनहार–पु. (सं.) १ साधणारा. २ साध्य असणारा.

साधना–स्त्री. (सं.) १ सिद्धि. २ उपासना. ३ साधन पहा. –क्रिस.(सं.) १ सिद्ध करणें; पूर्ण करणें. २ निशाण धरणें; लक्ष्य करणें. ३ मोजणें. ४ संवय; करणें; अभ्यास करणें. ५ शुद्ध करणें. ६ ठरविणें; पक्कें करणें. ७ एकत्र करणे. ८ वश करणें.

सामर्थ्य–पु. (सं.) समानधर्मता; एकधर्मता.

साधारण–वि. (सं.) १ सामान्य. २ सरळ. ३ सार्वजनिक. ४ समान.

साधो–पु. (सं.) संत; साधु.

सान–पु. (सं.) सहाण.

सानना–क्रिस. (सं.) १ एकत्र मिसळणें. २ सामील करून घेणें. ३ मीठाईमध्यें पाणी घालून मळणें. ४ धार लावणें.

सानी–स्त्री. (सं.) आंबोण.

सानी–वि. (अ.) १ दुसरा. २ बरो-बरीचा.

सानु–पु. (सं.) १ शिखर. २ अंत. ३ चौरस जमीन. ४ वन.

सान्निध्य–पु. (सं.) १ समीपता. २ मोक्ष.

साप–पु. (सं.) शाप पहा.

सापना–क्रिस. (सं.) १ शाप देणें. २ शिवी देणें.

साफ़–वि. (अ.) १ स्वच्छ; निर्मल. २ शुद्ध. ३ निर्दोष. ४ स्पष्ट. ५ उज्ज्वल. ६ कपट, कल्ह याविरहित. ७ सपाट. ८ कोरा.–क्रिवि. १ अप-वाद रहित. २ विनाहानि. ३ पूर्णपणें.

साफल्य–पु. (सं.) सफलता पहा.

साफा–पु. (अ.) १ पगडी. २ मुंडासें. ३ कपडे धुणें.

साफी–स्त्री. (अ.) १ रुमाल. २ चिलमीची छापी. ३ गाळणें

साबर–पु. (सं.) १ सांबर. २ सांबराचें कातडें. ३ सबरी. ४ शाबरी मंत्र.

साबस–पु. शाबास. पहा.

साबिक–वि. (अ.) पूर्वीचा; पहिला.

साबिका–पु. (अ.) १ भेट. २ संबंध.

साबित–वि. (फा.) १ सिद्ध; प्रमाणित. २ ठीक; पूर्ण.

साबुत–वि. (फा.) १ संपूर्ण. २ दुरुस्त.

साबुण–पु. (अ.) साबण.

सामंजस्य–पु. (सं.) १ औचित्य. २ उपयुक्तता. ३ अनुकुलता.

सामंत–पु. (सं.) १ वीर; योद्धा. २ जमीनदार; सरदार.

साम–पु. (सं.) १ एक वेद. २ मधुर भाषण. ३ तह; सलोखा. ४ सामान.

सामग–पु. (सं.) साम गाणारा.

सामना–पु (सं.) १ समक्षता. २ भेट. ३ विरोध; मुकाबला. ४ अग्रभाग.

सामने–क्रिवि. (सं.) १ सन्मुख; समक्ष. २ उपस्थितींत. ३ पुढें. ४ विरुद्ध.

सामसाली–पु. (सं.) राजनीतिज्ञ.

सामहि–अव्य. (सं.) समोर.

सामान–पु. (फा.) १ उपकरण; सामग्री. २ पदार्थ; वस्तू. ३ बंदोबस्त; तजवीज.

सामान्य–वि. (सं.) साधारण; मामूली. –पु. १ समानता. २ समानगुण. ३ एक अलंकार.

सामग्री–स्त्री. (सं.) सामग्री पहा.

सामिष–वि. (सं.) समांस.

सामी–स्वामी पहा.

सामीप्य–पु. (सं.) १ निकटता. २ मोक्ष.

सामुझि–स्त्री. (सं.) समझ पहा.

सामुद्र–पु. (सं.) १ मीठ. २ समुद्रफेस. –वि. समुद्राचा.

सामुद्रिक–वि. (सं.) समुद्रसंबंधी. –पु. फलज्योतिष.

सामुहां-सामुहे–अव्य. (सं.) समोर.

सायक–पु. (सं.) १ बाण; तीर. २ खड्ग. ३ एक वृत्त. ४ पाय.

सायत–स्त्री. (अ.) १ तास. २ घटका; पळें. ३ मुहूर्त.

सायबान-पु. (फा.) घरापुढील छप्पर.

सायर-पु. (सं.) १ सागर. २ शीर्ष. वरील भाग.

सायर-पु. (अ.) १ माफी जमीन; २ फुटकळ.

सायल-पु. (अ.) १ प्रश्न करणारा. २ मागणारा. ३ भिकारी ४ प्रार्थना करणारा. ५ उमेदवार.

साया-पु. (फा.) १ छाया. २ पडछाया. ३ भूत; पिशाच्च इ. ४ प्रभाव.

साया-पु. (अ.) घागऱ्यासारखें एक स्त्रियांचें वस्त्र.

सारंग-पु. (सं.) १ एक मृग. २ कोकिला. ३ ससाणा. ४ सूर्य. ५ सिंह. ६ हंस. ७ मोर. ८ चातक. ९ हत्ती. १० घोडा. ११ छत्र. १२ शंख. १३ कमल. १४ सोनें. १५ भूषण; दागिना. १६ सरोवर. १७ भ्रमर. १८ मधमाशी. १९ विष्णूचें धनुष्य. २० कापूर. २१ कृष्ण. २२ चंद्र. २३ समुद्र. २४ जल. २५ बाण. २६ दिवा २७ चातक. २८ शिव. २९ सर्प. ३० चंदन. ३१ भूमि. ३२ केस. ३३ शोभा. ३४ स्त्री. ३५ राम. ३६ दिन. ३७ तरवार. ३८ एक छंद. ३९ एक छप्पय भेद. ४० मृग. ४१ मेघ. ४२ हात. ४३ ग्रह; नक्षत्र. ४४ खंजन पक्षी. ४५ बेडूक. ४६ आकाश. ४६ पक्षी. ४८ सारंगी. ४९ ईश्वर. ५० कामदेव. २१ वीज. ५२ फूल. ५३ एक राग. -वि. रंगीत.

सारंगिक-पु. (सं.) १ व्याध. २ एक वृत्त.

सारंगिया-पु. (सं.) साजिंदा.

सार-पु. (सं.) सारिका; मैना.

सार-पु. (सं.) १ पालनपोषण. २ देखरेख. ३ शेज; शय्या.

सार-पु. (सं.) शालक; साला.

सारद-स्त्री. (सं.) सरस्वती. -वि. शरदऋतूसंबंधी. -शरद ऋतु.

सारना-क्रि.स. (सं.) १ पूर्ण करणें. २ साधणें. ३ सुशोभित करणें. ४ रक्षण करणें. ५ डोळयांत काजळ घालणें. ६ अस्त्र चालविणें.

सारभाटा-पु. (सं.) ओहोटी.

सारस्वत-पु. (सं.) १ सरस्वती तीराचा भाग. २ त्या देशांतलि ब्राह्मण. ३ एक व्याकरण. १-वि. सरस्वतीसंबंधी. २ सारस्वत देशचा.

सारा-पु. (सं.) १ एक अलंकार. २ सारा. -वि. पूर्ण; सर्व.

सारावती-स्त्री. (सं.) सारावती छंद.

सारि-पु. (सं.) १ चौंपट, सारीपाट खेळणारा. २ फांसा.

सारिखा-वि. (सं.) सारखा.

सारी-स्त्री. (सं.) १ सारिका पक्षी. २ फांसा. ३ शेर; थोर.

सारी-स्त्री. (सं.) साडी.

सारु-पु. (सं.) सार पहा.

सारूप्य-पु. (सं.) १ सरूपता मुक्ति. २ सरूपता; एकरूपता.

सारो-स्त्री. (सं.) सारिका पहा.

सारोपा-स्त्री (सं.) एक लक्षणा.

सार्थक-वि. (सं.) १ अर्थसहित. २ सफल. ३ उपकारी; गुणकारी.

साल-स्त्री. (सं.) १ सलणें. २ छेद; छिद्र. ३ घाव; जखम. ४ दुःख; पीडा. -पु. (सं.) १ मूळ. २ राळ. ३ एक वृक्ष.

साल-पु. (फा.) वर्ष.

साल-शालि, शाल; शाला पहा.

सालक-वि. (सं.) सलणारा; पीडा देणारा.

सालगिरह-स्त्री. (अ.) वाढदिवस.

सालग्रामी-स्त्री. (सं.) गंडकी नदी.

सालन-पु. (सं.) मांसयुक्त कालवण; भाजी.

सालना-क्रिअ. (सं.) १ सलणें; दुःख देणें. २ बोंचणें; टोंचणें. -क्रिस. १ दुःख देणें. २ टोंचणें.

सालनिर्यास-पु. (सं.) राळ.

सालममिश्री-स्त्री. (अ.) एकमूळ; वीरकंदा; सुधामुळी.

सालरस-पु. (सं.) राळ.

सालस-पु. (अ.) पंच.

सालसा-पु. (इं.) सार्सापरेला.

सालसी-स्त्री. (अ.) १ पंचायत. २ सालसपणा.

साला-पु. (सं.) १ शालक; मेहुणा. २ एक शिवी.-पु. सारिका; मैना. -स्त्री. शाला पहा.

सालाना-सालियाना-वि. (फा.) वार्षिक.

सालिबमिश्री-स्त्री.सालममिश्री पहा.

सालिम-वि. (अ.) संपूर्ण; पूर्ण.

सालु-पु. (सं.) १ इर्ष्या. २ कष्ट.

सालू-पु. (दे.) १ एक लाल कापड. २ साडी; शालू.

सालोक्य-पु. (सं.) मोक्ष.

सावंत, साव-सामंत, साहु पहा.

सावकाश-पु. (सं.) १ अवकाश; फुरसत. २ संधि.

सावचेत-वि. (सं.) सावधान पहा.

सावज-पु. (फा.) शिकार; मृगयेतील जनावर.

सावत-पु. (सं.) १ सापत्न भाव. २ ईर्ष्या.

सावधान-वि. (सं.) सावध; जागा; सचेत.

सावन-पु. (सं.) १ श्रावण. २ श्रावणगीत.

सावन-पु. (सं.) १ सूर्योदयापासून पुढील सूर्योदयापर्यंत दिवस. २ साठ दंड.

सावनी-स्त्री. (सं.) १ श्रावण पाटी. २ श्रावणी पहा.

साबर-पु. (सं.) १ एक शिवतंत्र; शाबर. २ पहार. ३ एक हरण.

सावर्णि-पु. (सं.) १ आठवा मनु. २ एक मन्वंतर.

सावित्र-पु. (सं.) १ सूर्य. २ शिव. ३ वसु. ४ ब्राह्मण. ५ जानवें. ६ एक अस्त्र. -वि. १ सविताविषयक. २ सूर्यवंशी.

सावित्री-स्त्री. (सं.) १ गायत्री. २ सरस्वती. ३ ब्रह्मदेवाची पत्नी. ४ उपनयन संस्कार. ५ दक्षकन्या. ६ सत्यवान पत्नी. ७ यमुना नदी. ८ सरस्वती नदी. ९ साध्वी स्त्री.

सास-स्त्री. (सं.) सासू.

सासनलेट-स्त्री. एक जाळीदार कपडा.

सासना-सासरी-स्त्री. शासन. समुराल पहा.

सासा-स्त्री. (सं.) १ संशय. २ श्वास.

सासुर-पु. (सं.) १ श्वशुर. २ सासुरवाडी.

साहु-पु. (सं.) १ साधु; सज्जन. २ सावकार. ३ महाजन; धनी. ४ शाह पहा.

साहनी-स्त्री. (सं.) १ सेना. २ साथी. ३ परिषद.

साहब-पु. (अ.) १ मित्र. २ स्वामी; मालक. ३ परमेश्वर. ४ सन्मान सूचक शब्द.

साहबजादा-पु. (अ.) १ थोराचा पुत्र. २ पुत्र.

साहबसलामत-स्त्री. (अ.) परस्पर अभिवादन; सलाम.

साहबी-वि. (अ.) साहेबाचे.-स्त्री. १ साहेबपणा. २ मालकी. ३ मोठेपणा.

साहस-पु. (सं.) १ हिम्मत; धृष्टता. २ लुटालुट. ३ वाईट काम. ४ दंड; शिक्षा.

साहसिक-पु. (सं.) १ पराक्रमी. २ डाकू; चोर. ३ निर्भय.

साहस्र, साहस्रिक-वि. (सं.) हजारा संबंधी.

साहा-पु. (स.) मुहूर्त.

साहि-पु. (फा.) १ राजा. २ साहु पहा

साहित्य-पु. (सं.) १ मिळणें; एकत्र होणें. २ वाङ्मय.

साहित्यिक-वि. (सं.) साहित्य-संबंधी. -पु. वाङ्मयसेवक.

साहिब-पु. (अ.) साहब पहा.

साहियाँ-पु. (सं.) साँई पहा

साही-स्त्री. (सं.) साळू.

साहु-पु. (सं.) १ सज्जन. २ महा-जन; सावकार.

साहुल-पु. (फा.) ओळंबा.

साहू-पु. (सं.) साहु पहा.

साहूकार-पु. (सं.) सावकार; पेढी-वाला.

साहूकारा-पु. (सं.) १ सावकारी. २ सावकारांची पेठ. -वि. सावकारा-संबंधी.

साहूकारी-स्त्री. (सं.) सावकारी.

साहेब-पु. (अ.) साहब पहा.

साहैं-स्त्री. (सं.) भुजदंड; बाजू.

सिउँ-प्रत्यय स्यों पहा.

सिंकना-क्रि.अ. (सं.) शेकणें.

सिंगा-पु. (सं.) शिंग; रणशिंग.

सिंगार-पु. (सं.) १ शृंगार; सजा-वट. २ शोभा. ३ शृंगाररस.

सिंगारदान-पु. (सं.) शृंगारपेटी.

सिंगारना-क्रि.स. (सं.) सजविणें. शृंगारणें.

सिंगारहाट-स्त्री. (सं.) वेश्यांचा बाजार; चकला.

सिंगारहार-पु. (सं.) पारिजात; हरशृंगार.

सिंगारिया-वि. (सं.) सजविणारा; देवावर साज घालणारा.

सिंगारी-वि. पु. (सं.) शृंगार कर-णारा; सजविणारा.

सिंगिया-पु. (सं.) एक विष.

सिंगी-पु. (सं.) शिंगाचें वाँद्य. -स्त्री. (सं.) १ एक जातीचा मासा. २ तुंबडी.

सिंगौटी-स्त्री. (सं) बैलाच्या शिंगा-वरचा दागिना; भूषण.

सिंगौटी-स्त्री. (सं.) शृंगाराच्या वस्तू ठेवण्याची पेटी.

सिंघ-सिंघल-सिंह; सिंहल पहा.

सिंघाडा-पु. (सं.) १ शिंगाडा. २ शिंगाच्या आकाराची वेलबुट्टी. ३ सामोसा.

सिंघासन-पु. (सं.) सिंहासन पहा.

सिंघी-स्त्री. (सं.) १ एक लहान मासोळी. २ सुंठ.

सिंघेला-पु. (सं.) वाघाचा पेटा.

सिंचन-पु. (सं.) पाणी शिंपडणें. २ पाणी देणें.

सिंचना-क्रि.अ. (सं.) शिंपडलें जाणें.

सिंचाई-स्त्री. (सं.) १ पाणी शिंपडण्याचें काम. २ झाडांस पाणी देण्याचें काम. ३ पाणी देणावळ.

सिंचाना-क्रि.स. (सं.) १ पाणी शिंपडविणे. २ पाणी शिंपडणें.

सिंचौनी-स्त्री. सिंचाई पहा.

सिंजित-स्त्री. (सं.) शब्द; ध्वनि; झंकार.

सिंदन-पु. (सं.) स्पंदन.

सिंदूर-पु. (सं.) १ शेंदूर. २ एक वृक्ष.

सिंदूरदान-सिंदूरवंदन-पु. (सं.) विवाहांतील एक प्रथा.

सिंदूरिया--सिंदूरी--वि. (सं.) शेंदरी.

सिंदोरा-पु. (सं.) शेंदराची डबी.

सिंधव-पु. (सं.) सैंधव.

सिंधारा-पु. श्रावण महिन्यांत मुलीच्या सासरी पाठविण्याचें पक्कान्न.

सिंधोरा-पु. (सं.) शेंदूर ठेवण्याचें भांडें.

सिआना-क्रि.स. सिलाना पहा.

सिआर-पु. (सं) कोल्हा.

सिऊरना-क्रि. स. गवतानें घर शाकारणें.

सिकंजबीन-स्त्री. (फा.) आसव.

सिकंजा-पु. शिकंजा पहा.

सिकंदरा-पु. (फा.) रेल्वे सिग्नल.

सिकटा-पु. कापराचा तुकडा.

सिकडी-सिकरी-स्त्री. (सं.) १ दाराची कडी. २ सोन्याची साखळी. ३ करगोटा. ४ साखळी.

सिकत्तर- पु. (इं.) सेक्रेटरी.

सिकली-स्त्री. (अ.) धार लावणें.

सिकलीगढ-र-पु. (फा.) धार लावणारा.

सिकहर-पु. (सं.) शिंकें.

सिका-पु. (अ.) विश्वासू व्यक्ति.

सिकुडन-स्त्री. (सं.) १ सुरकुती. २ आकुंचन.

सिकोडना-- सिकोरना--क्रि.स. (सं.) १ संकुचित करणें. २ चुण्या घालणें. ३ आंवळणें.

सिकोली-स्त्री. डलिया पहा.

सिक्कड-र-पु. सिकड पहा.

सिक्का-पु. (सं.) १ शिक्का; छाप. २ पैसा; नाणें. २ पदक. ३ लग्न ठरल्यानंतर वराला दिलेलें द्रव्य.

सिक्की-स्त्री. (सं.) १ लहान शिक्का. २ अधेली.

सिक्ख-पु. (सं.) शीख.

सिख-स्त्री. (सं.) १ शिकवणूक; उपदेश. २ शेंडी.

सिख-पु. (सं.) शिष्य.

सिखना-क्रिअ. सीखना पहा.

सिखलाना-सिखाना – क्रि. स. (सं.) १ शिकविणें. २ उपदेश देणें. ३ धमकावणें.

सिखापन-पु. (सं.) १ उपदेश; शिकवण. २ शिकविणें.

सिखावन-पु. (सं.). शिकवण.

सिगरा-रो-रौ-वि. (सं.) सगळा; सर्व.

सिचान-पु. (सं.) बहिरी ससाणा.

सिच्छा-स्त्री. शिक्षा पहा.

सिजदा-पु. (अ.) प्रणाम; दंडवत.

सिजल-वि. सुंदर.

सिझना-क्रि. अ. (सं.) शिजणें.

सिझाना-क्रि. स. (सं.) १ शिजविणें; उकळणें. २ तपस्या करणें.

सिटकिनी-स्त्री. (सं.) दाराची खिट्टी.

सिटपिटाना-क्रि. अ. (अनु.) १ लटपटणें; धीर सुटणें. २ संकोचणें.

सिट्टी-स्त्री. वाक्पटुता.

सिट्ठी-स्त्री. सीठी पहा.

सिठनी-स्त्री. (सं.) विवाह प्रसंगीं गायिलें जाणारें एक गीत.

सिठाई-स्त्री. १ मंदपणा. २ फिक्केपणा; नीरसता.

सिड़-स्त्री. (सं.) १ वेडेपणा. २ सणक.

सिडबिल्ला-पु. (सं.) १ वेडा. २ बावळा; मूर्ख.

सिड़ी-वि. (सं) १ वेडा. २ लहरी; छांदिष्ट.

सितंबर-पु. (इं.) सेप्टेंबर

सित-वि. (सं.) १ पांढरा; श्वेत. २ चमकदार; ३ साफ; स्वच्छ.

सित-पु. (सं.) १ शुक्रग्रह. २ शुक्लपक्ष. ३ साखर. ४ चांदी. ५ पांढरे तीळ.

सितता-वि. (सं.) पांढरेपणा.

सितली-स्त्री. (सं.) घाम.

सिताइश-स्त्री. (फा.) १ प्रशंसा. २ धन्यवाद. ३ शाबासकी.

सिताब-क्रिवि. (फा.) जलद; ताबडतोब.

सितारा-पु. (फा.) १ नक्षत्र. २ भाग्य; प्रारब्ध. ३ चांदीची लहान टिकली. ४ सतार

सितिमा-स्त्री. श्वेतता.

सितून-पु. (फा.) १ खांब. २ मीनार

सितेतर-वि. काळा किंवा निळा.

सिदिक-वि. (अ.) सत्य; सच्चा.

सिधाई-स्त्री. (सं.) सरळता.

सिधाना-क्रि. अ. (सं.) जाणें; गमन करणें.

सिधारना–क्रि. अ. (सं.) १ जाणें; रवाना होणें. २ मरणें.

सिधारना–क्रि. स. (सं.) सुधारना पहा.

सिन–पु. (अ.) १ देह; शरीर. २ वस्त्र; पहराव. ३ घास; कवळ.

सिन–वि. (सं.) १ एकाक्ष; काणा. २ श्वेत.

सिन–पु. (अ.) वय; उमर.

सिनक–स्त्री. (सं.) शेंबूड.

सिनकना–क्रि. अ. शिंकरणें.

सिन्नी–स्त्री. (फा.) १ मिठाई. २ प्रसादाचे बत्तासे. ३ आनंदाप्रीत्यर्थ वाटण्याची मिठाई.

सिपर–स्त्री. (फा.) ढाल.

सिपाई–पु. (फा.) शिपाई.

सिपारस–स्त्री. (फा.) शिफारस.

सिपास–स्त्री. (फा.) १ धन्यवाद. २ प्रशंसा.

सिपाह–स्त्री. (फा.) फौज; सेना.

सिपाहियाना–वि. (फा.) शिपाया सारखा.

सिपाही–पु. (फा.) शिपाई.

सिपुर्द–पु. (फा.) सुपुर्द.

सिप्पर–स्त्री. सिपर पहा.

सिप्पा–पु. (दे.) १ लक्ष्यवेध. २ युक्ति; उपाय. ३ आरंभीची तयारी. ४ प्रभाव.

सिप्पी–स्त्री. सीपी पहा.

सिफत–स्त्री. (अ.) १ विशेषता; गुण. २ लक्षण. ३ स्वभाव. ४ रूप; आकृति.

सिफर–पु. (इं.) शून्य; बिंदु.

सिफलगी–स्त्री. (अ.) कमीपणा; क्षुद्रपणा.

सिफला–वि. (अ.) १ नीच; हलका. २ हलक्या प्रतीचा.

सिफारिश–स्त्री. (फा.) १ एका-घाला क्षमा करण्यासाठीं मध्यस्ती. २ शिफारस.

सिमटना–क्रि.अ. (सं.) १ संकोचणें; आकसणें. २ सुरकुतणें. ३ एकत्र गोळा होणें. ४ व्यवस्थित गोळा होणें. ५ पूर्ण होणें; निपटणें. ६ लज्जित होणें. ७ लटपटणें.

सिमरना–क्रि.स. (सं.) सुमिरना पहा.

सिमाना–पु. (सं.) हद्द; शींव.

सिमाना–क्रि.स. सिलाना पहा.

सिमिटना–क्रि.अ. सिमटना पहा.

सिमेटना–समेटना पहा.

सिय-सिया–स्त्री. (सं.) सीता; जानकी.

सियना–क्रि.अ. (सं.) १ उत्पन्न करणें; रचणें. २ शिवणें; शिवण घालणें.

सियरा-सियरी-वि. (सं.) १ थंड; शीतल. २ कच्चा.

सियाना-वि. सयाना पहा.

सियाना-क्रि. स. सिलाना पहा.

सियापा-पु. (फा.) मृताबद्दल शोक प्रदर्शनार्थ रडणें.

सियार-पु. **सियाल--सियारी**-स्त्री. (सं.) कोल्हा.

सियारा-पु. लाकडी फावडें.

सियारा-सियाला--पु. (सं.) शीतकाल.

सियाली-वि. (सं.) खरीप.

सियाशत-स्त्री. (फा.) राज्यशासन.

सियासत-स्त्री. (सं.) दंड; पीडन.

सियाह-वि. स्याह पहा.

सियाहा-पु. (फा.) जमाखर्चाची वही.

सियाही-स्त्री. स्याही पहा.

सिर-पु. डोकें.

सिरकटा-वि. (सं.) १ डोकें कापलेला. २ गळेकापू.

सिरखप-वि. (सं.) १ डोकेंफोड. २ परिश्रम. ३ पक्का निश्चय.

सिरगेरी-स्त्री. (सं.) तुरा; कलगी.

सिरगोला-पु. पांढरा दगड; शिरगोळा.

सिरजक-सिरजनहार-पु. (सं.) सृष्टिकर्ता.

सिरजना-क्रि.स. (सं.) १ रचणें; बनविणें. २ संग्रह करणें; जतन करणें.

सिरजित-वि. (सं.) रचित.

सिरताज-पु. (सं.+फा.) १ मुकुट. २ श्रेष्ठ व्यक्ति. ३ अग्रणी.

सिरतान-पु. १ शेतकरी. २ मालगुजार.

सिरतापा-क्रि.वि. (सं.) डोक्यापासून पायापर्यंत.

सिरनामा-पु. (फा.) १ पत्रावरील पत्ता. २ मायना. ३ शीर्षक.

सिरनेत-पु. (सं.) १ पगडी. २ एक क्षत्रीय ज्ञाति.

सिरपाव-पु. सिरोपाव पहा.

सिरपोश-पु. (फा.) शिरटोप.

सिरफूल-पु. एक दागिना.

सिरफेटा--सिरबंद--पु. फेटा; साफा.

सिरबंदी-स्त्री. एक दागिना.

सिरमौर-पु. (सं.) १ मुगुट. २ शिरोमणि.

सिरस-सा-पु. (सं.) शिरीष वृक्ष.

सिरसी-स्त्री. एक पक्षी.

सिरहाना-पु. (सं.) पलंगाचे उसें.

सिरा-पु. (सं.) १ टोक; शेवट. २ शिरोभाग. ३ अखेरचा भाग. ४ सुरवातीचें टोक. ५ टोक. ६ अग्र-भाग.

सिरा-स्त्री. (सं.) १ शीर; रक्त-नलिका. २ पन्हळ. ३ पाण्याची धार. ५ घागर.

सिराना-क्रिअ. (सं.) १ थंड होणें. २ मंद पडणें. ३ संपणें. ४ व्यतीत होणें. ५ फुरसत मिळणें.

सिराना-क्रि.स. (सं.) १ थंड करणें. २ समाप्त करणें. ३ व्यतीत करणें.

सिरामूल-पु. (सं.) बेंबी.

सिराल-वि. (सं.) रेशाळ.

सिराली-स्त्री. (सं.) मोराचा तुरा.

सिरावना क्रि.स. सिराना पहा.

सिराहर्ष-पु. (सं.) १ रोमांच. २ डोळयांची लाली.

सिरिन-पु. लाल शिरीष वृक्ष.

सिरिश्ता-पु. (फा.) विभाग.

सिरिश्तेदार-पु. (फा.) शिरस्ते-दार.

सिरिस-सिरीस-पु. शिरीष वृक्ष.

सिरी-स्त्री. (सं.) १ लक्ष्मी. २ कांति; शोभा. ३ पिंजर. ४ एक दागिना.

सिरोना-पु. (सं.) चुंबळ.

सिरोपाव-पु. (सं.) डोक्यापासून पायापर्यंत.

सिरोही-स्त्री. एक पक्षी.

सिरोही-पु. १ राजस्थानांतील एक प्रदेश. २ तरवार.

सिर्फ-क्रिवि. (अ.) केवळ; फक्त.

सिर्फ-वि. (अ.) १ एकमात्र. २ शुद्ध.

सिर्री-वि. सिड़ी पहा.

सिल-स्त्री. (सं.) १ शिळा; पाषाण. २ पाटा.

सिल-पु. (सं.) शेतांत पडलेलें धान्य गोळा करून निर्वाह करण्याची वृत्ति.

सिल-पु. (अ.) क्षयरोग.

सिलक-स्त्री. १ माला; हार; लड. २ पंक्ति.

सिलक-पु. धागा; दोरा.

सिलकी-पु. बेल.

सिलखडी-री-स्त्री. १ चिकण मातीचा दगड. २ खडूची माती.

सिलगना-क्रि.अ. सुलगना पहा.

सिलप-पु. (सं.) शिल्प.

सिलपची-सिलफची-स्त्री. चिलमची पहा.

सिलपट-वि. (सं.) १ सपाट; साफ; समतल. २ सत्यानाश.

सिलपट-पु. (इं.) स्लीपर.

सिलपोहनी-स्त्री. विवाहांतील एक रीति.

सिलफोडा-पु. एक वनस्पती.

सिलवट-स्त्री. सुरकुती; वळी.

सिलवाना-क्रि. स. शिववि‍णें (कपडा).

सिलसिला-पु. (अ.) १ क्रम; परंपरा. २ श्रेणी; पंक्ति. ३ शृंखला. ४ व्यवस्था. ५ वंशपरंपरा.

सिलसिला-वि. (सं.) १ भिजलेला. २ निसरडा. ३ गुळगुळीत.

सिलसिलाबंदी-स्त्री. (फा.) १ क्रमवार रचना. २ ओळ लावणें.

सिलसिलेवार-वि. (अ.+फा.) क्रमवार.

सिलह-पु. (अ.) शस्त्र.

सिलहार-रा-पु. शेतांतील धान्य वेचणारा.

सिलहिला-वि. घसरडा; गुळगुळीत,

सिलही-स्त्री. एक पक्षी.

सिला-स्त्री. (सं.) शिला.

सिला-पु. (सं.) १ कापणीनंतर शेतांत पडलेलें गोळा केलेलें धान्य. २ झोडणीकरितां केलेली उंडवी.

सिला-पु. (अ.) बदला, प्रतिकार.

सिलाई-स्त्री. (सं.) शिलाई.

सिलाना-क्रि.स. १ शिवून घेणें (कपडा). २ सिराना पहा.

सिलाबाक-पु. पत्थर फूल; दगडफूल.

सिलाबी-वि. ओलसर.

सिलावट-पु. (सं.) पाथरवट.

सिलासार-पु. (सं.) लोखंड.

सिलाह-पु. (अ.) १ चिलखत. २ हत्यार.

सिलाहबंद-वि. (अ.+फा.) हत्यारबंद.

सिलाहर-पु. (सं.) १ शेतांतील धान्य वेचून निर्वाह करणारा. २ दरिद्री.

सिलाहसाज-पु. (अ.+फा.) हत्यारें बनविणारा.

सिलाही-पु. (अ.) सैनिक.

सिलिप-पु. (सं.) शिल्प.

सिलियार-रा-पु. सिलाहर पहा.

सिलिसिलिक-पु. (सं.) गोंद.

सिलोच्च-पु. (सं.) एक पर्वत.

सिलौआ-पु. तागाच्या जाड रेषा.

सिलौट-टा-पु. (सं.) १ पाटा. २ पाटा वरवंटा.

सिलौटी-स्त्री. (सं.) लहान पाटा वरवंटा.

सिल्लकी-स्त्री. (सं.) एक वृक्ष.

सिल्ला-पु. (सं.) १ शेतांत गळून पडलेलें धान्य. २ कांहीं धान्याचे दाणे असलेला खळयावरील गोळा केलेला कोंडा.

सिल्ली-स्त्री. (सं) १ न्हाव्याचा धारेचा दगड. २ पातळ लाकडी पट्टी. ३ दगडाची तक्ति; पाटी. ४ उथळ व खळखळणारें पाणी. ५ खळयावरील झोडण्याकरितां रचलेली उडवी. ६ एक पक्षी.

सिल्ह-पु. (सं.) १ शिलारस. २ शिलारसाचें झाड.

सिल्हक-पु. (सं.) शिलारस.

सिल्हकी-स्त्री. शिलारसाचें झाड.

सिवई-स्त्री. (सं.) शेवई.

सिवक-पु. (सं.) शिंपि.

सिवस-पु. (सं.) १ वस्त्र; कपडा. १ पद्य; श्लोक.

सिवा-स्त्री. (सं.) १ दुर्गा. २ पार्वती.

सिवा-सिवाइ-अव्य. अतिरिक्त. शिवाय.

सिवाई-स्त्री. (सं.) शिलाई.

सिवान-पु. (सं.) १ नगराची सीमा. २ जमीनदार व शेतकऱ्यांतील पिकाची वाटणी.

सिवाय-क्रिवि. (अ) शिवाय.

सिवाय-वि. (अ.) आणखी; अधिक.

सिवाय-पु. (अ.) वरची मिळकत.

सिवार-सिवाल-स्त्री. पु. (सं.) शेवाळ.

सिवाला-पु. (सं.) शिवालय.

सिवाली-पु. (सं.) एक प्रकारचा पाचू.

सिवैयाँ-स्त्री. शेवई.

सिसकना-क्रि. अ. (अनु.) १ मुसमुसणें. २ अतिशय घाबरणें. ३ धडकी भरणें. ४ अधीर व व्याकूळ होणें.

सिसकारना-क्रि. अ. १ सुसकारे सोडणें; मुसमुसणें. २ छू छू करून कुत्रा अंगावर सोडणें.

सिसकी-स्त्री. (अनु.) मुसमुसणें.

सिसियाँद-स्त्री. मासळीचा वास.

सिसिर-पु. (सं.) शिशिर.

सिहरना-कि. अ. (सं.) १ थंडीनें कांपणें. २ भयभीत होणें.

सिहरा-(फा.) सेहरा पहा.

सिहरी-स्त्री. (सं.) १ कंप; हुडहुडी. २ हिंवताप.

सिहलाना-क्रि. अ. (सं.) १ थंड होणें. २ ओलसर होणें; दमट होणें. ३ सरदी पडणें.

सिहलावन-पु. (सं.) थंडी.

सिहाणा-क्रि. अ. (सं.) १ ईर्ष्या करणें; जळफळणें. २ हेवा करणें. ३ मोहित होणें.

सिहाना-क्रि. स. (सं.) १ ईर्षेनें पाहणें. २ अभिलाषेनें पाहणें.

सिहारना-क्रि. स. (दे.) १ शोधणें. २ जुळविणें; जोडणें.

सिहिकना-क्रि. अ. (सं.) पीक वाळून जाणें.

सिहोड-र-पु. थूहर पहा.

सींक-स्त्री. (सं.) १ गवताची काडी. २ नाकांतील लवंग. ३ बारीक काडी.

सींका-पु. (सं.) फुलाचें वा पानाचें लांब देठ.

सींग-पु. (सं.) शिंग.

सींगडा-पु. (सं.) १ दारूचें नळकांडें. २ एक वाद्य.

सींगी-स्त्री. (सं.) १ एक वाद्य. २ रक्त शोषून घेण्याचें शिंग; तुंबडी. ३ एक प्रकारची मासळी.

सींचना-क्रि. स. (सं.) १ पाणी शिंपडणें. २ भिजविणें.

सींच-स्त्री. (सं.) शिडकाव; शिंपणें.

सींची-स्त्री. (सं.) शिंपण्याची वेळ.

सींवँ-पु. (सं.) सीमा.

सी-वि. स्त्री. (सं.) समान; सदृश; तुल्य.

सीक-पु. (सं.) शीतळ; थंड.

सीकचा-पु. (फा.) लोखंडाची शीग.

सीकर-पु. (सं.) १ जलकण. २ घाम.

सीकर-स्त्री. (सं.) साखळी.

सीकल-पु. (दे.) पाडाचा आंबा.

सीकल-वि. (अ.) हत्यारांना जिल्हई देणें.

सीकस-पु. (दे.) ऊसर पहा.

सीका-पु. (सं.) १ एक दागिना. २ शिंकें.

सीकाकाई-स्त्री. शिकेकाई.

सीकी-स्त्री. (सं.) १ लहान शिंकें.

सीकी-पु. (दे.) १ भोक. २ मुख.

सीकुर-पु. (सं.) धान्याच्या कणसावरील फुलोरा.

सीको-सीका पहा.

सीख-स्त्री. (सं.) १ शिकवणें. २ शिकवणूक. ३ सल्ला.

सीख़-स्त्री. (फा.) १ लोखंडी शीग. २ दाभण. ३ सीखचा पहा.

सीखचा-पु. (फा.) १ शीग; सळई. २ मांस भाजण्याची शीग.

सीखन-स्त्री. (सं.) १ शिकवणूक. २ शिकविणें.

सीखना-क्रि. अ. (सं.) शिकणें.

सीग़ा-पु. (अ.) १ सांचा. २ पेशा; व्यापार. ३ विभाग. ४ मुसलमानांचें विवाह प्रसंगी म्हटलें जाणारें एक वाक्य. ५ चिरूट.

सीगारा-पु. (दे.) १ जाड कापड. २ चिरूट.

सीचापू-स्त्री. (सं.) यक्षिणी.

सीज-सीझ-स्त्री. (सं.) शिजणें.

सीजना-सीझना-क्रि. अ. १ शिजणें. २ नरम होणें. ३ कष्ट साहणें. ४ तपस्या करणें. ५ सरदीनें गळून जाणें. ६ कर्जाचें निवारण होणें.

सीटना-क्रि. स. (अनु.) शेखी मिरविणें.

सीटपटांग-स्त्री. (अनु.) घमेंड-खोर बोलणें.

सीटी-स्त्री. (अनु.) शिट्टी; शीळ.

सीठ-स्त्री. सीठी पहा.

सीठना-पु. (सं.) **सीठनी**-स्त्री. विवाह समयींचें अश्लील गीत.

सीठा-वि. (सं.) नीरस; फिका.

सीठी-स्त्री. (सं.) १ चोथा. २ निःसत्व पदार्थ.

सीड़-स्त्री. दमटपणा; ओलसरपणा.

सीढ़ी-स्त्री. (सं.) शिडी.

सीतलपाटी-स्त्री. (सं.) १ एक प्रकारची चटई. २ धारीदार कापड.

सीतला-स्त्री. (सं.) १ देवींचा रोग. २ कांजिण्या.

सीता-स्त्री. (सं.) १ नांगराच्या फाळानें पडलेली रेषा. २ राजाची शेत जमीन. ३ मदिरा.

सीत्कार-पु. (सं.) दुःखोद्गार.

सीथ-पु. (सं.) शीत (भाताचें).

सीद-पु. (सं.) सावकारी.

सीदना-क्रि. अ. (सं.) कष्ट सोसणें.

सीद्य-पु. (सं.) आळस.

सीध-स्त्री. (सं.) १ सरळ आणि समोरची बाजू. २ लक्ष्य; निशाण.

सीधा-वि. (सं.) सरळ; सीधा.

सीधु-पु. (सं.) गुळाची दारू.

सीधे-क्रिवि. (सं.) सरळ.

सीध्र-पु. (सं.) गुदद्वार.

सीना-क्रि. स. (सं.) (कपडा) शिवणें.

सीना-पु. (फा.) छाती.

सीना-पु. १ कसरीचा किडा. २ एक रेशमाचा किडा.

सीनातोड-पु. (फा+सं.) कुस्तीचा एक पेंच.

सीनाबंद-पु. (फा.) १ चोळी. २ लंगडणारा घोडा.

सीनी-स्त्री. (फा.) थाळी.

सीप-पु. (सं.) **सीपी**-स्त्री. १ शिंपला. २ शिंपल्यांतील किडा. ३ देवपूजेचें पाणी ठेवण्याचें भांडें.

सीपर-पु. (फा.) ढाल.

सीपसुत-पु. (सं.) मोती.

सीभा-पु. (दे.) दहेज पहा.

सीमंत-पु. (सं.) १ स्त्रियांचा भांग. २ अस्थिसंधि. ३ सीमंतोन्नयन संस्कार.

सीम-पु. (सं.) सीमा; पराकाष्ठा.

सीमा-स्त्री. (सं.) १ केसांचा भांग. २ सीमा; हद्द.

सीमाव-पु. (फा.) पारा.

सीय-स्त्री. (सं.) सीता.

सीयन-स्त्री. (सं.) शिलाई; शिवण.

सीर-पु. (सं.) नांगर. २ नांगराचे बैल. ३ सूर्य.

सीर-स्त्री. (सं.) १ मालक स्वतः कसतो अशी जमीन. २ समाईक जमीन.

सीर-पु. (सं.) रक्तवाहिनी; शीर.

सीर-वि. (सं.) थंड; शीतल.

सीरनी-स्त्री. (फा.) मिठाई.

सीरवाह-सीरवाहक-पु. (सं.) शेतकरी.

सीरा-पु. (फा.) १ पाक. २ मोहन-भोग; शिरा.

सीरा-पु. (सं.) पलंगाचें उसें.

सीरा-वि. (सं.) १ थंड; शीतल. २ शांत; चुप.

सीरा-स्त्री. (सं.) एक प्राचीन नदी.

सीरी-पु. (सं.) बलराम.

सीरासा-पु. एक मिठाई.

सील-स्त्री. (सं.) ओलावा; दमट-पणा.

सील-पु. (सं) शील.

सीला-पु. (सं.) १ शेतांत गळून पडलेलें धान्य. २ शेतांत गळून पड-लेल्या धान्यावर उपजीविका करण्याची वृत्ति.

सीला-वि. (सं.) आर्द्र.

सीवक-पु. (सं.) शिलाई करणारा.

सीवन-पु. (सं.) १ शिवण. २ भेग; फट.

सीस-पु. (सं.) १ शीर्ष. २ खांदा. ३ अंतरीप पहा. ४ शिसें.

सीसक-पु. (सं.) **सीसा**-पु. (सं.) शिसें.

सीसा-पु. (फा.) १ आरसा. २ कांच.

सीसी-स्त्री. (अनु.) दुःख आनंद वा थंडीचें प्रसगी तोंडांतून बाहेर पडणारा ध्वनि.

सीसों-पु (सं.) शिसवींचें झाड.

सीह-स्त्री. वास; गंध.

सीह-पु. (सं.) सिंह.

सुंघनी-स्त्री. (सं.) तपकीर.

सुंघाना-क्रि.अ. (सं.) हुंगविणें.

सुंडभुसुंड-सुंडाल-पु. हत्ती.

सुंदरापा-पु. (सं.) सौंदर्य.

सुंबा-सुंभा-पु. १ स्पंज. २ भोंके पाडण्याचा पोगर.

सुंबी-सुंभी-स्त्री. भोकें पाडण्याचा पोगर.

सुअटा-पु. (सं.) पोपट.

सुअन-पु. (सं.) पुत्र.

सुअन्‌जर्द-पु. सोन्यासारखा पिवळा.

सुअना-क्रि.अ. (सं.) उगवणें; उत्पन्न होणें.

सुअना-पु. (सं.) पुत्र.

सुअर-पु. सूअर पहा.

सुआ-पु. सूआ पहा.

सुआद-पु. स्मरण.

सुआना-क्रि.स. (सं.) उत्पन्न करणें.

सुआर-पु. (सं.) स्वयंपाकी.

सुई-पु. (सं.) सूई पहा.

सुक-पु. (सं.) १ पोपट. २ शिरीष वृक्ष.

सुकचण-पु. (सं.) लज्जा; संकोच.

सुकचाना-क्रि. (अ.) सकुचाना पहा.

सुकडन-क्रि. अ. सिकुडना पहा.

सुकनासा-वि. (सं.) पोपटाप्रमाणें नाक असलेला.

सुकपर्दा-वि. (सं.) चांगल्या तऱ्हेची वेणी घातलेली (स्त्री).

सुकरा-स्त्री. (सं.) चांगली गाय.

सुकरित-वि. (सं.) शुभ; चांगला; भला.

सुकल-पु. (सं.) १ दाता व भोक्ता. २ मधुर व अस्फुट शब्द करणारा. ३ शुक्ल.

सुकवाना-क्रि.अ. आश्चर्यांत पडणें.

सुकाना-सुकवाना-क्रि. स. (सं.) सुखाना पहा.

सुकार-वि. (सं.) १ सहजसाध्य. २ सहज वश होणारा.

सुकार-पु. चांगला घोडा.

सुकिज-पु. (सं.) सुकर्म.

सुकिया-स्त्री. (सं.) स्वतःच्याच पतीवर प्रेम करणारी.

सुकी-स्त्री. (सं.) पोपटाची मादी.

सुकूरना-सिकुडना पहा.

सुकेशर-पु. (सं.) सिंह.

सुक्कान-पु. सुकाणुं.

सुक्कानी-पु. नाखवा.

सुक्रतूया-स्त्री. (सं.) शुभ कार्याची इच्छा.

सुखंडी-पु. एक रोग.

सुख आसन-पु. (सं.) पालखी.

सुखकंद-सुखकंदन-वि. (सं.) आनंद देणारा; सुखाचें मूळ.

सुखक-वि. (सं.) सुरुखा.

सुखकृत-वि. (सं.) सुकर.

सुखचार-पु. (सं.) उत्तम घोडा.

सुखढरन-वि. (सं.) सुखदायी.

सुखथर-पु. (सं.) सुखाचें स्थान.

सुखना-क्रिवि. (सं.) सुखणें.

सुखपर-वि. (सं.) सुखी.

सुखमा-स्त्री. (सं.) १ सुषमा २ एक वृत्त.

सुखमुख-पु. (सं.) यक्ष

सुखलाना-क्रि. स. सुखाना पहा.

सुखवत्ता-स्त्री. (सं.) १ सुखविण्याकरितां उन्हांत टाकलेलें पीक. २ सुखल्यामुळें कमी झालेला अंश. ३ शाई वाळण्याकरितां टाकण्याची वाळू.

सुखवा-पु. (सं.) सुख.

सुखवार-वि. (सं.) सुखी.

सुखसलिल-सुखांबु-पु. (सं.) गरम पाणी.

सुखाधार-पु. (सं.) स्वर्ग. -वि. सुखाचा आधार.

सुखाना-क्रि. स. क्रि. अ. १ सुखविणें. २ सुखणें.

सुखानी-पु. (सं.) नाविक.

सुखायत-पु. (सं.) गरीब घोडा; शिकविलेला घोडा.

सुखारा-री-रो-वि. (सं.) १ प्रसन्न; सुखी. २ सुखद.

सुखारि-वि. हविर्भाग घेणारे देवदेवता.

सुखाला-वि. सुखद.

सुखासिका-स्त्री. १ स्वास्थ्य; तंदुरुस्ती. २ आराम; सुख.

सुखिआ-या-वि. सुखी.

सुखित-वि. सुखलेला.

सुखिर-पु. (सं.) वारूळ.

सुखेतर-पु. (सं.) क्लेश; कष्ट आदि.

सुखेष्ठ-पु. (सं.) महादेव.

सुखैना-वि. (सं.) सुखद.

सुखोत्सव-पु. (सं.) पति.

सुखोद्य-वि. (सं.) उच्चारण्यास सोपा.

सुगना-पु. (सं.) पोपट.

सुगभासी-वि. (सं.) प्रकाशमान.

सुगाना-क्रि.अ. (सं.) १ दुःखी होणें; नाराज होणें. २ संशय घेणें; शंकित होणें.

सुगुरा-पु. (सं.) चांगल्या गुरूचा मंत्र घेतलेला.

सुगृही-वि. (सं.) सुंदर गृह वा पत्नीवाला.

सुगैया-स्त्री. (सं.) चोळी.

सुग्गा-पु. (सं.) पोपट.

सुघड़-सुघर-वि. (सं.) १ सुडौल. २ निपुण.

सुघडई-सुघडाई-सुघडापा-स्त्री. (सं.) १ सुडौलपणा. २ नैपुण्य.

सुघरी-स्त्री. (सं.) शुभ घडी.

सुचक्षु-पु. (सं.) विद्वान.

सुचक्षु-वि. (सं.) सुंदर नेत्र असलेला.

सुचना-क्रि.स (सं.) संचय करणें.

सुचाना-क्रि.स. (सं.) १ एकाद्याचें लक्ष वेधविणें. २ दाखविणें.

सुचार-स्त्री. (सं.) चांगलें आचरण.

सुचार-वि. (सं.) सुंदर.

सुचित-वि. (सं.) १ एकाद्या कामांतून निवृत्त झालेला. २ निश्चिंत. ३ सावधान; एकाग्रचित्त.

सुचितई-स्त्री. (सं.) १ निश्चिंतता. २ शांति; स्थिरता; एकाग्रता. ३ सुटी; मोकळीक.

सुचिती-वि. (सं.) १ शांत; स्थिरचित्त. २ निश्चिंत.

सुचित्त-वि. (सं.) १ स्थिरचित्त. २ एकाद्या कामांतून निवृत्त; निश्चिंत.

सुचेत-सुचेता-सुचेतन-वि.(सं.) सावधान.

सुचेलक-पु. तलम वस्त्र.

सुचेलक-वि. (सं.) उत्तम कपडे घातलेला.

सुजल-पु. (सं.) कमल.

सुजाक-पु. सूजाक पहा.

सुजागर-वि. (सं.) सुशोभित; प्रकाशमान.

सुजातक-पु. (सं.) सौंदर्य.

सुजान-वि. (सं.) १ समजदार; शहाणा. २ निपुण. ३ विज्ञ; पंडित. ४ सज्जन.

सुजन-पु. (सं.) १ पति वा प्रेमपात्र. २ परमात्मा.

सुजानी-वि. (सं.) पंडित.

सुजोग-पु. (सं.) १ सुयोग. २ चांगला मेळ.

सुझाना-क्रि.स. (सं.) सुचविणें.

सुटुकना-क्रि. अ. १ सुडुकना पहा. २ सिकुडना पहा.

सुट्कना–क्रि.स. चाबूक मारणें.

सुठहर–पु. (सं.) चांगलें स्थान.

सुठहर–वि. (सं.) सुडौल.

सुठि-सुठोना–वि. (सं.) १ सुंदर. २ अत्यंत; खूप.

सुडसुड़ाना–क्रि.अ. (अनु.) सुड-सुड आवाज करणें.

सुड्डा–पु. **सुड्डी**–स्त्री. कडोसरी.

सुढंग–पु. (सं.) १ चांगली रीति. २ चांगल्या रंगाचा; सुंदर.

सुढर–वि. (सं.) १ प्रसन्न व दया-शील. २ सुंदर.

सुढार--सुढारू--वि. (सं.) १ चांगल्या घडणीचा. २ सुंदर.

सुणघाडिया–पु. (सं.) सोनार.

सुतंत–वि. (सं.) स्वतंत्र.

सुतकरी–स्त्री. (सं.) स्त्रियांचें पाद-त्राण.

सुतना–पु. सूथन पहा.

सुतना–क्रि. अ. सूतना पहा.

सुतर–शुतुर पहा.

सुतर–वि. (सं.) पार करण्यास सोपी (नदी).

सुतरी–स्त्री. १ तुरही पहा. २ सुतळी. दोरी. ३ सुतारी पहा.

सुतर्दन–पु. कोकिल पक्षी.

सुतली–स्त्री. सुतळी.

सुतवाना–क्रि.स. सुलवाना पहा.

सुतहर–पु. सुतार.

सुतहा–पु. (सं.) सुताचा व्यापारी. –वि. सुती; सुतासंबंधी.

सुताना–क्रि. स. सुलाना पहा.

सुतार–पु. (सं.) १ सुतार. २ एक सुगंधि द्रव्य.

सुतार–वि. (सं.) १ उत्तम; चांगला. २ अत्यंत उज्वल. ३ पाणीदार डोळे असलेला. ४ अत्यंत उच्च.

सुतारी-सुताली–स्त्री. (सं.) १ आरी. २ सुतार काम.

सुतारी–पु. (सं.) कारागीर; शिल्प-कार.

सुतिन–स्त्री. (सं.) सुंदर बालिका; रूपवती स्त्री.

सुतिनी–स्त्री. (सं.) पुत्रवती स्त्री.

सुतिया–स्त्री. एक दागिना.

सुतिहार–पु. (सं.) सुतार.

सुती–पु. (सं.) १ पुत्राची इच्छा करणारी. २ पुत्रवान.

सुतीखन-च्छन–वि. अति तीक्ष्ण.

सुतुंग–पु. (सं.) माड. –वि. अति उंच.

सुतुआ–पु. **सुतुही**--स्त्री. शिंपला; शिंपली.

सुतून–पु. (फा.) खांब.
सुतेजन–पु. (सं.) १ एक वृक्ष. २ २ तीक्ष्ण बाण. –वि. तीक्ष्ण; टोंकदार.
सुतेजा–वि. (सं.) तीक्ष्ण धारेचा.
सुतोष–पु. (सं.) तोष; संतोष. –वि. संतुष्ट.
सुथना–पु. सूथन पहा.
सुथनिया---**सुथनी**---स्त्री. १ स्त्रियांचा पायजमा. २ रताळें.
सुथरा–वि. (सं.) साफ; स्वच्छ.
सुथराई–स्त्री. (सं.) **सुथरापन**–पु. स्वच्छता; निर्मलपणा.
सुदंत–पु. (सं.) १ अभिनेता; नट. २ नर्तक. –वि. चांगले दांत असलेला.
सुदंति–स्त्री. (सं.) सुंदर दांत असलेली.
सुदमन–पु. (सं.) आम्र वृक्ष; आंबा.
सुदर्शन–पु. (सं.) सुदर्शन चक्र. –वि. सुंदर.
सुदर्शना–स्त्री. (सं.) सुंदरी.
सुदामा–वि. (सं.) उत्तम दान देणारा. –पु. सुदामा.
सुदाय–पु. (सं.) १ उत्तम दान. २ मुंजा मुलाला देण्याची भिक्षावळ. ३ हुंडा. ४ हुंडा देणारे मातापिता आदि.
सुदि–स्त्री. सुदी पहा.
सुदिनाह–पु. (सं.) सुदिन.
सुदिव–वि. (सं.) दीप्तिमान.
सुदिह–वि. (सं.) १ अति उज्वल. २ अति तीक्ष्ण (उदा० दांत).
सुदी–स्त्री. (सं.) शुक्ल पक्ष.
सुदीति–वि. (सं.) दीप्तिमान.
सुदेह–पु. (सं.) सुंदर देह. –वि. सुंदर.
सुदोघ–वि. स्त्री. (सं.) खूप दूध देणारी (गाय).
सुदोघ–वि. (सं.) उदार; दानशील.
सुद्धाँ–**सुद्धा**–अव्य. (सं.) सहित; समेत; मिसळून.
सुद्धि–स्त्री. (सं.) सुध पहा.
सुधंग–पु. (सं.) चांगला ढंग.
सुध–स्त्री. (सं.) शुद्ध; शुद्धि.
सुधरना–क्रि.अ. (सं.) सुधारणें.
सुधराई–स्त्री. (सं.) १ सुधारणा. २ सुधारण्याची मजूरी.
सुधराव–पु. सुधारणा; संशोधन.
सुधरवाना–क्रि.स. (सं.) दोष काढणें; सुधारणा करणें.
सुधाँ–अव्य. सुद्धाँ पहा.
सुधांग–पु. (सं.) चंद्रमा.
सुधांशुरत्न–पु. (सं.) मोती.

सुधाई-स्त्री. (सं.) सीधेपणा; सरळपणा.

सुधाकंठ-पु. (सं.) कोकिळ.

सुधाकार-पु. (सं.) १ सफेदी करणारा. २ गवंडी; मेस्तरी.

सुधाना-क्रि.स. (सं.) १ स्मरण देणें; आठवण देणें. २ सुधारविणें; दुरुस्त करविणें.

सुधार-पु. (सं.) सुधारणा.

सुधारना-क्रि.स. (स.) दुरुस्त करणें; सुधारणें. -वि. सुधारणारा; दुरुस्त करणारा.

सुधारा-वि. (सं.) सीधा; सरळ; निष्कपट.

सुधारू-पु. (सं.) संशोधक; सुधारणारा.

सुधि-स्त्री. सुध पहा.

सुधित-वि. (सं.) १ सुव्यवस्थित. २ अमृतासमान.

सुधी-पु. (सं.) विद्वान; पंडित.

सुन-वि. सुन्न पहा.

सुनगुन-स्त्री. (सं.) एकाद्या गोष्टीचा थांगपत्ता; कानफूसी पहा.

सुनजर-वि. (सं.+फा.) दयाळु.

सुनत-सुनति-स्त्री. सुन्नत पहा.

सुनना-क्रि.स. (सं.) ऐकणें.

सुनयन-पु. (सं.) हरिण. -वि. सुंदर नेत्रवाला.

सुनयना-स्त्री. स्त्री; नारी.

सुनरिया-स्त्री. (सं.) सुंदर स्त्री.

सुनवाई-स्त्री. (सं.) १ ऐकण्याची क्रिया. २ दाव्याची सुनावणी.

सुलसान-वि. (सं.) निर्जन; उजाड. -पु. सन्नाटा पहा.

सुनहरा-सुनहरी-सुनहला--वि. (सं.) सोनेरी.

सुनाद-पु. (सं.) शंख. -वि. चांगला आवाज.

सुनाना-क्रि.स. (सं.) १ ऐकविणें. २ खरडपट्टी काढणें.

सुनानी-स्त्री. सुनावनी पहा.

सुनाम-पु. (सं.) कीर्ति; यश.

सुनार-पु. (सं.) सोनार.

सुनावनी-स्त्री. (सं.) १ परगांवच्या संबंधी वा नातेवाईकाच्या मृत्यूचें वर्तमान. २ वरील वर्तमान ऐकून केलेलें स्नान.

सुनासा-स्त्री. (सं.) कावळ्याची चोंच.

सुनासिक-वि. (सं.) चांगलें नाक असलेला.

सुनाहक-क्रिवि. नाहक पहा.

सुनीत-पु. (सं.) १ बुद्धिमत्ता; समजदारपणा. २ नीतिमत्ता.

सुनीति-स्त्री. (सं.) चांगली नीति.

सुनैया-वि. (सं.) ऐकणारा.

सुन्न-वि. (सं.) १ निश्चल; सुन्न; निश्चेष्ट. २ सुनसान पहा.

सुन्न-पु. (सं.) शून्य.

सुन्नत-स्त्री. (अ.) सुंता.

सुन्नसान-वि. सुनसान पहा.

सुन्ना-क्रि.स. सुनना पहा.

सुन्ना-पु. (सं.) शून्य; टिंब.

सुपक्ष-वि. (सं.) चांगले पंखवाला.

सुपक्ष्मा-वि. (सं.) चांगल्या पापण्यावाला.

सुपच-पु. (सं.) १ चांडाळ; डोम. २ भंगी.

सुपट-पु. (सं.) चांगलें वस्त्र.

सुपडा-पु नांगराचें टोंक.

सुपत-वि. (सं.) पतवाला; प्रतिष्ठित.

सुपन-ना-पु. (सं.) स्वप्न.

सुपनाना-क्रि.सा. (सं.) स्वप्न दाखविणें.

सुपरस-पु. (सं.) स्पर्श.

सुपास-पु. सुख; आराम; चैन.

सुपासी-वि. आनंद देणारा.

सुपुंसी-स्त्री. (सं.) उत्तम पतीवाली स्त्री.

सुपुत्र-पु. (सं.) चांगला पुत्र. -वि. सुपुत्रवान.

सुपूत-वि. (सं.) १ अत्यंत पुनीत. २ सुपुत्र.

सुपेती-स्त्री. सफेदी पहा.

सुपेदी-स्त्री. (फा.) १ सफेदी; उज्वलता. २ पांघरण्याची रजई. ३ गादी. ४ बिछाना.

सुपैदा-पु. (फा.) सफेदा.

सुप्तक--पु. (सं.) **सुप्तता**--स्त्री. निद्रा.

सुप्तवाक्य-पु. (सं.) झोपेंतील बडबड.

सुप्तविग्रह-वि. (सं) निद्रित.

सुप्तविधान-पु. (सं.) स्वप्न.

सुप्रकेत-वि. (सं.) ज्ञानी.

सुप्रतिभा-स्त्री (सं.) मदिरा.

सुप्रदर्श-वि. (सं.) सुंदर.

सुप्रभाव-पु. (सं.) सर्व शक्तिमान.

सुप्रलभ-वि. (सं.) सुलभ.

सुफरा-पु. टेबल क्लॉथ.

सुफेद-वि. सफेद.

सुबह-स्त्री. (अ.) प्रातःकाल.

सुबाल-पु. (सं.) १ एक देवता. २ उत्तम बालक. -वि. अज्ञान; निर्बोध.

सुबास-स्त्री. (सं.) सुवास
सुबास-पु. चांगलें निवासस्थान.
सुबासना-स्त्री. (सं.) सुगंध.
सुबिस्ता—सुबीता--पु. सुभीता पहा.
सुबुक-वि. (फा.) १ कमी वजनाचा; हलका. २ सुबक; सुंदर. –पु. एक जातीचा घोडा.
सुबुध-पु. (सं.) बुद्धि; अक्कल. –वि. १ बुद्धिमान. २ सावध.
सुबूत-पु. (अ.) १ सबूत पहा. २ प्रमाण; पुरावा.
सुबोध-वि. (सं.) बुद्धिमान. –पु. चांगली बुद्धि.
सुभ-पु. (सं.) शुभ.
सुभग-वि (सं.) १ सुंदर. २ भाग्यवान. २ प्रियतम; प्रिय. ५ सुखद.
सुभग-पु. (सं.) १ शिव. २ सोहागा. ३ चाफा. ४ दगडफूल. ५ गंधक. ६ जैनांतील एक विधि.
सुभगता-स्त्री. (सं.) १ सौंदर्य. २ प्रेम. ३ स्त्रीसुख.
सुभा-स्त्री. (सं.) १ सुधा. २ शोभा. ३ परस्त्री.
सुभाइ-सुभाउ-पु. (सं.) स्वभाव.
सुभाइ-क्रिवि. स्वभावतः.
सुभान-अव्य. (अ.) धन्य; वाहवा.
सुभाना-क्रि.अ. (सं.) शोभणें.
सुभाय-सुभाव-पु. (सं.) स्वभाव.
सुभायक-वि. (सं.) स्वाभाविक.
सुभास-वि. (सं.) प्रकाशमान.
सुभी-वि. स्त्री. (सं.) शुभकारक.
सुभीता-स्त्री. (सं.) १ सुगमता. २ सुयोग. ३ आराम; चैन (क्वचित).
सुभीम-वि. (सं.) अत्यंत भीषण.
सुभूति-स्त्री. (सं.) १ कुशल; क्षेम. २ उन्नति.
सुभौटि-स्त्री. (सं.) शोभा.
सुभ्रु-स्त्री. (सं.) स्त्री; नारी. –वि सुंदर भुवयावाला.
सुमंगली-स्त्री. (सं.) सप्तपदीनंतर ब्राह्मणाला दिलेली दक्षणा.
सुम-पु. (सं.) १ पुष्प. २ चंद्रमा. ३ आकाश.
सुम-पु. (फा.) १ घोडयाची टाप. २ बैलांचे व इतर जनावरांचे खूर.
सुमत-वि. (सं.) बुद्धिमान्.
सुमद-वि. (सं.) मदोन्मत्त.
सुमनस-पु. (सं.) १ देवता. २ पुष्प. –वि. प्रसन्नचित्त.
सुमनित-वि. (सं.) चांगल्या मण्यांनी गुंफलेली माला.
सुमन्यु-वि. (सं.) अतिशय क्रोधी.
सुमर-पु. (सं.) १ वायु. २ स्वाभाविक मृत्यु.

सुमरन-पु. (सं.) स्मरण.

सुमरन-सुमनी-स्त्री. (सं.) जपमाळ.

सुमानी-वि. (सं.) मानी; अभिमानी.

सुमाय-वि. (सं.) १ बुद्धिमान. २ मायाळु.

सुमास्त्र-वि. (सं.) अत्यंत सुदर

सुमिरण-पु. स्मरण.

सुमिरनि-सुमिरनिया-स्त्री. (सं.) जपमाळ; स्मरणी.

सुमृति-स्त्री. स्मृति.

सुमेधा-वि. (सं.) बुद्धिमान.

सुमेध्य-वि. (सं.) पवित्र.

सुम्नी-वि. (सं.) १दयाळु. २ अनुकूल.

सुरंग-वि. (सं.) १ सुंदर रंगाचा. २ सुंदर. ३ रसपूर्ण.

सुरंग-स्त्री. (सं.) १ भुयार. २ बोगदा. ३ सुरूंग. ४ भिंतीला चोरानें पाडलेलें भोक.

सुरकना-क्रि.स. (अनु.) तोंडानें शोषून पीणें.

सुरकुदाव-पु. (सं.) बोलण्याचा स्वर बदलून फसविणें.

सुरख-सुरखा-वि. सुर्ख पहा.

सुरखाब-पु. (फा.) चकवा पक्षी.

सुरखिया-पु. (फा.)एक तांबडा पक्षी.

सुरखी-स्त्री. (फा.) विटांचा चूर. २ सुर्खी पहा.

सुरग-पु. (सं.) स्वर्ग.

सुरगैया-स्त्री. (सं.) कामधेनु.

सुरजफल-पु. (सं.) फणस.

सुरज-वि. (सं.) उत्तम परागांचें फूल. -पु. सूर्य.

सुरझन-स्त्री. सुलझन पहा.

सुरत-पु. (सं.) १ रतिक्रीडा. २ एक बौद्धभिक्षु.

सुरत-स्त्री. (सं.) आठवण; ध्यान.

सुरता-स्त्री. (सं.) १ चिंता. २ शुद्धि; भान. ३ देवत्व. ४ रतिक्रीडेचा आनंद.

सुरति-स्त्री. (सं.) १ भोग-विलास. २ स्मरण; आठवण; शुद्धि. ३ सुरत पहा.

सुरतिवंत-वि. (सं.) कामातुर.

सुरती-स्त्री. तंबाखूचा चुरा.

सुरथान-पु. (सं.) स्वर्ग.

सुरनारी-स्त्री. (सं.) अप्सरा.

सुरपथ-पु. (सं.) आकाश.

सुरमई-सुरमैई-वि. (फा.) निळसर काळा.

सुरमई-स्त्री. (फा.) एक पक्षी.

सुरमई-कलम-सुरमच-स्त्री. सुरम्याची काडी.

सुरमौर-पु. (सं.) श्री विष्णु.

सुररूख-पु. (सं.) कल्पवृक्ष.

सुरलापिका-स्त्री. (सं.) बांसरी.

सुरली-स्त्री. (सं.) सुंदर क्रीडा.

सुरवार-पु. (अ.) पायजमा.

सुरसुराना-क्रि.अ. (अनु.) १ कंड सुटणें. २ किडयांचें वळवळणें.

सुरहरा-वि. (अनु.) सुरसुर शब्द करणारा.

सुरही-स्त्री. (सं.) १ सोळा कवडयांनी खेळण्याची जुगार. २ वनगाय.

सुराई-स्त्री. (सं.) शूरपणा.

सुराकर-पु. (सं.) १ दारूची भट्टी. २ माडाचें झाड.

सुराकार-पु. (सं.) दारू गाळणारा.

सुराख-सुराग-पु.(फा.) छिद्र; भोंक.

सुराग-पु. (सं.) १ उत्कट प्रेम. २ सुंदर राग. **सुराग**-पु. (अ.) पत्ता; तपास; शोध.

सुराधा-वि. (सं.) १ दानशूर. २ धनवान.

सुराप-सुरापी-वि. (सं.) १ मद्यपि. २ बुद्धिमान.

सुरापीथ-पु. मद्यपान.

सुराही-स्त्री. (अ.) सुरई.

सुराहीदार-वि. (अ.) सुरई प्रमाणें.

सुरि-वि. (सं.) धनाढ्य.

सुरीला-वि. (सं.) सुरेल.

सुरुंगा-स्त्री. सुरंग पहा.

सुरुख-वि. (सं.+फा.) १ अनुकूल. २ सदय. ३ सुर्ख पहा.

सुरुखुरू-वि. (फा.) यशस्वी.

सुरुज-वि. (सं.) अतिशय आजारी. -पु. सूर्य.

सुरुवा-पु. १ शोरवा. पहा. २ सुरवा पहा.

सुरेतना-क्रि.स. खराब धान्यांतून चांगलें धान्य निवडणें.

सुरेभ-पु. (सं.) १ देवांचा हत्ती. -वि. सुस्वर.

सुरैत-सुरैतिन-स्त्री. (सं.) रखेली; राख.

सुरैतवाल-पु. (सं.) रखेलीपुत्र.

सुरोचि-वि. (सं.) सुंदर.

सुरोत्तर-पु. (सं.) चंदन.

सुरोद-पु. (सं.) मदिरेचा सागर.

सुरौका-पु (सं.) १ स्वर्ग. २ मंदिर.

सुर्ख-पु. (फा.)लाल रंग.-वि. तांबडा.

सुर्खरू-वि. (फा.) १ तेजस्वी; कांतिमान. २ प्रतिष्ठित. ३ तोंडावर लाली चढलेला.

सुर्खरूई-स्त्री. (फा.) १ यश; कीर्ति. २ मान; प्रतिष्ठा.

सुर्खा-पु. (फा.) लाल कबूतर.

सुर्खी-स्त्री (फा.) १ लाली. २ लाल अक्षरांत लिहिलेलें शीर्षक ३ रक्त.

सुर्खीदार सुरमई-पु. (फा.) लालसर बैंगणी रंग.

सुर्ती-वि. (सं.) समजुतदार; हुशार.

सुर्ती-सुरती पहा.

सुर्रा-पु. (दे.) १ एक प्रकारची मासळी. २ थैली.

सुर्रा-पु. (अनु.) सोसाट्याचा वारा.

सुलगना-क्रिअ. (सं.) १ (कोळसा इ.) पेटणें, फुलणें. २ अतिशय संताप होणें.

सुलगाना-क्रि.स. (सं.) १ प्रज्व-लित करणें; जाळणें. २ दुःखी करणें; त्रास देणें.

सुलछ-वि. (सं.) सुंदर.

सुलझन-स्त्री. सुलझाव पहा.

सुलझना-क्रि. अ. (सं.) उलगडा होणें; गुंतागुंत सुटणें.

सुलझाना-क्रि. सं. (सं.) गुंतागुंत सोडविणें.

सुलझाव-पु. (सं.) (गुंतागुतीची) सोडवणूक.

सुलटा-वि. (सं.) सुलट; सुलटा.

सुलतानी-स्त्री. (फा.) १ राज्य. २ एक तलम रेशमी कापड.

सुलप-वि. (सं.) १ स्वल्प. २ मंद.

सुलफ-वि (सं.) १ लवचीक. २ कोमल; नाजुक.

सुलफा-पु. (फा.) चिलमीचा सुखा तंबाखु. २ चरस.

सुलफेबाज-वि. (फा.) गांजेकस.

सुलभेतर-वि. (सं.) १ कठिण. २ महाग. ३ दुर्लभ.

सुलह-स्त्री. (फा.) १ मेळ; मिलाफ. २ संधि; तह.

सुलाख-पु. (फा.) छेद; छिद्र.

सुलाखना-क्रि. स. (सं.) छिद्र पाडून सोनें पारखणें.

सुलागना-क्रि. स. (सं.) सुलगाना. पहा.

सुलाना-क्रि. सं. (सं.) झोपविणें.

सुलूक-पु. सलूक पहा.

सुलोहित-पु. (सं.) सुंदर रक्त वर्ण. -वि. सुंदर लाल रंगाचा.

सुलप-पु. (दे.) १ अति चढी व जलद लय. २ नाव; होडी.

सुवटा-पु. सुअटा पहा.

सुवया-स्त्री. (सं.) प्रौढ स्त्री.

सुवाँग-पु. स्वांग पहा.

सुश्री-वि. (सं.) १ सुंदर; शोभि-वंत. २ धनवान्.

सुष-पु. (सं.) सुख.

सुषम-वि. (सं.) १ अति सुंदर. २ सम; समान.

सुषमा-स्त्री. (सं.) शोभा; अत्यंत सुंदरता.

सुषाना-क्रि. अ. सुखाना पहा.

सुषारा-वि. सुखारा पहा.
सुषि-स्त्री. (सं.) छिद्र.
सुषिक-पु. (सं.) शीतलता. -वि. शीतल; थंड.
सुषीम-पु. (सं.) १ चंद्रकांत मणी. २ एक प्रकारचा साम. -वि. १ शीतल. २ मनोरम.
सुषोहि-स्त्री. (सं.) सुषुप्ति.
सुसकना-क्रि. अ. सिसकना पहा.
सुसताना-क्रि. अ. (फा.) सुस्तावणें. आराम करणें.
सुसमुझि-वि. (सं.) समजदार.
सुसर-सुसरा-पु. ससूर पहा.
सुसारार-ल-पु. **सुसरारि**-स्त्री. ससुराल पहा.
सुसा-स्त्री. (सं) बहीण.
सुसा-पु. (दे.) एक पक्षी.
सुसाना-सुसुकना-क्रि. अ. सिसकना पहा.
सुसौभग-पु. (सं.) दांपत्य सुख.
सुस्त-वि. (फा.) १ दुर्बल; कमजोर. २ उदास. ३ सुस्त; धीमा. ४ मठ्ठ; सुस्त. ५ रोगग्रस्त.
सुस्तना-सुस्तनी-स्त्री. (सं.) १ सुंदर वक्षस्थळ असणारी स्त्री. २ पहिल्यांदा नहाण आलेली स्त्री.
सुस्ताना-क्रि. अ. सुसताना पहा.
सुस्थ-वि. (सं.) १ स्वस्थ; निरोगी. २ सुखी; प्रसन्न. ३ सुस्थिर; सुस्थित. ४ सुंदर.
सुस्थता-स्त्री. (सं.) १ नीरोगता. २ कुशल; क्षेम. ३ प्रसन्नता.
सुस्वधा-स्त्री. (सं.) १ कल्याण; मंगल. २ भाग्य.
सुहंग-सुहंगा-वि. (सं.) सवंग; स्वस्त.
सुहंगम-वि. (सं.) सोपा; सहज.
सुहटा-वि. (सं.) सुंदर.
सुहड-पु. (सं.) योद्धा.
सुहबत-स्त्री. (फा.) सोबत.
सुहाग-पु. (सं.) १ सौभाग्य. २ विवाहसमयींचें वराचें वस्त्र. ३ विवाहसमयींचें मंगल गीत. ४ टांकणखार.
सुहागा-पु. (सं.) टांकणखार.
सुहागिन—सुहागिनी—सुहागिल-स्त्री. (सं.) सौभाग्यवती.
सुहाता-वि. (सं.) सह्य.
सुहाना-क्रि.अ. (सं.) १ शोभणें. २ शोभा देणें. ३ चांगला वाटणें. ४ सुहावना पहा.
सुहाया-वि. (सं.) शोभिवंत; सुंदर.
सुहारी--ली--स्त्री. (सं.) एक प्रकारची पुरी.
सुहाल-पु. (सं.) एक पक्वान्न.

सुहान-सुहावता—सुहावन—ना-ला-सुंदर.

सुहावना-क्रि.अ. (सं.) सुहाना पहा.

सुहित-वि. (सं.) १ लाभदायक; उपयोगी. २ संपादित केलेला. ३ तृप्त; संतुष्ट. ४ उपयुक्त.

सुहेलरा-सुहेला-वि. (सं.) १ सुंदर; सुखदायक; सुखद. -पु. मंगल गीत. २ स्तुति.

सुहेस-वि. (सं.) सुंदर; भला.

सूँइस- स्त्री. सूँस पहा.

सूँघना-क्रि.अ. (सं.) १ हुंगणें. २ अगदीं थोडें खाणें. ३ साप चावणें.

सूँघा-पु. (सं.) १ केवळ हुंगण्यानें जमिनींतील पाणी किंवा खजिना यांचा तपास लावणारा शिकारी कुत्रा. २ गुप्तहेर.

सूँठ-स्त्री. सोंठ पहा.

सूँड़-सूँडी-स्त्री. **सूँडा**-पु. सोंड.

सूँडी-स्त्री. (सं.) एक पिकावरील किडा.

सूँस-स्त्री. (सं.) सूसर.

सूँह-अव्य. (सं.) सन्मुख; समोर.

सूअर-पु. (सं.) डुक्कर.

सूअरबियान-स्त्री. (सं.) प्रतिवर्षी मूल होणारी स्त्री.

सूआ-पु. (सं.) १पोपट. २ मोठी सुई.

सूई-स्त्री. (सं.) सुई.

सूकना-क्रि. अ. (सं.) सुखणें.

सूकर-पु. (सं.) १ डुक्कर. २ एक प्रकारचें हरिण. ३ कुंभार. ४ एक नरक.

सूकरता-स्त्री. (सं.) डुक्करपणा.

सूकरी-स्त्री. (सं.) डुक्करीण.

सूका-पु. (सं.) पावली. -वि. सुख्खा.

सूकी-स्त्री. (सं.) लांच.

सूक्ता-स्त्री. (सं.) मैना; सारिका.

सूख-वि. (सं.) सुखलेला; सुख्खा.

सूखना-क्रि. अ. (सं.) सुखणें.

सूखा-वि. (सं.) सुखा-पु. १ अवर्षण. २ नदी किनाऱ्याची जमीन. ३ पाणी नसलेलें स्थान. ४ सुखा तंबाखु ५ कोरडा खोकला. ६ कृशपणा; वाळकुडेपणा. ७ भांग.

सूघड-वि. सुघड पहा.

सूच-वि. (सं.) निर्मल; पवित्र. -पु. दर्भांकुर.

सूचा-स्त्री. (सं.) १ सूचना. २ सावधपणा.

सूचिक-पु. (सं.) शिंपि.

सूचित-वि. (सं.) १ सुचित. २ अति उपयुक्त. ३ ज्याची हिंसा केली आहे असा.

सूची-पु. (सं.) १ गुप्त हेर. २ चुगलखोर. ३ खल; दुष्ट.

सूची-स्त्री. (सं.) १ सुई. २ नजर; दृष्टि. ३ केवडा. ४ सूची; यादी.

सूजन-स्त्री. (सं.) १ सूज. २ सूजणें.

सूजना-क्रि.अ. (सं.) सुजणें.

सूजा-पु. (सं.) १ मोठी सुई. २ दाभण.

सूजाक-पु. (फा.) औपसर्गिक प्रमेह.

सूजी-स्त्री. (सं.) १ कणकेचा रवा. २ सुई. ३ जाडी सुई.

सूजी-पु. (सं.) शिंपी.

सूजी-स्त्री. एक प्रकारचा सरस.

सूझ-स्त्री. (सं.) १ दृष्टि; नजर. २ कल्पना; समज.

सूझना-क्रि.अ. (सं.) १ दिसणें. २ लक्षांत येणें; सुचणें. ३ सुटका होणें; मुक्त होणें.

सूझबूझ-स्त्री. (सं.) पहाण्याची व समजण्याची शक्ति; समज; अक्कल.

सूटा-पु. (अनु.) चिलमींतून तंबाखूचा झुरका मारणें.

सूठरी-स्त्री. भुस्सा.

सूत-पु. (सं.) सूत सर्व अर्थ मराठीप्रमाणें.

सूत-वि. (सं.) चांगला; भला.

सूत-पु. (सं.) पुत्र.

सूतक-पु. (सं.) १ जन्म. २ सुतक. ३ ग्रहण. ४ पारा.

सूतका-स्त्री. (सं.) बाळंतीण.

सूतकी-वि. (सं.) सुतकी.

सूतधार-पु. (सं.) सुतार.

सूतना-क्रि.अ. सोना पहा.

सूता-पु. (सं.) सूत; तंतू.

सूता-पु. (सं.) प्रसूता.

सूति-स्त्री. (सं.) १ जन्म. २ प्रसव. ३ पिकाची पैदास. ४ शिवणें.

सूत्थान-वि. (सं.) चतुर; हुषार.

सूत्रपात-पु. (सं.) सुरुवात; आरंभ.

सूथन-सूथनी-स्त्री. पायजमा.

सूथार-पु. (सं.) सुतार.

सूद-पु. (फा.) १ लाभ; फायदा. २ व्याज.

सूद-पु. (सं.) १ आचारी. २ भाजी आमटी इ. ३ सारथ्य. ४ पाप; अपराध. ५ दोष.

सूदखोर-पु. (फा.) अतिशय व्याज घेणारा.

सूदाध्यक्ष-पु. (सं.) मुख्य आचारी.

सूदित-वि. (सं.) १ जखमी. २ विनष्ट. ३ ठार मारलेला.

सूदी-वि. (फा.) व्याजू रक्कम.

सूध-वि. (सं.) १ सूधा पहा. २ शुद्ध. -क्रिवि. सीधा.

सूधना-क्रिअ. (सं.) सिद्ध होणें; सत्य होणें; ठीक होणें.

सूधरा-सूध्या-वि. (सं.) १ निष्कपट. २ सरळ; सीधा. ३ उताणा. ४ समोरचा.

सूधे-क्रिवि. (सं.) सरळपणें.

सून-पु. (सं.) १ प्रसव; जनन. २ कळी. ३ फूल; पुष्प. ४ फळ. ५ पुत्र. ६ शून्य.

सून-वि. (सं.) १ विकसित. २ उत्पन्न: जात. ३ निर्जन; शून्य. ४ रहित; विहीन.

सून-पु. एक वृक्ष.

सूनसान-वि. सुनसान पहा.

सूना-वि. (सं.) सुनें.

सूना-पु. (सं.) एकांत; निर्जनस्थान.

सूना-स्त्री. (सं.) १ कन्या. २ कसाईखाना. ३ पडजीभ. ४ हत्या.

सूप-पु. (सं.) १ मूग; मसूर; तूर; इ. ची शिजविलेली डाळ. २ डाळीचा रस; सूप. ३ भांडें. ४ आचारी. ५ बाण; तीर. ६ सूप.

सूपक-सूपकार-री-पु. (सं.) आचारी.

सूपझरना-पु. (सं.) एक प्रकारचें चाळणीवजा सूप.

सूफ़-पु. (अ.) लोकर.

सूफ़-पु. सूप पहा.

सूफ़ी-पु. (फा.) एक मुसलमानी संप्रदाय.

सूफी-वि. (फा.) १ लोकरीचे कपडे वापरणारा. २ पवित्र; शुद्ध. ३ निर्दोष; निरपराध.

सूबडी-स्त्री. दमडी.

सूबा-पु. (फा.) सुभा; प्रांत.

सूभर-वि. (सं.) १ सुंदर; दिव्य. २ श्वेत.

सूम-पु. (सं.) १ दूध. २ जल. ३ आकाश. ४ स्वर्ग. ५ फूल.

सूम-वि. (फा.) कंजूष.

सूरज-पु. (सं.) सूर्य.

सूरत-स्त्री. (फा.) १ रूप; आकृति. २ सौंदर्य; शोभा. ३ उपाय; युक्ति. ५ अवस्था; दशा.

सूरत-स्त्री. (अ.) कुराणाचें प्रकरण.

सूरत-स्त्री. (सं.) १ स्मरण; आठवण; ध्यान. २ सुरति पहा.

सूरत-वि. कृपाळु.

सूरता-सूरताई-स्त्री. (सं.) शौर्य.

सूरति-स्त्री. सूरत पहा.

सूरन-पु. (सं.) सुरण.

सूरबार-पु. सुरवार; पायजमा.

सूरमा-सूरवाँ-पु. (सं.) वीर; योद्धा.

सूराख-पु. (अ.) छेद; छिद्र.

सूरि पु. (सं.) १ यज्ञ करणारा. २ विद्वान. ३ सूर्य.

सूरी-पु. (सं.) पंडित; विद्वान.

सूरी–स्त्री. (सं.) १ पंडिता. २ सूली पहा.

सूर्क्षण–पु. (सं.) अनादर.

सूर्मि-र्मी–स्त्री. (सं.) १ लोखंडाची स्त्रीची मूर्ति. २ पाण्याचा नळ.

सूल–पु. (सं.) १ बरची; भाला. २ कांटा; खीळ. ३ ठणका; शूळ. ४ पीडा. ४ माळेच्या वरचा भाग.

सूलना–क्रिस. (सं.) भाल्यानें टोंचणें

सूलना–क्रि.अ. (सं.) टोचल्या· प्रमाणें दुखणें.

सूली–स्त्री. (सं.) १ सूळ. २ फांशी.

सूली–पु. दक्षिण दिशा.

सूली–पु. (सं.) महादेव.

सूवना–क्रि.अ. (सं.) स्रवणें; वाहणें. –पु. सूआ पहा

सूवा–पु. (सं.) पोपट.

सूस–पु. **सूसमार**–सुसर.

सूसला–पु (सं.) ससा.

सूसि–पु. (सं.) सुसर.

सेंक–स्त्री. (सं.) शेक

सेंकना–क्रि.स. (सं.) १ शेकणें. २ आंच देणें; तापविणें.

सेंगर–पु. (सं.) १ एक झाड. याच्या शेंगांची भाजी करतात. २ एक धान्य. ३ एक क्षत्रिय जात.

सेंत–स्त्री. (सं.) फुकट; मोफत; व्यर्थ.

सेंतना–क्रि.स. सेंतना पहा.

सेंतमेंत–क्रिवि. १ फुकटचें. २ व्यर्थ.

सेंति-सेंती–स्त्री. सेंत पहा.

सेंथी–स्त्री. (सं.) बरची.

सेंदुर–पु. (सं.) शेंदूर.

सेंदुरी–स्त्री. (सं.) लाल गाय.

सेंद्रिय–वि. (सं.) इंद्रिययुक्त.

सेंध–स्त्री. (सं.) १ चोरानें भिंतींत पाडलेलें भोंक. २ सुरुंग. ३ भुयार.

सेंधना–क्रि.स. (सं.) सुरूंग लावणें.

सेंधा–पु. (सं.) सैंधव; शेंदेलोण.

सेंधिया–वि. (सं.) घरफोड्या; भिंतींत छिद्र करून चोरी करणारा.

सेंधुर–पु. (फा.) शेंदुर.

सेंवई–स्त्री. (सं.) शेवई.

सेंवर–पु. (सं.) सेमल पहा. शेवर.

सेंहुड–पु. (सं.) शेराचें झाड.

से–प्रत्यय. पंचमी व तृतीया विभक्तीचा प्रत्यय. –वि. समान; सदृश. –सर्व. ते.

सेउ–पु. सेव पहा.

सेक–पु. (सं.) जलसिंचन; पाणी देणें. २ पाण्याचा छिडकाव.

सेख–पु. शेष, शेख पहा.

सेखर–पु. शेखर पहा.

सेचक–वि. शिंपडणारा.

सेचन-पु. (सं.) १ शिंपडणें. २ छिडकाव. ३ अभिषेक.

सेज—सेजरिया—सेज्या—स्त्री. शय्या; शेज; सेज पहा.

सेजपाल-पु. (सं.) शयनगृहरक्षक.

सेझदाद्रि-पु. सह्याद्रि.

सेझना-क्रि.अ. (सं.) दूर होणें; हटणें.

सेटना-क्रि.अ. (सं.) १ समजणें; मानणें. २ महत्त्व पटणें.

सेठ-पु. (सं.) १ सावकार. २ ठोक व्यापारी ३ मालदार मनुष्य. ४ सोनार.

सेत-पु. (सं.) सेतु. २ श्वेत पहा.

सेतकुली-पु. (सं.) पांढरा नाग.

सेतद्युति-पु. (सं.) चंद्र.

सेतवाह-पु. (सं.) १ अर्जुन. २ चंद्र.

सेतिका-स्त्री. (सं.) अयोध्या.

सेतु-पु. (सं.) १ बंधारा; नदीचा बांध. ३ दंड; शेताचा बांध. ४ पूल; सेतु. ५ सीमा. ६ मर्यादा. ७ प्रणव ८ व्याख्या.

सेतुबंध-पु. (सं.) १ पूल बांधणें. २ रामाचा सेतु.

सेतुवा-पु. (सं.) सूस पहा.

सेथिया-पु. (ते.) डोळयांचा वैद्य.

सेद-पु. (सं.) स्वेद.

सेन-पु. (सं.) १ शरीर. २ जीवन. ३ सेनान्हावी. ४ श्येन पक्षी.

सेन-स्त्री. १ सेना. २ सेंध पहा.

सेनाजित्-वि. (सं.) १ सेना जिंकणारा. २ कृष्णपुत्र.

सेनप-सेनपति-पु. (सं.) सेनापति.

सेना-स्त्री. (सं.) १ सैन्य. २ बरची. ३ वज्र. ४ इंद्राणी. -क्रि.स. १ सेवा करणें. २ चाकरी करणें. ३ आराधना करणें. ४ नियमानें वागणें. ५ वास करणें. ६ दूर न करणें. ७ अंड्यावर बसणें.

सेनाजीवी-पु. (सं.) सैनिक.

सेनादार—सेनाध्यक्ष—सेनानायक-पु. (सं.) सेनापति.

सेनामुख-पु. (सं.) १ सेनेचा अग्रभाग. २ सैन्याचा भाग..

सेनावास-पु. (सं.) १ छावणी. २ तंबू.

सेनि-स्त्री. (सं.) श्रेणि.

सेनिका-स्त्री. (सं.) १ श्येन पक्षीण. २ एक छंद.

सेनी-स्त्री. (फा.) लहान थाळी.

सेनी-स्त्री. (सं.) १ सेनिका पहा. २ श्रेणी.

सेब-पु. (फा.) सफरचंद.

सेम-स्त्री. (सं.) शेंग.

सेमई–स्त्री. (सं.) सेंवई पहा. शेवई.
सेमल–पु. (सं.) शेवरीचें झाड.
सेर–पु. (सं.) १ शेर. २ एक धान्य. –वि. (फा) तृप्त.
सेरसाही–पु. (फा.) शीरशाह.
सेरा–पु. (सं.) बाजेचें उशागत.
सेरा–पु. (फा.) पाणी दिलेली, पाणी शिंपलेली जमीन.
सेरा–पु. शीड.
सेराना–क्रि.अ. (सं.) १ थंड होणें; शीतल होणें. २ तृप्त होणें. ३ जिंवत न राहणें. ४ समाप्त होणें. ५ पूर्ण होणें. –क्रि.स. थंड करणें. २ मूर्ति पाण्यांत बुडविणें.
सेराब–वि. (फा.) १ पाण्यानें भरलेला. २ पाणी दिलेला.
सेराल–वि. (सं.) फिक्कट पिवळा.
सेल-सेलह–पु.(सं.)भाला.–स्त्री.माळ.
सेलखडी–स्त्री. खडिया पहा.
सेलना–क्रि.अ. (सं.) मरणें.
सेला-सेल्हा–पु. (सं.) १ शेला; रेशमी दुपट्टा. २ साफा; फेटा.
सेलिया–पु.(सं.) एक घोडयाची जात.
सेली–स्त्री. (सं.) लहान भाला.
सेली–स्त्री. (सं.) १ लहान दुपट्टा. २ गळपट्टा. ३ डोक्यास लपेटण्याची माळ. ४ एक दागिना.
सेल्ही–स्त्री. सेली १ ते ३ पहा.
सेल्ला–पु. (सं.) भाला.
सेवँई–स्त्री. (सं.) शेवई.
सेवर–पु. (सं.) सेमल पहा. शेवर.
सेव–पु. (सं.) शेव. –सेवा पहा. –सेब पहा.
सेवक–पु. (सं.) १ नोकर; चाकर. २ भक्त; उपासक. ३ उपयोग करणारा. ४ वास करणारा. ५ शिंपी.
सेवकाई–स्त्री. (सं.) सेवा.
सेवडा–पु. जैन साधूंचा एक पंथ.
सेवडा–पु. (सं.) मोठी शेवई.
सेवति–स्त्री. (सं.) स्वाति.
सेवती–स्त्री. (सं.) पांढरा गुलाब.
सेवन–पु. (सं.) १ सेवा; चाकरी. २ उपासना; आराधना. ३ प्रयोग; उपयोग. ४ वास करणें. ५ उपभोग. ६ शिवणें. ७ गुंथणें.
सेवना–क्रि.स. सेना पहा.
सेवनी–स्त्री. (सं.) दासी.
सेवनीय–वि. (सं.) सेवा करण्यास योग्य; पूज्य. ३ व्यवहार करण्यास योग्य. ४ शिवण्यायोग्य.
सेवरा–पु. (सं.) सेवडा पहा.
सेवरी–स्त्री. (सं.) शेवरी.
सेवल–पु. (सं.) विवाहाची एक रीत.

सेवा-स्त्री. (सं.) १ चाकरी; परिचर्या. २ नोकरी. ३ आराधना; पूजा. ४ आश्रय. ५ रक्षण. ६ संयोग.

सेवाटहल-स्त्री. (सं.) शुश्रूषा; परिचर्या.

सेवाती-स्त्री. (सं.) स्वाति पहा

सेवाधारी-पु. (सं.) पुजारी.

सेवापन-पु. (सं.) सेवावृत्ति; चाकरी.

सेवाबंदगी-स्त्री. (सं.) पूजा; आराधना.

सेवाय-वि. व अव्य. (फा.) शिवाय; आणखी.

सेवार-सेवाल-स्त्री. (सं.) शेवाळ.

सेवि-पु. सेवीचें एक रूप. २ सेव्य.

सेष-पु. शेष; शेख पहा.

सेस-पु. शेष.

सेसरंग-पु. (सं.) श्वेतरंग; पांढरा रंग.

सेसर-पु. (फा.) १ पत्यांचा एक खेळ. २ दगाबाजी. ३ दगा; कपट.

सेसरिया-वि. (फा.) दगाबाज.

सेहत-स्त्री. (अ.) १ सुख; चैन. २ रोगमुक्ति. ३ आरोग्य. ४ चुकीची दुरुस्ती; सुधारणा.

सेहतखाना-पु. (अ.) पायखाना; शौचकूप.

सेहतनामा-पु. (फा.) १ शुद्धिपत्र. २ आरोग्याचा दाखला.

सेहरा-पु. (सं.) १ माळांची रांग; हारांची ओळ. २ विवाहाचा मुकुट. ३ विवाहगीत.

सेही-स्त्री. (सं.) साळु.

सेहुंड-पु. (सं.) शेराचे झाड.

सेहुआँ-पु. (सं.) एक चर्मरोग.

सैंतना-क्रि.स. (सं.) १ सांचविणें. २ गोळा करणें. ३ सांभाळणें.

सैंधव-पु. (सं.) १ शेंदेलोण. २ सिंध देशांतील घोडा. ३ सिंध देशचा रहिवाशी; सिंधी. -वि. १ सिंध देशचा. २ समुद्रसंबंधी.

सैंधवपति-पु. (सं.) सिंधचा राजा; जयद्रथ.

सैंधवी--सैंधू--स्त्री. (सं.) एक रागिणी.

सैंवर-पु. (सं.) साँमर पहा.

सैंह-क्रि.वि. सौंह पहा.

सै-वि. (सं.) शत; शंभर. -स्त्री. (सं.) १ तत्त्व; सार. २ वीर्य; शक्ति. ३ बढती.

सैंकडा-पु. (सं.) शेंकडा.

सैकडे-क्रिवि. (सं.) शेंकडा; प्रतिशत.

सैकडो-वि. (सं.) १ शेंकडो. २ अतिशय; पुष्कळ.

सैकत-वि. (सं.) १ वालुकामय. २ वाळुचें बनलेलें.

सैकल-पु. (अ.) १ हत्यारें साफ करून जिलहई देण्याचें काम; धार लावण्याचें काम.
सैकलगर-पु. (अ.) धार लावणारा.
सैथी-स्त्री. (सं.) बरची.
सैद-पु. (अ.) सैय्यद पहा.
सैन-स्त्री. (इं.) १ संकेत. २ चिन्ह; खूण.
सैन-पु. (सं.) शयन, श्येन पहा. -स्त्री. सेना पहा. एक जातीचा बगळा.
सैनपति-पु. (सं.) सेनापति.
सैनभोग-पु. (सं.) शयनभोग; रात्रीचा भोग.
सैना-स्त्री. (सं.) सेना.
सैनिकता-स्त्री. (सं.) १ सैनिक कार्य. २ युद्ध.
सैनिक-स्त्री. (सं.) एक छंद
सैनी-पु. (सं.) न्हावी.
सैनू-पु (दे.) एक प्रकारचें बुट्टीदार कापड; नैनू.
सैनेय-वि. (सं.) लढण्यायोग्य.
सैनेश-पु. (सं.) सेनापति.
सैन्य-पु. (सं.) १ शिपायी. २ सेना; फौज. ३ छावणी. -वि. सेनासंबंधी.
सैफ-स्त्री. (अ.) तलवार.
सैफी-वि. (अ.) तिरपा.
सैमंतिक-पु. (सं.) शेंदूर.
सैयद-पु. (सं.) १ महंमदवंशीय; २ मुसलमानांचा एक वर्ग. ३ नेता; सरदार.
सैयाँ-पु. (सं.) स्वामी; पति.
सैया-स्त्री. (सं.) शय्या.
सैयाद-पु. (अ.) शिकारी
सैयार-पु. (अ.) भटक्या.
सैयाह-वि. (अ.) यात्रेकरू. प्रेमी; प्रेम करणारा.
सैरंध्र-पु. (सं.) १ नोकर; सेवक. २ एक संकर जाति.
सैरंध्री-स्त्री. (सं.) १ सैरंध्रजातीची स्त्री. २ अन्तःपुरांतील दासी. ३ द्रौपदी.
सैर-स्त्री. (फा.) १ सहल. २ मौज; आनंद. ३ मित्रमंडळीसह वनभोजन, नाचरंग इ. ४ मनोरंजक खेळ; तमाशा.
सैल-सैर; शैल पहा.
सैल-स्त्री. (फा.) १ पूर. २ प्रवाह.
सैलानी-वि. (फा.) १ सहल करणारा. २ आनंदी.
सैलाब-पु. (फा.) पूर.
सैलाबी-वि. (फा.) पुराच्या पाण्यांत बुडणारी जमीन.
सैलाबी-स्त्री. (फा.) १ ओलसरपणा; दमटपणा. २ पुराच्या पाण्यानें भिजणारी जमीन. ३ पूर; जलप्लावन.
सैहथी-स्त्री. (सं.) बरची; शक्ति.

सौं-प्रत्यय. तृतीया व पंचमीचा प्रत्यय. -वि. सा. अव्य. शपथ. -क्रिवि. संग; साथ. -सर्व. शंभर. -स्त्री. शपथ.

सौंच-पु. सोच पहा.

सौंचर नमक-पु. काळें मीठ.

सौंटा-पु. (सं.) १ दंडा; लाठी. २ भांग घोटण्याचा दांडा.

सौंटाबरदार-पु. आसाबरदार; छडी-बरदार.

सौंठ-स्त्री. (सं.) सुंठ.

सौंठौरा-पु. (सं.) सुंठीचा लाडू.

सौंध-अव्य. सौंह पहा.

सौंधा-धु-वि. (सं.) १ सुगंधित. २ वासाचा.

सौंधा-पु. (सं.) १ एक प्रकारचा सुगंधी मसाला केसांस लावावयाचा. २ तेलांत घालावयाचा सुगंधी मसाला. ३ सुगंध.

सौंपना-सौंपना पहा.

सौंवानिया-पु. (सं.) नाकांतील भूषण.

सौंह-स्त्री. **सौंह**-अव्य सौंह पहा.

सो-सर्व. (सं.) ती. -वि. सारखा. -अव्य. याकरितां; निदान.

सोअना-क्रिअ. सोना. पहा.

सोआ-पु. (सं.) एक प्रकारचा साग.

सोई-सर्व. (सं.) तोच. -अव्य. तो.

सोकन-सोक्कन-पु. (सं.) सोखन पहा.

सोकना-क्रिस. (सं.) १ शोक करणें. २ सोखना पहा.

सोकित-वि. (सं.) शोकयुक्त.

सोखक-वि. (सं.) १ शोषक. २ नाशक.

सोखता-पु. (सं.) सोख्ता पहा.

सोखन-पु. (सं.) एक प्रकारचें जंगली धान्य.

सोखना-क्रिस. (सं.) शोषण करणें; सुकणें

सोख्ता-पु. (फा.) शाई शोषणारा कागद; टिपकागद. -वि. जळलेला.

सोग-पु. (सं.) शोक; दुःख

सोगिनी-स्त्री. (सं.) शोकिनी; शोक करणारी.

सोगी-वि. (सं.) शोकयुक्त; दुःखी.

सोच-सोचु-पु. (सं.) १ शोध करणें. २ चिंता; काळजी. ३ शोक; दुःख. ४ पश्चात्ताप.

सोचना-क्रिअ. (सं.) १ विचार करणे. २ चिंता, काळजी करणें. ३ खेद, दुःख करणें.

सोचविचार-पु. (सं.) विचार; जाणून घेणें; समजावून घेणें.

सोचाना-सूचाना पहा.

सोज-स्त्री. (फा.) १ सूज. २ सौंज पहा.

सोजन-पु. (फा.) सूई.

सोजिश-स्त्री. (फा.) सूज.

सोझ, सोझा-वि. (सं.) १ सरळ. २ समोर गेलेला.

सोटा-पु. (सं.) १ सोटा. २ सूअटा पहा.

सोढर-वि (सं) भोंदू.

सोत-सोता-सोतिया-वि पु. (सं.) १ प्रवाह; धार. २ नदीची शाखा; कालवा.

सोती-स्त्री. (सं.) स्रोत; धार; स्वाति.

सोदर-पु. (सं.) सहोदर; भाऊ. -वि. सख्खा.

सोथ-पु. (सं.) शोथ पहा.

सोध-पु. (सं.) १ शोध. २ दुरुस्ती. ३ चुकतें होणें; दिलें जाणें. (ऋण) -पु. (सं.) प्रासाद; वाडा.

सोधन-पु. (सं.) शोधणें; तपास.

सोधना-क्रिस. (सं.) १ शुद्ध करणें. २ दोष काढून टाकणें. ३ निश्चित करणें; निर्णय करणें. ४ शोधणें; धुंडणें. ५ धातु शुद्ध करणें. ६ दुरुस्त करणें. ७ ऋण चुकतें करणें.

सोधाना-सोधना याचें प्रयोजक रूप.

सोन-पु. (सं.) १ शोणनद. २ सोनें. ३ एक पक्षी. ४ अरुण.

सोनकीकर-पु. (सं.) एक मोठा वृक्ष.

सोनकेला-पु. (सं.) सोनकेळें.

सोनचिरी-स्त्री. (सं.) नटी.

सोनजर्द-सोनजूही-स्त्री. सोनजुई.

सोनभद्र,सोनवाना, सोनहला- सोन. सुनवाना, सुनहला पहा.

सोनहा-पु. (सं.) कुत्र्याच्या जातीचा एक जंगली प्राणी.

सोनहार-पु. (सं.) एक समुद्रपक्षी.

सोना-पु. (सं.) १ सोनें; सुवर्ण. २ सुंदर वस्तु. २ राजहंस.

सोना-क्रिअ. (सं.) १ शयन करणें; झोंप घेणें. २ बधिर होणें.

सोनागेरू-पु. (सं.) गेरूचा एक प्रकार.

सोनापाठा-पु. (सं.) एक उंच झाड.

सोनामक्खी-स्त्री. (सं.) सुवर्ण-माक्षिक.

सोनार-सोनी-पु. (सं.) सोनार.

सोनित-शोणित पहा.

सोपत-पु. (सं.) सोय; आराम.

सोपाक-पु. (सं.) १ चांडाळ. २ काष्ठौषधी विकणारा.

सोपानित-वि. (सं.) जिना असलेला.

सोपि-वि. (सं.) १ तोच. २ तोसुद्धां; तोहि.

सोफता-पु. (सं.) १ एकांत स्थान. २ रोग कमी होणें.

सोफियाना–वि. (अ.) १ सुफी संबंधी. २ साधा पण सुंदर.

सोफी–पु. (अ.) सुफी पहा.

सोभ–स्त्री. (सं.) शोभा पहा.

सोभना–क्रिअ. (सं.) शोभणें.

सोभाकारी–वि. (सं.) सुंदर.

सोभित–वि. (सं.) शोभित.

सोमजाजी–सोमयाजी.

सोमन–पु. (सं.) एक अस्त्र.

सोमनस–पु. (सं.) सौमनस्य.

सोमदोष–पु. (सं.) सोमवारचें एक व्रत.

सोमयाजी–पु. (सं.) सोमयाग करणारा.

सोमवल्लरी–स्त्री. (सं.) १ ब्राह्मी. २ एक वृत्त.

सोमावती–स्त्री. (सं.) चंद्राची माता.

सोय–सर्व. (सं.) १ तोच. २ शंभर.

सोया–पु. (सं.) सोआ पहा.

सोर–पु. (फा.) १ गलबला; कोलाहल. २ प्रसिद्धि.

सोर–पु. (सं.) वक्रगति.

सोर–स्त्री. (सं.) मूळ.

सोरठ–पु. (सं.) १ सौराष्ट्र; काठेवाड. २ सुरत. ३ एक राग.

सोरनी–स्त्री. (सं.) १ झाडणी; केरसुणी. २ एक मृत संस्कार.

सोरह–वि. (सं.) सोलह पहा.

सोरही–स्त्री. (सं.) १ सोळा कवड्या घेऊन खेळावयाचा डाव. २ या डावांतील १६ कवड्या.

सोरा–पु. शोरा पहा.

सोलंकी–पु. (सं.) सोळंखी वंश.

सोल–वि. (सं.) १ शीतल. २ तुरट; आंबट व तिखट.

सोल–पु. (सं.) १ शीतलता. २ खारट; आंबट व तिखटपणा. ३ चव; स्वाद.

सोलह–वि. (सं.) सोळा; षोडश.

सोला–पु. (सं.) एक झाड. याच्या गरापासून हॅट करतात.

सोलाना–क्रिस. सुलाना पहा.

सोवज–पु. (सं.) सावज.

सोवन–पु. (सं.) शयन.

सोवना–क्रि.अ. निजणें.

सोवाना–क्रि.स. निजविणें.

सोवैया–पु. (सं.) निजणारा; झोंपणारा.

सोषण–शोषण–सोषु–सोसु–शोषक; शोषणकरणारा.

सोसन–पु. (फा.) एक इराणी वृक्ष.

सोसनी–वि. (फा.) सोसन वृक्षाच्या फुलासारखा; निळा.

सोहगी-स्त्री. (सं.) १ लग्नामध्यें वधूकडे दागदागिने कपडे मिठाई इ. पाठविण्याची प्रथा. २ सौभाग्यवस्तु.

सोहन-वि. (सं.) शोभन; सुंदर. -पु. नायक; सुंदर पुरुष.

सोहनपापडी-सोहनहलवा-स्त्री. पु. (सं.) एक मिठाई.

सोहना-क्रिअ. (सं.) १ शोभणें; साजणें. २ चांगलें वाटणें. -वि. सुंदर; मनोहर.

सोहनी-स्त्री. (सं.) १ झाडू; केरसुणी. २ निराई पहा.

सोहनी-वि. स्त्री. सुंदर.

सोहबत-स्त्री. (फा.) १ संगती; सोबत. २ संभोग.

सोहर-स्त्री. (सं.) सूतिका गृह.

सोहर-पु. सोहला पहा.

सोहराना-क्रि.स. सहलाना पहा.

सोहला-पु. (सं.) १ पुत्र जन्म प्रसंगी गावयाचें गीत. २ मंगल गीत.

सोहाइन-वि. (सं.) सुहावना पहा.

सोहाई-स्त्री. निराई पहा.

सोहाग-पु. सुहाग पहा.

सोहागा-पु. सुहागा पहा.

सोहागिन-नी-ल-स्त्री. सुहागिन पहा.

सोहाना-क्रि.अ. (सं.) १ शोभणें. २ रुचिकर होणें; रुचणें.

सोहाया-वि. (सं.) शोभिवंत; सुंदर.

सोहारी-स्त्री. (सं.) पूरी.

सोहावना-वि. सुहावना पहा.

सोहासित-वि. (सं.) १ प्रिय वाटणारें; रुचिकर. २ खुशामत.

सोहिं-क्रिवि. समोर; पुढें.

सोहिनी-वि. शोभिनी-स्त्री. १ एक रागिणी. २ केरसुणी.

सोहिल-पु. (अ.) अगस्त्य तारा.

सोहिला-पु. (सं.) सोहला पहा.

सोहीं-क्रिवि. (सं.) समोर.

सोहैं-क्रिवि. (सं.) समोर; सन्मुख.

सौं-स्त्री. सौंह. पहा.-अव्यय. सौं पहा.

सौंघ-वि. (सं.) १ उत्तम. २ उचित; ठीक.

सौंघाई-स्त्री. (सं.) अधिकता.

सौंचना-क्रिस. मलशुद्धि करणें.

सौंचर-पु. (सं.) सोंचर पहा.

सौंचाना-सौंचना प्रयोजक.

सौंज-स्त्री. सौज पहा.

सौंड-सौंडा-पु. (सं.) पांघरण्याचें उंची वस्त्र.

सौंतुख-पु. (सं.) सन्मुख; समोर. -क्रिवि. समोर; प्रत्यक्ष.

सौंदन-स्त्री. (सं.) धोब्याचें कपडे भिजविण्याचें भांडें; सौंदणें.

सौंदना-क्रि.स. (सं.) १ बुडविणें; ओतप्रोत करणें. २ परस्परांत मिळविणें. ३ सामिल करणें.

सौंदर्ज-सौंदर्य-पु. (सं.) सौंदर्य.

सौंध-पु. सौध पहा. -स्त्री. (सं.) सुगंध.

सौंधना-क्रिस. (सं.) १ सुगंधित करणें; सुवासित करणें. २ सौंदना पहा.

सौंधा-पु. व वि. (सं.) सोंधा पहा.

सौनमक्खी-स्त्री. (सं.) सुवर्ण माक्षिक.

सौंपना-क्रिस. (सं.) १ सोंपविणें; हवाली करणें. २ स्वाधीन करणें.

सौंफ-स्त्री. (सं.) शोपा.

सौंफिया, सौंफी-(सं.) शोपा.

सौंभरी-पु. (सं.) सौभरी पहा.

सौंर-स्त्री. सौंरी पहा.

सौंर-पु. (दे.) सोहेराच्या दहाव्या दिवशीं फोडण्यांत येणारीं मडकीं.

सौंरई-स्त्री. (सं.) सांवळपणा; श्याम-लता.

सौंरना-क्रिस. (सं.) स्मरणें.-क्रिअ. सँवरना पहा.

सौंह-स्त्री. (सं.) शपथ.

सौंह-क्रिवि. (सं.) सन्मुख; समोर.

सौंहन-पु. (सं.) सोहन पहा.

सौ-वि. (सं.) १ शंभर. २ सदृश.

सौक-स्त्री. (सं.) सवत.

सौक-वि. (सं.) शंभर.

सौक-पु. शौक पहा.

सौकन-स्त्री. सौत पहा.

सौकर-वि. (सं.) डुकराचा; डुकरा-संबंधीं.

सौकर्य-पु. (सं.) १ सुकरता. २ सुबत्ता. ३ डुक्करपणा.

सौख-पु. शौक पहा.

सौख्य-पु. (सं.) १ सुख. २ सुखी-पणा.

सौगंद-सौगंध-स्त्री. (सं.) शपथ.

सौगंध-पु. (सं.) १ गंधी. २ सुगंध.

सौगरिया-पु. क्षत्रियांची एक जात.

सौगाती-वि. पु. १ बक्षिसायोग्य. २ उत्तम.

सौग़ात-स्त्री. (तु.) उपहार; भेट.

सौघा-वि. (सं.) सवंग; स्वस्त.

सौच-पु. शौच पहा.

सौज-स्त्री. (सं.) उपकरण; सामग्री.

सौजना-क्रिअ. सजना पहा.

सौजन्य-पु. (सं.) सुजनता.

सौजा-पु. (सं.) सावज.

सौत-सौतन-सौतिन-स्त्री. (सं.) सवत.

सौतुक-सौतुख-पु. सौंतुख पहा.

सौतेला-वि. (सं.) सावत्र.

सौदा-पु. (अ.) १ क्रयविक्रय; व्यापार. २ विक्रीचा माल.

सौदा-पु. (फा.) पागलपणा; उन्माद.
सौदाई-पु. (अ.) बावळा.
सौदागर-पु. (अ.) व्यापारी.
सौध-पु. (सं.) १ प्रासाद. २ चांदी ३ पांढरा दगड.
सौधना-क्रिस. सोंधना पहा.
सौन-पु. (सं.) १ कसाई. २ ताजें मांस.
सौन-वि. (सं.) कसाईखान्यासंबंधी.
सौन-क्रिवि. समोर; प्रत्यक्ष.
सौनक, सौनन, सौना, सौपना-शौनक; सौंदन; सोना; सौंपना पहा.
सौबल-पु. (सं.) शकुनि.
सौभ-पु. (सं.) १ हरिश्चंद्राचें नगर. २ एक प्राचीन देश. ३ एक राजा.
सौभग-पु. (सं.) १ सौभाग्य. २ सुख; आनंद. ३ ऐश्वर्य. ४ सौंदर्य.
सौभद्र-पु. (सं.) अभिमन्यु.
सौभरि-पु. (सं.) एक ऋषि.
सौभागिनी-स्त्री. (सं.) सधवा; सुवासिनी.
सौभाग्य-पु. (सं.) १ सुदैव. २ सुख. ३ कल्याण. ४ सधवावस्था.
सौभाग्यवती-वि. (सं.) सुवासिनी.
सौम-वि. सौम्य पहा.
सौमन-पु (सं.) एक अस्त्र.
सौमनस-वि. (सं.) १ फुलांचें. २ मनोहर. -पु. (सं.) १ आनंद. २ पश्चिम दिग्गज. ३ अस्त्र निष्फळ करण्याचें अस्त्र. ४ कृपा; अनुग्रह.
सौमित्र-पु. (सं.) १ लक्ष्मण. २ मित्रत्व
सौम्य-वि. (सं.) १ सोमलतसेबंधी. २ चंद्रासंबंधी. ३ शीतल. ४ सौम्य; शांत. ५ शुभ; मांगलिक. ६ मनोहर; सुंदर. -पु. (सं.) १ सोमयज्ञ. २ बुध. ३ ब्राह्मण. ४ मार्गशीर्ष. ५ एक संवत्सर. ६ सुजनता. ७ एक अस्त्र.
सौर-वि. (सं.) १ सूर्यसंबंधी. २ सूर्यापासून झालेला. -पु. (सं.) १ शनि. २ सूर्योपासक.
सौरभ-पु. (सं.) १ सुगंध. २ केशर. ३ आंबा.
सौरि-पु. (सं.) शौरि पहा.
सौरी-स्त्री. (सं.) १ सूतिकागृह. २ एक जातीची मासळी. ३ सूर्याची पत्नी व मुलगी.
सौर्य-वि. (सं.) सूर्यसंबंधी.
सौवर्चल-पु. (सं.) सोंचर मीठ पहा.
सौवीर-पु. (सं.) १ सिंधु नदीच्या आसपासचा प्रदेश. २ तेथील राजा.
सौवीरांजन-पु. (सं.) सुरमा.
सौष्ठव-पु. (सं.) १ उपयुक्तता. २ सौंदर्य. ३ नाटकाचा एक भाग.

सौसन-सौसनी-पु. सोसन; सोसनी पहा.

सौहँ-स्त्री. (सं.) शपथ.

सौहीं-क्रि.वि. (सं.) समोर; पुढें.

स्कंद-पु. (सं.) १ पडणें; निघणें. २ विनाश. ३ कार्तिकेय. ४ शिव. ५ शरीर; देह. ६ एक रोग. ७ राजा. ८ पंडित.

स्कंदन-पु. (सं.) १ रेचन. २ स्खलन; वाहणें. ३ शोषण. ४ रक्त सांखळणें. ५ जाणें; गमन.

स्कंदित-वि. (सं.) निघालेला; स्खलित; पडलेला.

स्कंध-पु. (सं.) १ खांदा. २ झाडाचें खोड. ३ शाखा. ४ समूह. ५ सेनेचें अंग; व्यूह. ६ प्रसरण. ७ शरीर; देह. ८ मुनि. ९ युद्ध १० आर्येचा भेद.

स्कंधावार-पु. (सं.) १ छावणी. २ सैन्य. ३ राजाचें शिबिर.

स्कंभ-पु. (सं.) १ खांब; स्तम्भ. २ ईश्वर.

स्खलित-वि. (सं.) १ पतित; च्युत. २ विचलित. ३ चुकलेला.

स्तंब-पु. (सं.) १ एक वृक्ष. २ गवताची पेंढी. ३ एक पर्वत.

स्तम्भ-पु. (सं.) १ खांब. २ झाडाचें खोड. ३ प्रतिबंध. ४ एक तांत्रिक प्रयोग. ५ अहंकार; दंभ. ६ बेशुद्धि.

स्तम्भक-वि. (सं.) १ रोधक. २ मलावरोध करणारा. ३ वीर्यरोधक.

स्तंभन-पु. (सं.) १ अवरोध; अडथळा. २ वीर्यरोधन. ३ वीर्यरोधक औषध. ४ जड करणें. ५ एक तांत्रिक प्रयोग. ६ मलावरोध. ७ कामदेवाचा एक बाण.

स्तंभित-वि. (सं.) १ अवरुद्ध. २ निश्चल; जड.

स्तनथ-पु. (सं.) १ गर्जना. २ गडगडाट,

स्तनप-पु. (सं.) तान्हा.

स्तनभर-पु. (सं.) १ पुष्ट स्तन व छाती. २ स्त्रीसारखी छाती असलेला पुरुष.

स्तब्ध-वि. (सं.) १ निश्चेष्ट. २ दृढ; स्थिर. ३ मंद; धीमा. ४ हट्टी; दुराग्रही. ५ घमेंडखोर.

स्तब्धता-स्त्री. (सं.) १ जडता. २ स्थिरता; दृढता.

स्तर-पु. (सं.) १ थर. २ शय्या. ३ जमीनीची पातळी.

स्तरण-पु. (सं.) १ विखरणें; पसरणें. २ बिछाना. ३ गिलावा; प्लॅस्टर.

स्तरी–स्त्री. (सं.) धूर.

स्तबक–पु. (सं.) १ गुच्छ; स्तबक. २ समूह. ३ प्रकरण; अध्याय. ४ स्तुति करणारा.

स्तेम–पु. (सं.) आर्द्रता.

स्तोक–पु. (सं.) १ बिंदु. २ चातक.

स्तोत्र–पु. (सं.) स्तुति.

स्तोम–पु. (सं.) १ स्तुति; प्रार्थना. २ यज्ञ. ३ समूह.

स्त्रीघोष–पु. (सं.) प्रातःकाल.

स्त्रीधर्म–पु. (सं.) रजोदर्शन.

स्त्रैण–वि. (सं.) १ स्त्रीसंबंधी. २ स्त्रीरत. ३ स्त्रीयोग्य.

स्थकित–वि. (सं.) थकलेला.

स्थगित–वि. (सं.) १ आच्छादित. २ अवरुद्ध; पुढें ढकललेला; थांबवलेला.

स्थल–पु. (सं.) १ भूमि. २ कोरडी जागा; खुष्की. ३ स्थान: जागा. ४ अवसर; संधि. ५ निर्जल भूमि; मरुभूमि.

स्थली–स्त्री. (सं.) १ भूमि; जमीन. २ स्थान; जागा.

स्थाणु–पु. (सं.) १ खांब. २ झाडाचें खोड. ३ शिव.

स्थान–पु. (सं.) १ स्थिति. २ भूमिभाग; मैदान. ३ जागा; स्थल. ४ घर. ५ हुद्दा. ६ मंदिर. ७ संधि; अवसर.

स्थानी–वि. (सं.) १ स्थानयुक्त. २ पदयुक्त; स्थायी. ३ उचित; ठीक.

स्थानीय–वि. (सं.) स्थानीक.

स्थानीय–पु. (सं.) नगर; शहर.

स्थापक–वि. (सं.) १ ठेवणारा; कायम करणारा. २ मूर्ति करणारा. ३ सूत्रधाराचा सहायक. ४ संस्थापक.

स्थापन–पु. (सं.) १ उठविणें; उभें करणे. २ ठेवणें; जमविणे. ३ नवें काम सुरू करणें. ४ सिद्ध करणें. ५ निरूपण.

स्थापना–स्त्री. (सं.) १ बसविणें; प्रतिष्ठा करणें. २ राखणें. ३ सिद्ध करणें.

स्थायीसमिति–स्त्री. (सं.) सभा, संमेलन इत्यादींचे काम चालविणारी समिती; कार्यकारिणी.

स्थाली–स्त्री. (सं.) १ थाळी. २ हंडी.

स्थिति–स्त्री. (सं.) १ राहणें; टिकाव; २ निवास. ३ अवस्था; दशा. ४ पद. दर्जा. ५ अवस्थान. ६ अस्तित्व. ७ पालन. ८ स्थिरता.

स्थिर–वि. (सं.) १ निश्चल. २ निश्चित. ३ शांत. ४ दृढ. ५ स्थायी. ६ नियत. –पु. (सं.) १ शिव. २ एक योग. ३ देवता. ४ पर्वत. ५ एक छंद.

स्नेह-पु. (सं.) १ प्रेम; प्रियता. २ तेल; चिकण पदार्थ. ३ कोमलता.

स्पर्द्धा-स्त्री. (सं.) १ संघर्ष. २ चढाओढ. ३साहस. ४साम्य; बरोबरी.

स्फार-वि. (सं.) १ पुष्कळ; विपुल. २ विकट.

स्फाल-पु. (सं.) स्फूर्ति पहा.

स्फीत-वि. (सं.) १ वाढलेला. २ फुललेला. ३ समृद्ध.

स्फोट-पु. (सं.) १ फुटणें. २ फोड.

स्मर-पु. (सं.) १ कामदेव. २ स्मरण.

स्मरारि-पु. (सं.) महादेव.

स्मर्ण-स्मरण,

स्मित-पु. (सं.) मंदहास्य.-वि. विकसित; फुललेलें.

स्यान, स्याना-वि. (सं.) १ चतुर. २ धूर्त. ३ सज्ञान. -पु. १ वृद्ध पुरुष. २ वैद्य. ३ उपाध्याय.

स्यानप-स्यानपन-स्यानापन-पु. (सं.) १ चतुरता. २ धूर्तता. ३ सज्ञानता.

स्यापा-पु. (फा. स्याहपोश) स्त्रियांचा मृतशोक.

स्याबास--स्याम--स्यामक--स्यामकरन-स्यामता-स्यामल-स्यामलिया-स्यामा-श्यामध्यें पहा.

स्यार-पु. (सं.) शृगाल; कोल्हा.

स्याल-पु. (सं.) शालक.

स्याह-वि. (फा.) काळा.

स्याहगोश-सियाहगोश पहा.

स्याहा-वि. सियाहा पहा.

स्याही-स्त्री. (फा.) १ शाई. २ काळेपणा. ३ काळोख.

स्यों, स्यो-अव्य. (सं.) १ सह; सहित. २ जवळ; समीप.

स्रंग-पु. शृंग पहा.

स्रक्-स्रग-स्त्री पु. (सं.) १ हार; माळ. २ एक वृत्त.

स्रज-स्त्री. (सं.) माळ.

स्रवण-पु. (सं.) १ वाहणें. २ गर्भपात. ३ मूत्र. ४ घाम.

स्रवन-श्रवण.

स्राप, स्रापित-शाप शापित पहा.

स्रुतिमाथ-पु. (सं.) विष्णु.

स्रुवा-स्त्री. (सं.) लाकडाची पळी.

स्रेनी-स्त्री. श्रेणी.

स्रोत-पु. (सं.) १ प्रवाह; धार. २ नदी.

स्रोता-श्रोता.

स्रोन-पु. श्रवन.

स्रोनित-शोणित पहा.

स्व-पु. (सं.) स्वर्ग.

स्व-वि. (सं.) आपला; स्वतःचा.

स्वक्ष-स्वच्छी-वि. (सं.) स्वच्छ.

स्वछंद-वि. (सं.) १ स्वाधीन; स्वतंत्र. २ निरंकुश.-क्रिवि. बेधडक.

स्वजन्मा-पु. (सं.) स्वयंभू ईश्वर.

स्वजात-वि. (सं.) स्वतःप्रासून जन्मलेला. -पु. पुत्र.

स्वजाति-स्त्री. (सं.) आपली जात. -वि. आपल्या जातीचा अथवा कामाचा.

स्वतः-अव्यय. आपण होऊन.

स्वत्व-पु. (सं.) १ अधिकार; हक्क. २ स्वतःचा भाव.

स्वन-पु. (सं.) शब्द; आवाज.

स्वपच-पु. (सं.) श्वपच पहा.

स्वपन, स्वपना-पु. स्वप्न.

स्वप्नाना-क्रि.स.(सं.) स्वप्न दाखविणें.

स्वबरन-सुवर्ण.

स्वभाउ-पु. (सं.) स्वभाव.

स्वभू-पु. (सं.) १ ब्रह्मा. २ विष्णु. -वि. स्वतः होणारा.

स्वयं-अव्यय. (सं.) १ स्वतः. २ आपोआप.

स्वयंभू-पु. (सं.) १ ब्रह्मा. २ काल. ३ कामदेव. ४ विष्णु. ५ शिव. ६ स्वायंभुव पहा.

स्वर-पु. (सं.) १ स्वर्ग. २ परलोक; आकाश.

स्वरग-पु. स्वर्ग-

स्वरभंग-पु. (सं.) आवाज बसणें.

स्वरस-पु. (सं.) आंगरस.

स्वराट-पु. (सं.) १ ब्रह्मा. २ ईश्वर. ३ स्वराज्याचा राजा. -वि. स्वयं-प्रकाशी.

स्वरित-पु. (सं.) ज्याचा उच्चार फार मोठयानें अथवा हळू होत नाहीं असा स्वर. -वि. १ स्वरयुक्त. २ नादयुक्त.

स्वरूप-पु. (सं.) १ आकार. २ आकृति. ३ मूर्ति, चित्र इ. ४ देवतांचें रूप -वि. १ सुंदर. २ तुल्य; समान. -अव्य. रूपानें; रीतीनें. सारूप्य पहा.

स्वरूपज्ञ-पु. (सं.) तत्त्वज्ञ.

स्वर्धुनी-स्त्री. (सं.) गंगा.

स्वर्नगरी-स्त्री. (सं.) अमरावती.

स्वसा-स्त्री. (सं.) बहिण.

स्वस्ति-अव्यय (सं) कल्याण; मंगल असो.

स्वस्तिक-पु. (सं.) १ एक आसन. २ एक तांदुळांचें मंगल द्रव्य. ३ एक शुभ चिन्ह.

स्वस्थ-वि. (सं.) १ निरोगी. २ सावधान.

स्वहाना-क्रि. अ. सोहाना पहा.

स्वाँग-पु. (सं.) १ वेश; रूप; सोंग. २ नक्कल. ३ बनावट रूप; वेष.

स्वांत-पु. (सं.) अंतःकरण; मन.

स्वाँस-स्वाँसा-पु. साँस पहा.

स्वाक्षर-पु. (सं.) हस्ताक्षर; सही.

स्वागत-पु. (सं.) अभ्यर्थना; पुढें जाणें; पेशवाई.

स्वात-स्वाति-स्वाती-स्त्री. स्वाति नक्षत्र.

स्वातिपंथ-पु. (सं.) आकाशगंगा.

स्वातिसुत — स्वातिसुवन—पु. (सं) मोती.

स्वाद-पु. (सं.) १ रुचि; चव. २ रसानुभूति; आनंद.

स्वादन-पु. (सं.) १ चाखणें; चव घेणे. २ आनंद घेणें.

स्वादी-वि. (सं.) १ चाखणारा; रुचि घेणारा. २ रसिक.

स्वादीला-वि. स्वादिष्ट पहा.

स्वादु-पु. (सं.) १ मधुरता. २ गूळ. ३ दूध. -वि. मिष्ट; मधुर. २ रुच-कर. ३ सुंदर.

स्वाद्य-वि. स्वाद घेण्यासारखें.

स्वाधीन-वि. (सं.) १ स्वतंत्र; मोकळा. २ निरंकुश. -पु. (सं.) समर्पण; सुपुर्द.

स्वाधीनता-स्वाधीनी-स्त्री. (अ.) स्वतंत्रता.

स्वाध्याय-पु (सं.) १ वेदाभ्यास. २ अभ्यास; अध्ययन. ३ वेद.

स्वान-पु. श्वान पहा.

स्वाना-क्रि.स. सुलाना पहा.

स्वापन-पु. (सं.) निद्रास्त्र. -वि. निद्राकारक.

स्वाभाविक--स्वाभाविकी--वि. (सं.) १ आपोआप. २ स्वभावसिद्ध; प्राकृतिक.

स्वामी-स्वामी-पु. स्वामी पहा.

स्वामिता--स्वामित्व—स्त्री. पु. (सं.) प्रभुत्व; मालकी.

स्वामिन-स्वामिनी-स्त्री. (सं.) १ मालकीण. २ गृहिणी. ३ राधा.

स्वायत्त-वि. (सं.) स्वाधीन.

स्वायत्तशासन-पु. (सं.) स्वराज्य.

स्वारस्य—पु. (सं.) १ सरसता; रसिकता. २ स्वाभाविकता.

स्वाराज्य-पु. (सं.) १ स्वतंत्रराज्य. २ स्वर्गाचें राज्य; स्वर्गलोक.

स्वारी-स्त्री. (सं.) सवारी पहा.

स्वाल-पु. (फा.) सवाल पहा.

स्वास-पु. (सं.) श्वास.

स्वासा-स्त्री. (सं.) श्वास.

स्वास्थ्य-पु. (सं.) आरोग्य; निरोगी पणा.

स्वीकरण-पु. (सं.) १ अंगीकार. २ मानणें; मान्य करणें.
स्वीकारोक्ति-स्त्री. (सं.) कबूली.
स्वीकार्य-वि. (सं) स्वीकारण्या-योग्य.
स्वीकृत-वि. (सं.) अंगीकृत.
स्वीकृति-स्त्री. (सं.) संमति; मान्यता.
स्वीय-वि. (सं.) आपला; निज. -पु. (सं.) स्वजन; नातेवाईक.
स्वे-वि. स्व पहा.
स्वेदज-वि. (सं.) घामानें उत्पन्न होणारा. (उवा, ढेंकूण, मच्छर इ०).
स्वेदन-पु. (सं.) घाम काढणें.
स्वै-वि. (सं.) स्वतःचा. -सो पहा.
स्वैर-वि. (सं.) १ स्वतंत्र; स्वच्छंद. २ मंद; धीमा. ३ यथेच्छ; मना-सारखा.
स्वैरचारी-वि. (सं.) १ निरंकुश. २ व्यभिचारी.
स्वैरता-स्वैरिता-स्त्री. (सं.) यथेच्छ आचरण.
स्वैरिणी-स्त्री. (सं.) व्यभिचारिणी स्त्री.

ह

हँक-स्त्री. (दे.) हाँक.
हँकडना-हँकरना-क्रि.अ. दर्पानें बोलणें; ललकारणें.
हँकवा-पु. शिकारीकरितां हांका.
हँकवाना-क्रि स. (अनु.) १ हांक मारवणें; बोलावणें. २ हांकवणें.
हँकवैया-पु. (अनु.) हांकणारा.
हँका-स्त्री. ललकारी.
हँकाना-क्रि.स. (दे.) १ हाकणें. २ पुकारणें; बोलावणें. ३ हांकवणें.
हँकार-स्त्री. १ मोठ्यानें बोलावणें; पुकारा. २ पुकार.
हँकार-पु. (सं.) अहंकार.
हँकारना-क्रि.स. १ हांक मारून बोलावणें. २ बोलावणें; पुकारणें. हांक मारवणें; दुसऱ्याकडून बोलावणें.
हँकारना-क्रि.स. १ जोरानें हांक मारणें. २ बोलवणें, पुकारणें. ३ युद्धास आह्वान करणें.
हँकारना-पु. अ. हुंकार शब्द करणें. दपटणें.
हँकारा-पु. १ पुकार; बोलावणें. २ निमंत्रण; आमंत्रण.
हँकारी-पु. १ बोलावणेंकरी. २ दूत

हंगामा–पु. (फा.) १ उपद्रव; दंगा; झगडा. २ हल्ला; कलकल; आरडा-ओरड.

हंडना–क्रि. अ. (सं.) १ फिरणें. २ इकडेतिकडे हिंडणें. ३ इकडेतिकडे धुंडणें. ४ वस्त्र आदि पांघरणें; ओढणें.

हंडा–पु. (सं.) हंडा.

हँडाना–क्रि.स. १ घुमविणें; फिरविणें. २ कामास लावणें.

हँडिया-हंडी–स्त्री. (सं.) १ हंडी; लोट्याच्या आकाराचें मडकें. २ कांचेची हंडी.

हँफति–स्त्री. श्वास घेण्याची क्रिया; दम लागणें.

हंसक–पु. १ हंस पक्षी. २ पायांतील एक दागिना.

हँसन-स्त्री. (सं.) हंसण्याची क्रिया अथवा भाव; हांसणें.

हँसना–क्रि.अ. (सं.) हांसणें; हास्य करणें; खिदखिदणें.

हंसपदी–स्त्री. (सं.) एक लता.

हँसमुख-वि. (सं.) १ हंसतमुख. २ विनोदशील.

हंसराज–पु. (सं.) १ वनस्पती; समलपत्ती. २ एक खरीप धान्य.

हँसली–स्त्री. (सं.) १ मानेजवळचें हाड. २ हांसळी; एक गळयांतील अलंकार.

हंसवंश–पु. (सं.) सूर्यवंश.

हंससुता–स्त्री. (सं.) यमुना नदी.

हँसाई-हँसाय–स्त्री. (सं.) १ हंसण्याची क्रिया किंवा भाव. २ निंदा; बदनामी; हंसें.

हँसाना–क्रि.स. (सं.) हंसविणें.

हँसालि–स्त्री. (सं.) ३७ मात्रांचा एक छंद.

हँसिनी–स्त्री. (सं.) हंसी.

हँसिया–स्त्री. विळा; कोयती.

हंसी–स्त्री. (सं.) १ हंसाची मादी. २ बावीस अक्षरांचें एक वर्णवृत्त.

हँसी–स्त्री. (सं.) १ हंसण्याची क्रिया अथवा हावभाव; हास्य; हंसें; विनोद ३ उपहास; हंसें; फजिती. ४ लोकनिंदा; बदनामी; अनादर.

हँसुआ-वा–पु. (सं.) हँसिया पहा.

हँसाड-हँसोर–वि. (सं.) थट्टा करणारा; मस्करी करणारा; थट्टेखोर; विनोदी.

हँसौहा–वि. (सं.) १ किंचित् हास्ययुक्त; हास्यकारक. २ हास्यखोर; हास्यभावयुक्त. ३ थट्टेचा; विनोदी; मस्करीचा.

ह–पु. (सं.) १ हास्य. २ शिव; महादेव. ३ जल; पाणी. ४ शून्य.

५ शुभ; मंगल. ६ आकाश. ७ ज्ञान. ८ घोडा; अश्व.

हई–पु. (सं.) घोडेस्वार. –स्त्री. आश्चर्य.

हउँ–सर्व अव्य. १ मी. २ आहे.

हक–वि. (अ.) १ सत्य. २ वाजवी; ठीक; उचित. ३ अधिकार; स्वत्व. ४ अधिकार; सत्ता. ५ कर्तव्य. ६ अधिकारांतील वस्तु. ७ दस्तुरी. ८ न्याय्य पक्ष. ९ परमेश्वर.

हकदार–पु. (अ.) अधिकार असणारा; स्वत्व असलेला.

हकनाहक–अव्य. (अ.+फा.) १ जबरदस्तीनें. २ व्यर्थ; विनाकारण.

हकबकाना–क्रि.अ. (अनु.) घाबरणें.

हकला–वि. तोतरा.

हकलाना–क्रि.अ. (अनु.) अडखळत बोलणें; तोतरें बोलणें.

हकशफा-हकसफा–पु. (अ.) अग्र क्रयहक्क; शेजाऱ्याच्या घराच्या खरेदीचा पूर्वाधिकार.

हकीकत–स्त्री. (अ.) १ सत्य; सच्चाई. २ तथ्य; खरी गोष्ट. ३ वास्तविक वृत्त; खरी स्थिति; वस्तुस्थिति.

हकीम–पु. (अ.) १ विद्वान; आचार्य. २ वैद्य; चिकित्सक.

हकीमी–स्त्री. (अ.) १ यूनानी वैद्यक. २ वैद्यकी.

हकूमत–हुकूमत पहा.

हक्काक–पु. जव्या; जडावाचें काम करणारा; रत्नें कापणें, जिल्हई देणें, जडणें हीं कामें करणारा.

हक्काबक्का–वि. घाबरा; भ्यालेला.

हगना-क्रि.अ. (सं.) शौच करणें; हगणें.

हगाना–क्रि.स. शौच करावयास लावणें; हगविणें.

हगास–स्त्री. शौचाचा वेग; इच्छा.

हचकोला–पु. धक्का; दचका.

हचना–हिचकना पहा.

हज–हज्ज–पु. (अ.) मक्केची यात्रा.

हजम–पु. पचन; पचण्याची क्रिया. –वि. १ पचलेलें. २ बेइमानीनें खाणें; लाटणें.

हजरत–पु. (अ.) १ महात्मा; महापुरुष. २ महाशय. ३ (व्यं.) खोटा; लबाड मनुष्य.

हजामत–स्त्री. (अ.) १ श्मश्रू; हजामत. २ हजामतीचे पैसे; मजूरी. ३ वाढलेले श्मश्रूचे केस. **–बनाना**– लुटणें; मारणें; धन हरण करणें.

हजार–वि. (फा.) १ एक सहस्र. २ पुष्कळ; बहुत. ३ कितीतरी; कितीहि;

हजारा–वि. (फा.) १ सहस्र दल. २ फवारा.

हजारी-पु. (फा.) १ एक हजार शिपायांचा सरदार. २ मिश्रजाति; संकरज.

हजूर-पु. हुजूर पहा.

हजूरी-पु. (अ.) राजाचा अंगरक्षक; जवळ राहणारा नोकर.

हजो-स्त्री. (अ.) निंदा.

हज्जाम-पु. (अ.) न्हावी; नापित.

हटक-स्त्री. १ निवारणें; प्रतिबंध; वर्जन. २ गाई हांकणें.

हटकन-हटक पहा. गुरें हांकण्याची काठी.

हटकना-क्रि.स. १ मना करणें; निषेध करणें; प्रतिबंध करणें. २ गुरांस दूर दुसरीकडे हांकणें.

हटतार-हरताल पहा.

हटना-क्रि.अ. (सं.) हटणें.

हटवा-पु. (सं.) दुकानदार.

हटवाई-स्त्री. (सं.) क्रयविक्रय; विकत देणें घेणें.

हटवाना-क्रि.स. (सं.) हटविणें; दूर करविणें.

हटवार-पु. (सं.) दुकानदार.

हटाना-क्रि.स. (सं.) १ जाऊं देणें. हटविणें.

हट्ट-पु. (सं.) १ बाजार. २ दुकान.

हट्टाकट्टा-वि. (सं.) धष्टपुष्ट; बळकट; लठ्ठ.

हट्टी-स्त्री. (सं.) दुकान.

हठ-पु. (सं.) १ हट्ट. २ आग्रह. ३ दृढ संकल्प. ४ बलात्कार; जबरदस्ती.

हठना-क्रि.अ. (सं.) १ हट्ट करणें. २ दुराग्रह करणे.

हठात्-अव्य. १ हट्टपूर्वक; दुराग्रहानें. २ जबरदस्तीनें. ३ अवश्य.

हठीला-हठी-वि. (सं.) हट्ट करणारा; जिद्दी; हट्टी.

हड-स्त्री. (सं.) १ हरडा. २ हरड्याच्या आकाराचा दागिना.

हडकंप-पु. (सं.) भारी हालचाल; तगमग; अस्वस्थता.

हडक-स्त्री. १ कुत्रा चावला असतां होणारी पाण्याची तीव्र इच्छा. २ उत्कंठा; उत्कट इच्छा.

हडकना-क्रि.अ. एकाद्या गोष्टीकरितां झुरणें; तीव्र इच्छा करणें.

हडकाना-क्रि.स. १ वियोग करून झुरावयास लावणें. २ एखादी वस्तु न देतां घालविणें. ३ एखाद्या वस्तूच्या पाठीस लावणें.

हडकाया-वि. वेडा (कुत्रा); पिसाळलेला (कुत्रा).

हडगीला-पु. बगळयाच्या जातीचा एक पक्षी.

हडजोड-पु. एक वेल. हिनें हाडें सांधतात.

हडताल-पु. (सं.) हरताळ.

हडना-क्रि.अ. तोलून वजन पाहणें.

हडप-वि. १ गिळलेला. २ अपहार केलेला.

हडपना-क्रि.स. १ गिळणें; खाऊन टाकणें. २ अपहार करणें.

हडबड-स्त्री. गडबड; धांदल.

हडबडाना-क्रि.अ. घाई करणें; गडबड करणें; धांदल करणें.

हडबाडिया-वि. उतावीळ; गडबड्या; धांदल्या.

हडबडी-स्त्री. १ उतावळी; घाई. २ धांदल.

हडबडाना-क्रि.स. घाई करून घाबरविणें.

हडावरि-हडावल-स्त्री. (सं.) १ हाडांचा सांगाडा; हाडांचा सांपळा. हाडांची माळ.

हड्डा-पु. (सं.) मधमाशीसारखा एक किडा.

हड्डी-स्त्री. (सं.) १ अस्थि; हाड. २ कुल; वंश.

हत-वि. (सं.) १ मारलेला; मेलेला. २ ताडन केलेला. ३ हरवलेला; विहीन. ४ घाव लागलेला. ५ नाश केलेला; नष्ट; बिघडलेला. ६ पीडित; त्रस्त. ७ गुणलेला; गुणित.

हतक-स्त्री. (अ.) अप्रतिष्ठा; हेटाळणी; बेइज्जत.

हतना-क्रि.स. (सं.) १ वध करणें; मारणें. २ ठोकणें; पीटणें. ३ पालन न करणें; न मानणें.

हतभाग-हतभागी-वि. (सं.) भाग्यहीन; अभागी.

हतवाना-हताना-क्रि.स. (सं.) वध करविणें; मारविणें.

हता-क्रि.स. (सं.) होता.

हताहत-वि. (सं.) घायाळ; मारलेला.

हत्या-पु. (सं.) १ मूठ; दस्ता. २ पाणी उडविण्याचें साधन. ३ केळयांचा घड.

हत्थी-स्त्री. (सं.) मूठ; दस्ता.

हत्यारा-पु. (सं.) हत्या करणारा. प्राण घेणारा.

हत्यारी-स्त्री. (सं.) १ हत्या करणारी. २ हत्येचें पातक; प्राणवधाचा दोष.

हथ-पु. (सं.) हाथ याचें संक्षिप्त रूप.

हथकंडा-पु. (सं.) १ हातसफाई; हस्तलाघव-कौशल्य. २ चलाखी; लबाडी.

हथकडी-स्त्री. (सं.) हातकडी.

हथनी-हथिनी-स्त्री. (सं.) हत्तीण.

हथफूल-पु. (सं.) १ आतषबाजीचा एक प्रकार. २ पंजाच्या पाठीवर घालावयाचा दागिना.

हथफेर–पु. (सं.) १ हातउधार. २ हात फिरविणें. ३ हातचलाखी.

हथलेवा–पु. (सं.) पाणिग्रहण.

हथवांस–पु. (सं.) वल्हें वगैरे चालविण्याचें साधन.

हथसांकर–पु. हथफूल पहा.

हथसार–स्त्री. (सं.) हत्तीखाना.

हथाहथी–अव्य. (सं.) १ हातोहात. २ शीघ्र; त्वरित.

हथिया पु. (सं.) हस्त नक्षत्र.

हथियाना–क्रि.स. (सं.) १ हातांत घेणें. २ उडविणें; झोक्यानें घेणें. ३ हातांत पकडणें.

हथियार–पु. (सं.) १ हत्यार; अवजार. २ तलवार वगैरे शस्त्र.

हथियारबंद–वि. (सं.) हत्यारबंद; सशस्त्र

हथेरी-हथेली-हथोरी–स्त्री. (सं.) तळहात; करतल.

हथेव–पु. (सं.) हातोडी.

हथौटी–स्त्री. (सं.) १ हातोटी; हस्तकौशल्य. २ हात घालणें.

हथौडा–पु. (सं.) हातोडा.

हथौडी–स्त्री. (सं.) लहान हातोडा.

हद-हद्द–स्त्री. (अ.) सीमा; मर्यादा.

हदीस–स्त्री. (अ.) मुसलमानी स्मृति.

हनन–पु. (सं.) १ मारणें; वध. २ आघात करणें; प्रहार करणें. ३ ठोकणें; पीटणें. ४ गुणणें.

हनना–क्रि.स. (सं.) हनन करणें वरीलप्रमाणें.

हनवाना–क्रि.स. (सं.) हनना प्रयोजक; मारविणें.

हनिवंत-हनुँव–पु. (सं.) हनुमान.

हनु–स्त्री. (सं.) १ जबडा; जबडयाचें हाड. २ हनुवट.

हनुमान-हनूमान–वि. (सं.) १ जबडा असणारा. २ मोठा जबडा असणारा. –पु. मारुती.

हनोज–अव्य. (फा.) अद्यापि; अद्यापपर्यंत.

हप–पु. (अनु.) गप्प.

हफ्ता–पु. (फा.) सप्ताह; आठवडा.

हबकना–क्रि.अ. (अनु.) आ करणें, तोंड पसरणें (खाण्याकरितां, चावण्याकरितां).

हबरहबर–अव्य. जलदीनें; गडबडीनें; घाईनें.

हबराना–क्रिअ. (दे.) हडबडविणें.

हबूब–पु. (अ.) १ बुडबुडा. २ गप्प; असत्य गोष्ट.

हब्बाडब्बा–पु. (अनु.) नवज्वर.

हब्स–पु. (अ.) कैद.

हम–सर्व. (सं.) मी.

हम-पु. (सं.) अहंकार; मीपणा.

हम-अव्य. १ संग. २ समान; तुल्य; सम; बरोबरीचा.

हमजोली-पु. (फा+सं.) साथी; सखा.

हमता-स्त्री. अहंकार; अहंभाव; अहंता.

हमदर्द-पु. (फा.) दुःखांत सहानुभूति दाखविणारा.

हमदर्दी-स्त्री. (फा.) सहानूभूति.

हमरा-सर्व. हमारा पहा

हमराह-हा-अव्य. (फा.) सह; बरोबर.

हमराही-पु.(फा.)सोबती;सहप्रवासी.

हमल-पु. (अ.) गर्भ; गर्भारपणा.

हमला-पु. (अ.) १ चढाई. २ आक्रमण. ३ प्रहार; वार. ४ विरोधी तक्रार.

हमावर-वि. (फा.) समतल; सपाट.

हमसर-पु. (फा.) गुण; शक्ति यांनीं बरोबरीचा.

हमसरी-स्त्री. (फा.) बरोबरी.

हमहमी-हमाहमी-स्त्री. (फा.) १ स्वार्थपरता. २ अहंकार.

हमाम-हम्माम-पु. (अ.) हमामखाना; स्नानगृह.

हमारा-सर्व (सं.) आमचा.

हमाल-पु.(अ.) १ हमाल; ओझेकरी. २ रक्षक; रखवाली. ३ मजूर; कुली.

हमीर-हम्मीर-पु. (सं.) १ एक राग. २ रणथंबोरचा राणा.

हमें-हमैं-सर्व. (सं.) आम्हाला.

हमेल-स्त्री. (अ.) सोन्याच्या मण्यांची वा नाण्यांची माळ.

हमेव-पु. (सं) अहंकार.

हमेशा-हमेश-अव्य. (फा.) सदा; सर्वदा; सदैव.

हय-पु. (सं) १ घोडा. २ सात संख्या. ३ चार मात्रांचा एक छंद. ४ इंद्र.

हयना-क्रि.स. (सं.) १ वध करणें; मारणें. २ ठोकणें; पिटणें ३ नष्ट करणें; नाश करणें. ४ हल्ला करणें. ५ ठोकून वाजविणें.

हयनाल-स्त्री. (सं.) घोडे लावलेली तोफ.

हया-स्त्री. (अ.) लज्जा; शरम.

हयात-स्त्री. (अ.) जीवन.

हयादार-पु. (अ.+फा.) लज्जाशील; मर्यादाशील.

हर-वि. (सं.) हरण करणारा; सर्व अर्थ मराठी प्रमाणें.

हर-पु. (सं.) हल; नांगर.

हरएँ-हरये-अव्य. (सं.) धीरेधीरे; हळूहळू.

हरकत-स्त्री. (अ.) १ गति; चाल; हालचाल. २ क्रिया; चेष्टा. ३ दुष्ट वागणूक. ४ खटयाळपणा.

हरकना–क्रि.स. हटकना पहा.

हरकारा–पु. (फा.) १ जासूद; दूत; पत्र नेणारा. २ डाकवाला.

हरख–पु. (सं.) हर्ष पहा.

हरखना–क्रि.अ. (सं.) हर्षित होणें; प्रसन्न होणें; खूष होणें.

हरखाना–क्रि.स. (सं.) प्रसन्न करणें. आनंदित करणें.

हरगिज–अव्य. (फा.) कदापि; केव्हाहि.

हरचंद–अव्य. (फा.) १ कितीहि. २ यद्यपि; जरी;

हरज–पु. हर्ज पहा.

हरजा–पु. हर्ज व हरजाना पहा.

हरजाई–पु. (फा.) १ भटक्या; फिरणारा. २ आवारा; निकामी; उठेल. –स्त्री. कुलटा; व्यभिचारी.

हरजाना–पु. (फा.) भरपाई; उट्टे; क्षतिपूर्ति.

हरट्ट–वि. (सं.) धष्टपुष्ट; मजबूत.

हरण–पु. (सं.) हरण करणें मराठी प्रमाणें.

हरता–पु. (सं.) हर्ता पहा.

हरतार-हरताल–स्त्री.(सं.)हरताळ.

हरद–स्त्री. (सं.) हळद.

हरना–क्रि.स. (सं.) १ हरण करणें; चोरणें. २ दूर करणें. ३ नाश करणें, ४ घेऊन जाणें.

हरनाकस–हरिनाकुस–पु. (सं.) हिरण्यकशिपु.

हरनाछ--हरिनाक्ष--पु. (सं.) हिरण्याक्ष.

हरनी–स्त्री. हरिणी.

हरनौटा–पु. हरिणीचें पाडस.

हरफ–पु. (अ.) अक्षर; वर्ण.

हरफारेवडी–स्त्री. (सं.) हरपर-रेवडी; रायआंवळा.

हरबराना–हडबडाना पहा.

हरबा–पु. (सं.) हत्यार.

हरबोंग–पु. १ मूर्ख; जड. २ अडाणी; धटिंगण. –पु. १ अंधार; गोंधळ. २ उपद्रव; गडबड.

हरम–पु. (अ.) अंतःपुर; जनान-खाना. –स्त्री. (अ.) १ रखेली. २ दासी. ३ पत्नी.

हरमजदगी–स्त्री. (अ.) बदमाशी-दुष्टावा.

हरवल--हरावल--पु. (तु.) सैन्याची आघाडी.

हरवली–स्त्री. (तु.) सैन्याचें नाय-कत्व; सैनापत्य.

हरवा–पु. (सं.) हार.

हरवाना–क्रि.अ. (अनु.) घाई करणें; उतावळी करणें. –क्रि.स. हरणें याचें प्रयोजक.

हरवाहा–पु. हलवाई.

हरसिंगार-हारसिंगार-पु (सं.) पारिजात.

हरहाई-हरिहाई-वि.स्त्री. खटयाळ गाय.

हरहार-पु. (सं.) १ शिवाचा नाग. २ शेष.

हरा-वि. (सं.) १ हिरवा. २ ताजा. ३ प्रफुल्ल; प्रसन्न. ४ ताजी जखम. ४ हिरवा दाणा किंवा फळ. -स्त्री. १ माळ; हार. २ पार्वती.

हराई-स्त्री. (सं.) हार; हरणें.

हराना-क्रि.स. (सं.) १ हरविणें; पराभूत करणें. २ भग्नमनोरथ करणें; विफल करणें. ३ थकविणें; शिथिल करणें.

हरापन-पु. (सं.) हिरवेपणा.

हराम-वि. (अ) निषिद्ध; अनुचित; दूषित. -पु. १ निषिद्ध वस्तु. २ सूकर. ३ बेइमानी; अधर्म. ४ व्याभिचार.

हरामी-वि. (अ.) १ व्यभिचारज. २ दुष्ट; पाजी.

हरारत-स्त्री. (अ.) १ ताप; उष्णता. २ ज्वरांश; हलका ताप.

हरावरि-स्त्री. हडावरी; हरावल पहा.

हरास-पु. (फा.) १ भय; भीति. २ आशंका. ३ दु:ख. ४ नैराश्य; नाउमेद.

हराहर-हलाहल पहा.

हरि-वि. (सं.) १ भुरकट; बदामी. २ पिवळा. -पु. मराठी प्रमाणें. इंद्र, विष्णु, घोडा, वानर, सिंह, सूर्य इ. -अव्य. हळू; धीरेधीरे.

हरिआली-स्त्री. (सं.) १ हरळी; दूर्वा. २ हिरवेपणा.

हरित्-वि. (सं.) १ भुरा किंवा बदामी रंग. २ हिरवा. -पु. १ सूर्याच्या घोड्याचें नांव. २ मरकत; पाचू; ३ सिंह ४ सूर्य.

हरित-वि. (सं.) १ भुरा किंवा बदामी रंगाचा. २ पिवळा. ३ हिरवा.

हरितमणि-पु. (सं.) पाच.

हरिधाम-पु. (सं.) वैकुंठ.

हरिन-पु. (सं.) हरण; मृग.

हरिनग-पु. (सं.) सर्पमणि.

हरिनाथ-पु (सं.) हनुमान.

हरिनी-स्त्री. (सं.) हरिणी; मृगी.

हरिपुर-पु. (सं.) वैकुंठ.

हरियर-वि. हरा पहा.

हरियाई-हरियाली-हरिआली पहा.

हरीरा-पु. (अ.) एक दुग्धपेय.

हरीरा-वि. (सं.) १ हिरवा. २ प्रसन्न; हर्षित; प्रफुल्ल.

हरुअ-हरुआ-वि. (सं.) हलका.

हरुआई-स्त्री. (सं.) १ हलकेपणा. २ त्वरा.

हरुआना-क्रि.अ. (सं.) १ हलकें करणें. २ त्वरा करणें.

हरुए-क्रि.स. (सं.) १ हळूहळू; धीरेधीरे. २ गुपचुप; हळूच.

हरूफ-पु. (अ.) अक्षरें.

हरे-क्रि वि. १ हळू; मंदगतीनें. २ मृदु स्वरानें. ३ हळूच; गुपचूप.

हरेव-पु. १ मंगोलिया. २ मंगाललोक.

हरेवा-पु. हिरवा बुलबुल.

हरै-क्रिवि (अनु.) हरे.

हरैया-पु. (सं.) हरणारा; दूर करणारा.

हरोल-हरअल पहा.

हर्ज-पु. (अ.) १ अडचण; प्रतिबंध; बाधा; हरकत. २ हानि; नुकसान.

हर्ता-पु. (सं.) १ हरण करणारा. २ नाश करणारा.

हर्तार-पु. (सं.) हर्ता.

हर्फ-हरफ पहा.

हर्र-हड पहा.

हर्रा-पु. (सं.) हिरडा.

हर्रे-हड पहा.

हल-पु. (सं.) १ नांगर. २ एक अस्त्र

हल-पु. (अ.) १ हिशेब लावणें; गणित करणें. २ सोडविणें; उत्तर काढणें.

हलकंप-पु. (सं.) १ हालचाल. २ घाबरगुंडी.

हलक-पु. (अ.) कंठ.

हलकई-स्त्री. (सं.) १ हलकेपणा. २ तुच्छता. ३ हेटाळणी; अप्रतिष्ठा.

हलकना-क्रि.अ. (सं.) १ हिसळणें. २ लाटा येणें; लहरी येणें. ३ दिव्याची वात; मिणमिणणें; हलणें. ४ हलणें; डोलणें.

हलका-वि. (सं.) १ कमी वजनाचा. २ पातळ; दाट नव्हे. ३ गाढ नव्हे असा. ४ उथळ. ५ पोल; न रुजणारा. ६ थोडा; कमी. ७ मंद. ८ तोकडा; तुटका. ९ सुखसाध्य; सोपा १० निश्चित. ११ प्रफुल्ल; ताजा. १२ पातळ. १३ घटलेला. १४ रिकामा; पोकळ.

हलका-पु. (अ.) १ वृत्त; मंडल; गोलाई. २ घेरा; परिधि. ३ मंडळी; झुंड. ४ हत्तींचा कळप. ५ कांहीं गांवांचा समूह.

हलकाई-स्त्री. (दे.) हलकेपणा.

हलकान-हैरान पहा.

हलकाना-क्रिअ. (सं.) हलकें होणें. -क्रिस. लहरी येणें; लाटेसारखें हलणें.

हलकापन-पु. (सं.) १ हलकेपणा. २ नीचता; तुच्छ बुद्धि. ३ अप्रतिष्ठा.

हलकारा-हरकारा पहा.

हलकोरा-पु. तरंग; लहरि.

हलचल-स्त्री. (सं.) १ अधीरता; घबराट; खळबळ. २ चळवळ; उपद्रव; दंगा. -वि. कंपायमान.

हलदहात-स्त्री. (सं.) हळद लावणें.

हलदी-हल्दी-स्त्री. (सं.) हळद.

हलदू-पु. दे. एक उंच झाड.

हलना-क्रिअ. (सं.) १ हलणें; डोलणें. २ घुसणें.

हलफ-पु. (अ.) शपथ.

हलफा-पु. (अनु.) लहर; तरंग.

हलबल-पु. (अनु.) खळबळ; हालचाल.

हलबी-हलब्बी-वि. हलब देशची (कांच); उत्तम (कांच).

हलराना-क्रिस. (सं.) मुलास हातांत घेऊन हालविणें; आंदुळणें.

हलवा-पु. (अ.) मोहनभोग; शिरा.

हलवाई-पु. (अ.) मिठाई करणारा.

हलवाह-हलवाहा-पु. (सं.) नांगरी; दुसऱ्याकडे नांगर धरणारा.

हलहलाना-क्रिस. (अनु.) जोरानें हलविणें. -क्रिअ. कांपणें; थरथरणें.

हलाक-वि. (अ.) मारलेला; खून झालेला.

हलाकान-वि. (अ.) हैराण; त्रस्त.

हलाकी-वि. (अ.) मारणारा; घातक.

हलाकू-वि. (अ.) मारणारा; खून करणारा. -पु. एक तुर्की जेता.

हलाभला-पु. (अनु.) १ निर्णय. २ परिणाम; अंत.

हलाल-वि. (अ.) १ धर्ममान्य; न्याय्य; योग्य. २ मुसलमानांना धर्मानें अनुज्ञा दिलेला खाद्य पशु.

हलालखोर-पु. (अ.) १ श्रमजीवि. २ भंगी; मेहतर.

हलीम-वि. (अ.) सरळ; शांत.

हलुक-हलका पहा.

हलूक-स्त्री. (अनु.) वांति; ओकारी.

हलेरा-हलोर-हिलोरा पहा.

हलोरना-क्रिस. (दे) १ पाणी हातानें हलविणें. २ मंथन करणें. ३ धान्य पाखडणें. ४ बहुत संग्रह करणें.

हलोरा-हिलोरा पहा.

हल्ला-पु. (अनु.) १ कोलाहल. २ युद्धाची हांक; ललकारी ३ आक्रमण; हमला.

हवस-स्त्री. (अ.) १ लालसा; इच्छा. २ तृष्णा.

हवाई-वि. (अ.) १ वायुसंबंधी. २ वायूंत चालणारें. ३ कल्पित; निर्मूळ.

हवाचक्की-स्त्री. पवनचक्की.

हवादार-वि. (फा.) हवा येण्याकरितां दरवाजे खिडक्या असलेलें. -पु. बादशहाचें स्वारीचें हलकें तक्त.

हवाल-पु. (अ.) १ दशा; अवस्था. २ गति; परिणाम ३ समाचार; वृत्तान्त.

हवाला-पु. (अ.) १ प्रमाणाचा उल्लेख. २ उदाहरण; दृष्टान्त. ३ जिम्मेदारी.

हवालात-स्त्री. (अ.) १ नजरबंदी. २ खटल्याचा निकाल होण्यापूर्वीचा कैदखाना; तुरुंग. ३ कच्ची कैद.

हवास-पु. (अ.) १ इंद्रियें. २ संवेदन ३ चेतना; संज्ञा.

हवेली-स्त्री. (अ.) १ प्रासाद; मोठें घर. २ पत्नी; स्त्री.

हशमत-स्त्री. (अ.) १ गौरव. २ वैभव; ऐश्वर्य.

हसद-पु. (अ.) ईर्षा.

हसन-पु. (सं.)१ हंसणें. २ परिहास; थट्टा. ३ विनोद.

हसब-अव्य. (अ.) अनुसार; प्रमाणें.

हसरत-स्त्री. (अ.) १ रंज; विषाद. २ दुःख

हसित-वि. (सं.) १ हास्यकारक. २ हंसणारा. -पु. १ हंसणें; हास्य. २ थट्टा. ३ मदनाचें धनुष्य.

हसीन-वि. (अ.) सुंदर; खुबसुरत.

हस्तलिपि-स्त्री. (सं.) हातानें लिहिलेला ग्रंथ वगैरे; लेख.

हस्तिकंद-पु. (सं.) १ एक वनस्पती, हिचा कांदा खातात. २ हत्ती कांदा.

हस्ती-पु. (सं.) हत्ती.

हस्ती-स्त्री. अस्तित्व.

हस्ते-अव्य. (सं.) मारफत; हातानें.

हहर-स्त्री. (सं.) १ थरथराट; कंप. २ भय; भीति.

हहरना-क्रिअ. (अनु.) १ कांपणें; थरथरणें. २ भीतीनें थरकांप उत्पन्न होणें. ३ दंग होणें; चकित होणें. ४ मत्सर करणें. ५ थक्क होणें.

हहराना-क्रिअ. (अनु.) १ कांपवणें; थरथरवणें. २ भिणें; घाबरणें.-क्रिस. भिवविणें; भेडसावणें.

हहा-स्त्री. (अनु.) १ हंसण्याचा शब्द; थट्टा. २ दीनतासूचक शब्द. ३ हाहाकार.

हाँ-अव्य. (सं.) १ संमतिसूचक शब्द. २ ठीक आहे. ३ हो.

हाँक-स्त्री. (सं.) १ हांक; बोलावण्याचा शब्द. २ ललकारी; गर्जना. ३ उत्साहजनक शब्द. ४ सहायाकरितां बोलावणें.

हाँकना-क्रि.स. (सं.) १ जोरानें पुकारणें. २ हुंकार करणें. ३ दूर घालविणें; काढून देणें. ४ गाडी चालविणें. ५ वारा घालणें. ६ पुढें ढकलणें; रेटणें.

हाँगी-स्त्री. (सं.) स्वीकृति; संमति.

हाँडना-क्रि.स. (सं.) हिंडणें; भटकणें.

हाँडी–स्त्री. (सं.) १ हंडी. २ मडकें.

हाँता–वि. (सं.) टाकलेला; सोडलेला; त्यक्त.

हाँपना-हाँफना–क्रि.अ. (अनु.) धांपा टाकणें; मोठयानें श्वास टाकणें.

हाँपा–पु. (अनु.) धांप; जोराचा श्वास.

हाँसना–क्रि.अ. हंसणें.

हाँसी–स्त्री. (सं.) १ हास्य; हंसणें. २ परिहास; थट्टा. ३ उपहास; निंदा; हंसें.

हाँहाँ–अव्य.(सं) निषेधदर्शक शब्द.

हा–अव्य. (सं.) १ दुःखसूचक शब्द. २ आश्चर्यसूचक शब्द. ३ भयसूचक शब्द. –पु. मारणारा; हनन करणारा.

हाइ–स्त्री. (सं.) १ दशा; अवस्था; २ तऱ्हा; रीत; ढब.

हाऊ–पु. (अनु.) बाऊ; मुलांस भयदर्शक शब्द.

हाकिम–पु. (अ.) १ शासक; अधिकारी. २ मोठा अधिकारी.

हाकिमी–स्त्री. (अ.) हुकूमत; अधिकार; प्रभुत्व. –वि. अधिकारासंबंधी.

हाजत–स्त्री. (अ.) १ आवश्यकता; जरूरी. २ इच्छा. ३ अटक; पाहरा.

हाजमा–पु. (अ.) पचनक्रिया; पचनशक्ति.

हाजिम–वि. (अ.) पाचक.

हाजिर–वि. (अ.) १ उपस्थित; सन्मुख. २ विद्यमान.

हाजिरजबाब–वि. (अ.) हजरजबाब; प्रत्युत्पन्नमति.

हाजिरात–स्त्री. (अ.) अंगांत येणें.

हाजी–पु. (अ.) मक्केची यात्रा करून आलेला.

हाट–स्त्री. (सं.) १ दुकान. २ बाजार. ३ बाजाराचा दिवस.

हाटक–पु. (सं.) सोनें.

हाटकपुर–पु. (सं.) लंका.

हाता–पु. (अ.) १ वाडा. २ देशविभाग; हलका; प्रांत. ३ सीमा.

हाता–वि. (सं.) १ अलग. २ नष्ट. –पु. मारणारा.

हातिम–पु. (अ.) १ निपुण; चतुर. २ वस्ताद. ३ एक परोपकारी मनुष्य.

हाथ–पु. (सं.) हात.

हाथपान-हाथफूल–हथफूल पहा.

हाथा–पु. (सं.) १ मूठ; दस्ता. २ पंजा; पंजाचा छाप.

हाथाजोडी–स्त्री. (सं.) एक औषधी वनस्पती.

हाथापाई-हाथावाँही–स्त्री. (सं.) हातघाईची लढाई.

हाथी–पु. (सं.) हत्ती; गज. हथ पहा.

हाथीनाल–स्त्री. (सं.) गजनाल; हत्तीवरील तोफ.

हादसा-पु. (अ.) दुर्घटना.

हान-स्त्री. (सं.) हानि.

हानि-स्त्री. (सं.) १ नाश; अभाव. २ नुकसान; क्षति; तोटा. ३ स्वास्थ्य; बिघाड. ४ अनिष्ट; अपकार.

हाफिज-पु. (अ.) कुराण पाठ असलेला मुसलमान.

हामी-स्त्री. (अनु.) हमी; स्वीकृति. -पु. १ हमी देणारा. २ सहायक.

हाय-अव्य. (सं.) दुःखसूचक शब्द. -स्त्री. कष्ट; पीडा.

हायल-वि. (सं.) १ घायाळ. २ शिथिल; मूर्च्छित.

हायल-वि. (अ.) प्रतिबंधक; रोधक.

हार-स्त्री. (सं.) १ पराजय; पराभव. २ शिथिलता; थकवा. ३ हानि. ४ जप्ती. ५ विरह; वियोग. -पु. १ माळ. २ नेणारा; वाहणारा. ३ मनोहर; सुंदर. ४ भाजक. ५ गुरुमात्रा. ६ नाशक.

हारक-वि. (सं.) १ हरण करणारा. २ मनोहर; सुंदर. ३ चोर. ४ भाजक. ५ माळ.

हारना-क्रि.अ. (सं.) १ हरणें. २ थकणें. ३ असमर्थ होणें. -क्रि.स. १ हरणें. २गमावणें. ३सोडून देणें. ४ देणें.

हारबंध-पु. (सं.) एक चित्रकाव्य.

हारी-वि. (सं.) १ हरण करणारा. २ नेणारा; घेऊन जाणारा. ३ चोरणारा. ४ दूर करणारा. ५ नाश करणारा. ६ मोहित करणारा.

हारीत-पु. (सं.) १ चोरी. २ चोर. ३ कण्वाचा एक शिष्य.

हाल-पु. (अ.) १ दशा; अवस्था. २ परिस्थिति. ३ संवाद; वृत्तांत. ४ विवरण; कैफियत. ५ कथा; आख्यान. ६ ईश्वरांत लीनता. -वि. वर्तमान; चालू; उपस्थित. -अव्य. १ यावेळीं; तर्त.

हाल-स्त्री. (सं.) १ हलण्याची क्रिया. २ धांव.

हालगोला-पु. (सं.) चेंडू.

हालडोल-पु. (सं.) १ गति. २ हालचाल.

हालत-स्त्री. (अ.) १ दशा; अवस्था. २ सांपत्तिक स्थिति. ३ परिस्थिति.

हालना-क्रि.अ. (सं.) १ हलणें. २ कांपणें.

हालरा-पु. (सं.) १ मुलास हातांत घेऊन आंदोळणें. २ झोंका. ३ लहर. ४ वाऱ्याची झुळूक.

हालाँकी-अव्य. (फा.) यद्यपि; तथापि; तरीहि.

हालिम-पु. एक औषधी वनस्पती; चंसुर.

हाली-अव्य. (अ.) त्वरित; शीघ्र.

हाव-पु. (सं.) हावभाव.

हावनदस्ता-पु. (फा.) खलबत्ता.

हाशिया-पु. (अ.) १ किनारा. २ कांठ. ३ समास. ४ समासांतील टीप.

हास-पु. (सं.) १ हास्य; हंसणें. २ थट्टा; मजा. ३ उपहास.

हासिल-वि. (अ.) प्राप्त; लब्ध. -पु. १ बाकी; हातचा. २ उपज; पैदास. ३ लाभ; नफा. ४ जमा. ५ गणितप्राप्त फल.

हासी-वि. (सं.) हंसणारा.

हाहा-पु. (अनु.) १ हंसण्याचा शब्द. २ विनवणी.

हाही-स्त्री. (सं.) तीव्र इच्छा; हाय-हाय.

हाहू-पु. (अनु.) १ कोलाहल. २ हालचाल; धामधूम.

हाहूबेर-पु. (अनु.) जंगली बोर.

हिंकरना-क्रि.अ. हिनहिनाना पहा.

हिंकार पु. (सं.) गाईचें हंबरणें.

हिंगलाज-स्त्री. (सं.) दुर्गा देवी (सिंध).

हिंगु-पु. (सं.) हिंग.

हिंगोट-पु. (सं.) इंगुदी; हिंगणबेट.

हिंच्छा-स्त्री. इच्छा.

हिंडन-पु. (सं.) हिंडणें; फिरणें.

हिंडोरा--हिंडोला--हिंडोलना-पु. (सं.) १ झोंपाळा. २ पाळणा. ३ झूला.

हिंडोल-पु. (सं.) १ झोंका; झूला. २ एक राग.

हिंताल-पु. (सं.) एक प्रकारचा खजूर.

हिंदवाना-पु. (फा.) टरबूज; कालिंगड.

हिंयाँ-अव्य. (सं.) यहाँ.

हिंव-पु. (सं.) हिम.

हिंवार-पु. (सं.) हिम; बर्फ; पाला.

हिंस-स्त्री. (अनु.) घोड्याचें हिंसाळणें.

हिंसन-पु. (सं.) १ वध. २ पीडा. ३ अनिष्ट करणें.

हिंसालु-वि. (सं.) हिंसा करणारा; घातक.

हि-एक विभक्ति अर्थ स. -अव्य. **ही** पहा.

हिअ-हिआ-पु. (सं.) हृदय.

हिआव-पु. (सं.) हियाव पहा.

हिकमत-स्त्री. (अ.) १ विद्या; तत्त्व-ज्ञान. २ कला; कौशल्य. ३ युक्ति; उपाय. ४ चातुर्य. ५ वैद्यकी.

हिकमती-वि (अ.) १ कार्यपटु. २ चतुर. ३ किफायती.

हिकायत-स्त्री. (अ.) कथा; गोष्ट.

हिक्का-स्त्री. (सं.) उचकी.

हिचक-स्त्री. आशंका; डळमळ; प्रतिबंध.

हिचकना-हिचकियाना-क्रि. अ. मागें पुढें करणें; डळमळणें; आशंकणे.

हिचकी-स्त्री. (अनु.) उचकी.

हिजरी-पु. (अ.) मुसलमानी शक.

हिज्जे-पु. (अ.) वर्णलेखन.

हिज्र-पु. (अ.) वियोग.

हित-वि. (सं.) भलाई चाहणारा; योग्य; उपयुक्त; उचित; मित्रत्वयुक्त. -पु. १ लाभ; फायदा. २ कल्याण; मंगल; उपकार. ३ स्वास्थ्य लाभ. ४ प्रेम; स्नेह. ५ मैत्री. ६ मित्र. ७ नातेवाईक; आप्त.

हितता-स्त्री. (सं.) भलाई.

हिताई-स्त्री. (सं.) नातें; आप्तपणा

हिताना-हितवना-क्रि.अ. (सं.) १ हितकारी होणें; अनुकूल होणें. २ प्रेमयुक्त होणें. ३ प्रिय वाटणें.

हिती-हितू-पु. (सं.) १ भलें चाहणारा. २ नातेवाईक; आप्त. ३ सुहृद; स्नेही.

हितौना-क्रि.अ. हिताना पहा.

हिदायत-स्त्री. (अ.) आदेश; निर्देश.

हिनती-स्त्री. (सं.) हीनता पहा.

हिनहिनाना-क्रि.अ. (अनु.) हिंसळणें; घोड्यानें खिंकाळणें.

हिना-स्त्री. (अ.) मेंदी.

हिफाजत-स्त्री. (अ.) १ रक्षण; काळजी. २ देखरेख; खबरदारी.

हिब्बा-पु. (अ.) दान; देणगी.

हिब्बानामा-पु. (अ.) दानपत्र.

हिम-पु. (सं.) १ बर्फ. २ थंडी. ३ हिंवाळा. -वि. थंड.

हिमउपल-पु. (सं.) गार.

हिमयानी-स्त्री. (फा.) हमेणी; कसा.

हिमवत्-हिमवान्-वि. (सं.) बर्फयुक्त. -पु. १ हिमालय. २ कैलास पर्वत. ३ चंद्र.

हिमाकत-स्त्री. (अ.) मूर्खपणा; बेवकूफी.

हिमामदस्ता-पु. (फा.) खलबत्ता.

हिमायत-स्त्री. (अ.) १ पक्षपात. २ मंडन; समर्थन.

हिमायती-वि. (फा.) १ समर्थन करणारा. २ सहायक.

हिमी-पु. (दे.) हिम.

हिम्मत-स्त्री. (अ.) १ साहस. २ बहादुरी; पराक्रम.

हिम्मती-वि. (फा.) १ साहसी. २ पराक्रमी; बहादुर.

हिय--हियरा--हिया--पु. (सं.) हृदय; मन. २ छाती; वक्षस्थल.

हियाँ-अव्य. (सं.) येथें यहाँ पहा

हियाव-पु. (सं.) साहस; हिम्मत.

हिरकना-क्रिअ. (सं.) १ जवळ येणें; जवळ असणें. २ भिडणें.

हिरकाना-क्रि.स. (सं.) १ जवळ आणणें. २ भिडविणें.

हिरण-पु. हरण पहा.

हिरण्य-पु. (सं.) १ सोनें. २ वीर्य; शुक्र. ३ कौडी. ४ धोतरा. ५ अमृत.

हिरदय-पु. (सं.) हृदय पहा.

हिरन-पु. (सं.) हरिण; मृग.

हिरनाकुस-पु. (सं.) हिरण्यकशिपु.

हिरफत-स्त्री. (अ.) १ हातची कारागिरी; दस्तकारी. २ हुन्नर; कला-कौशल्य. ३ चातुर्य; चलाखी; धूर्तता.

हिरफतबाज-वि. (अ.) धूर्त.

हिरमजी-स्त्री. (अ.) गेरु.

हिरस-स्त्री. हिर्स पहा.

हिराती-पु. हिरातचा घोडा.

हिराना-क्रि.अ. क्रि.स. (सं.) १ हरवणं; नाहींसे होणें. २ न राहणें; दूर होणें. ४ हक्काबक्का होणें. ५ स्वतःस विसरणें; विसरणें; ध्यानांत न राहणें.

हिरावल-हिरौल-हरावळ पहा.

हिरासत-स्त्री. (अ.) १ पहारा; चौकी. २ कैद; नजरबंदी.

हिरौंजी-स्त्री. (अ.) हिरमजी पहा.

हिर्स-स्त्री. (अ.) १ लालुच; लोभ. २ ईर्षा; इच्छावेग. ३ स्पर्धा.

हिलकी-स्त्री. (सं.) उचकी.

हिलकोर-हिलकोरा--पु. (सं.) लहर; तरंग.

हिलग-स्त्री. (सं.) १ संबंध. २ प्रेम ३ परिचय.

हिलगना-क्रि.अ. क्रि.स. (सं.) १ अडकणें; टांगणें. २ फसणें. ३ भिडणें; जवळ येणें; भिडणें.

हिलगाना-क्रि.स. (सं.) १ अडकविणें; टांगणें. २ फसविणें. ३ मिळून जुळून करणें. ४ परिचित करणें; अनुरक्त करणें. ५ भिडविणें.

हिलना-क्रि.स. (सं.) १ हलणें; अस्थिर होणें. २ सरकणें. ३ कांपणें; थरथरणें. ४ ढिलें होणें. ५ प्रवेश करणें. ६ परिचित होणें.

हिलाना-क्रि.स. (सं.) १ डोलविणें; हलविणें २ स्थानावरून दूर करणें. ३ कांपविणें. ४ खालीवर करणें. ५ परिचित करणें. ६ घुसविणें.

हिलोर-पु. (सं.) लहर; लाट; तरंग.

हिलोरना-क्रि.स. (सं.) १ लाटा उठविणें. २ तरंग आणणें.

हिलोल-पु. (सं.) हिलोर पहा.

हिल्लोल-पु. (सं) १ लहर; तरंग; लाट. २ आनंदाची लहर.

हिवंचल-हिवर-पु. (सं.) बर्फ.

हिसका-पु. (सं.) १ ईर्षा. २ स्पर्धा.

हिसाब-पु. (अ.) १ गणती; हिशोब. २ उचापत; येणें देणें. ३ गणित विद्या. ४ उदाहरण; प्रश्न. ५ भाव; दर. ६ नियम; व्यवस्था. ७ धारणा; विचार. ८ दशा; अवस्था. ९ चाल; व्यवहार. १० रीती; ढंग. ११ मितव्यय.

हिसाबकिताब-पु. (अ.) १ चाल; रीत. २ हिशेबठिशेब.

हिंसिषा-स्त्री. (सं.) १ स्पर्धा. २ समता.

हिहिनाना-क्रि.अ. हिनहिनाना पहा.

हींग-पु. (सं.) हिंग.

हींस-स्त्री. (सं.) खिंकाळणें.

हींहीं-स्त्री. (अनु.) हंसण्याचा शब्द.

ही-अव्य. निश्चयार्थक अव्यय. हि.

हीअ -पु. (सं.) हिच पहा.

हीक-स्त्री. (सं.) उचकी.

हीचना-क्रि.अ. हिचकना पहा.

हीठना-क्रि.अ. (सं.) १ जवळ जाणें. २ पोंचणें.

हीन-वि. (सं.) १ परित्यक्त; सोडलेला. २ सहित; शून्य. ३ निकृष्ट. ४ कमी; नीच. ५ तुच्छ. ६ दीन. ७ अल्प. ८ नम्र.

हीनयान-पु. (सं.) एक बौद्ध संप्रदाय.

हीनहयात-स्त्री. (अ.) जीवनकाल; हयात. -अव्य. यावज्जीव.

हीनांग -वि. (सं.) १ व्यंग. २ अधूरा.

हीय-हीया-पु. (सं.) हिय पहा.

हीर-पु. (सं.) १ हिरा. २ वज्र; वीज. ३ सर्प. ४ एक छप्पयचा भेद. ५ एक वर्णवृत्त. ६ एक मात्रावृत्त.

हीर-पु. (सं.) १ सार; गाभा. २ लांकडांतील साड. ३ धातु; वीर्य. ४ शक्ति; बल.

हीरा-पु. (सं) हिरा; वज्रमणि.

हीराकसीस-पु. (सं.) हिराकस.

हीरामन-पु. (सं.) एक पोपटाची जात.

हीलना-क्रि.अ. हिलना पहा.

हीला-पु (अ.) १ बहाणा; मिष; सबब. २ निमित्त.

हीही-स्त्री. (अनु.) हंसण्याचा शब्द.

हुँ-अव्य. (अनु.) हूं पहा. स्वीकृतिवाचक शब्द.

हुँकरना-हुँकारना-क्रि.अ. (अनु.) १ दपटणें; दाटणें. २ गर्जणें. ३ ओरडणें.

हुंकार-पु. (सं.) १ ललकार. २ गर्जना. ३ चीत्कार.

हुंकारी-स्त्री. (अनु) १ हुंकारण्याची क्रिया. २ हमी; स्वीकृति.

हुंडार–पु. लांडगा.

हुँत–प्रत्य. १ तृतीया व पंचमीचा प्रत्यय; पासून. २ करितां; निमित्त. ३ द्वारा.

हु–अव्य. पु. (सं.) अतिरेकसूचक शब्द.

हुआना–क्रि.अ. (अनु.) हुआँ हुआँ शब्द करणें; गिधाडांचा शब्द.

हुकरना–हुकारना–क्रि अ. हुँकरना, हुँकारना पहा.

हुकुम– पु. (अ.) हुक्म पहा.

हुकूमत–स्त्री. (अ.) हुकमत.

हुक्कापानी–पु. (अ.) व्यवहार; नातें; संबंध.

हुक्काम–पु. (अ.) अधिकारी वर्ग.

हुक्म–पु. (अ.) १ आज्ञा; आदेश; हुकूम. २ स्वीकृति; अनुमति. ३ अधिकार; प्रभुत्व. ४ पत्त्यांतील सर रंग.

हुक्मनामा–पु. (अ.) आज्ञापत्र; हुकूमनामा.

हुक्मबरदार–पु. (अ.) सेवक; आधीन.

हुक्मी–वि. (दे.) (अ.) १ पराधीन. २ अचूक; अव्यर्थ. ३ अवश्य कर्तव्य; जरूरी.

हुजूम–पु. (अ.) भीड; जमाव.

हुजूर–पु. (अ.) १ समक्षता. २ कचेरी. ३ मोठ्या लोकांकरितां संबोधन.

हुजूरी–पु. (अ.) १ खास सेवेंतील नोकर. २ दरबारी. –वि. सरकारी.

हुडकाना–क्रि.स. १ दुःखी करणें. २ त्रासविणें.

हुडदंग–पु. उपद्रव; उत्पात.

हुडुक–हुडुक्क–पु. (सं.) एक अगदीं लहान ढाल.

हुत–वि. (सं.) आहुति दिलेला. –क्रिवि. होता.

हुता–क्रि.अ. (सं.) होता

हुति–हुँते–अव्य. १ द्वारा. २ कडून.

हुतो–क्रि.अ. होता.

हुदकाना–क्रि स. उभारणी देणें; टोचणें.

हुदना–क्रि.अ. (सं.) स्तब्ध होणें; थांबणें.

हुदहुद–पु. (अ.) एक चिमणी.

हुन–पु. (सं.) १ मोहोर. २ सोनें.

हुनर–पु. (फा.) १ कला; हुन्नर. २ गुण. ३ कौशल्य.

हुनरमंद–वि. निपुण; कलाकुशल.

हुमकना–हुमजना–क्रिअ. (अनु.) १ उडी मारणें. २ चालण्याचा प्रयत्न करणें. ३ जोर करणें.

हुमा–स्त्री. (फा.) एक काल्पनिक पक्षी.

हुमेल–स्त्री. (अ.) पुतळ्यांची, मोहोरांची माळ.

हुरदंगा–पु. (दे.) हुडदंग पहा.

हुरमत–स्त्री. (अ.) आबरू; मान; इज्जत

हुरुमयी-स्त्री. (सं.) एक प्रकारचें नृत्य.

हुलसना-क्रिअ. (सं.) १ उल्हासणें. २ आनंद करणें. ३ आनंदित होणें. -क्रिस. आनंदित करणें.

हुलसाना-क्रिस. आनंदित करणें.

हुलसी-स्त्री. (सं.) १ उल्हास; आनंदाची उसळी. २ तुळसीदासाच्या आईचें नांव.

हुलहुल-पु. एक लहान झाड.

हुलास-पु. (सं.) १ उल्हास; आल्हाद. २ उत्साह. ३ आनंद. -स्त्री. तपकीर.

हुलिया-पु. (अ.) १ आकृति. २ रूपाचें विवरण.

हुल्लास-पु. (अनु.) एक छंद.

हुश-अव्य (अनु.) रोधण्याचा शब्द; थांबण्याची सूचना देणारा शब्द.

हुसियार—हुस्यार—वि. (फा.) होशियार पहा.

हुस्न-पु. (अ.) १ सौंदर्य; लावण्य. २ स्तुत्य गोष्ट. ३ अद्भुतपणा; वैचित्र्य.

हूँ-अव्य. (अनु.) स्वीकार सूचक शब्द; संमतिवाचक शब्द. -क्रिअ. आहे.

हूँकना-क्रिअ. (अनु.) १ हूंकार करणें. २ हळू शब्द करणें.

हूँठा-पु. (सं.) औटकी.

हूँस-स्त्री. (सं.) १ ईर्ष्या. २ दृष्ट; वाईट दृष्टि. ३ शाप.

हूँसना-क्रिस. (सं.) दृष्ट लावणें. -क्रिअ. १ ईर्ष्येनें लाजविणें; लाजणें. २ लालचाविणें. ३ शाप देणें.

हू-अव्य. (सं.) अतिरेकदर्शक शब्द; अपि.

हूक-स्त्री. (सं.) १ दुःख; पीडा. २ संताप. ३ आशंका; खटका. ४ हृदयाचें दुःख.

हूकना-क्रिअ. (सं.) १ दुःख देणें; पीडा करणें. २ त्रास देणें.

हूटना-क्रिअ. (सं.) १ दूर होणें. २ पाठ फिरविणें.

हूठा-पु. (सं.) १ आंगठा. २ आंगठा दाखविणें.

हूबहू-वि. (अ.) हुबेहूब; अगदीं सारखा; समान.

हूर-स्त्री. (अ.) अप्सरा.

हूल-स्त्री. (सं.) १ भाल्याची खोंच. २ शूळ; पीडा.

हूल-स्त्री. (अनु.) १ कोलाहल; धूम. २ हर्षध्वनि. ३ ललकारी. ४ आनंद.

हूलना-क्रिस. (सं.) १ भाल्यानें टोंचणें. २ शूळ उत्पन्न करणें.

हूला-पु. (सं.) खोंच; टोंचणी.

हूश-वि. (सं.) १ असभ्य. २ अशिष्ट.

हूह–स्त्री. (अनु.) हुंकार; कोलाहल.
हूहू–पु. (सं.) अग्निज्वालेचा आवाज.
हृत–वि. (सं.) १ पोहोंचविलेलें. २ हरण केलेलें; घेतलेलें; लुबाडलेलें.
हृति–स्त्री. (सं.) १ हरण. २ नाश. ३ लूट.
हृत्कंप–पु. (सं.) १ हृदयाचा थरकांप. २ अत्यंत भय; दहशत.
हृदयानिकेत–पु. (सं.) कामदेव.
हृदि–क्रिवि. (सं.) हृदयांत.
हृद्गत–वि. (सं.) १ प्रिय; आवडतें. २ हृदगत.
हृषि–स्त्री. (सं.) हर्ष; आनंद.
हृष्ट–वि. (सं.) हर्षित; प्रसन्न.
हृष्टपुष्ट–वि. (सं.) तगडा; ताजातवाना.
हें हें–पु. (अनु.) २ हास्य शब्द. २ विनवणी.
हेंगा–पु. (सं.) वखर; जमीन सपाट करण्याचें औत.
हे–अव्य. (सं.) १ अरे; संबोधन शब्द.
हे–क्रिअ. होते.
हेकड–वि. (सं.) १ धष्टपुष्ट. २ जबरदस्त; बळकट; प्रचंड. ३ अडाणी.
हेकडी–स्त्री. (सं.) १ अडाणीपणा; उग्रता. २ जबरदस्ती.
हेच–वि. (फा.) १ तुच्छ. २ निःसार; फोल.
हेठा–वि. (सं.) १ खालचा. २ कमी; ३ तुच्छ; नीच.
हेटापन– पु. (सं.) तुच्छता; नीचता.
हेठी–स्त्री. (सं.) मानहानि; अप्रतिष्ठा.
हेत-हेतु–पु. (सं.) १ अभिप्राय; उद्देश; हेतु. २ कारण; सबब ३ उत्पादक पदार्थ. ४ सिद्ध करणारी गोष्ट. ५ तर्क. ६ एक अर्थालंकार.
हेतुवाद–पु. (सं.) १ तर्कविद्या. २ कुतर्क; नास्तिकता.
हेतुशास्त्र–पु. (सं.) तर्कशास्त्र.
हेतुहेतुमद्भाव–पु. (सं.) कार्यकारण भाव.
हेतूपमा–स्त्री. (सं.) उत्प्रेक्षा.
हेमंत–पु. (सं.) शीतकाल.
हेम–पु. (सं.) १ हिम; पाला. २ सोनें.
हेमपर्वत–पु. (सं.) सुमेरु पर्वत.
हेमाद्रि–पु. (सं.) १ सुमेरु पर्वत. २ यादवांचा प्रधान; हेमाडपंत.
हेय–वि. (सं.) १ त्याज्य. २ वाईट; खराब; निकृष्ट.
हेर–स्त्री. (सं.) शोध; तपास; धुंडणें. –पु. (दे.) अहेर पहा.
हेरना–क्रिस. (सं.) १ धुंडणें. २ पाहणें. ३ पारखणें.

हेरनाफेरना-क्रिस. (सं.) १ इकडे तिकडे करणें. २ बदलणें; परिवर्तन करणें.

हेरफेर-पु. (सं.) १ चक्कर. २ आडंबर. ३ डावपेंच. ४ अदलबदल; उलटापालट. ५ अंतर; फरक. ६ अदलाबदल; विनिमय.

हेरवाना-क्रिस. (सं.) १ गमावणें. २ धुंडविणें.

हेराना-क्रि.स. (सं.) १ गमावणें; हरवणें. २ न राहणें, अभाव होणें. ३ लुप्त होणे. ५ तन्मय होणे. -क्रिस. धुंडविणें; तपास करविणें.

हेराफेरी-स्त्री. (सं.) १ हेरफेर; अदलबदल. २ इकडेतिकडे करणें.

हेरी-स्त्री. (सं.) पुकार.

हेल-पु.(सं.) १ चिखल. २ शेणाचा पो.

हेलना-क्रिअ. (सं.) १ क्रीडा करणें. २ थट्टा करणें. -क्रिस. (सं.) तुच्छ समजणें.

हेलना-क्रिअ. (सं.) १ प्रवेश करणें; घुसणें. २ पोहणें.

हेलमेल-पु. (सं.) १ घनिष्टता; मित्रत्व. २ संग; साथ; सोबत. ३ परिचय

हेला-स्त्री. (सं.) १ तिरस्कार. २ क्रीडा. ३ प्रेमक्रीडा -पु. (सं.) १ पुकार; हांक. २ आक्रमण; चढाई. -पु. ढकलणें; धक्का देणें. -पु. मेहतर; भंगी.

हेली-अव्य. (सं.) हे सखी. -स्त्री. सखी; मैत्रीण.

हेवंत-पु. (सं.) हेमंत.

हैं-अव्य. (सं.) १ आश्चर्यसूचक शब्द. २ निषेध सूचक शब्द. -क्रिअ. आहेत; हैंचें बहुवचन.

है-क्रिअ. (सं.) आहे. -पु. (सं.) हय पहा.

हैकड-वि. (दे.) हेकड पहा.

हैकल-स्त्री. (सं.) १ घोड्याचा दागिना. २ ताईत.

हैजा-पु. (अ.) विषूचिका; पटकी.

हैफ-अव्य. (अ.) हाय; हा.

हैबत-स्त्री. (अ.) भय; दहशत.

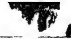
हैबर-पु. (सं.) हयवर; घोडा.

हैम-वि. (सं) १ सोन्याचा. २ सोनेरी. -वि. (सं.) १ हिमसंबंधी. २ बर्फांत होणारा.

हैरत-स्त्री. (अ.) आश्चर्य.

हैरान-वि. (अ.)१ चकित; आश्चर्यचकित. २ श्रमित; तंग.

हैवान-पु. (अ.) १ पशु. २ बेवकूफ मनुष्य.

हैवानी-वि. (अ.) १ पशूचें. २ पशूस योग्य.

हैसियत-स्त्री. (अ.) १ योग्यता; सामर्थ्य- २ वित्त: आर्थिक स्थिति. ३ श्रेणी; दर्जा. ४ धन.

हैहय-पु. (सं.) १ एक राजवंश. २ कार्तवीर्य सहस्रार्जुन.

हैहै-अव्य. (सं.) हाय; हायहाय.

हों-क्रि अ. होणें; असणें; भविष्य-कालीन.

होंठ-पु. (सं.) ओंठ; ओष्ट.

हो-पु. (सं.) हांक मारण्याचा शब्द.

हो-क्रि.अ. असतील; अहां; होता.

होई-स्त्री. (सं.) कार्तिक वद्य अष्टमीची पूजा.

होड-स्त्री. (सं.) १ शर्त; पैज. २ स्पर्धा. ३ बरोबरी. ४ हट्ट.

होडबादी-होडाहोडी-स्त्री. (सं.) १ स्पर्धा. २ पैज; शर्त.

होत-स्त्री. (सं.) १ संपन्नता. २ वित्त; सामर्थ्य.

होतब--होतव्य--होतव्यता-पु. (सं.) होनहार पहा. होणारें.

होता-पु. (सं.) यज्ञांतील एक ऋत्विज.

होनहार-वि. (सं.) १ अवश्य होणारें; भावी. २ होतकरू.

होनहार-पु. १भावी गोष्ट. २भवितव्य.

होना-क्रि.अ. (सं.) १ होणें; असणें; उपस्थिति. २ रूपांतर होणें. ३ साध्य होणें; घडणें. ४ घडून येणें. ५ बनणें. ६ (व्याधि) उत्पन्न होणें. ७ गुजरणें. ८ परिणाम घडणें. ९ प्रभाव दिसणें. १० जन्मास येणें. ११ कार्य साधणें. १२ हानि पोंचणें.

होनी-स्त्री. (सं.) १ उत्पत्ति. २ वृत्तान्त. २ भावी गोष्ट; भवितव्यता. संभाव्य गोष्ट.

होम-पु. (सं.) हवन; होम.

होमना-क्रि.अ. (सं.) १ हवन करणें; उत्सर्ग करणें; सोडणें. ३ नष्ट करणें.

होरसा-पु. (सं.) सहाण.

होरहा-पु. (सं.) हरबऱ्याचे झाड.

होरा-पु. होला पहा.

होरा-स्त्री. (ग्रीक) १ तास. २ राशी. ३ जन्म कुंडली.

होरिल-पु.(दे.) नवीन जन्मलेलें मूल.

होरिहार-पु. (सं.) होळी खेळणारा.

होरी-स्त्री. (सं.) होळी.

होला-स्त्री. (सं.) होळीचा सण.

होला-पु. १ शिखांचा होळीचा सण. धुळवड. २ भाजलेले हरबऱ्याचे घाटे. ३ हरबऱ्याचा घाटा.

होलाष्टक-पु. (सं.) होळीच्या पूर्वीचे आठ दिवस. यांत विवाह होत नाहींत.

होलिका-स्त्री. (सं.) १ होळी. २ एक राक्षसी. ३ होळीचें गीत.

होश-पु. (फा.) १ बोध; संज्ञा; चेतना. २ स्मरण; शुद्धि; याद. ३ बुद्धि; समज.

होशियार-वि. (फा.) १ चतुर. समजदार; बुद्धिवान. २दक्ष; निपुण. ३ सावधान. ४ शाहणा. ५ चलाख;धूर्त.

होशियारी-स्त्री. (फा.) १ चातुर्य; जबाबदारी. २ नैपुण्य; कौशल्य.

होस-पु. होश; हौस पहा.

हौं-सर्व (सं) १ मी. २ आहे.

हौंकना-क्रिअ. (सं.) १ गर्जणें; हुंकार देणें. २ धापा टाकणें.

हौंस-स्त्री. (दे.) हौस पहा.

हौ-अव्य. हां; स्वीकृति सूचक शब्द.

हौ-क्रिअ. १ आहेस. २ होता.

हौआ पु. (अनु.) बाऊ; भयानक वस्तु.

हौज-हौद्-पु. (अ.) हौद; कुंड.

हौदा-पु. (फा.) हत्तीवरील आसन.

हौरा-पु. (अनु.) कोलाहल; ओरड.

हौल-पु. (अ.) भय; भीति.

हौलदिल-पु. (फा.) धडकी;धास्ती. -वि. १ हवालदील; धडकी भरलेला. २ घाबरलेला.

हौलादिल-वि. (फा.) भितरा; भ्याड.

हौलनाक-वि. (अ) भयानक; भयंकर.

हौली-स्त्री. (सं.) दारूचा गुत्ता; मद्यपानगृह.

हौलू-वि. (सं.) भितरा.

हौले-क्रिवि. (दे.) १ धीरे; हळू. २ हलक्या हातानें.

हौवा-स्त्री. (अ.) ईव्ह; आदामची स्त्री.

हौस-स्त्री. (अ.) १ प्रबल इच्छा; कामना. २ उत्कंठा ३ उत्साह; साहसपूर्ण इच्छा.

हौसला-पु. (अ.) १ उत्कंठा; लालसा. २उत्साह; हिम्मत. ३प्रफुल्लता.

हौसलामंद-वि. (अ) १ उत्कंठित. २ उत्साही. ३ साहसी.

ह्याँ-अव्य. (सं.) यहाँ पहा.

ह्यो-पु. हियो, हिया पहा.

ह्रद-पु. (सं.) १ तलाव; तळें. २ सरोवर. ३ ध्वनि ४ किरण.

ह्रस्व-वि. (सं.) १ आंखूड. २ लहान. ३ कमी. ४ खालचा. ५ तुच्छ.

ह्रस्व-पु. १ वामन. २ दीर्घचे उलट. आंखूड; लघु.

ह्रस्वता-स्त्री. (सं.) लघुता; आंखूडपणा.

ह्रास-पु. (सं.) १ कमताई; घटती; क्षीणता; अवनति. २ शक्तिक्षीणता. ३ ध्वनि.

ह्वाँ-अव्य. (सं.) वहाँ पहा.

समाप्त